Towarzystwo Naukowe Płockie
Biblioteka im. Zielińskich
Plac Narutowicza № 2
09-402 PŁOCK

Materiały W. Smoleńskiego

S-1

Polska Macierz Szkolna

Sprawozdania z działalności, regulaminy, ustawy, programy...

B.d., 1906-1908

53

53

1148/57.

SPRAWOZDANIE

z działalności Zarządu Głównego, Zarządów Okręgowych i Kół miejscowych Towarzystwa Polskiej Macierzy Szkolnej za rok 1906|1907.

Zarząd Główny.

W roku sprawozdawczym, dzięki możności jawnego działania i rosnącemu z każdym dniem żywiołowemu poparciu naszego ogółu, powstało w całym kraju 683 Koła Macierzy. Dodając do tej cyfry 98 Kół, zawiązanych w poprzednim okresie istnienia Macierzy, ogólna liczba Kół wyniesie 781.

Z tej liczby jedynie 575 Kół nadesłało sprawozdania, pozostałe 206 Kół, pomimo kilkakrotnie ponawianych wezwań Zarządu Głównego, sprawozdań nie nadesłały.

Ten ujemny fakt tłomaczy się nietyle opieszałością Kół, ile raczej tą okolicznością, że znaczna liczba Kół powstała w drugiej połowie roku sprawozdawczego i, z powodu napotykanych przeszkód, nie mogła należycie rozwinąć swej działalności. Co zaś do sprawozdań kasowych, to jedynie 382 Koła nadesłały takie sprawozdania za czas do dn. 1 lipca 1907 r. i 91 Kolo za czas do 1 stycznia 1907 r. — od 308 zaś Kół nie otrzymaliśmy wcale sprawozdań kasowych.

Do dnia 1 lipca r. b. Zarząd Główny wystąpił do władz naukowych o pozwolenie na otwarcie 1247 szkół, — uzyskano zaś pozwoleń tylko na 681 szkół. Na 316 podanych władzom do zatwierdzenia nauczycieli, Zarząd Główny otrzymał w roku sprawozdawczym zatwierdzenia tylko 159 nauczycieli.

Szkół dozwolonych przez władze i posiadających zatwierdzonych nauczycieli było w roku sprawozdawczym 141, niezależnie od szkół, zatwierdzonych na imię osób trzecich, a utrzymywanych i popieranych przez nasze Towarzystwo, zgodnie z § 3 Ustawy Macierzy.

Zaznaczyć przytem należy, że w guberni siedleckiej na ogólną liczbę 163 szkół podanych nie uzyskaliśmy do 1 lipca r. b. ani jednego pozwolenia.

Do końca roku sprawozdawczego na 228 szkół podanych w gub. lubelskiej otrzymaliśmy pozwolenia jedynie na 32 szkoły, -- lecz i z tych pozwoleń nie mogliśmy już skorzystać, ze względu na kończący się rok szkolny.

Również i w niektórych innych częściach naszego kraju, nie byliśmy w możności otworzyć szkół, pomimo uzyskanych pozwoleń i zatwierdzonych nauczycieli, a to z powodu niezmiernej opieszałości władz w zatwierdzeniu spraw Macierzy i blizkiego upływu roku szkolnego.

W liczbie wyżej wymienionych 141 uczelni znajdują się szkoły średnie, założone przez Koła miejscowe w Pułtusku i Łęczycy.

Wiele Kół ujawniło dążenie do zakładania Domów ludowych w celu pomieszczenia, oprócz biura Koła, czytelni, sali zebrań, biblioteki, ewentualnie sklepów spożywczych, sal zajęć i t. p. Domy takie powstały w wielu miejscowościach.

Nadto Koło płockie subwencyonowało 8-o klasowe gimnazjum płockie, z liczbą 467 uczniów; Koło siedleckie—Szkołę podlaską w Siedlcach, liczącą 320 uczniów, Koło wieluńskie szkołę 4-o klasową w Wieluniu i Koło sieradzkie szkołę 4-o klasową w Sieradzu.

W okresie sprawozdawczym założono 317 ochronek, 505 bibliotek i czytelni, zorganizowano znaczną liczbę kursów dla analfabetów, odbyto cały szereg odczytów i pogadanek z różnych dziedzin wiedzy.

W Warszawie powstało specjalne Koło Uniwersytetu ludowego, rozwijające nader żywą działalność, inne znowu Koła na prowincji: w Płocku, Łodzi, Lublinie, Nałęczowie, Ostrołęce, Kaczynach, Będzinie, Sosnowicach, Sierpcu, Grodzisku, Kuflewie, Pruszkowie i Opocznie, jako jeden z działów swej pracy, podjęły szereg systematycznych wykładów p. n. Uniwersy-

tetów ludowych. Pozatem utworzyło się w Warszawie jeszcze jedno Koło ze specyalnym zakresem działania, a miauowicie Koło zapomóg na wpisy szkole.

W końcu 1906 r. utworzone zostały przy Zarządzie Głównym 4 Wydziały: 1., Oświaty Ludowej, 2., Skarbowy, 3., Prawny, 4., Organizacyjno - Statystyczny.

Dla ułatwienia sobie pracy Wydział Oświaty Ludowej podzielony został na Sekcje: a) Szkolną, b) Nauczania dorosłych c) Czytelnianą, d) Hygieniczno-techniczną.

Nadto przy Wydziale Oświaty Ludowej utworzone zostało pierwsze w Królestwie Polskiem zasobniejsze Muzeum szkolne w którem ofiarnością publiczną i drogą kupna zebrano wcale już pokaźną kolekcję przedmiotów szkolnych, pomocy naukowych, książek, przezroczy i t. d.

Mamy nadzieję, że Muzem nasze stanie się z czasem ważnym czynnikiem w rozwoju szkolnictwa i, gromadząc w dalszym ciągu przy poparciu osób dobrej woli, materjały pedagogiczne, da możność szerszemu ogółowi zapoznania się z wzorowemi urządzeniami szkolnemi. Wydział Oświaty Ludowej wraz z Muzeum i salą pokazów zajmuje oddzielny lokal przy ul. Sadowej Nr. 12, m. 2.

Ze względu na rozwój Towarzystwa w całym kraju, ujawniła się potrzeba założenia własnego organu, poświęconego sprawie oświaty i obejmującego dział informacyjno-sprawozdawczy Macierzy. Rzeczone wydawnictwo w zasadzie zostało przez Zarząd Główny postanowione, i odpowiednie kroki u władz zostały rozpoczęte.

Z ramienia Zarządu Głównego, oprócz czterech szkół ludowych miejskich, w Warszawie powstałych w poprzednim okresie, a w roku sprawozdawczym rozszerzonych, przyjęto w czerwcu r. b. dwie szkoły z fundacji Towarzystwa Gazowego, które zapewniło na utrzymanie tych uczelni 6000 rubli rocznie.

Nadto uchwalono założyć w Warszawie od nowego roku szkolnego:

a) szkołę 6-o oddziałową miejską im. Karola Szlenkera z dotacji jego sukcesorów, którzy zaraz w poprzednim okresie istnienia Macierzy zadeklarowali ofiarę 100.000 rubli, wniesioną do kasy naszego Towarzystwa w roku bieżącym;

b) dwie szkoły ludowe z fundacji Towarzystwa Kredytowego m. Warszawy, na które rzeczone Towarzystwo zadeklarowało 10.000 rubli rocznie i jednorazowo na urządzenie tysiąc rubli;

c) Szkołę ochroniarek przy udziale Koła Ziemianek z zapomogą ze strony Zarządu Głównego w sumie 5500 rubli rocznie;

d) Seminarjum nauczycielek ludowych im. Elizy Orzeszkowej przy udziale Koła nauczycielek, na co Zarząd Główny zebrał dotychczas sumę 8006 rub. 35 kop.;

e) postanowiono udzielać stałą roczną zapomogę w sumie 10.000 rubli na jednoroczne kursy pedagogiczne w Warszawie. Rzeczone kursy, pozostające pod kontrolą Zarządu Głównego, przygotowały w roku bieżącym 97 nauczycieli ludowych i w zupełności odpowiedziały swemu zadaniu;

f) Zarząd Główny przeznaczył Kołu zapomóg na wpisy dla niezamożnych uczniów jednorazową subwencyę w sumie 8000 rubli, płatną w 2-ch ratach.

(Należy przytem zaznaczyć, że sprawę opłacania wpisów Zarząd Główny wyłączył ze swej kompetencji, z uwagi na główny cel Macierzy -- popieranie szkolnictwa ludowego);

g) Zarząd Główny przyznał niższejszkole rolniczej w Pszczelinie pod Brwinowem 1000 r. zapomogi;

h) prezes Zarządu Głównego przelał na rachunek naszego Towarzystwa sumę rubli 14.647 kop. 94, zebraną na szkołę średnią 8-o klasową męzką im. Adama Mickiewicza;

i) w wykonaniu uchwał Ogólnego Zgromadzenia z dn. 8 lipca 1906 r. Zarząd Główny wszedł w układy z grupą założycieli Seminarjum dla nauczycieli ludowych w Ursynowie. Po wyczerpujących naradach Zarządu Głównego z przedstawicielami grupy założycieli pp.: ordynatem hr. Maurycym Zamoyskim, ordynatem hr. Adamem Krasińskim i p. Czesławem Klarnerem zawartą została umowa pod następującymi warunkami:

a) Z ogólnej sumy, zebranej na Seminaryum przeznaczona została na kapitał żelazny P. M. S. kwo 25.000 rubli, od której odsetki będą obracane na potrzeby bieżące Seminaryum;

b) Zarządzanie Seminaryum powierzono Komitetowi z 3 osób od grupy założycieli i 3 od Zarządu Macierzy, wybranemu za wspólnem porozumieniem;

c) Na utrzymywanie Seminaryum łoży grupa założycieli, Macierz zaś udziela zapomogę oznaczoną corocznie przez Zarząd Główny.

Umowa ta, zawarta bezterminu może być rozwiązana na żądanie każdej strony za uprzedniem wymówieniem na pół roku przed rozpoczęciem roku szkolnego.

j) Zarząd Główny podjął wspólnie z Towarzystwem „Urania“ wydawnictwo tablic poglądowych Lütza do nauki przyrody i przeznaczył na ten cel 2000 rubli, które zostaną pokryte ze sprzedaży tych tablic;

k) ogłosił przy współudziale Koła architektów konkurs na plan budynku szkoły w Skulsku oraz wzorowej szkoły wiejskiej i nagrodzone na konkursie projekty

BIBLIOTEKA TNP Zielińskich 53

wydał dla użytku Kół, podejmujących budowę szkół. Rzeczone projekty w liczbie pięciu były wystawione w Stowarzyszeniu Techników w Warszawie i Zarząd Główny zakupił nagrodzone projekty;

l) wydał spisy podręczników, oraz programy szkolne, jako to: Program szkoły początkowej wiejskiej prywatnej, Program szkoły ochroniarek; Projekt programu Seminarjum dla nauczycieli ludowych), Katalogi książek do czytelni i bibliotek, Wskazówki dla nauczania analfabetów, Wskazówki dla Kółek domowego nauczania, wreszcie przystąpił do wydawnictwa Katalogu przezroczy do latarń magicznych;

l) wzorując się na pokrewnych instytucjach oświatowych, Zarząd Główny, uważał za pożądane zaprojektować godło Macierzy, które zostało wykonane i służy za winietę na blankietach, kopertach, pocztówkach i innych wydawnictwach Zarządu Głównego.

We wszystkich, instytucjach Macierzy które w okresie sprawozdawczym nadesłały wykazy, pobierało naukę 63.000 osób, korzystało z ochronek 14.401 dzieci a z czytelni i bibliotek 400,544 osób.

Koła liczyły na ogół 116.341 członków.

Powyższa statystyka, czerpana ze sprawozdań 575 Kół, oczywiście nie przedstawia całokształtu działalności Macierzy.

Żałować należy, że dla braku sprawozdań od 206 Kół nie można ściśle ustalić ani ogólnej liczby członków, ani osób, korzystających ze wszystkich instytucyi Macierzy.

Celem ujęcia pracy oświatowej w silniejsze organizacyjne karby Zarząd Główny przystąpił do tworzenia Związków Okręgowych Macierzy, biorąc za podstawę istniejący podział administracyjny według guberni i powiatów. W roku sprawozdawczym powstało 23 Okręgi. Znaczna część Królestwa nie była jeszcze objęta Okręgami, a w szczególności gub. siedlecka i suwalska oraz powiaty: kaliski, kolski, koniński, sieradzki, słupecki i wieluński (w gub. kaliskiej); makowski i ostrowski (w gub. łomżyńskiej); łaski i rawski w gub. piotrkowskiej); błoński, gostyński, kutnowski, łowicki, mińsko-mazowiecki, pułtuski, radzymiński, skierniewicki, sochaczewski, warszawski (w gub. warszawskiej).

Jakkolwiek Zarząd Główny uchwałą z d. 12 grudnia 1906 r. postanowił, że przy tworzeniu Okręgów Koło Macierzy, któreby nie chciało podlegać zwierzchności Zarządu Okręgowego, może zależeć jedynie od Zarządu Głównego, niemniej pożądanem jest utworzenie w najbliższym czasie Okręgów we wszystkich powiatach, a to w celu ułatwienia Zarządowi Głównemu spełnienia jego zadań i pobudzenia Kół mniej żywotnych do intensywniejszej działalności.

Większość Okręgów nie zdołałe jeszcze szerszej działalności rozwinąć i nie rozpoczęła normalnej pracy z powodu zawiązania Okręgów w ostatnich dopiero miesiącach.

Jak to wypływa z cyfr wyżej przytoczonych, naogół stwierdzić można, że organizacya naszego Towarzystwa rozwija się bardzo pomyślnie, a najlepszym tego dowodem jest liczba powstałych Kół i Okręgów i rezultaty w krótkim stosunkowo okresie czasu osiągnięte.

Wielka liczba Kół rozwijęła bardzo poważnie i szeroko swoją pracę. Niepodobna tu wymienić wszystkich Kół, należących do tej kategoryi. Wystarczy zaznaczyć, że niektóre z nich mają rocznego obrotu od 10,000 do 29,000 rubli i odpowiednio do tych cyfr poszczycić się mogą rezultatami swych zabiegów i ofiarności.

Ale są i słabe Koła w naszej organizacyi. Obok powodów już wyżej zaznaczonych, a w szczególności przeszkód ze strony władz naukowych, zwłaszcza w siedleckiem i lubelskiem, oraz późnego powstania Kół— stwierdzić należy w wielu miejssowościach kraju brak inicyatywy, ofiarności i wyszkolenia w pracy społecznej. Złożyły się na to dotychczasowe warunki polityczne, tamujące inicyatywę prywatną i rozwój samopomocy społecznej. Jest nadzieja, że w miarę dalszego rozwoju naszej instytucyi poczucie obowiązków pracy nad ludem przenikać będzie coraz głębiej i z każdym rokiem zyskamy coraz więcej wyrobionych pracowników na polu oświaty. Przytem Zarządy Okręgowe, zawiązane przeważnie w końcu drugiego półrocza, po należytem zorganizowaniu ich, rozpoczną zabiegi około wzmocnienia pracy oświatowej wszystkich Kół słabszych.

Ofiarność publiczna na cele naszego Towarzystwa w roku sprawozdawczym wzmogła się bardzo poważnie. Na cele Zarządu Głównego wpłynęła do 1 lipca r. b. ogólna suma rubli 387,677 kop. 68, a w tem na Dar narodowy Trzeciego maja rubli 155,782 kop. 50.

Ze sprawozdań kasowych 382 Kół za czas do 1 lipca 1907 r., oraz sprawozdań kasowych 91 Kół za czas do 1 stycznia 1907 r. (czyli od 473 Kół), okazało się, że na rzecz tychże Kół wpłynęło rubli 422,995 kop. 22. Ogólna suma wydatków Zarządu Głównego wyniosła rubli 72,708 kop. 53; 473 Koła, które nadesłały sprawozdania wydatkowały rubli 325,828 kop. 87.

Tak więc ofiarność publiczna łącznie na cele Kół i Zarządu Głównego dosięgnęła sumy 810,673 kop. 20, nie licząc wartości nieruchomości i placów pod budowę szkół, poszczególnym Kołom ofiarowanych.

Powyższą statystyką nie są objęte 308 Kół, które nie złożyły sprawozdań kasowych.

Ścisłe uwzględnienie statystyki wszystkich Kół w naszym bilansie w roku bieżącym nie było możliwe,—lecz spodziewać się należy, iż daty statystyczne będą coraz ściślejsze w przyszłości.

Ta znaczna ofiarność w pierwszym roku naszego jawnego istnienia jest dla nas cennym dowodem życzliwego i gorącego poparcia ze strony polskiego ogółu.

Żywe zainteresowanie się naszą instytucyą ujawniło się zwłaszcza w sprawie Daru narodowego Trzeciego maja, stanowiącego jedną z najważniejszych pozycyi naszego dochodu.

Zarząd Główny, wzorując się na pokrewnych instytucyach oświatowych, ustanowił dzień Trzeciego maja, jako dzień Macierzy i uchwalił corocznie organizować zbieranie ofiar w tym dniu na Dar narodowy, w celu pozyskania znaczniejszych funduszów do rozporządzenia Zarządu Głównego na instytucye oświatowe ogólno-krajowego znaczenia, jako to: szkoły ochroniarek, seminarya dla nauczycieli i nauczycielek ludowych, domy ludowe, muzea szkolne etc etc.

Myśl ta, dzięki wezwaniu Henryka Sienkiewicza, znalazła gorący oddźwięk we wszystkich warstwach naszego społeczeństwa. Ze wszystkich stron kraju od zamożniejszych i mniej zamożnych posypały się grosze ofiarne, częstokroć grosze prawdziwie wdowie.

Współudział w tej sprawie zaznaczyli również nasi rodacy z poza granic kraju, osiedli w Rosyi, Europie Zachodniej, Ameryce, Afryce i t. d. Z tego źródła wpłynęła do 1 lipca r. b. ogólna suma rubli . . .

Niewątpliwie, że coroczny obchód rocznicy Trzeciego maja przez Dar narodowy dla Macierzy utrwali się w sercach wszystkich ludzi dobrej woli i pozyska u całego polskiego ogółu prawo obywatelstwa.

W roku bieżącym sprawa ta podniesiona została na krótko przed rocznicą Trzeciego maja i tem samem należycie jeszcze wyzyskaną być nie mogła, miejmy wszakże nadzieję, że w następnych latach, gdy zostaną zużytkowane rezultaty doświadczeń pierwszego roku. Dar narodowy wzrośnie do znaczniejszej jeszcze sumy.

Z darów jednorazowych przedewszystkiem wymienić należy wspaniałą ofiarę 100.000 rubli w listach zastawnych, złożoną przez czcigodną p. Maryę Karolową Szlenkerową w wykonaniu woli jej ś. p. męża wielce zasłużonego dla kraju obywatela Karola Szlenkera. Odsetki od tej sumy, stanowiącej kapitał żelazny, wraz z dodatkową ofiarą rodziny Szlenkerów, w kwocie rubli 4.000, użyte zostały przy współudziale naszej Instytucji na założenie od nowego roku szkolnego miejskiej szkoły sześciooddziałowej imienia ś. p. Karola Szlenkera.

Z kolei zaznaczyć wypada: 1) hojną ofiarę p. Celiny z hr. Węsierskich Przyłubskiej w sumie rb. 20.000 na założenie w osadzie Skulsk gub. kaliskiej szkoły polskiej 2 lub 3 klasowej dla chłopców i dziewcząt miejscowych i okolicznych, bez różnicy wyznania, z warsztatami do nauki rzemiosł, przystosowanych do rolnictwa; 2) coroczną od dwóch lat ofiarę rb. 2000 p. Karola Rosego, redaktora „Dziennika berlińskiego“ na utrzymanie szkoły początkowej w Warszawie; 3) ofiarę Towarzystwa Kredytowego m. Warszawy w sumie rubli 10.000 rocznie, oraz rubli 1.000 na założenie dwóch szkół początkowych w Warszawie dla uboższej ludności bez różnicy wyznania; 4) ofiarę fabryki p. J. Brauman i Ćwirko w sumie 900 rubli rocznie na utrzymanie szkoły; 5) ofiarę cukrowni „Ciechanow“ w sumie 4500 rb. i cukrowni „Brześć Kujawski“ w sumie 2250 rb. wreszcie 6) cały szereg ofiar i darów w naturze, wymienionych w sprawozdaniu finansowem.

Do ofiar w naturze również zaliczyć nieruchomości, ofiarowane na użytek Kół; są to przeważnie place pod budowę szkół; wśród tych darowizn są i znaczniejszej wartości domy z gruntami, z których niektóre przedstawiają znaczną wartość, oraz liczne ofiary w książkach, obrazach i t. d.

Zarząd Główny czuje się w obowiązku wyrazić Czcigodnym Ofiarodawcom szczere i gorące uznanie za tak życzliwe poparcie naszej instytucyi.

Najważniejszem źródłem dochodów Zarządu Głównego była: ofiarność publiczna. Opłata od Kół, określona Regulaminem w stosunku 10% od składek członkowskich na rzecz Zarządu Głównego, wyniosła w roku sprawozdawczym rubli 7377 kop. 61; stosownie do uchwały Zarządu Głównego powyższe wpływy Kół przeznaczone zostały na zapomogi dla uboższych a zabiegliwych Kół. W wykonaniu tej uchwały Zarząd Główny nietylko całą powyższą sumę przyznał Kołom, lecz nadto jeszcze wydatkował na ten cel dodatkowo rubli 8306 kop. 57.

Razem więc w roku sprawozdawczym udzielono Kołom zapomóg na ogólną sumę rb. 15.684 kop. 18.

Zaznaczyć przytem należy, że z tej sumy korzystały niemal wyłącznie Koła prowincjonalne, przeważnie miejskie.

Niewątpliwie poważne źródło dochodów Zarządu Głównego mogłyby stanowić omówione w sprawozdaniu Wydziału skarbowego, przedsięwzięcia finansowe, jako to: marki, pocztówki, opaski, telegramy z godłem Macierzy, puszki do zbierania ofiar, wenty, bazary, i t p.

W roku sprawozdawczym wydrukowano marek z godłem Macierzy 3.069.300, a pocztówek 211.300; rozprzedano zaś 5189 marek, w oraz 8462 pocztówek. Specjalnym okólnikiem Zarządu Głównego zalecono Kołom najszersze rozpowszechnianie tych marek, z potrąceniem na rzecz Kół 50% ceny sprzedażnej. Do-

tychczas z tego źródła wpłynęła suma bardzo nieznaczna. Koła powinnyby jaknajgorliwiej zająć się poparciem tego przedsiewzięcia, zarówno w interesie własnym, jako też Zarządu Głównego, a tem samem i całej Instytucyi.

Puszki do zbierania ofiar, wydane w liczbie 805 na rzecz Zarządu Głównego i Kół, z czasem, przy poparciu ogółu, mogą być również źródłem poważniejszego dochodu.

Ten sposób zbierania ofiar, dający możność nawet najuboższym złożenia grosza ofiarnego, przyjęty został nader życzliwie na prowincyi i w Warszawie.

Zarząd Główny uzyskał z tych źródeł na początek rb. 1328 kop. 75.

W ocenieniu naszej dotychczasowej działalności i osiągniętych rezultatów należy z konieczności mieć na uwadze niesłychane trudności i przeszkody, napotykane na naszej drodze ze strony władz w ogóle, w szczególności zaś warszawskiego okręgu naakowego.

Z naciskiem stwierdzić musimy, że przeszkody z zewnątrz w znacznej mierze tamowały, a niejednokrotnie wprost wstrzymywały normalny rozwój naszej instytucyi i prace poszczególnych naszych Kół. Już na początku roku sprawozdawczego samo istnienie Macierzy zostało zakwestyonowe w 6-ciu guberniach Królestwa; sprawę tę jednak zdołaliśmy wyjaśnić i na skutek rozporządzenia warszawskiego generał-gubernatora z dnia 1 października 1906 roku uznano, że działalność Macierzy rozciąga się na całe Królestwo.

Główne atoli przeszkody, trwające nieprzerwanie od samego początku pochodziły ze strony warszawskiego okręgu naukowego. Ujawniły się one w szeregu postanowień, ograniczających naszą działalność w sprawie zakładania szkół, zatwierdzania nauczycieli, organizowania kursów dla dorosłych analfabetów, i t. d.

Z całym naciskiem musimy stwierdzić, że lwia część pracy Zarządu Głównego z konieczności musiała być zwrócona w kierunku zwalczania tych przeszkód. Charakter tych trudności i nadzwyczaj ujemny ich wpływ na życie i cały rozwój naszej Instytucyi omówiony będzie bliżej w sprawozdaniu Wydziału Prawnego.

Pomimo wszakże tych niezmiernych trudności, suma prac Zarządu Głównego i Kół przedstawia się niewątpliwie nader poważnie.

Te rezultaty przedewszystkiem przypisać należy żywo przez ogół odczuwanej potrzebie oświaty, tak niesłychanie u nas zaniedbanej i zarazem usilnej pracy wszystkich naszych organów.

Zarząd Główny zdaje sobie jasno sprawę z wielu braków i usterek. Jesteśmy jeszcze w fazie organizacyjnej, czekają nas ogromne zadania, którym sprostać możemy dopiero w szeregu lat, przy stałem poparciu ogółu społeczeństwa.

W przekonaniu, że w miarę rozwoju naszej działalności pozyskiwać będziemy z każdym rokiem coraz większe zaufanie ogółu, składamy niniejsze sprawozdanie do uznania Ogólnego Zgromadzenia.

* * *

Zarząd Główny odbył posiedzeń od dn. 8 lipca 1906 r. do dn. 1 lipca 1907 r. — 51, nadto jedno posiedzenie nadzwyczajne i dwa ściślejsze posiedzenia prezydjum. Na posiedzeniach bywało od 7 do 12 członków Zarządu Głównego, przeciętnie 9-ciu; oraz oraz od 1 do 5 członków Rady Nadzorczej, przeciętnie jeden.

Liczba spraw, rozpatrywanych na posiedzeniach Zarządu Głównego wynosi 525.

Na obu posiedzeniach prezydjum rozpatrzono 23 sprawy.

Skład Zarządu Głównego.

Antoni Osuchowski — przewodniczący.

X. Jan Gralewski — pierwszy zastępca przewodniczącego.

Stanisław Libicki — drugi zastępca przewodniczącego.

Karol Stawecki — pierwszy sekretarz.

Dr. Kazimierz Chełchowski — drugi sekretarz.

Konstanty Paprocki — skarbnik

Mieczysław Brzeziński, Ignacy Chrzanowski, Marja Dzierżanowska, Henryk Nusbaum, Paweł Sosnowski, Aleksander Zawadzki — Członkowie Zarządu

Helena Ceysingerówna, Dr. Stanisław Kopczyński, Kazimierz Łazarowicz, Mieczysław Pfeiffer — zastępcy

Biuro Zarządu Głównego.

Biuro Zarządu Głównego Polskiej Macierzy Szkolnej pozostawało pod naczelnym kierownictwem prezesa Zarządu Głównego i bezpośrednim zarządem członka Zarządu Głównego sekretarza p. Karola Stawecklego. Skład biura był następujący: trzech korespodentów, trzech urzędników do wewnętrznej pracy biura, jeden urzędnik prowadzący sprzedaż i wysyłanie ksiąg rachunkowych, kwitarjuszów, marek i t. p. Buchalterja,

pozostająca pod bezpośrednim kierunkiem skarbnika Zarządu Głównego, składała się z buchaltera, jego pomocnicy i inkasenta.

Czynności biura można podzielić, jak następuje:

a) Załatwianie korespondencyi z Kołami i osobami prywatnemi.

b) Prowadzenie korespondencyi z władzami administracyjnemi i naukowemi.

c) Grupowanie materjałów do spraw Macierzy.

d) Prowadzenie statystyki Kół, ich zarządów, szkół, nauczycieli, ochron, czytelni i t. p.

e) Wydawanie i rozpowszechnianie druków, Wydawanych przez Zarząd Główny lub też jego Wydziały.

f) Informowanie interesantów w sprawach Macierzy.

g) Zwoływanie zebrań oraz wypełnianie innych zleceń Zarządu Głównego.

h) Dział finansowy (patrz odzielne sprawozdanie).

Korespondencyi wszelkiego rodzaju biuro Zarządu otrzymało w roku sprawozdawczym 9000, wysłało—z górą 9000, w tej liczbie nie pomieszczono okólników i druków, które rozsyłano za jednym numeru bie ącym.

Od władz administracyjnych otrzymano odezw i zawiadomień 68.

Złożono podań i skarg do władz administracyjnych 195.

Od władz naukowych otrzymano odezw 269.

Złożono odezw i skarg do władz naukowych 268.

Wysłano ksiąg 389 rachunkowych 3497 kwitarjuszów, 14579 marek, 21970 pocztówek i 19 innych przesyłek pocztowych.

Rozpowszechniane przez biuro Zarządu Głównego druki można podzielić w sposób następujący:

Dział ustawowy.	sztuk
Ustawy Towarzystwa	23500.
Regulaminy Towarzystwa	14880.
Regulaminy Wydziału Oświaty Ludowej	2190.
Regulaminy Wydziału Organizacyjno Statystycznego	430.
Razem	41000.

Dział Organizacyjny.

	sztuk
Instrukcye dla organizatorów Kół Macierzy	6790.
Upoważnienia do zwołania organizacyjnych Zebrań	4000.
Zawiadomienia o notyfikacyi Kół	970.
Wzory protokółu organizacyjnego	4680.
Wzory do prowadzenia ksiąg rachunkowych	960.
Zawiadomienia o pozwoleniu na szkoły	1650.
Razem	9260.

Dział instrukcyjny.

Okólniki Zarządu Głównego rozsyłane były w następujących sprawach:

W sprawie	stanowiska Zarządu Głównego względem władz administracyjnych i naukowych	950.
„ „	pobudzenia Kół do działalności	1380.
„ „	programu	1400.
„ „	zalecenia Kołom powoływania księży do wykładów religii	1400
„ „	porozumiewania się z władzami wyłącznie za pośrednictwem Zarządu Głównego	1450.
„ „	trudności, czynionych przez władze	1010.
„ „	organizacyi kursów dla nauczycieli	1000.
„ „	stanowiska Zarządu Głównego co do różnych kwestyi w Towarzystwie	3300.
„ „	należnych odsetek Zarządu Głównemu od Kół	930.
„ „	rozpowszechniania marek i kart pocztowych	1090.
	Razem	13410.

Dział sprawozdawczy.

Wzory do sprawozdań ogólnych	915.
„ „ „ kasowych	980.
Razem	1885.

Dział pomocniczy.

Spis podręczników dla szkół	1800.
Wskazówki hygieniczne	2000.
W sprawie szkoły ochroniarek	3190.
Program szkoły początkowej wiejskiej	3190.
Jak uczyć dorosłych analfabetów?	2870.
Wskazówki domowego nauczania	3590.
Spis książek do bibliotek	3570.
O czytelniach	5150.
Razem	25360.

Pozatem biuro wysłało kilka tysięcy zaproszeń na zebrania Zarządu Głównego, poszczególnych Wydziałów i przy organizowaniu Okręgów.

Nadto biuro brało udział w pracach przy zbieraniu Daru narodowego.

Wydział Oświaty Ludowej.

Nie będąc w możności bezpośrednio zajmować się pracą teoretyczno-metodyczną, związaną z tworzeniem i prowadzeniem instytucyi oświatowych P. M. S., Zarząd Główny powołał w tym celu z początkiem roku szkolnego 1906/7 Wydział Oświaty Ludowej i nadał mu organizacyę, ujętą w Regulamini ustawowy.

W myśl tego Regulaminu Wydział Oświaty Ludowej spełnia wszelkie czynności kierownicze i doradcze, związane z zakładaniem, utrzymywaniem i kontrolą oświatowych instytucji Polskiej Macierzy Szkolnej, przeznaczonych dla ludu, — a więc: ochron i sal zajęć, nauczania przedszkolnego, szkół początkowych wiejskich i miejskich, szkół dla ochroniarek, seminarjów i kursów pedagogicznych dla nauczycieli elementarnych, nauczania analfabetów, organizowania wykładów Uniwersytetu Ludowego i odczytów dla dorosłych, zakładania domów ludowych, czytelni, bibliotek, muzeów szkolnych i t. p.

Wydział podzielił swoją pracę pomiędzy cztery Sekcje:

a) Sekcję szkolną
b) Sekcję hygieniczno-techniczną
c) Sekcję nauczania dorosłych
d) Sekcję czytelnianą

Sekcja piąta: kontroli pedagogicznej — nie została utworzoną, przypadającą zaś na nią kontrolę nad szkołami Zarządu Głównego objęła Sekcya szkolna.

Skład wydziału stanowili pp.:
prof. Mieczysław Brzeziński — przewodniczący Wydziału i Sekcyi szkolnej, Inż. Czesław Klazuer — sekretarz Wydziału i Sekcyi szkolnej, Dr Henryk Nusbaum — przewodniczący Sekcyi Nauczania dorosłych, Marya Dzierżanowska — sekretarka Sekcyi Nauczania dorosłych, Dr Kazimierz Chełkowski — przewodniczący Sekcyi Czytelnianej, Rozalia Brzezińska — sekretarka Sekcyi Czytelnianej, Dr Stanisław Kopczyński — przewodniczący Sekcyi hygieniczno-technicznej.

Wydział Oswiaty Ludowej miał swe siedlisko początkowo przy Głównym Zarządzie, od pierwszych początków jednak jego egzystencyi okazało się, iż działalność jego była bardzo krępowaną brakiem oddzielnego pomieszczenia ze względu na szczupłość lokalu na ulicy Senatorskiej № 8. To też z chwilą, gdy powstała myśl utworzenia Muzeum Pedagogicznego założenie własnej siedziby stało się koniecznością. Myśl ta z początkiem roku 1907 znalazła swoje konkretne urzeczywistnienie. Wydział otrzymał siedzibę w lokalu, wynajętym przy ulicy Sadowej № 12. Punkt ten został wybrany głównie z powodu, iż znajduje się on w środku dzielnicy, w której mieszka większość pracowników, skupiających się około Wydziału.

Własna siedziba przyczyniła się w znacznej mierze do wzmożenia działalności Wydziału; wszelako odsunięcie się Wydziału od Zarządu Głównego wykazało także i poważne strony ujemne, wskutek braku bezpośredniego kontaktu z Zarządem. Brakowi temu należałoby corychlej zaradzić przez skoncentrowanie tych obydwóch ciał w jednym wspólnym i do celów instytucyi przystosowanym lokalu.

Działalność Wydziału i Sekcji widoczna jest ze sprawozdań szczegółowych, poniżej zamieszczonych. Wobec nawału pracy w Sekcyach i wobec tego, że wiele osób pracowało jednocześnie w Zarządzie Głównym, w Wydziale i w Sekcjach odbywanie częstych i regularnych posiedzeń Wydziału stało się utrudnione i Wydział nie mógł się zbierać tak często, jak mu to Regulamin wykreślał jego. Usilnie jednak dążyć będzie, aby posiedzenia jego odbywały się częściej, przynajmniej raz na miesiąc, gdyż Wydział jedynym i jaknajściślejszym łącznikiem pomiędzy Sekcyami a Zarządem Głównym. Nadto Wydział spełnia zadanie kierowniczo-doradcze przy Zarządzie Głównym i wykreśla poszczególnym Sekcjom plan działania, tak, aby ich praca była jednolitą, celową i jaknajwięcej produkcyjną.

Ubiegły rok dał Wydziałowi Oświaty Ludowej pierwsze doświadczenie, którem kierując się nadal, Wydział dążyć będzie do coraz intensywniejszej i coraz owocniejszej pracy.

A. Sprawozdanie z działalności Sekcyi szkolnej.

Powołana przez Wydział Oświaty Ludowej, w myśl uchwały Zarządu Głównego P. M. S. z dnia 19 listopada 1906 roku, Sekcya szkolna ukonstytuowała się pod przewodnictwem profesora Mieczysława Brzezińskiego, wydelegowanego w tym celu przez Zarząd Główny.

Na sekretarza Sekcyi powołano p. inżyniera Czesława Klarnera. Do składu Sekcyi pozatem należeli

p. p.: Michał Arcichowski, Mieczysław Brzeziński, Wanda Bouffałłowa, Tomasz Buła, Celina Bronowska, Helena Ceysingerówna, Zofja i Helena Eysymontówny, ksiądz Jan Gralewski, Maksymiljan Heilpern, Jadwiga Herman-Iżycka, Aleksander Humnicki, Czesław Klarner, Marja Kleniewska, hr. Adamowa Krasińska, Anna i Adela Krypskie, ks. AugustLoth, Stefania Marciszewska, Marya Łojkówna, Marya Łempicka, Cecylja Niewiadomska, Mieczysław Pfeiffer, Kazimiera Proczkówna, Cecylja Śniegocka, Kacper Tosio, Zofja Wołowska, Stefanja Woydowa, Aleksander i Ludwika Zawadzcy.

Sekcya zatem liczyła ogółem 28 członków, przeważnie z pośród nauczycielek i nauczycieli szkół, bądź średnich, bądź początkowych, oraz osób, czynnie zajmujących się różnemi działami oświaty elementarnej. Prócz tego w posiedzeniach Sekcyi szkolnej brali często udział członkowie innych Sekcyi, a także prezes Zarządu Głównego mecenas Antoni Osuchowski, oraz Sekretarz Zarządu Głównego inżynierKarol Stawecki, a nadto p. Helena Ceysingerówna, w charakterze przedstawicielki Okręgu warszawskiego Macierzy.

Zgodnie z Regulaminem Wydziatu Oświaty, Sekcja szkolna opracowuje programy i projekty ochron, nauczania domowego przedszkolnego, szkół początkowych wiejskich i miejskich, niższych szkół zawodowych; kwalifikuje podręczniki szkolne i pomoce naukowe; dostarcza programów dla szkół ochroniarek, seminarjów i kursów dla nauczycieli początkowych; sprawdza uzdolnienie zawodowe kandydatów i kandydatek na nauczycieli Szkół Macierzy i poleca ich na odpowiednie posady w razie zgłoszenia się Kół; kompletuje bibljoteki szkolne i t. p.

Sekcya obradowała w ciągu roku sprawozdawczego stale, w odstępach czasu mniejwięcej dwutygodniowych. Od listopada 1906 r. do końca czerwca 1907 r. odbyło się posiedzeń ogółem 14. Ilość osób, obecnych na posiedzeniach wahała się od 8 do 20.

Jako najpilniejsze zadanie, Sekcja szkolna postanowiła: zająć się opracowaniem programów i projektów ochron ułożyć program nauczania domowegó przedszkolnego, program szkół początkowych, wiejskich i miejskich oraz niższych szkół zawodowych i t. p. Postanowiono rozpatrzeć podręczniki szkolne i pomoce naukowe, kwalifikując te z nich, które okażą się odpowiedniemi dla szkół początkowych.

Były to sprawy najpilniejsze, wobec masowego otwierania szkół elementarnych, dla których od pół wieku nie było ani programów, ani książek, ani żadnych wskazówek, jak szkoły te organizować i prowadzić należy.

Drugą kategorję spraw, niecierpiących zwłoki, stanowiła troska o jaknajrychlejsze przygotowanie nauczycieli dla szkół elementarnych i innych instytucyi Macierzy. Postanowiła więc Sekcya szkolna opracować programy: Szkoły ochroniarek, seminarjów i kursów dla nauczycieli i nauczycielek szkół początkowych, wskazówki dla przygotowania t. zw. nauczycieli domowych, kierujących kompletami nauczania domowego i t. p.

Dla ułatwienia Kołom P. M. S. wyszukiwania nauczycieli i odwrotnie, dla skomunikowania osób, poszukujących pracy nauczycielskiej, z Kołami — Sekcja zajęła się kwalifikowaniem nauczycieli elementarnych i wskazywaniem im odpowiednich posad.

Na dalszym planie postawiono utworzenie biblioteki pedagogicznej na użytek Sekcji.

Wobec różnorodności pracy przyjęto za zasadę, ażeby każdym działem zajmowały się, jako referenci, osoby specyalnie z działem tym obeznane, z możnością dobierania sobie odpowiednich współpracowników. W ten sposób panie: Marciszewska, Wołowska, Klawerowa, Bronowska zajęły się sprawą ochron; p.p: Herman-Iżycka, Brzeziński, Niewiadomska, Humnicki i inni nauczyciele — szkołami; p p: Walicka, Warnkówna, Zawadzka, Buła — seminarjami i kursami pedagogicznemi; p.p: Heilpern, Brzeziński, Proczkówna, Bouffałłowa, Woydowa — pomocami naukowemi. Ten podział pracy okazał się w skutkach bardzo pożytecznym.

Z zamierzonych prac Sekcja w ciągu roku ubiegłego zdołała wypełnić następujące:

1) W grudniu r. 1906 Sekcja rozpatrzyła i przyjęła Program Szkoły ochroniarek, opracowany przez p. Marciszewską, kierowniczkę własnej szkoły ochroniarek. Program ten został następnie wydrukowany przez Zarząd Główny P. M. S. i posłużyć miał za podstawę do założenia Szkoły ochroniarek. Przy szkole znajdować się miał internat, przyjmowane byłyby również uczennice przychodnie. Kurs szkoły dwuletni. Szkoła ta, o którą zostało złożone podanie do władz naukowych w d. 13 lipca 1907 r., spotkała się jednak z nieprzychylną opinją władz, które decyzją z d. 27 września za № 5001 odmówiły zatwierdzenia tej szkoły.

2) Na początku r. 1906/7 Sekcja rozpatrzyła w specyalnej Komisyi, a następnie na pełnem posiedzeniu opracowany przez prof. M. Brzezińskiego „*Projekt Programu i Ustawy szkoły początkowej wiejskiej*". Program ten po szczegółowej rewizji w ostatecznej redakcji został przez Zarząd Główny przyjęty i wydany jako „*Ustawa i program szkoły początkowej wiejskiej P. M. S.*"

Na zasadnie tego programu winna być prowadzona organizacja i nauka we wszystkich szkołach wiejskich P. M. S.

3) Celem ujednostajnienia organizacyi szkół początkowych miejskich P. M. S., oraz przyjęcia dla nich wspólnego programu, Sekcja omawiała

1146/51

szeroko zasady programu szkoły początkowej miejskiej.

Następnie w czerwcu r. b. członkowie Sekcji, łącznie z przedstawicielami Kół P. M. S. i Okręgu warszawskiego obradowali nad tą sprawą na posiedzeniu specyalnie zwołanem przez Zarząd Okręgowy warszawski. Wynikiem tych narad było ustalenie głównych zasad, na podstawie których z polecenia Zarządu Głównego, prof. Brzeziński opracował i wydał w broszurze: *„Ustawę i program szkoły początkowej miejskiej“*, ze wskazówkami metodycznemi. Program ten został rozesłany wszystkim Kołom miejskim P. M. S., jako obowiązujący w roku bieżącym. Ostateczne zredagowanie niektórych działów tego programu, celem wprowadzenia poprawek w wydaniu następnem, będzie przedmiotem dalszych narad Sekcji.

4) Na jednem z pierwszych posiedzeń Sekcyi wyłoniła się podjęta przez p. Stefanię Woydową niezmiernie ważna sprawa zorganizowania Muzeum Pedagogicznego przy Wydziale Oświaty Ludowej. Na początek postanowiono ograniczyć się do skromnego, lecz celowo ułożonego zbioru pomocy naukowych i urządzeń szkolnych, niezbędnych w szkole początkowej.

Dzięki gorliwej pracy i zabiegom inicyatorki, p. Woydowej, dzięki pomocy fachowej grona osób, powołanych do współudziału, a także wskutek gorącego poparcia Zarządu Głównego i ofiarności publicznej, już w maju r. b. udało się oddać Muzeum Szkolne P. M. S. na użytek publiczny.

Uroczysty akt otwarcia Muzeum odbył się w okresie zbierania Daru Narodowego Trzeciego Maja mianowicie dn. 8 maja r. b., wobec przedstawicieli Zarządu Głównego i Okręgowego, reprezentantów Kół Macierzy, przedstawicieli prasy i licznych gości, z pośród których słowa serdecznego uznania i życzenia dla instytucyi złożył także prof. Bolesław Mańkowski ze Lwowa, przedstawiciel tamtejszego Towarzystwa Pedagogicznego.

Muzeum mieści sie w lokalu Wydziału Oświaty Ludowej przy ulicy Sadowej № 12. Otwarte jest dla publiczności bezpłatnie codziennie od g. 10 do 2 i od 5 do 7. Obecnie posiada ono już znaczny zbiór okazów z najważniejszych działów nauk, wykładanych w szkołach początkowych—mianowicie: zwierzęta wypchane i konserwowane, preparaty anatomiczne i embrjologiczne, okazy roślin, minerałów, skał, tablice poglądowe, mapy, obrazy, warsztaty slöjdowe, wzory robót ręcznych, wzorowe ławki, tablice i t. d.

Muzeum w r. b. pozostaje pod opieką osoby z wykształceniem przyrodniczo - pedagogicznem, p. Heleny Krystkiewiczówny, która zarazem udziela objaśnień zwiedzającym, urządza pokazy naukowe dla publiczności, a szczególniej dla dziatwy ze szkół Macierzy.

W związku ścisłym z Muzeum pozostaje specjalnie urządzona Sala pokazów z latarnią magiczną, oraz bogaty, przeszło 4000 sztuk liczący, zbiór przezroczy, opracowany i zebrany przez Sekcję Nauczania Dorosłych, a dostępny zarówno dla szkół Macierzy, jak i dla wszystkich Kół warszawskich i prowincjonalnych posługujących się latarnią przy pogadankach.

W dn. 1 kwietnia r. b. odbył się, między innemi, zbiorowy pokaz dla 120 ochroniarek, przybyłych z prowincji, w czerwcu dla 100 przeszło słuchaczów kursów pięciodniowych T-wa Ogrodniczo-Pszczeiniczego. Co drugą niedzielę przychodziły na pogadanki dzieci ze szkół Macierzy.

W r. b. również stale odbywają się podobne pokazy z latarnią dla dzieci ze szkół Macierzy, co niedzielę w godzinach południowych.

Z zadowoleniem można zaznaczyć, że Muzeum rozwija się pomyślnie, czego najlepszym dowodem jest dająca się już dziś uczuwać szczupłość pomieszczenia. Sekcja jednak, a z nią i Wydział Oświaty Ludowej nie traci nadziei, że cenne i wciąż powiększające się, dzięki serdecznemu poparciu publiczności, a nawet rodaków, zamieszkałych w głębi Rosji, zbiory Muzeum znajdą wkrótce wygodne pomieszczenie w obszernym a tak niezbędnym „Domu Macierzy“.

W tymże lokalu Wydziału Oświaty Ludowej Sekcja urządziła szereg konferencyi metodyczno-pedagogicznych dla nauczycieli i nauczycielek szkół elementarnych Macierzy. Mianowicie p. Zofja Bukowiecka, autorka podręczników historycznych i powieści dla młodzieży, mówiła o pogadankach historycznych z dziećmi młodszych oddziałów szkoły ludowej; p. Marja Dzierżanowska i p. H. Ceyzyngerówna—o nauczaniu historji w szkołach początkowych; p. Kazimiera Proczkówna i p. Adam Koziara — o nauce czytania.

W roku bieżącym zamierza Sekcja urządzić wykłady metodyczne dla nauczycieli i nauczycielek ze szkół Macierzy z tych przedmiotów, w których doświadczenie wykazało największe braki, jakoto pogadanki przyrodnicze, nauka rysunków i inne

6) Celem rozwinięcia energicznej walki z analfabetyzmem Sekcja podjęła sprawę ułożenia wskazówek do prowadzenie z dziećmi Kółek nauczania domowego po wsiach i przygotowanie odpowiednich kierowników, czyli wioskowych nauczycieli domowych. Odnośne *„Wskazówki, jak zakładać i prowadzić Kółka nauczania domowego po wsiach“* ułożone przez M. Brzezińskiego, zostały przez Zarząd Główny wydane w osobnej broszurce. W różnych miejscowościach na prowincji zakładano podług tych wskazówek kursy

dla nauczycieli wędrownych, którzy, niezależnie od Kół Macierzy, prowadzą po wsiach na własną rękę naukę czytania pisania i początkowych rachunków.

7) Na paru posiedzeniach Sekcya omawiała program nauczania przedszkolnego dzieci miejskich, przyczem doszła do przekonania, że nauczanie domowe w kompletach, pomimo licznych jego wad, społeczeństwo powinno koniecznie utrzymać i popierać, do czasu powstania dostatecznej liczby ochron i szkółek, prowadzących normalną naukę wstępną.

Uważając jednak program, przyjęty dotąd przez liczne komplety prywatnego nauczania dzieci miejskich, za niedostateczny Sekcja postanowiłau prosić paru swoich członków o nowe opracowanie takiego programu.

8) Celem dostarczenia Kołom wskazówek o podręcznikach, Sekcja zajęła się opracowaniem spisu podręczników dla uczniów i nauczycieli szkół początkowych P. M. S. Spis ten został wydany przez Zarząd Główny na początku roku szkolnego 1906-go, a obecnie, po wprowadzeniu zmian i dodatków, wydany został i rozesłany powtórnie szkołom P. M. S. Niebawem ukaże się uzupełnienie tego spisu książkami, wydanemi już po rozpoczęciu roku szkolnego 1907-go. Śledzenie za ruchem wydawniczym i uzupełnianie katalogu podręczników będzie stałym obowiązkiem członków Sekcji.

9) Przy Sekcji czynnem jest Biuro pośrednictwa pracy, do którego zgłaszać się mogą Koła, potrzebujące nauczycieli i nauczycielek, oraz nauczyciele, poszukujący zajęcia. Wobec niemożności przy dzisiejszych warunkach dokładnego sprawdzania kwalifikacji naukowych i moralnych nauczycieli, Biuro poza ułatwianiem zetknięcia osób interesowanych, odpowiedzialności za wskazanych nauczycieli i nauczycielki na siebie nie bierze. Przytem pośredniczy jedynie pomiędzy nauczycielstwem a Kołami prowincjonalnemi, — Koła bowiem warszawskie, z wyjątkiem szkół i instytucji Zarządu Głównego, posiadają własne Biuro pośredniczące przy Zarządzie Okręgowym warszawskim.

10) Niezależnie od pracy oświatowej programowej i załatwiania mnóstwa spraw bieżących, Sekcja szkolna, w miarę sił, zajmowała się organizacją Szkół elementarnych i innych instytucji szkolnych pod opieką Zarządu Głównego w Warszawie.

A mianowicie: objęła nadzór nad 4-ma szkołami Zarządu Głównego: przy ul. Miodowej 18, Siennej 67, Marszałkowskiej 92 i Kruczej 9.

Są to obecnie szkoły 4-oddziałowe, mieszaue, liczące od 150 do 200 dzieci. Nauka prowadzi się w nich na 2 zmiany—2 oddziały przed południem i 2 po południu. Każda szkoła ma przełożoną i 3 lub 4 nauczycieli, a prócz tego ks. prefekta, wykładającego religję, i stałego lekarza-hygienistę. Dzieci prócz otrzymywania nauki, chodzą do kąpieli, odbywają wycieczki zamiejskie, uczęszczają do Muzeum Macierzy, a niekiedy na przedstawienia publiczne, odczyty i t. p.

Pomimo wielu braków, wynikających przedewszystkiem z trudności znalezienia odpowiednich lokali, a następnie z niedostatecznego przygotowania niektórych nauczycieli,—szkoły te uczyły i wychowywały blizko 800 dzieci z najbiedniejszych warstw Warszawy, a wynik ostateczny przy końcu z. r. szkolnego wykazał, że praca ta, szczególniej wychowawcza, pod wielu względami była bardzo owocną.

Większość dzieci pozostała nadal w naszych szkołach, a . . . z końcem minionego roku szkolnego otrzymało świadectwa z ukończenia 4 oddziałów.

Celem bliższej opieki nad temi szkołami, Sekcja zaprosiła w marcu r. b na wizytatora p. inżyniera A. Woydego, który w wyczerpującem sprawozdaniu z dn. 19 czerwca dał obraz krytyczny stanu gospodarczego i administracyjnego tych szkół. Oddzielnie wydane sprawozdanie roczne z działalności wyżej wymienionych czterech szkół Zarządu Głównego daje obraz całości ich życia szkolnego, jego braków i niedomagań.

Obecnie Sekcja zajmuje się ukonstytuowaniem specjalnej Rady Szkolnej, która zajmie się sprawami pedagogicznemi i gospodarczemi wszystkich szkół i instytucji Zarządu Głównego P. M. S.

11) Pośrednio Sekcja, a względnie kilku jej członków, zajmowało się organizacją Szkoły miejskiej wyższej, sześcio-oddziałowej, im. Karola Szlenkiera, powołanej do życia dzięki fundacji rodziny Szlenkierów. Szkoła ta, pod kierunkiem prof. Kacpra Tosio, czynną jest od października r. b. przy ul. Wolność Nr. 16. Obecnie, w chwili założenia, prowadzone są 3 oddziały, liczące przeszło 100 chłopców. Szkoła ma bogate zbiory pedagogiczne, sale i warsztaty slöjdowe, ogród i boisko.

12) W myśl uchwały Zarządu Głównego, Sekcja zajęła się zorganizowaniem 2-ch szkół T-wa Kredytowego m. Warszawy. Jedna z tych szkół dla 207 chłopców, istnieje z początkiem bieżącego roku szkolnego przy ul. Przyokopowej Nr. 19, druga przy ul. Czerniakowskiej Nr. 114-a. Ta ostatnia, świeżo założona, w dzielnicy b. ubogiej, ma w tym roku 5 oddziałów, a w nich chłopców 120.

13) Prócz szkół powyższych, Sekcja szkolna zajęła się reorganizacją i dozorem 2-ch szkół T-wa Gazowego Warszawskiego, założonych przez to Towarzystwo dla dzieci własnych robotników, — przy ulicy Szarej Nr. 1 na...

dzieci, i przy ulicy Wolskiej Nr. 47-a dla 83 chłopców i 72 dziewcząt.

14) Pozatem Sekcja szkolna brała udział:

a) w organizowaniu Seminarjum im. Orzeszkowej przez Zarząd Główny, łącznie z kołem Nauczycielstwa P. M. S. Seminarjum to jednak nie zostało przez władze zatwierdzone.

b) w nadzorze nad kursami pedagogicznemi dla przygotowania nauczycieli ludowych, w których w r. z. kształciło się 100 przeszło słuchaczów, a 50 otrzymało świadectwa rządowe.

c) w organizacji Szkoły ochroniarek i wzorowej ochrony dla dzieci, —te szkoły również nie zostały przez władze zatwierdzone; wreszcie

d) w opracowaniu projektu Seminarjum dla nauczycieli Szkół ludowych, na którym to programie wzorowało się Seminarjum w Ursynowie.

Oto w pobieżnym zarysie skreślony dotychczasowy dorobek Sekcji Szkolnej.

Krótki jeszcze żywot Sekcji, nagłość i nawał spraw oświatowych, a z drugiej strony ogromny brak czasu u przeważnej liczby członków Sekcji, zajętych zarobkową pracą nauczycielską, nie dozwoliły Sekcji w roku ubiegłym wyczerpać całego zakresu doniosłych prac, jakie sobie wytknęła, nie dozwoliły też wielu spraw ująć w skończone, doskonałe formy.

Zadaniem Sekcji w r. b. będzie rozpoczęte prace dalej prowadzić, ulepszać to, co okazało się nieodpowiedniem,—dążąc wzorem Piramowiczów i Staszyców do wychowania dzieci ludu polskiego na obywateli „sobie szczęśliwych, a Ojczyźnie pożytecznych".

B. Sprawozdanie Sekcji hygieniczno-technicznej.

Sekcja hygieniczno-techniczna w r. z. składała się z 10 członków: Członkami Sekcji byli pp.: Cezary Domaniewski, dr. Stanisław Kopczyński, Czesław Klarner, Władysław Marconi, Konrad Obrębowicz, Karol Rzętkowski, Ignacy Świętochowski, Konstanty Jakimowicz, Kazimierz Małagowski, Józef Holewiński. Przewodniczącym był dr. St. Kopczyński, sekretarzem inżynier Jakimowicz.

Za główny cel swej działalności oddział hygieniczny tej sekcji uważał przedewszystkiem zaprowadzenie instytucji lekarzy szkolnych do wszystkich szkół i zakładów wychowawczych Macierzy. Opracowany w tym celu przez jednego z członków Sekcji regulamin dla lekarzy szkolnych został rozesłany za posrednictwem Zarządu Głównego do wszystkich Kół Macierzy. Sekcja bowiem jest zdania, że dopóki każda szkoła zarówno średnia jak elementarna, zarówno miejska, jak i wiejska, nie będą posiadały swego lekarza szkolnego, pełniącego należycie swe czynności, dopóty sprawa hygjeny szkolnej nie będzie należycie rozstrzygniętą.

Pragnąc zapoczątkować w Królestwie Polskiem racjonalne budownictwo szkół ludowych wiejskich jedno i dwuizbowych, Sekcja hygjeniczno-techniczna wypracowała warunki hygjeniczno-techniczne dla szkół ludowych i przez Zarząd Główny za pośrednictwem Koła architektów warszawskich ogłosiła konkurs na projekty i plany szkół jedno i dwuizbowych. Dwaj członkowie Sekcji należeli do sądu konkursowego. 4 nagrodzone projekty i 7 zakupionych z 70 nadesłanych stały się własnością Zarządu Głównego Macierzy i w odbitkach są rozsyłane po kraju.

Sekcja hygjeniczno-techniczna brała też udział w zatwierdzeniu planów konkursowych dla szkoły z fundacji imienia p. Przyłubskiej w Skulsku gub. kaliskiej.

Wreszcie oddział hygjeniczny Sekcji na nadchodzące Walne Zgromadzenie Macierzy przygotował do rozdania następujące druki, tablice i t. p:

1) Wydawnictwo p. t. „Konkursowe budynki szkolne" oraz ze szczegółowemi planami i objaśnieniami.

2) tablicę poglądową hygjeny szkolnej, o chorobach zakaźnych, opracowaną przez d-ra Wernica;

3) szkolne tablice gimnastyczne, wydane przez T-wo Olgebranda;

4) wskazówki hygieniczne dla dzieci i takież wskazówki dla rodziców i nauczycieli szkół ludowych, opracowane przez członków Sekcji;

5) aforyzmy hygjeniczne. „*Brud sprowadza chorobę ,czystość daje zdrowie*" *i t. p.*
6) regulamin dla lekarzy szkolnych,
7) tablice antyacholiczne do użytku szkolnego,

} wydane przez Wydział antyalkoholiczny Warsz. Tow. Hygienicz.

Jako najbliższą działalność swą Sekcja uważa opracowanie projektów ochron wiejskich, a oprócz tego nieustannie dążyć będzie do zaprowadzenia prawidłowej opieki lekarsko-sanitarnej w szkołach.

Członkowie Sekcji hygjenicznej przy Wydziale Oświaty Ludowej wchodzą w skład Sekcji hygienicznej przy Zarządzie Okręgowym m. Warszawy, tworząc instytucję, kontrolującą stan sanitarny szkół Macierzy i czynności ich lekarzy szkolnych. Zdobywane praktycznie doświadczenie w szkółkach elementarnych warszawskich Sekcja za pośrednictwem Zarządu Głównego i Zarządów Okręgowych prowincjonalnych będzie usiłowała zastosować z pewnemi zmianami i zastrzeżeniami do szkół ludowych wiejskich.

C. Sprawozdanie Sekcji nauczania dorosłych.

Do Składu Sekcji należeli pp.: Gabryela Balicka, Stanisława Bukowiecka, Zygmunt Bojasiński, Ignacy Chrzanowski, Kazimierz Czerwiński, Helena Ceysingerówna, Jan Choroszewski, Marja Dzierżanowska, Marja Dziewulska, Henryk Galle, Jan Gebethner, Edmund Jankowski, Stefan Jankowski, Adam Jaczynowski, Stefan Jantzen, d-rowa Walentowa, Kamocka, Włodzimierz Klawer, Józefa Klawerowa, Stanisław Kozicki, Jan Kucharzewski, Karol Kowerski, Marya Kawecka, Jadwiga Krausharowa, Władysław Leppert, Marja Markowska, Marjan Malinowski, Henryk Mościcki, Antoni Neyman, d-r Henryk Nusbaum, Franciszek Puławski, Zdzisław Rauszer, Gustaw Simon, Juljan Siemieński, Stanisław Szalay, Władysław Umiński, Konrad Wernik D-r Załuska i Zygmunt Zalewski.

Ogółem zatem liczyła Sekcja 38 członków. Przewodniczącym Sekcji był Dr. Henryk Nusbaum, sekretarką pani Marja Dzierżanowska.

Posiedzeń plenarnych w okresie sprawozdawczym Sekcja odbyła 8. Komisje ściślejsze zbierały się częściej dla opracowywania poszczególnych kwestji.

Oświatę i kulturę danego narodu organicznie podnieść można jedynie przez wzorowe szkolnictwo, oparte na oddziaływaniu na cały świat duchowy wrażliwej i podatnej młodzieży. Wynagradzanie skutków ujemnych braku szkolnictwa lub złej jego organizacji, możliwem się staje przez dokształcanie ludności dojrzałej choćby opóźnione, choćby cząstkowe. Sekcja nauczania dorosłych, świadoma całej ważności tej sprawy, spotkała się z polem pracy, którego uprawa systematyczna i jawna, dzięki naszym stosunkom politycznym, dotąd była zupełnie niemożliwa.

Pierwszym tedy zadaniem Sekcji było opracowanie teoretycznego planu działania i przygotowanie odpowiedniej pomocy dla nowej u nas niemal dziedziny pracy. Rozważania te były przedmiotem wielu plenarnych posiedzeń, na których Sekcja zarówno pracę swoją, a poniekąd i samą siebie organizowała. Owocem rozważań tych było postanowienie: iż troską Sekcyi winny być w pierwszym rzędzie:

1) Walka z analfabetyzmem dorosłych.
2) Organizowanie odczytów i pogadanek dla ludu.
3) Zakładanie Uniwersytetów ludowych.
4) Zakładanie Domów ludowych.
5) Tworzenie Kół samokształcenia ludności wiejskiej i miejskiej.

W tym pierwszym organizacyjnym roku nie zdołała jeszcze Sekcja we wszystkich tych kierunkach ujawnić owocnej sprawności, z konieczności bowiem wszelka działalność praktyczna poprzedzoną być musi analizą zadań i środków oraz pracą przygotowawczą.

Za najdonieślejszą uznając sprawę zwalczania powszechnego niemal śród ludu naszego analfabetyzmu, Sekcya podjęła zadanie rozpowszechniania zasad najelementarniejszego nauczania dorosłych, opracowała i wydała odpowiednie wskazówki p. t. „*Jak uczyć dorosłych analfabetów?*“ Wskazówki te dotyczą: 1) sposobu organizacji nauczania, 2) programu ogólnego. 3) trzystopniowej nauki czytania i pisania, 4) Pogawędek, związanych z nauką czytania, 5) nauki rachunków. Przy każdym dziale podane są podręczniki i pomoce naukowe dla uczniów i dla nauczycieli. Wskazówki te rozesłane zostały przez pośrednictwo Zarządu Głównego wszystkim Kołom Macierzy.

W sprawie Uniwersytetów ludowych Sekcya postanowiła w blizkiej przyszłości opracować książeczkę, wyjaśniającą cele i zadanie Uniwersytetów ludowych ze wskazówkami o sposobie ich organizacji. Dla zadosyć uczynienia jednak potrzebom tych Kół, które już dziś pragnęłyby Uniwersytety Ludowe organizować a zarazem dla zachęcenia Kół do podjęcia tej pracy, Sekcja zwróciła uwagę na pracę dobrze zorganizowanego już Uniwersytetu ludowego warszawskiego, którego drukowane programy oraz szematy, w wysokim stopniu ułatwić mogą organizację uniwersytetów no-

1146/57

wych. Sekcja postanowiła tedy nabyć od warszawskiego Koła Uniwerstytetu Ludowego po 25 egzemplarzy wszystkich druków i szematów i rozsyłać je Kołom interesowanym, co też zostało wykonanem.

Biorąc pod uwagę, że w spisach przedmiotów, wykładanych w uniwersytetach Ludowych znajdować się muszą nazwy nauk, które brzmieniem swem nie objaśniają kandydatów do uniwersytetu o przedmiocie danej nauki, oraz że słuchacze nieorjentujący się jeszcze wcale w składowych częściach wiedzy ludzkiej, zapisują się chętnie na dane przedmioty, a po pewnym dopiero czasie, przekonywując się, iż nie we właściwej organicznej kolei podjęli dane studja i że nie mogą przeto odnosić posiadanej korzyści, Sekcja nauczania dorosłych podjęła myśl poprzedzania corocznych wykładów uniwersyteckich rodzajem wykładu propedeutycznego, któryby przystępnie objaśniał słuchaczy: co to jest wiedza i jakie są jej gałęzie? Napisanie takiego odczytu polecono doktorowi Nusbaumowi. Odczyt ten p. t. „*O wiedzy ludzkiej, jej gałęziach i wzajemnym ich stosunku*“ dr. Nusbaum napisał i złożył do użytku Sekcji. Odczyt ten wygłoszony został kilkakrotnie w Warszawie i na prowincji, a Koło wydawnicze im. Staszica podjęło się ogłoszenia go drukiem.

W ważnej sprawie odczytów ludowych Sekcja przyszła do przekonania, iż wobec braku u nas dostatecznej liczby uzdolnionych prelegentów popularnych, którzy wyrobić się u nas nie mogli, z powodu wzbronionego dotąd wszelkiego wpływu intelektualno-etycznego inteligencji na lud, należy pracę tę ułatwić tym, którzyby jednak pragnęli ważne to posłannictwo spełniać. W tym celu należy mieć w pogotowiu odpowiednią literaturę odczytową w druku i w rękopisach. Sekcya w pierwszym rzędzie postanowiła przejrzeć dokładnie dość bogatą u nas literaturę ludową i wybrać z pośród niej te książeczki, które najbardziej do odczytów dla ludu się nadają, albo przynajmniej za materjał ułatwiający pracę prelegentowi służyć mogą. Członkowie Sekcji, rozebrali pomiędzy siebie książeczki ludowe do różnych dziedzin wiedzy i literatury należące, dla oceny ich przydatności do pożądanego celu. Tą drogą zakwalifikowano kilkadziesiąt książeczek, jako materjał odpowiedni dla odczytów.

Ponieważ jednak odczyty wtedy tylko będą zrozumiane, zajmujące i naprawdę utrwalą się w pamięci, gdy obrazy dźwiękowe, przemawiające do słuchu, poparte będą przez odpowiednie obrazy wzrokowe, kształty bowiem widome i wrażenia barwne ułatwiają w wysokim stopniu przyswajanie sobie nowych pojęć, ponieważ szczególnie doniosłą wartość pedagogiczną mają obrazy, rzucane na ekran przy pomocy t. z. latarni czarnoksięskiej i odpowiednich przezroczy, Sekcja nauczania dorosłych bardzo skrzętnie zbierała przezrocza, do różnych gałęzi wiedzy i literatury się odnoszące, zaopatrzyła się w pokaźną ich liczbę, bo dosięgającą prawie 4000 egzemplarzy i pewną liczbę latarni i zorgnizowała w lokalu Wydziału Oświaty Ludowej wypożyczanie przezroczy i latarń za niezmierne małą opłatą. Przezrocza te zostały usystematyzowane i ujęte w katalog z objaśnieniem na wstępie i podaniem przy każdej grupie przezroczy odpowiedniej literatury odczytowej.

Katalog przezroczy, będący owocem mozolnej pracy pani Marji Dzierżanowskiej, wyszedł z druku w październiku r. b, został wszelako przez władze administracyjne skonfiskowany.

W roku sprawozdawczym niektórzy członkowie Sekcji po kilkakroć miewali odczyty w Warszawie i na prowincji — prócz tego Sekcja uznała za stosowne tymczasowo przyjąć dwu wędrownych prelegentów: jednego do nauk historycznych i literatury, drugiego do nauk przyrodniczych, którzy zobowiązali się na każde zażądanie wyjeżdżać na prowincję i wygłaszać odczyty.

Obowiązki wędrownych prelegentów spełniali w roku sprawozdawczym pp.: Antoni Piątkowski i Stefan Wilkoszewski.

Ogólna liczba pogadanek, wygłoszonych przez obydwóch wędrownych prelegentów w różnych miejscowościach, wynosiła 33. Wszystkie były illustrowane obrazami niknącemi.

Przedmiotem pilnych zabiegów Sekcji w m. kwietniu i maju r. b. była sprawa zorganizowania całego szeregu odczytów z powodu Trzeciego maja, jako dnia Macierzy. Komitet Daru narodowego polecił Sekcji organizację odczytów, których zadaniem byłoby z jednej strony spopularyzowanie myśli oświatowej w społeczeństwie, z drugiej zasilenie dochodów Macierzy. Szereg takich odczytów odbył się w Warszawie i wszystkich większych miastach Królestwa Polskiego.

Jako najbliższy przedmiot prac swoich zamierza Sekcja podjąć sprawę tworzenia Domów ludowych, Kół samokształcenia po wsiach i miastach oraz pogłębiać pracę na polach już rozpoczętych.

Uniwersytet Ludowy P. M. S.

Uniwersytet Ludowy P. M. S. stanowi w organizacji naszej odrębną jednostkę autonomiczną i ogłosił już drukiem własne obszerne sprawozdanie roczne, ze względu jednakże iż stworzenie tej instytucji było dziełem wielu członków Sekcji nauczania dorosłych, którzy pracując w Sekcji teoretycznie, na gruncie Uniwersytetu Ludowego teorję w czyn zamieniali — uważamy za wskazane sprawozdanie Sekcyi uzupełnić pobie-

żnym zarysem pracy Uniwersytetu Ludowego, który w życiu stolicy naszej szybko zajął poważne stanowisko i niewątpliwie innym miastom za wzór do naśladowania posłuży.

Zadaniem Koła Uniwersytetu Ludowego P. M. S. w Warszawie jest szerzenie oświaty wśród robotniczej i rzemieślniczej ludności miasta Warszawy za pomocą systematycznych wykładów, popularnych odczytów i dostarczania odpowiedniej lektury.

Podejmując to zadanie, Zarząd, powołany na organizacyjnym zebraniu d. 19 września 1906 r., w celu ułatwienia sobie pracy, podzielił ją pomiędzy następujące Sekcje: egzamizacyjną, pedagogiczną, pomocy naukowych, odczytową, czytelnianą, rozrywek towarzyskich, finansową i administracyjną.

Zorganizowaniem systematycznych wykładów zajęła się Sekcja pedagogiczna, której zadaniem było: 1) opracowywanie programów dla każdego przedmiotu, 2) wybór najodpowiedniejszych podręczników, a w miarę potrzeby opracowywanie nowych, 3) dobieranie wykwalifikowanych sił nauczycielskich i 4) kontrola pedagogiczna nad wykładami.

Stosownie do różnych przedmiotów, wykładanych w Uniwersytecie Ludowym, praca sekcji została podzielona pomiędzy podsekcje: języka polskiego, matematyki, historyczną, geograficzną, przyrodniczą, nauk społecznych i nauk technicznych. Podsekcje obowiązane były czuwać nad wykładami danych działów nauki i, — za pomocą programów i narad z wykładającymi, — zapewnić nauczaniu możliwą popularność i przystosowanie do potrzeb życia.

Wykłady wszystkich przedmiotów ujęte zostały w cykle po 10 do 15 godzin każdy, przyczem każdy cykl obejmował pewną zamkniętą w sobie całość, która byłaby pożyteczną słuchaczom, zarówno w razie przejścia na wyższy stopień danego przedmiotu, jak i w razie przerwania nauki po jednym semestrze. — Słuchacze płacili po 10 groszy, wykładający zaś pobierali wynagrodzenie w stosunku 1 rubla—za godzinę wykładu.

Wobec różnego uzdolnienia i przygotowania słuchaczy, naukę języka polskiego podzielono na 5 stopni o literaturzę, matematyki—na 5 stopni arytmetyki, algebrę i geometrję, historji Polski na 4 — stopnie geografji na 4 stopnie i przyrody na 5 stopni. Kwalifikowaniem nowych słuchaczy na odpowiedni stopień danego przedmiotu zajmowała się sekcja egzaminacyjna.

Semestrów było dwa: od 15-go października do 23-go grudnia 1906 r. i od 15-go stycznia do 1 czerwca 1906 roku.

Na I semestr zapisało się: 1224 mężczyzn i 425 kobiet razem 1649 osob.

Na II semestr zapisało się 1460 mężczyzn i 720 kobiet razem 2180 osób
zapisanych na 1, 2 lub 3 przedmioty i wskutek tego reprezentujących w I semestrze 3287, w II semestrze 4867 słuchaczy.

Podług przedmiotów zapisało się:

Nazwa przedmiotu	na I-y sem. LICZBA słuchaczy	na I-y sem. LICZBA komplet	na II-gi sem. LICZBA słuchaczy	na II-gi sem. LICZBA komplet
Język Polski:	1143	41	1248	34
literatura	112	1	200	3
Matematyka: arytmetyka	927	31	1316	30
algebra	25	1	48	1
geometrja	28	1	40	1
rachunkowość handlowa	55	1	56	1
Historja: Polski	321	8	343	8
powszechna	38	1	85	2
Geografja:	212	5	296	7
Nauki społeczne: nauka o gospod. społ.	55	1	83	1
prawozn. krajowe	40	1	37	1
istota i znacz.kw.robotn.	—	—	22	1
nauka o państwie	—	—	35	1
Przyroda: fizyka	61	1	97	2
chemia życia codziennego	27	1	65	1
anatomia i fizjologja czł.	79	1	123	2
historja ziemi i człowieka	—	—	98	1
hygiena i ratownictwo	—	—	30	1
hygiena życia kobiecego	—	—	59	1
Nauki techniczne: mechanika	58	1	47	1
maszyny parowe	—	—	19	1
metale i ich obrab.	—	—	20	1
nauka o elektryczn.	43	1	77	1
elektryczn. prądu siln.	—	—	42	1
Rysunki: odręczne	145	4	142	2
budowlane	18	1	39	1
mechaniczne	—	—	142	2
Historja sztuki:	—	—	58	1
Razem jak, wyżej	3387	102	4867	110

Wskutek dużego zapotrzebowania pomocy nakowych, jako to: tablic miar i ortografii, map, latarni i diapozytywów do obrazów świetlnych i t. p. utworzoną została Sekcja pomocy naukowych, która też zajęła się zakupywaniem – w miarę napływu funduszów—najpotrzebniejszych przedmiotów, według zgóry ułożonego szczegółowego spisu.

Diapozytywy, nabywane przez sekcję pomocy naukowych, służyły także i dla illustracji odczytów popularnych, przez powołaną w tym celu Sekcję organizowanych.

Odczytów tych treści historycznej, przyrodniczej, społecznej i literackiej w I-ym semestrze wygłoszono trzy w sali Towarz. Wioślarskiego, w II-im zaś semestrze — 14 w sali Muzeum Przemysłu i Rolnictwa, oraz

BIBLIOTEKA TNP

1145/51

8

Sparwozdanie z działalności Rady Nadzorczej

za czas od 3 lipca 1906 r. do 1 lipca 1907 r.

Skład Rady Nadzorczej P. M. S. był następujący:

Prezes:	Henryk Sienkiewicz	0*)
Wiceprezes:	Kazimierz Obrębowicz	15
Wiceprezes:	Juljan Adolf Święcicki	10
Sekretarz:	Piotr Drzewiecki	12
Sekretarz:	Hr. Adam Krasiński	6
Członkowie:	Władysław Smoleński	12
	Roman Dmowski	6
	Stanisław Krzemiński	16
	Józef Natanson	8
	Maryan Lutosławski	9
Delegat Okręgu Zagłębia:	Stefan Małkowski	0
Delegat Okręgu Mławskiego:	Stanisław Chaniewski	3
Delegat Okręgu Opoczyńskiego:	Ks. Jan Dąbrowski	1
Delegat Okręgu Łęczyckiego:	Stanisław Jędrzejewski	2
Delegat Okręgu Lubelskiego:	Teofil Ciświcki	1
Delegat Okręgu Częstochowskiego:	Jan Gryżewski	2
Delegat Okręgu Warszawskiego:	Franciszek Nowodworski	6

Rada w okresie sprawozdawczym odbyła 16 posiedzień (pełnych i delegacyjnych). Na nich bywał obecny Prezes Zarządu Głównego i zdawał szczegółowo sprawę z ważniejszych uchwał i czynności Zarządu Głównego. Rada wypowiadała swą opinię o wielu z tych spraw, komunikując ją Zarządowi. Do spełniania bieżących zadań Rady utworzono na posiedzeniu 26 marca 1907 r. DELEGACYĘ Rady Nadzorczej, złożoną z 8-iu członków Rady, stale zamieszkujących Warszawę, w której to Delegacyi uczestniczą z głosem stanowczym wszyscy obecni na posiedzeniu członkowie Rady.

Dla dokonania rewizyi rachunkowości Zarządu Głównego, oraz Komitetu Daru Narodowego, Rada Nadzorcza wybrała na delegatów pp. Nowodworskiego i Gryżewskiego, którym polecono złożyć osobne, piśmienne sprawozdanie ze swoich czynności.

Do opracowania projektu regulaminu Rada Nadzorcza wybrała komisyę, złożoną z pp. Obrębowicza, Krzemińskiego i Lutosławskiego; projekt komisyi, wszechstronnie przedyskutowany na posiedzeniach Rady dn. 6 i 12 listopada 1907, zostaje załączony do niniejszego sprawozdania i przekazany Zarządowi Głównemu jako wniosek na Zgromadzenie Ogólne.

Rada Nadzorcza, sprawdziwszy wszystkie czynności Zarządu Głównego i znalazłszy je w najzupełniejszym porządku, i to nietylko pod względem zarządzania majątkiem Macierzy, jak o tem świadczą sprawozdania rewizyjne delegatów Rady Nadzorczej, lecz i pod względem ogólnego kierownictwa całej Instytucyi, — czuje się w obowiązku zwrócić szczególniejszą uwagę na to, że działalność Zarządu Głównego napotykała ustawiczne trudności zewnętrzne, które pochłaniały większość jego czasu i energii.

Rada Nadzorcza, przejrzawszy Sprawozdanie Zarządu Głównego, oraz Komitetu Daru Narodowego i wysłuchawszy opinii Delegatów rewizyjnych, stawia wniosek Zgromadzeniu Ogólnemu:

Aby sprawozdanie Zarządu Głównego, łącznie ze sprawozdaniem Komitetu Daru Narodowego, przyjąć do wiadomości i pokwitować Zarząd Główny z rachunków.

Projekt przyjęto dn. 6. XI 1907.

Za Przewodniczącego: (podp.) *K. Obrębowicz.*

Sekretarz: (podp.) *P. Drzewiecki.*

---

*) Cyfry w tej rubryce oznaczają ilość posiedżeń na których dany członek Rady Nadzorczej był obecny od 3/VII 1906 do 6/XI 1907.

1068/54.

SPRAWOZDANIE

z działalności

Koła Polskiej Macierzy Szkolnej

„Uniwersytet Ludowy"

w 1906 roku.

WARSZAWA.
Druk Piotra Ambroziewicza, Warecka 5.

—

1907.

Koła Polskiej Macierzy Szkolnej

BIBLIOTEKA TNP im. Zielińskich
53

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
Koła Polskiej Macierzy Szkolnej:
„UNIWERSYTET LUDOWY“
za rok 1906-y.

(zatwierdzone na ogólnem zebraniu Koła dn. 25 marca 1907 r.)

Powołany na organizacyjnem zebraniu Koła (odbytem w dniu 19-ym września 1906 r.) Zarząd Uniwersytetu Ludowego, podejmując wypełnienie głównego zadania tej instytucyi przez szerzenie oświaty wśród robotniczej i rzemieślniczej ludności miasta Warszawy za pomocą systematycznych *wykładów*, popularnych *odczytów* i dostarczania odpowiedniej *lektury*, przystąpił niezwłocznie do najpilniejszych prac, związanych z organizowaniem wykładów pierwszego semestru, i wszystkie swoje wysiłki skierował przedewszystkiem ku temu, aby prace przygotowawcze ukończyć przed zapowiedzianym a niedalekim terminem rozpoczęcia wykładów. Prace te były już o tyle zapoczątkowane przez organizatorów Koła, że biuro tymczasowe przyjmowało od dnia 1-go września zapisy na szereg zapowiedzianych wykładów.

Na pierwszem posiedzeniu Zarządu—odbytem w dn. 24. IX. 06—przystąpiono do podziału prac pomiędzy jego członków, zalecając im jaknajszybsze powołanie do życia następujących sekcyi: *pedagogicznej*, której kierownictwo powierzono p. Maryi Markowskiej i p. Adamowi Jaczynowskiemu, *egzaminacyjnej*—p. Janinie Karpińskiej, *administracyjnej*—p. Apolinaremu Przybylskiemu, *czytelnianej*—p. Zofii Orłowskiej i *odczytowej* — d-rowi Janowi Załuska. Pozostałym 5-ciu członkom Zarządu powierzono drogą wyborów sprawowanie następujących obowiązków: *przewodniczącego* — p. Adamowi Jaczynowskiemu, *wiceprzewodniczącego* — p. Konradowi Chmielewskiemu, *sekretarza* —

p. Andrzejowi Kulińskiemu, *skarbnika* a zarazem kierownika sekcyi dochodów niestałych – p. Leonowi Buszkowskiemu *i buchaltera*—p. Zofii Kulińskiej.

Powołani tą drogą przedstawiciele poszczególnych prac przystąpili przedewszystkiem do zorganizowania odpowiednich działów, przewidując już wtedy duże rozmiary całej działalności. Przewidywania te zostały niebawem potwierdzone, bo oto obliczenia statystyczne, dokonane w chwili rozpoczęcia semestru wykazały, że zapisano na systematyczne wykłady rozmaitych przedmiotów 1800 osób; ponieważ jednak na egzaminy wstępne nie stawiło się 151 osób, przeto pozostało 1649 osób (1224 mężczyzn i 425 kobiet) zapisanych na 1, 2 lub 3 przedmioty i wskutek tego reprezentujących 3387 słuchaczy.

Podług przedmiotów zapisy przedstawiały się następująco:

	zapisano		co stanowi około	utworzono kompletów
na język polski	„ 1143	sł.	„ 34%	„ 41
„ arytmetykę	„ 927	„	„ 27%	„ 31
„ historyę	„ 359	„	„ 11%	„ 10
„ geografię	„ 212	„	„ 6%	„ 5
„ rysunki	„ 163	„	„ 5%	„ 4
„ literaturę	„ 112	„	„ 3%	„ 1
„ anatomię	„ 79	„	„ 2½%	„ 1
„ przyrodę	„ 61	„	„ 2%	„ 1
„ mechanikę	„ 58	„	„ 1½%	„ 1
„ buchalteryę	„ 55	„	„ 1½%	„ 1
„ ekonomię	„ 55	„	„ 1½%	„ 1
„ elektryczność	„ 43	„	„ 1%	„ 1
„ prawoznawstwo	„ 40	„	„ 1%	„ 1
„ geometryę	„ 28	„ mniej niż	1%	„ 1
„ chemię	„ 27	„ „ „	1%	„ 1
„ algebrę	„ 55	„ „ „	1%	„ 1
razem jak wyżej	3387	sł., z których utworzono		102
komplety.				

Największa ilość słuchaczy zapisała się na język polski, najmniejsza na algebrę, nie licząc małej ilości zapisów na historyę kościoła, hygienę i ratownictwo, i geografię handlową, które to wykłady do skutku nie doszły. Poza językiem polskim spotykamy najliczniejsze zapisy na arytmetykę, historyę i geografię, co wymownie świadczy o dążeniu słuchaczy do zaspokojenia przedewszystkiem najpilniejszych braków swego wykształcenia.

Następny dział sprawozdawczy wykaże nam ilość zapisanych podług zajęć; było więc:

192 ślusarzy,
154 szewców,
124 szwaczki,
103 robotników i robotnic fabrycznych,
81 pracowników handlowych,
52 tokarzy,
51 uczniów i uczenic różnych szkół,
47 stolarzy,
34 bronzowników,
28 szlifierzy,
24 ekspedyentki,
22 urzędników prywatnych,
po 21 krawców, zecerów i elektrotechników,
„ 19 drukarzy i introligatorów,
17 murarzy,
16 kowali,
15 mechaników,
14 woźnych,
po 13 cieśli i garbarzy,
„ 12 malarzy i oficyalistów,
„ 11 giserów, cukierników, hafciarek i krawaciarek,
10 stróży,
po 9 urzędników państwowych i modniarek,
„ 8 kotlarzy, cyzlerów, pończoszarek i kasyerek,
„ 7 rymarzy, piekarzy, buchalterek i służących,
„ 6 polerowników, ogrodników, kamaszników, grawerów, litografów i freblanek,
po 5 tapicerów, zdunów, służących męż., magazynierów, felczerów, fotografów, farmaceutów, techników, telegrafistów, stelmachów, siodlarzy, prasowaczek i bieliźniarek,
po 4 lakierników, posługaczy szpitalnych, blacharzy, rzeźników, fryzyerów, posłańców, kapeluszników, rękawiczniczek i polerowniczek,
po 3 rzeźbiarzy, modelarzy, odlewników czcio-

nek, agentów handlowych, sztukatorów, szklarzy, posługaczy cukiern., kwiaciarek, i felczerek,

po 2 zegarmistrzów, dozorców w salach zajęć, formierzy, kamieniarzy, tkaczy, organistów, uczniów organistów, kołodziejów, szczotkarzy, tapicerów, woźniców, jubilerów, kuśnierzy, łyżkarzy, uczniów Tow. Muz., rysowniczek, nauczycielek kroju, malarek, retuszerek, kamizelczarek i gorseciarek,

po 1 powroźnik, pilnikarz, lampucer, praktykant budow., puszkarz, maszynista wodoc., weber, utrzymujący pokoje kawal., konduktor, młynarz, stangret, szofer, monter, laborant, mydlarz, uczeń konserwat., student, muzyk, windziarz, uczeń szkoły dramat., korepetytor, inkasent, krojczy w fabryce obuwia, dozorca przy budowie mostu, uczeń w skł. apt., pisarz u rejenta, praktykant u geometry, zakrystan, kalkulator, emeryt, szwajcar, węglarz, kucharz, kelner, nożownik, ortopedysta, witrażysta, koszykarz, liniowacz, pudełkarz, fotografista, pracująca w czytelni, modelka, ochroniarka, farmaceutka, koszykarka, koronczarka, właścicielka pralni, akuszerka, bona, zarządzająca remizą i masażystka.

Prócz tego 113 osób przy rodzinie,
7 bez zajęcia
i 8 nie oznaczyło zajęć.

Podług wieku zapisano:

do 15-u lat	—	11 osób
16-o letnich	—	160 osób
17-o „	—	148 „
18-o „	—	161 „
19-o „	—	160 „
20-o „	—	161 „
21-o „	—	101 „
22-u „	—	82 „
23-y „	—	68 „
24-o „	—	62 „
25-o „	—	57 „

od 26-ciu do 30-u lat		229 osób
„ 31 40-u „		180 „
powyżej 40-tu „		42 „
nie oznaczyło wieku		27 „

Dwa działy te wykazują, że z wykładów w Uniw. Lud. korzysta z nieznacznymi wyjątkami młodzież rzemieślnicza i robotnicza.

Pierwszą pracą, którą przed rozpoczęciem wykładów należało uskutecznić, było przeegzaminowanie zapisanych, konieczne ze względu na wielką różnorodność ich uzdolnienia i umysłowego przygotowania, i tem też zajęła się *sekcya egzaminacyjna*, która następnie wspólnie z administracyjną podzieliła zapisanych na komplety, uwzględniając przytem opinię egzaminatorów i miejsce zamieszkania zapisanych, ażeby dać możność słuchaczom nawet z najdalszych krańców miasta uczęszczać do uczelni od miejsca ich zamieszkania niezbyt oddalonych. Praca ta nastręczała poważne trudności, tembardziej, że należało do niej zaliczyć takie ułożenie planu wykładów, ażeby dać możność słuchaczom korzystania z tych wszystkich przedmiotów, jakie sobie przy zapisie wybrali.—Projekt urządzenia dzielnicowych wykładów dał się w znacznej mierze urzeczywistnić i tylko te komplety ułożono bez względu na miejsce zamieszkania słuchaczy, gdzie ilość zapisanych nie pozwoliła na utworzenie więcej niż jednego kompletu;—takie wykłady zorganizowano w śródmieściu, wszystkie zaś pozostałe rozmieszczono w następujących dzielnicach:

Dzielnica.	polski	arytmet.	historya	geografia
Śródmieście	8.	7.	5.	3.
Powiśle	8.	6.	2.	1.
Mokotowska.	7.	4.	1.	—
Wolska	4.	7.	—	1.
Jerozolimska	8.	3.	—	—
Staromiejska	3.	3.	1.	—
Powązkowska.	2.	1.	1.	—
Praga	1.	—	—	—
razem	41.	31.	10.	5.

Przewidując podobne wyniki, *sekcya administracyjna*, nie rozporządzająca odpowiednimi funduszami na wynajmowanie i opłacanie lokali, musiała zawczasu zająć się wyszukaniem potrzebnej ilości bezpłatnych pomieszczeń i dzięki usilnym w tym kierunku staraniom uzyskała do chwili rozpoczęcia wykładów następujące łaskawie a bezpłatnie przez właścicieli zaofiarowane lokale:

pensye: p. Gołębiowskiej,
„ Hewelke,
„ Jastrzębowskiej,
„ hr. Plater Zyberk,
„ Stieche,
„ Wereckiej,
„ Zaborowskiej,
„ Zapałkiewicz.

szkoły: Macierzy Szkolnej—Miodowa 7.
Koła Półn.-Zach. P. M S. na Nowolipkach
Koła Praskiego P. M. S.
p. Konopczyńskiego,
p. Kühna,
p. Piotrowskiego,
p. Przyłuskiego,
p. Sierzputowskiego,
Dr. Żel. W. W.
im. Wawelberga i Rotwanda

lokal Muzeum Przemysłu i Rolnictwa (gab. fizyczny)
„ Związku Stróżów
„ Sali Zajęć W. T. D.;

prócz tego odbywano wykłady w salach fabrycznych:
J. Fraget,
Konrad, Jaruszkiewicz i S-ka
Lilpop, Rau i Loewenstein i
Rohn, Zieliński i S-ka,

gdzie zorganizowano naukę dla robotników tychże fabryk.

Tak rozmieszczone komplety powierzone zostały opiece powołanych przez sekcyę administracyjną 14-u opiekunów—rzeczywistych członków Koła—oraz 69 gospodarzy, wybranych z pośród słuchaczy, których obowiązki ujęte zostały w odpowiednie punkty regulaminu. Opiekun obowiązany jest czuwać nad prawidłowym biegiem wykładów, zaspokajać reklamacye słuchaczy, odbierać od nich należność za wykłady, załatwiać rachunki związane z korzystaniem z danej uczelni, jak światło, służba i t. p., jednem słowem baczyć na ogólny ład w uczelni, mieszczącej kilka kompletów.

We wszystkich tych czynnościach pomaga mu gospodarz kompletowy i dopiero połączone prace tych dwóch bezpośrednich kierowników administracyjnych mogą do pewnego stopnia zapewnić prawidłowy bieg wykładów i unormować frekwencyę słuchaczy.

Pedagogiczną stronę zorganizowania i poprowadzenia wykładów objęła *sekcya pedagogiczna*, która wytknęła sobie 4 zasadnicze cele działalności:

1) opracowywanie programów dla każdego przedmiotu,
2) wybór najodpowiedniejszych dla Un. Lud. podręczników, a w miarę potrzeby opracowywanie nowych,
3) dobieranie wykwalifikowanych w danej specyalności sił nauczycielskich,
4) kontrolę pedagogiczną, której celem jest: kierowanie wykładami, uczestniczenie w repetycyach, kończących każdy cykl wykładów, i czynienie spostrzeżeń, na mocy których wprowadzać można pożądane zmiany i ulepszenia.

Dla tem skuteczniejszego dopięcia swych zamierzeń sekcya musiała podzielić swe prace na następujące *podsekcye*, odpowiadające poszczególnym działom naukowym:

1) języka polskiego,
2) matematyczna,
3) historyczna,
4) geograficzna,
5) przyrodnicza,
6) nauk społecznych,
7) nauk technicznych,

których kierownicy wraz z kilku jeszcze uproszonymi przez Zarząd pedagogami weszli w skład sekcyi pedagogicznej, będącej jednym z najważniejszych organów doradczych przy Zarządzie Un. Lud., oraz wywierającej poważny wpływ tak na dobór przedmiotów, wykładanych w Uniw. Lud., jak i na nadanie wykładom jednolitego a dopełniającego się wzajem charakteru.

Przystępując do sprawozdań poszczególnych podsekcyi, zaznaczyć należy, że wszystkie one bądź to drogą programów pisanych, bądź to systematycznych zebrań z nauczycielami i kontroli wykładów starały się podnieść

wartość tych ostatnich, zapewniając im możliwą popularność i praktyczne przystosowanie do potrzeb życia przy jednoczesnem unikaniu suchych określeń teoretycznych, przeciążających przepracowanych i częstokroć niedostatecznie umysłowo przygotowanych słuchaczy. Drugi wzgląd, jakim się we wszystkich swoich pracach kierowały podsekcye był ten, aby w ciągu krótkiego bo 10-cio godzinnego cyklu wykładów dać słuchaczom pewną zaokrągloną sumę wiadomości, która by im była pożyteczną zarówno w razie następnego przejścia na wyższy stopień danego przedmiotu, jak i w razie przerwania nauki po jednym semestrze.

Przeprowadzając te myśli przewodnie najliczniejsza z podsekcyi: *podsekcya języka polskiego*, kierownictwo której spoczywało w rękach p. p. Maryi Dzierżanowskiej, Maryi Markowskiej, Stefanii Skrobońskiej, Reginy Szumowskiej oraz p. Henryka Gallego, podzieliła całkowity kurs języka polskiego na 5 stopni:

1-y) nauka czytania i pisania,
2-i) zasady pisowni i początki gramatyki,
3-i) zasady pisowni i gramatyka,
4-y) składnia i
5-y) stylistyka.

Na wszystkich stopniach wprowadzono ćwiczenia językowe ustne i piśmienne, których celem było obok dania niezbędnych wiadomości z pisowni i gramatyki nauczyć władać językiem ojczystym, dać poznać jego bogactwo, oraz rozwinąć słuchaczy. Do działu języka polskiego zaliczone też zostały systematyczne wykłady literatury polskiej. — Zaznaczyć należy, że stopnie najniższe miały największą liczbę słuchaczy, i tak:

1-go	stopnia	zorganizowano	17 kompletów,
2-go	„	„	12 „
3-go	„	„	8 „
4-go	„	„	2 „
5-go i literatury	„		2 „
		razem . . .	42 komplety,

prowadzone przez 32 wykładających, z których niektórzy objęli naraz po dwa komplety.

II-a co do ilości zapisanych *podsekcya matematyczna*, obejmująca wykłady arytmetyki, algebry i geometryi, podzieliła cały kurs arytmetyki również na 5 stopni:

1-y) 4 działania w zakresie liczb do 100,
2-i) 4 działania na liczbach zwyczajnych i wielorakich,
3-i) ułamki zwyczajne,
4-y) ułamki dziesiętne i powtórzenie zwyczajnych i
5-y) zadania oparte na stosunkach i proporcyonalności.

I tu największa ilość zapisów przypada na stopnie początkowe, bo:

1-go	stopnia	utworzono	10 kompletów,
2-go	„	„	8 „
3-go	„	„	11 „
a 4-go i 5-go	„	„	2 „
		razem	32 kompletów.

Prócz tego zorganizowano wykłady algebry, oraz specyalny wykład geometryi w zastosowaniu do rzemiosł, dostępny dla słuchaczy bez względu na posiadane przez nich wiadomości z arytmetyki.—Wykładających było 24-y osoby; kierowali podsekcyą: p. Zofia Kulińska i pp. Lucyan Zarzecki i Grzegorz Zawadzki.

III-a z kolei *podsekcya historyczna*, prowadzona przez p. Maryę Dzierżanowską i p. Adama Jaczynowskiego, podzieliła wykłady na dwie grupy: historyę Polski i historyę powszechną po 4 stopnie w każdej, a mianowicie:

historya Polski:
1-y) krótki zarys historyi powszechnej do pojawienia się na widowni dziejowej Polski i dzieje Polski do unii z Litwą,
2-gi) dzieje Polski do panowania Stanisława Poniatowskiego,
3-i) dzieje Polski za panowania Stanisława Poniatowskiego,
4-y) dzieje Polski porozbiorowe;

historya powszechna:
1-y st.) dzieje starożytne,
2-gi „) historya średniowieczna,
3-ci „) dzieje nowożytne do wielkiej rewolucyi francuskiej,
4-y „) dzieje nowożytne od wielkiej rewolucyi francuskiej do ostatnich czasów.

Wobec małego przygotowania słuchaczy na 9 kompletów historyi Polski tylko jeden odpowiadał 3-mu stop-

niowi programu, pozostałe 8 zaczęło od 1-go stopnia, tak, że dopiero w następnych semestrach wszystkie stopnie będą mogły być w wykładach uwzględnione.

Historyi powszechnej zorganizowano jeden komplet, obejmujący 1-y stopień t. j. dzieje starożytne.

Wykładających było 9 osób.

Podsekcya geograficzna, składająca się z p. Janiny Karpińskiej i p. Stefana Łaganowskiego, opracowała program, który różni się od ogólnie przyjętych tem, że zalecono w nim po zapoznaniu słuchaczy z elementarnemi i zasadniczemi pojęciami o danych geograficznych (1-szy stopień), przejść do geografi Europy (2-gi stopień), następnie do geografii ziem Polski (3-ci stopień) i w końcu dopiero (4-ty stopień) do pozostałych 4-ch części świata. Nauka prowadzona jest bez używania podręczników, natomiast wykłady są ilustrowane obrazami świetlnymi.

Kompletów 1 go stopnia było 3
„ 2-go „ „ 1
„ 3-go „ „ 1

razem 5 kompletów, w których wykładało 5 osób. 4-go stopnia nie było ani jednego kompletu wobec braku zapisów odpowiednio przygotowanych słuchaczy.

Podsekcya przyrodnicza, zakreślając całkowity kurs zasadniczych wiadomości przyrodniczych na 6 semestrów, zorganizowała narazie jako pierwsze stopnie: wykłady fizyki, odbywające się w gabinecie fizycznym Muzeum Przemysłu i Rolnictwa i, — chemii, a — niezależnie od tych — wykład anatomii w połączeniu z fizyologią; ten ostatni, obliczony na godzin 25, więc niezakończony i kontynuowany w 2-im semestrze. Wogóle podsekcya przyrodnicza, reprezentująca w 1-ym semestrze zaledwie 3 komplety, ma przed sobą trudne zadanie rozbudzenia zamiłowania do nauk przyrodniczych, którego brak daje się tak wybitnie zauważyć wśród ludności miejskiej. — Wykłady I-go semestru rokują w tym kierunku pomyślne nadzieje, potrafiły bowiem bardzo zainteresować i zachęcić słuchaczy. — Kierownikami tej podsekcyi byli p. p. Kazimierz Czerwiński i d-r Henryk Nusbaum.

Podsekcya nauk społecznych, kierowana przez pp. Stanisława Bukowieckiego i Jana Kucharzewskiego, postanowiła jako zapoczątkowanie wykładów z tej dziedziny

zorganizować popularne kursy ekonomii politycznej, prawoznawstwa krajowego i nauki o państwie, z których dwa pierwsze, obliczone na 25 godzin każdy, rozpoczęte zostały w I-ym i odbywają się w dalszym ciągu w II-im semestrze. — Niewielka liczba osób, jaka korzysta z tych wykładów daje się wytłomaczyć tem, że wykłady nauk społecznych — aczkolwiek popularne—z natury rzeczy są przedmiotem wymagającym większego rozwinięcia umysłowego i stanowią niejako wyższy stopień nauki w Un. Lud.—Dokonana w I-ym semestrze próba wykazała słuchaczom duży pożytek, jaki odnoszą z tych wykładów i sądzić należy, że w przyszłości komplety te będą liczniej zapełniane, a w pierwszym rzędzie przez słuchaczy Un. Lud., kończących kurs nauk niejako przygotowawczych.

Podsekcya nauk technicznych zamierzyła w Un. Lud. założyć pierwsze fundamenty wykształcenia technicznego dla mas robotniczych, wychodząc z założenia, że robotnik polski, posiadający duże wrodzone zdolności w kierunku przemysłowym, przez zdobycie odpowiedniego wykształcenia podniesie swą zdolność produkcyjną, zamiłowanie do fachu i nawet pewnego rodzaju twórczość. — W tym też celu zapoczątkowany został szereg systematycznych wykładów z dziedziny elektrotechniki i mechaniki, a także rysunków odręcznych, mechanicznych i budowlanych.— Wykłady te, zwłaszcza rysunki, miały licznych zwolenników.—Założycielami podsekcyi byli p.p. Antoni Kuszelewski, Ignacy Radziszewski i Ludomir Dymitrowicz, w końcu jednak semestru od obowiązków tych się usunęli.

Tak oto w głównych zarysach przedstawia się działalność *sekcyi pedagogicznej*. — Przy podsumowaniu rezultatów, jakie dały systematyczne wykłady, zamknięte w dn. 23 grudnia 1906 r., zaznaczyć należy, że pomimo połączonych wysiłków sekcyi pedagogicznej i administracyjnej wyniki o tyle nie odpowiadały usiłowaniom Zarządu, że z ogólnej liczby 3387 słuchaczy zanotowano na końcowych egzaminach 1111-tu przy liczbie przeciętnie uczęszczających w ciągu semestru 1557 słuchaczy.

Badania przyczyn stopniowego w ciągu semestru ubywania słuchaczy nie dały stanowczych w tej mierze wskazań, utrwaliły natomiast Zarząd w przekonaniu, że po odtrąceniu pewnej liczby ubywających z przyczyn od

słuchaczy niezależnych, jako to: pobór wojskowy, wyjazdy, zmiana zajęcia i t. p. — powodem ubywania jest w znacznej części niedostatecznie rozbudzona wśród mas robotniczych chęć do nauki, a przedewszystkiem brak wytrwałości, tak niezbędnej przy słuchaniu systematycznych wykładów.

Jeżeli jednak, przyjąwszy to wszystko pod uwagę, wrócimy do liczby 1111-u najwytrwalszych słuchaczy, obecnych na końcowych egzaminach, to musimy wynieść przeświadczenie, że praca, podjęta około systematycznego a gruntownego nauczania, była owocną, celową i wymagającą jaknajgorętszego poparcia w przyszłości.

Niezależnie od systematycznych wykładów Zarząd Un. Lud., mając na względzie szerokie masy robotnicze, które na wykłady te uczęszczać nie mają możności, postanowił szerzyć wśród nich oświatę drogą popularnych odczytów i zorganizowanie ich powierzył specyalnie powołanej *sekcyi odczytowej*. Dział ten jednak z przyczyn od sekcyi niezależnych nie mógł być narazie należycie rozwinięty i dopiero w końcu semestru został zapoczątkowany przez następujące trzy odczyty bezpłatne:

1) „O celach i znaczeniu uniwersytetów ludowych“ wygłoszony przez d-ra Jana Załuskę;
2) „O uniwersyteckich latach Adama Mickiewicza“ wygłoszony przez p. Henryka Mościckiego;
i 3) „O klasyfikacyi nauk“ wygłoszony przez d-ra Henryka Nusbauma.

Odczyty te, mające przeciętnie po 500 słuchaczy, cieszyły się dużem powodzeniem i wykazały konieczność szerokiego rozwinięcia tej działalności w semetrze następnym.

W czasie trwania semestru wyłoniła się konieczność utworzenia nowej *sekcyi*: *pomocy naukowych*, która też w końcu grudnia 1906 r. przystąpiła do działalności. — Odbyto ogółem dwa posiedzenia sekcyi pod przewodnictwem pana Konrada Chmielewskiego, na których opracowany został szczegółowy spis najpierwszych i najważniejszych pomocy naukowych, koniecznych do nabycia ze względu na dobro wykładów.—W pierwszym szeregu projektowanych do zakupienia pomocy naukowych zamieszczono mapy do

wykładów historyi i geografii, jak również diapozytywy do obrazów świetlnych, znakomicie ilustrujących i popularyzujących wykłady i odczyty.

Trzeci z głównych a wytkniętych przez Zarząd działów pracy podjęła *sekcya czytelniana*, która, przejąwszy zaczątek biblioteki, znajdujący się w posiadaniu Un. Lud., a liczący 750 tomów, skierowała swe usiłowania do skompletowania wypożyczalni i nadania jej tego charakteru, jaki mieć powinna, t. j. do zaopatrzenia jej w materyał, pozwalający słuchaczom na pogłębienie przez samouctwo wiadomości, nabywanych na wykładach, oraz na kształcenie poczucia estetycznego przez poznawanie najcelniejszych utworów literatury pięknej.

W ciągu pierwszego semestru ilość tomów wzrastała ciągle bądź drogą zakupu, bądź drogą ofiar. — Rozmaite osoby złożyły na rzecz biblioteki 208 książek różnej treści, a Komitet Kasy Mianowskiego ofiarował 101 dzieł naukowych, wydanych przez Kasę.—Pozatem z pieniędzy wyasygnowanych przez Zarząd Uniw. Lud. na zakup nowych książek do biblioteki sekcya czytelniana nabyła 324 tomy dzieł przeważnie treści naukowej, kierując się w ich wyborze wskazówkami, udzielanemi przez kierowników podsekcyi pedagogicznych.

Ilość tomów przy końcu semestru wynosiła 1383, w tem:

z działu	historycznego	tomów	92
„	przyrodniczego	„	84
„	filologicznego	„	96
„	poezyi	„	100
„	powieści	„	1011.

Korzystało z wypożyczalni—czynnej codziennie—360 osób, które otrzymywały książki za okazaniem imiennej matrykuły, wydawanej słuchaczom Un. Lud. przez biuro. Najwięcej czytane były książki historyczne, geograficzne, przyrodnicze, wreszcie powieści historyczne.

Przy bibliotece funkcyonowała czytelnia pism, licząca 19 różnych wydawnictw peryodycznych, nadsyłanych przez wydawców bądź bezpłatnie, bądź ze znacznem ustępstwem w cenie, oraz niewielki skład zaleconych przez sekcyę pedagogiczną podręczników, uzyskiwanych od wy-

dawców, jak i sprzedawanych słuchaczom po cenie zniżonej.

W skład sekcyi czytelnianej wchodzi kilkanaście osób, które zajmują się wydawaniem książek, kompletowaniem biblioteki, oraz układaniem katalogów przy dążeniu do utworzenia biblioteki wzorowej.

W dopełnieniu swej oświatowej działalności Un. Lud. powołał do życia w 2-ej połowie semestru *sekcyę rozrywek towarzyskich* dla słuchaczy.—Sekcya ta zorganizowała chór męski dla słuchaczy z Powiśla, takiż chór w śródmieściu i chór żeński, których kierownictwo artystyczne objął łaskawie profesor Zawirski.—Prócz tego już w samym końcu semestru otworzono zapisy kandydatów do teatru amatorskiego, powierzonego kierownictwu pp. Władysława Sobczyńskiego i Jana Rutkowskiego, którzy, znalazłszy surowy pod tym względem materyał, rozpocząć musieli swą pracę od wstępnego kursu deklamacyi, odkładając na czas późniejszy opracowanie przedstawień teatralnych.

Wogóle zaznaczyć należy, że wprowadzenie rozrywek towarzyskich okazało się znakomitym czynnikiem, zacieśniającym węzły serdeczności między słuchaczami poza nauką i sprzyjającym zbliżeniu się i zespoleniu na gruncie towarzyskim wszystkich warstw, z jakich rekrutują się słuchacze.

W ścisłym związku z całą dotychczasową jak i przyszłą działalnością Un. Lud. stoi sprawa powstałej w roku sprawozdawczym *organizacyi Rady Słuchaczy.* — Zarząd Un. Lud., będąc wykonawcą uchwały organizacyjnego zebrania, a kierowany przeświadczeniem, że instytucya ta tylko wtedy całkowicie szczytne swe zadanie spełnić zdoła, gdy w pracy koło jej dobra i rozwoju przyjmą udział zarówno ci, którzy wzięli na siebie obowiązki zarządzania Un., jak i ci, którzy z jego usług korzystają, utworzył stałą reprezentacyę ogółu słuchaczy tej instytucyi przez nich samych wybraną.—Rada Słuchaczy jest organem doradczym i informacyjnym przy Zarządzie, ma na celu zapewnienie słuchaczom wpływu na działalność instytucyi i stanowi widomy łącznik pomiędzy Zarządem a słuchaczami.

Wybory członków Rady odbyły się podług przedstawicielstwa działów naukowych i powołały 20 słuchaczy, którzy z pośród siebie wybrali dwóch reprezentantów do Zarządu p. p. Jana Matuszewskiego i Apolinarego Ślusarza, którzy od dn. 11-go grudnia biorą udział z głosem doradczym we wszystkich posiedzeniach Zarządu. — Kierownictwo Radą powierzono również drogą wyborów panu Pawłowi Bielskiemu.

Krótki czas istnienia Rady w I-ym semestrze sprawił, że nie zdążyła ona wykazać pozytywnych rezultatów swej działalności, poświęcając pierwsze narady wewnętrznej organizacyi.

Tak się przedstawia działalność U. L. w I-ym semestrze jego legalnego istnienia. — Całą tą działalnością kierował Zarząd, powołany przez Koło, liczące w dniu organizacyjnego zebrania 79-iu, a w chwili zamknięcia semestru 202 rzeczywistych członków.

Zarząd składający się z 10 osób i 3 zastępców odbył do dn. 31 grudnia trzynaście posiedzeń. Prócz tego pracowało przy instytucyi: 25 członków sekcyi pedagogicznej, 79 nauczycieli, 14 opiekunów, 69 gospodarzy, 20 członków Rady Słuchaczy, 2 urzędników i 1 woźny.

Połączone wysiłki wszystkich tych pracowników złożyły się na to, że rezultat prac zamkniętego semestru stanowczo określić można jako zupełnie zadowalający i rokujący instytucyi — o pierwszorzędnej w swem założeniu doniosłości — jaknajpomyślniejszy rozwój na przyszłość, czego dowodem służyć może już choćby tylko zwiększona, bo sięgająca 2200 osób (4600 słuchaczy) liczba zapisów na wykłady II-go semestru.

Zważyć należy, że semestr I-y—to semestr prób i zapoczątkowań, które drogą ciągłych dopełnień i ulepszeń, wnoszonych do wewnętrznej organizacyi instytucyi dadzą jej możność zataczania coraz szerszych kręgów i zajmowania nowych placówek oświatowych ku pożytkowi polskiego robotnika.

Przewodniczący Zarządu: *Adam Jaczynowski.*
Sekretarz Zarządu: *Andrzej Kuliński.*

BIBLIOTEKA TNP

Sprawozdanie kasowe za semestr

Przychód. (zatwierdzone przez Komisyę rewizyjną, a następnie przez ogólne zebranie Koła w d. 25 marca 1907 r).

Saldo na 5 września 1906 r. .		702 94
Składki członkowskie . . .		467.75
Ofiary:		
Za pośr. ks. A. Tauera od wdowy po ś. p. Józefie G. w L. Z T. Kr. Z. 4½%	1500.—	
Prof. Wojciech Górski . . .	100.—	
Mec. Cels. Fabiani	50.—	
F. S., za pośr. ks. Cieplińskiego	25.—	
Ofiary mniejsze i ze skarbonek	297.94	1972.94
Opłaty od słuchaczów.		
za sem. I r. 06/07. . .	823.14	
na „ II r. „ . . .	365.—	1188.14
Sprzedaż podręczników . .		185 23
Różne		38.61
Wpływy nadzwyczajne . .		24.80
Zwroty		6 50
		4586.91

Członkowie Komisyi Rewizyjnej:

Stefan Jantzen

Lucyan Kobyłecki

Kazimierz Kujawski.

I roku szkolnego 1906|7.

Rozchód.

Honorarya nauczycieli za wykłady*)	388.—	
Honorarya nauczycieli za egzaminy	141.—	529.—
Koszt urządzenia odczytów .		162.30
Opłata za lokale na uczelnie, służbę i światło		107.91
Pomoce naukowe		57.87
Czytelnia i wypożyczalnia książek		128.10
Podręczniki		284.12
Ruchomości		285 95
Administracya biurowa . .		645.86
Druki i materyały piśmienne		271.03
Zwrot zapisów		4.20
Wieczornice		10.—
Depozyt w Banku H. w 4½% L. Z. T. Kr. Z		1500.—
		3986.34
Saldo na 1 Stycznia 1907 r.		600.57
		4586.91

Skarbnik Zarządu:

Leon Buszkowski.

*) Pozostałe honorarya zostały wypłacone po d. 1|I 07 i z tego powodu w sprawozdaniu niniejszem nie są pomieszczone.

Budżet Uniwersytetu Ludowego

(zatwierdzony przez ogólne

Przewidywany Przychód.

Składki członków Koła: zadeklarowane po d. 1. I 1907 przez 220 członków rzeczywistych i 141 wspierających	840.—	
Przewidywane powiększenie składek o 50% w ciągu r. 1907 .	420.—	1260.—
Ofiary jednorazowe . . . . (na r/k niniejszej pozycyi do dn. 19/III 1907 wpłynęło rb. 685.30).		1500.—
Ofiary ze skarbonek . . .		50.—
Opłaty od słuchaczów: w sem. I	1000.—	
w „ II	1200.—	2200.—
Ze sprzedaży bil. na odczyty:		
w sem. I	400.—	
w „ II	600.—	1000.—
% od depozytu i wkładów .		120.—
Do przeniesienia		6130.00

Polskiej Macierzy Szkolnej na rok 1907.

Zebranie Koła w d. 25 marca 1907 r.).

Przewidywany Rozchód.

Honorarya nauczycieli za wykł. w sem. I przy 2142 zapisach (4560 słuchaczów) . . .	1650.—		
w sem. II przy 3000 zapisach (6000 słuchaczów)	2200.—	3850.—	3850.—
Honorarya za egzam. wstępne:			
w semestrze I.	94.—		
w „ II	206.—	300.—	300.—
Koszt urządzenia odczytów:			
w semestrze I			
14 odczytów w Muzeum:			
honorarya prelegentów	70.—		
Sala Muzeum i pokazy	450.—		
18 odczytów dzielnicowych:			
honorarya prelegentów	90.—	610.—	
w semestrze II			
12 odczytów w Muzeum			
honorarya prelegentów	60.—		
Sala Muzeum i pokazy	390.—		
30 odczytów dzielnicowych:			
honorarya prelegentów	150.—		
lokale na odczyty	200.—	800.—	
Druk afiszów i biletów na odczyty		150.—	1560.—
Wydatki w lokalach komplet. czyli opał, światło i służba			
w semestrze I	250.—		
w „ II	500.—	750.—	750.—
Czytelnia pism i wypożyczalnia książek			
w semestrze I	300.—		
w „ II	450.—	750.—	750.—
Do przeniesienia			7210.—

Przewidywany Przychód.

Z przeniesienia	6130.—
Przewyżka Rozchodu nad Przychodem, która winna być pokryta z **wpływów nadzwyczajnych** w roku 1907	5870.—
	12000.—

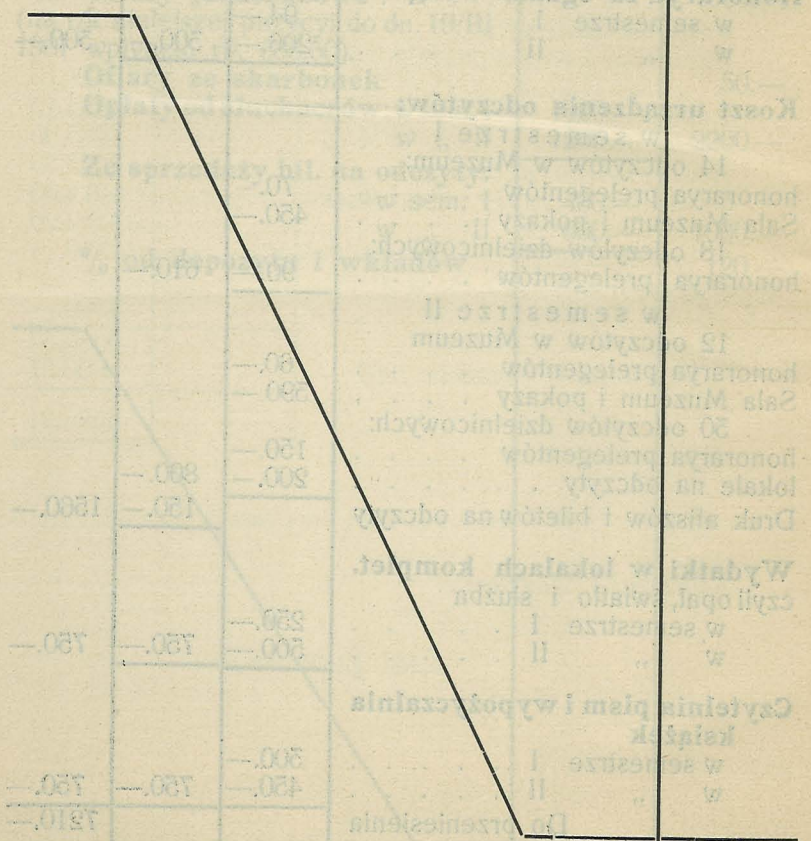

Przewidywany Rozchód.

Do przeniesienia			7210.—
Pomoce naukowe:			
w semestrze I	300.—		
w „ II	300.—	600.—	600.—
Wycieczki i wieczornice . . .	100.—	100.—	100.—
Administracja biurowa:			
lokal: od 1/I-07 do 1/VII-07 . .	250.—		
„ 1/VII-07 do 1/I-08 . .	500.—	750.—	
pensye urzędnika	440.—		
„ urzędniczki	300.—		
„ buchaltera do 1/VII-07 .	100.—		
„ „ od 1/VII-07 .	240.—		
„ woźnego	276.—		
inkasowanie składek członków .	50.—		
dodatkowe wynagrodzenie pracow.	75.—	1481.—	
Telefon w biurze: za r. 1907 .	62.10		
przeniesienie przy zmianie lokalu.	24.—	86.10	
Opał, światło	150.—	150.—	
Marki, posłańcy, dorożki . . .	300.—	300.—	2767.10
Druki i materyały piśmienne:			
w semestrze I	200.—		
w „ II	200.—	400.—	400.—
Zakup ruchomości	300.—	300.—	300.—
Koszt zgromadzeń ogólnych i druk sprawozdania	150.—	150.—	150.—
20% od sumy składek członków dla Zarządów Głównego i Okręgowego	252.—	252.—	252.—
Wydatki nieprzewidziane .			220.90
			12000.—

W budżecie na rok 1907, sięgającym poważnej, bo 12.000 rubli wynoszącej sumy, szczególną uwagę zwrócić należy na 2 pozycye na stronie przychodu:

wpływy przewidziane Rb. 6130.—

wpływy nieprzewidziane Rb. 5870.—

Nie mogąc opierać bytu instytucyi na wpływach i ofiarach w połowie nieprzewidzianych usilnem dążeniem Zarządu będzie zapewnienie Uniwersytetowi Ludowemu subwencyi i ofiar stałych, do jakich w pierwszym rzędzie zalicza roczne składki członków tak rzeczywistych, jak wspierających, których ogólna ilość w chwili obecnej wynosi zaledwie 341 osób, wpłacających 840 rubli.

Zarząd zastrzega sobie prawo przenoszenia sum poszczególnych pozycyi w granicach budżetu.

Lista członków
Koła P. M. S. „Uniwersytet Ludowy"

(sporządzona w dniu 17 kwietnia 1907 r.).

Członkowie rzeczywiści.

1. Adamowiczówna Julja.
2. Adelt Władysław.
3. Alberti A.
4. Alberti Zofja.
5. Anderszewski J.
6. Arlitewiczowa Marya.
7. Bąkowski Franciszek inż.
8. Benzef Stefan.
9. Bętkowski Jan.
10. Białowiejski Maksymiljan.
11. Bieliński Władysław.
12. Bielski Paweł.
13. Biernacki Aleksander.
14. Biernacki Ludwik.
15. Bobowska Aniela.
16. Bortkiewiczówna Zofja.
17. Borucki Antoni.
18. Brandel Józefa.
19. Brzostowski Franciszek.
20. Buła Tomasz.
21. Buszkowski Leon inż.
22. Bystrzyński Zygmunt inż.
23. Chlebowska Felicya.
24. Chmielewski Konrad.
25. Choiński Franciszek Ks.
26. Chrzanowski Aleksy.
27. Ciepliński Antoni Ks.
28. Ciepłowska Marya.
29. Ciot-Mazowiecka Wanda.
30. Czerski Stanisław.
31. Czerwiński Kazimierz.
32. Dembek Zygmunt.
33. Dendera Józef.
34. Dziąg Ludwik.
35. Dzierżanowski Bohdan.
36. Dzierżanowska Marya.
37. Dzierżanowska Wanda.
38. Dziewulski Stefan.
39. Dymitrowicz Ludomir.
40. Eysmontówna Bronisława.
41. Ficka Irena.
42. Furuhjelm Jan inż.
43. Fusiecki Wiktor.
44. Gagatnicka.
45. Gażeńska Józefa.
46. Gerlachowa Ludwika.
47. Gierszówna Lucyna.
48. Godziszewski Czesław.
49. Goździcka J.
50. Goździcki dr.
51. Górski Wojciech.
52. Gozimirska Jadwiga.
53. Gozimirska Marya.
54. Grabowski Kazimierz inż.
55. Gralewski Jan Ks.
56. Gutowska Cecylja.
57. Gutowski Józef dr.
58. Hewelke Paulina.
59. Jaczynowski Adam.
60. Jacuński Wacław.
61. Jakacka.
62. Jałowiecka Janina.
63. Jamiołkowski J. Ks.
64. Jankowski Bolesław.
65. Jantzen Stefan.
66. Jasińska Janina.
67. Jeziorański Wacław.
68. John Stanisława.
69. Juraszyński Jan.
70. Iłowiecki Wacław.
71. Kaczorowski Wawrzyniec.
72. Karczewska.
73. Karpińska Janina.
74. Karpińska Marya.
75. Karpiński Władysław.
76. Kessel Alfred.
77. Kędzierski Adam.
78. Kijeńska Stanisławowa.
79. Kijeński Stanisław.
80. Klamkowski Romuald.
81. Kobyłecki Lucyan.
82. Koralewski Kazimierz.
83. Korewa Bronisław.
84. Kozicki Stanisław.
85. Kostecka Helena.
86. Kozłowski Józef.
87. Krasnodębski Feliks.
88. Kucharzewski Jan.
89. Kuczyńska Julja.
90. Kujawski Kazimierz.
91. Kulińska Zofja.
92. Kuliński Andrzej.
93. Kulwieć Kazimierz.
94. Kunstetter Jan inż.
95. Kurau Teodor.
96. Kurmanowa Zofja.
97. Kurtz Stanisław dr.
98. Kuszelewski Antoni inż.
99. Kwieciński Franciszek.
100. Laskowska Apolonja.
101. Leśniewski Michał.
102. Lipińska Janina.
103. Lisiecki Stanisław inż.
104. Lorensówna Wanda.
105. Lorentz Antoni.
106. Loth August pastor.

107. Łaganowski Stefan.
108. Łebkowska Marya.
109. Łojko Marta.
110. Łopieński Feliks.
111. Łowieniecka Janina.
112. Maciarewicz Adam.
113. Malangiewicz Romuald.
114. Makay Wacławowa.
115. Makay Władysław.
116. Makay Zofja.
117. Mańkowski Zygmunt inż.
118. Marczewski Zygmunt.
119. Markowska Marya.
120. Martens Edward
121. Materski Ignacy.
122. Matlakowska Helena.
123. Matuszewski Jan.
124. Mączyński Józef.
125. Meter Kazimiera.
126. Michalski.
127. Michałowska Janina.
128. Mieszczańska Aniela.
129. Mikulińska Tekla.
130. Mikułowska Regina.
131. Milewski Eustachy.
132. Mirski-Światopełk ks. Czesł.
133. Mitraszewska Dąbrówka.
134. Mitraszewski Stanisław.
135. Momentowicz Stanisław.
136. Mościcki Henryk.
137. Możdzińska Zofja.
138. Mrozowski Jan.
139. Muszyński B.
140. Natanson Józef.
141. Neyman Antoni.
142. Niklewicz Józef.
143. Niklewicz Mieczysław.
144. Niklewski Tomasz.
145. Nowacki Mieczysław.
146. Nowakowska Halina.
147. Nowakowska Michalina.
148. Orłowska Zofja,
149. Osiński Eugenjusz dr.
150. Osoliński Bronisław.
151. Oyrzanowski Kazimierz dr.
152. Palmirski Aleksander dr.
153. Paszkiewicz Wacław.
154. Piaskowski Stanisław.
155. Pietruszka Marcin inż.
156. Piotrowski Władysław.
157. Plenkiewicz Stanisław.
158. Pleszczyńska Teresa.
159. Plewiński Stanisław.
160. Podgórski Ludwik inż.
161. Pomiński Karol.
162. Popiel-Zabierowska Helena.
163. Popławski Jan.
164. Popławski Seweryn Ks.
165. Przybylski Alfred.
166. Przybylski Apolinary.
167. Przybylski Jan.
168. Przybylska Zofja.
169. Pstrągowski Bronisław.
170. Puchalska Marya.
171. Puczkowski Antoni.
172. Pursówna Bronisława.
173. Putyrska Tekla.
174. Radziszewski Ignacy inż.
175. Rauer Emil.
176. Rode Gustaw.
177. Rodziewicz Stefan.
178. Roguska Marya.
179. Roman Juljan inż.
180. Rozmanitowa Zofja.
181. Rudzka Leonja.
182. Rutkowski Jan.
183. Rutkowski Stanisław inż.
184. Rzeszotarska Amelja.
185. Rzymowski Jan.
186. Ryczywolski Edmund.
187. Sawicki Władysław.
188. Sędziuk Rafał.
189. Siemiątkowski Lucjan.
190. Sierzputowski Tadeusz.
191. Sikorska Jadwiga.
192. Simon Gustaw.
193. Skrobońska Stefanja.
194. Ślósarski Michał.
195. Ślusarz Apolinary.
196. Sobczak-Sobczyński Wład.
197. Sokołowski Czesław Ks.
198. Sporzyński Ksawery.
199. Starzyński Klemens.
200. Stattlerówna Helena.
201. Steinbok Emilja.
202. Stobiecki Dyonizy.
203. Stpiczyński Władysław.
204. Strachocka Jadwiga.
205. Studentkowska Walerja.
206. Stypiński Józef.
207. Stypiński Michał.
208. Stypułkowski Franciszek.
209. Sukert Henryk.
210. Sumowska Michalina.
211. Suszyński J.
212. Świątkowski Józef.
213. Szczęsny Czesław.
214. Szerypo Ryszard dr.
215. Szołowska Stanisława.
216. Szmydt Marya.
217. Szrajerówna Władysława.
218. Szukwiec Zygmunt.
219. Szumowska Regina.
220. Tepicht Marceli inż.
221. Thill Stanisław.
222. Tołwiński Gabryel.
223. Trojanowska Kamilla.
224. Trzcińska Ludwika.
225. Trzciński Tadeusz dr.
226. Turzańska Leokadja.
227. Tymiński Stanisław.
228. Tyszka Marya.

229. Tyszka Zygmunt.
230. Uzdowski Józef.
231. Wachowski Kazimierz.
232. Wasilewska.
233. Wasiutyński Bohgan.
234. Wawrzynowiczówna Aleks.
235. Ważyński Ignacy.
236. Wąsowski Stanisław Ks.
237. Weisheit Janina.
238. Wereszczyńska Henryka.
239. Wendrowski Zygmunt inż.
240. Wiśniewska Stefanja.
241. Wolska-Rościszewska Wacł.
242. Wotowska Stefanja.
243. Wotowski Stanisław.
244. Wrześniewska Władysława.
245. Wrześniewski Władysław.
246. Zaborski Dyonizy Stefan.
247. Zagrodzki Feliks.
248. Załuska Jan dr.
249. Zarzecki Lucyan.
250. Zawadzki Józef dr.
251. Zwoliński Wincenty.
252. Zydlerowa.
253. Zydler Jan.
254. Żenczykowski Władysław dr.
255. Żychliński Stefan.

Członkowie wspierający.

1. Alberti Wiktor.
2. Alberti W.
3. Andrzejewski J.
4. Aniołkowska Józefa.
5. Arct Zygmunt.
6. Bańkowski Henryk.
7. Biernacka Michalina.
8. Błażewicz Kazimierz.
9. Bociarski Dominik.
10. Bock Ryszard.
11. Bojanek ks.
12. Bolski L.
13. Borsche Bertold.
14. Braun Anna.
15. Braun Henryk.
16. Brinken Stanisław.
17. Ciemnołański Juljan.
18. Chachoj M.
19. Chamiec Mirosław.
20. Chrzanowska Gabryela.
21. Cykowski Dr.
22. Dąbczak Jan.
23. Dąbrowski Bolesław.
24. Dąbrowski Michał.
25. Dejke Wanda.
26. Degórska.
27. Długorzęcki Antoni.
28. Długorzęcki Józef.
29. Dobrzyński Wacław.
30. Drawdzik J.
31. Dubalska Henryka.
32. Dutkiewicz J.
33. Dziandzieri Dr. Mikołaj.
34. Elianowska Aniela.
35. Elżanowska Wanda.
36. Fabian Antoni.
37. Fedorowicz Adolf.
38. Fesper.
39. Gall Stanisław Ks.
40. Gałkowska.
41. Gizmajer Józef.
42. Głowinkowski Stanisław.
43. Gołogowski Józef.
44. Górkiewicz S. Dr.
45. Górski Wojciech.
46. Gorczyński Władysław.
47. Gościcki Onufry.
48. Gostkowski.
49. Goździkowski Felicjan.
50. Gołkowski K.
51. Grabowski Edward.
52. Grocholski Dr.
53. Grudzen J.
54. Hausman Władysław.
55. Henrykiewicz Joanna.
56. Hinel Jan.
57. Hoffman Jan.
58. Horwatowski Władysław.
59. Houwald Józef.
60. Jabłoński Jan.
61. Janczewski Henryk.
62. Jantzenowa Edwardowa.
63. Jórańczyk Edward.
64. Kamińska Helena.
65. Karpiński Franciszek.
66. Kasperkiewicz Jan.
67. Kasperowicz Helena.
68. Kastrzębska.
69. Klotz Franciszek.
70. Koczwarski Kazimierz.
71. Kokowski Stanisław.
72. Konarzewski K.
73. Koziołkiewicz Jan.
74. Kozłowski Ks. Feliks.
75. Kozłowski Kazimierz Dr.
76. Kozłowski Wojciech Dr.
77. Kozłowska Zuzanna.
78. Kożuchowski Jan.
79. Krajewski Z.
80. Krauze Henryk.
81. Krukowski Józef.
82. Kussmahli Karol.
83. Kurzelewski Antoni.
84. Kühn Jerzy.
85. Kwiatkowska Janina.
86. Lange Józef.
87. Lewandowski Ks.
88. Lewandowski Stanisław.

89. Łagiewski Teofil.
90. Łapczyński Ignacy.
91. Łoszewski Czesław.
92. Łukaszewicz Witold.
93. Łukawski Henryk.
94. Maciejewski Feliks.
95. Maciejewski F.
96. Makay Wacław.
97. Meltz M.
98. Malinowski Kazimierz.
99. Marcinkowska.
100. Marcinkowska Eugenja.
101. Markowska Jadwiga.
102. Markowska Gustawowa.
103. Marks Marja.
104. Maszkiewicz Franciszek.
105. Mejssnerowa Anna.
106. Mianowski Aleksander.
107. Michalski Bronisław.
108. Mierzyński Wiktor.
109. Miernicki Stanisław.
110. Mierzejewski Lucjan.
111. Mikołajunos Bartłomiej Ks.
112. Mikułowska Marja.
113. Mościcki.
114. Niewiadomski Szczepan.
115. Niewiarowski Robert.
116. Niklewiczówna Wanda.
117. Nitowski Kazimierz.
118. Nowakowska Stefanja.
119. Odlanicki-Poczobut Artur.
120. Orłowski Witold Dr.
121. Ostrowski Eeliks,
122. Palmirski Władysław.
123. Peterek Ludwik.
124. Pietroszewska Jadwiga.
125. Pińska Zofja.
126. Platerówna-Zyberk Hr. Cec.
127. Podniesiński Bernard.
128. Podniesiński Roman.
129. Poliszewski Wiktor.
130. Postupalski Stanisław.
131. Potempski W.
132. Powiatowska Antonina.
133. Prażmowski Artur.
134. Praski Kazimierz.
135. Przedrzymirski Z.
136. Przeździecki Ks.
137. Pyszyński Ks.
138. Raczkowska.
139. Radzicki Jan,
140. Reklewski Zdzisław.
141. Resler. J.
142. Rudnicka Leokadja.
143. Rudnicki Czesław.
144. Ruff Ignacy.
145. Ryczywolska Halina
146. Ryszowska Halina.
147. Sadowski Artur.
148. Sawaszyński Kazimierz.
149. Sawicz Kazimierz.
150. Sędziak Michał.
151. Siekierzyński P.
152. Sierpiński Konstanty.
153. Skarzyńska Kazimiera.
154. Skwierczyński Michał.
155. Sikorska Jadwiga.
156. Sleszyński Adam.
157. Śliwicka Ksawera.
158. Śliwiński Romuald.
159. Ślusarska Zofja.
160. Ślusarska Józefa.
161. Sonchocka Marja.
162. Sosnowski Paweł.
163. Sowińska.
164. Stawiarski Jan.
165. Stiche Zofja.
166. Strachocka Jadwiga.
167. Sulimierski Adam.
168. Sulimierska Józefa.
169. Sulimierski Tadeusz.
170. Szadkowski Józef.
171. Szkopowski Marcin Ks.
172. Szober Stanisław.
173. Szukwiec Antoni.
174. Szymanowska Olimpja.
175. Szymanowska Wanda.
176. Szymański Stanisław.
177. Szymański F.
178. Tauer Antoni Ks.
179. Topolnicki Józef.
180. Topolnicki Mieczysław.
181. Topolnicki Wiktor.
182. Tosio Kacper.
183. Trejdosiewicz Zygmunt.
184. Trojanowski Józef
185. Trzciński Stanisław.
186. Tyburc Władysław.
187. Uliński Aleksander.
188. Umiński Marjan.
189. Uzdowska Sabina.
190. Völnagel Henryk.
191. Wardeń Stanisław.
192. Ważyński Stanisław.
193. Wąsowicz Stanisław.
194. Werecka Aniela.
195. Wiśniewski A.
196. Wnorowski Jan.
197. Wojtkiewicz Stanisław.
198. Wojtyński Edmund.
199. Wolski Kazimierz.
200. Wolczarski Wacław.
201. Zabiełło Amelja.
202. Zaborowska Jadwiga.
203. Zagrodzki Karol.
204. Zaremba Władysław.
205. Zawistowski.
206. Zbyszyńska Wanda.
207. Zdanowicz Adolf.
208. Zduńczyk Aleksander.
209. Żaryn Marja.

BIBLIOTEKA TNP Zielona Góra

Wydział zlustrował 62 koła. Lustracya miała przedewszystkiem na celu porozumienie się z kołami co do potrzeby okręgów, poinformowanie się bezpośrednio na miejscu o stanie i działalności Kół, udzieelnie im informacyi i wskazówek i pobudzenie w razie potrzeby do pracy i ofiarności. Zebrany podczas lustracyi materyał informacyjny dostarczył Zarządowi Głównemu wiele ważnych wskazówek i posłużył do obmyślenia dalszego planu działania.

Tak np. lustracya wykazała, że są okolice tak biedne i pozbawione sił inteligientnych, że bez większej pomocy ze strony Zarządu Głównego nie są one w stanie rozwinąć szerszej działalności. Do takich okolic należy Puszcza Kurpiowska. To też Zarząd Główny na wniosek wydziału postanowił corocznie asygnować rb. 600 na utrzymanie dwóch szkół na Kurpiach, a zarazem udzielić dwom Kołom puszczańskim zapomogi. Pozatem wydział na swych plenarnych posiedzeniach omawiał szereg bieżących spraw w celu przedstawienia swej opinji Zarządowi Głównemu.

Wreszcie wystąpionoado Zarządu Głównego z następującemi wnioskami: 1) Odłożenia Ogólnego Zgromadzenia jesieni, 2) przeniesienie daty, zamknięciu daty roku administracyjnego Towarzystwa z 31 stycznia na 30 czerwca i 3) Utworzenia wydziałn szkół średnich.

kiwania ofiar na Macierz od instytucyi publicznych, towarzystw akcyjnych, jakoteż od osób prywatnych, bądź w charakterze składek jednorazowych, bądź zapisów członków wspierających i dożywotnich; określono wysokość rabatu ze sprzedaży marek iopocztówek dla Macierzy ela Kół i osób prywatnych; zalecono podjęcie szeregu przedsięwzięć, mających na celu zwiększenie funduszów Macierzy i t. p.

Wydział skarbowy przez swych dalegatów brał czynny udział w Komitecie Daru Narodowego 3 Maja.

Wydział Organizacyjno-Statystycznn.

Zarząd Główny na posiedzeniu dnia 23 stycznia r. b. powołał do życia wydział organizacyjno-Statystyczny. Wydział ten ma charakter doradczo-wykonawczy i dzieli się na dwie sekcye: organizacyjną i statystyczną.

Zadaniem sekcyi organizacyjnej jest składanie Zarządowi Głównemu wniosków w sprawie organizacyi Kół i Okręgów, kontrola działalności Kół i Zarządów okręgowych, i wykonywanie poleceń, Zarządu i zadanie zaś sekcyi statystycznej polega na zbieraniu i opracowywaniu danych statystycznych dotyczących działalności Towarzystwa, szkolnictwa i oświaty w ogóle. Wydział składa się z 10 członków miejscowych: Antoni Osuchowski, Aleksander Zawadzki, Karol Stawecki, Dr. Kazimierz Chełchowski, Maksymiljan Bieńkowski, Czesław Klarner, Dr. Zbigniew Paderewski, A. Zakrzewski, A. Klarner, Dr. Aleksander Palmirski i 38 zamiejscowych: z Kalisza — ks. Lniski i d-r A. Drozdowski; z pow. Kolskiego — ks. W. Potrzebski; z pow. Konińskiego L. Puławski; z pow. Łęczyckiego — St. Wehr; z pow. Jędrzejwwskiego — St. hr. Łoś, z Kielc — B. Markowski, z pow. Miechowskiego — G. Godlewski, z Lublina — Al. Głowacki i B. Malewski, z pow. Zamojskiego — K. Czarnowski i St. Moskalewski, z pow. Mazowieckiego — St. Kiersnowski, z pow. Ostrołęckiego d-r J. Psarski, z pow. Będzińskiego — Bronisław Zdanowski, St. Gadomski i J. Mikuliński, z Łodzi — d-r Rząd, z pow. Radomskiego — T. Chwalibog i J. Ostrowski, z pow. Ciechanowskiego — A. hr. Krasiński i T. Jewniewicz, z pow. Lipnowskiago — Wł. Nowca, z Płocka — d-r Al. Maciesza, z pow. Przasnyskiego — E. Piętka, z pow. Opatowskiego — d-r H. du Chsteaux, z Radomia — A. Piasecki i M. Skotnicki, z pow. Bialskiego — Z. Borkowski, z pow. Łukowskiego — St. Lewicki, z pow. Radzyńskiego — S. Książe Czetwiertyński, z pow. Sejneńskiego w Fl. Skarzyński i d-r St. Urban, z pow. Wyłkowyskiego — St. Gawroński, z pow. Kutnowskiego — d-r A. Troczewski, z pow. Nieszawskiego J. Boye, z pow. Werszawskiego — A. Marylski, z pow. Włocławskiego — L. Kretkowski.

W komplecie miejscowym wydział opbył 9 posiedzeń, a w pełnym dwa.

Pierwszą czynnością wydziału było zapoznanie się ze stanem organizacyi. W tym celu postanowiono zwoływać na pewnych terenach konferencyi delegatów dla omówienia stanu organizacyi i działalności kół, a względnie ulworzenia okręgów. Do czasu powstania wydziału utworzyło się 10 okręgów: Łódzki, m. Warszawy, Zagłębia Dąbrowskiego, Lubelski, Przusnycki, Ciechanowski, Radomski, Opoczyński, Łęczycki, Mławski, w pozostałej części Królewstwa funkcye Okręgów zkonieczności spadały na Zarząd Główny.

Zarząd stawiając pierwsze kroki na niwie zupełnie nieuprawnej i zachwaszczonej, przedewszystkiem zmuszony był otworzyć cały system pracy oświatowej, zająć się wypracowywaniem programów i ogólnych wskazówek. Zwalczanie nadzwyczajnych przeszkód, jakie z różnych stron napotykała instytucya, również pochlaniało wiele sił is czasu. W tych warunkach i w obu wielkiej ilości Kół, Zarządowi Głównemu trudno było podołać zadaniom, wchodzących w zakres Zarządów Okręgowych. Przytem brak ogniw pośrednich, jakiemi wedlug ustawy i regulaminu być winny Okręgi — sprowadzał zbytnię centralizacyę i przeciążenie Głównego Zarządu drobiazgowemi sprawami, które bez dokładnej znajomości miejscowych warunków niezmiernie jest trudno rozwiąyywać.

W obu tego wydział postanowił pobudzić Koła do organizowania się w Okręgi, nie określając jednak szablonowo teretorym okręgów ni czasu tworzenia się ich, a tylko wskazując Kołom, że jedynie okręgi większe, zasobne w siły materyalne i duchowe, będą w stanie podołać swym zadaniom. Z inicyatywy i pod kie rownictwem wydziału odbyło się z 9 konferencyi Kół, na których postaniowono utworzyć dziewięć następujących Okręgów: Łomżyński, Płocki, Kujawski, Piotrkowski, Częstochowski, Miechowski, Kielecki, Pińczowski i Grójecki.

W tym samym czasię z własnej inicyatywy powstały okręgi: Ostrołęcki, Radziejowski, Zawierck, Płoński. W roku sprawozdawczym zorganizowały się zatem 23 okręgi.

Drugą czynnością Wydziału była lustracya Kół.

Zarządy Okręgowe.

Rozpatrując działalność Zarządów Okręgowych należy mieć na uwadze, iż zorganizowały się one z małemi wyjątkami dopiero w drugiej połowie roku sprawozdawczego, — nie miały zatem czasu na rozwinięcie szerszej działalności. Jednak niektóre Zarządy Okręgowe, pomimo krótkiego istnienia, zdążyły wykazać, jak niezbędną jest organizacja Okręgowa i jak wielki pożytek może ona oddać towarzystwu przy sprawnem działaniu.

Niżej zamieszczone sprawozdania Zarządów Okręgowych są ułożone w porządku chronologicznym powstawanie Okręguów.

Okrąg m. Warszawy. Skład Zarządu Okręgowego: W. Krypski — przewodniczący, Dr. Z. Paderewski — zastępca przewodniczącego, H. Ceysingerówna — sekretarką, C. Śniegocka — zastępczyni sekretarki, J. Glass — skarbnik, J. Pfeiffer — zastępca skarbnika.

Okrąg ten zorganizował się 18 października 1907 r. obejmuje m. Warszawę z 25 kołami.

Pierwsze czynności Zarządu Okręgowego zmierzały ku wytworzeniu stałego porozumiewania się między kołami.

W szeregu zebrań przedstawicieli Zarządów kół, przeprowadził Zarząd Okręgowy informowanie się wzajemne kół o stanie organizacji, o przyjętych przez koła zasadach działania, o instytucjach przez nie powołanych do życia i o warunkach, w jakich instytucje te założone zostały.

Ta wymiana myśli przyczyniła się znacznie do przemówienia przez koła tych pomysłów i metod, które już okazały się praktycznemi w innych.

W celu nawiązania i utrzymania ściślejszych stosunków z kołami, przedstawicielek Zarządu Okręgowego bywali na wszystkich niemal ogólnych Zebraniach kół.

W działalności kół stawiał Zarząd Okręgowy zasadę powoływania do życia instytucji dobrych, odpowiadających wymaganiom nauki i kultury, chociażby za cenę ograniczenia zakresu prac Koła.

Celem ułatwienia kołom ich pracy i nadania jednolitego kierunku podstawowym jej działom powołał Zarząd Okręgowy do życia następujące Sekcje: 1) szkolny, 2) hygieny szkolnej, 3) czytelniany, 4) wykształcenia zawodowego, 5) nauczanie, dorosłych analfabetów. Dwie ostatnie Sekcje nie wyszły jeszcze z okresu organizacyjnego.

Zadaniem Sekcji szkolnej jest lustracja szkół i obmyślanie środków, zwierzających do ujednostajnienia i ulepszenia szkolnictwa Macierzy w okręgu.

Mając na względzie powszechne u nas niedostateczne przygotowanie fachowe nauczycieli i nauczycielek Sekcja przy współdziale Koła seminarjum nauczycielek ludowych opracowała program kursu metodycznego i zorganizowała taki kurs dla 30 nauczycielek.

Pierwszej ogólnej lustracji wszystkich szkół Macierzy w Okręgu dokonał prof. Tosio, następnie bliższe zapoznaie się że stanem tych szkół poruczono Sekcji szkolnej, które zlustrowała 14 szkół.

Ponieważ osoby, posiadające świadectwa nauczycielskie wykazały niejednokrotnie zarówno niedostateczne sprawowanie wykładanych przedmiotów, jak i brak wiadomości metodycznych i pedagogicznych, oraz nieumiejętność przystosowanie wykładu do potrzeb szkoły ludowej, Sekcja szkolna postanowiła wyłowić z siebie Komisję kwalifikacyjną tymczasową i zorganizować dla kandydatów do szkół Macierzy lekcje próbne. Komisja ta poddała lekcjom próbnym 30 kandydatek.

W dalszym ciągu sekeje Szkolną postanowiła zorganizować wypożyczalnię pomocy naukowej i okazów przyrodniczych, dla użytku szkół w Okregu.

Zawiązkiem tej wypożyczalni jest zbiór tablic poglądowych, i podręczników i dzieł pedagogicznych.

Sekcje hygieny szkolnej opracowała regulamin dla lekarzy szkolnych, instrukcję dla członków sekcji, wizytujących szkoły i kwestjonarjusze, dotyczące hygieny lokalów szkolnych Macierzy i stauu zdrowotnego młodzieży szkolnej.

Sekcja czytelniana odbyła dwa zebrania z przedstawicielami kół, utrzymujących wypożyczalnie książek i czytelnie.

Na zebraniach tych między innemi ustalono z siebie sekcje czytelniąue których członkowie specjałizowaliby się w jej gałęzi pracy oświatowej.

Biuro Zarządu Okręgowego mieści się przy ul. Zgoda № 6 m. 5.

BIBLIOTEKA TNP Złotnicka
53

Wydział Prawny.

Na posiedzeniu Zarządu Głównego z dn. 28 września 1906 r. postanowiono utworzyć między innemi Wydział Prawny. Powołanie do życia tego wydziału spowodowane zostało koniecznością rozstrzygania raz po raz nastręczających się kwesyi natury prawnej oraz wydawania opinji w sprawach bądź nowych rozporządzeń władz rządowych bądź też komentowania obecnych przepisów prawodawczych, dotyczących Polskiej Macierzy Szkolnej.

Za zadania Wydziału Prawnego uznano między innemi: Konferencye prawne ogólniejszej treści, porady prawne w poszczególnych kwetyach, skargi, wyjaśnienia prawne, kontrakty etc. etc.

Wydział Prawny ukonstytuował się w październiku 1906 r. i do dn. 1 lipca 1907 r. odbył kilkanaście konferencyi, na których rozpatrzono szereg przepisów władz rządowych, dotyczącyoh Polskiej Macierzy Szkolnej.

W roku sprawozdawczym stosunek władz warszawskiego okręgu naukowego oraz administracju miescowej do naszej Instytucy przedstawia się jak następuje.

Wkrótca po zarejestrowaniu Towarzysłwa Polskiej Macieży Szkolnej przez warszawską komisyę gubernialną dla spraw stowarzyszeń i związków, gubernatorzy siedlecki, lubelski, kaliski, suwalski, radomski i łomżyński zakwestyonowali działalność Macierzy w powierzonych im guberniach. Wobec tego przesłaliśmy skargę na powyższych gubernatorów w dn. 29 sierpnia 1906 r. do I-go Dapartamentu Senatu, a następnie w dn. 13 września 1906 r. do Ministra Spraw Wewnętrznych. Po wielu staraniach sprawa powyższa zosłała pomyślnie załatwiona przez władze centralne w Petersburgu, w następstwie czego warszawski gen.-gubernator przesłał do gubernatorów odpowiednie wyjaśnienie („Warszawskij Dniewnik“ z dn. *18 września* st. st. 1906 r. № 257).

W ciągu roku sprawozdawczego Zarząd Główny wspólnie z Wydziałałem Prawnym rozpatrzył następujące kwestye:

I. W sprawie zakładania szkół.

Na pódstawie abowiązujących przepisów byliśmy zniewoleni przyjąć od samego początku stałą zasadę, że pod firmą Macierzy mogą być otwierane jedynie te szkoły, na które Zarząd Główny otrzyma pozwolenie, nauczycielami zaś w takich szkołach mogą być wyłącznie osoby posiadające świadectwa nauczyaielskie prócz tego przez władze zaaprobowane, takąż też dyrektywę niejednokrotnie ponawianą wydaliśmy wszystkim Kołom (okólnik ze stycznia 1907 r. № 17).

Wobec opieszałości w wydawaniu pozwoleń na na szkoły oraz niezmiernej powolności władz w komunikowaniu Zarządowi Głównemu zapadłych na radzie kuratorskiej decyzyi, 1247 szkół podanych do dn. 1 lipca 1907 r. otrzymaliśmy pozwolenie na otwarcie 681 szkół.

W dniu 11 października 1906 r. zapadł szereg postanowień tamujących działalność Macierzy i wprost niezgodnych z obowiązującemi przepisami prawa. (Odezwa warszawskiej dyrekcyi naukowej z dn. 15 października 1906 r. № 8504).

Przedewszystkiem ustanowiona aostała bezwzględna zasada, że Macierzy może być dozwolone otwarcie szkół jedynie w tych wsiach, gdzie niema szkół wiejskich lub gminnych.

Takie stanowisko kuratora niezgodne jest z wyraźnym przepisem art. 3748 Zbr. Praw, § XI. stosownie do ktorego szkoły prywatne, począwszy od trzyklasowych włącznie, mogą być *wszędzie* zakładane.

Nie schodząc z naszego stanowiska i niezależnie od podanej skargi na to postanowienie przyjęliśmy za zasadę, aby ludność tych miejscowości gdzie są szkoły rządowe, wnosiła do nas za pośrednictwem i poświadczeniem zarządów właściwych Kół Macierzy opatrzone icznymi podpisami włościan podania, w których zaznaczała by nagłącą potrzebę założenia w danej miejscowości szkoły, z wykazaniem znacznej ilości dzieci ie znajdujących pomieszczenia w szkole rządowej. Uznano za pożądane, aby powyższe okoliczności były twierdzane przez miejscowych wójtów.

Niezależnie od wyżej omówionego ograniczenia – powołanem już wyżej postanowienie rady kuratorskiej z dn. 11 października 1906 r., ustanowiono jeszcze odnośnie do gub. Lubelskiej i Siedleckiej specyalne ograniczenie, stosownie do którego władze naukowe mają prawo zezwalać na otwarcie szkół Macierzy w tych guberniach dopiero po wydaniu przez władze administracyjne opinii w każdym szczególnym wypadku.

Prsedstawiciele naszej Instytucyi wnieśli osobiście na ręce ministra oświaty skargę na powyższe postanowienia władz warszawskiego okręgu naukowego, w następstwie zaś, wobec nieprzychylnej decyzyi ministeryum (z d. 8 marca st. st. 1907 r. № 5105) podaliśmy skargę do I Depertamentu Senatu, na którą dotychczas nie otrzymaliśmy odpowiedzi.

II. W sprawie nauczycieli.

Co do nauczycieli ludowych władze naukowe najwłaściwiej stosują do szkół rządowych, czyniąc zależnem zatwierdzenie nauczyciela od opinii władz administracyjnych o jego prawomyślności. Takie postanowienie pozostaje w sprzeczności z art. 3752 Zbr. Praw t. XI. który wymaga świadectwa o prawomyślności jedynie właścicieli szkół prywatnych, a nie nauczycieli; w danym razie właścicielem szkoły jest Towarzystwo Połskiej Macierzy Szkolnej zarejestrowane przez władze i temsamem, w myśl powołanego artykułu prawa, przedstawianie świadectwa prawomyślności w każdym poszczególnym wypadku jest najzupełniej zbyteczne.

Nie schodząc ze swego zasadniczego stanowiska w tej sprawie Zarząd Główny, aby nie opóźniać zakładanin szkół zastosował się do wymagań władz naukowych i w wykonania tych postanowień składa właściwym dyrekcyom naukowym oryginalne świadectwa kandydatów na nauczycieli oraz ich adresy.

W sprawie kursów dla analfabetów.

Wychodząc z założenia, że kursy dla analfabetów nie mają charakteru zzkoły i w prawodawstwie obowiązującem nie są uwarunkowane żadnemi formalnościami, Wydział prawny przyjął zasadę, że kursy dla analfabetów, urządsane dla członków koła P. M. S. wchodzą w zakres działalności Macierzy i temsamem nie wymagają specyalnego pozwolenia władz naukowych lub administracyjnych.

W sprawie odczytów i pogadanek.

Odczyty i pogadanki urządzane dla członków Kół P. M. S., w zamkniętych lokalach prywatnych, jako nie mające charakteru publicznego, zgodnie z poglądem Wydziału Prawnego, orbywać się również mogą bez specyulnego pozwolenia władz. A to tem więcej, że stosownie do artykułu I-go noweli z dn. 4 (17) marca 1905 r. zebrania za imiennemi zaproszeniami, odbywające się w lokalach prywatnych nie są uważane za publiczne i temsamem zawiadamianie o tychże zebraniach oraz uzyskiwanie na nie pozwoleń uważać należy za zbyteczne.

O odczytach publicznych w myśl powołanych wyżej przepisów z dn. 4 (17) marca 1905 r. postanowiono zawiadamiać władze.

W sprawie bibliotek i czytelni.

Zgodnie z poglądem Wydziału Prawnego biblioteki i czytelnie przeznaczone wyłącznie na użytek członków Kół Macierzy, w lokalach zamkniętych tychże Kół, nie mają charakteru publicznego i temsamem na ich założenie wyjeenywanie pozwoleń jest zbyteczne.

Przypisek. Wobec wydawanych po dn. 1 lipca 1907 r. rozporządzeń warszawskiego gen.-gubernatora na czas trwania stanu wojennego w Królestwie Polskiem, zaszły zasadnicze zmiany w sprawach powyżej wymienionych, jak również w kwestyach, dotyczących naszyćų ochronek i uniwersytetów ludowych. Zarząd Główny w wykonaniu powyższych rozporządzeń rozesłał do Kół stosowne instrukcye.

Wydział Skarbowy.

Wydział Skarbowy ukonstytuował się w październiku 1906 r. i składa się z osób następujących: K. Budnego, P. Drzewieckiego, F. Eysmontta. J. Euchsa, A. Osuchowskiego, K. Paprockiego, I. Szebeki, J. Szteynera i Z. Wasiutyńskiego.

Za zadanio wydziału skarbowego przyjęto: gromadzenie funduszów, obmyślanie źródeł dochodów, układanie budzetu, opracowywanie finansowości i rachunkowości Kół, kontrolę skarbową.

W ciągu roku sprawozdawczego wydział odbył kilka posiedzeń, na których omawiano sposoby pozys-

Wydział Prawny.

Na posiedzeniu Zarządu Głównego z dn. 28 września 1906 r. postanowiono utworzyć między innemi Wydział Prawny. Powołanie do życia tego wydziału spowodowane zostało koniecznością rozstrzygania raz po raz nastręczających się kwesyi natury prawnej oraz wydawania opinji w sprawach bądź nowych rozporządzeń władz rządowych bądź też komentowania obecnych przepisów prawodawczych, dotyczących Polskiej Macierzy Szkolnej.

Za zadania Wydziału Prawnego uznano między innemi: Konferencye prawne ogólniejszej treści, porady prawne w poszczególnych kwetyach, skargi, wyjaśnienia prawne, kontrakty etc. etc.

Wydział Prawny ukonstytuował się w październiku 1906 r. i do dn. 1 lipca 1907 r. odbył kilkanaście konferencyi, na których rozpatrzono szereg przepisów władz rządowych, dotyczącyoh Polskiej Macierzy Szkolnej.

W roku sprawozdawczym stosunek władz warszawskiego okręgu naukowego oraz administracju miejscowej do naszej Instytucy przedstawia się jak następuje.

Wkrótca po zarejestrowaniu Towarzysłwa Polskiej Macieży Szkolnej przez warszawską komisyę gubernialną dla spraw stowarzyszeń i związków, gubernatorzy siedlecki, lubelski, kaliski, suwalski, radomski i łomżyński zakwestyonowali działalność Macierzy w powierzonych im guberniach. Wobec tego przesłaliśmy skargę na powyższych gubernatorów w dn. 29 sierpnia 1906 r. do I-go Dapartamentu Senatu, a następnie w dn. 13 września 1906 r. do Ministra Spraw Wewnętrznych. Po wielu staraniach sprawa powyższa zosłała pomyślnie załatwiona przez władze centralne w Petersburgu, w następstwie czego warszawski gen.-gubernator przesłał do gubernatorów odpowiednie wyjaśnienie („Warszawskij Dniewnik“ z dn. *18 września st. st. 1906 r. № 257*).

W ciągu roku sprawozdawczego Zarząd Główny wspólnie z Wydziałałem Prawnym rozpatrzył następujące kwestye:

I. W sprawie zakładania szkół.

Na pódstawie abowiązujących przepisów byliśmy zniewoleni przyjąć od samego początku stałą zasadę, że pod firmą Macierzy mogą być otwierane jedynie te szkoły, na które Zarząd Główny otrzyma pozwolenie, nauczycielami zaś w takich szkołach mogą być wyłącznie osoby posiadające świadectwa nauczyaielskie i prócz tego przez władze zaaprobowane, takąż też dyrektywę niejednokrotnie ponawianą wydaliśmy wszystkim Kołom (okólnik ze stycznia 1907 r. № 17).

Wobec opieszałości w wydawaniu pozwoleń na na szkoły oraz niezmiernej powolności władz w komunikowaniu Zarządowi Głównemu zapadłych na radzie kuratorskiej decyzyi, 1247 szkół podanych do dn. 1 lipca 1907 r. otrzymaliśmy pozwolenie na otwarcie 681 szkół.

W dniu 11 października 1906 r. zapadł szereg postanowień tamujących działalność Macierzy i wprost niezgodnych z obowiązującemi przepisami prawa. (Odezwa warszawskiej dyrekcyi naukowej z dn. 15 października 1906 r. № 8504).

Przedewszystkiem ustanowiona aostała bezwzględna zasada, że Macierzy może być dozwolone otwarcie szkół jedynie w tych wsiach, gdzie niema szkół wiejskich lub gminnych.

Takie stanowisko kuratora niezgodne jest z wyraźnym przepisem art. 3748 Zbr. Praw, § XI. stosownie do ktorego szkoły prywatne, począwszy od trzyklasowych włącznie, mogą być *wszędzie* zakładane. Nie schodząc z naszego stanowiska i niezależnie od podanej skargi na to postanowienie przyjęliśmy za zasadę, aby ludność tych miejscowości gdzie są szkoły rządowe, wnosiła do nas za pośrednictwem i poświadczeniem zarządów właściwych Kół Macierzy opatrzone licznymi podpisami włościan podania, w których zaznaczała by nąglącą potrzebę założenia w danej miejscowości szkoły, z wykazaniem znacznej ilości dzieci nie znajdujących pomieszczenia w szkole rządowej. Uznano za pożądane, aby powyższe okoliczności były stwierdzane przez miejscowych wójtów.

Niezależnie od wyżej omówionego ograniczenia — powołanem już wyżej postanowienie rady kuratorskiej z dn. 11 października 1906 r., ustanowiono jeszcze odnośnie do gub. Lubelskiej i Siedleckiej specyalne ograniczenie, stosownie do którego władze naukowe mają prawo zezwalać na otwarcie szkół Macierzy w tych guberniach dopiero po wydaniu przez władze administracyjne opinii w każdym szczególnym wypadku.

Prsedstawiciele naszej Instytucyi wnieśli osobiście na ręce ministra oświaty skargę na powyższe postanowienia władz warszawskiego okręgu naukowego, w następstwie zaś, wobec nieprzychylnej decyzyi ministeryum (z d. 8 marca st. st. 1907 r. № 5105) podaliśmy skargę do I Depertamentu Senatu, na którą dotychczas nie otrzymaliśmy odpowiedzi.

II. W sprawie nauczycieli.

Co do nauczycieli ludowych władze naukowe najwłaściwiej stosują do szkół rządowych, czyniąc zależnem zatwierdzenie nauczyciela od opinii władz administracyjnych o jego prawomyślności. Takie postanowienie pozostaje w sprzeczności z art. 3752 Zbr. Praw t. XI. który wymaga świadectwa o prawomyślności jedynie właścicieli szkół prywatnych, a nie nauczycieli; w danym razie właścicielem szkoły jest Towarzystwo Polskiej Macierzy Szkolnej zarejestrowane przez władze i temsamem, w myśl powołanego artykułu prawa, przedstawianie świadectwa prawomyślności w każdym poszczególnym wypadku jest najzupełniej zbyteczne.

Nie schodząc ze swego zasadniczego stanowiska w tej sprawie Zarząd Główny, aby nie opóźniać zakładanin szkół zastosował się do wymagań władz naukowych i w wykonania tych postanowień składa właściwym dyrekcyom naukowym oryginalne świadectwa kandydatów na nauczycieli oraz ich adresy.

W sprawie kursów dla analfabetów.

Wychodząc z założenia, że kursy dla analfabetów nie mają charakteru zzkoły i w prawodawstwie obowiązującem nie są uwarunkowane żadnemi formalnościami, Wydział prawny przyjął zasadę, że kursy dla analfabetów, urządsane dla członków koła P. M. S. wchodzą w zakres działalności Macierzy i temsamem nie wymagają specyalnego pozwolenia władz naukowych lub administracyjnych.

W sprawie odczytów i pogadanek.

Odczyty i pogadanki urządzane dla członków Kół P. M. S., w zamkniętych lokalach prywatnych, jako nie mające charakteru publicznego, zgodnie z poglądem Wydziału Prawnego, orbywać się również mogą bez specyulnego pozwolenia władz. A to tem więcej, że stosownie do artykułu I-go noweli z dn. 4 (17) marca 1905 r. zebrania za imiennemi zaproszeniami, odbywające się w lokalach prywatnych nie są uważane za publiczne i temsamem zawiadamianie o tychże zebraniach oraz uzyskiwanie na nie pozwoleń uważać należy za zbyteczne.

O odczytach publicznych w myśl powołanych wyżej przepisów z dn. 4 (17) marca 1905 r. postanowiono zawiadamiać władze.

W sprawie bibliotek i czytelni.

Zgodnie z poglądem Wydziału Prawnego biblioteki i czytelnie przeznaczone wyłącznie na użytek członków Kół Macierzy, w lokalach zamkniętych tychże Kół, nie mają charakteru publicznego i temsamem na ich założenie wyjeenywanie pozwoleń jest zbyteczne.

Przypisek. Wobec wydawanych po dn. 1 lipca 1907 r. rozporządzeń warszawskiego gen.-gubernatora na czas trwania stanu wojennego w Królestwie Polskiem, zaszły zasadnicze zmiany w sprawach powyżej wymienionych, jak również w kwestyach, dotyczących naszyćų ochronek i uniwersytetów ludowych. Zarząd Główny w wykonaniu powyższych rozporządzeń rozesłał do Kół stosowne instrukcye.

Wydział Skarbowy.

Wydział Skarbowy ukonstytuował się w październiku 1906 r. i składa się z osób następujących: K. Budnego, P. Drzewieckiego, F. Eysmontta. J. Euchsa, A. Osuchowskiego, K. Paprockiego, I. Szebeki, J. Sztenera i Z. Wasiutyńskiego.

Za zadanio wydziału skarbowego przyjęto: gromadzenie funduszów, obmyślanie źródeł dochodów, układanie budzetu, opracowywanie finansowości i rachunkowości Kół, kontrolę skarbową.

W ciągu roku sprawozdawczego wydział odbył kilka posiedzeń, na których omawiano sposoby pozys-

podzielono Okręg na rejony, obejmujące po kilka Kół i do każdego rejonu wydelegowano jednego z członków Zarządu. Aby zachęcić do nauki dziatwę wiejską i dać zdolnym a ubogim uczniom możność otrzymania wykształcenia średniego postanowiono kosztem Okręgu utrzymywać 2-ch uczniów w szkole średniej. Na skutek opinii delegatów Zarządu przyznano Kołu Straszewskiemu zasiłek w sumie rb. 150 na założenie szkółki w Świętem, Kołu zaś w Krzywej Górze rb. 25. Dla powiększenia funduszów w Okręgu Zarząd utworzył Komitet, składający się z kilkunastu osób. Komitet ten ma zająć się urządzeniem odczytów, Zabaw i Koncertów.

Sprawozdanie kasowe przedstawia się jak następuje:

Wpływy

1) Ofiara obywateli pow. Włocławskiego i Nieszawskiego . . . Rb. 95.60
2) Ofiara Tow. Wzajem. Kredytu w Włocławku do podziału pomiędzy Okręgi Kujawski i Radziejowski . . . 100.—
3) Wpływy ze sprzedaży marek i pocztówek . . . 1.—

Razem . . . Rb. 806.60

Wydatki

1) Zapomoga Kołu Straszewskiemu na szkołę w Świętem . . . Rb. 100.—
2) Pensja sekretarza za maj i czerwiec . . . 10.—
3) Wydatki Kancelaryjne . . . 3.30
4) Pozostałość w kasie nadal i Lipca 1907 r. . . . 603.30

Razem . . . Rb. 806.60

Okręg Ostrołęcki. Skład Zarządu Okręgowego: W. Glinka przewodniczący, Dr J. Pawlicki sekretarz i skarbnik, M. Scheuzowa, A. Glinczyna, ks. K. Ostrowski, ks. L. Wiśniewski członkowie Zarządu.

Okręg Ostrołęcki zawiązał się w dniu 1-go maja r. b. i obejmuje powiat Ostrołęcki, część p-tu Makowskiego i część p-tu Kolneńskiego i następującemi 12 Kołami: w Ostrołęce, Kaczynach, Piskach, Przekopiu, Łątczynie, Kłeczkowie, Gurnie, Gowarowie, Czarni, Myszyńcu, Sielmiu i Łapnikach.

Zarząd zorganizował 3 odczyty w 3-ch Kołach [illegible] Muzeum Szkolne. Otrzymawszy od Zarządu [illegible] obietnicę zapomogi rolnej w ilości 600 rb. na utrzymanie 2-ch szkół na Karpiach, Zarząd wysłał jednego ze swych członków w celu wyszukania najbardziej ku temu miejscowości. Za najodpowiedniejsze uznano w Kole Myszynieckiem wieś Wólkowo i w Kole Czarnieńskiem wieś Jarowe.

Okręg Częstochowsko-Radomski. Skład Zarządu Okręgowego: W. Małkowski przewodniczący, Szanserówna sekretarz, F. Zalewski skarbnik, ks. F. Stawowski, M. Grzybowski, L. Siemieński członkowie Zarządu.

Okręg Częstochowsko-Radomski zorganizował się 8-go maja r. b. i obejmuje powiaty Częstochowski i Radomski.

Na tym terenie jest 29 kół, do Okręgu jednak dotąd należy 15 następujących Kół: w Częstochowie, Kłobucku, Mstowie, Będzinach, Kamienicy Polskiej, Miedzinie, Poczesnie, Radomsku, Kłomnicach, Dąbrowie Zielonej, Małuszynie, Gidlach, Brzeźnicy, Jaworzycach, Pławnie.

Ponieważ niektóre Koła na zebrania organizacyjnem ociągały się z przystąpieniem do Okręgu, w wyniku na obowiązek płacenia 10% na rzecz Okręgu, Zarząd Okręgowy postanowił tymczasowo na przeciąg 3 miesięcy zwolnić Koła od wpłacania tych odsetek.

Podjęto również myśl lustracji Kół. Dotąd zlustrowano Koła: w Gidlach i w Pławnie. Aby pobudzić Zarządy Kół do owocniejszej działalności i zapoznać się bliżej z kierunkiem ich prac, Zarząd przesłał ułożony przez siebie kwestjonarjusz, dotyczący wskazówki z hygieny szkolnej.

W celu wyrobienia większej solidarności w działaniu, a przytem pewnego rodzaju szlachetnego współzawodnictwa, postanowiono zwoływać co kwartał zebranie delegatów Kół. Nad to Zarząd Okręgowy starał się spełniać owój obowiązek udzielenia informacji, żądanych przez Koła i pośredniczył między Kołami i Zarządem Głównym.

1146/57

podzielono Okręg na rejony, obejmujące po kilka Kół i do każdego rejonu wydelegowano jednego z członków Zarządu. Aby zachęcić do nauki dziatwę wiejską i dać zdolnym a ubogim uczniom możność otrzymania wykształcenia średniego postanowiono kosztem Okręgu utrzymywać 2-ch uczniów w szkole średniej. Na skutek opinnii delegatów Zarządu przyznano Kołu Straszewskiemu zasiłek w sumie rb. 100 na założenie szkółki w Świętem, Kołu zaś w Krzywej Górze rb. 25. Dla powiększenia funduszów w Okręgu Zarząd utworzył Komitet, składający się z kilkunastu osób. Komitet ten ma zająć się urządzeniem odczytów, Zabaw i Koncertów.

Sprawozdanie kasowe przedstawia się jak następuje:

Wpływy

1)	Ofiara obywateli pow. Włocławskiego i Nieszawskiego	Rb. 95.60
2)	Ofiara Tow. Wzajem. Kredytu w Włocławku do podziału pomiędzy Okręgi Kujawski i Radziejowski . . .	„ 700.—
3)	Wpływy ze sprzedaży marek i pocztówek	„ 11.—
	Razem .	Rb. 806.60

Wydatki

1)	Zapomoga Kołu Straszewskiemu na szkołę w Świętem	Rb. 100.—
2)	Pensja sekretarza za maj i czerwiec	„ 10.—
3)	Wydatki Kancelaryjne	„ 3.30
4)	Pozostałość w kasie na d. 1 Lipca 1907 r.	„ 693.30
	Razem .	Rb. 806.60

Okręg Ostrołęcki. Skład Zarządu Okręgowego: W. Glinka przewodniczący, D-r J. Psarski sekretarz i skarbnik, M. Scheuzowa, A. Glinczyna, ks. K. Ostrowski, ks. L. Wiśniewski członkowie Zarządu.

Okręg Ostrołęcki zawiązał się w dniu 1-go maja r. b. i obejmuje powiat Ostrołęcki, część p-tu Makowskiego i część p-tu Kolncuskiego z następującemi 12 Kołami: w Ostrołęce, Kaczynach, Piskach, Rzekuniu, Łątczynie, Kleczkowie, Gucinie, Goworowie, Czarni, Myszyńcu, Sieluniu i Lipnikach.

Zarząd zorganizował 3 odczyty w 3-ch Kołach, żlustrował 4 koła i postanowił urządzić Okręgowe Muzeum Szkolne. Otrzymawszy od Zarządu Głównego obietnicę zapomogi rolnej w ilości 600 rb. na utrzymanie 2-ch szkół na Kurpiach, Zarząd wysłał jednego ze swych członków w celu wyszukania najbardziej ku temu miejscowości. Za najodpowiedniejsze uznani: w Kole Myszynieckiem wieś Wolkowe i w Kole Czarnieńskiem wieś Jurowe.

Okręg Częstochowsko—Radomski. Skład Zarządu Okręgowego: W. Małkowski przewodniczący, J. Szanserówna sekretarz, F. Zalewski skarbnik, ks. T. Stawowski, M. Grzybowski, L. Siemieński członkowie Zarządu.

Okręg Częstochowsko-Radomski zorganizował się 8-go maja r. b. i obejmuje powiaty Częstochowski i Radomski.

Na tym terenie jest 20 kół, do Okręgu jednak dotąd należy 15 uastępujących Kół: w Częstochowie, Kłobucku, Mstowie, Rędzinach, Kamienicy Polskiej, Miedznie, Pocześnie, Radomsku, Kłomnicach, Dąbrowie Zielonej, Maluszynie, Gidlach, Brzeźnicy. Julimierzycach, Pławnie.

Ponieważ niektóre Koła na zebrania organizacyjnem ociągały się z przystąpieniem do Okręgu ze względu na obowiązek płacenia 10% na rzecz Okręgu, Zarząd Okręgowy postanowił tymczasowo na przeciąg 3 miesięcy zwolnić Koła od wpłacania tych odsetek.

Podjęto również myśl lustracji Kół. Dotąd zlustrowano Koła: w Gidlach i w Pławnie. Aby pobudzić Zarządy Kół do owocniejszej działalności i zapoznać się bliżej z kierunkiem ich prac, Zarząd rozesłał ułożony przez siebie kwestjonarjusz, dołączając wskazówki z hygieny szkolnej.

W celu wyrobienia większej solidarności w działaniu, a przytem pewnego rodzaju szlachetnego współzawodnictwa, postanowiono zwoływać co kwartał zebranie delegatów Kół. Nad to Zarząd Okręgowy starał się spełniać owój obowiązek udzielania informacji, żądanych przez Koła i pośreoniczył między Kołami, i Zarządem Głównym.

Okrąg Kielecki. Skład Zarządu Okręgowego: J. Dunin przewodniczący, ks. T. Urbański zastępca przewodniczącemi, M. Koczanowicz sekretarz, Z. Niesiałowski skarbnik, A. hr. Potocki, J. Wójcicki, W. Wielowryski. J. Głóski członkowie Zarządu.

Okrąg ukonstytuował się 10 maja r. b. i obejmuje powiaty: Kielecki, Jędrzejowski, Włoszewski i część Stopnickiego ze następującemi 21 kołami: 1) w Kielcach, 2) Szezekicinach, 3) Kossowie, 4) Scecminie, 5) Włoszczowie, 7) Słupi Nowej, 8) Suchedniowie, 9) Bodzentynie, 10) Wzdolu, 11) Dolczycach, 12) Oksie, 13) Lelowie, 14) Icżęczach, 15) Jędrzejowie, 16) Wodzisławiu, 17) Sędziszowie, 18) Malogoszcze, 19) Piotrkowicach, 20) Chmielniku, 21) Wolicy. Zarząd odbył 4 posiedzenia i dokonał iustaryi wszystkich wowyższych Kół.

Okręg Płoński. Skład Zarządu Okręgowego: ks. St. Tigielski przewodniczący, J. Rutkowski zastępca przewodniczącego, D-r L. Rutkowski sekretarz, D-r A. Kalinowski skarbnik, A. Sąchocki zastępca sekretarza, ks. L. Bońkowski zastępca skarbnika, A. Jaworowski członek Zarządu.

Okręg Płoński zorganizował się d. 14 maja r. b. obejmuje pow. Płoński z 13 kołami.

Zarząd odbył 6 posiedzeń i zlustrował 6 Kół. Na zebraniach Zarządu Zarządu omawiano między innemi potrzebę podjęcia żywszej agitacji na rzecz Macierzy.

Stan finansowy Zarządu Okręgowego przedstawia się, jak następuje.

Wpływy

10% od 6 Kół	Rb 84.—
Razem .	Rb. 84.—

Wydatki

Wypł. 3 nauczycielom . . .	Rb. 75.—
Wydatki Kanceloryjne . . .	„ 9.—
	Rb. 84.—

Okrąg Zawiercki. Skład Zarzadu Okręgowego: J. Mikuliński — przewodniczący, P. Kuchta — sekretarz Dr K. Tymeniecki — zastępca sekretarza, F. Koźmiński skarbnik, K. Kostecki zastępca skarbnika.

Okrąg ten zorganizował się 26 maja r. b. i obejmuje 10 gmin powiatu Będzińskiego. Z 6 następującymi Kołami: w Zawierciu, Lazuch, Myszkowie, Poraju, Mrzygłowie i Koziegłowach. — Zarząd odbył 6 posiedzeń. Postanowiono przedsięwziąć staranie ku zorgaganizowanie Kół w Żurkach i w Porębie. — Usiłowania te uwieńczone zostały pomyślnym skutkiem, gdyż Koło w Porębie już się zorganizowało — Koło w Żurkach wkrótce się zawiąże, — W okresie sprawozdawczym z dokonano lustracyi, Wszystkich Kół, szkół w Okręgu i stwierdzono za wyjątkiem 2-ch Ról, naogół pomyślny ich rozwój i zadawalniający stan szkolnictwa. — Dla ustalenia stałego czucia pomiędzy Kołamj i Okręgom uchwalono na każde posiedzenie Okręgu wzywać przedstawicieli wszystkich Kół. — W miarę otrzymywania okólników i dyzektyw Zarządu Głównego, Komukiwnno takow niezwłocznie Kołom. — Przytem przestrzegano ściśle, wykonywania poleń. — Wreszcie Zarząd uznał za konieczne ujednostajnić sposób prowadzenia biurowości we wszystkich Kołach, z szerokim uzwlędnieniem materjału statystycznego i wtym celu postanowiono opracować odpowiednienie instrukcye.

Okręg Grójecki. Skład Zarządu Okręgowego: Ks. Kanonik Ciemniewski przewodniczący, Higersberger zastępca przewodniczącego, A. Legat sekretarz, D-r W. Mazurkiewicz skarbnik, D-r St. Palmirski, Buczyński członkowie Zarządu.

Okręg zorganizował się 29 maja r. b. i obejmumuje pow. Grójecki z następującemi 11 kołami.

Zarząd odbył 3 posiedzenia i wysłał do Kół odezwy, nawołujące do zakładania ochronek i organizowania odczytów i pogadanek.

Pozostałe dziewięć okręgów, a mianowicie: Łódzki, Lubelski, Ciechanowski, Łomżyński, Radziejowski, Miechowski, Pińczowski, Płocki, i Piotrowski, nie nadesłały sprawozdań.

Okręg Zagłębia Dąbrowskiego. Do okręgu tego należą następujące 11 kół: w Będzinie, Bolesławiu, Czeladzi, Dąbrowie—Górniczej, Granicy, Grodźcu, Niemcach, Niwce, Sosnowcu, Strzemieszycach, Ząbkowicach.

Na zebraniu okręgowem w dniu 17 marca r. b. Zarząd Okręgowy przedstawił swoją tymczasową działalność za poprzedzające 3 miesiące i określił ją, jako wyłącznie organizacyjną. Charakter ten pozostał i nadal, gdyż Zarząd Okręgowy, jako rozpoczynający swą działalność musiał przedewszystkiem wypracować normy swego stosunku do Kół. W tym celu ułożona została instrnkcja dla członków Zarządu Okręgowego i rozesłana Kołom.

Od początku swej działalności Zarząd rozesłał do wszystkich Kół przeszło 20 odezw. Nie wszystkie jednak Koła udzieliły na nie odpowidzi, co tamowało czynności Zarządu. Od 17 marca r. b. Zarząd Okręgowy odbył 11 posiedzeń. Uważając lustrację Kół i ich instytucji za jeden z najważniejszych obowiązków Zarządu Okręgowego, opracowano projekt instytucji dla lustratorów Kół.

W celu ożywienia działalności odczytowej utworzono odpowiednią sekcję z współudziałem Kół która jednak uie zdążyła rozwinąć żywnej działalności, gdyż nie wszyscy delegaci uczęszczali na posiedzenia. Dla ułatwienia Kołom organizacji czytelni i w celu opracowywania katalogów, Zarząd Okręgowy utworzył sekcję czytelnianą, w skład której wchodzą delegaci poszczególnych Kół, oraz delegat Zarządu Okręgowego. Sekcji tej przekazano utworzenie wykazów bletów książek w bibliotekach Macierzy. Zebrano również dane o stanie i dżiałalności Kół w Okręgu.

W sprawie Daru Narodowego Zurząd odegrał rolę pośrednika pomiędzy Zarządem Głównym i poszczególnemi Kołami.

Skład Zarządu Okręgowego:
S. Gadomski przewodniczący, J. Kozłowski zastępca przewodniczącego, K. Wosiński sekretarz, D-r M. Wołkowicz zastępca sekretarza, J. Lipski śkarbnik, K. Srokowski zastępca skarbnika, Ks. Plenkiewicz, W. Piecbowski, J. Lipski, W. Kamiński, członkowie Zarządu.

Okręg Przasnyski. Skład Zarządu Okręgowego. A. Duczymińska przewodnicząca, D-r A. Waśniewski zastępca przewodniczącej, I. Gutowski skarbnik, E. Piątka zastępca skarbnika, B. Łazicki sekretarz, T. Bukowski zast. sekretarza.

Okręg został zorganizowany 15 grudnia 1906 roku i obejmuje powiat Przasnyski z 11 Kołami: (w Przasnyszu, Węgrze, Czernicach, Pawłowie, Dzierzgowie, Duczyminie, Chorulach, Baranowie, Jednorożcu, Krzynowładze Wielbiej i Bogatem). Zarząd odbył pięć posiędzeń i zebrał od Kół tytułem 10% Rb. 42 i kop. 22.

Działalność swą Zarząd rozwinął głównie w kierunku lustracji Kół.

Okręg Radomski. M. Skotnicki przewodniczący, A. Piaskowski sekretarz, T. Wędrychowski skarbnik, S. Kisielewski, Ks. S. Puławski, F. Zbrożek członkowie Zarządu.

Okręg Radomski zorganizowany został d. 19 grudnia 1906 roku.

Do okręgu należy 20 kół, a mianowicie: 2 pow. Radomskiego w Radomiu, Skaryczewie, Stromen i Wierzbicy; z pow. Iłżeckiego: w Iłży, Wierzbniku i Wąchocku; z pow. Kozienickiego: w Kozienicach, Policznie i Jedlni; z pow. Koneckiego: w Końskich, Miedzierzy, Radoszycach, Skarżysku, Stąporkowie, Szydłowcu i Wysokiej; z pow. Opatowskiego: w Ożarowie i Kunowie; z pow. Sandomierskiego w Staszowie.

W okresie sprawozdawczym Zarząd Okręgowy odbył 12 posiedzeń i wysłał przeszło 200 ekspedycji do Kół. W celu otrzymaniu dokładnych danych o stanie i Rozwoju Towarzysjwa, zarząd rozeslał wypracowany przez siebie kwestjonarjusz, — Zebrane odpowiedzi w formie sprawozdania przedstawiono ogólnemu zebraniu delegatów Okręgu. Sprawozdanie to wywołało bardzo ożywioną dyskusję. W rezultacie zalecono Kołom zakładanie choćby niewielkich domów ludowych, Zarządowi zaś Okręgowemu poleceno zakupić latarnię magiczną na użytek całego okręgu, co też zostało niezwłocznie wykonane.

W dalszym ciągu, zarząd podzielił Koła pomiędzy wszystkich swych członków, w celu dokonania lustracyj. Pomimo, że dotąd przeprowadzono tę czynność zaledwie w kilku kołach, zdołano się już przekonać o niezbędności częstych lustracji: prawie każde koło potrzebujc wskazówek na miejscu czy to dla podjęcia nowych prac czy uporządkowania już dawniej zapoczątkowanych, czy wreszcie wyjaśnień co do prowadzenia biurowości i rachunków.

Stan finansowy Okręgu przedstawia się jak następuje:

Przychód

Bezimienna ofiara	Rb. 500.—
10% od Zarządu Kół	„ 94.56
	Rb. 594.56

Rozchkd

Pensja pisarza	Rb. 60.—
„ woźnego	„ 15.—
Wydatki kancelaryjne	„ 41.44
Latarnia magiczna	„ 102.37
Remanent kasowy	„ 375.75
	Rb. 594.56

Okręg Opoczyński. Skład Zarządu Okręgowego: Wł. Lange przewodniczący, A. Karszo Siedłowski zastępca przewodniczącego, L Stępkowski sekretarz, J. Zarembski skarbnik, ks. St. Koprowski zastępca skarbnika, T. Papowski zastępca sekretarza.

Okręg Opoczyński zorganizował się dn. 17 stycznia r. b. i obejmuje powiat Opoczyński z 14 kołami.

Zarząd odbył pięć posiedzeń, dokonał lustracji jednego Koła i zorganizował kilka odczytów. Pozatem Zarząd postanowił: organizować stałe odczyty dla Kół, utworzyć zbiór pomocy naukowych, zająć się pośrednictwem wyszukiwania odpowiednich sił nauczycielskich dla szkół Okręgu. Do kasy Zarządu wpłynęło rb. 66, bo tytułem 10% od składek członkowskich od pięciu Kół, z czego wydano 13 rb. 39 kop.

Okręg Łęczycki. Składu Zarządu Okręgowego: St. Jędrzejewski prezez, ks. Dziekan Żebrowski zastępca prezesa, S. Nowicki sekretarz, M. Kozłowski skarbnik, Wł. Żórawski, D-r M. Ziemnicki członkowie Zarządu.

Zarząd odbył pięć posiedzeń i zwołał zebranie prezesów i sekretarzy poszczególnych Kół. Na zebraniu tem naradzano się nad zorganizowaniem kursów wakacyjnych dla nauczycieli wiejskich i omawiano program szkoły początkowej miejskiej. Praca Zarządu głównie polegała na lustracji poszczególnych Kół. Na otwarcie bibliotek w Kołach i zakończeuie roku szkolnego Zarząd delegował swoich członków.

Okręg Mławski. Skład Zarządu Okręgowego: D-r A. Bieńkiewicz przewodniczący, J. Zawistowski sekretarz, Br. Grzeliński skarbnik, E. Fankanowski, Grotowski. Br. Klicki, D-r Korzybski, ks. W. Mieczkowski, M. Rudowski członkowie Zarządu.

Okręg Mławski zorhanizowany został 15 lutego r. b. i obejmuje pow. Mławski z 19 Kołami.

W okresie sprawozdawczym Zarząd Okręgowy odbył pięć posiedzeń, z lustrował 15 kół, wysłał okólnik żądający wyznaczenia stałego dnia i miejsca posiedzeń Zarządów Kół w celu delegowania na te zebrania lustratorów i instruktorów zaopatrzył większość Kół w księgi biurowe i kasowe, zajął się wyjednaniem zapomóg od Zarządu Głównego dla szkół w okręgu, pośredniczył w organizacji Daru Narodowego i wytworzył trzy sekcje: szkolna, odczytowa i dochodowa. Sekcja odczytowa rozesłała do 42 osób zaproszenia o wygłoszeniu odczytów dla ludu w różnych miejscowościach okręgu, a dochodowa urządziła zabawę ludową na rzecz Okręgu. Poza tem przy współudziale szkoły handlowej przystąpiono do organizacji Muzeum miejscowego ze zbiorami: archologicznemi, przyrodniczemi, przemysłowemi i szkolnemi — oraz zebrano dane statystyczne o stanie szkolnictwa w okręgu.

Okręg Kujawski. Skład Zarządu Okręgowego. A. Weiss przewodniczący, A. Boye zastępca przewodniczącego, A. Pawłowski sekretarz, J. Wojda zastępca sekretarza, M. Bobiński skarbnik, Z. Ostrowski zastępca skarbnika, J. Woźnicki członek Zarządu.

Okręg Kujawski ukonstytuował się w dniu 14 kwietnia r. b. Przystąpiło 22 koła z p-tów Włocławskiego i Nieszawskiego mianowicie: w Brześciu Kujawskim, Choceniu, Chodczu, Dąbcu, Józefowie, Kępinach, Kłubce, Kowalu, Kruszynie, Krzywej Górze, Lubrańcu, Przedczu, Wieńcu Wlocławku, Aleksandrowie, Bądkowie, Ciechocinku, Mąkoszynie Nieszawie, Piotrkowie Kujawskim, Służewie i Kraszewie.

W celu przeprowadzenia lustracji i zasięgnięcia informacji o działalności i potrzebach rozmaitych Kół,

BIBLIOTEKA TNP Zbiory

1190/54.

Sprawozdanie finansowe

za czas

od 1 Lipca 1907 r. do 17 Grudnia 1907 r.

DRUK WŁ. ŁAZARSKIEGO, MARSZAŁKOWSKA 114.

Bilans w dniu 1 Lipca 1907 roku.

Stronica rachunku szczegółowego w sprawozdaniu za r. 1906/7.							
	Stan Czynny.						
132	Kasa			784	51		
134	Bank Handlowy w Warszawie			15208	70		
134	Pożyczki			900	—		
136	Depozyty Papierów Procentowych			90858	25		
138	Zaliczenia			668	12		
136	Okręgi			98	75		
120	Różni			5	23		
128	Pocztówki			947	81		
128	Marki			223	65		
132	Dar Narodowy 3-go Maja			11400	15		
130	Ruchomości			9418	94		
104	Muzeum Szkolne			2	60		
140	Rachunki Przechodnie			216848	35	347365	06
	Stan Bierny.						
96	Kapitał żel. im. A. Herse	1505	—				
96	„ „ im. K. Szlenkera	88200	—				
96	„ „ Seminarjum w Ursynowie	25000	—	114705	—		
96	Kapitał Obrotowy (w tem rb. 9418,94 ruchomości)			34585	43		
				149290	43		
102	Szkoły T-wa Kred. m. Warszawy	11000	—				
102	Szkoła Ochroniarek	2258	54				
104	Szkoła im. A. Mickiewicza	15065	31				
104	Seminarjum dla nauczycielek ludowych	8006	35				
106	Kursy Pedagogiczne	125	65				
106	Kursy w Pszczelinie	372	48				
102	Wydział Oświaty Ludowej	146	91				
132	Dar Narodowy 3-go Maja	155782	50				
98	Zapomogi Zarządu Głównego	2840	—				
126	Koła	1176	19				
120	Różni	1300	70	198074	63	347365	06

Wpływy i wydatki za czas od 1 Lipca do 17 Grudnia 1907 roku.

№ skorowidza		WINIEN.		MA.	
4	Dary			1002	—
5	Dar Narodowy 3-go Maja	2652	96	41995	02
6	Druki Macierzy	659	07		
10	Kapitał żel. seminarjum w Ursynowie			25000	—
11	„ „ im. L. Radwanowej			1775	—
12	Kapitał Obrotowy	5	95	29	77
14	Koła	1188	01	632	97
15	Koszty Ogólne	3984	52	769	03
16	Kursy Pedagogiczne	4818	—		
17	Kursy w Pszczelinie	472	48		
18	Marki	367	—	271	46
19	Muzeum Szkolne	414	08		
20	Nieprzewidziane wydatki	6000	—		
21	Odsetki Kół	1	40	1784	25
22	Organ Macierzy	51	30		
23	Okręgi	102	10	68	75
24	Ofiary z Ameryki	23	03		
25	Ofiary Jednorazowe	183	—	4510	83
26	Ofiary Perjodyczne			851	41
28	Personel	4785	—	274	—
29	Pocztówki			291	88
30	Pożyczki	4510	—	500	—
31	Procenty			4446	96
32	Przechodnie (reszta Daru 3-go Maja)	719	76	573	83
33	Puszki	1	50	843	75
34	Różni	438	85	387	88
35	Ruchomości	14	40	5	95
36	Seminarjum dla nauczycielek ludowych	2225	—	183	—
38	Sprzedaż kart M. S. K. P.			290	—
39	Szkoła im A. Mickiewicza	100	—		
40	„ Ochroniarek	2881	—		
41	„ im. K. Szlenkera	6435	48	2290	50
42	Szkoły Zarządu Głównego	6798	71	1635	75
43	„ T-wa Kred. m. Warszawy	5941	45	489	—
44	„ T-wa Gazowego	2713	44	3000	—
45	Wydział Oświaty ludowej	4881	84	1	20
46	Wydział Organizacyjno-Statystyczny	705	29		
47	Wydawnictwa Macierzy	4176	50	740	30
49	Zapomogi Zarz. Gł. dla Kół	8457	92		
50	„ „ „ „ Okręgów	914	—		
51	Zgromadzenie ogólne	4095	31	620	39
	Rub.	81718	35	95264	88

R-k Kapitał Obrotowy za czas od 1 Lipca do 17 Grudnia 1907 roku.

№ skorowidza							
	PRZYCHÓD.						
	R-k Bilans Otwarcia — pozostałość z d. 30/VI-07 r.					34585	43
4	**Dary w naturze**			1002	—		
5	**Dar N. 3-go Maja** — czysty dochód			183724	41		
14	**Koła** — potrącenie			5	37		
21	**Odsetki Kół**			1782	85		
25	**Ofiary Jednorazowe**			4327	83		
26	**Ofiary Perjodyczne**			851	41		
31	**Procenty**			4446	96		
33	**Puszki**			842	25		
34	**Ròżni** — potrącenie			10	—		
35	**Ruchomości** — zarobek na sprzedaży			14	40		
38	**Sprzedaż Kart M. S. K. P.**			290	—	197297	48
						231882	91
	ROZCHÓD.						
6	**R-k Druki Macierzy** — ich koszt			659	07		
15	**Koszty Ogòlne** — komorne, światło, opał, korespondencja etc.			3215	49		
16	**Kursy Pedagogiczne** dla nauczycieli lud. — przyznano			10000	—		
17	„ **w Pszczelinie** „ „ „ „			100	—		
19	**Muzeum Szkolne** — zakupy okazów			416	68		
20	**Nieprzewidziane wydatki:**						
	Szkole rolniczo-ogrodn. w Pszczelinie	3000	—				
	Kara nałoż. przez J. Gubernatora	3000	—	6000	—		
22	**Organ Macierzy** — koszty przedwstępne			51	30		
24	**Ofiary z Ameryki** — korespondencja z Ameryką .			23	03		
28	**Personel** biura Zarządu Głównego — pensje . .			4511	—		
32	**Przechodnie** — reszta kosztów Daru N. 3-go Maja			145	93		
35	**Ruchomości** — wartość skradzionych skarbonek . .			5	95		
36	**Seminarjum dla nauczycielek ludowych** — reszta uchwalonej zapomogi			993	65		
37	**Seminarjum dla nauczycieli ludowych w Ursynowie** — uchwalona zapomoga			10000	—		
40	**Szkoła ochroniarek** — reszta uchwal. zapomogi . .			3241	46		
41	„ **im. K. Szlenkera** — dołożono do jej utrzymania			4144	98		
42	**Szkoły Zarządu Głównego** — dołożono do ich utrzymania			5162	96		
45	**Wydział Oświaty Ludowej** — utrzymanie i zakupy .			4733	73		
46	„ **Organizac.-Statystyczny** — jego utrzymanie			705	29		
47	**Wydawnictwa Macierzy** — ich koszt			1026	20		
49	**Zapomogi Zarz. Głòwnego dla Kòł**			11163	37		
50	„ „ „ **dla Okręgòw**			2000	—		
51	**Zgromadzenie Ogólne** — koszty wraz z drukiem sprawozdania			3474	92	71775	01
52	**Bilans Zamknięcia** — pozostałość d. 17/XII-07 r. .					160107	90*

BIBLIOTEKA im. Zielińskich TNP
53

*) patrz wyjaśnienie pozostałości kapitału obrotowego w bilansie z d. 17 Grudnia 1907 r. w stanie biernym.

Bilans w dniu 17 Grudnia 1907 r.

*) Rachunki oznaczone gwiazdką są szczegółowo wyjaśnione na dalszych stronicach.

№ skorowidza							
	Stan Czynny.						
2	**Bank Handlowy w Warszawie**	Fundusze gotówkowe	150	62			
3	**Bank Krajowy Królestwa Galicji i Lodomerji filja w Krakowie**	Fundusze gotówkowe	199311	24			
7	*) **Depozyty Papierów Procentowych**	Fundusze gotówkowe	94047	25			
13	**Kasa**	Fundusze gotówkowe	14367	40			
48	*) **Zaliczenia**	Fundusze gotówkowe	4135	25	312011	76	
35	*) **Ruchomości**—wartość podług spisów—do zrealizowania				10792	09	
23	*) **Okręgi** — (należność za wzięte przedmioty)	Wierzytelności do zrealizowania	132	10			
30	*) **Pożyczki** — wydane	Wierzytelności do zrealizowania	4910	—			
47	**Wydawnictwa Macierzy:** (2200+210=2410) „Uranja“ wypłacono do zwrotu na wspólne wydawnictwo atlasu	Wierzytelności do zrealizowania	2200	—	7242	10	
	Wartość (koszt) wykonanej dużej Mapy Królestwa Polskiego	Zapasy do zrealizowania	210	—			
18	**Marki**—(niepokryte koszty wydawnictwa—względnie wartość pozostałych)	Zapasy do zrealizowania	319	19			
29	**Pocztówki** — (jak wyżej № 18)	Zapasy do zrealizowania	655	93	1185	12	331231 07
	Stan Bierny.						
8	**Kapitał żel. im. A. Herse**	Kapitały żelazne	1505	—			
9	„ „ „ **K. Szlenkera**	Kapitały żelazne	88200	—			
11	„ „ „ **L. Radwanowej**	Kapitały żelazne	1775	—	91480	—	
14	*) **Koła** — należność im.	ZOBOWIĄZANIA	621	15			
16	**Kursy Pedagogiczne** dla nauczycieli ludow. pozostałość przyzn. kredytu	ZOBOWIĄZANIA	5307	65			
34	*) **Różni** — należność im lub ich polecenia	ZOBOWIĄZANIA	1244	50			
36	**Seminarjum dla nauczycielek ludow.** — pozostałość przyzn. kredytu	ZOBOWIĄZANIA	6958	—			
37	**Seminarjum dla nauczycieli ludow. w Ursynowie:** zwrot kapitału żelazn. 25,000 przyznana zapomoga 10,000	ZOBOWIĄZANIA	35000	—			
39	**Szkoła im. A. Mickiewicza** — zebrany fundusz	ZOBOWIĄZANIA	14965	31			
40	**Szkoła ochroniarek** — reszta przyzn. kredytu	ZOBOWIĄZANIA	2619	—			
43	*) **Szkoły T-wa Kred. m. Warszawy** — należność im	ZOBOWIĄZANIA	5547	55			
44	*) **Szkoły T-wa Gazowego** — należność im.	ZOBOWIĄZANIA	286	56			
49	*) **Zapomogi dla Kół** — przyznane lecz niewypłacone	ZOBOWIĄZANIA	6007	45			
50	*) **Zapomogi dla Okręgów** — przyznane lecz niewypłacone	ZOBOWIĄZANIA	1086	—	79643	17	
					171123	17	
	) **Kapitał obrotowy pozostałość na 17/XII-07 r.				160107	90	331231 07
	) **Kapitał Obrotowy składa się: z Funduszu gotówkowego				140888	59	
	patrz stan czynny: Ruchomości	do zrealizowania	10792	09			
	patrz stan czynny: Wierzytelności	do zrealizowania	7242	10			
	patrz stan czynny: Zapasy	do zrealizowania	1185	12	19219	31	160107 90

№ 7.

R-k Depozyty Papierów Procentowych.

Wart. nominalna MR.	Wart. nominalna Rub.						
		Złożono:					
		U członka Rady Nadzorczej P. M. S. p. Marjana Lutosławskiego:					
	250	Udział Szkoły Rontalera — oceniony	1/VII			200	—
		W Banku Handlowym w Warszawie:					
	1000	L. Z. 4½% m. Warszawy — à 82,25 za 100 . .	„	822	50		
	300	Obligacji 4½% m. Warszawy — à 76,25 za 100	„	228	75		
	2000	8 akcji fabryki Gerlach i Pulst — ocenione . .	„	200	—		
2000		2 akc. Banku Ziemskiego w Poznaniu — ocen. .	„	500	—		
	250	L. Z. 4½% T-wa Kred. Ziemsk. — à 87,60 za 100	„	219	—		
	250	L. Z. 5% m. Radomia — à 83,00 za 100 . . .	„	207	50		
	100	Premjówka Szlachecka	„	210	—		
	100	4% Renty Państwowej à 70,50 za 100	„	70	50		
	2000	„ „ „ à 70,70 za 100	3/VIII	1414	—		
	2500	„ „ „ à 71,00 za 100	31/X	1775	—	5647	25
		w T-wie Kredytowem Ziemskiem:					
	100000	L. Z. 4½% T. Kred. Ziemskiego à 88,20 za 100 .	1/VII			88200	—
		d. 17 Grudnia 1907 roku				94047	25
2000	108750						

№ 14.

R-k Koła

(Należności dla nich—pochodzące z ofiar składanych dla Kół w Zarządzie Gł. P. M. S. przez redakcje pism, przez osoby prywatne, lub pieniądze nadesłane z Kół bez przeznaczenia).

Ma.	Koło — Powiśla w Warszawie	28	—
„	— Saskiej Kępy	3	—
„	— Czemierniki	1	50
„	— Chełm	10	—
„	— Skolimów	20	—
„	— Błonie	12	25
„	— Żbików	5	—
„	— Żyrardów	2	—
„	— Analfabetów w Warszawie	25	—
„	— Płock	40	—
„	— Koleżeńskie w Warszawie	1	—
„	— Siedlce	32	80
	Okręg—Łódzki (reszta z rachunku)	63	73
	Koło — Gidle (ich kapitał żelazny ze zrealizowanymi kuponami— nom. 250=219,00+5,34×2)=	229	68
	Koło — Kroczyce nadesłane bez przeznaczenia	3	56
„	— Raczyn „ „ „	3	—
„	— Lublin	10	—
	Koła w gubernji Siedleckiej	100	—
	Koło — Piotrków	3	—
„	— Garwolin	10	—
„	— Konstancin	10	—
„	— Wilanów	3	—
„	— Jadów	1	63
„	— Czerniaków	3	—
	d. 17/XII-07 r. **Ma.**	621	15

R-k Okręgi.

№ 23.

W-n.	Okręg Lubelski—za dostarczone druki			30	—	
	Okręg Warszawski— „ „		27.—			
	„ „ —za 50 skarbonek		50.—	77	—	
	Okręg Mławski—za księgi rachunkowe i kwitarjusze			25	10	132 10
d. 17/XII. 07 r.						

R-k Pożyczki.

№ 30.

W-n.	Koło Analfabetów w Warszawie			300	—	
	„ w Grodzisku (300—50 zwrócone)			250	—	
	Okręg Lubelski			300	—	
	Koło—Nowe-Brudno na 4½% płatne 10/VII. 08 r.			2000	—	
	„ Ząbkowice—4½% ratami do 8/VIII. 09 r.			2000	—	
	„ Oryszew			50	—	
	W. Lech—do zwrotu 14/VIII. 09 r.			10	—	4910 —
d. 17/XII. 07 r.						

R-k Różni.

№ 34.

(należności im. z tytułu ofiar składanych w Zarządzie Gł. na różne cele [polecenia].

Ma.	Koło — Łęczyca na zapoczątkowanie funduszu konkursowego na napisanie podręcznika Historji Polski			50	—	
	Ks. Chromiński — na założenie szkoły we wsi Chromna powiatu i gubernji Siedleckiej			965	—	
	A. Jaksa-Komarnicki — list Zast. m. Radomia 5% — wartości nom. 250 rb.—z zastrzeżeniem przelania go do kapitału żelaznego, gdy kurs będzie al pari—policzony podług kursu z d. 28/VI 07 r.			207	50	
	Na „Uczelnie dla rzemieślników“			10	—	
	H. Malhomme—składka za 1908 r. dla T-wa Wpisów Szkoln. . .			12	—	1244 50
d. 17/XII. 07 r.						

R-k Ruchomości.

№ 35.

	Wartość:				4391	65	
17/XII. 07 r.	Ruchomości w Biurze Zarz. Głównego .	1944	42				
1/VII. 07 r.	„ „ Muzeum Szkolnem . . .	2378	02		4322	44	
„	„ „ Wydziale Oświaty Ludow.	504	82				
„	Szkoła Zarz. Gł. przy Marszałkowskiej 92	508	26				
„	„ Orlej № 12 . . .	439	01				
„	„ „ Wielkiej № 1c . .	609	91		2062	—	10776 09
„	„ „ Siennej № 67 . .						16 —
„	Kolekcje owadów						10792 09
d. 17/XII. 07 r.	Razem . . .						

№ 43. R-k Szkoły T-wa Kred. m. Warszawy.

T-wo Kred. m. Warszawy wpłaciło na utrzymanie dwóch szkół: przy Czerniakowskiej № 114a i przy Przyokopowej № 19	11000	—
Z opłaty szkolnej od uczniów wpłynęło do 17/XII. 07.	489	—
Razem wpływy . . .	11489	—
Na utrzymanie powyższych dwóch szkół wydatkowano do 17/XII. 07 r.	5941	45
Należność T-wu Kr. m. Warsz. **Ma.**	5547	55
d. 17/XII. 07 r.		

№ 44. R-k Szkoły Towarzystwa Gazowego.

Zakłady gazowe na utzymanie 2 szkół: przy ulicy Szarej № 1 i przy Wolskiej № 47a wpłaciły	3000	—
Na utrzymanie tych 2 szkół wydatkowano do 17/XII. 07 r.	2713	44
Należność T-wu Gazowemu—**Ma.**	286	56
d. 17/VII. 07 r.		

№ 48. R-k Zaliczenia.

Wydano zaliczenia na wydatki:		
Na szkoły Zarządu Głównego: 30 + 30 + 50 + 30 = ...	140	—
Na szkoły T. Kr. m. Warszawy 108 + 30 = ...	138	—
Na szkoły T-wa Gazowego 30 + 30 = ...	60	—
Na szkołę im. K. Szlenkera	1640	—
Na wydział Oświaty Ludowej	1402	25
Na zakup pomocy szkolnych	600	—
Urzędnikom na pensje	155	—
d. 17/XII. 07 r.	4135	25

№ 49. Zapomogi Zarządu Głównego dla Kół

przyznane, lecz niewypłacone do 17 Grudnia 1907 roku.

Na bibljoteki dla Kół	1500	—		
Koło Ostrów Miech. latarnia i przezr.—przyznane 19/IX 07	102	45		
Na książki w Chylicach — przyznane 12 Grudnia 1905 r.	25	—	1627	45
Koło—Tuczna	150	—		
„ Kułakowszczyzna . . . . . 250.—				
„ „ . . . . . 150.—	400	—		
„ Janów Podlaski	100	—		
„ Drelów	150	—		
Do przenicsienia	800	—	1627	45

№ 49.

Zapomogi Zarządu Głównego dla Kół

(przyznane, lecz niewypłacone do 17 Grudnia 1907 roku).

Z przeniesienia	800	—	1627	45		
Koło—Zawalów	200	—				
„ Łosice	150	—				
„ Płock	350	—				
„ Skrzyńsk	100	—				
„ Wyszków	100	—				
„ Krasocin	30	—				
„ Wizajny	300	—				
„ Działoszyn	150	—				
„ Zakrzówek	150	—				
„ Małogoszcz	150	—				
„ Piotrkowicko-Lisowskie	150	—				
„ Wrząca-Wielka	100	—				
„ Zaręby-Puszczańskie	100	—				
„ Ożarów	150	—				
„ Dołhobrody	300	—				
„ Radom	500	—				
Okręgowi Ostrołęckiemu dla Kół	600	—	4380	—	6007	45
dnia 17 Grudnia 1907 r.						

№ 50.

Zapomogi Zarządu Głównego dla Okręgów.

Przyznano na pensje dla nauczycieli w Kompletach nauczania w Warszawie . . .	2000	—
Wypłacono	914	—
dnia 17 Grudnia 1907 r. Pozostaje do wypłaty	1086	—

Zestawienie pozycji, dotyczących wniosku I-go.

A. Zobowiązania na dzień 17/XII-07.

1.	Zaspokojenie zobowiązań zaciągniętych przez Koła do wysokości Po należytem stwierdzeniu charakteru i wysokości tychże zobowiązań.	8,064 Rb. 60 k.
2.	Wypłata dla Seminarjum dla nauczycieli ludowych w Ursynowie na ręce założycieli sumy 25,000 rubli, jako funduszu żelaznego tegoż Seminarjum wraz z przypadającemi po d. 1 lutego 1908 r. procentami w sumie rubli 400, — oraz wypłacenie temuż Seminarjum również na ręce założycieli zapomogi w sumie 10,000 rubli przyznanej przez Ogólne Zgromadzenie z dn. 25 i 26 listopada 1907 r.	
	Ogółem	35.400 Rb. — k.
3.	Wypłacenie Kursom Pedagogicznym dla nauczycielek ludowych, utrzymywanym przy ul. Wielkiej 1 c. przez p. Antoninę Walicką, na ręce tejże p. Antoniny Walickiej, sumy	6,958 Rb. — k.
4.	Wypłacenie Kursom Pedagogicznym dla nauczycieli ludowych, istniejącym przy ul. Hortensja № 2, na ręce mającego pozwolenie lub osoby przez niego upoważnionej, sumy	5,307 Rb. 65 k.
5.	Wypłacenie szkole wzorowej przy Kursach Pedagogicznych dla nauczycieli ludowych, istniejących przy ul Hortensja № 2, na ręce mającego pozwolenie lub osoby przez niego upoważnionej, sumy	3,000 Rb. — k.
6.	Zwrot Towarzystwu Kredytowemu m. Warszawy sumy . . . jako reszty pozostałej od sumy rubli 11,000 ofiarowanych przez Towarzystwo Kredytowe m. Warszawy na utrzymanie dwóch szkół, oraz od sumy rub. 129 kop. 80 wniesionej do Kasy Zarządu Głównego tytułem wpisów za m. grudzień w tychże szkołach.	5,677 Rb. 35 k.
7.	Zwrot Towarzystwu gazowemu sumy . . . . . jako reszty pozostałej od sumy rubli 3.000 ofiarowanych przez Towarzystwo gazowe na utrzymanie dwóch szkół.	286 Rb. 56 k.
8.	Zaspokojenie zobowiązań przypadających do wypłaty do dn. 1. lipca 1908 r. zaciągniętych w przedmiocie:	
a)	czterech szkół (przy ul. Marszałkowskiej № 92, przy ul. Orlej № 12, przy ul. Siennej № 67 i przy ul. Wielkiej № 1 c.) do wysokości sumy	11,665 Rub. 82 k.
b)	szkoły im. K. Szlenkera (przy ul. Wolność № 16), do wysokości sumy	7,030 Rb. 76 k.
	Do przeniesienia	83,390 Rb. 74 k.

	Z przeniesienia	83,390 Rb. 74 k.
9.	Zaspokojenie zobowiązań z tytułu komornego przypadającego za lokal na biuro Zarządu Głównego (ul. Senatorska, 8) do dn. 1 Kwietnia 1908 r. oraz na pensje kwartalne personelu urzędników i oficjalistów w Biurze Zarządu Głównego, Wydziale Organizacyjno-Statystycznym i Wydziale Oświaty ludowej, — w ogólnej sumie	3,427 Rb. — k.
10.	Zaspokojenie zobowiązań różnym osobom, podług ksiąg w rubryce „Różni“ w ogólnej sumie	1,244 Rb. 50 k.
11.	Pokrycie kosztów, związanych z wykonaniem uchwał Zgromadzenia Ogólnego	5,000 Rb. — k.
	Uwaga: Należności z rubryk 1), 3), 4), 6), 7), 8), 9), mają być wypłacone po potrąceniu sum wypłaconych po d. 17/XII-07 podług ksiąg Zarządu Głównego.	
	Ogółem	93,062 Rb. 24 k.

SPRAWOZDANIE

Członków Rady Nadzorczej P. M. S. delegowanych do rewizji Kasy, rachunków i Akt Zarządu Gł. P. M. S.

od 1 Lipca 1907 r. do dnia 21 Stycznia 1908 r.

W wykonaniu uchwały Prezydjum Rady Nadzorczej z d. 14 Stycznia 1908 r. i na mocy §§ 26 i 27 Ustawy i § 82 Regulaminu Towarzystwa P. M. S. delegowani członkowie Rady Nadzorczej: Jan Gryżewski i Franciszek Nowodworski w d. 21 i 23 Stycznia 1908 r. sprawdzili księgi rachunkowe, bilanse, inwentarz, kasę, depozyty i wszelkie dowody kasowe Zarządu Głównego Polskiej Macierzy Szkolnej za czas od d. 1 Lipca 1907 r. do 17 Grudnia 1907 r., oraz te same księgi inne i dowody za czas od 17-go Grudnia 1907 r. do d. 21 Stycznia 1908.

Wszystkie księgi rachunkowe, prowadzone według zasad podwójnej buchalterji, rewidenci znaleźli w zupełnym porządku i należytymi dowodami poparte. Za okres czasu do d. 17 Grudnia 1907 r. wszystkie rachunki są wciągnięte do Księgi Głównej; za czas zaś dalszy rachunki te są prowadzone tylko w prima nocie i zestawione w osobnym wykazie pod tytułem: „Stan rachunków Zarządu Głównego P. M. S. od d. 18/XII-07 r. do d. 21/I 1908 r.“

Inwentarz Zarządu Głównego jest sporządzony na d. 17 Grudnia 1907 r.; wszelako w Inwentarzu tym wartość ruchomości (oprócz ruchomości biura Zarządu Głównego, wycenionych pod datą 17 Grudnia 1907 r.) jest wykazana według Bilansu Otwarcia z dnia 1 Lipca 1907 r.

W rezultacie dokonanych czynności rewizyjnych delegowani Członkowie Rady uznają, że księgi i rachunki Zarządu Głównego P. M. S. w okresie sprawozdawczym były prowadzone prawidłowo i dowodami usprawiedliwione, a Bilans Zamknięcia w d. 17 Grudnia 1907 r. i Inwentarz w tejże dacie, wykazujące sumę 331231 rb. 7 kop., są z Księgami i dowodami zgodne.

Również zgodne są z primanotą i z dowodami rachunki za czas od 18 Grudnia 1907 r. do d. 20 Stycznia 1908 r. zamknięte w przychodzie sumą 20714 rb. 93 kop. a w rozchodzie sumą 20074 rub. 24 kop.

Fundusze Zarządu Głównego, w dacie 21 Stycznia 1908 r. wynosiły: a) pozostałość w kasie Zarządu Głównego 640 rb. 69 kop. b) w Banku Handlowym w Warszawie na rachunku bieżącym 10042 rb. 70 kop. (bez wliczenia w to procentu bieżącego od 1-go Stycznia 1908 r.) c) w Banku Krajowym Galicyjskim 193370 rb. 64 kop. (bez wliczenia w to procentu bieżącego od 16 Listopada 1907 r. d) depozyty papierów procentowych, ocenionych w d. 17 Grudnia 1007 r. na 94047 rb. 25 kop. i stanowiące pokrycie trzech kapitałów żelaznych, ocenionych na 91,480 rb. — z przewyżką do dyspozycji, w sumie rb. 2,567 kop. 25.

Wobec powyższego rewidenci sądzą, iż Rada Nadzorcza wystąpić powinna przed Zgromadzeniem Ogólnym z wnioskiem o pokwitowanie Zarządu Głównego z rachunków za okres sprawozdawczy.

Warszawa d. 23 Stycznia 1908 r.

BIBLJOTEKA TNP Zielińskich

podpisano: *Jan Gryżewski.*

Franciszek Nowodworski.

1018/51

Sprawozdanie

KOMITETU DARU NARODOWEGO 3GO MAJA DLA POLSKIEJ MACIERZY SZKOLNEJ

za rok 1907

3 MAJ 1907 r.

SPRZEDAŻ z USTĘPSTWEM
NA DAR NARODOWY 3 MAJA
DLA POLSKIEJ MACIERZY SZKOLNEJ

KOMITET DARU NARODOWEGO ZAŚWIADCZA NINIEJSZEM IŻ OTRZYMAŁ DEKLARACJĘ
FIRMY ..... ZA Nº .....

REFERENT SEKCYI WENTOWEJ

PREZES KOMITETU
SEKRETARZ

Afisz pamiątkowy wywieszany w oknach sklepów, które ofiarowały rabat od sprzedaży na Dar Narodowy.
Format 520 × 750 mm. (p. str. 10 spraw.)

Sprawozdanie

Komitetu Daru Narodowego 3go Maja

dla Polskiej Macierzy Szkolnej

za rok 1907

Treść:

	Str.
Powstanie Komitetu	1
Posiedzenia Komitetu	1
Sprawozdanie	1
Okólnik Zarządu Głównego	2
Instrukcja dla prowincji	2
Organizacja Komitetu Prezydjum	3
Sekcje	3
Komisje	3
Odezwa Sienkiewicza	4
Pomoc prasy	5
Karty pamiątkowe	5
Listy Lokatorów	6
Listy kontroli	7
Listy ofiar	7
Pomoc Duchowieństwa	8
Wenta i sprzedaż rabatowa	8
Wenta na prowincji	12
Odczyty w Warszawie	12
Odczyty na prowincji	12
Działalność Kół prowincionalnych	13
Do Rodaków na Obczyźnie	13
Five o' clock w hotelu Bristol	14
Dar Artystki	14
Biuro Komitetu	14
Druki i ich ekspedycja	15
Wyniki akcji Daru Narodowego	17
Sprawozdanie rachunkowe Daru Narodowego.	18
Wykaz № 1. Ofiar zebranych przez Koła prowincjonalne	19
„ „ 2. Ofiar zebranych przez Koła w Warszawie	27
„ „ 3. Ofiar zebranych przez Instytucje upoważnione do inkassa	28
„ „ 4. Ofiar zebranych przez Redakcje pism.	29
„ „ 5. Ofiar nadesłanych z Cesarstwa	29
„ „ 6. Ofiar nadesłanych z zagranicy.	32
„ „ 7. Ofiar nadesłanych z Ameryki	34
„ „ 8. Dochody z odczytów w Warszawie	35
„ „ 9. Dochód osiągnięty z wenty urządzonej dn. 3 Maja 1907 r. w sklepach Warszawskich w obecności delegatek i delegatów P. M. S.	36
„ „ 10. Rabatów od sprzedaży towarów, dokonanej w dniu 3 Maja 1907 r., ofiarowanych na podstawie deklaracji składanych przez Firmy Handlowe	38
„ „ 11. Dochodów i rozchodów Przedstawienia p. Jadwigi Mrozowskiej (16/V 1907).	45
„ „ 12. Wpływów do skarbonek	46
„ „ 13. Darów złożonych w naturze	47
„ „ 14. Koszty zebrania „Daru Narodowego 3 Maja“ za rok 1907	48

BIBLIOTEKA TNP Zielona Góra 53

Sprawozdanie Komitetu

Daru Narodowego 3-go Maja dla Polskiej Macierzy Szkolnej.

Powstanie Komitetu

Zarząd Główny Polskiej Macierzy Szkolnej, z inicjatywy swego prezesa, wziął pod uwagę jeszcze w roku ubiegłym, iż pokrewne organizacje oświatowe za kordonem obierają w roku jeden dzień, w którym zbierają fundusz, będący w zawiadywaniu centralnych władz instytucji, i że tym dniem jest zazwyczaj jedna z wielkich rocznic narodowych, w których można liczyć na żywiołową ofiarność szerokich mas społeczeństwa.

Idąc za tym przykładem i uznając, że **„Dzień Macierzy"** będzie okazją doniosłego w skutkach, solidarnego wysiłku społeczeństwa Polskiego w pracy u podstaw bytu narodowego, Zarząd Główny P. M. S. na swem posiedzeniu dn. 27 Marca 1907 r. postanowił, aby **co roku** w dniu 3 Maja zbierać **„Dar Narodowy"** dla Polskiej Macierzy Szkolnej. Prace przygotowawcze zostały atoli opóźnione, gdyż powstała wątpliwość, czyby w roku bieżącym terminu obranego nie zmienić. Zarząd Główny jednak, na posiedzeniu dn. 7 kwietnia, po ponownej wyczerpującej dyskusji, powziął uchwałę, aby termin 3 Maja na dzień Macierzy utrzymać, a rozwinięcie szybkiej i energicznej akcji o szeroko zamierzonym zakresie całkowicie powierzyć specjalnemu „Komitetowi Daru Narodowego 3 Maja dla Polskiej Macierzy Szkolnej". Na pierwszych członków Komitetu, Zarząd Główny powołał pp. Daaba Adolfa, Fertnera Antoniego, Kobyłeckiego Lucjana, Lutosławskiego Marjana oraz Majewskiego Stanisława, delegując ze swego ramienia pozatem pp: sekretarza Karola Staweckiego, skarbnika Konstantego Paprockiego, oraz p. Marję Dzierżanowską. Komitetowi nadano prawo kooptacji, wskutek czego powołał on na członków rzeczywistych osoby, których nazwiska przytoczono poniżej (str. 4 sprawozdania); na członków zaś korespondentów wszystkich prezesów kół powiatowych, księży proboszczów wszystkich parafji w Królestwie, Radców Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego oraz liczne grono rodaków na obczyźnie.

Posiedzenia Komitetu

Nadzwyczaj krótki termin wymagał niezwykle energicznej akcji: to też nie tracono czasu na radzenie. Komitet zebrał się plenarnie tylko 5 razy: członkowie jego natomiast podzieliwszy się na sekcje i powoławszy w nich do współpracownictwa bardzo liczne grono osób, pracowali bez wytchnienia. Już na pierwszem posiedzeniu komitetu dn. 10 kwietnia p. M. Lutosławski, przedstawił szkicowo projekt całej akcji, który zebrani zasadniczo przyjęli; na drugiem posiedzeniu 14 kwietnia przedstawiono, już w odbitkach drukarskich, wzory wszystkich druków (p. zestawienie na str. 16 spraw.) i ułożono szczegółowy plan pracy; na trzeciem posiedzeniu 27 kwietnia, dano ostatnie wskazówki wykonawcze; na czwartem, 14 Maja, zdano sobie sprawę z przebiegu przedsięwziętej akcji i zastanawiano się nad sposobami jej zakończenia, czyli zebrania reszty ofiarowanych funduszów; na piątem i ostatniem, 3 Czerwca, przyjęto prowizoryczne sprawozdanie i polecono prezydjum zdać publicznie sprawę z zakresu, przebiegu i wyniku starań Komitetu.

Sprawozdanie.

W spełnieniu tego zlecenia wydajemy niniejsze sprawozdanie.

Traktujemy je szczegółowo i obszernie, uważając, że może ono posłużyć za wskazówkę w organizowaniu podobnej akcji w latach następnych. Być może, iż zestawienia nasze i wykazy zawierają niedopatrzenia lub pomyłki. Będziemy wdzięczni za ich sprostowanie.

Uważając w pracy społecznej możność kontroli publicznej za niezbędną, zachowaliśmy w biurze komitetu wszelkie dokumenty i dowody — i każdy, kto wniósł jakąkolwiek ofiarę, może, za okazaniem kwitu, sprawdzić, że ją objęliśmy niniejszem sprawozdaniem.

Rachunki Komitetu poddaliśmy sprawdzeniu przez Delegatów Rewizyjnych Rady Nadzorczej P. M. S., których opinję przytaczamy na końcu niniejszego sprawozdania.

Okólnik Zarządu Głównego

Zarząd Główny zawiadomił podległe mu Okręgi i Koła o utworzeniu komitetu i poruczonej mu akcji następującym okólnikiem № 24:

Do Szanownych
Zarządów Okręgów i Kół
Polskiej Macierzy Szkolnej.

Zarząd Główny Polskiej Macierzy Szkolnej ma zadania, których zakres obejmuje kraj cały; instytucje takie jak: seminarja, szkoły ochroniarek, muzea szkolne i t. p., mają znaczenie dla całego społeczeństwa i wymagają bardzo znacznych funduszów. Tymczasem źródła dochodów Zarządu Głównego ześrodkowują się głównie w stolicy i polegają raczej na ofiarności jednostek, niż na współdziałaniu szerokich sfer społeczeństwa. Wobec tego powstał projekt, aby za przykładem pokrewnych organizacji zakordonowych ustanowić jeden dzień w roku, jako dzień Macierzy, w którym kraj cały złoży się na

„Dar Narodowy dla Polskiej Macierzy Szkolnej"

Sądzimy, że w dniu trzecim Maja można liczyć na żywiołową ofiarność w całem społeczeństwie polskiem. Zarząd Główny uchwałą z dn. 7 kwietnia postanowił na tę właśnie rocznicę wyznaczyć dzień Macierzy.

Dla zorganizowania odpowiedniej akcji w całym kraju został powołany z prawem kooptacji specjalny komitet, któremu powierzono udzielenie Kołom Macierzy wszelkich wyjaśnień i wskazówek.

Zarząd Główny uprasza Zarządy Kół miejscowych o jaknajenergiczniejsze poparcie działalności Komitetu, aby wynik tej wielkiej kwesty narodowej okazał się godny imienia polskiego.

Instrukcja dla prowincji.

Zdając sobie sprawę z tego, że techniczne trudności, związane z wykonaniem i rozesłaniem olbrzymiej ilości niezbędnych druków wpłyną na opóźnienie całej akcji, komitet postanowił uprzedzić Koła i Okręgi o tem jaki jest zamierzony jej zakres i sposoby jej przeprowadzenia. W tym celu, równocześnie z powyżej przytoczonym okólnikiem Zarządu Głównego Komitet rozesłał swój okólnik (druk № 3), którego treść, przytaczamy poniżej, jako najlepiej obrazującą cały program działania Komitetu:

Do Szanownych Zarządów Kół Miejscowych
oraz członków korespondentów Komitetu Daru Narodowego 3 Maja
Polskiej Macierzy Szkolnej.

Zarząd Główny Polskiej Macierzy Szkolnej wezwał w okólniku Nr. 24 Zarządy Okręgów i Kół miejscowych do poparcia działalności Komitetu, któremu polecono zebranie „Daru Narodowego 3 Maja dla P. M. S." w myśl Odezwy wydanej przez Henryka Sienkiewicza. W miejscowościach, gdzie Kół P. M. S. niema, komitet zaprosił do współdziałania członków korespondentów, powołując do ich grona również prezesów Kół, ks. Proboszczów, Radców T. K. Z. i inne osoby, których pomoc uznał za pożądaną. Komitet ma zaszczyt podać do wiadomości Zarządów Kół i członków korespondentów następujące szczegóły projektowanej akcji.

W każdem mieście Królestwa powinny być powołane niezwłocznie przez Zarządy kół miejscowych, a gdzie ich niema, przez korespondentów Komitetu „komisje miejscowe dnia Macierzy", które na wzór Komitetu powinny się podzielić na trzy sekcje. I) kwestową, II) wentową i III) odczytową.

Komitet dostarcza wszelkich druków, potrzebnych do przeprowadzenia akcji w całym kraju. Będą one przesłane w możliwie krótkim czasie do Zarządów Kół Macierzy w miastach powiatowych Królestwa, oraz niektórych miejscowości po za Królestwem, gdzie Zarządy innych Kół w powiecie oraz zaproszeni przez Komitet członkowie korespondenci mogą się w nie zaopatrzyć.

Sekcja kwestowa Komitetu rozsyła do powiatów: odezwę Henryka Sienkiewicza, karty pamiątkowe według załączonego wzoru, zawierające zaproszenie do dawania ofiar z dołączeniem numerowanej deklaracji i imiennego pokwitowania; stosowne koperty; rubrykowany zeszyt dla kontroli rozsyłanych kart i zbieranych kwot; odezwę do zamożniejszych firm i instytucji, (Nr. 4) z dołączeniem stosownej deklaracji (Nr. 6).

Komisja kwestowa powinna przedewszystkiem sporządzić listę osób, zajmujących osobne mieszkania, posiłkując się przytem n. p. listami prawyborców, uzupełniając je (n. p. doliczając kobiety, robotników, etc.) i pomijając jedynie osoby, obce narodowości polskiej; wypisać nazwiska i adresy na kopertach, podzielić koperty na grupy, według miejsc zamieszkania. Następnie przepisać kolejno nazwiska każdej grupy, z kopert na karty pamiątkowe i wciągnąć je do zeszytu kontroli, podkładając kalkę, tak, aby treść zapisywana odbiła się na kartce roznosicielskiej, przysposobionej do wydarcia. Na każdej kartce zeszytu należy zapisać nazwiska osób, którym podejmie się doręczyć listy w charakterze roznosiciela jedna osoba; nazwisko tej osoby zamieszcza się u spodu kartki. Listy zamiejscowe mogą być doręczane przez pocztę. Do każdej koperty wkłada się kartę pamiątkową oraz odezwę Sienkiewicza; należy je doręczyć przed terminem trzeciego Maja.

Do instytucji oraz do firm przemysłowych i handlowych (z wyjątkiem sklepów, uczestniczących w wencie) wystosować należy specjalne odezwy (Nr. 4), niezależnie od kart pamiątkowych, wysyłanych do mieszkań ich właścicielom i pracownikom. Deklaracje, załączone do odezw, należy ponumerować i wciągnąć również do listy kontroli. Delegaci Komisji powinni odwiedzić firmy i instytucje, do których wystosowano odezwy w dniu 3 Maja, odebrać deklaracje i zainkasować ofiary.

Do obywateli ziemskich okolicznych należy przesłać karty pamiątkowe narówni z mieszkańcami miasta; do proboszczów i Radców T. K. Z. Komitet wysyła bezpośrednio specjalne odezwy z listą ofiar.

Sekcja wentowa rozsyła komisjom odezwę do sklepów, (Nr 7) z propozycją ofiarowania pewnego procentu od obrotu, a do tych sklepów, w których można zorganizować wentę ze współudziałem delegatów i delegatek Macierzy osobne odezwy (Nr. 8, na papierze różowym). Do odezw dołączone są deklaracje zwrotne.

Komisja wentowa powinna niezwłocznie sporządzić spis firm, do których można skierować te odezwy, rozesłać je, a następnie porozumieć się osobiście z właścicielami sklepów, w których zaproszone przez Komisję członkinie i członkowie Koła Macierzy zajmą się sprzedażą rabatową.

Gdyby miejscowe warunki czyniły urządzenie wenty w dn. 3 Maja niemożliwem możnaby termin o kilka dni przesunąć.

Należałoby w każdem mieście zorganizować odczyty, o ile można dn. 3 Maja, na temat, dotyczący konstytucji lub zadań wychowania narodowego. O ileby brak było sił miejscowych, któreby były w stanie podjąć się wygłoszenia odczytów należy porozumieć się niezwłocznie z Komitetem; Sekcja Odczytowa będzie starała się w ciągu miesiąca Maja dostarczyć prowincji prelegentów stolicznych. Po za odczytami widowisk, koncertów przedstawień etc. na Dar Narodowy nie urządzamy, raz dlatego, że trzeci Maj wypada w Wielki Piątek starego stylu, a powtóre, aby nie odbierać tego źródła dochodów potrzebom miejscowym.

Zebrane fundusze należy przekazać w najkrótszym czasie do Banku Handlowego w Warszawie lub do Zarządu Głównego (Senatorska 8), a o całym przebiegu akcji przesłać do Komitetu szczegółowe sprawozdanie z dołączeniem zeszytów kontroli, zwróconych deklaracji i list.

KONKLUZJE. 1) **Wobec bardzo krótkiego czasu należy niezwłocznie porozumieć się z Kołem Macierzy w mieście powiatowem co do ilości potrzebnych druków i sposobu ich otrzymania.**

2) **W miastach należy niezwłocznie zorganizować komisje, podzielić pracę, sporządzić spisy i przygotować wszystko do rozesłania druków.**

3) **Po otrzymaniu druków należy ściśle według powyższych wskazówek zorganizować ich rozniesienie i rozesłanie, następnie dopilnować zwrotu deklaracji, odebrać pieniądze i odesłać wraz ze sprawozdaniem do Warszawy.**

4) **Na wsi członkowie korespondenci, którzy otrzymali listy ofiar od Komitetu powinni niezwłocznie rozpocząć zbieranie składek wśród obywateli i włościan nie pomijając nikogo. Po wypełnieniu, listę wraz z zebranemi funduszami należy odesłać do Warszawy.**

W nadziei, że dzięki energicznym zabiegom Zarządów Kół i zaproszonych korespondentów Komitetu olbrzymie przedsięwzięcie zebrania Daru Narodowego 3 Maja dla Polskiej Macierzy Szkolnej wyda wyniki świetne, które naszą instytucje moralnie zespolą, a materjalnie zasilą, pozostajemy

z poważaniem: (podp. prezes i sekretarz Komitetu)

Organizacja Komitetu Prezydjum

Komitet na pierwszem swem posiedzeniu, jeszcze przed dokonaniem kooptacji, powołał tymczasowe prezydjum, które przez następne zebranie, zwołane już w pełnym składzie, jednomyślnie zostało uproszone, o zatrzymanie swych mandatów na stałe. Prezesem został inżynier Marjan Lutosławski; sekretarzem inżynier Karol Stawecki; skarbnikiem pan Konstanty Paprocki.

Sekcje.

Prezydjum stanowiło zarazem Zarząd sekcji Kwestowej Komitetu, którą zorganizowano dzieląc miasto na dzielnice odpowiadające sferom działania warszawskich Kół Macierzy i powołując w każdej dzielnicy po jednym członku sekcji, a mianowicie:

W Dzielnicy Koła Staromiejskiego cyrkuł I St. Gralewski, cyrkuł II M. Krzesimowski.
" " Wolskiego cyrkuł VII Z. Niedziałkowski.
" " Staszica cyrkuł VIII M. Białobrzeski, cyrkuł VI T. Czosnowski.
K. Północno-Zachodniego cyrkuł IV K. Wernik.
W Dzielnicy Koła Dolnego Powiśla cyrkuł X Janina Michałowska.
" " Górnego Powiśla cyrkuł IX J. Oszkowski.
" " Śródmieścia p. S. Moździński.
" " Praskiego cyrkuł XII Ign. Ciszkiewicz.

Do zarządu Sekcji wentowej powołano pp. K. Paprockiego, A. Daaba, A. Fertnera, J. Szteynera i Dr. J. Zawadzkiego, z prawem kooptacji; na członków Sekcji zaproszeni zostali pp.:

Arnold Kazimierz, Bein Stefan, Benzef S., Budny Kazimierz, Chrzanowski Bolesław, Daab Adolf, Gralewski Stanisław, Holenderski W., Dr. F. Kowalski, Krysiński Wacław, Kurdelski Seweryn, Laskowski Leon, Martens Jan, Moniuszko Aleksander, Moździński Stefan, Nawrocki Jan, Oszkowski J., Paprocki Konstanty, Pollack Kazimierz, hr. Ronikier Adam, Rudowski Aleksander, Rudziński Wład., Sobański, Smotrycki Jan, Stojowski Wład., Szymanowski J., Szteyner Józef, Turkus Henryk, Wierzbicki Stanisł., Woyzbun Stefan, Dr. Zawadzki Józef, Zieliński Stanisław, Żmijewski Zygmunt.

Do Zarządu Sekcji odczytowej zaproszono pp. Marję Dzierżanowską, L. Kobyłeckiego i W. Krypskiego; członkami sekcji zostały osoby przez jej Zarząd doproszone oraz wszyscy prelegenci a mianowicie panie:

Dr. Balicka-Iwanowska, H. Ceysinger, M. Dzierżanowska, Kamocka, Klawerowa, Krausharowa, Wołowska-Prażmowska, oraz Pp. Bełza, Bojasiński, Bukowiecki, Chrzanowski, Czerwiński, Dziewulski, Deuter, Galle, Jaczynowski, Jankowski E., Jankowski S., Klawer W., Kozicki, Kowerski, Krzemiński, Kucharzewski, Lutomski, Leppert, Malinowski, Mościcki H., Markowski, Neyman, Dr. Nusbaum, Pułaski, Rabski, Rodziewicz, Rottermund, Rauszer, Studnicki, Simon, Siemieński, Święcicki, Umiński, Wernik.

Komisje.

Prócz tego uproszono p. Dr. Rottermunda o sporządzenie spisu rodaków, zamieszkałych na obczyźnie i zorganizowanie wśród nich akcji daru Narodowego; p. Rudziński zorganizował pracę nad sporządzeniem spisu księży proboszczów w całym kraju i przesłaniem im zaproszeń na członków korespondentów z załączeniem list ofiar; tej samej pra-

cy wśród Radców Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego podjął się p. mec. Kijeński. P. A. Moniuszko ułożył listę firm do których Komitet zwrócił się z odezwą następującą:

Zarząd Główny Polskiej Macierzy Szkolnej odwołuje się do całego społeczeństwa polskiego, ażeby w myśl załączonej odezwy Henryka Sienkiewicza uczciło pamiętną rocznicę Trzeciego Maja przez złożenie Daru Narodowego dla Polskiej Macierzy Szkolnej.

Utworzony w celu zorganizowania odpowiedniej akcji w całym kraju Komitet zwraca się do W. P. z prośbą, o przyczynienie się do powiększenia owego funduszu hojniejszą ofiarą.

Załączając w tym celu deklarację prosimy o odesłanie jej wraz z ofiarowaną kwotą pod wskazanym w deklaracji adresem lub doręczenie upoważnionym korespondentom Komitetu. O wyniku całej akcji Komitet ogłosi w swoim czasie publiczne sprawozdanie.

Prezydjum Komitetu uprosiło wybitniejszych przedstawicieli różnych działów przemysłu i handlu o osobiste odwiedzenie fabryk, firm i instytucji w celu uzyskania ofiary na Dar Narodowy; podjęli się tego zadania na dzień 2, 3 i 4 Maja pp.: Osuchowski i Rotwand w bankach; p. Łatkiewicz w fabr. żelaznych; p. Kontkiewicz w zakładach górniczo-hutniczych: pp. Drzewiecki i Obrębowicz u techników; pp. Osuchowski i Wortman u cukrowników; pp. H. Barylski i L. Kurnatowski w Towarzystwach Ubezpieczeniowych; ks. Czesław-Mirski w dziale metalowym; p. Haberbusz w browarach.

Oprócz powyżej wymienionych osób zaproszeni zostali na rzeczywistych członków komitetu pp.:

Dr. Antecki, Arnold, Baliński Ignacy, Biernacki Karol, Bouffałowa, Brygiewicz W., Choroszewski Wład., Donimirski Ant., Gąssowski Czesław, Gebethner J., Górski K., Górski L., Grażewski Stanisław, Gryżewski Jan, Jaczynowski Adam, Jastrzębska, Dr. Jędrzejewski, Jentys T., Karszo-Siedlewski A., Kijewski A., Kozłowski J., hr. Krasińska Adamowa, książe Lubomirski Zdzisław, Łazarski W., Makowiecki Z., Niklewski T., Olchowicz Konrad, Olszowski J., Olszowski K., Popławski J., Rapacki, Sachnowski, Dr. Sędziuk Kazimierz, Siemiradzki Michał, Straszewicz L., Szebeko I., Waligórski Teofil, Walicka A.

Odezwa Sienkiewicza.

Podstawą całej akcji była odezwa Henryka Sienkiewicza. Zaraz na pierwszem posiedzeniu Komitetu uznano jej niezbędność; podjął się pojechać do Krakowa w celu osobistego przedstawienia prośby Komitetu prezes Zarządu Głównego mecenas A. Osuchowski. 18 Kwietnia odezwa już była oddana do druku, a w kilka dni później spoczęła w składach biura Komitetu w ilości pół miljona egzemplarzy. Odezwa brzmi:

UCZCIJMY PAMIĘĆ KONSTYTUCJI

TRZECIEGO MAJA!

Uczcijmy ten wielki dzień odrodzenia, w którym naród, otrząsnąwszy się z grzechów, wiodących do upadku i zguby, stworzył sobie podstawy nowego życia — dzień reform stanowczych i głębokich, a przecie nie podpisanych krwią i łzami obywateli, nie przypieczętowanych ni mordem, ni grabieżą, ni pożogą, ni zniszczeniem.

Przeciwnie—dzień dobrej woli—radosny dzień zgody, pojednania i miłości.

Rocznica jego stała się słusznie jednem z największych świąt narodowych, bo jakkolwiek zbrodniczym siłom wydało się, że stratowały i wdeptały w ziemię złoty posiew narodowego czynu, plon jednak zeszedł.

I jakkolwiek ciemność złowroga przesłoniła następnie jego blask, wszelako nie zdołała go stłumić i zgasić.

Wielka reforma nie poszła na marne i nie zginęła, a dzięki jej i Polska nie zginęła; gdyż tylko ciało Polski zapadło w niewolę, natomiast odrodziła się dusza narodu i pozostała już odrodzona... a przeto pamięta ona ów dzień; przeto święci ową rocznicę z pokolenia w pokolenie, przeto, choć w niewoli, ucisku i męczeństwie, błogosławi pamięć Trzeciego Maja.

I póki trwać w niej będzie miłość ojczyzny i pragnienie życia, póty go święcić i czcić nie przestanie!

. . . . . .

A oto zbliża się to wielkie, narodowe święto. Jakże je w dzisiejszych czasach powszechnej rozterki i niepewności jutra uczcić należy?

Wiece, mowy, tłumne pochody, chorągwiane procesje, podobne są do fali, którą chwilowy wicher spiętrza, ale która wygładza się następnie i usypia.

To nie jest dostateczny i nie jest dość godny sposób uczczenia drogiej rocznicy!

Najgodniejszym i najszlachetniejszym byłby choć cichy, ale serdeczny i doniosły czyn ofiarny.

. . . . . .

Ponieważ zbrodni potrzeba ciemności, więc przez długie i długie lata trzymano nasz lud jakby w podziemiu z obawy, aby ujrzawszy światło, nie ujrzał zarazem wszelkich popełnionych nad jego ojczyzną niegodziwości; hamowano oświatę, by łatwiej wszczepić nienawiść i by łatwiej poważniony i ślepy naród przywieść do ostatecznego upadku i zniszczenia.

Pracować nad ludem, oświecać i uczyć, było występkiem, za który potworne prawa groziły karą i zemstą.

Ale przyszła wreszcie chwila, w której ludowi naszemu stało się wolno wyciągnąć ramiona do światła i do nowego życia—więc choć na tym jasnym szlaku zła wola gromadzi jeszcze i spiętrza rozliczne przeszkody, jednak powszechnego porywu żadna wroga siła nie zdoła już powstrzymać. Lud począł szukać światła i począł pytać, kto mu je dać jest mocen.

A naród w odpowiedzi stworzył POLSKĄ MACIERZ SZKOLNĄ. Ona ma troszczyć się o duszę ludu, o jego wiarę, o jego uczucia, o jego moralność, o jego oświatę i uczynić go zdrowym i silnym fundamentem przyszłości.

A więc, w imię i przez pamięć TRZECIEGO MAJA, w imię tych wspomnień odrodzenia, zgody, pojednania i miłości—pojednajmy się dziś we wspólnej myśli: ofiarnej pomocy dla naszego ludu— i przyczyńmy mu tego światła, którego pragnie tak gorąco.

Niech ta wielka i ukochana rocznica będzie odtąd w całej ojczyźnie naszej zarazem i DNIEM POLSKIEJ MACIERZY SZKOLNEJ.

Niech każdy polak, od starca do dziecka, od możnego magnata do najuboższego wyrobnika złoży w tym dniu wedle swej możności jakąś ofiarę na ręce Macierzy—na polskie szkoły ludowe; niech w miastach, po wsiach, w każdej rodzinie zarówno mężczyźni jak kobiety wezmą udział w tem szlachetnem dziele, niech pospieszą choć z najdrobniejszemi datkami, a wówczas DZIEŃ TRZECIEGO MAJA, który stanie się zarazem DNIEM MACIERZY, będzie podwójnem świętem narodowem, bo i pamiątką przeszłości i błogosławioną siejbą na przyszłość.

A gdy to nastąpi, — ukoi nam serca pewność, że te ostatnie ciemne chmury, których tyle nagromadził nad naszemi głowami wiek niedoli i niewoli znikną na zawsze, a w świetle, które się uczyni

„ . . . . . brat pozna swego brata
„I wejdzie nieśmiertelność jako anioł w człowieka
„I staniem ludem świata. —

DNIA TRZECIEGO MAJA, dnia niezapomnianej konstytucji, dnia odrodzenia — szlachetniej i uroczyściej uczcić niemożna.

Henryk Sienkiewicz.

Natchnione słowa mistrza poruszyły serca w całym kraju i odbiły się głośnem echem daleko po za jego granicami — mamy mu w znacznej mierze do zawdzięczenia obfitość zebranego plonu.

Pomoc prasy. Uchwalono aby odezwy Sienkiewicza nie ogłaszać w prasie, dopóki nie dojdzie ona do rąk szerokiego ogółu, drogą bezpośredniego rozesłania do tych których komitet wezwie do składania ofiar. Rozesłano w tym celu okólnik do redakcji wszystkich pism, aby zechciały nie umieszczać odezwy przed terminem wskazanym przez Komitet; do prośby tej jak i do wielu innych zgłaszanych przez Komitet prasa zastosowała się z całą gotowością. Podkreślamy doniosłość życzliwego poparcia jakiego doznał Komitet ze strony prasy — z pozbawionemi znaczenia wyjątkami.

W czasie najgorętszej pracy Komitetu pomiędzy 1 a 8 Maja przedstawiciele prasy przychodzili dwa razy dziennie do biura komitetu i otrzymywali informacje bezpośrednio od prezesa i sekretarza Komitetu lub od jego funkcjonarjuszy.

Karty pamiątkowe. Doświadczenie licznych kwest nauczyło, że z rozsyłanych **list ofiar** wraca tylko część nieznaczna; że rozdawanie **kwitarjuszy grzbietowych** prowadzi do nadużyć lub do niedokładności, często bowiem kwitarjusze giną, albo wracają bez wymienienia zebranych kwot na grzbiecie kwitów. Chodziło zatem o znalezienie takiego sposobu kwestowania przy którem nadużyć mogłoby być jaknajmniej, a kontroli jaknajwięcej. Obrano w tym celu typ **deklaracji imiennych** w postaci **kart pamiątkowych**, których wzór zamieszczamy poniżej.

Karta tytułowa zawiera pamiątkową winietę rysunku artysty malarza K. Górskiego; druga strona zaproszenie Komitetu, trzecia deklarację ofiarodawcy, ostatnia listę ofiar jego domowników; środek zajmuje kwit, wypełniany i zwracany przy odbiorze pieniędzy. Wskutek panującego analfabetyzmu nawet taka forma list ofiar, która uprawniała jedynie do zbierania składek **w obrębie własnego mieszkania** dała pole do nadużyć, ale w stopniu bardzo nieznacznym, i wprost nieuniknionym przy tak wielkim zakresie akcji. Natomiast brak ścisłości przy rozsyłaniu kart przyprawił poniekąd komitet o zawód co do rozległości kontroli: wiele kart powracało bez wypełnionego nazwiska; ponieważ przy odbieraniu pieniędzy ledwo starczyło czasu na kwitowanie stemplem, a ze względu na niezbędny pośpiech przy wykonaniu kart, ponumerowanie ich w 2 miejscach (kwit i deklaracja) zamiast w jednem, okazało się niemożebne, więc musiano często wydawać kwity bezimienne, tracąc możność późniejszego sprawdzenia, do jakiej się one odnoszą pozycji.

Przeceniono też swoje siły, zapowiadając w tekście kart odbiór ofiary przez inkasenta. Musiano odstąpić od tego zamiaru z powodu, iż dopiero w Lipcu otrzymano zwrot złożonych deklaracji od licznych instytucji, które upoważniono do odbierania kart od zgłaszających się z niemi ofiarodawców (p. Wykaz: № 3); okazało się przytem, że nie wszę-

dzie ściśle wciągnięto numer z kart do kontroli, i że mylono się często przy ich wkładaniu do kopert. Niepodobna było wskutek tego stwierdzić z pewnością, że ktoś, komu kartę wysłano, nie wpłacił swej ofiary. W części Powiśla i Śródmieścia rozpoczęto inkasso bez kontroli numerów, licząc na to, że nie będzie brane za złe inkasentowi, jeśli zgłosi się do kogoś, kto już ofiarę swoją wniósł, gdyż sprawa się wyjaśni przez okazanie kwitu.

Inkasentów zaopatrzono w następującej formy legitymację:

№

UPOWAŻNIENIE.

do zbierania ofiar na Dar Narodowy

w domu Nr......**przy ulicy** .....

W Pan.....

upoważniony jest przez Komitet Daru Narodowego 3 Maja dla Polskiej Macierzy Szkolnej do odebrania od lokatorów powyżej wymienionego domu kuponów i kwitów od kart pamiątkowych oraz do przyjęcia ofiarowanych kwot. Pokwitowania Komitetu będą doręczone ofiarodawcom za tem samem pośrednictwem.

Prezes Komitetu: *Marjan Lutosławski.*

Sekretarz: *K. Stawecki.*

Buchalter Zarządu Głównego: *K. Sędzimir.*

Wkrótce jednak musiano zaniechać i tego sposobu i ogłosić, że inkasentów się nie wysyła — bo znaleźli się niepowołani, którzy licząc na naiwność, z powodzeniem, choć bez upoważnienia, zaczęli uprawiać inkasso na swój rachunek. Jest to doświadczenie, które należy uwzględnić w przyszłości.

Zamówiono ogółem przeszło 440.000 kart pamiątkowych, z których rozesłano w Warszawie ok. 80.000 w Łodzi ok. 25.000, resztę na prowincję.

Sprawozdania Kół zawierały na ogół zbyt mało szczegółów, aby módz zestawić dokładnie, ile kart z otrzymanych od Komitetu rozesłano i ile otrzymano z powrotem.

Listy Lokatorów.

Przy adresowaniu kart wyborczych posiłkowano się listą prawyborców do II Izby Państwowej; ponieważ jednak opuszczono w niej wiele osób, między niemi wszystkie kobiety i większość robotników — przeto rozesłano do wszystkich rządców nieruchomości m. Warszawy odezwę następującą:

Do WP. rządców nieruchomości m. Warszawy.

Zarząd Główny Polskiej Macierzy Szkolnej zwraca się do W. Pana z uprzejmą prośbą o łaskawe dostarczenie mu na drugostronnym formularzu listy lokatorów domu, zarządzanego przez W. Pana. Lista ta jest potrzebna dla zamierzonego w tych dniach rozesłania odezwy Polskiej Macierzy Szkolnej.

Ufając, że W. Pan nie odmówi swej pomocy naszej instytucji, której powodzenie polega na zgodnem współdziałaniu wszystkich, uznających jej doniosłe cele, prosimy o nadesłanie odpowiedzi w ciągu 2 dni pod adresem Zarządu Głównego (Senatorska 8).

Z góry dziękując W. Panu za okazaną pomoc pozostajemy

z poważaniem

Zarząd Główny

Polskiej Macierzy Szkolnej.

Na drugiej stronie odezwy wydrukowano schemat następujący:

Ulica.....Nr. Właściciel.....

Rządca domu.....Stróż.....

Nr. lokalu	Nazwisko	Imię	Zajęcie	Nr. lokalu	Nazwisko	Imię	Zajęcie

Takich odezw rozesłano w Warszawie przez posłańców ok. 6000; odpowiedzi zaczęły napływać już na drugi dzień po rozesłaniu, a otrzymano ich ogółem 3200 w tem liczne odpowiedzi z domów żydowskich, a były nawet listy wypełnione po rosyjsku. Wskutek godnej uznania gotowości pp. rządców do udzielenia pomocy Komitetowi, mieliśmy możność uzupełnienia spisu adresatów, którym rozsyłano karty pamiątkowe.

Listy kontroli.

Adresy wypisywano na kopertach i wciągano do list kontroli o schemacie następującym:

№ ▬▬▬ Ulica..... №.....

Lista osób, wezwanych do złożenia Daru Narodowego 3 maja dla Polskiej Macierzy Szkolnej.

L. Porz.	Nr. Wezwania	NAZWISKO, IMIĘ i ZAJĘCIE	Adres	Pokwitowanie odbioru wezwania	Ofiarowana kwota		U W A G I
					Rb.	kop.	
1							
2 — 24							
25							

Wezwania doręczone przez.....

Do inkasowania ofiarowanych kwot i odebrania wypełnionych przez ofiarodawców kuponów wezwania Komitet upoważnia niniejszem p.....

Prezes Koła:.....

Sekretarz:.....

Każdej ulicy odpowiadał jeden zeszyt kontroli, każdemu domowi jedna w tym zeszycie stronica; co druga kartka w zeszycie była przysposobiona do wydarcia, a wypełniona przez kalkę równocześnie z poprzedzającą ją stronicą, służyła za kartę roznosicielską. Olbrzymią robotę zaadresowania, posegregowania i rozesłania za pokwitowaniem ok. 80000 kart pokonano przy pomocy całej armji ludzi dobrej woli, w której przeważały liczbą panie. Pisano i pakowano w licznych domach prywatnych, w biurach Kół Macierzy i w biurze Komitetu.

Listy ofiar.

Listy ofiar rozesłano tylko księżom i radcom T. K. Z., rozdano je niektórym szkołom i organizacjom robotniczym, oraz wysyłano je po za granice Królestwa. Na potwierdzenie powyżej wypowiedzianego poglądu na małą skuteczność list, przeznaczonych do zbierania licznych, a drobnych ofiar, przytaczamy, że z rozesłanych w listach poleconych lub doręczonych przez umyślnych, 5113 list, zwrócono czystych 753, wypełnionych 718 (na ogólną sumę 8593 rb. 21 kop. — zaś nie zwrócono wcale 3642). Jest to smutne ale stale powtarzające się zjawisko. Co do list rozesłanych do księży, podajemy dane poniżej; z liczby 70 radców T. K. Z. którym przesłano listy ofiar (w listach poleconych) 3 nie odebrało listów; 4 zwróciło puste blankiety; 27 zwróciło je z ofiarami — zaś od pozostałych 36 nie posiadamy wiadomości. Szkoły swoje listy zwróciły niezwłocznie; z 300 list, rozdanych do fabryk wróciło 156, reszta zginęła z przyczyn od robotników niezależnych.

Wygląd listy ofiar był następujący:

LISTA

OFIAR ZEBRANYCH NA DAR NARODOWY 3 MAJA

Dla Polskiej Macierzy Szkolnej

przez członka korespondenta Komitetu p. ..... w .....

Liczba porz.	NAZWISKO IMIĘ i ZAJĘCIE OFIARODAWCY	OFIAROWANA KWOTA Rb.	kop.
1			
2			

Pomoc Duchowieństwa.

Na drugiem posiedzeniu Komitetu wydelegowano pp. Ign. Balińskiego, Cz. Gąsowskiego i prof. A. Jaczynowskiego do J. E. ks. Arcybiskupa Warszawskiego z prośbą o poparcie akcji Komitetu i o aprobatę odezwy, którą postanowiono rozesłać do ks. proboszczów w całym kraju. Odezwa ta brzmiała:

Wielebny Księże Proboszczu!

Zarząd Główny Polskiej Macierzy Szkolnej odwołuje się do całego społeczeństwa Polskiego, ażeby ku uczczeniu pamiętnej rocznicy 3 Maja, w myśl Odezwy, wydanej przez Henryka Sienkiewicza, złożyło się na *Dar Narodowy*, na rzecz ogólnych fnnduszów Macierzy.

Fundusze te są niezbędne dla zaspokojenia wielu palących potrzeb, które zadecydują o przyszłości kraju: seminarja nauczycielskie, szkoły ochroniarek, muzea szkolne; zorganizowanie pracy nad podniesieniem oświaty ludu, wszystko to są zadania, wybiegające daleko poza zakres potrzeb stolicy i słusznem jest, ażeby cały naród poparł wysiłki Zarządu Głównego; ażeby cały kraj, w którym w ciągu roku składkowano na miejscowe potrzeby, przyczynił się z okazji tego „Dnia Macierzy" do zasilenia ogólnych funduszów naszej instytucji oświatowej.

W celu zorganizowania odpowiedniej akcji w całym kraju został utworzony specjalny Komitet, który niniejszem zaprasza W. Ks. Proboszcza na swego członka korespondenta, prosząc o zebranie ofiar w swej parafji na załączoną listę. Ufni w to poparcie jakiego światłe i duchem obywatelskim przejęte duchowieństwo w naszym kraju udziela stale Polskiej Macierzy Szkolnej, do niego się przedewszystkiem o czynną pomoc udajemy, nadmieniając, że szczególnie liczne, choćby i drobne ofiary ludu Polskiego mają dla naszego celu doniosłe znaczenie.

Zaznaczamy, że delegacje naszego Komitetu, które udały się do J. J. Eks. ks. arcybiskupa i ks. biskupa sufragana z prośbą o zalecenie, aby księża, przy użyciu zależnych od siebie środków, spopularyzowali nasze przedsięwzięcie i do poparcia go wezwali wiernych, zostały jaknajprzychylniej przyjęte i uzyskały zapewnienie spodziewanej pomocy ze strony Duchowieństwa Katolickiego.

Licząc na to, iż Wielebny Ks. Proboszcz nie odmówi naszej prośbie i poprze skutecznie nasze usiłowania, prosimy o zwrócenie załączonej listy wraz z zebraną kwotą pod wskazanym powyżej adresem Zarządu Głównego i pozostajemy

z głębokiem poważaniem: (Podp. Prezes i Sekretarz Komitetu.)

J. E. Ks. Arcybiskup przyjął najprzychylniej deputację Komitetu, a pod przedstawionym Mu oryginałem odezwy, własnoręcznie nakreślił „approbatur". Rozesłano ją w listach poleconych do 1928 adresatów, dołączając do każdej z nich po 2 listy ofiar. W biurze Komitetu odebrano z tych 3856 list 834, z kwotą Rb. 6808.01. Niepodobna określić ilu księży list nie zwróciło; pomimo treści odezwy zwracano bowiem listy i do Kół, z których nie wszystkie wyszczególniły je w sprawozdaniu.

W dniu 3 Maja odbyło się w Katedrze św. Jana uroczyste nabożeństwo, podczas którego wygłosił podniosłe kazanie ks. Jan Gralewski.

Również i na prowincji odbyły się w wielu miejscowościach uroczyste nabożeństwa, a księża, będący działaczami Macierzy, wygłosili stosowne kazania.

Wenta i sprzedaż rabatowa.

Jedną z najruchliwszych Sekcji, pracującą często do 5 rano, była sekcja wentowa. Zaczęto od rozesłania do wszystkich sklepów w Warszawie (ok. 4000) odezwy następującej: (№ 19).

Niezliczone potrzeby oświatowe kraju naszego wymagają wysiłków ze strony całego społeczeństwa, ażeby wytępić gnieżdżącą się wszędzie ciemnotę. Polska Macierz Szkolna wszystkie swe siły wytęża w tym kierunku, a licznie rozsiane w kraju całym szkoły, czytelnie i kursy dla analfabetów w ciągu niespełna roku zdołały już wzniecić jeden promień światła. Pozostawione własnym siłom społeczeństwo oprzeć się musi na samopomocy wszystkich warstw społecznych i zebrać niezbędne po temu środki.

Zarząd Główny Polskiej Macierzy Szkolnej odwołuje się do całego społeczeństwa Polskiego, ażeby w myśl załączonej odezwy Henryka Sienkiewicza uczciło pamiętną rocznicę trzeciego Maja przez złożenie Daru Narodowego dla Polskiej Macierzy Szkolnej. Ufając, iż firma W. P. zechce się przyczynić do powodzenia zamierzonego projektu, Komitet „Daru Narodowego 3 Maja“ zwraca się do W. P. z uprzejmą prośbą, o przeznaczenie pewnego procentu od obrotu, osiągniętego w tym dniu, na rzecz owego funduszu.

Mamy nadzieję, że doniosły cel i pobudzona w pamiątkowym dniu ofiarność publiczna, wreszcie zgodne poparcie prasy przyczyni się do znacznego zwiększenia obrotów, a tem samem przysporzy Macierzy funduszów, osiągniętych przy łaskawym współudziale W. P. Prosimy o przesłanie odwrotnej odpowiedzi na załączonym blankiecie pod adresem w tymże blankiecie wskazanym. Po otrzymaniu pomyślnej odpowiedzi prześlemy W. P. plakat Komitetu do wywieszenia w sklepie, z zaświadczeniem, że firma W. P. ofiarowała ustępstwo na Dar Narodowy od obrotu, osiągniętego w dniu 3 maja.

Kupon tej odezwy zawierał deklarację następującą:

Nr. 20.

Warszawa, dn...... *Kwietnia 1907 r.*

Do Komitetu
Daru Narodowego 3 Maja
dla Polskiej Macierzy Szkolnej
w Warszawie
(Senatorska 8).

W odpowiedzi na odezwę Komitetu „Daru Narodowego 3 Maja dla Polskiej Macierzy Szkolnej“ oświadczam.... niniejszem, iż zgadzam.... się na ofiarowanie.....% od obrotu, osiągniętego w dniu 3 Maja r. b., na rzecz owego funduszu.

Obliczenie osiągniętego dochodu, oraz gotówka będzie przesłana pod powyżej wskazanym adresem lub doręczona delegatowi Komitetu przed dn. 8 Maja r. b.

Z poważaniem

.....
(podpis)

.....
(firma)

.....
(adres szczegółowy)

№

Deklaracje napływały do Zarządu Głównego i były niezwłocznie komunikowane prezesowi Sekcji wentowej. Wpłynęło ich ogółem 724; listę imienną sklepów, które zadeklarowały ofiarę na Dar Narodowy, zestawioną według ulic, przytaczamy w Wykazie № 10 wraz z wyszczególnieniem osiągniętego dochodu. Nadmieniamy jednak, że lista ta może być miejscami **niekompletna**, gdyż niektóre firmy wpłaciły swój rabat do banku lub pod nazwiskiem osoby, doręczającej pieniądze. Każdy jednak, o ile posiada kwit, może sprawdzić w Zarządzie Głównym, że jego ofiara jest objęta sprawozdaniem i do jakiego mianowicie została wciągnięta zestawienia.

Sekcja sporządziła listę sklepów, w których uznała za możliwe urządzić wentę w asystencji delegatek i delegatów Macierzy; zwrócono się do tych sklepów, z odezwą następującą, zaopatrzoną w kupon do odpowiedzi:

Wielmożn.....

w Warszawie,

ulica..... Nr.....

Powołując się na przesłaną W. P. odezwę Komitetu Daru Narodowego 3 Maja dla Polskiej Macierzy Szkolnej zapytujemy, czy uzna W. P. za możliwe, aby dn. 3 Maja r. b. sprzedażą w Jego sklepie zajęły się osoby przez Komitet po temu uproszone.

Prosimy o przesłanie odwrotnej odpowiedzi na załączonym blankiecie pod adresem w tymże blankiecie wskazanym.

Z poważaniem
Prezes Komitetu: *Marjan Lutosławski.*
Sekretarz: *K. Sławecki.*

Kupon do oddarcia:

Do Komitetu
Daru Narodowego 3 Maja
dla Polskiej Macierzy Szkolnej
w Warszawie,
(Senatorska 8).

Na urządzenie wenty w dniu 3 Maja r. b., na rzecz Daru Narodowego dla Polskiej Macierzy Szkolnej przy współudziale delegatek i delegatów Polskiej Macierzy Szkolnej zgadzam.... się i oczekuje..... w tej sprawie osobistego porozumienia z osobami przez Sekcję wentową Komitetu upoważnionemi.

Z poważaniem

..... (podpis)

..... (firma)

..... (adres szczegółowy)

Powodzenie tej odezwy było znacznie mniejsze od poprzedniej; wiele sklepów nie zgadzało się na wentę, ofiarowując wzamian procent od targu, lub kwotę stałą według własnego uznania. Czyniły to zwłaszcza te firmy, które nie chciały, aby wiadomym się stał ich dzienny obrót i te, które liczyły z powodu wielkiego Piątku starego stylu na klijentelę rosyjską. Znalazło się jednak 134 firmy w których odbyła się wenta przy współudziale pań: firmy te są wciągnięte do wykazu № 9; listy zaś imiennej osób asystujących nie podajemy: była bowiem ogłoszona drukiem w dziennikach, które wyszły przed dniem 3 Maja.

Wszystkim firmom, które oświadczyły swą gotowość oddania rabatu lub ofiary na Dar Narodowy w przeddzień 3 Maja zostały doręczone afisze, zawierające w złotym druku winietę **„Daru Narodowego“**, odbitą na karcie tytułowej niniejszego sprawozdania. Pod winietą znajdywało się, stwierdzone podpisami prezydjum Komitetu, zaświadczenie o otrzymanej deklaracji. Afisze te, wywieszone w oknach, nadały miastu wygląd szczególny; sklepy w których odbywała się wenta przy współudziale pań zostały pozatem udekorowane chorągiewkami z perkalu z amarantowym napisem P. M. S. W ten sam sposób udekorowano balkon biura komitetu, co wywołało interwencję policji, załagodzoną dopiero osobistym odwołaniem się do decyzji p. oberpolicmajstra.

Ogólna suma zebrana przy wencie w dniu 3 Maja wynosi Rb: 6557, 17; od firm, w których nie wentowano, wpłynęło: Rb. 3878.60. Sekcja wentowa podzieliła wszystkie firmy pomiędzy swoich członków, którzy w charakterze delegatów Komitetu podjęli się dozoru nad wentą i odbioru pieniędzy.

Pieniądze składano najczęściej w depozyt właścicielom sklepów, a delegatom doręczano następujące pokwitowanie:

Pokwitowanie Nr. ═══

Firma.....

przy ulicy ..... Nr. ..... w/m przyjęła w depozyt dochód, osiągnięty ze sprzedaży z ustępstwem na Dar Narodowy 3 Maja dla Polskiej Macierzy Szkolnej w kwocie Rb. ═══ k. ═══

Suma powyższa będzie wniesiona na rachunek P. M. S. przed 8 Maja r. b. do Banku Handlowego w Warszawie lub odesłana do Zarządu Głównego, albo doręczona osobie, upoważnionej przez Komitet do inkassa.

..... dn. ..... Maja 1907 r.

..... (podpis).

Komitet zwrócił się do pań, których listę sporządziła Sekcja wentowa z odezwą następującą:

Zarząd Główny Polskiej Macierzy Szkolnej odwołuje się do całego społeczeństwa Polskiego, ażeby w myśl odezwy, wydanej przez Henryka Sienkiewicza, uczciło pamiętną rocznicę 3-go Maja przez złożenie Daru Narodowego dla Polskiej Macierzy Szkolnej.

Utworzony w tym celu Komitet postanowił między innemi urządzić w wybitniejszych sklepach w Warszawie sprzedaż rabatową z udziałem Pań.

Nie wątpimy, że Szanowna Pani zechce poprzeć cel tak szlachetny i w poczuciu obowiązków obywatelskich przyczyni się do powodzenia naszych usiłowań przez asystowanie w dn. 3 Maja przy sprzedaży w jednym z tych sklepów.

W tem przekonaniu załączamy list zwrotny z prośbą, aby Szanowna Pani, o ile to uzna za możliwe, raczyła odwrotnie zawiadomić Komitet o zasadniczej swej zgodzie na uczynioną propozycję. Po otrzymaniu przychylnej odpowiedzi i zestawieniu listy sklepów, w których ma się odbywać sprzedaż na Dar Narodowy, przedstawiciele sekcji wentowej Komitetu nie omieszkają porozumieć się z Szanowną Panią co do szczegółów.

Do odezwy była dołączona koperta z adresem Sekcji wentowej, oraz kartki do przesłania odpowiedzi w formie następującej:

Warszawa, dnia kwietnia 1907 roku.

Do Komitetu Daru Narodowego 3-go Maja
dla Polskiej Macierzy Szkolnej
w WARSZAWIE, Senatorska 8.

W odpowiedzi na zaproszenie Komitetu zawiadamiam, iż mogę podjąć się zorganizowania wenty / wziąć udział w wencie zorganizowanej przez Sekcję w jednym ze sklepów Warszawskich stosownie do porozumienia się z przedstawicielami Sekcji wentowej

z poważaniem

Nazwisko.....

Imię ....
(podpis)

Ulica Nr......

Odpowiedzi przychylnych napłynęło kilkaset: niepodobna było ze wszystkiemi osobami porozumieć się osobiście; Sekcja wentowa straciła kilka nocy na rozmieszczaniu listy pań w poszczególnych sklepach, walcząc z niezliczonemi trudnościami natury osobistej i nieuniknionemi przytem pretensjami; jednak dokonano tej pracy z powodzeniem i w przeddzień wenty rozesłano wszystkim paniom bilet następujący:

Szanowna Pani!

Dziękując najuprzejmiej za łaskawie nam przyrzeczony współudział w wencie d. 3 Maja na dar Narodowy dla Polskiej Macierzy Szkolnej, pozwalamy sobie zaproponować Sz. Pani zajęcie się sprzedażą rabatową łącznie z .....

.....

w sklepie firmy .....№.....przy ul.....

List niniejszy służy zarazem jako legitymacja wobec właściciela sklepu.

Po ukończonej sprzedaży i obliczeniu osiągniętego obrotu, od którego ofiarowano Komitetowi % (nie licząc naddatków) całą kwotę, stanowiącą dochód Daru Narodowego, należy złożyć w depozyt właścicielowi sklepu i wziąć od niego na dostarczonym przez Komitet blankiecie pokwitowanie, które prosimy doręczyć upoważnionemu przedstawicielowi Sekcji wentowej lub oddać w biurze Zarządu Głównego. Dziękując raz jeszcze za okazaną pomoc, pozostajemy.

Z poważaniem

Sekcja Wentowa
Daru Narodowego 3 Maja
Dla Polskiej Macierzy Szkolnej.

Czujemy się w obowiązku zaznaczyć, że dział powierzony Sekcji wentowej był najlepiej zorganizowany w całej akcji Komitetu. Tak pod względem porządku jak i sprawności urządzony był wzorowo; był to pierwszy dział, którego rachunki można było ściśle sprawdzić i zamknąć.

Wenta na prowincji.

Według sprawozdań, otrzymanych z Kół prowincjonalnych, wenty i sprzedaże rabatowe odbyły się po za Warszawą w następujących 38 miejscowościach:

W Bolesławiu (12 r. 55 k.), w Dobrzyniu (4 r. 50 k.), Dębie (Kalisz) (?) Dąbrowa Górn. (32 r. 25 k.), Grodziec (13 r. 86 k.), Jędrzejów (13 r. 13 k.), Koprzywnica (1 r. 35 k.), Konin (48 rb.), Koło (33 r. 63 k.), Kalisz (314 r. 27 k.), Krasnystaw (3 rb.), Kutno (170 r. 86 k.) Lubartów (?), Łowicz (76 r. 50 k.), Łódź (846 r. 59 k.), Miechów (12 r. 92 k.), Mińsk Mazowiecki (7 r. 84 k.), Mława (88 r. 30 k.) Mszczonów (15 r. 27 k.), Myszyniec (2 rb.), Nałęczów (18 r. 25 k.), Niemce (33 r. 66 k.), Ostrołęka (29 r. 25 k.), Osuchów (?), Ozorków (?), Piotrków (gub.) (?), Piotrków Kujawski (3 rb.), Płoniawy (2 r. 50 k.), Płońsk (31 r. 54 k.), Radomsk (126 r. 27 k.), Radzyń (4 r. 4 k.), Sójki (50 r. 50 k.), Suwałki (42 r. 32 k.), Turek (38 r. 70 k.), Węgrów (22 r. 7 k.), Widawa (?), Wieluń (57 rb.) Włocławek (123 r. 29 kop.). Razem 2280 rb. 21 k.

Wenta była urządzona tylko w kilku większych miastach, w paru miejscowościach odbyła się wenta równolegle ze sprzedażą rabatową, wiele Kół urządziło tylko sprzedaż rabatową.

Spory procent firm, które zadeklarowały u siebie sprzedaż rabatową, stanowią *spółki spożywcze*. 6 Kół zupełnie nie podało w swem sprawozdaniu sumy, jaką uzbierano ze sprzedaży rabatowej, czy też z wenty.

Ogólna suma dochodów ze sprawozdań, które otrzymaną sumę zamieszczają, wynosi 2280 r. 21 k. Z tego potrącono na wydatki rb. 24.22.

Odczyty w Warszawie.

Sekcja odczytowa zorganizowała w dn. 3, 5, 7 i 8 Maja szereg odczytów, które odbyły się we wszystkich większych salach Warszawy, a mianowicie:

3 Maja: Edm. Jankowski „Umiłowanie przyrody Ojczystej“ (w Muzeum).
S. Krzemiński „Konstytucja 3 Maja“ (u Techników).
Wł. Rabski „Ruch umysłowy w Poznańskiem“ (w Dol. Szwajcarskiej).
M. Dzierżanowska „Znaczenie Sejmu Czteroletniego“ (u Wioślarzy).
H. Radziszewski „Konstytucja 3 Maja“ (w Resursie Obywatelskiej).
S. Rottermund „Co Sejm Czterol. uczynił dla miast“ (Res. Rzemieślnicza).

5 Maja: Stanisław Bełza „Ojczyzna w poezjach Mickiewicza“ (w Dol. Szwajcarskiej).
Teresa Wołowska-Prażmowska „Dwa lata dziejów naszych (1793 — 1795 r.)“ (u Techników).
St. Jantzen „Konstytucja 3 Maja“ (w Elizeum).
H. Mościcki „Ideały etyczne młodzieży wileńskiej w okresie 1815 — 1830 r.“ (u Wioślarzy).
A. Piątkowski „Konstytucja 3 Maja“ (w Res. Rzemieślniczej).
A. Jaczynowski „Trzy Konstytucje“ (1791, 1807, 1815 r.), (w teatrz. na Pradze).

7 Maja: Lipaczyński „O Konstytucji 3-go Maja“ (Muzeum Przemysłu i Rolnictwa).

8 Maja: Ks. Jan Gralewski „O wychowaniu narodowem“ (w Muzeum).

22 i 23 Maja: M. Szukiewicz „Wędrówka artystyczna po Krakowie“, 2 odcz. (w Muzeum).

Odczyty wszystkie były przeznaczone dla szerokich mas, miejsca zarezerwowane kosztowały po 3 rb. i rozeszły się w nieznacznej ilości; reszta miejsc kosztowała po 5 kop. zbierano jednak na „Dar Narodowy“ na tace i do puszek. Wyniki tej kwesty podane są w zestawieniu „dochodów z odczytów“ (Wykaz: № 8).

Odczyty na prowincji.

Ponieważ prelegientów na prowincję musiała w znacznej ilości wypadków dostarczyć Warszawa, przeto niepodobna było ześrodkować wszystkich odczytów na dzień 3 i 5 Maja. Postanowiono rozciągnąć działalność odczytową, dotyczącą „Daru Narodowego“ na cały miesiąc Maj, a nawet na Czerwiec.

Odczyty odbyły się w następujących miejscowościach:

Biała, Biłgoraj, Brzeziny, Ciechanów, Częstochowa, Dąbie, Dobrzyń, Dłusk, Dłutów, Grójec (Koło Skargi), Gucin, Jakubów, Jędrzejów, Kalisz, Kalwarja, Kielce, Końskie, Krasnystaw, Kunice, Kutno, Lublin, Lutomiersk, Łęczyca, Miechów, Międzyrzec, Mińsk-Maz., Mława, Nałęczów, Niemce, Noworadomsk, Ostrołęka, Ostrowiec, Ostrów, Ostrów II, Pabjanice, Piotrków (gub.), Płock, Praszka, Pruszków, Pułtusk, Radom, Radzyń, Sanniki, Siedlce, Sieradz, Skoryszewo, Słomczyn, Staszów, Suwałki, Szelków, Tarnogród, Tomaszów Rawski, Turek, Turobin, Wieluń, Włocławek, Zamość, Zduńska-Wola, Zgierz.

Największą ilość odczytów, mianowicie 4, urządziło Koło w Gucinie; 3 odczyty urządziło Koło we Włocławku i Ciechanowie; po 2 odczyty: Koła w Nałęczowie, Piotrkowie gubernialnym i Płocku, pozostałe Koła miały po 1 odczycie.

Tematem odczytów i pogadanek była przeważnie „Konstytucja 3-go Maja”.

Jak widać ze sprawozdań ogółem urządzono 40 odczytów w 33 miejscowościach.

W 18 miejscowościach odczyty były bezpłatne. W innych Kołach odczyty były płatne; ogólna suma wpływów z tego źródła wyniosła: 398 rb. 52 kop.

Następujący prelegienci, wskutek starań sekcji odczytowej, wypowiedzieli odczyty na prowincji:

5 Maja: Dzierżanowska (Nałęczów).
Radziszewski (Lublin).
6 Maja: Radziszewski (Ciechanów).
7 Maja: Radziszewski (Pruszków).
8 Maja: Buła (Kielce).
Jantzen (Siedlce).
Radziszewski (Słomczyn).
Wołowska (Ostrowiec).
9 Maja: Jantzen (Ostrołęka).
Szukiewicz (Piotrków).
Wołowska (Końskie).
10 Maja: Szukiewicz (Piotrków).
18 Maja: Szukiewicz (Włocławek).
19 Maja: Bogusławska (Brzeziny).
Dzierżanowska (Mława).
Jantzen (Dąbie),
Szukiewicz (Włocławek).
20 Maja: Bogusławska (Tomaszów-Rawski)
Dzierżanowska (Ciechanów).
Jantzen (Kutno).
Rottermund (Zgierz).
Szukiewicz (Płock).
21 Maja: Szukiewicz (Płock).
24 i 25 Maja: Szukiewicz (Częstochowa).
26 Maja: Deuter (Biała).
Jankowski (Ciechanów).
Mościcki (Pułtusk).
Rottermund (Zduńska-Wola).
Trzciński (Radom).
30 Maja Rottermund (Pabjanice).
2 Czerwca: Bogusławska (Jędrzejów).
Radziszewski (Sieradz).
9 Czerwca: Jantzen (Noworadomsk).
30 Czerw. Mościcki (Ostrów).

Działalność Kół prowincjonalnych.

Na 755 Kół miejscowych prowincjonalnych Polskiej Macierzy Szkolnej 634 nadesłało do komitetu ofiary, zaś od 363 otrzymano sprawozdania; pozostałe wcale nie wzięły udziału w akcji Daru Narodowego, lub też złożyły swą ofiarą pod nazwiskiem prywatnem, nie zawiadamiając o tem komitetu, co w takim razie usuwa się w zupełności z pod jego kontroli.

Koła prowincjonalne, wyszczególnione w wykazie Nr. 1, nadesłały ogółem Rb. 102673.35; wydatki podane zostały tylko w 53 sprawozdaniach i wyniosły Rb. 332.87.

O działalności wentowej i odczytowej Kół prowincjonalnych wspomnieliśmy wyżej.

Na ogół można stwierdzić, że większość Kół nie mogła wyzyskać na dość szeroką skalę sposobności do zebrania Daru Narodowego i tych środków i wskazówek jakich udzielił im Komitet. Powodem było przedewszystkiem zbyt późne rozpoczęcie akcji i nowość samego przedsięwzięcia. Jeśli jednak uwzględnić dobrą wolę z jaką się zabrano do pracy, można przypuścić, iż wyniki kwesty prowincjonalnej w przyszłości wzrosną; szczególnie gdy utrwali się przekonanie, że rozwój ogólnokrajowych przedsięwzięć i instytucji oświatowych jest niezbędnym warunkiem postępu kultury narodowej, i odpowiada tem samem potrzebom najbardziej oddalonych i zasklepionych w zakresie własnych zadań Kół Macierzy.

o Rodaków a Obczyźnie.

Po za granice Królestwa Polskiego rozesłano do osób, których adresy wyszukano nie bez trudności, odezwę następującą:

DO RODAKÓW NA OBCZYŹNIE!

Zarząd główny Polskiej Macierzy Szkolnej odwołuje się do społeczeństwa Polskiego, ażeby ku uczczeniu pamiętnej rocznicy 3 Maja, w myśl przytoczonej Odezwy Henryka Sienkiewicza, złożyło się na DAR NARODOWY, na rzecz ogólnych funduszów Macierzy.

Fundusze te są niezbędne dla zaspokojenia wielu palących potrzeb, które zadecyduje o przyszłości kraju: seminarja nauczycielskie, szkoły ochroniarek, muzea szkolne; zorganizowanie pracy nad podniesieniem oświaty ludu, wszystko to są zadania, wybiegające daleko poza zakres potrzeb stolicy, i słusznem jest aby cały naród poparł wysiłki polskiej instytucji oświatowej, prowadzącej olbrzymią pracę odbudowania ducha narodowego, walczącej o przyszłość narodowej mocy w tej dzielnicy, która od wieków była sercem Polski.

W celu zorganizowania odpowiedniej akcji wśród całego społeczeństwa Polskiego został utworzony Komitet, który zwraca się niniejszem do Rodaków, zamieszkałych na obczyźnie, z prośbą, aby w tym „Dniu Macierzy" przyłączyli się do akcji, podjętej w kraju i zebrali ofiary na Dar Narodowy.

Pamiętamy, że wychodźctwo polskie zawsze sercem łączyło się z krajem, że popierało jego wysiłki, że wspomagało materjalnie i moralnie cele ogólno-narodowe.

Załączamy listę ofiar i zaznaczamy, że szczególnie liczne, choćby i drobne ofiary ludu Polskiego, mają dla naszego celu doniosłe znaczenie.

Listy wraz z zebranemi kwotami należy zwrócić przed 25 Maja pod adresem wskazanego na każdej liście członka korespondenta Komitetu, który je następnie prześle do Warszawy O wynikach całej akcji będzie ogłoszone sprawozdanie Komitetu.

Przesyłając bratnie pozdrowienie Rodakom na obczyźnie, pozostajemy

z poważaniem: podp. Prezes i Sekretarz Komitetu.

Do odezwy dołączono karty pamiątkowe, osobom zaś zamieszkałym w miejscowościach, w których można było spodziewać się istnienia większej kolonji polskiej wysyłano listy ofiar, wreszcie do niektórych miejscowości wysyłano całe paczki druków, zapraszając znane Komitetowi osoby na członków korespondentów i prosząc je o zajęcie się sprawą „Daru Narodowego".

Wyniki tego działu akcji wyszczególniono imiennie w wykazach № 5, № 6 i № 7

Five o'clock w hotelu Bristol.

Dzięki ofiarności Zarządu hotelu Bristol, który urządził bezpłatnie całe przyjęcie, odbył się dn. 3 Maja „Five o'clock" w salonach hotelu: w każdej z trzech sal zasiadło grono pań i panów (których nazwiska były ogłoszone we współczesnych dziennikach) w charakterze gospodyń i gospodarzy zebrania. W ciągu paru godzin zebrano 941 rb. 85 kop. na „Dar Narodowy".

Dar Artystki.

Panna Jadwiga Mrozowska ofiarowała na „Dar Narodowy" całkowity dochód z przedstawienia urządzonego dnia 16 Maja z Jej wyłącznym współudziałem, staraniem Sekcji Wentowej, w wielkiej sali Filharmonji. Program przedstawienia był następujący:

Część I (melodeklamacyjna).

Dudziarz . . *Mickiewicz*
Drużba . . . *Skirmunt*
Choinka w lesie } *Konopnicka*
Zielone Świątki } *(Muzyka Noskowskiego*
Zajączek . . } *ze śpiewem dla dzieci)*

Część II (taneczna)

Taniec japoński, Menuet.

Część III (deklamacyjna).

Pociecho moja ty, książeczko . . . . *Wyspiański*
Tren VII . . . . . *Kochanowski*
W Szwajcarji (fragment VI i VII). . . . . *Słowacki*
Fraszka . . . . . *Kochanowski*
Kraska i sroka . . . *Węgierski*
Gwoździk . . . . . *Węgierski*

(Akompanjament prof. Golmera. Orkiestra S. Mitmana).

Dochód netto wyniósł: (p. wykaz № 11) Rb. 1256 kop. 80. Po przedstawieniu prezes Komitetu doręczył artystce wypisane na pergaminie podziękowanie Komitetu.

Biuro Komitetu.

Do wykonania powyżej opisanych prac zorganizowano przy Zarządzie Głównym (Senatorska 8) specjalne biuro Komitetu donajmując obszerny pokój i łącząc go z dawnem biurem przez wykuty w ścianie otwór. W biurze tem pracowało do 27 stałych urzędników, w tem 12 kobiet i 15 mężczyzn wliczając stałych pracowników Zarządu Głównego, oprócz licznej pomocy, ofiarowanej bezinteresownie, począwszy od 25 Kwietnia do 20 Maja, nie licząc również rzeszy rąk roboczych użytych doraźnie do pakowania i ekspedycji druków, których rozesłano blisko półtora miljona.

Biuro pozostawało pod bezpośredniem zwierzchnictwem sekretarza Komitetu p. Karola Staweckiego. Oto lista osób, które pracowały w biurze, przyczem osoby, których nazwiska oznaczone są gwiazdkami, stanowiły jego stały personel, pozostałe zaś ofiarowały swoją pracę bezinteresownie.

Baranowicz Stanisława, Barcikowski Fr. I., Bieńkowski Maksymiljan, *Binder Edward, Borkowski Józef, Bentkowska Marja, Bońkowska Franciszka, Bokuń Józef, Betley Z., *Chądzyński Czesław, *Cudny Józef, Cudny Wincenty, Cudny A., Czubiak Jan, Dąbkowska Florentyna, Flaszczyński Zygmunt, Fedorowiczówna Helena, Gąssowski, Gajewski K., Gorczyński Wiktor, Graefe W., Graefe Emma, Grygich Tadeusz, Głuszczak Ł., Gieysztor Józef, Gutowski Teofil, Hartwig W., Jackowski, Jakimowicz Bogdan, Jarzęcki Franciszek, Idzikowski Antoni, Izdebski W., *Jeziorowska Lucyna, Kapuściński S.

Karjory Roman, Kawiecki, Kępska Walerja, *Kłyszewska Janina, *Kłyszewska Wanda, *Kleniewska Seweryna, Klaut Wł., *Knaflewski Janusz, *Kobylecki Czesław, Kozmińska Kamilla, Kosiński M., Kobyliński Z., *Kryński Jan, Krzowski Leonard, Kulczycki Maryan, Laski Władysław, Lewandowski B., Lipczyński Marjan, Libchen, Łaniewski K., *Łuczak Franciszek, *Łęgiewicz Wacław, Łęska Helena, Łuniewska Natalja, Łysek Władysław, Maciejewski Henryk, Majewski Jan, Mazurkiewicz Jadwiga, *Malicka Marja, Marczuk Aleksander, Maśny Stanisława, Marciniak Stefan, *Modzelewska Marja, *Melen Kazimierz, Mościcki Henryk, Mleczkowska Natalja, Możdzińska Jadwiga, Myśliborski Władysław, *Mroczkówna Janina, *Mroczkówna Marja, Michałowska Janina, Ołdakowska Helena, *Ostrochulski I., Orzymowski K. Roman, Orłowski Sylwin, Orłowski Franciszek, Pawliszewski Bolesław, Pietrzykowski Bronisław, Płaszczyński Ludwik, Piętowski Edward, *Perzyński Jan, Połujański Zygmunt Potocki Ksawery, Pszczółkowska Bronisława, Przyrowski Franciszek, *Rakowska Stefanja, Rapacki P., Ratyński St., Rozbicki, Różycka Jadwiga, Rudowski Karol-Wojciech, Ruskiewicz Al., Samborski Kazimierz, Sall Stefan, Sędzimir Konstanty, *Sędzimirówna Zofja, Sowiarska Zofja, *Służewska Wacława *Służewska Zofja, *Służewska Helena, Stawecki Stefan, Sielski Zdzisław, Sicińska Marja, Sikorski Kazimierz, Swierzyński Kazimierz, Szafir W., Szeliga Leontyna, Szczechura R., Szczepkowska Wiesława, *Szaykowski Wacław, Tarnowski Stanisław, Telczyńska Sylwina, Techner Zofja, Tokarski Feliks, Treugut Bronisław, Trębicki Harold, Turkowska Stanisława, Turkowska Wanda, Uziębło Władysława, Vorbrodt Halina, Wacowski I., Wartalski F., Weise Zofja, Wieczorek, Wiorogórska Zofja, Wojciechowski Feliks, Wołowski Władysław, Wojtera Paulina, Wojciechowski Karol, Woel Felicja, *Winiaszkiewcz Józef, Zawadzka Marja, Zawistowski, Zaleski T., Zielińska Zofja, *Zientarski Henryk, Znatowiczówna Zofja, Znatowiczówna Marja, Zdanowicz.

Oprócz ekspedycji druków biuro musiało przyjąć, rozsegregować i bądź rozesłać, bądź samemu zużytkować listy lokatorów, nadesłane w ciągu kilku dni przez 1960 rządców (pozatem Koła otrzymały bezpośrednio około 1300 list od rządców).

Zaadresowano i wysłano około 42000 listów do Kół, Okręgów i osób prywatnych.

Wreszcie musiano zorganizować przyjmowanie pieniędzy, których znaczną część wpłacono w biurze zarządu Głównego, jak widać z następującego zestawienia:

Wpłynęło w Kwietniu	do Zarządu Głównego		555.70	do Banku Handlowego			
„ w Maju	„	„	„ 76534.96	„	„	„	31064.15
„ w Czerwcu	„	„	„ 29604.95	„	„	„	18022.73
„ w Lipcu	„	„	„ 15989.75	„	„	„	7103.62
„ w Sierpniu	„	„	„ 3893.96	„	„	„	2443.25
„ we Wrześniu	„	„	„ 1429.44	„	„	„	1678.27
„ w Październiku	„	„	„ 535.92	„	„	„	6627.37
„ w Listopadzie	„	„	„ 1373.60	„	„	„	709.66
Ogółem	„	„	„ 129918.28	„	„	„	67649.05

W biurze Komitetu (Senatorska 8) urządzono 5 kas, dbając o łatwość cyrkulacji publiczności od wejścia, mimo kas, ku osobnym wyjściom. Przy każdej kasie odbierano deklarację, stanowiącą kupon karty pamiątkowej, a samą kartę zwracano wraz z kwitem, na którym odciśnięto stempel Komitetu oraz numer Kasy. Prócz tego, dla zmniejszenia natłoku w biurze Komitetu upoważniono przez doręczenie kwitarjuszy i zbiorowych dokumentów do odbierania ofiar: Zarząd Okręgowy, Zarządy Kół Warszawskich (p. wykaz № 2) oraz instytucje, których spis podano w wykazie № 3.

Dla powodów, o których wspomniano na str. 5 musiano zaniechać sprawdzenia imiennego wszystkich wpływów od osób, którym rozesłano karty; natomiast każdą z otrzymanych deklaracji wciągnięto do kontroli, notując ilość osób, które na nią się złożyły i kwotę, otrzymaną od każdej z osób. Wszystkie wpływy zbiegały się ostatecznie bądź w Kasie Zarządu Głównego bądź w Banku Handlowym. Z Banku otrzymywano wyciągi **codzienne**; wszystkie zaś wpływy Zarządu Głównego wciągano z ich wyszczególnieniem do dziennika. Dziennik Daru Narodowego składa się z 12 zeszytów obejmujących ogółem 890 stronic foljo i zamyka się cyfrą wpływów Rb: 129918.28; wyciągi Banku Handlowego cyfrą Rb. 67649.05, czyli razem Rb. 197567.33 zgodnie z powyższem zestawieniem.

Najlepiej charakteryzuje zakres podjętej akcji, a zarazem stanowić będzie wskazówkę dla podobnego przedsięwzięcia w przyszłości, wykaz druków, sporządzonych na użytek Komitetu Daru Narodowego:

№	TRESC	patrz str. sprawozd.	Ilość egzemplarzy.
1	Odezw H. Sienkiewicza	4	544,000
2	Instrukcji do Zarządów Kół miejscowych oraz członków korespondentów	2	7,000
3	Odezw do rządców domów w Warszawie i w Łodzi	6	11,000
4	Odezw do Zarządów Kół w miastach powiatowych z wykazem przesyłanych druków	16	220
5	Odezw do radców Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego	—	100
6	Odezw do firm handlowych o hojniejsze ofiary	4	5,500
7	Odezw do Rodaków na Obczyźnie	13	10,000
8	Odezw do firm z prośbą o urządzenie sprzedaży rabatowej	9	30,000
9	Odezw do Księży Proboszczów	8	3,000
10	Zaproszeń do Komitetu	—	100
11	Zawiadomień o wysyłce kart pamiątkowych	—	3,000
12	Zaproszeń na członków Komitetu i członków korespondentów	—	3,000
13	Kart pamiątkowych	okł.	446,310
14	Zaproszeń do pań o udział w wencie	10	1,500
15	Plakat do sklepów o sprzed. wentowej	okł.	1,000
16	Rewersałów (list kontroli)	7	1,950
17	List ofiar na Dar Nar. z numeracją	8	11,850
18	Zapytań do firm czy mogą zająć się sprzedażą rabatową uproszone osoby (z kartą zwrotną)	9—10	1,000
19	Deklaracji	—	840
20	Kart zwrotnych	—	500
21	Kart legitymac. do zbierania ofiar	—	800
22	Upoważnień do inkassa	6	1,000
23	Pokwitowań firm na osiągnięty dochód z wenty	10	500
24	Kwitarjuszy	—	330
25	Schematów, podziękowań i pokwitowań z odbioru pieniędzy	—	800
26	Znaczków dla pań z inicjałami P. M. S.	—	1,000
27	Blankietów do listów	—	4,000
28	Kart z pieczątką	—	1,000
29	Kopert dużych białych	—	3,000
30	Kopert Sekcji Wentowej	—	1,500
31	Kopert szarych z godłem Daru Narodowego	—	469,200
	Razem		1.565.000

Postanowiono utworzyć skład druków dla wszystkich Kół każdego powiatu w Zarządzie Koła Macierzy w mieście powiatowem. Nie mając danych o tem, jakie zapotrzebowanie mogło się okazać w poszczególnych powiatach, oszacowano najmniejszą ilość pokrywającą potrzeby najmniej zorganizowanego powiatu w sposób następujący:

№	Numer wzoru	TREŚĆ	Ilość egzemplarzy jednego kompletu
2	3	Instrukcja dla Kół i Korespondentów	10
6	4	Odezwa do firm i instytucji	10
	6	przyłączona do Nr. 4 deklaracja firm i instytucji	10
1	8	Odezwa Henryka Sienkiewicza	1200
15	9	Plakaty do wywieszania w sklepach, które ofiarowały ustępstwo od obrotu, osiągniętego dnia 3 Maja na Dar Narodowy dla P. M. S.	20
13	14	Karty pamiątkowe	1000
16	15	Zeszyty kontroli	10
31	18	Koperty Macierzy	1000
8	19	Odezwa do właścicieli sklepów	50
	21	przyłączona do Nr. 19 deklaracja właścieli sklepów	50
18	23	Zaproszenie do urządzenia wenty z dołączoną deklaracją	5
		Razem	3365

Ilość tę uznano za jednostkę ekspedycji i posyłano do każdego powiatu stosownie do siły miejscowej organizacji Macierzy, do ilości Kół i do spodziewanej ofiarności po jednej, po dwie i aż do 10 paczek, zaczynając od powiatów najdalszych.

Prawidłowość tej manipulacji była zamącona względami technicznymi, stojącymi na przeszkodzie zbyt szybkiej fabrykacji druków. Druk cyrkularzy, zawiadomień, listów etc. powierzono drukarni E. Nicz i S-ka; druku kart pamiątkowych, opisów, rewersałów, list ofiar i odezwy Sienkiewicza podjął się zakład Fotochemigraficzny B. Wierzbicki i S-ka, którego starania o szybkie i dobre wykonanie olbrzymiego nakładu podkreślamy z uznaniem.

Druki wykonano przeważnie sposobem litograficznym; czas potrzebny na odbicie, należyte wyschnięcie, pokrajanie i opakowanie tak wielkich ilości druków opóźnił ekspedycję; nie podobna było czekać, aż wszystko będzie gotowe, musiano wysyłać częściowo, co zwiększało i trudności i koszty. Pakowano całemi nocami; platformy z pakami wyjeżdżały rano i wieczór na kolej; większość druków wysyłano przez umyślnych, często korzystając z grzeczności pp. zawiadowców i konduktorów kolejowych, którzy przyjmowali paczki przed samem odejściem pociągu i dostarczali je osobom wskazanym w miejscu przeznaczenia.

Wyniki akcji Daru Narodowego.

Jak widać z zamieszczonego poniżej sprawozdania rachunkowego na Dar Narodowy wpłynęło ogółem Rb. 197567.33 na tę kwotę złożyło się:

3	osoby które ofiarowały	po 1000 rb. i wyżej	razem Rb.	3501.20
10	„ „ „	od 500 rb. do 1000 rb.	„ Rb.	5961.85
116	„ „ „	od 100 rb. do 500 rb.	„ Rb.	16942.49
i wreszcie około 320.000 które ofiarowały w kwotach poniżej		100 rb.	„ Rb.	171161.79

Czyli ogółem Rb. 197567.33

Ostatnio przytoczona liczba osób nie może być uważana za zupełnie ścisłą, niemniej wszakże charakteryzuje demokratyczny charakter składek, których przeciętna wysokość nie przekracza 54 kop. Cyfrę tę ustalono w przybliżeniu dość zmudną pracą, o ile było można najdokładniej, opierając się po części na ściśle prowadzonych notatkach o ilości składkujących, wymienionej w deklaracjach kart pamiątkowych, po części na oświadczeniach osób, wnoszących ofiary, po części na sprawozdaniach Kół, wreszcie szacując ilość osób, które składały ofiary do skarbonek i t. p. Ponieważ nie wszystkie sprawozdania zawierały dane, o których mowa, przeto uzupełniano ich braki przez analogję z innych sprawozdań, bardziej szczegółowych i w ten sposób określono w przybliżeniu ogólną ilość składkujących. Zbiorowe ofiary zaliczano do jednej z powyżej wymienionych kategorji według przeciętnej cyfry, przypadającej na osobę (n. p. 100 rb. od małżeństwa zaliczano do składek poniżej 100 rb.)

Szczegółowy przegląd nadsyłanych sprawozdań, deklaracji, kart zwrotnych i listów przekonywa, że społeczeństwo we wszystkich swoich warstwach odczuwa potrzebę oświaty w duchu narodowym i spieszy z ofiarą na jej cele. Są gminy w których każda chata dała swój datek, a niektóre włościańskie Koła złożyły na Dar Narodowy więcej niż na pokrycie potrzeb swego budżetu. Liczne były w myśl odezwy „ciche lecz serdeczne czyny ofiarne". Oto lista przesłana przez ks. proboszcza z kilkudziesięcioma podpisami dzieci przystępujących do pierwszej Komunji; tam od uczni szkół średnich, tu od stowarzyszeń studenckich na obczyźnie. Inne listy z tysiącami nazwisk pracowników fabrycznych lub wyrobników folwarcznych; tam włościanki zebrały kopę jaj—bo o gotówkę na wsi trudno. Inni ofiarowali swą pracę artystyczną, ci znów biżuterje—jednem słowem Dar Narodowy, jakeśmy przewidywali w odezwie Komitetu—moralnie nas zespolił a materjalnie wzmocnił.

Na tym fakcie, iż rezultat zawdzięczamy nie kaprysowi jednostek lecz dobrej woli i poczuciu obywatelskiego obowiązku wśród szerokich mas polskiego społeczeństwa opieramy nadzieję—że Dar Narodowy co roku przyniesie plon obfity i stanowić będzie jedną z podpór materjalnych naszej Macierzy Szkolnej.

Z polecenia **Komitetu Daru Narodowego 3 Maja dla Polskiej Macierzy Szkolnej.**

Prezes: *Marjan Lutosławski.*

Sekretarz: *Karol Stawecki*

Skarbnik: *Konstanty Paprocki.*

Sprawozdanie rachunkowe Daru Narodowego.

	Rb.	kop.	Rb.	kop.
I. DOCHODY.				
1. Fundusz zebrany przez **Koła i Okręgi** P. M. S.				
a) na prowincji (wykaz № 1)	102705	70		
b) w Warszawie („ № 2)	2210	—	104915	70
2. Ofiary wpłacone do **Zarządu Głównego** bezpośrednio lub przez Bank Handlowy w Warszawie (suma określona przez porównanie wykazanej w dzienniku i w wykazach Banku Handlowego ogólnej sumy wpływów i sumy wyszczególnionej w załączonych wykazach)			53559	37
3. Fundusz zebrany przez instytucje, upoważnione do przyjmowania ofiar na Dar Narodowy w Warszawie (wykaz № 3)			4002	44
4. Fundusz zebrany przez Redakcje pism (wykaz № 4)			11115	49
5. Ofiary nadesłane:				
a) z Cesarstwa (wykaz № 5)	6983	71		
b) z Zagranicy (wykaz № 6)	1106	89		
c) z Ameryki (wykaz № 7)	1216	82	9307	42
6. Dochody różne.				
a) z odczytów (wykaz № 8)	728	50		
b) z wenty (wykaz № 9)	6557	17		
c) z rabatów (wykaz № 10)	3904	22		
e) z five o'clocku w Hotelu Bristol: (wpłacono do banku . . 961.85				
w tem za 4 Medale p. Trojanowskiego (porówn. wyk. № 13). 20.—	941	85		
f) z koncertu p. Mrozowskiej (wykaz № 11)				
ogłoszony dochód . . 1335.65				
zapłacony po ogłoszeniu podatek 78.85	1256	80		
g) ze skarbonek (wykaz № 12)	416	77	13805	31
7. Dary w naturze (ocenione według wykazu № 13)			782	75
Razem **wpływy***) po dzień 15 Listopada 1907 r.			**197488**	**48**
II. WYDATKI (wykaz № 14).			**13764**	**07**
CZYSTY DOCHÓD na Dar Narodowy dla Polskiej Macierzy Szkolnej za rok 1907:			**183724**	**41**

*) UWAGA. Niektóre cukrownie odłożyły wyznaczenie ofiary na Dar Narodowy do decyzji jesiennych zebrań p.p. akcjonarjuszów. Spodziewać się można z tego źródła jeszcze kilkunastu tysięcy rubli dochodu.

Wykaz Nr. 1.

Ofiar zebranych przez Koła prowincjonalne.

POWIAT		Rbl	kop.
	Gub. Warszawska.		
Błoński	Błonie	93	02
„	Brwinów	37	60
„	Grodzisk	626	94
„	Mszczonów	69	84
„	Milanówek	70	05
„	Nadarzyn	30	—
„	Sokołów	20	—
„	Wiskitki	310	75
„	Żyrardów	789	05
„	Osuchów	224	60
Gostyński	Gostynin	311	76
„	Gąbin	66	96
„	Kiernozia	13	15
„	Pacyna	44	90
„	Radziwie	5	—
„	Słubice	28	95
„	Sanniki	63	79
„	Szczawin-Kościelny	15	—
Grójecki	Belsk	70	—
„	Błędów	78	31
„	Dębnowola	—	—
„	Grójec	419	04
„	Jazgarzew	135	33
„	Jasieniec	56	29
„	Konary	9	41
„	Mogielnica	118	04
„	Petrykozy	48	91
„	Warka	54	81
„	Wrociszew	55	57
Kutnowski	Kutno	833	61
„	Łanięta	246	—
„	Żychlin	237	85
„	Krośniewice	217	32
„	Bedlno	130	16
„	Oporów	113	65
„	Sójki	179	12
Łowicki	Oszkowice	—	—
„	Bolimów	62	81
„	Kompino	13	—
„	Łowicz	575	84
„	Nieborów	24	79
„	Zduny	43	55
„	Kościerzew	—	—
„	Waliszew	—	—
„	Łyszkowice	126	—
Skierniewicki	Białynin	—	—
„	Franciszkany	23	56
„	Jeruzal	126	50
„	Płyćwia	6	11
„	Skierniewice	415	—
	do przeniesienia	7241	94

POWIAT		Rb.	kop.
	z przeniesienia	7241	94
Skierniewicki	Suliszew	9	—
„	Trzcianna	57	08
„	Głuchów	12	82
Nieszawski.	Aleksandrów-Pograniczny	218	33
„	Broniszèwo	190	—
„	Ciechocinek	199	43
„	Makoszyn	30	68
„	Nieszawa	305	73
„	Osięciny	132	94
„	Radziejów	240	—
„	Służewo	32	01
„	Sadlno	55	—
„	Swierczyn	14	50
„	Straszewo	59	15
„	Bądkowo	84	65
„	Piotrków-Kujawski	320	57
Sochaczewski	Oryszew	—	—
„	Sochaczew	349	96
„	Orły	3	81
„	Łasice	—	—
„	Młodzieszyn	33	50
Mińsko-Mazow.	Dębe-Wielkie i Cisie	68	59
„	Niedziałka	20	56
„	Józefin	—	—
„	Jakubów	70	30
„	Kołbiel	65	26
„	Kuflew	70	77
„	Karczew	66	82
„	Kałuszyn	222	83
„	Latowicz	31	59
„	Mińsk-Mazowiecki	212	59
„	Otwock	247	45
„	Siennica	30	11
„	Świder	58	82
„	Stanisławów	69	52
Płoński	Kroczewo	153	88
„	Radzimin	52	—
„	Baboszewo	143	84
„	Czerwińsk	15	45
„	Gralewo	87	—
„	Grodzice	82	—
„	Janiec	11	91
„	Kamienica	10	—
„	Kryśk	11	10
„	Płońsk	511	66
„	Pomiechowo	100	—
„	Sochocin	28	—
„	Zakroczym	29	92
	do przeniesienia	12063	07

POWIAT		Rb.	kop.
	z przeniesienia	12063	07
Płoński	Nowe-Miasto	126	—
„	Sarbiewo	77	53
Pułtuski	Gzy	84	40
„	Kacice	3	26
„	Nasielsk	70	85
„	Pułtusk	254	—
„	Przewodowo	60	84
„	Pokrzywnica	10	—
„	Serock	103	—
„	Smogorzewo	—	—
„	Wyszków	235	74
„	Winnica	45	—
„	Zegrze	73	58
Radzymiński	Radzymin	209	52
„	Tłuszcz	125	80
„	Jadów	200	34
„	Wołomin	25	13
„	Kamieńczyk	36	66
„	Nadma	2	92
„	Kobyłka	11	70
„	Dobre	14	96
„	Poświętne	25	—
„	Zagościniec	—	—
„	Niegów	10	—
Warszawski	Czerniaków	99	40
„	Jabłonna	136	37
„	Marki	303	34
„	Nowe-Brudno	154	84
„	Ołtarzew	5	15
„	Okuniew	—	—
„	Pruszków	740	99
„	Piaseczno	178	14
„	Borzęcin	—	—
„	Rembertów	42	02
„	Słomczyn	241	25
„	Saska Kępa	—	—
„	Słodowiec	—	—
„	Wieliszew	12	—
„	Zaborów	—	—
„	Wilanów	108	51
„	Żbików	18	15
„	Lewinów	—	—
Włocławski	Kępiny	23	—
„	Wieniec	110	—
„	Dąbie	50	70
„	Choceń	80	06
„	Krzywa-Góra	19	26
„	Brześć-Kujawski	255	—
„	Chodecz	115	17
„	Kowal	476	—
„	Kruszyn	31	—
„	Kłubka	62	79
„	Lubraniec	200	68
	do przeniesienia	17533	12

POWIAT		Rb.	kop.
	z przeniesienia	17533	12
Włocławski	Lubień	80	—
„	Przedecz	273	17
„	Smiłowice	27	67
„	Włocławek	2059	—
„	Józefów	31	49
	Gub. Radomska.		
Iłżecki	Iłża	252	59
„	Wierzbnik	72	91
Koński	Borkowice	15	90
„	Czermno	—	—
„	Chlewiska	58	55
„	Końskie	500	—
„	Miedzierza	37	81
„	Przedbórz	323	05
„	Radoszyce	81	53
„	Szydłowiec	68	—
„	Stąporków	160	08
„	Skarżysko-Kamienna	347	49
„	Wysoka	27	89
„	Wąchock	20	—
Kozienicki	Grabów nad Pilicą	—	—
„	Jedlnia im. „Królowej Jadwigi“	11	—
„	Kozienice	261	80
„	Policzna	—	—
„	Zwoleń im. „J. Kochanowskiego	55	68
„	Zwoleń. Dom ludowy	6	—
„	Góra-Puławska	3	50
„	Sieciechów im. „Bol. Chrobr.“	10	—
Opatowski	Kunów	29	93
„	Ostrowiec	544	—
„	Opatów	513	20
„	Ożarów	143	81
„	Chmielów	—	—
Radomski	Radom	1795	64
„	Skaryszew	41	13
„	Stromiec	—	—
„	Wierzbica	10	—
Opoczyński	Skórkowice	10	—
„	Białobrzegi	104	02
„	Białaczew	65	—
„	Bedlno	—	—
„	Kunice	33	43
„	Niewierszyn	58	07
„	Opoczno	360	12
„	Prucheńsko	8	95
„	Przysucha	17	—
„	Skrzyńsko	—	—
„	Smardzewice	—	—
„	Sławno	—	—
	do przeniesienia	26052	53

POWIAT		Rb.	kop.
	z przeniesienia	26052	53
Opoczyński	Wielka Wola	—	—
„	Żarnów	45	69
„	Błogie	45	—
„	Brudzewice	—	—
Sandomierski	Bogorja	10	—
„	Koprzywnica	96	75
„	Klimontów	113	87
„	Osiek	18	50
„	Przezwody	—	—
„	Staszów	422	53
„	Sandomierz	577	20
	Gub. Płocka.		
Ciechanowski	Malużyn	—	—
„	Kraszewo	32	78
„	Gogole-Wielkie	32	49
„	Gostków	7	82
„	Ciechanów	482	91
„	Grudusk	24	86
„	Krasne	73	23
„	Lekowo	26	05
„	Łysaków	51	78
„	Niedzbórz	29	84
„	Opinogóra	25	55
„	Pałuki	7	48
„	Rączki	124	26
„	Sońsk	25	07
„	Zielona	39	—
„	Ciemniewko	38	71
„	Gołymin	16	48
„	Sulerzyż	45	05
„	Łopacin	—	—
Lipnowski	Jasień	—	—
„	Lipno i wieś Bobrowniki	403	49
„	Mazowsze	17	91
„	Skępe	167	32
„	Dobrzejewice	128	54
„	Dobrzyń nad Wisłą	338	60
„	Szpetal	56	45
„	Chełmica-Wielka	65	21
„	Czernikowo	84	21
Płocki	Płock	1171	35
„	Drobin	130	75
„	Bielsk	166	63
„	Bodzanów	24	60
„	Zakrzewo	32	49
Rypiński	Rokitnica	106	10
„	Dobrzyń nad Drwęcą	277	57
„	Łukomia	26	—
„	Rypin	650	01
„	Skrwilno	72	50
„	Żałe	9	73
	do przeniesienia	32394	89

POWIAT		Rb.	kop.
	z przeniesienia	32394	89
Rypiński	Osiek-Wielki	47	50
„	Dulsk	—	—
Mławski	Zieluń	15	83
„	Lipowiec	38	83
„	Dąbrowa	13	60
„	Dłutowo	10	—
„	Borowe	10	—
„	Wieczfnia-Kościelna	92	23
„	Grzebsk	37	42
„	Kuczbork	104	46
„	Lubowidz	18	66
„	Mława	698	51
„	Radzanów	5	35
„	Szydłowo	11	52
„	Strzegowo	26	47
„	Szreńsk	349	55
„	Sarnowo	17	67
„	Zielona	6	91
„	Żurominek	16	13
„	Nowa-Wieś	9	10
„	Wólka-Mławska	125	41
„	Mława Okręg	131	52
Przasnyski	Bogate	28	13
„	Zaręby-Puszczańskie	11	87
„	Baranowo	9	19
„	Chorzele	38	20
„	Czernice-Borowe	—	—
„	Dzierzgowo	102	64
„	Duczymin	3	04
„	Jednorożec	31	01
„	Krzynowłoga-Wielka	44	60
„	Przasnysz	83	63
„	Pawłowo	11	71
„	Węgra	13	69
Sierpecki	Rościszewo	80	18
„	Sierpc	409	—
„	Bieżuń	65	60
„	Raciąż	152	55
„	Żuromin	105	90
„	Koziebrody	61	—
„	Poniatowo	3	94
„	Unieck	13	45
	Gub. Kielecka.		
Jędrzejowski	Oksa	41	10
„	Sędziszów	79	75
„	Małogoszcz	73	75
„	Jędrzejów	382	85
„	Wodzisław	48	25
Miechowski	Książ-Wielki	120	32
„	Brzesko-Nowe	34	—
„	Bukowska-Wola	78	20
	do przeniesienia	36309	11

POWIAT		Rb.	kop.
	z przeniesienia	36309	11
Miechowski	Łętkowice	49	40
„	Racławice	23	36
„	Prandocin	47	—
„	Nasiechowice	45	—
„	Chodów	150	—
„	Lubożyce	—	—
„	Miechów	289	48
„	Michałowice	25	54
„	Proszowice	121	70
„	Słaboszów	25	—
„	Słomniki	144	05
„	Ostrów	—	—
„	Iwanowice	23	68
Kielecki	Wolica	23	18
„	Nowa-Słupia	123	—
„	Chęciny	107	46
„	Kielce	1568	—
„	Suchedniów	145	—
„	Daleszyce	18	56
„	Wzdole	10	—
Olkuski	Żarnowiec	35	24
„	Bolesław	89	28
„	Olkusz	217	89
„	Jerzmanowice	—	—
„	Gołyszyn	5	—
„	Kroczyce	—	—
„	Ojców	66	29
„	Pilica	168	18
„	Sułoszowa	39	12
„	Wolbrom	13	48
Pińczowski	Korczyn-Stary	9	24
„	Koszyce	11	—
„	Książnice-Wielkie	12	50
„	Pińczów	344	43
„	Węchadłów	25	—
„	Kazimierza-Wielka	251	50
„	Skalbmierz	73	20
„	Działoszyce	45	—
Włoszczowski	Kurzelew	—	—
„	Irządze	27	—
„	Krasocin	—	—
„	Lelów	26	02
„	Secemin	21	70
„	Szczekociny	26	87
„	Włoszczowa	171	12
Stopnicki	Stopnica	218	50
„	Solec	—	—
„	Piotrkowisko-Lisowskie	5	—
„	Busk	90	01
„	Chmielnik	110	46
„	Pacanów	66	—
	do przeniesienia	41417	55

POWIAT		Rb.	kop.
	z przeniesienia	41417	55
	Gub. Kaliska.		
Łęczycki	Piątek	595	93
„	Parzęczew	70	56
„	Wartkowice	64	10
„	Grabów	40	—
„	Kałów	14	23
„	Bałdrzychów	90	60
„	Domaniew	—	—
„	Witonia	228	05
„	Dalików	21	43
„	Łęczyca	816	81
„	Ozorków	204	40
„	Poddębice	110	18
„	Tur	90	37
„	Leśmierz	105	48
„	Modlna	50	—
Kaliski	Stawiszyn	7	82
„	Goliszew	5	—
„	Chlewo	21	04
„	Błaszki	110	64
„	Staw	9	60
„	Dębe	14	02
„	Kalisz	2278	36
„	Rajsko	25	—
Kolski	Dęby-Szlacheckie	54	61
„	Grzegorzew	151	—
„	Osiek-Wielki	99	80
„	Lubotyń	51	28
„	Wrząca-Wielka	62	10
„	Koło	591	82
„	Lubstów	83	90
„	Sompolno	180	11
„	Dąbie	193	78
„	Brdów	125	99
„	Izbica	100	—
„	Kłodawa	252	26
Koniński	Konin	602	—
„	Śleszyn	20	—
Sieradzki	Chojno	16	—
„	Charłupia-Wielka	4	—
„	Sieradz	359	67
„	Szadek	17	50
„	Warta	111	01
„	Zduńska-Wola	63	—
„	Zduny	43	55
Słupecki	Wilczyn	27	—
„	Dłusk	61	—
„	Trąbczyn	—	—
„	Kleczew	272	87
„	Pyzdry	32	40
„	Słupca im „Kaz. Promyka“	273	02
	do przeniesienia	50240	84

POWIAT		Rb.	kop.
	z przeniesienia	50240	84
Słupecki	Skulsk	14	15
„	Samarzew	—	—
„	Zagórów	133	—
„	Kazimierz	—	—
Turecki	Goszczanów	18	—
„	Malanów	20	—
„	Psary	38	20
„	Dobra	17	46
„	Lisków	14	—
„	Niemysłów	74	33
„	Turek	325	27
„	Uniejów	140	06
Wieluński	Osjaków	58	06
„	Lututów	41	44
„	Biała	—	—
„	Raczyn	—	—
„	Bolesławiec	10	86
„	Działoszyn	—	—
„	Praszka	343	27
„	Skomlin	17	40
„	Siemkowice	23	—
„	Wieluń	326	50
„	Wieruszów	245	45
	Gub. Łomżyńska.		
Kolneński	Borkowo	—	—
„	Stawiska	83	96
„	Wincenta	24	45
„	Lipniki	—	—
„	Kąty	—	—
„	Kolno	55	55
„	Turośl	15	25
„	Burzyn	50	—
„	Jedwabne	21	40
Łomżyński	Łomża	868	—
„	Drozdów	106	15
„	Zambrów	485	85
„	Śniadowo	68	30
„	Nowogród	40	—
„	Łomżyca	—	—
„	Wizna	21	—
„	Kołaki	15	—
„	Szczepankowo	41	10
Makowski	Maków	210	04
„	Krasnosielc	100	—
„	Płoniawy	86	33
„	Szelków	56	71
„	Sieluń	14	47
„	Szwelice	34	05
„	Karniewo	77	—
„	Różan	35	—
Mazowiecki	Wysokie-Mazowieckie	398	48
	do przeniesienia	55009	38

POWIAT		Rb.	kop.
	z przeniesienia	55009	38
Mazowiecki	Łapy	8	20
„	Tykocin	18	06
Szczuczyński	Szczuczyn	186	26
„	Radziłów	81	—
„	Rajgród	70	—
„	Grajewo	—	—
„	Rydzewo	4	25
„	Kumelsk	37	95
Ostrołęcki	Ostrołęka	334	74
„	Gucin	275	20
„	Goworowo	46	88
„	Kaczyny	97	76
„	Piski	47	87
„	Łątczyn	6	29
„	Myszyniec	59	73
„	Czarnia	25	—
„	Rzekuń	26	18
Ostrowski	Ostrów I	343	38
„	Ostrów II	173	—
„	Andrzejów im. „M. Kopernika“	31	60
„	Jelonki	31	24
„	Zaręby-Kościelne	105	—
„	Wąsewo	33	50
„	Jasiennica	18	80
„	Sulencin	15	21
„	Małkin	76	90
„	Poręba	16	75
„	Czyżewo	55	11
„	Długosiodło	6	90
„	Rosochate-Kościelne	31	60
„	Brok	20	60
„	Komorowo	—	—
	Gub. Suwalska.		
Augustowski	Augustów	154	23
„	Lipsk „Ś-go Józefata“	109	65
Kalwaryjski	Sztabin	—	—
Maryampol.	Kalwarja	76	50
Sejneński	Zyzany	87	26
Suwalski	Marjampol	46	—
„	Sejny	131	61
„	Wiżajny	29	16
	Przerośl	—	—
	Suwałki	675	—
	Gub. Lubelska.		
Lubelski	Lublin (Koło miejskie)	2694	43
„	Lublin (Koło okręgowe)	—	—
„	Bychawa	35	—
„	Konopnica	100	—
„	Krzczonów	—	—
„	Chodel	27	24
	do przeniesienia	61460	42

POWIAT		Rb.	kop.	POWIAT		Rb.	kop.
	z przeniesienia	61460	42		z przeniesienia	64598	36
	Zamborzyce	28	—	Janowski	Kraśnik	40	15
	Bełżyce	30	—	„	Rachów	—	—
	Abramowice	14	60	„	Zaklików	33	04
	Biskupice	—	—	„	Dzierzkowice	40	—
	Mełgiew	35	—	„	Borów	6	70
	Wojciechów	24	25	Krasny-stawski	Krasnystaw	200	—
	Piaski-Luterskie	70	25		Żółkiewka	36	36
	Jastków	10	—	„	Tarnogóra	—	—
	Bystrzyca	6	14	„	Łopiennik	59	88
	Krępiec	2	20	„	Fajsławice	149	—
	Bychawka	8	—	„	Płonka	21	—
	Kiełczewice	4	50	„	Siennica-Różana	—	—
	Czerniejów	27	72	„	Gorzków	12	80
	Ratoszyn	25	—	„	Turobin	166	42
	Młodziejów	25	54	Chełmski	Chełm	266	24
Puławski	Puławy	231	45	„	Sawin	35	—
„	Nałęczów	299	54	„	Rejowiec	32	45
„	Opole	211	08	„	Staw	—	—
„	Dęblin (Irena)	102	87	„	Pawłów	—	—
„	Wąwolnica	100	—	„	Chojno	—	—
„	Kurów	24	50	„	Wojsławice	—	—
„	Markuszew	59	42	„	Żmudź	51	96
„	Garbów	—	—	„	Kumów	21	38
„	Kazimierz nad Wisłą	75	60	„	Żulin	106	20
„	Józefów	—	—	„	Siedliszcze	—	—
„	Gołąb	47	81	„	Olchowiec	—	—
„	Wilków	150	—	„	Kanie	16	—
„	Końsko-Wola	12	—	Lubartow-ski	Lubartów	92	20
Biłgorajski	Biłgoraj	276	45		Łęczna	45	—
„	Tarnogród	137	—	„	Kamionka	33	—
„	Józefów	—	—	„	Dyss	47	—
„	Krzeszów	—	—	„	Wola-Syrnicka	—	—
Tomaszow-ski	Tomaszów	91	—	„	Rudno	36	55
	Wożuczyn	44	—	„	Tarło	—	—
„	Rachanie	—	—	„	Czemerniki	88	96
„	Nabroż	138	62	„	Starościn	—	—
„	Chomiatycze	—	—	Hrubie-szowski	Zawałów	57	62
„	Kotlice	21	55		Hrubieszów	219	—
„	Łaszczów	—	—	„	Uchanie	11	—
„	Komarów	20	—	„	Oszczów	10	—
„	Gródek	60	—	„	Kryłów	160	—
„	Niewierków	—	—	„	Raciborowice	50	57
„	Rzeplin	10	—	„	Dubienka	—	—
„	Dub	—	—	„	Grabowiec	14	—
„	Poturzyn	115	—	„	Mojsławice	—	—
„	Dzierążnia	—	—	Zamojski	Zamość	654	—
„	Tyszowce	—	—	„	Stary-Zamość	78	34
Janowski	Janów	194	12	„	Zwierzyniec	284	64
„	Urzędów	175	51	„	Szczebrzeszyn	74	—
„	Modliborzyce	94	92	„	Mokrelipie	8	12
„	Wilkołaz	70	—	„	Krasnobród	86	30
„	Zakrzówek	64	30	„	Goraj	25	28
„	Gościeradów	—	—	„	Wielącza	20	40
	do przeniesienia	64598	36		do przeniesienia	67988	92

POWIAT		Rb.	kop.
	z przeniesienia	67988	92
	Gub. Siedlecka.		
Bialski	Biała	368	93
„	Sławatycze	—	—
„	Rossosz	16	47
„	Tuczna	—	—
„	Terespol-Nadbużański	68	56
„	Piszczac	25	50
„	Huszcza	—	—
„	Dołhobrody	—	—
„	Łomazy	37	50
„	Worgule	21	70
Garwoliński	Garwolin	232	90
„	Parysów	3	—
„	Trojanów	26	92
„	Żelechów	166	93
„	Osieck (Pilawa)	77	88
„	Sobienie-Jeziory	95	71
„	Maciejowice	88	53
„	Sobieszyn	65	57
„	Stężyca	21	55
„	Ryki	46	12
Konstantynowski	Janów-Podlaski	94	60
„	Sarnaki	—	—
„	Niemojki	—	—
„	Górki	66	30
„	Rusków	—	—
„	Łosice	—	—
„	Hadynów	—	—
„	Kornica	—	—
„	Hołowczyce p. „Podlasie“	—	—
Łukowski	Łuków	551	65
„	Kock	—	—
Radzyński	Radzyń	435	72
„	Międzyrzec	216	28
„	Rudzieniec	20	—
„	Jabłoń	124	08
„	Gęś	9	—
„	Suchowola	115	50
„	Drelów	71	85
„	Komarówka	—	—
Włodawski	Włodawa	352	99
„	Parczew	21	66
„	Uhrusk	58	25
„	Wisznice	23	95
„	Bruss	15	11
„	Wereszczyn	20	—
„	Ostrów	32	22
„	Opole	19	50
Siedlecki	Siedlce	867	31
„	Zbuczyn	120	—
„	Mordy	6	21
	do przeniesienia	72594	87

POWIAT		Rb.	kop.
	z przeniesienia	72594	87
Siedlecki	Suchożebry p. n. „Wiara“	12	—
„	Wodynie	22	—
„	Krześlin	4	84
Sokołowski	Łóżki	5	96
„	Korczew	45	—
„	Jakobiki	—	—
„	Sterdyń	69	09
„	Sokołów	121	27
Węgrowski	Wierzbno	—	—
„	Węgrów	381	53
	Gub. Piotrkowska.		
Będziński	Będzin	517	98
„	Czeladź	559	42
„	Dąbrowa-Górnicza	1787	11
„	Granica	86	64
„	Myszków	249	85
„	Strzemieszyce	282	55
„	Poraj	40	80
„	Mrzygłód	—	—
„	Zawiercie	675	81
„	Ząbkowice	273	—
„	Sosnowiec	3137	38
„	Grodziec	262	30
„	Łazy	120	52
„	Niwka	290	64
„	Koziegłowy	—	—
„	Niemcy	286	46
Brzeziński	Brzeziny	284	22
„	Tomaszów Rawski	226	05
„	Koluszki	145	96
„	Bratoszewice	89	79
„	Popień	180	19
„	Rogów	109	35
„	Głowno	156	26
„	Jeżów	61	—
„	Dmosin	—	—
Częstochowski	Częstochowa	1724	41
„	Krzepice	15	—
„	Kłobuck	30	73
„	Mstów	48	—
„	Kamienica-Polska	15	—
„	Poczesna	43	98
„	Rędziny	—	—
„	Miedzno	40	—
„	Truskolasy	20	—
Piotrkowski	Piotrków	1592	65
„	Bełchatów	54	—
„	Ręczno	12	10
„	Sulejów	104	59
„	Kaszewice	—	—
„	Wolborz	20	—
	do przeniesienia	86800	30

POWIAT		Rb.	kop.	POWIAT		Rb.	kop.
	z przeniesienia	86800	30		z przeniesienia	89692	42
Piotrkowski	Kamieńsk	—	—	Łódzki	Łódź	9620	84
Rawski	Rawa	277	22	„	Konstantynów	167	65
„	Nowe-Miasto	—	—	„	Aleksandrów-Łęczycki	266	48
„	Biała	185	43	„	Zgierz	756	55
„	Sadkowice	15	54	„	Chojny	135	18
„	Bogusławki-Duże	—	—	„	Tuszyn	92	40
Łaski	Łask I	13	—	„	Rzgów	75	—
„	Łask II	155	08	„	Bałuty	309	78
„	Pabjanice	1580	68	„	Widzew	315	—
„	Górka-Pabjanicka	111	86	Nowo-Radomski	Nowo-Radomsk	946	17
„	Rembieszów	—	—	„	Maluszyn	—	—
„	Widawa	171	62	„	Gidle	25	70
„	Dłutów	55	30	„	Brzeźnica	34	50
„	Dobroń	38	—	„	Pajęczno	14	—
„	Bałucz	29	73	„	Koniecpol	36	35
„	Lutomiersk	166	—	„	Pławno	74	37
„	Szczerców	82	—	„	Sulimierzyce	15	50
„	Mogilno	8	—	„	Dąbrowa-Zielona	18	—
„	Grabno	2	66	„	Kłomice	109	81
	do przeniesienia	89692	42		Ogółem	102705	70

Wykaz Nr. 2.

Ofiar zebranych przez Koła w Warszawie.*)

	Rb.	kop.	Rb.	kop.
Koło Górnego Powiśla	16	—		
„ Lekarskie	4	46		
„ Mokotowskie	200	—		
I Koło Śródmieścia	248	25		
„ Imienia Stan. Staszica	105	04		
„ Dzielnicy Staromiejskiej	4	—		
„ Rzemieślników Warszaw.	42	95		
„ Uniwersytetu Ludowego	29	30		
Zarząd Okręgowy	1560	—	2210	—
			2210	—

*) Koła Warszawskie powyżej nie wymienione bądź wcale się sprawą Daru Narodowego nie zajmowały, bądź też współdziałały bezpośrednio z Komitetem.

Wykaz Nr. 3.

Ofiar zebranych przez Instytucje upoważnione do inkassa.

	Rb.	kop.	Rb.	kop.
Kasa Pożyczkowo-Oszczędnościowa.	1311	62		
II Warsz. Towarz. Pożycz.—Oszczędnościowe	110	—		
III „ „ „ „	128	80		
II. Warsz. Towarz. Wzajemnego Kredytu.	46	95		
III. „ „ „ „	1556	66		
IV. „ „ „ „	250	36		
Dom Bankowy K. Jasiński	84	15		
„ „ Br. Popławski	223	05		
Firma K. Brun.	219	70		
„ Gebethner i Wolff*)	71	15	4002	44
			4002	44

*) Oprócz sum objętych wykazem Nr. 10

Wykaz Nr. 4

Ofiar zebranych przez Redakcje pism.

	Rb.	kop.	Rb.	kop.
Kurjer Warszawski	6231	01		
Gazeta Polska	1739	15		
Goniec	1337	45		
Słowo	769	—		
Kurjer Polski	425	10		
Naród	138	23		
Tygodnik Ilustrowany	119	75		
Sztandar	117	10		
Kraj	100	—		
Dziennik Powszechny	71	75		
Marjawita	50	—		
Prawda	7	—		
Goniec Polski w Lublinie	6	—		
Gazeta Rolnicza	3	95	11115	49
			11115	49

Wykaz Nr. 5

Ofiar nadesłanych z Cesarstwa.

	Rb.	kop.
Antonowicz W. z Cybulowa	3	95
Ancuta M. z Sudogdy	2	50
Antoniewicz T. z Bryczewa	20	—
Andrzejewska S. z Samgorodka	36	—
Antonowicz A. z Monastyryszcza	3	—
Bojarzyński F. z Łukaszówki	5	—
Bragczewski B. z Hojnówki	2	—
Bartoszewicz D-r z Petersburga	5	—
Brzeziński St. z Petersburga	5	—
Bartnicki W. z Białopola	15	—
Bogdanowicz J. ze Stajki	10	—
Bańkowski J. z Kobrynia	237	40
Bońkowski A. z Kuczkurytek	5	—
Bilczewski K. z Samgorodka	5	—
Bieńkowski J. z Arkadaka	26	—
Borowski ze Śmiałej	5	—
Bolechowski J. z Kamieńskoje	25	—
Bochwitz O. z Lachowicz	5	—
Brzostowski C. z Charkowa	10	—
Bukowski St. z Korca	10	35
Bojanowski L. z Kalinówki	36	50
Bronikowski M. z Kijowa	14	—
Borawski Z. z Petersburga	15	—
Błachnio z Melitopola	3	—
Bielikowicz K. z Ułły	5	—
Bielski Wł. z Bodiaczewa	3	—
Ciechoński z Czardżuja	13	—
Celiński K. z Moskwy	10	—
Do przeniesienia . .	535	70

	Rb.	kop.
Z przeniesienia . .	535	70
Cierpicki z Bołogiego	16	50
Cywiński z Białej Cerkwi	1	—
Ciszewski Al. z Uladówki	25	—
Chomętowski D-r z Borówki	25	—
Cieszkowska Zofja z Sudogdy	2	50
Chodecki J. z Kamieńskoje	3	—
Chodakowska M. z Wołkowyszek	2	75
Czerwiński Kaz. z Podola	10	—
Czarnomska J. z Petersburga	3	—
Czerwiński S. z Mielnikowiec	16	—
Dawidowski N. z Jekaterynosławia	10	20
Ditrich J. z Tiumenia	3	—
Dąbrowski G. z Charbina	16	—
Dobrzyniecki ze Stawiszcz	6	—
Domański W. z Taraszczy	19	—
Dobrzański K. ze Zdołbunowa	15	—
Dąbrowski R. z Kijowa	10	50
Dobrzański T. z Korjukowki	2	—
Derewojed St. z Płoskirowa	30	—
Duzinkiewicz Wil. z Bessarabs. g.	16	50
Dominikowicz J. z Odesy	25	—
Dąbrowski B. z Kryczowa	20	—
Elżanowski L. ze Zdołbunowa	15	15
Estreicher A. z Proskurowa	6	60
Filipowicz J. ze Skidla	13	45
Frączkiewicz I. A. z Armawiru	25	50
Do przeniesienia . .	874	35

	Rb.	kop.
Z przeniesienia . .	874	35
Gołowski Ks. z Białegostoku	68	80
Gatowski J. z Petersburga	3	—
Glezler S. z Petersburga	25	—
Ginalski W. z Oremburga	20	—
Grembiecki St. z Pawołoczy	5	—
Girulski J. z Wilna	1	65
Grudziński W. z Petersburga	13	50
Gedroyć-Juraha z Gródka Mohilew. . .	3	—
Grabowski K. z Kadjówki	17	—
Gorsztan z Podola	25	—
Gędźwiłło Z. z Wilna	3	—
Gajkowska K. z Briańska	6	—
Grudzińska z Derewicz	2	—
Gruszwicki z Rakowa Miń.	30	—
Hoffman z Dorohobuża	5	—
Hejbowicz z Orszy	8	15
Hermanowski W. z Wyszogrodu . . .	6	—
Heydatel E. z Petersburga	10	—
Iwanowski E. z Moskwy	16	—
Jełowiecki K. z Krapiwny	50	—
Jaworowski Wł. z Satanówki	7	—
Jakimowicz J. z Grodna	16	70
Jarosiński F. z Brześcia Litew. . . .	6	—
Jakubowski J. z Kijowa	5	—
Jaworski z Kijowa	15	—
Jawiński Albert z Kijowa	5	—
Janikowski A. z Kaniowa	10	—
Krajewska z Krasnówki	3	—
Kraszewski Jan z Petersburga	50	—
Kruszewski Klem. z Symbirska	10	—
Kornowski Kaz. z Petersburga	5	—
Kamieński A. z Miłowid	2	55
Klimaszewski M. z Szyrwint	10	06
Kuleszewicz W. z Zasławia	10	—
Kossowski M. z Ufy	4	—
Komieńska Marja z Chodorkowa . . .	2	—
Komornicka K. z Kijowa	25	—
Kowalski S. z Ekaterynosławia	30	20
Kuksz Józef z Czeczelnickiej Cukr. . .	20	—
Kozakiewicz Dr. z Łunny	13	35
Kordak J. z Mceńska	1	—
Knochowicz J. ze Zwenigródki	20	—
Kaliszek J. z Kijowa	5	—
Kozłowski z Petersburga	10	—
Kraczkowicz Bolesław	20	30
Kraśnicki Erazm z Kulik. Pola	8	—
Kuczyński A. z Babic gub. Kijow. . .	33	—
Kraszyńska P. z Komarycz	14	—
Krajewski z Nerczyńska	25	—
Lilejko z Bujska	6	14
Libke I. z Irkucka	10	—
Luboiński z Wilna	8	—
Lindner z Kamieńskoje	35	—
Lande M. z Petersburga	10	—
Lemieszewski A. z Dryssy gub. Witeb.	3	10
Łusakowska Z. z Podola	50	—
Łoziński B. z Jampola	7	—
Łobanowski ze Stawropola	3	—
Do przeniesienia . .	1710	85

	Rb.	kop.
Z przeniesienia . .	1710	85
Ławrynowicz Ks. S. z Władywostoku .	116	06
Malkiewicz i Karmiński z Bodajbo . .	25	—
Mielczowski Al. ze Słonima	64	85
Monasterski z Łuczkowsk. cukr. g. Kijow.	28	—
Makowski W. z Ditiatek g. Kijow. . .	3	—
Maltze W. z Kamieńskoje	10	—
Meysztowicz Z. ze Smorgoni	30	—
Mikołajewski J. ze st. Cymlanówka . .	5	—
Mrozowski J. z Cars. Sioła	13	20
Moczulski E. z Kadjówki	8	—
Mejer Jan z Łabińskiej	19	—
Milewski M. z Werei g. Mosk.	35	—
Mochliński K. z Monastyryszcza	10	50
Morzycki Witold z Petersburga	5	—
Mokrzecki z Rymek g. Kursk.	3	—
Marszycki z Sitkowiec	21	80
Maciejowski W. z Bicijewskiej cukr. .	5	—
Morawski Wł. z Sobolówki g. Pod. . .	6	50
Mańkowski E. z Krasiłowa	25	—
Mikutowicz B.	3	—
Makowiecki L. z Bryczewa	5	—
Małachowscy M. i L. z Welednik . .	25	—
Messner T. z Adlera	8	10
Nikorowicz W. z Daszewa	10	—
Nagórski J. z Tomska	13	—
Nowicki M. z Zasławia g. Wołyń. . . .	20	—
Nowicki K. inż. z Rygi	6	15
Narkiewicz P. z Rygi	1	—
Nehring St. z Petersburga	7	—
Nowakowski z Gadiaczu	15	—
Nagórski Józef z Tomska	20	20
Okolski Adolf z Czerniatycz	3	—
Offenberg z Władywostoku	25	—
Olejarczyk z g. Kowieńskiej	7	—
Olszamowski zebrane w Petersburgu . .	337	40
Orzechowski K. z Ananjewa	10	—
Ostrowski M. i F. Cempela z Żołudka .	11	30
Ostrowski O. J. z Białej Cerkwi	5	—
Onufrowicz A. z g. Permskiej	30	—
Orzepowski z Kuzar	3	—
Ottowicz z Charkowa	12	10
Ostrzeniewski A. R. z Jelca g. Orł. . .	16	45
Ostrowski Józef z Petersburga	15	67
Opolska Czesława z Hajsyna g. Pod. .	8	—
Ostromęcka M. z Kazania	13	—
Ostromęcki Z. z Białgoródka	12	—
Pirowicz z Kaspińskiej fabr. g. Perm. .	12	—
Przanowski M. i W. Trapszo z Kijowa	21	50
Ptaszkowski z Czerniewiec g. Pod. . .	5	—
Przezdziecki J. z Dobruszy	6	50
Pakunkowski ze st. Chmielewaja . . .	5	—
Pacynkówna J. z Grodna	7	—
Potocki hr. K. z Peczar st. Rachny . .	218	80
Pruszyńska hr. Cz. z Tuczyna g. Woł. .	25	—
Pracownicy dom. Raszków na Podolu .	50	—
Pałusiński M. z Wilna	20	—
Piekarscy B. i K. z Czachaturu	3	—
Pogorzelski z Arensburga	2	—
Do przeniesienia . .	3162	93

	Rb.	kop.
Z przeniesienia . .	3162	93
Bereśniewicz z Kamieńskoje	5	—
Parniewski J. z Jegorjewska	24	10
Paszkowski M. z Moskwy	25	—
Przesmycki A. B. z Kijowa	10	—
Przybytko St. z Petersburga	13	30
Ratuld B. z Petersburga	23	—
Romanowski K. z Michałowa	26	—
Rysiński B. i E. Janusz z Kamieńskoje .	47	50
Rogoziński z Bosego-Brodu g. Kijow. .	22	73
Rusiecki z Chrystynówki g. Kijow. . .	112	—
Russanowski A. z Hryszowca g. Podol.	5	—
Rogoziński ze Stadnicy	25	—
Rojewski z Nikolska	25	—
Ronikier hr. Edward	18	40
Rodzikowski ze Słonima	35	55
Rogoziński ze Stadnicy	275	—
Rymgajło S. z Moskwy	6	—
Rudnicki L. z Erywania	1	—
Reniger S. z Wilna	5	—
Romański Karol z cukr. Kremeńczuki .	15	—
Rodkiewicz Jan z Kamieńskoje	3	50
Rożniatowski St. z Summ	25	—
Smoleńska M. z Elizawetgradu	3	—
Syroczyński T. z Łysianki g. Kijow. . .	15	80
Szałas z Charcysk	51	—
Stanowski S. z Ekaterynosławia . . .	11	—
Suski z Kijowa	25	—
Sulewski Feliks z Czernihowa	15	—
Swiątecki St. z Odesy	25	—
Sierpowski W. z Proskurowa	8	55
Stroynowski z Wołczańska g. Chark. . .	3	—
Szymankiewicz W. z Bryczewa	5	—
Sadowski L. z Podola	10	—
Strycharzewski ze Zdołbunowa	11	50
Skibicki M. z Kazania	2	—
Skrzetuski z Jałtuszkowa	12	30
Suszyński z Woronecz	26	—
Staniewicz z Sablińskiej cukrowni . . .	40	50
Sierpowski z Proskurowa	53	—
Szabłowski D-r z Ługin	5	—
Szczepanowski z Charkowa	5	—
Ślusarski z Dobruszy	10	—
Szumski z Chodorkowa	5	—
Swiętochowski J. z Gniewania g. Pod. .	14	—
Taraszkiewiczowie z Białej-Cerkwi . .	5	—
Topczewski z Zołotonoszy	1	—
Tomaszewski A. z Kijowa	18	—
Tyrczyński z Noworosyjska	22	—
Wachnowska T. z Krasnosiółki g. Pod.	3	50
Więckowski z Niewinnomyskiej	30	—
Wenda T. z Rewla	25	—
Wokulski H. z Suzdala	25	—
Wdowiszewski inż. z Motowilichy . . .	3	—
Wodziński prof. Inst. Tech. z Rygi . .	10	—
Wyganowski z os. Skidel	14	—
Wdziekoński T. z Bachmutu	25	—
Wolski z Jałtuszkowa g. Pod.	1	—
Do przeniesienia . .	4450	16

	Rb.	kop.
Z przeniesienia . .	4450	16
Wilkanc M. z Chersonia	3	70
Wolf K. z Petersburga	5	—
Wiśniewski A. z Rostowa n/Don. . . .	100	50
Worotyński A. z Zadońska	25	—
Walkiewicz L. z Aleksandrowska g. Ekat.	5	—
Waśkowski Z. z Annopola g. Woł. . .	3	—
Zawadzki B. z Turbowa	14	—
Zlasnowski K. z Romien	30	—
Zaborowski Z. z Dnieprowskiej fabr. .	10	—
Zakrzewski A. z Zaporoża	12	—
Zajdlicz z Zasławia	12	65
Zieliński St. z Grodna	4	25
Zaczek M. z Wsiewołoczysk	18	—
Zaliwski A. z Chutorka	30	—
Zamojski A. z Żytkowicz	11	20
Ziółkowski Br. z Proskurowa	119	45
Zalewski St. z Petersburga	5	—
Zapartowicz J. z Winnicy	3	—
Znatowicz z Dziunkowskiej cukr. g. Kij.	20	10
Zalejski J. ze Skwiry	25	—
Zdziechowski A. z Mardarówki	25	—
Żerański Józef z Derażni	5	—
Żywult R. z Gornostajpola	2	—
Żółtowski z Balwierzyszek	25	—
Żelichowski L. ze Stanicy g. Astrach. .	3	—
Zmijewski S. z Kijowa	12	—
Zalewski Ant. z Pustowarni	25	—
Zargarjanc z Tyflisu	4	—
Lista dodatkowa:		
Bronikowska J. z Wyszniego Wołoczka.	—	20
Dzianott Gustaw de Castellati	1	—
Gołaszewski A. z Czymkientu	2	—
Gosztowt Z. z Czymkientu	3	—
Komitet Moskiewski Daru Narodowego	1436	80
Lewandowski z Chodorkowa	100	—
Łuński Czesław z Petersburga	1	—
Łukaszewicz P. z Czymkientu	5	—
Mieszkańcy Sartany gub. Ekaterynosł. .	189	40
Piekarski z Czachatayra	2	—
Polacy z Wierchowja	7	—
Przybora Kaz. z Wyszniego Wołoczka.	1	—
Raczkiewicz Z. „ „ .	3	—
Rothertowie z Rygi	100	—
Sima Wojciech z Petersburga	55	50
Sipayłło P. z Wyszniego Wołoczka . .	—	20
Sipayłło I. „ „ . .	—	20
Sipayłło H. „ „ . .	—	20
Sipayłło A. „ „ . .	—	20
Suszyński z Petersburga	18	—
Szymański Br. z Wyszniego Wołoczka.	3	—
Sztark L. z Burzanki.	10	—
Wojniewicz od polaków z Kadjówki . .	35	—
Winarski Artur z Wyszniego Wołoczka.	1	—
Leparski Bolesław „ „ .	1	—
Razem . .	6983	71

Wykaz Nr. 6.

Ofiar nadesłanych z zagranicy.*)

		Fr.	Rb.	kop.	Rb.	kop.
Austrja	Tow. „Ognisko“ w Wiedniu		4	40	4	40
Afryka	E. Geniusz z Port-Saidu		89	90	89	90
Belgja	F. Boutté z Brukselli.		1	12	1	12
Czechy	„Ognisko Polskie“ w Pradze		26	72		
	Dr. Steinberg z Francensbadu		5	00	31	72
Francja	Bibljoteka Polska w Nancy		19	94		
	Dr. Bohdanowicz z Nizzy		60	62		
	Dr. Bronowski z Vichy		37	49		
	Józef Gałęzowski z żoną z Paryża . . . . . 20 fr.					
	Fr. Gałuszka „ . . . . . 20 fr.					
	W. Gasztowt „ . . . . . 10 fr.					
	Budzyński „ . . . . . 10 fr.					
	Eug. i Józefa Korytko „ . . . . . 20 fr.	80	30	40		
	Wład. Horodyński z Lille		6	37		
	Maass Leontyna z Paryża		100	00		
	Miniszewski z Nizzy		100	00		
	Młodzież polska (Koło) z Paryża		8	24	363	06
Galicja	Bezimiennie z Galicji		2	00		
	Dr. Dłuska z Galicji 157 k. 42 h.		62	19		
	Estreicher Antoni z Krakowa		6	60		
	hr. Rostworowska z Krakowa 20 k.		7	90		
	Sienkiewiczowa Henrykowa z Krakowa		5	00		
	Zebrane w Galicji: Bartel kor. aust.	2.—				
	Beze „	1.60				
	Bondraczek „	1.00				
	Dzikiewicz „	1.—				
	Godlewska „	2.—				
	Jasieński „	3.—				
	Kann „	1.—				
	Klaum „	1.—				
	Korzeniowska „	2.—				
	Leistenowa „	2.—				
	Lellat „	1.—				
	Do przeniesienia	17.60	83	69	490	20

		Fr.	Rb.	kop.	Rb.	kop.
	Z przeniesienia	17.60	83	69	490	20
Galicja	Pollak kor. aust.	1.—				
	Rutkowski „	1.10				
	Sitko „	3.20				
	Tomaszewski „	3.—				
	Turek „	2.—				
	Wernitz „	5.—				
	Wonuczek „	1.—				
	Dr. Żychoń „	2.—				
		35.90	14	35	98	04
Niemcy	E. i M. Białkowscy z Berlina		2	00		
	Czytelnia Polska Akademicka w Karlsruhe		10	50		
	St. Fukier z Monachium		5	00		
	Mackiewicz z Berlina		5	00		
	Mikulski z Monachium		5	00		
	Studenci z Monachium		58	50		
	Studenci z Lipska		25	13	111	13
Poznańskie	Dr. Wybicki z Poznania		10	00	10	00
Szwajcarja	Prof. W. Górski z Montreux		7	50		
	Dr. Laskowski z Genewy		19	00		
	Szeinkônig Józef z Montreux		1	50		
	K. Sulikowski z Fryburga		52	11		
	Tow. Młodzieży Polskiej z Fryburga		142	87		
	Związek Polski Akademicki z Fryburga		11	24	234	22
Włochy	Dr. B. Landau z Wenecji 35 lirów		13	30		
	Wędrychowski Bolesław z Florencji		50	00	63	30
Francja	Eleonora Reicherówna z Paryża				100	00
					1106	89

*) Oprócz ofiar nadesłanych do Redakcji pism i w tych że pismach swego czasu ogłoszonych (objęte wykazem Nr. 4).

Wykaz Nr. 7.

Ofiar nadesłanych z Ameryki.*)

	Rb.	kop.	Rb.	kop.
Baranowski Wł. z Pittston	19	43		
Czyżewski z Detroit	11	66		
Ks. Gozdalski z Adamówna	7	—		
Gardulski I., profesor z Detroit	10	50		
Holtorp z New—Yorku	2	—		
Hotkowski Marjan z Waterbury	4	86		
Krauzowicz J. z Minneapolis	5	—		
Kowalski z Meriden	2	—		
Łobaziński Fr. z New-Yorku	10	01		
Napieralski Stefan od Związku Narodowego w Chicago	680	—		
Piwowarski And. z Detroit	11	66		
Polacy z Ameryki złoż. przez W. Knautha	40	—		
Spryszyński od wychodźców z Buffalo	94	—		
Tomaszewski z Milwaukee	26	23		
Uczciwek z Chicago	28	—		
Wyrzykowski Fr. z Chicago	22	93		
Wyderko Stanisław z Manchester	119	—		
Wyrembecki Fr. z Chicago	7	19		
Zienkiewicz z Numangan	15	—		
Związek Polek	26	50		
Ks. Żychowicz z Scranton Pa.	73	85		
Czerwińska Regina z New-Yorku rub. 50.—**)				
Jabłoński Stanisław z Philadelfji dolar. 17**)			1216	82
			1216	82

*) Oprócz niektórych ofiar nadesłanych do Redakcji dzienników i w tychże dziennikach swego czasu ogłoszonych (objęte wykazem Nr. 4).

**) Zadeklarowane, lecz nie wpłynęło.

Wykaz Nr. 8.

Dochody z odczytów w Warszawie.

	Rb.	kop.	Rb.	kop.
1. Sprzedaż biletów w Wydziale Oświaty Ludowej.				
a) Bilety numerowane na odczyt p. Rabskiego . . 1.				
„ „ „ „ „ Jankowskiego . 2.				
„ „ „ „ „ Krzemińskiego . 3.				
„ „ „ „ „ Radziszewskiego 1.				
„ „ „ „ „ Nowodworskiego 2.				
„ „ „ „ „ Bełzy. . . . . 5.				
„ „ „ „ „ Rottermunda . . 2.				
„ „ „ „ „ Ks. Gralewskiego 43.				
Razem 59 biletów á 3 rb.	177	—		
b) Bilety nienumerowane na odczyt p. Jankowskiego 507				
„ „ „ „ „ Krzemińskiego 432				
„ „ „ „ „ Rabskiego. . 177				
„ „ „ „ „ Dzierżanowskiej 203				
„ „ „ „ „ Radziszewskiego 552				
„ „ „ „ „ Rottermunda. 26				
„ „ „ „ „ Ks. Gralewskiego 885				
„ „ „ „ „ Nowodworskiego 73				
„ „ „ „ „ Bełzy. . . . 485				
„ „ „ „ „ Wołowskiej-Prażmowskiej 225				
„ „ „ „ „ Jantzena. . . 346				
„ „ „ „ „ Mościckiego . 155				
„ „ „ „ „ Piątkowskiego 70				
„ „ „ „ „ Jaczynowskiego 471				
Razem 4607 biletów á 5 kop.	230	35		
c) Bilety na odczyt p. Bełzy	21	70		
d) „ „ „ „ Szukiewicza.	17	30		
e) Naddatki.	55	10		
2. Wpłynęło do Zarządu Głównego, zebrane na odczytach:				
a) Przez Klub Rzemieślników Chrześcijańskich.	65	45		
b) Przez p. Białobrzeskiego	13	30		
c) Przez p. K. Arnolda z odczytu p. Władysława Rabskiego	27	65		
d) „ „ Z. Niedziałkowskiego z odczytu p. H. Radziszewskiego .	80	75		
e) „ „ „ „ „ „ „ Jantzena				
Skarbonka № 724 — 39 k.				
„ „ 725 — 14.53 k.	14	92		
f.) „ Mecenasa Siemiradzkiego z odczytu p. Krzemińskiego . . .	14	37		
g.) Naddatki za bilety.	3	41		
h.) Z odczytu na pensji p. M. Łojko.	7	20	728	50
			728	50

Wykaz Nr. 9.

Dochód osiągnięty z wenty urządzonej dn. 3 Maja 1907 r. w sklepach Warszawskich w obecności delegatek i delegatów P. M. S.

		Rb.	kop.
1	Arkuszewski, handel kol., Miod. 10.	36	71
2	Babęcki, skład mąki, Stalowa 12. .	13	40
3	Bancarzewski, hand. kol., Leszno 2.	5	—
4	Bargoin J., szt. brylanty, N.-Świat. 45.	5	10
5	Bargoin J. „ „ Marszałk. .	3	50
6	Barański, hand. kol. Nowy-Świat 21.	19	19
7	Barański „ „ Krak.-Przedm. 9.	25	—
8	Białobłoccy, perfumerja., Kr.-Prz. 42.	84	97
9	Blikle i S-ka, fabr. cukierk., Marsz. 81.	23	08
10	Błażewicz H. kwiaty, Złota róg Ziel.	16	65
11	Borkiewicz, Chmielna 44.	20	64
12	Borkowski M., księg., Marszałk. 97.	23	88
13	Bratkowski J., hand. kol., Bracka 9.	20	—
14	Bromirski, papeterie, Bracka 13. .	19	20
15	„Bristol café", Kr.-Przedm. . . .	133	—
16	Brzozowski, hand. kolon., Wileńska.	20	50
17	Brobek, magaz. mód, Kr.-Przedm. 51.	3	32
18	Bromirski W., Marszałkowska 77.	20	—
19	Bączyński, cukiernia, Wileńska 17.	78	42
20	Bibljoteka tania, Hoża 16.	9	54
21	„pod Bachusem" hand. kol., Marszałk.	40	38
22	Cytarzyński, skład mydła, Wileńska.	4	53
23	Czapski J. i S-ka, druk.-lit., Marszał. 91.	40	70
24	Czekay A., skład aptecz., Marsz. 108.	24	40
25	Doberski, wyroby tabacz., Szpital. 8.	12	86
26	Domagalski W., skł. aptecz., Marsz. 59.	11	—
27	Dufeutrelle (wyroby Wedla) Marsz. 71.	25	—
28	Ehrenfried, wyroby tabacz., Kr.-Prz. 9.	11	25
29	Fertner A., konf. męska, N.-Świat 63.	52	88
30	Gałkowski L., skł. bielizny, Marsz. 138.	20	—
31	Garliński C., papeterie, Mazow. 16.	13	85
32	Gąsiorowski, perfumerja, Marsz. 105.	25	85
33	Gebethner i Wolff, księgar., Sienna 9.	207	86
34	Gebethner i Wolff, „ Kr.-Prz. 15.	368	21
35	Gebethner J., kwiaty, Krak.-Przedm.	93	75
36	Gołędzinowski S., skład wyrobów wełnianych, Jerozolimska 35. . . .	5	30
	Do przeniesienia . .	1538	92

		Rb.	kop.
	Z przeniesienia . .	1538	92
37	Golińska, galanterja, Plac Teatralny.	63	—
38	Grocholski, cukiernia, Ujazdowska 16.	1	60
39	Gromko, fabr. rękawiczek, Kr-Prz. 17.	15	—
40	Gruszczyński, sklep bław., Kr.-Prz. 7.	29	18
41	Handel kolon. Warsz. Giełd. Związku Roboczego, Pl. Aleksandra 18.	37	57
42	Henneberg B-cia, fabr. wyrob. plater., Trębacka № 1.	32	65
43	Hirsz W., papeterie, Mazowiecka 2.	14	—
44	Jabłkowscy, sklep bławat., Bracka 23.	67	93
45	Jankiewicz L., skł. kawy, Marszałk. 60.	6	63
46	Jankiewicz L., „ „ Nowy-Świat 29.	5	22
47	Jankiewicz L., „ „ Wierzbowa .	14	90
48	Jankiewicz L., „ „ Marszałk. 137.	17	30
49	Idzikowski, księgarnia, N.-Senator. 8.	120	—
50	Idzikowski „ Nowy-Świat 21.	17	41
51	Kaleta, kwiaty, Ujazdowska 20. . .	21	60
52	Kapuścińska, mag. mód, Ś-to Krzys. 7.	4	74
53	Karasiński L., handel kol., Bielańs. 5.	8	—
54	Kłobukowski, skł. zabaw., Szpital. 7.	16	82
55	Kobierzycki, konf. męska, Trębacka.	130	—
56	Koliński, księgarnia, Zgoda. . . .	13	08
57	Konarzewski, skł. aptecz., Bracka 24.	17	23
58	Komorowski, skł. zabawek, Czysta 6.	23	21
59	Kooperacja szkolna, Jerozolims. 21.	10	10
60	Kozłowicz, marmury, Moniuszki. .	10	—
61	„Kronika Rodzinna" księgarnia, Krak. Przed. 22.	67	70
62	Krupecki, papeterie, Wierzbowa 1.	313	89
63	Kubalski, konf. męska, Kr.-Przedm. 5.	163	80
64	Kubalski „ Pl. Teatralny	57	03
65	Kwiatkowski, fabr. paras., Kr.-Prz. 17.	8	—
66	Kwiatkowski „ „ Ś-to Krzyska 38.	30	80
67	Krawczyński, skład farb, N.-Świat 29.	31	86
68	Laboratorjum Chem., perf., N.-Św. 45.	61	20
	Do przeniesienia . .	2970	37

		Rb.	kop.
	Z przeniesienia . .	2970	37
69	Laboratorjum Chem., perf., Senators.	51	10
70	Langner Edm., handel kolon., Marszałkowska 80.	76	33
71	Legotke, skł. nici, Marszałkow. 72.	12	—
72	Lisowska J., księgarnia, Marszałk. 101.	16	20
73	Ludwig A., skł. galanter., Marsz. 113.	163	32
74	Ludwig A., „ Senatorska 6.	36	05
75	Łopieńscy B-cia, bronzy, N.-Świat 37.	45	45
76	Magazyn Artystyczny, Marszałk. 101.	17	32
77	Magnus, papeterie, pl. Ś-go Aleks. 13.	181	70
78	Majewski K., papeterie, Marszałk. 95.	10	58
79	Makowski E., sklep bław., Senator. 19.	36	—
80	Makówczyńska, skł. papieru, Złota 15.	111	47
81	Malczewski, wyst. staroż., N-Świat 16.	67	28
82	Michalski, mag. mód., Ś-to Krzyska.	42	25
83	Miniewski, Marszałkowska 146. . .	25	83
84	Miernicki St., papeterie, Marszałk. 81.	21	50
85	„Mleczarnia Udziałowa", N.-Świat 15.	185	—
86	Muśnicki W., wyr. tabacz., Marsz. 80.	35	69
87	Niedzielski, handel kolon., Wileńska.	3	30
88	Nowolecki, Krucza 43.	8	42
89	Ostrowski, kawiarnia, Marszałk. 113.	94	11
90	Pawłowski, Marszałkowska.	25	—
91	Pawłowski F., hand. kolon., Chmielna.	117	47
92	Przybylski, papeterie, Marszałk. 149.	31	25
93	„F. Puls," perfumerja, Nowy-Świat 41.	51	61
94	„F. Puls" „ Plac Teatralny	142	66
95	„Royal Café", cukiernia, róg Jerozolim. i Brackiej.	167	02
96	Sadowski S., księg. Marszałk. 115.	16	50
97	„Sanitas", skład aptecz., Marszałk. 74.	13	—
98	Schlager, magaz. galanterji, Krak. Przedm. 51.	51	76
99	Serkowski J., skł. lamp, Kr.-Przed. 9.	21	12
100	Siedlecki, kwiaty, Kr.-Przedm. 7. .	234	40
101	Simon i Stecki, hand. win, Kr-.Prz. 38.	40	—
	Do przeniesienia . .	5123	06

		Rb.	kop.
	Z przeniesienia . .	5123	06
102	Sliwiński, sklep spożyw., Stalowa 24.	5	52
103	Służewski M., cukiernia, N.-Świat 1.	42	14
104	Śmiechowski, perfumerja, N.-Sen. 12.	28	95
105	Śniegocki B., cukry, Marszałkow. .	57	—
106	Stankiewicz, wyr. japońskie, Tręb. 10.	41	15
107	Stankiewicz, wyroby jubiler., Senator.	30	—
108	„Świteź", mleczarnia, N.-Miodowa 1.	40	23
109	„Tour", cukiernía, Krak.-Przedm. 7.	158	—
110	Truskolaski W., handel kolon., Biała róg Elektoral.	80	—
111	Trzcińska M., Marszałkowska 71. . .	15	06
112	Twardowski A., perfumerja, Marszałkowska 87.	15	60
113	Wadowski, Marszałkowska 126. . .	16	74
114	„Wandalin", wyr. tabacz., pl. Teatral.	88	03
115	„Wanda", bielizna i hafty, Eryw. 16.	66	63
116	Warszaw. Labor. Chem., Marsz. 89.	39	92
117	Wasiński, artykuły podr., Mazow. 12.	31	05
118	Weigt, magaz. mód, Królewska 1.	14	80
119	Weiss, skład lamp, Krak.-Przedm.	10	—
120	Wende E., księgarnia, Kr.-Przedm. 7.	300	15
121	Wróbel, handel kolon., Kr.-Przedm.	135	57
122	Wyszomirski, skład lamp, Jeroz. 80.	6	—
123	Zabokrzecki i S-ka, naczynia kuchenne, Marszałkowska 124. . . .	15	98
124	„Złoty Ul", cukierki, róg Złot. i Marsz.	12	25
125	„Złoty Ul" „ Marszałkowska.	22	51
126	„Złoty Ul" „ Nowy-Świat 7.	22	78
127	„Złoty Ul" „ Plac Bankowy.	11	20
128	„Złoty Ul" „ róg N.-Miod. i Kr.-Przedm.	17	82
129	„Złoty Ul" „ Chłodna 12. . .	10	67
130	„Złocień", kwiaty, Moniuszki 12. . .	63	10
131	„Zofja", papeterie, Bracka 20. . . .	10	20
132	Żelisławski, jubiler, Nowo-Miodowa.	25	06
		6557	17

Wykaz Nr. 10

rabatów od sprzedaży towarów, dokonanej w dniu 3 Maja 1907 r., ofiarowanych na podstawie deklaracji składanych przez Firmy Handlowe.

ULICA	WYKAZ FIRM	Rubli	Kop.
Hr. Berga	„Prochnau“	1	30
„	J. Barnert (skład obrazów) . .	1	40
„	Ignacy Bączkowski	1	—
„	F. Olak	—	15
„	„Magazyn Francuzki“ . . .	1	—
„	A. Bieniewski (zakł. felczer.) .	2	67
„	„K. Henneberg“ (mleczarnia).	10	—
„	Hugon Fried.	7	—
„	Józef Pęczelski	—	50
Bracka	Jan Pruszkowski	1	—
„	Franciszek Pruszkowski. . .	—	50
„	D. Rozenfeld.	—	32
„	Bernard Sendorowski . . .	1	—
„	J. Królikowski	2	—
„	„Maison Veritable“ (skł. tabac.)	1	15
„	Bronisław Smoczarski . . .	1	—
„	Piotr Giełżyński (skład dywan.)	30	—
„	Filip Komański (sklep kosz.).	1	—
„	Eliza Nestorowicz (mag. mód).	1	—
„	A. Łojewska.	36	27
„	Damazy Minkiewicz	1	—
„	Kazimierz Słoński.	4	—
„	„Marja Apolonja“.	2	—
„	S. Adamczyk.	3	—
Boduena	Apteka Kozłowskiego . . .	6	71
Bielańska	Leonard Kessel (sk. suk. i kor.)	5	—
„	Wacław Sułkowski	15	84
„	Jan Kacperski (skł. futer) . .	3	—
„	W. Witkowski.	4	—
„	Nagalski i A. Psyk	3	—
„	L. Minchejmer	5	23
Chmielna	A. Siekierzyńska	1	50
„	Józef Cybulski	3	—
„	Stanisław Taff (sklep spożyw.)	1	50
„	Romuald Malicki	6	80
„	Jan Malinowski.	1	—
„	„Djana“ kąpiele.	8	31
„	A. Cybulska	3	—
„	Teofil Petz (skład lamp) . .	—	50
„	Jan Kowalski (sklep spoż.). .	—	50
„	„Leokadja“ fabr. gorsetów.	1	—
„	K. Przeradzki	1	10
„	I. Kielman.	20	10
„	Marja Tietz	1	05
„	B. Medyńska.	2	50
„	„Olimp“ E. Jezierski. . . .	—	50
„	Jan Lipecki	1	20
„	M. A. Feinmesser.	—	50
„	Jan Sikora.	1	—
„	Andrzej Przyłuski.	2	—
„	„Nikodem“	3	—
„	„Aurelja“ Czarnowska . . .	10	60
„	St. Kwiatkowski (skl. spoż.) .	1	—
„	St. Wdziekoński	15	46
„	St. Szalay.	5	—
„	E. Unierzyski	6	31
„	F. Burdyński.	1	80
	do przeniesienia	253	27

ULICA	WYKAZ FIRM	Rubli	Kop.
	z przeniesienia	253	27
Chmielna	Józefa Adamska	—	50
„	A. Żurawski, cukiernia . . .	—	20
„	B. Wysiekierski.	—	60
„	I. Zaniewski	1	20
„	A. Stojowska	2	—
„	St. Lipiński	1	—
„	Baliński Felicjan	10	—
Czerniakowska	Kesterlam.	—	10
„	A. Dąbrowski	3	25
„	Jan Grabowski	1	—
Czysta	A. Włodkowski.	40	—
„	Apteka homeopatyczna . .	16	10
Długa	Walerja Szalewicz.	7	30
„	„T. Venulet & Com“. . . .	16	47
„	Zakł. fotogr. „Vandalin“ . .	4	50
„	P. Bitschan	10	—
„	Stanisł. Tomaszewski . . .	6	58
„	F. Żmichowski	4	—
„	Bronisł. Szmajkowska . . .	4	50
„	Janina Grodowska.	3	60
Dunaj	M. Kłyszewski	2	20
Dzielna	Grzegorz Morawski	—	85
„	J. Maliszewski	3	—
„	Feliks Dziemianowski . . .	1	—
„	Jakubowska	—	50
„	Romanowski	—	15
Dzika	Tomasz Renkowski	5	—
„	Bolesław Lublicki	3	50
„	Zawistowski (pral. chem.) . .	5	—
Erywańska	Załęski i S-ka	7	—
„	W. Brühl	5	15
„	Jan Idzikowski	5	—
„	Ignacy Purowski	—	51
„	M. Stankiewicz	5	30
„	E. Sztam	5	—
„	J. Szymański.	3	—
„	„Violette“.	—	50
„	E. Szulc.	5	—
Freta Wąz.	Drzewiecka	—	15
Fabryczna	Maliszewska	3	—
„	Chmielowska.	—	50
„	Rokita	—	30
Górna	Malinowska	—	30
„	Liwska	1	—
Graniczna	Instytut Wód Mineral. . .	10	—
Hoża	„Merkury“	1	—
„	P. Kotnowski	3	50
„	St. Kawiecki.	1	50
„	A. Kozłowski	5	68
„	S. Święcki	—	60
„	„Mleczarnia Lubelska“ . . .	3	—
„	M. Gralewicz, skład węgli. .	—	50
„	Jan Kopeć	1	50
	do przeniesienia	476	36

ULICA	WYKAZ FIRM	Rubli	Kop.
	z przeniesienia	476	36
Hoża	A. Dymowska	—	50
„	J. Wasserstein (mydlar.) . .	1	—
Jerozolimska	Józef Grudniewski.	3	—
„	„Eugenja"	—	20
„	E. Gessner, apteka	25	—
„	Judejko i Szczygłowski . . .	10	—
„	Bazar Przem. Ludowego . .	6	04
„	P. F. Jakubowski	—	30
„	Z. Chyliński	1	50
„	„W. Hess" skład wag . . .	3	—
„	„Mleczarnia Słowiańska" . .	6	15
„	„Oświetlenie"	6	—
„	Jan Grodzki	—	46
„	K. Gielicki	5	—
Świętojańska	K. Miłodrowski	8	15
	Jerzy Goût	—	60
Koszykowa	Jan Kozłowski (cukiernia). .	7	—
„	Wacława Kubicka.	—	30
„	Józef Florczyk	1	—
Królewska	W. Tarnowski	1	—
„	„Sztuka i Rzemiosło" . . .	—	35
„	Rozwadowski I.	3	—
„	Fabjański (księgarnia) . . .	11	84
„	Królikowska	1	—
„	„St. Krausse"(daw. Breymayer)	30	—
„	„Terra"	2	—
„	M. Tuszyński	1	—
„	G. Bartha (cukiernia) . . .	2	15
„	A. Schweitzer	10	—
Krucza	J. Andrzejewski i S-ka . . .	6	—
„	„Ksawery Marjan"	3	—
„	M. Matula.	9	30
„	„Kwiaciarki Warszawskie" .	5	—
„	Marja Ołowin	—	50
„	S. Urban	1	—
„	„Magasin Français"	1	—
„	Skł. Galan. Norym (Ag. Kaller).	1	50
„	S. Sokulski	3	—
„	Ant. Łaszczyńska	2	25
„	Emilja Wdowińska	4	40
„	M. Jezierski (Apteka) . . .	10	—
„	W. Wohlfarth	2	—
„	Józef Mazurkiewicz, skł. aptecz.	3	—
„	L. Lisiecki (skł. win i delikat.).	8	30
„	A. Bronikowska (sklep spoż.).	2	50
„	Mioduszewski Józef	1	05
„	Stanisł. Waszkiewicz	4	—
„	Ad. Baruszyński (skł. aptecz.).	5	—
„	F. Zieliński (mag. obuwia). .	2	—
„	Wład. Moulis i Stef. Nergier.	3	25
„	F. Krupiński (wyr. tab.) . . .	—	25
„	Filja Piekar. Mechanicz. . .	—	50
„	Herman Lasch (skł. wędlin).	1	—
	do przeniesienia	703	70

ULICA	WYKAZ FIRM	Rubli	Kop.
	z przeniesienia	703	70
Krucza	H. Chudzyńska (mag. mód)	3	—
„	A. Sikorski i K. Kurcewski .	10	—
Kr. Przedm.	B. Żmijewski.	8	—
„	Fr. Jastrzębski	1	—
„	Ulanicki i Sokołowski . . .	10	—
„	L. Zgliński i S-ka.	4	30
„	Henryka Szyszko.	2	—
„	St. Hiszpański	12	90
„	Kowalski i Filtzer.	6	50
„	M. Bełkiewicz	10	—
„	Helena Boniczkowska . . .	10	—
„	K. Wenda, apteka.	25	—
„	Berent i Plewiński	13	18
„	I. Klimowicz.	3	—
„	Mieczysław Lijewski. . . .	21	15
„	Fr. P. Piekarski	3	—
Kaliksta	Latosińska.	1	—
Karolkowa	Józef Ekiert	3	—
Kapitulna	A. Zaborowska (mydlarnia) .	1	—
Leopoldyny	„Wanda" A. Altman	—	45
„	Adolf Witt	10	—
Leszno	Stefanja Czerwiec.	—	24
„	L. Stoczyk	—	30
„	Aleksander Bohuszewicz . .	—	30
„	W. Niezabitowski (skl. spoż.).	—	60
„	„Karawan" (skład herbaty) .	50	—
„	W. Bronowski	2	—
„	Jan Baranowski.	1	—
„	Marja Cichocka.	—	15
„	Aleks. Ekier	—	20
„	Knysiak.	—	50
„	Pękalska	—	50
„	A. Zawadzki	—	20
„	Aurelja Lichtner	1	50
„	Józefa Herbst	—	50
„	Tenderenda	1	05
„	Hipolit Kustra	—	30
„	Foczmarowicz	—	10
„	Kozłowska	—	30
„	Borkowska	—	50
„	Brzofas.	—	20
„	Kaz. Gumowski	3	25
„	Jan Dzierżanowski.	1	—
„	J. Kobyłecki	—	50
„	Jan Sobol.	1	—
„	Fran. Laskowski	—	60
„	Morawski	—	85
„	Edw. Piorunkiewicz	—	50
„	A. Łowicka	—	20
„	Namierzyński.	—	20
„	Szpunder	—	05
„	Niedzielski.	3	30
„	Zuzanna Wojtaszewska. . .	—	50
	do przeniesienia	934	57

ULICA	WYKAZ FIRM	Rubli	Kop.
	z przeniesienia	934	57
Leszno	Anton. Niewiadomska . . .	—	50
„	Jankiewicz (Import kawy). .	29	62
„	Adolf Wolf	10	—
„	Kuczyński Wł. (handel win) .	10	40
„	Karol Kopycki	—	30
„	Kuksz i Luedtke	25	—
Mazowiecka	„Ogrodnik Polski".	25	—
„	Adela Pistor (magaz. mód.) .	6	—
„	F. Pierzchalski	5	—
„	Józef Skwara	3	50
Mokotowska	F. Kurkowski (mydlarnia). .	2	—
„	J. F. Różycki.	—	30
„	Józefa Morawska	5	—
„	I. Szypulska	1	50
„	Zbigniew Trapszo.	2	—
„	Rakowska.	5	—
Marszałkowska	A. Rudowski (skład sukna). .	12	—
„	L. Gołembiewski	1	42
„	R. Czarnecki i S-ka. . . .	10	—
„	I. Banasikowski (mag. obuw.).	20	—
„	Adolf Kozakiewicz	3	—
„	Konst. Trepte (księgarnia). .	10	—
„	E. Czajkowski i W. Wernik.	25	—
„	„F. Anczewski", wł. fir. T. Lisowski	89	—
„	A. Śliwicka	8	20
„	I. Sipka.	6	50
„	Wł. Holewiński (bazar szkol.).	3	80
„	K. Teleśnicki(skł. wyrob. Jarosł. i Kostr.)	5	—
„	W. Bielski	15	58
„	Tarnowski i Tomaszewski. .	25	—
„	W. Łaganowski.	8	12
„	M. Alberti.	5	—
	W. Kawecki	40	—
„	Teofil Nissensohn(mag. kapel.).	1	20
„	Eugenjusz Wojterski z 2-ch sklepów z Chmiel. 48 i Marsz.	10	—
„	I. Marcinkowski (skł. pap.) .	3	—
„	F. Szlager.	11	—
„	K. J. Słupski, (cukiernia) . .	10	30
„	Adolf Straus.	3	—
„	J. Gołembiowski	5	—
„	W. Paszkowski (perfumerja) .	3	75
„	S. Bukowiecki, (księgarnia) .	3	—
„	J. Kornack	2	—
„	F. Bursiak (zakł. ogrodniczy).	6	80
„	J. Lewandowski	4	16
„	Francisz. Ryczek (fabr. paras.).	3	—
„	St. Staniszewski	15	—
„	„Krakowska cukiernia" . . .	5	—
„	L. Wasilkowska	1	—
	do przeniesienia	1440	52

ULICA	WYKAZ FIRM	Rubli	Kop.
	z przeniesienia	1440	52
Marszałkowska	Wacł. Sroczyński (zak. fotog.).	—	60
„	Fr. Staszewski (zakł. ogrod.).	2	65
„	Witold Gutkowski (skł. pap.).	3	—
„	Wład. Ryl (pral. chem.) . .	4	50
„	Z. Kowarska.	—	25
„	L. Jagodziński (zakł. felczer.).	2	50
„	Kaz. Majewski	—	50
„	Krassowski i S-ka.	5	60
„	E. Unierzyski i S-ka. . . .	1	—
„	Zofja Czarnocka	3	23
„	Ludwik Bollman (zak. optycz.).	2	—
„	Aniela Szuman	6	50
„	J. L. Sejd (optyk)	—	25
„	Ostrowski (mleczarnia) . . .	5	—
„	E. Lobsztejn.	—	50
„	Tabjasz Krele	1	24
„	Kordziński	3	23
„	Aleks. Twardowski	15	60
„	B. Rudzki (skł. instr. muz.) .	1	80
„	I. Rachocka (skł. owoców). .	—	60
„	„Marta".	—	70
„	E. Filleborn (apteka). . . .	14	—
„	„Nathalie Aline" (A. N. Umińska)	5	—
„	Gruberski, cukiernia	3	—
„	A. Długokęcka, (han. win.) . .	1	50
„	„Władysławówka" mleczarnia.	1	—
„	„Chryzolit" (sk. pap. i mat. piś.).	2	08
„	M. W. Pióro.	2	—
„	Paweł Pürschel	2	70
„	Bolesł. Minich i S-ka . . .	7	—
„	L. Kiszakiewicz (skł. nici i tow. nor.).	6	65
„	Gutkowski	2	—
„	K. Zaydler i Babińska . . .	3	—
„	Berowski (masarnia)	5	—
„	Józef Bagnowski (zakł. fryz.).	1	50
„	Marja Piszczatowska	—	50
„	T. Dymowski	3	—
„	Marchand	—	75
„	Z. Gościcka (skł. mat. piśm.).	1	50
„	„Maryna" (Mioduszewska). .	1	05
„	Władysław Jagiełło	6	13
„	G. Halperin	—	50
„	F. Kuciński, apteka	5	—
„	„Veritas" (plak.-stempl.) . .	—	50
„	S. Kwiatuszyński	6	26
„	M. Gelbfisz (mat. piśm.) . .	—	50
„	Józef Thieme (sklep rękaw.).	1	—
„	Seweryn Grzechotowski (cuk.)	1	—
„	J. Dydyński	1	—
„	M. Bockova	1	54
„	Lud. Kossowski	1	—
	do przeniesienia	1589	43

ULICA	WYKAZ FIRM	Rubli	Kop.
	z przeniesienia	1589	43
Marszałkowska	Stan. Aksamitowski (sk. spoż.).	1	—
„	„Motor“ Warsz. Tow. Akcyj.	25	—
„	Kosiorkiewicz (skład aptecz.).	—	50
„	J. Sukiennicki (skl. mydl.) . .	1	—
„	„Prawda“ mleczarnia z 3-ch sklepów	36	—
„	S. Habergrütz (skł. tabacz.) .	—	50
„	St. Wasilewski (skl. spożyw.).	1	—
„	A. Trafisz (skl. spożywczy).	—	72
„	St. Górski (skl. mydl.) . . .	—	80
„	Bukowski, apteka	15	—
„	Chmurzyński (zakł. ogr.) . .	1	—
„	St. Duczmalewski (ciastkarnia)	1	50
„	Leśniewska Fran. (skl. spoż.)	—	50
„	St. Węgierski	17	23
„	Eleonora Wrońska.	—	75
„	Wł. Tarkowski.	10	—
„	E. Łazarowicz	1	—
„	Wiktorja Majewska	8	04
„	Perzyna	1	27
„	I. Piasecka	2	50
„	Wład. Różycki	15	47
„	Anna Różycka (magaz. mód) .	7	—
„	Juljusz Brykner.	—	50
„	Marjan Kowalski (zegarmistrz).	1	70
„	St. Prasałek (skł. mąki). . .	3	47
„	Fr. Koziołkiewicz	3	60
„	M. Barcz (apteka)	5	—
„	Felicjan Masiewicz (skł. w.).	5	—
„	Wojciech Ciosański (m. obuw.)	2	60
„	K. Domaradzki (wyr. tab.) . .	9	—
„	Gustaw Wisnowski (skł. tow. żel.)	3	—
„	Wład. Rudnicki (zegarmistrz).	14	60
„	„Ewaryst“ (Zdziennicki). . .	13	65
„	W. Kazibet (wyroby skórzane).	1	50
„	„A. Siou et C-ie“ (W. Kremky)	6	90
„	Florjan Tomaszewski. . . .	6	58
„	„Ludwika“, mag. pościeli . .	3	35
„	Andrzej Bukowiecki	2	25
„	A. Blumental.	—	50
„	Z. Kowalski i S-ka	2	50
„	E. Kummant	3	—
„	Tow. Peters. fab. mech. obuw.	16	74
„	L. I. Luśmierski, magazyn krawiecki	6	—
„	Klemens Vetter, mag. rękaw.	5	—
„	A. Michalski, sklep z kwiatami.	5	36
„	„Magazyn Jarosławski“ . . .	8	20
„	K. Brokowski	4	15
„	T. Z. Osiński	20	—
„	S. Modliński i S-ka. . . .	12	83
„	Bogusław Herse	50	—
	do przeniesienia	1954	19

ULICA	WYKAZ FIRM	Rubli	Kop.
	z przeniesienia	1954	19
Marszałkowska	„Górce“ zakład ogrodniczy .	1	70
„	Antoni Chojnacki.	5	—
„	Biertümpfel, apteka	10	—
„	Briesemeister	5	—
„	Owczyński	—	26
Plac Mirowski	Kuryluk i Rogulin	25	—
Mirowska	Dyjonizy Nowiszewski . . .	1	—
„	Wawrzyniec Ziółkowski . .	1	—
Miodowa	Michał Pik (zak. opt. chir.) .	3	25
„	H. Kucharzewski (apteka). .	3	62
„	St. Piorunkiewicz.	7	—
„	Messing Leon	13	85
„	Antoni Kluczewski (dystr.) .	3	—
„	Wład. Strakacz	1	—
„	M. Kaufman (daw. K. Sommer)	4	—
„	St. Gasiński (cukiernia). . .	9	30
„	J. A. Krausse	10	—
Moniuszki	Jan Silberberg (skł. luster) .	2	—
„	Piotr Laskauer, wyd. „Książnicy“.	1	70
„	Leon Ziółkowski (zak. felcz.).	1	63
„	I. Tyraspolski (fotogr.) . . .	—	65
„	Edm. Klimek „Bar Waldsch.“	10	—
Nowo-Miodowa	J. Drozdowski	3	—
Niecała	H. Bolz.	1	—
„	„Marja Łuba“ Mistakiewicz.	4	—
„	Franciszek Winkler	21	48
„	Osińscy B-cia	20	—
„	Walerja Garnuszewska . . .	3	35
„	Władysław Rekwart. . . .	5	60
„	Julja Brandysiewicz	5	—
Nowowiejska	Koszarska	—	30
„	M. P.	1	—
„	St. Archita	—	50
„	Szajko	—	15
„	I. Malawko	—	50
Nowolipki	Dłuski i Skierski, apteka . .	4	31
„	Cecylja Kudlińska.	1	—
„	Walerja Polm	1	—
„	Walery Płosaj	—	20
„	Apolonja Szmar	5	—
„	Jan Dziubłowski	—	50
„	Mędrzycka	—	20
„	Bolesław Gumowski. . . .	—	50
„	R. Piotrowski	1	—
„	Jan Patora	1	50
„	Stan. Wojciechowski . . .	1	—
Nowo-Senatorska	Edmund Langner	15	—
„	J. Rokicki	10	58
Nowo-Wielka	W. Cybulski	5	—
	Mirecki W.	3	—
	do przeniesienia	2189	82

ULICA	WYKAZ FIRM	Rubli	Kop.
	z przeniesienia	2189	82
Nowy-Świat	Sierczyński	2	55
„	St. Przybyłkowski	4	—
„	J. Kozakiewicz	4	75
„	Jaskłowski	1	84
„	Pietrzak	4	—
„	K. Greulich	8	—
„	W. Talir	—	50
„	Ignatowski i Wokulski	5	—
„	Z. Jasieński	5	—
„	St. Winiarski	10	70
„	J. Rokicki i S-ka	5	35
„	W. Malinowski	22	—
„	M. Arct	10	—
„	Leopold Gronowski	3	50
„	A. Lenczewski	2	50
„	Juljan Burof	8	30
„	„Columbia Phonograph Company“	6	—
„	Franciszek Nowacki	5	—
„	L. Niemczyński	8	10
„	F. Szymanowski	1	—
„	A. Kowalski	6	—
„	St. Górski	5	—
„	M. Malinowski, apteka	15	—
„	Blikle (cukiernia)	11	80
„	Apteka Homeopatyczna	16	10
„	Artur Gruell	1	50
„	K. Wojutyński i S-ka	2	60
„	Pozzi i Czernik	3	—
„	Kołodziejski i S-ka	15	—
„	Oraczewski St.	3	03
„	Piasecki	2	50
„	T. Potrzebski	25	—
„	Jan Fiszer	10	—
„	Bolesł. Mikulski	3	32
„	K. Chwilczyński	5	—
„	A. Strauss	3	—
„	Edward Dusoge	5	—
„	Juljan Rupp	5	—
„	„Maison Ormonde“	27	60
„	Natalja Klink	7	—
„	P. E. Salinger	3	—
„	F. Białowąs	7	60
„	Wilhelm Geyer	10	—
„	Stow. Przem.-Przew. m. Warsz.	5	—
„	Br. Mieszkowski (zakł. fotogr.)	3	30
„	„Jan Kuman” Leon Dolcy	10	—
„	Z. Arrasz	2	—
„	„E. Lange“ Jan Koziakiewicz	1	35
„	R. Skuza	1	50
„	„Aryadna“ Kowalska	1	—
Nowo-grodzka	Dabiński	—	30
	Kolińska	—	50
	do przeniesienia	2525	91

ULICA	WYKAZ FIRM	Rubli	Kop.
	z przeniesienia	2525	91
Nowo-grodzka	A. Zarzewski	—	20
	Jakubczyk	—	50
„	Bernatowicz	1	20
„	Sieradzki	—	30
„	Nomberski, (dystrybucja)	—	50
„	L. Lukas	—	50
„	Kiełbasiński	3	—
„	Juljan Nachejusz (fryzjer)	2	—
„	Wład. Gołębiowski (fryzjer)	1	42
„	Walenty Komorowski	—	30
„	Kowakiewicz	—	20
„	Stow. Prac. D. Ż. W. W.	43	07
Ordynacka	Anna Smoczyńska	1	95
Pawia	Karol Jaroszyński (sklep spożywczy)	1	—
Podwal	S. Dutkowski (mag. obuwia.)	1	25
„	S. Zdanowski (mag. bielizny)	5	—
„	B. Wyrzykowski	2	10
„	Bartłomiej Krynicki	1	—
Piękna	C. Bąbalska	1	—
„	M. Zakrzewska (mleczar.)	1	—
„	Fajnsztajn	—	30
„	Dzięgielewski	—	40
„	Bojanowski	1	—
„	Ziółkowski (sklep spożyw.)	—	10
„	Znamokiewicz	—	30
„	Kawiecka (piekarnia)	1	50
„	Borejko	1	25
„	Konopka	—	60
„	Jankowski (fryzjer)	—	60
„	Winc. Olenderczyk	—	20
„	Komosa	—	50
„	P. Kołpaczewski	—	30
„	Mysianowski	—	50
„	A. Zemler	—	50
„	Piński (skład apteczny)	3	—
„	A. Rosental	—	50
„	Antoni Górka (zakł. fryzj.)	1	—
„	„Versal“	25	—
Plac Ś-go Aleksandra	Aleksander Jodko	18	75
	Genowefa Artymińska	3	—
„	Otton Sikorski	1	85
„	J. Janowski (cukiernia)	2	30
„	Riedel	2	—
„	Tadeusz Kuszewski	15	55
„	Henryk Philipp	—	45
„	F. Czaban	—	50
„	Wł. Koralewski	5	24
„	Jan Młodkowski	4	40
„	Seweryn Jung	200	—
Rynkowa	Berta Boboli (Bazar Janusza)	10	—
„	R. Mucho (skl. № 6) „ „	10	—
Rybaki	Michał Rymkiewicz (kąpiele)	6	34
	do przeniesienia	2911	33

ULICA	WYKAZ FIRM	Rubli	Kop.
	z przeniesienia	2911	33
Sosnowa	R. Nowakowski	—	80
Stare-Miasto	S. Skowroński	5	54
Sienna	Jan Artymiński	1	50
„	Jan Andrzejewski	6	—
„	„Roman“ Zakł. fryzjerski	4	30
Szkolna	Laskowski	3	50
Szopena	Swiński	1	—
Stalowa-Praga	Z. Nawrocki	2	—
	Sliwiński	5	52
Senatorska	W. Popiel	4	20
„	W. Bieńkowski	2	60
„	L. Lipiński (jubiler)	15	—
„	Tytus Kowalski	5	—
„	Edward Szultz	13	81
„	M. F. Witt	30	—
„	Ign. Hordliczka, L. Dietrich i S-ka	17	83
„	B-cia Hempel	10	—
„	F. Izdebski	35	21
„	L. Pürschel	6	50
„	Szwarzeński & Różycki	5	—
„	Karol Głaziewicz	3	—
Szpitalna	S. Nowakowski	1	50
„	D. Emersajłow (skl. koszyk.)	1	35
„	„Maison Max“	1	—
„	E. Wedel	25	—
„	J. Dreher (optyk)	2	—
„	„Romana” (mag. mód)	1	—
„	H. Ławicka (skład papieru)	2	—
„	S. Borkowski	3	—
„	Cybulska (dystrybucja)	3	—
Ś-to Krzyzka	F. Czarnecki	2	50
„	S. Wojnicki	1	—
„	S. Kowalski (Stow. rob. chrz.)	2	50
„	B. Grzybowski	3	—
„	Z. Bystrzanowski	6	05
„	K. Unierzyski	3	50
„	Zając (księgarnia)	—	40
„	Anna Korycińska	—	58
„	Jan Krajewski	18	80
„	A. Szostakowski	2	50
	St. Szapiński	5	—
„	P. Rosenblatt	2	—
„	„Teofila” (owocarnia)	1	50
„	Michał Mrozowski	3	—
„	Wład. Kosiarski	1	—
„	P. Nowicki	4	20
„	B. Baumkeler	—	30
„	Józef Mrówczyński	1	20
„	M. Kensik	3	—
„	Walery Tarnowski	1	—
„	Antonina Będzurska	—	50
	do przeniesienia	3193	02

ULICA	WYKAZ FIRM	Rubli	Kop.
	z przeniesienia	3193	02
Ś-to Krzyska	St. Królikowski	—	50
„	M. Jerzyniewicz	—	50
Tłomackie	W. Gising	3	20
Towarowa	Pałkański i Pałka	8	—
Targowa-Praga	M. Radecki	2	—
Trębacka	W. Postawka (księg. E. Koliń.)	3	—
Tamka	Krzymiński	6	—
„	Wacław Przedpełski	3	05
„	Feliks Cybulski	2	46
„	Kazimierz Sobol	1	63
Plac Teatralny	M. Wrześniewski	11	—
„	A. Chodowiecki	12	—
Twarda	Mankielewicz	48	27
„	J. Strzelecki	—	15
„	Jędrzejowski	16	80
„	Antoni Tatorski	—	75
„	S. Gutkowski	2	—
Aleje Ujazdowskie	K. Henneberg, mleczarnia	10	—
„	A. Kaleta	21	20
„	W. Makarowski	1	80
„	Piątkowski	1	40
Wilcza	K. Ostrowski	1	—
„	Piotr Drążewski	—	50
„	Wacław Kann	3	—
„	Trzeciak	—	10
„	J. Fręsiak	—	50
„	Fr. Rakowski	3	—
„	Skowrońska	—	50
„	Filip Anders	1	—
„	Anna Tietz	1	—
„	W. A. Grochowski	5	—
„	St. Doczekalski	—	60
„	K. Miecznikowska	—	55
„	Głowacka	—	50
„	K. Dąbrowski	1	—
Wiejska	S. Kontkiewicz	10	—
Wierzbowa	W. Jurczykowski	4	—
„	A. Jaskulski	32	75
„	Z. Laurysiewicz	2	—
Wspólna	Józef Pol	—	50
„	Białtek	—	20
„	„Marta”	—	70
„	Jan Zapalski	—	35
„	Urbański	1	—
„	Kozłowski	—	30
„	Łukasiak	—	50
„	Jan Kotowski	2	25
„	P. Wałkowski	3	—
„	Dąbrowski	1	—
„	Gozdecki	1	—
„	Teofil Sapiejewski	3	—
„	Turczyński	—	50
	do przeniesienia	3430	03

ULICA	WYKAZ FIRM	Rubli	Kop.
	z przeniesienia	3430	03
Wspólna	Bobecki.	1	—
„	Plewkiewicz	—	50
„	Teofil Wiśniewski.	—	50
„	F. Kulbicki	1	—
„	Sklep Chrześcijański. . . .	2	—
„	„ „ Balbina Dydok.	—	20
„	Goniprowski	—	30
Wielka	I. Kozłowski	7	—
„	Ludwika Wiechecka	1	55
„	Dąbrowski	3	25
Wileńska	Krauze	—	80
Praga	Stefan Rzymski.	2	—
Plac	A. Górski	2	—
Warecki	„Drozdowo“ (Kopczewski). .	5	—
Warecka	R. Szymański	—	50
„	Markowski	1	50
Włodzimierska	Gnatowska	—	20
„	Mroińska	—	30
Widok	A. Szadkowski	30	50
„	St. Szparaga	1	—
„	Niciński.	—	30
Złota	Wyrozębski	—	80
„	Kropiwnicka (fabr. gorset.). .	—	50
„	Feliks Boniński.	—	50
„	A. Szwartz (mydlarnia). . .	1	—
„	„Władysław“ (fryzjer) . . .	—	50
„	Leon Bobrowski (skl. spoż.) .	—	50
„	Perfumerja „pod bocianem.“ .	1	—
„	Jan Forszt.	2	—
„	W. Dobrzyński (skład obuwia)	4	50
„	M. Niewęgłowski	—	60
„	Wł. Klicki (apteka). . . .	7	25
„	Z. Kalińska (owocarnia) . .	3	—
„	Sowiński & Szulc.	5	—
„	Jan Jaworski.	1	02
„	G. Marynowski.	1	—
„	K. Urbankowski (fryzjer). .	2	—
„	„Leokadja“	1	—
„	„Victoria“ (pralnia)	1	50
„	J. Klein (skład aptecz). . .	1	70
„	A. Brudnicki (mydlar.). . .	1	30
„	A. Granke.	7	—
„	A. Majewski.	—	50
„	F. Getter	2	—
„	A. Jankowski	1	05
	do przeniesienia	3538	65

ULICA	WYKAZ FIRM	Rubli	Kop.
	z przeniesienia	3538	
Złota	Cecylja Kowalska.	—	
„	K. Czaplicki.	2	
„	S. Kwiatkowski (mydlarnia) .	1	
„	M. Czerny	1	
„	Adela Bandtke.	2	
„	„Odessa“ (W. Krokowski). .	1	
„	Michał Pałka.	1	
Plac Zamkowy	Jan Kłossowski.	10	
Zakroczymska	Tadeusz Wardziński (fryzjer).	2	
Zielna	L. Plocer (mydlarnia) . . .	1	
Zgoda	J. Godfryd	—	50
„	„Tygodnik Mód“—redakcja .	1	—
„	T-wo Orgelbranda S-nów . .	1	—
„	„Tygodnik Mód“ — administracja	1	—
„	A. Gutowski (restauracja) .	2	—
Żabia	Wollenbergowie	3	25
Żelazna	„Nowy Versal“, ...	25	—
„	Wojciech Pastuszek. . . .	—	15
Żórawia	Aleks. Swietlik (skl. spoż.). .	1	—
„	Ossowska	—	30
„	Mleczarnia Warsz. Wiedeń. .	2	—
„	M. Lenartowska	—	50
„	C. Skup. handel win	3	40
„	Florentyn Łukowski	—	50
„	Jan Puternicki	1	—
„	Kazimierz Kudlak	—	50
„	Antoni Pintara	1	50
„	Bronisław Suski	—	60
„	Abczyńska (pralnia)	—	75
„	Bronisława Olszewska. (obuwie)	1	—
„	Wołyński	1	—
„	Gniewkowski (piwiarnia) . .	—	50
„	Szczutowski (cukiernia). . .	5	—
„	E. Langner	10	—
„	Fr. Poradowski.	5	—
„	A. Graff	25	—
„	Nowolecki.	3	—
„	„Żyrardów“	200	—
„	J. Wróblewski	25	—
„	W. Muśnicki.	15	—
„	Chamski	3	—
„	A. Hordliczka	3	60
		3904	22

Wykaz Nr. 11.

Dochodów i rozchodów Przedstawienia p. Jadwigi Mrozowskiej (16 V 1907).

	Rb.	kop.	Rb.	kop.	Rb.	kop.
I. DOCHODY:						
Za sprzedane 29 krzeseł po . . . . . 5 rb. — k.	145	—				
„ „ 44 „ „ . . . . . 3 „ — „	132	—				
„ „ 72 „ „ . . . . . 2 „ — „	144	—				
„ „ 168 „ „ . . . . . 1 „ 50 „	252	—				
„ „ 278 „ „ . . . . . 1 „ — „	278	—				
„ „ 138 „ „ . . . . . — „ 75 „	103	50	1054	50		
„ „ 77 miejsc na balkonie po . . . . . 1 „ 20 „	92	40				
„ „ 81 „ „ „ „ . . . . . 1 „ — „	81	—				
„ „ 64 „ „ „ „ . . . . . — „ 80 „	51	20				
„ „ 61 „ „ „ „ . . . . . — „ 60 „	36	60	261	20		
„ „ 31 „ „ galerji po . . . . . — „ 50 „	15	50				
„ „ 114 „ „ „ „ . . . . . — „ 30 „	34	20	49	70		
„ „ 1157 biletów ogółem otrzymano Rb.					1365	40
ze sprzedaży programów przy stoliku I	44	79				
„ „ „ „ „ II	104	90				
„ „ „ „ „ III	38	80				
ogółem za programy					188	49
Dochód z bufetu					71	55
Dochód z ogłoszeń na programach					83	—
Naddatki					47	70
Razem dochód b-to					1755	84
II. ROZCHODY:						
Za salę p. Gawalewiczowi	131	—				
Oświetlenie reflektorami	10	—				
Za orkiestrę p. Mitmannowi	34	—				
Kwiaty	14	30				
Dzierżawa bufetu od Ch. Toura	20	—				
Za druk afiszów w f-mie Cotty	41	—				
Za akompaniament prof. Golmerowi	25	—				
Za naukę tańca p. Kulesza	25	—				
Rachunek firmy B. Herse	44	—				
Programy	57	04				
Drobne wydatki	18	75				
Podatek miejski	78	85				
Razem rozchód					499	04
CZYSTY DOCHÓD na Dar Narodowy					**1256**	**80**

Wykaz Nr. 12.

Wpływów do skarbonek.

			Rb.	kop.	Rb.	kop.
Maj 3	Skarb.	№ 718 (J. Wdowiński)	38	99		
„	„	№ 684 „	14	54		
„	„	№ 716 (Ed. Jankowski)	41	30		
„	„	№ 717 „	19	67		
Maj 6	„	№ 712 (Miecz. Jabłoński)	6	51		
„	„	№ 695 (Janusz Paprocki)	1	97		
„	„	№ 720 (Rostkowski)	6	47		
„	„	№ 721 „	1	97		
„	„	№ 722 „	4	34		
„	„	№ 723 „	2	57		
„	„	№ 709 (Czesław Ziemkiewicz)	4	05		
„	„	№ 705 (Marjan Maławski)	6	24		
„	„	№ 707 (Zbign. Zdanowicz)	6	40		
„	„	№ 715 (Jan Jelski)	2	57		
„	„	№ 681 (Kochański Ant. Praga, Wileńska 41)	14	59		
„	„	№ 710 (Butler Miecz.)	2	88		
„	„	№ 686 (Bobiński Wład.)	9	—		
„	„	№ 701 (Żyleński Alfred)	10	90		
„	„	№ 694 (Łokcikowski Włodz.)	10	41		
„	„	№ 702 (Pietrzykowski Bron.)	4	56		
„	„	№ 696 (Morasiński Henr.)	15	64		
„	„	№ 687 (Kotarbiński Wiktor)	22	10		
„	„	№ 688 (Klepacki Wład.)	20	58		
„	„	№ 690 (Swinarski Wojc.)	10	16		
„	„	№ 699 (Włodarski Józef)	10	25		
„	„	№ 711 (Gutowski Leon)	7	13		
„	„	№ 698 (Stawiński Ludw.)	4	23		
Maj 7	„	№ 708 (Górski Tad.)	8	18		
„	„	№ 689 (Cydzik Jan)	24	12		
„	„	№ 691 (Swinarski Wojc.)	12	51		
„	„	№ 697 (Jasiński Stef.)	6	66		
„	„	№ 685 (Paprocki Adam)	9	40		
„	„	№ 700 (Moczydłowski Wacł.)	4	03		
„	„	№ 692 (Krzyżanowski Zdz.)	—	76		
„	„	№ 706 (Krzypczyk Franc.)	7	29		
„	„	№ 683 (Marczuk)	1	43		
„	„	№ 704 (Kierkuś Jan)	2	68		
„	„	№ 714 (Celiński Wacław.)	1	83		
Maj 18	„	№ 698 (Rostkowski)	3	63		
Maj 24	„	№ 810 (Rostkowski)	3	54		
Sierpień 1	„	№ № 693, 703, 726, 727, 732.	30	69	416	77
					416	77

Wykaz Nr. 13.

Darów złożonych w naturze.

№		Rb.	kop.	Rb.	kop.
1— 3	**Dr. Ig. Baranowski** ze swymi domownikami: 30 obrazów Promyka, 3 komplety po 10 szt. pg. karty № 400847.	120	—		
4	**Bezimiennie:** Złota broszka i kolczyki wagi $1^1/_2$ łuta.	20	—		
5— 6	**Bezimiennie:** 2 ordery, wartości 3-ch dukatów.	7	50		
7	**Bezimiennie:** Obrazek mały, wyobrażający jezioro w górach, w złoconej ramce.	5	—		
8	**Bezimiennie z Rypina:** Zegarek srebrny, o jednej kopercie, stary. .	1	—		
9	**Bezimiennie z Rypina:** Szpilka do włosów podwójna, srebrna wagi 1 łut.	—	40		
10—11	**Fr. Kostrzewski:** 2 obrazy własne, wyobrażające: 1) Aptekę zamkniętą w nocy, do której dobijają się ludzie, 2) Dzieci wiejskie idące do szkoły w zimowy poranek, ocenione po 15 rb.	30	—		
12—13	**Hr. Chodkiewiczowa:** 2 urny japońskie majolikowe (jedna pęknięta i sklejona)	50	—		
	Koło w Jazgarzewie: 13 starych monet:				
14	1-na z czasów Augusta III. 0.50				
15—20	6. „ „ a 0,30. . . . . 1.80				
21—23	3. „ „ a 0,15. . . . . —.45				
24—26	3. „ Zygmunta I. „ . . . . . —.45	3	20		
27	**Inż. K. Stawecki:** Kasetę żelazną na takiejże podstawie 235×290×425 m/m.	30	—		
28	**Bezimiennie:** Srebrne porte-cigare ocenione na	25	—		
29	**Koło w Sosnowcu:** 1 dukat.	4	40		
	Bezimiennie z Radomia:				
30—33	1) 4 obrączki złote = 5 dukatów à 4.35	21	75		
34—35	2) 2 pierścionki z kamyczkami (wartość złota).	2	50		
36	**Stanisław Kuczewski:** obraz staro-francuskiej szkoły „Porwanie Sabinek“ oceniony na	200	—		
37	**Koło w Kutnie:** pierścionek złoty z 5-ma emaljowanymi krzyżykami	2	—		
38	**P. Duplicka:** Stułę białą haftowaną złotem, ocenioną	20	—		
39—40	**W. Trojanowski:** 2 medale z popiersiem H. Sienkiewicza po 5 rb.	10	—		
	Po za rozporządzeniem Komitetu:				
	W. Trojanowski: 4 medale H. Sienkiewicza (sprzedane)	20	—		
	Tow. „Soczewka“: papier na użytek P. M. S. za sumę	200	—		
	Leon Hassfeld: 5 pud. tektury na oprawy do nagród dla młodzieży	10	—	782	75
				782	**75**

Wykaz Nr. 14.

Koszty zebrania „Daru Narodowego 3 Maja" za rok 1907.

		Rb.	kop.	Rb.	kop.
	Od dn. 13/IV do 15/XI 07.				
I.	**Wydatki biura Komitetu:**				
1.	Druki różne	6346	72		
2.	469,200 kopert	1250	95		
3.	Marki pocztowe	1103	43		
4.	Płaca pracowników biurowych	2078	47		
5.	„ straży przy kasie	196	95		
6.	Wysyłka druków na prowincję	196	58		
7.	Roznoszenie listów	168	16		
8.	Koszty urządzenia odczytów	913	66		
9.	Koszty organizacyjne	594	28		
10.	Materjały piśmienne	77	73		
11.	Koszty ogólne: depesze, posłańcy, drobne wydatki. 223.45				
12.	Chorągiewki P. M. S. 78.32				
13.	Dekoracja balkonu . . . . . 15.—				
14.	Stemple kauczukowe. . . . . 30.—	346	77		
15.	Komorne biura Komitetu.	157	50	13431	20
II.	**Wydatki Okręgów i Kół** poniesione na zorganizowanie akcji Daru Narodowego i potrącone z kwot przesłanych Zarządowi Głównemu:			332	87
	Ogólny koszt zebrania „Daru Narodowego" za rok 1907:			**13764**	**07**

61 35

Sprawozdanie

członków Rady Nadzorczej P. M. S. delegowanych do rewizji rachunków Komitetu Daru Narodowego 3 Maja za czas do d. 15 Listopada 1907 r.

W wykonaniu uchwały Rady Nadzorczej z d. 24 Września 1907 r. i na mocy §§ 26 i 27 Ustawy i § 82 Regulaminu P. M. S. delegowani członkowie Rady Jan Gryżewski i Franciszek Nowodworski w d. 5 i 21 Listopada r. b. sprawdzili księgi i wykazy rachunkowe oraz dowody kasowe Komitetu Daru Narodowego 3 Maja za czas do 15 Listopada 1907 r. i znaleźli wszystkie rachunki prowadzone należycie i z dowodami zgodne.

Ponadto delegowani członkowie Rady zestawili również z księgami sprawozdanie rachunkowe Komitetu rzeczonego daru za czas powyżej określony, zamknięte w dochodach sumą 197.488 rub. 48 kop. i w wydatkach 13.764 rub. 07 kop. czyli wykazujące dochód czysty rub. 183.724 kop. 41. W rezultacie dokonanych czynności delegowani członkowie Rady wnoszą, aby zarówno Komitet Daru Narodowego, jako też Zarząd Główny P. M. S. pokwitować z rachunków tego Daru za czas do 15 Listopada 1907.

podpisano: *Franciszek Nowodworski.*

Jan Gryżewski.

Drukarnia Edward Nicz i S-ka. Warszawa, Nowy-Świat 70. Telefon 27.73.

Karta pamiątkowa dla ofiarodawców Daru Narodowego

KARTA PAMIĄTKOWA.

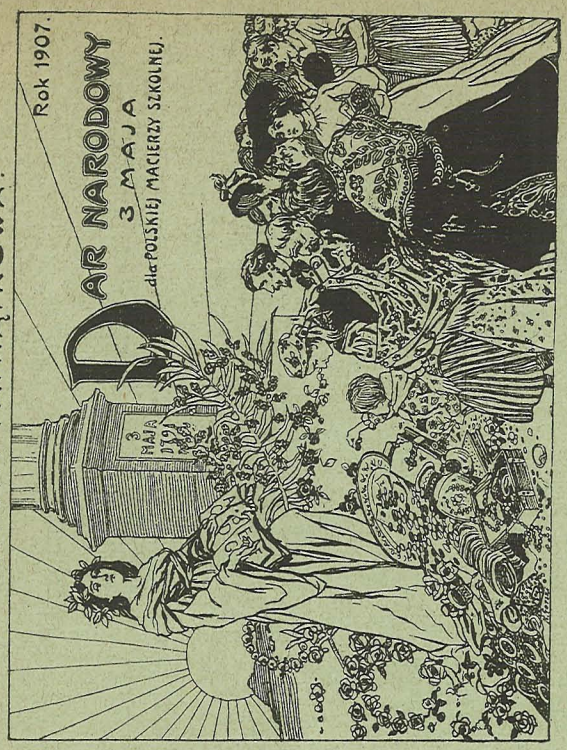

(Adres)

Wielmożn

OFIAROWALI NA DAR NARODOWY
3 MAJA
dla Polskiej Macierzy Szkolnej

	NAZWISKO	Rb.	kop.
	Razem		

zebrał...

str. 1 i 4.

Warszawa, w Kwietniu 1907 roku.

W. P.

Z polecenia Zarządu Głównego Polskiej Macierzy szkolnej zwracamy się do W. P. z prośbą o przyczynienie się do „Daru Narodowego 3 Maja" w myśl załączonej odezwy Henryka Sienkiewicza. Wrazie gdybyśmy przed 8 Maja nie otrzymali od W P. odpowiedzi na obocznym kuponie, zgłosimy się przez delegata lub inkassenta po odbiór kuponu oraz ofiarowanej kwoty.

Z poważaniem

Komitet Daru Narodowego
3 Maja
dla Polskiej Macierzy Szkolnej

POLSKA MACIERZ SZKOLNA ZARZĄD GŁÓWNY

Adres Korespondenta Komitetu: _____

Zakł. Fotochem. B. Wierzbicki i S-ka, Warszawa

(por. str. 5 spraw.)

Na Dar Narodowy 3 Maja
dla Polskiej Macierzy Szkolnej

Rb. ..... k. otrzymał: .....

(podpis)

Do KOMITETU
„DARU NARODOWEGO 3 MAJA
DLA POLSKIEJ MACIERZY SZKOLNEJ"

Przyczyniając się do Daru Narodowego 3 Maja dla Polskiej Macierzy Szkolnej, załaczam kwote Rb. ..... kop., z których ofiarowałem osobiście Rb. ..... k. zaś od drugostronnie wymienionych członków rodziny, domowników, służby, gości i dzieci w mojem mieszkaniu zebrałem Rb. kop.

№ 076217

(podpis)

Kupon niniejszy należy wraz z zebraną kwotą przesłać: w Warszawie do Zarządu Głównego Polskiej Macierzy Szkolnej (Senatorska 8), lub do Zarządu Okręgowego, do Zarządu najbliższego Koła Macierzy, albo wreszcie pod adresem wymienionego na obocznej karcie Korespondenta komitetu.

Ofiary przewyższające 50 rb. mogą być składane w Banku Handlowym na rachunek Macierzy.

str. 2 i 3.

Zakład Fotochemigraficzny B. Wierzbicki i S-ka, Warszawa.

Wyj. Wł. Smoleński

I-SZE SPRAWOZDANIE
POLSKIEJ MACIERZY SZKOLNEJ

1162/57

1906/7

64

I-SZE SPRAWOZDANIE

POLSKIEJ MACIERZY SZKOLNEJ

za 1906/7 rok

1162/51

Towarzystwo „Polska Macierz Szkolna"
Zarząd Główny w Warszawie

WARSZAWA
DRUK WŁ. ŁAZARSKIEGO, MARSZAŁKOWSKA 114 TEL. 34 47

1907

Protokół Zgromadzenia Organizacyjnego Towarzystwa „Polska Macierz Szkolna"

zwołanego przez Założycieli Towarzystwa, zgodnie z § 32 Ustawy zaregestrowanej w dniu 21 czerwca 1906 r. za № 1, a odbytego w dniu 8 lipca 1906 roku w gmachu Stowarzyszenia Techników w Warszawie.

---

1. Posiedzenie zagaił o godzinie 3 popoł. p. A. Osuchowski, przyczem zaznaczył, że pan Henryk Sienkiewicz, prezes Rady Nadzorczej, nie mógł przybyć z powodu choroby.

2. Na przewodniczącego wybrano jednomyślnie p. Piotra Drzewieckiego, który powołał na asesorów p. Karola Czarnowskiego i p. Stanisława Libickiego, a na sekretarzy panów: Michała Bobińskiego i Tadeusza Jewniewicza.

3. Porządek obrad, ułożony przez Założycieli był następujący: a) sprawozdanie z czynności i sprawozdanie o ustawie, b) przedstawienie projektu Regulaminu do rozpatrzenia i decyzyi Zgromadzenia Ogólnego i c) wybór 12 członków Zarządu Głównego i 4 zastępców oraz 10 członków Rady Nadzorczej.

4. Przed przyjęciem przez obecnych powyższego porządku obrad postawiono wniosek o sprawdzenie prawa obecnych do głosowania. Po wyjaśnieniu p. A. Osuchowskiego, że obecni członkowie Zarządu Głównego, Rady Nadzorczej i delegaci Kół, jako jedynie mający prawo głosu, zostali zaopatrzeni w kartki wyborcze,—goście zaś, nie mający prawa głosu, nie otrzymali kartek,—oraz po krótkiej dyskusyi, w której zabierali głos pp. Dechâteau, Lutosławski, Kijeński i Konic, na wniosek p. Lutosławskiego *uchwalono, aby podający głosy legitymowali swoje prawo do głosu przed skrutatorami w chwili składania kartek.*

5. Na wniosek p. Gerlicza uchwalono: *zmienić porządek dzienny przez przeniesienie punktu b. na koniec obrad.*

6. Przystąpiono do obrad nad częścią pierwszą punktu *a.*

P. A. Osuchowski odczytał sprawozdanie z czynności instytucyi Macierzy od początku jej istnienia. Zaznaczył, że Macierz nie mogła rozwijać się swobodnie, działalność jej była tłumiona i krępowana niesprzyjającemi warunkami, w jakich się odbywała wszelka praca społeczna. Po ogłoszeniu stanu wojennego wszelkie czynności Macierzy i zbieranie funduszów musiały uledz zawieszeniu.

(Odczytane przez p. Osuchowskiego sprawozdanie na piśmie dołącza się, jako załącznik № 1 do niniejszego protokółu).

Po otworzeniu dyskusyi nad sprawozdaniem, p. rejent Piasecki z Radomia w gorącem przemówieniu zaznaczył doniosłość zasług p. A. Osuchowskiego dla spraw szkolnictwa ludowego polskiego wogóle, a dla Macierzy w szczególności i wniósł wyrażenie panu A. Osuchowskiemu podziękowania. Obecni przyjęli wniosek owacyjnemi i długo niemilknącemi oklaskami.

P. Gralewski zażądał objaśnienia niezgodności, jakie zauważył pomiędzy przedstawionym Zgromadzeniu bilansem, a odczytanem sprawozdaniem. Pomiędzy innemi zaznaczył brak w bilansie większych sum, złożonych na szkołę imienia A. Mickiewicza i na Seminaryum dla nauczycieli ludowych, które jednak wymienione zostały w sprawozdaniu.

Po wyjaśnieniu formalnem, danem przez p. M. Lutosławskiego, jako przedstawiciela Wydziału Finansowego, wywiązała się dłuższa dyskusya nad sprawą stosunku projektowanego Seminaryum dla nauczycieli ludowych do Macierzy i prawa tejże Macierzy dysponowania funduszami, zebranemi na Seminaryum.

P. Rosset przedstawił wniosek, aby, uwzględniając trudne warunki, w jakich dotychczasowy Zarząd działał, a także tę okoliczność, że Zebranie jest organizacyjnem, — przyjąć sprawozdanie bez dyskusyi.

Zarząd jednak, uważając dyskusyę za pożądaną, prosił p. Rosseta o cofnięcie tego wniosku, poczem dyskusya trwała w dalszym ciągu.

W dyskusyi zabierali głos pp.: Gralewski, Osuchowski, Lutosławski, Rosset, Rudowski, Bondy, Drzewiecki, hr. Krasiński, Śliwicki, J. Arkuszewski, Rudzki, Szołowski, Janikowski, Ponikowski, Wardęski, Gerlicz, Szczepaniak, Kamiński, Czajkowski.

Zaznaczono pomiędzy innemi, że część funduszów, zebranych na Seminaryum, ofiarowana była wyraźnie do dyspozycyi Macierzy. Wobec tego kilku mówców stawiło wniosek o wydzielenie tej właśnie części ofiar i przelanie do kasy Macierzy.

P. A. Osuchowski, który w tej sprawie zabierał głos kilkakrotnie, oświadczył, że podjąwszy inicyatywę założenia

Seminaryum i zebrawszy na ten cel pewną sumę, – zaproponował Zarządowi Macierzy przelanie zebranego funduszu na rzecz Macierzy po jej ulegalizowaniu, pod warunkiem utworzenia dla Seminaryum Komitetu, do którego wejdą również ofiarodawcy przez p. Osuchowskiego wskazani. Zarząd tego warunku nie przyjął, więc p. Osuchowski propozycyę swoją cofnął.

Obecnie grono osób, które złożyło większe ofiary, jako grono założycieli, wystąpiło jeszcze przed zalegalizowaniem Macierzy do władz o pozwolenie na otwarcie szkoły i dotychczasowe zabiegi wróżą rezultat pomyślny.

Oczywiście, każdy z ofiarodawców ma zupełną swobodę dysponowania ofiarą i powierzenia jej komitetowi z osób, w swoim czasie w dziennikach tutejszych ogłoszonych, lub też przelanie złożonej sumy wyłącznie do dyspozycyi Macierzy.

Wobec powyższego wyjaśnienia i oświadczenia w sprawozdaniu, że grupa ofiarodawców porozumie się z nowym Zarządem Głównym w przedmiocie stosunku do Macierzy,— p. Osuchowski uważa wszelką dalszą dyskusyę w tej sprawie za zbyteczną.

Na wniosek p. Dmochowskiego uchwalono: *polecić przyszłemu Zarządowi zadecydowanie w porozumieniu z gronem ofiarodawców i założycieli sprawy przynależności do Polskiej Macierzy Szkolnej Seminaryum dla nauczycieli, o którem mowa w sprawozdaniu Zarządu.*

7. Przez pp. Czajkowskiego i Pfeiffra postawiony został w sprawie powyższego wniosek następujący:

„Zgromadzenie Ogólne organizacyjne Tow. Polskiej Macierzy Szkolnej uchwala, aby przyszły Zarząd zajął się bezzwłocznie uregulowaniem stosunku Seminaryum nauczycielskiego do Macierzy i zaliczeniem tegoż Seminaryum do instytucyi tejże Macierzy przez zorganizowanie oddzielnego Koła Seminaryum nauczycielskiego pod zarządem Macierzy".

Wniosek ten, wobec przyjęcia wniosku p. Dmochowskiego, nie był poddany pod głosowanie, jednak na żądanie wnioskodawców zostaje do protokółu zapisany.

8. Po wyczerpaniu dyskusyi Zgromadzenie uchwaliło: *zatwierdzić sprawozdanie Zarządu.*

9. Przystąpiono do obrad nad częścią drugą punktu *a* porządku dziennego. P. Osuchowski przedstawił sposób, w jaki ustawa została opracowaną i uchwaloną, a następnie przedstawioną do zaregestrowania, w dniu zaś 21 czerwca r. b. zaregestrowaną przez odnośną Komisyę gubernialną warszawską pod № 1. Sprawozdanie to (pomieszczone także w załączniku № 1), zostało przyjęte do wiadomości.

10. Delegaci Kół prowincyonalnych interpelowali Zarząd, w jaki sposób Koła, a szczególniej z poza gub. warszawskiej, mają legalizować swoje istnienie, zaznaczając, że gubernatorowie poza gub. warszawską nie wszędzie uznają Macierz za ulegalizowaną w zarządzanych przez nich guberniach. P. Osuchowski wyjaśnił, że każde Koło, po ukonstytuowaniu się, winno zameldować się Zarządowi Głównemu, a ten zawiadomi właściwe władze. Z uwagi jednak na stan wojenny, w czasie obecnym natrafiać się będzie niezawodnie na różne przeszkody, na które niema rady.

Po wysłuchaniu różnych uwag i życzeń delegatów Kół uchwalono: *polecić Zarządowi wypracowanie bezzwłocznie i rozesłanie Kołom instrukcji ze wskazówkami praktycznemi, jak postępować mają Koła przy organizowaniu się.*

11. Następnie, zgodnie z poprzednio powziętą uchwałą, przystąpiono do wyborów, objętych punktem *c* porządku dziennego.

Do przyjmowania kartek wyborczych i obliczania głosów Przewodniczący zaprosił na skrutatorów: pp. Śliwińskiego, Gerlicza, Dr. Przyłęckiego, M. Białowiejskiego, Olszowskiego, Wawrykiewicza i Mikulińskiego.

Udzielanie objaśnienia skrutatorom przy sprawdzaniu obecnych z listą obecności podjęli się pp.: Świątkowski, Dr. Kosmowski, Konic i pracownicy biura Zarządu pp. Gorczyński, Perzyński i Węgrzecki. Przed przystąpieniem do wyborów zabrał głos p. Rosset i w dłuższej przemowie wykazywał konieczność połączenia się wszystkich stronnictw na polu ich działalności Macierzy i kładł nacisk na to, aby idea bezpartyjności Macierzy wyraziła się w rezultacie wyborów t. j. żeby w Zarządzie reprezentowane były wszystkie stronnictwa. W końcu, zaznaczając swoją przynależność do jednego z istniejących w kraju stronnictw, wymienił kilka nazwisk osób, które pragnąłby widzieć wśród członków Zarządu Głównego i Rady Nadzorczej.

Po przemówieniu p. Rosseta uchwalono na wniosek p. Kijeńskiego, wobec spóźnionej pory, skrócić czas przemówień dla wszystkich następnych mówców do 5 minut.

W dalszym ciągu przemawiali pp. Lewicki, Osuchowski i Rudzki Ten ostatni, wskutek wyrzeczenia wyrazów, uwłaczających instytucyi Macierzy, których na prośbę przewodniczącego o cofnięcie, nie zgodził się cofnąć, lecz chciał je uzasadnić, został przez Zgromadzenie pozbawiony głosu.

Decyzya pozbawienia p. Rudzkiego głosu zapadła w drodze uchwalenia postawionego przez p. Kijeńskiego wniosku nagłego o nieudzielenie p. Rudzkiemu głosu; za wnioskiem wypowiedziała się przy głosowaniu przeważająca większość obecnych.

Po uchwaleniu tego wniosku p. Rudzki salę opuścił.

Następnie przemawiali jeszcze pani Chmielińska, pp. Grajkowski i Śliwicki, — poczem przystąpiono do składania kartek wyborczych.

12. Delegat Koła ząbkowieckiego p. Mazurowski zażądał zapisania do protokółu następującego oświadczenia:

„Proszę o wniesienie do protokółu, że chociaż nie solidaryzuję się z wystąpieniem p. Rudzkiego, lecz wobec zaszłego faktu niepozwolenia wytłomaczenia się delegatowi, cofnąłem się od głosowania."

Następnie przewodniczący odczytał otrzymane depesze z życzeniami:

a) Od Redakcyi „Miesięcznika Towarzystwa Szkoły Ludowej" w Krakowie.

b) Od Zjazdu delegatów Związku Okręgowego Towarzystwa Szkoły Ludowej we Lwowie.

c) Od Koła lipnowskiego.

d) Od Ks. Langiera z Witowa.

e) Od p. Bohdana Zalewskiego z Petersburga.

Życzenia przyjęto do wiadomości i uchwalono rozesłać odpowiedzi z podziękowaniem.

14. W dalszym ciągu przystąpiono do ostatniego punktu *c* porządku obrad.

Referent Komisyi regulaminowej p. Obrębowicz przedstawił przebieg prac Komisyi nad ostatecznem opracowaniem Regulaminu.

P. Obrębowicz w imieniu Komisyi postawił wniosek:

1) aby Regulamin, ze względu na obszerność, na Zgromadzeniu nie był czytany i dyskutowany w całości.

2) aby Regulamin uchwalony był tymczasowo na rok en bloc, z wyjątkiem dwóch punktów, odnośnie § 11 i § 87, co do których w samej Komisyi ujawniły się różnice zdań.

i 3) aby te dwa punkty były zdecydowane przez Zgromadzenie obecne,—co zaś do reszty punktów, aby pozostawionem było prawo nowemu Zarządowi lub specyalnej Ko-

misyi przepisania takowych i przyjęcia całago Regulaminu do użytku na cały rok. Na skutek interpelacyi jednego z delegatów, że Regulamin został ułożony niesłusznie bez udziału Kół, p. Libicki wyjaśnił, że poprzednie Zgromadzenie Ogólne z d. 4 kwietnia r. b. powołało Zarząd Główny, Radę Nadzorczą i 7 delegatów Kół do Komisyi, której zadaniem było ułożyć ostatecznie Ustawę i Regulamin. Ustawa i Regulamin, ułożone przez powyższą Komisyę, dopełniają się wzajemnie i razem stanowią całość. Ustawa została ułożoną możliwie krótko, jedynie w celu przedstawienia władzom dla zalegalizowania Macierzy, i zawiera to tylko, czego wymaga prawo o stowarzyszeniach z d. 17 marca 1906 r. Wszystko, co nie weszło do ustawy, zostałe włączone do Regulaminu.

W dyskusyi zabierali głos pp. Obrębowicz, Chamiecki, Brygiewicz, Tołwiński, hr. A. Krasiński, Normark i inni.

Ostatecznie przyjęto wniosek referenta i uchwalono: *przekazać Regulamin Zarządowi do posiłkowania się nim do czasu następnego Zgromadzenia Ogólnego, wyjąwszy wyżej pomienione dwa punkty Regulaminu, dotyczące wyłączności terytoryalnej Kół (§ 11) i sposobu stawiania wniosków przez Koła na Zgromadzeniach Ogólnych (§ 87), co do których mają nastąpić oddzielne uchwały Przytem postanowiono, aby Koła uwagi swe co do ewentualnej zmiany Regulaminu nadesłały Zarządowi Głównemu przed 1 stycznia 1907 r.*

15. Przystąpiono do dyskusyi nad treścią § 11 Regulaminu.

Referent Komisyi p. Obrębowicz przedstawił dwie redakcye, a mianowicie:

a) redakcyę większości Komisyi:

„Na terytoryum, którego obszar określi Zarząd Okręgowy, istnieć może w zasadzie tylko jedno Koło. O ileby jednak warunki miejscowe wymagały utworzenia większej ilości Kół, to decyzya w tym względzie, na wniosek założycieli nowego Koła, należy do Zarządu Okręgowego i wymaga zatwierdzenia Zarządu Głównego, ze ścisłem w tym wypadku rozgraniczeniem zadań Kół, działających na tem samem terytoryum".

b) Redakcyę mniejszości Komisyi:

„Koło nie ma wyłączności działania na obranem przez siebie terytoryum".

W dyskusyi zabierali głos przeciw wyłączności terytoryalnej pp.: Osuchowski, Świątkowski, hr. Krasiński, Rosset, J. Arkuszewski; za wyłącznością pp: Buchner, Brygiewicz, Janikowski, Kijeński, Dzierżanowska, Hoffman, Kobyłecki, Krypski poczem 13 pozostałych mówców, zapisanych do głosu, zrzekło się zabierania głosu wobec spóźnionej pory. Postawione podczas dyskusyi wnioski o odroczeniu decyzyi, a także wniosek pośredni, aby na wsi i w małych miasteczkach obowiązywała wyłączność, w miastach większych natomiast wyłączności nie było, zostały odrzucone.

Uchwalono przyjąć § 11 w redakcyi większości Komisyi.

16. Specyalny wniosek p. Tołwińskiego, aby do zakładów naukowych zawodowych wyłączność terytoryalna Kół nie była stosowaną, *uchwalono przekazać Zarządowi Głównemu.*

17. W dalszym ciągu przystąpiono do dyskusyi nad treścią § 87 regulaminu.

Referent p. Obrębowicz przedstawił redakcyę Komisyi:

„Wnioski na Zgromadzenie Ogólne powinny być złożone Zarządowi Głównemu przynajmniej na miesiąc przed terminem Zgromadzenia Taki wniosek Rady Nadzorczej, Zarządu Okręgowego lub Koła (w drodze apelacyi od Zebrania Okręgowego), Zarząd Główny ma obowiązek wprowadzić na porządek dzienny; wprowadzenie zaś innych wniosków zależy od uznania Zarządu Głównego".

Rozprawy dotyczyły pytania, czy pozostawić wyrazy, objęte nawiasem, a ograniczające do pewnego stopnia swobodę Kół w stawianiu wniosków, lecz mające uchronić Zgromadzenie Ogólne od nadmiaru podobnych wniosków, — czy też opuścić te wyrazy, dając zupełną swobodę Kołom co do sposobu stawiania wniosków.

W dyskusyi przyjmowali udział pp. J. Arkuszewski, Libicki, Buchner, Obrębowicz, poczem Zgromadzenie uchwaliło:

Pozostawić § 87 Regulaminu w redakcyi Komisyi bez zmiany t. j. z pozostawieniem wyrazów, objętych nawiasem.

18. Wniosek p. Dzierżanowskiej i p. Kijeńskiego:

Warszawa z przedmieściami stanowi oddzielny Okręg dla swoich Kół, uchwalono przyjąć.

19. Wniosek p. J. Arkuszewskiego:

Miasto Łódź stanowi dla swoich Kół oddzielny Okręg z prawem przyłączenia za zgodą Kół pewnego terytoryum pozamiejskiego

uchwalono przekazać Zarządowi Głównemu do rozpatrzenia i decyzyi.

20. Następnie na żądanie pojedyńczych przedstawicieli p. Libicki odczytał § Regulaminu, dotyczący opodatkowania Kół na korzyść Okręgów i Zarządu Głównego oraz § o członkach honorowych.

21. Przewodniczący odczytał protokół skrutatorów, sporządzony o rezultacie wyborów na 12-tu członków Zarządu Głównego i 4-ch zastępców oraz na 10 członków Rady Nadzorczej.

(Protokół skrutynium stanowi załącznik Nr. 3 do niniejszego sprawozdania).

Po odczytaniu rezultatu wyborów p. Osuchowski zabrał głos i prosił przewodniczącego o odczytanie listu p. R. Dmowskiego, który zrzeka się mandantu członka Rady Nadzorczej; następnie zakomunikował, że p. Sienkiewicz również zrzeka się mandatu członka Rady Nadzorczej; nakoniec oświadczył, że i sam, tak z powodów osobistych, jak i z powodu różnicy poglądów jego z niektóremi uchwałami obecnego Zgromadzenia, mandatu członka Zarządu Głównego zrzec się musi. Hr. A. Krasiński również zgłosił swoją rezygnacyę z mandatu członka Rady Nadzorczej.

Na wniosek p. Kijeńskiego Zgromadzenie przez aklamacyę nchwaliło:

nie przyjąć rezygnacyi pp. H. Sienkiewicza, A. Osuchowskiego, R. Dmowskiego i hr. A. Krasińskiego i prosić ich, aby cofnęli swoje postanowienie.

Po gorących przemówieniach pp. Kijeńskiego, Białowiejskiego i wielu innych i na skutek jednomyślnych próśb obecnych oraz okazywanych dowodów wysokiego i szczerego uznania, p. Osuchowski czasowo swoją rezygnacyę cofnął.

Hr. A. Krasiński oświadczył przewodniczącemu, że ostateczną decyzyę swoją czyni zależną od postąpienia p. Osuchowskiego.

Co do pp. Henryka Sienkiewicza i Romana Dmowskiego. jako nieobecnych na Zgromadzeniu, decyzya ostateczna nie mogła zapaść na posiedzeniu i z konieczności musiała być odroczoną do czasu osobistego z nimi porozumienia się.

22. P. Werycho-Darewski zabiera głos i zaznacza, że obecnie, w okresie organizowania się Macierzy, można przewidywać potrzebę rychłego utworzenia Okręgów w niektórych miejscowościach. Według ustawy o utworzeniu Okręgu decyduje Zgromadzenie Ogólne. Aby nie tamować swobodnego rozwoju Macierzy, stawia wniosek, żeby:

upoważnić Zarząd Główny do tworzenia Okręgów w razie potrzeby przed zwołaniem następnego Zgromadzenia Ogólnego.

Wniosek powyższy został uchwalony.

23. Po wyczerpaniu przedmiotu obrad i załatwieniu wniosków członków, przewodniczący zamknął posiedzenie o godzinie $12^1/_2$ w nocy.

M. Bobiński, Przewodniczący.

P. Drzewiecki, Sekretarz.

Załącznik Nr. 1.

Sprawozdanie z czynności Polskiej Macierzy Szkolnej w okresie przed Zgromadzeniem Ogólnem.

Zapoczątkowanie Polskiej Macierzy Szkolnej miało miejsce z inicyatywy p. inżyniera Józefa Świątkowskiego. Zwołał on w tej sprawie na 28 kwietnia 1905 r. pierwszą naradę.

Przygotowawcze Zgromadzenie z d. 16 czerwca r. z. 1905 poleciło wybranemu tymczasowemu Zarządowi opracowanie ustawy z uwzględnieniem zasad, ustanowionych na temże Zgromadzeniu.

Po manifeście konstytucyjnym z d. 30 października r. z. korzystając z nadanych praw i na ich podstawie, Zarząd ujawnił zawiązanie się Polskiej Macierzy Szkolnej w odnośnych komunikatach do pism.

W tym okresie przygotowawczym i w następstwie do dnia Ogólnego Zgromadzenia zawiązano 77 Kół miejscowych na prowincyi i 20 Kół w Warszawie, a mianowicie:

I. Na prowincyi.

W Będzinie, Białej Siedleckiej, Brzezinach, Biłgoraju, Bełchatowie, Ciechanowie, Chełmie, Dąbrowie Górniczej, Grodzisku, Granicy, Iłży, Janowie Podlaskim, Koninie, Kutnie, Kozienicach, Krasnymstawie, Kołbieli, Kaliszu, Kielcach, Lubartowie, Lublinie, Lipnie, Łęczycy, Łodzi, Łomży, Łowiczu, Łukowie, Maluszynie, Miechowie, Mszczonowie, Myszkowie, Mińsku Mazowieckim, Międzyrzecu, Mławie, Nowo-radomsku, Niemysłowie, Nasielsku, Otwocku, Ostrołęce, Opinogórze, Opolu, Pabjanicach, Piasecznie, Pułtusku, Płońsku, Pruszkowie, Płocku, Piotrkowie, Puławach, Radomiu, Radzyminie, Radzyniu, Siedlcach, Siennicy, Sochaczewie, Sosnowcu, Suwałkach, Szadku, Staszowie, Skarzysku, Starachowicach, Starym Zamościu, Sandomierzu, Sieradzu, Tomaszowie, Wieluniu, Włocławku, Węgrowie, Zawierciu, Ząbkowicach, Zwierzyńcu, Zduńskiej Woli, Zamościu, Zagłębiu Dąbrowskiem, Zambrowie, Żbikowie i Żyrardowie.

II. W Warszawie.

Im. Stanisława Jachowicza, Lekarskie, Mokotowskie, Nauczania analfabetów, Opieki nad młodzieżą szkolną, Opiekuńcze, Ubogich cyrkułu XI, Panien, Północno-zachodnie, na Pradze, Środkowego Powiśla, Sześcioddziałowej średniej szkoły miejskiej, Dzielnicy Staromiejskiej, Śródmieścia, Szkółki Dzielnicy Wolskiej, Dzielnicy Towarowej i Jerozolimskiej, Uniwersytetu Ludowego, Wioślarskie, Dzielnicy Wolskiej, Zapomóg dla młodzieży szkolnej, Zawodowego kształcenia elektromonterów.

W ostatnich tygodniach akcya w kierunku zakładania Kół Macierzy znacznie się ożywiła. Oprócz wyżej wymienionych Kół, donoszą nam ze wszystkich stron kraju o zawiązywaniu się nowych. Jest nadzieja, że niebawem cały kraj pokryje się siecią tych najważniejszych organów kulturalnego odrodzenia szerokich warstw ludowych miejskich i wiejskich.

W sprawie tworzenia Kół Macierzy, należy zwrócić uwagę na niezmiernie ważną okoliczność.

Koło zostaje powołane do życia w celu spełnienia najpilniejszych zadań kulturalnych. Sama organizacya Koła stanowi dopiero formę, którą wypełnić należy treścią. Koło musi podjąć konkretną, twórczą pracę, z palących miejscowych potrzeb wybrać najpilniejsze, — powołać do życia kolejno, w miarę sił i możności, ochronkę, szkołę, wreszcie bibliotekę i czytelnię, — zebrać na to odpowiednie środki, założone instytucye utrzymać i otoczyć stałą opieką

Ztąd wniosek, że Koła muszą być żywotne, twórcze, muszą wykazać się rezultatami swej pracy.

Powstawanie Kół anemicznych. słabych, lub, co gorsza, martwych-- byłoby z niemałą szkodą dla instytucyi. Już sam fakt zajęcia pewnego terenu i skupienia na nim pewnego grona ludzi nieczynnych stanowilby, zwłaszcza w początkach Macierzy, przykład zniechęcający dla drugich.

Z drugiej strony Koło nie może obejmować zbyt szerokiego zakresu działania, jeżeli nie posiada lub nie ma na widoku odpowiednich środków.

Doświadczenie nasze, acz krótkie, daje nam pewne wskazania. Koło musi rozwijać się stopniowo. Wówczas ma ono zapewniony byt trwały, i ze związku na razie skromnego, może rozrosnąć się i dojść do potężnego rozwoju.

Mamy tego dowody w pokrewnych instytucyach w Czechach i w Galicyi. W bratniem Towarzystwie Szkoły Ludowej np. Koło tarnopolskie ze skromnego, lecz od samego początku żywotnego i intensywnie pracującego Koła, stało się potężną instytucyą we wschodniej Galicyi.

Działalność Zarządu Głównego ujawniła się nietylko w bezpośredniem powoływaniu do życia Kół, lecz również i we współdziałaniu i popieraniu sprawy oświaty tam, gdzie warunki miejscowe nie pozwalały na zakładanie Kół.

Równolegle z akcyą w kierunku tworzenia Kół miejscowych, Zarząd Główny powołał do życia w Warszawie 4 szkoły początkowe, każda na 100 dzieci: przy ulicy Siennej Nr. 67, Kruczej Nr. 9, Miodowej Nr. 18 i Marszałkowskiej Nr. 92. Roczny budżet każdej z tych szkół preliminowano początkowo na 2.200 rb. rocznie; suma ta jednak wzrosła i dojdzie prawdopodobnie do 2.700 rb. rocznie na każdą szkołę, oprócz jednorazowego kosztu urządzenia.

Zaznaczyć należy, że na bezpłatną szkołę ludową w Warszawie p. Karol Rose zadeklarował pismem z d. 19 października 1905 r. znaczną ofiarę w formie zobowiązania po 2.000 rb. rocznie, przez lat 5, do dyspozycyi pp.: Henryka Sienkiewicza i Antoniego Osuchowskiego.

Uznając wielki pożytek tak zwanych „Sal zajęć“ dla dzieci Zarząd Główny założył jedną taką Salę, przeznaczając na ten cel 1.500 rubli.

W związku z powyższemi pracami Zarządu, mającemi głównie na celu szerzenie oświaty wśród szerokich warstw ludowych miejskich i wiejskich, są jeszcze następujące sprawy:

1. Wydatkowano na sprawy oświaty ludowej w Warszawie 3.500 rub.

2. Podniesiona została myśl założenia szkoły męskiej 8-io klasowej im. Adama Mickiewicza i na ten cel przewodniczący zebrał 13.860 rubli.

3. Następnie powstał projekt założenia Seminaryum dla nauczycieli ludowych i na ten cel przewodniczący zebrał po dzień 1 lipca r. b. 73.478 rb. 99 kop.

Odnośnie do tych dwóch ostatnich pozycyi istnieją dwie grupy ofiarodawców, które porozumieją się z nowym Zarządem Głównym w przedmiocie stosunku do Macierzy.

4 Profesor Ignacy Chrzanowski zadeklarował w imieniu rodziny ś. p. Karola Szlenkiera ofiarę 100.000 rubli jako kapitał żelazny, z którego odsetki mają być użyte na utrzymanie sześcioklasowej szkoły miejskiej z dwuletnim kursem wieczornym. Fundusz ten złożony będzie Macierzy po jej zaregestrowaniu.

Zarząd Główny postanowił w miarę możności dopełnić przewidywany deficyt w budżecie tej szkoły z funduszów ogólnych i dołożyć starań, aby przynajmniej pierwsze klasy tej szkoły mogły być otwarte od początku nowego roku szkolnego.

5. Zarząd Główny, uwzględniając wyjątkowe położenie młodzieży szkół średnich w ubiegłym roku szkolnym, przeznaczył znaczną stosunkowo sumę, bo 9.382 rubli 26 kop. na opłatę wpisów za niezamożnych uczniów. W tym celu została wyznaczona specyalna komisya z 4 członków Zarządu, która podjęła z całą energią tę trudną pracę i przyznane zapomogi wypłacała za pośrednictwem Wydziału Finansowego na ręce kierowników szkół.

Z powodu nagromadzenia ogromnej liczby podań o zapłatę wpisów i braku na ten cel funduszów Zarząd Główny postanowił przerwać działalność w tym kierunku. Natomiast utworzyło się w tym celu Koło Zapomóg dla młodzieży, które zabiegliwą i owocną akcyę w tym kierunku rozwinęło. Koło to zdołało zebrać do 1 lipca 1906 r. 10.022 rb., z których udzieliło zapomóg 10.016 rb.

Otrzymaliśmy w naturze dary następujące:

1. Firma Gebethner i Wolff ofiarowała do dyspozycyi pp. Henryka Sienkiewicza i Antoniego Osuchowskiego 100.000 egzemplarzy „Małego Elementarza", oraz po 1.000 egzemplarzy „Pierwsze ćwiczenia do nauki poprawnego pisania" — stopień I i II i „Pierwszy rok gramatyki". Rozdawnictwem tej ofiary zajmuje się Zarząd Główny.

2. Firmy: Gebethner i Wolff oraz M. Arct złożyły pewną ilość podręczników szkolnych tutejszych i galicyjskich.

3. 50 tomów powieści, ofiarowane ze spadku po ś. p. Józefie Antoniewiczu, prowizorze farmacyi, przez matkę zmarłego.

4. Złożono bezimiennie:
   a) autograf Mickiewicza;
   b) dwa stare dukaty;
   c) amulet turkusowy,

5. Przesłane przez „Kurjer Warszawski":
   a) broszka srebrna z opalem, kociem okiem i perełkami;
   b) koronka biała (kołnierz i mankiety).

6. Ławki i urządzenia szkolne, ofiarowane przez p. Stefana Genelego, ocenione przez ofiarodawcę na rb. 158.

7. Wielki oryginalny obraz pędzla Rossowskiego — ucznia Matejki, przedstawiający wjazd królowej Jadwigi do Krakowa, ofiarowany przez p. Feliksa Bobrowskiego, wartości około 2.000 rubli.

8. Dziewięć ławek szkolnych — dar firmy Karmański i S-ka.

9. 25 ławek szkolnych dar firmy Lilpop i Rau.

10. Ofiara 207 tomów powieści, zadeklarowana przez p. Tadeusza Rychtera;

11. Podręczniki szkolne, ofiarowane przez firmę księgarską Ludwika Fiszera, wydawnictwa tejże firmy w liczbie 25 egz. w sumie ogólnej rubli 10 kop. 18.

Wydawnictwa te będą mogły posłużyć jako zawiązek przyszłej biblioteki Macierzy.

Odczuwając pilne potrzeby i ogólnie smutny stan oświaty u nas, Zarząd Główny starał się w miarę sił współdziałać zadosyćuczynieniu potrzeb na tem polu i popierał istniejące już, bądź powstające instytucje, przychodząc im z pomocą materyalną a mianowicie:

Do dnia 1 lipca r. b. wydatkowano:

1.	Na potrzeby początkowego nauczania w Warszawie	Rb. 4,926.—
2.	Na zapomogi na Salę Zajęć	1.600.—
3.	Na stypendja dla ochroniarek	300.—
4.	Na zapomogi dla czytelń	250.—
5.	Na zapomogi dla ochronek	100.—
6.	Na zapomogi dla szkół	600.—
7.	Na zakup pomocy naukowych	25.—
8.	Na zapomogi dla uczniów	10.217.76
9.	Na 4 szkoły ludowe w Warszawie	6,766.—
10.	Na założenie Uniwersytetu Ludowego . . .	600.—
11.	Na pożyczki	600.—
12.	Na koszta ogólne	2,218.65
	Wydatkowano razem	Rb. 27,663.41

Oprócz wyżej wymienionych wydatków, Zarząd Główny przyznał następujące kredyty:

1. Na założenie czytelni w Szreńsku do dyspozycji p. Smoleńskiej 150 rb.

2. Gminie ewangelickiej na polskie szkoły ewangelickie 500 rb.

3. Na naukę dzieci żydowskich 250 rb.

4 Na inne cele wydano kredytów na ogólną sumę 175 rb.

Wydział Finansowy przedstawił następujące sprawozdanie.

Prezes Rady Nadzorczej p. Henryk Sienkiewicz delegował na prośbę przewodniczącego Zarządu Głównego członków Rady Nadzorczej pp. Piotra Drzewieckiego, Edwarda Geislera i Stanisława Dzierzbickiego do czynności rewizyjnej ksiąg i rachunkowości Wydziału Finansowego oraz Prezydjum.

Czynność ta za czas od 24 maja 1905 roku do 1 kwietnia 1906 roku dopełnioną została w dniach 16, 18 i 23 maja r. b.

Protokół rewizji.

Niżej podpisani, wskutek inicjatywy p. A. Osuchowskiego i propozycji prezesa Rady Nadzorczej p. H. Sienkiewicza, zajęliśmy się w d. 16, 18 i 23 maja 1906 roku, przejrzeniem ksiąg rachunkowych i kart M. S. K. P. na d. 1 kwietnia 1906 roku.

Bilans do dnia 1 lipca 1906 roku.

Stan czynny.

Gotowizną w Banku Handlowym w Warszawie			Rb. 27,723.26
Rachunek Szkół ludowych w Warszawie . . .			6,766.—
„ zapomóg			6,881.50
„ zapomóg na wpisy:			
a) z ogólnych zapomóg	9,382.26		
b) z funduszów specyaln.	39.—		9,421.26
Rachunek wydatków na sprawy szkolnictwa w Warszawie.			1,176.—
Rachunek założenia Uniwersytetu ludowego . .			600.—
„ pożyczek Kołom			600.—
„ kosztów ogólnych			2,218.65
	Razem . .		55.386.67

Stan bierny.

Kapitał żelazny imienia Adama Hersego . .		Rb. 1,505.—
„ obrotowy:		
a) ofiary jednorazowe . . .	27,172.53	27,172.53
Do przeniesienia . .	27,172.53	28.677.53

	Z przeniesienia . .	27,172.53	28,677.53
b)	ofiary peryodyczne . . .	4,420.61	
c)	koszty M. S. K. P. . . .	15,074.49	
d)	szkoły ludowe	3,646.56	
e)	zapomogi na wpisy . . .	1,532.67	
f)	na założenie sem. ludowego	600.—	
g)	Rachunek Kół	481.57	55.928.43
h)	procenty		953.24
	Razem . .		55.386.67

Po sprawdzeniu wpływów, zapisanych w książkach rachunkowych z kontokurentami Banku Handlowego i wydatków z przedstawionymi dowodami i takiemiż kontokurentami, a także po sprawdzeniu kontroli i rachunkowości kart przyszli do przekonania, iż książki i rachunkowość wogóle prowadzoną jest dokładnie i znajduje się w porządku. Zgodność cyfr przedstawionego, a tutaj załączonego bilansu za czas od 24 maja 1905 roku do 1 kwietnia 1906 niżej podpisani niniejszem poświadczają.

Wydatki ogólne i administracyjne, dzięki ofiarności prezydjum i osób, zajmujących się sprawami Macierzy, były bardzo skromne.

Niżej podpisani, zaznaczają porządek, w jakim znaleziono rachunkowość,—jednocześnie wypowiadają zdanie, iż nadal przy rozwoju tej instytucji w książkach buchalteryjnych należy utworzyć konto zaliczeń dla odnotowywania sum, które wydawane są osobom do wyrachowania się i dopiero po złożeniu przez też osoby sprawozdania z wydatków—wydatkowanemi sumami obciążyć właściwe konty.

Warszawa, d. 21 czerwca 1906.

Podpisano: *P, Drzewiecki, St. Dzierzbicki, E. Geisler.*

Załącznik Nr. 2.

Sprawozdanie o Ustawie i Regulaminie.

Ogólne Zgromadzenie z d. 4 kwietnia 1906 roku ustanowiło pewne wytyczne zasady w przedmiocie niektórych spornych artykułów projektu Ustawy P. M S. i poleciło wybranej na temże posiedzeniu Komisji ustawodawczej, złożonej z Rady Nadzorczej, Zarządu Głównego i 7 członków z poza Zarządu pp. Arkuszewskiego, Majdeckiego, Wiszniewskiego, Zielińskiego i Brygiewicza,—przystąpić niezwłocznie do skodyfikowania zasad, uchwalonych na tymże Zgromadzeniu Ogólnem i Ustawę, po jej ostatecznem zredagowaniu, przedstawić władzy do zaregestrowania.

Komisja, o której mowa, na posiedzeniach w d. 5, 6 i 7 kwietnia r. b. opracowała ostateczną redakcję Ustawy i wybrała do podpisania ustawy pp. Henryka Sienkiewicza, Antoniego Osuchowskiego, Piotra Drzewieckiego, D-ra Jana Harusewicza, Pawła Sosnowskiego, Stanisława Libickiego, X. Jana Gralewskiego, Kazimierza Arkuszewskiego, Wacława Brygiewicza i Mieczysława Brzezińskiego.

Dwa egzemplarze Ustawy wraz z podaniem o zaregestrowanie zostały w d. 9 kwietnia r. b. podpisane przez założycieli i w tymże dniu złożone przez przewodniczącego warszawskiemu gubernatorowi.

Nadmienia się, że w miejsce prof. Pawła Sosnowskiego, który oświadczył listownie, że nie może przybyć na oznaczony termin do podpisania ustawy, przewodniczący, za zgodą założycieli, zaprosił do podpisania tejże ustawy prof. Ignacego Chrzanowskiego.

Utworzenie Komisji dla spraw stowarzyszeń i związków uległo opóźnieniu i skutkiem tego termin sprawy o zaregestrowanie został wyznaczony na 11 czerwca r. b.

Po złożeniu przez przewodniczącego odpowiednich wyjaśnień Komisja postanowiła zaregestrowanie Ustawy

Samo zaś wniesienie ustawy do rejestru pod Nr. 1 nastąpiło w dniu 21 czerwca 1906 r.

Komisja ustawodawcza poleciła opracowanie Regulaminu podkomisji, złożonej z pp.: Osuchowskiego, Wiszniewskiego, Brygiewicza, Obrębowicza, Dzierzbickiego i Libickiego.

Projekt Regulaminu, opracowany przez przewodniczącego, został rozesłany Kołom, Członkom, Rady Nadzorczej i Zarządu Głównego, a następnie opracowany w podkomisji i ostatecznie w komisji na posiedzeniach w dniu 6, 6 i 7 lipca 1906 r.

Projekt obrad opracowany został przez p. Obrębowicza.

Skład Rady Nadzorczej do dnia 1 lipca 1906 r.

Arkuszewski Jan.	Karszo-Siedlewski Aleksander.
Bojanowski Michał.	Hr. Krasiński Adam.
Chełchowski Stanisław.	Kiniorski Marjan.
Chrzanowski Mieczysław.	Kleniewski Jan.
Czajkowski Edward.	Lewicki Stanisław.
Czerwiński Kazimierz.	Libicki Stanisław.
Drzewiecki Piotr.	Padarewski Zdzisław.
Dzierzbicki Stanisław.	Parczewski Alfons.
Gawroński Stanisław.	Rogowski Michał.
Geisler Edward.	Siemieński Leon.
Gerlicz Wiesław.	Sienkiewisz Henryk.
Gryżewski Jan.	Skarzyński Florjan.
Grzegorzewski Marjan.	Stecki Jan.
Harusewicz Jan.	Hr. Tyszkiewicz Władysław.
Jaroński Wiktor.	Wojczyński Stanisław.
Jantzen Edward.	Hr. Zamoyski Maurycy.

Skład Zarządu Głównego do dnia 1 lipca 1906 r.

Brzeziński Mieczysław.	Lutosławski Marjan.
Chrzanowski Ignacy.	Nowodworski Faanciszek.
Domaniewski Czesław.	Obrębowicz Kazimierz.
Grabowski Edward.	Osuchowski Antoni.
X Gralewski Jan.	Paprocki Konstanty.
Janikowski Kazimierz.	Radziszewski Henryk.
Konic Henryk.	Sosnowski Paweł.
Dr. Kopczyński Stanisław.	Stabrowski Kazimierz.
Dr. Kosmowski Wiktor.	Świątkowski Józef.

Wszystkie uchwały Zgromadzenia Organizacyjnego Towarzystwa „Polska Macierz Szkolna“ Zarząd Główny wykonał, a mianowicie:

Sprawę Seminarjum nauczycieli ludowych w porozumieniu z gronem ofiarodawców i założycieli rozstrzygnął. (Szczegóły patrz w sprawozdaniu Zarządu Głównego).

Wskazówki dla organizujących Koła niezwłocznie wypracował, rozesłał Kołom i wydawał wszystkim zgłaszającym się z zamiarem organizowania nowych Kół Macierzy.

W sprawie wyłączności terytorjalnej Kół postanowił na rok ubiegający, że ustanowione dla Koła przez Zarząd Główny terytorjum nie stanowi przeszkody do założenia nowego Koła na temże terytorjum przy ścisłem skreślaniu jego zadań zgodnie z ustępem końcowym § 11 Regulaminu.

Utworzył Okręg m. Warszawy z przedmieściami.

Utworzył Okręg m. Łodzi, obejmujący Koła m. Łodzi z przedmieściami oraz Koła w Rogowie, Zgierzu, Lutomiersku, Aleksandrowie, Łęczyckiem, Chojnach, Konstantynowie i Tuszynie.

Utworzył 21 innych Okręgów, o których szczegóły znajdują się w sprawozdaniach Zarządów okręgowych i Wydziału Organizacyjno-statystycznego.

Załącznik Nr. 3.

Protokół skrutynium.

Po otworzeniu urn wyborczych znaleziono 207 kartek wyborczych do Rady Nadzorczej, jedna z kartek okazała się pustą; po obliczeniu pozostałych 206 okazało się, iż największą liczbę głosów otrzymali:

1) Drzewiecki Piotr 200, 2) Hr. Krasiński Adam 200, 3) Sienkiewicz Henryk 197, 4) Święcicki Juljan Adolf 169, 5) Smoleński Władysław 169, 6) Dmowski Roman 165, 7) Obrębowicz Kazimierz 160, 8) Krzemiński Stanisław 164, 9) Natanson Józef 158, 10) Lutosławski Marjan 121, 11) Jabłonowski Aleksander 12), Hr. Zamoyski Maurycy 23, 13) Leszczyński Stanisław 16, 14) Dr. Nusbaum Henryk 12, 15) Głowacki Aleksander 11, 16) Jantzen Edward 11.

Oprócz wyżej wymienionych, 64 kandydatów otrzymało mniej niż po 10 głosów.

Warszawa d. 8 lipca 1906 r.

St. Śliwiński, E. Wawrykiewicz, W. Przyłęcki, J. Mikuliński, K. Olszewski, M. Białowiejski, W. Gerlicz.

Kartek z głosami do Zarządu Głównego znaleziono 215. Po obliczeniu głosów okazało się, iż największą ilość otrzymali:

1) Brzeziński Mieczysław 209, 2) Sosnowski Paweł 205, 3) Chrzanowski Ignacy 205, 4) Osuchowski Antoni 201, 5) Dr. Chełchowski Kazimierz 193, 6) X. Jan Gralewski 181, 7) Paprocki Konstanty 181, 8) Dr. Nusbaum Henryk 172, 9) Libicki Stanisław 164, 10) Dzierżanowska Marja 162, 11) Stawecki Karol 158, 12) Zawadzki Aleksander 154, 13) Świątkowski Józef 43, 14) Obrębowicz Kazimierz 30, 15) Dr. Kopczyński Stanisław 19, 16) Balicki Tadeusz 17, 17) Konic Henryk 18) Bukowiecki Stanisław 16.

Pozostali otrzymali po kilka głosów.

Na zastępców do Zarządu Głównego największą ilość głosów otrzymali:

1) Łazarowicz Kazimierz 176, 2) Pfejffer Mieczysław 176, 3) Dr. Kopczyński Stanisław 163, 4) Ceysinger Helena 162, 5) Balicki Tadeusz 6, 6) Konic Henryk 6.

Warszawa d. 8 lipca 1906 r.

St Śliwiński, E. Wawrykiewicz, W. Przyłęcki, J. Mikuliński, K. Olszewski, M. Białowiejski, W. Gerlicz.

SPRAWOZDANIE

z działalności Zarządu Głównego, Zarządów Okręgowych i Kół miejscowych Towarzystwa Polskiej Macierzy Szkolnej za rok 1906|1907.

Zarząd Główny.

W roku sprawozdawczym, dzięki możności jawnego działania i rosnącemu z każdym dniem żywiołowemu poparciu naszego ogółu, powstało w całym kraju 683 Koła Macierzy. Dodając do tej cyfry 98 Kół, zawiązanych w poprzednim okresie istnienia Macierzy, ogólna liczba Kół wyniesie 781.

Z tej liczby jedynie 575 Kół nadesłało sprawozdania, pozostałe 206 Kół, pomimo kilkakrotnie ponawianych wezwań Zarządu Głównego, sprawozdań nie nadesłały.

Ten ujemny fakt tłomaczy się nietyle opieszałością Kół, ile raczej tą okolicznością, że znaczna liczba Kół powstała w drugiej połowie roku sprawozdawczego i, z powodu napotykanych przeszkód, nie mogła należycie rozwinąć swej działalności. Co zaś do sprawozdań kasowych, to jedynie 382 Koła nadesłały takie sprawozdania za czas do dn. 1 lipca 1907 r. i 91 Kół za czas do 1 stycznia 1907 r. — od 308 zaś Kół nie otrzymaliśmy wcale sprawozdań kasowych.

Do dnia 1 lipca r. b. Zarząd Główny wystąpił do władz naukowych o pozwolenie na otwarcie 1247 szkół, — uzyskano zaś pozwoleń tylko na 681 szkół. Na 316 podanych władzom do zatwierdzenia nauczycieli, Zarząd Główny otrzymał w roku sprawozdawczym zatwierdzenia tylko 159 nauczycieli.

Szkół, dozwolonych przez władze i posiadających zatwierdzonych nauczycieli było w roku sprawozdawczym 141, niezależnie od szkół, zatwierdzonych na imię osób trzecich, a utrzymywanych i popieranych przez nasze Towarzystwo, zgodnie z § 3 Ustawy Macierzy.

Zaznaczyć przytem należy, że w guberni siedleckiej, na ogólną liczbę 163 szkół podanych, nie uzyskaliśmy do 1 lipca r. b. ani jednego pozwolenia.

Do końca roku sprawozdawczego na 228 szkół, podanych w gub. lubelskiej, otrzymaliśmy pozwolenia jedynie na 32 szkoły, — lecz i z tych pozwoleń nie mogliśmy już skorzystać, ze względu na kończący się rok szkolny.

Również i w niektórych innych częściach naszego kraju, nie byliśmy w możności otworzyć szkół, pomimo uzyskanych pozwoleń i zatwierdzonych nauczycieli, a to z powodu niezmiernej opieszałości władz w załatwieniu spraw Macierzy i blizkiego upływu roku szkolnego.

W liczbie wyżej wymienionych 141 uczelni znajdują się szkoły średnie, założone przez Koła miejscowe w Pułtusku i Łęczycy.

Wiele Kół ujawniło dążenie do zakładania Domów ludowych w celu pomieszczenia, oprócz biura Koła, czytelni, sali zebrań, biblioteki, ewentualnie sklepów spożywczych, sal zajęć i t. p. Domy takie powstały w wielu miejscowościach.

Nadto Koło płockie subwencyonowało 8-o klasowe gimnazjum płockie, z liczbą 467 uczniów; Koło siedleckie—Szkołę podlaską w Siedlcach, liczącą 320 uczniów, Koło wieluńskie szkołę 4-o klasową w Wieluniu i Koło sieradzkie szkołę 4-o klasową w Sieradzu.

W okresie sprawozdawczym założono 317 ochronek, 505 bibliotek i czytelni, zorganizowano znaczną liczbę kursów dla analfabetów, odbyto cały szereg odczytów i pogadanek z różnych dziedzin wiedzy.

W Warszawie powstało specjalne Koło Uniwersytetu ludowego, rozwijające nader żywą działalność, inne znowu Koła na prowincji: w Płocku, Łodzi, Lublinie, Nałęczowie, Ostrołęce, Kaczynach, Będzinie, Sosnowicach, Sierpcu, Grodzisku, Kuflewie, Pruszkowie i Opocznie, jako jeden z działów swej pracy, podjęły szereg systematycznych wykładów p. n. Uniwersy-

tetów ludowych. Pozatem utworzyło się w Warszawie jeszcze jedno Koło ze specyalnym zakresem działania, a mianowicie Koło zapomóg na wpisy szkolne które jednak w styczniu r. b. przekształciło się w osobne „Towarzystwo wpisów szkolnych".

W końcu 1906 r. utworzone zostały przy Zarządzie Głównym 4 Wydziały: 1., Oświaty Ludowej, 2., Skarbowy, 3., Prawny, 4., Organizacyjno-Statystyczny.

Dla ułatwienia sobie pracy Wydział Oświaty Ludowej podzielony został na Sekcje: a) szkolną, b) nauczania dorosłych, c) czytelnianą, d) hygieniczno-techniczną.

Nadto przy Wydziale Oświaty Ludowej utworzone zostało pierwsze w Królestwie Polskiem zasobniejsze Muzeum szkolne w którem ofiarnością publiczną i drogą kupna zebrano wcale już pokaźną kolekcję przedmiotów szkolnych, pomocy naukowych, książek, przezroczy i t. d.

Mamy nadzieję, że Muzeum nasze stanie się z czasem ważnym czynnikiem w rozwoju szkolnictwa i, gromadząc w dalszym ciągu przy poparciu osób dobrej woli, materjały pedagogiczne, da możność szerszemu ogółowi zapoznania się z wzorowemi urządzeniami szkolnemi. Wydział Oświaty Ludowej wraz z Muzeum i salą pokazów zajmuje oddzielny lokal przy ul. Sadowej Nr. 12, m. 2.

Ze względu na rozwój Towarzystwa w całym kraju, ujawniła się potrzeba założenia własnego organu, poświęconego sprawie oświaty i obejmującego dział informacyjno-sprawozdawczy Macierzy. Rzeczone wydawnictwo w zasadzie zostało przez Zarząd Główny postanowione, i odpowiednie kroki u władz zostały rozpoczęte.

Z ramienia Zarządu Głównego, oprócz czterech szkół ludowych miejskich, w Warszawie powstałych w poprzednim okresie, a w roku sprawozdawczym rozszerzonych, przyjęto w czerwcu r. b. dwie szkoły z fundacji Towarzystwa Gazowego, które zapewniło na utrzymanie tych uczelni 6000 rubli rocznie.

Nadto uchwalono założyć w Warszawie od nowego roku szkolnego:

a) szkołę 6-o oddziałową miejską im. Karola Szlenkera z dotacji jego sukcesorów, którzy zaraz w poprzednim okresie istnienia Macierzy zadeklarowali ofiarę 100.000 rubli, wniesioną do kasy naszego Towarzystwa w roku bieżącym;

b) dwie szkoły ludowe z fundacji Towarzystwa Kredytowego m. Warszawy, na które rzeczone Towarzystwo zadeklarowało 10.000 rubli rocznie i jednorazowo na urządzenie 1000 rubli;

c) Szkołę ochroniarek przy udziale Koła Ziemianek z zapomogą ze strony Zarządu Głównego w sumie 5500 rubli rocznie;

d) Seminarjum nauczycielek ludowych im. Elizy Orzeszkowej przy udziale Koła nauczycielek, na co Zarząd Główny zebrał dotychczas sumę 8006 rub. 35 kop.;

e) postanowiono udzielać stałą roczną zapomogę w sumie 10.000 rubli na jednoroczne Kursy pedagogiczne w Warszawie. Rzeczone kursy, pozostające pod kontrolą Zarządu Głównego, przygotowały w roku bieżącym 97 nauczycieli ludowych i w zupełności odpowiedziały swemu zadaniu;

f) Zarząd Główny przeznaczył Kołu zapomóg na wpisy dla niezamożnych uczniów jednorazową subwencyę w sumie 8000 rubli, płatną w 2-ch ratach.

(Należy przytem zaznaczyć, że sprawę opłacania wpisów Zarząd Główny wyłączył ze swej kompetencji, z uwagi na główny cel Macierzy -- popieranie szkolnictwa ludowego);

g) Zarząd Główny przyznał niższej szkole rolniczej w Pszczelinie pod Brwinowem 1000 r. zapomogi;

h) prezes Zarządu Głównego przelał na rachunek naszego Towarzystwa sumę rubli 14.647 kop. 94, zebraną na szkołę średnią 8-o klasową męzką im. Adama Mickiewicza w Warszawie;

i) w wykonaniu uchwał Ogólnego Zgromadzenia z dn. 8 lipca 1906 r. Zarząd Główny wszedł w układy z grupą założycieli Seminarjum dla nauczycieli ludowych w Ursynowie. Po wyczerpujących naradach Zarządu Głównego z przedstawicielami grupy założycieli pp.: ordynatem hr. Maurycym Zamoyskim, ordynatem hr. Adamem Krasińskim i p. Czesławem Klarnerem zawartą została umowa pod następującymi warunkami:

a) Z ogólnej sumy, zebranej na Seminaryum, przeznaczona została na kapitał żelazny P. M. S. suma 25.000 rubli, od której odsetki będą obracane na potrzeby bieżące Seminaryum;

b) Zarządzanie Seminaryum powierzono Komitetowi z 3 osób od grupy założycieli i 3 od Zarządu Macierzy, wybranemu za wspólnem porozumieniem;

c) Na utrzymywanie Seminaryum łoży grupa założycieli, Macierz zaś udziela zapomogę, oznaczoną corocznie przez Zarząd Główny.

Umowa ta, zawarta bez terminu, może być rozwiązana na żądanie każdej strony, za uprzedniem wymówieniem na pół roku przed rozpoczęciem roku szkolnego.

j) Zarząd Główny podjął wspólnie z Towarzystwem „Urania" wydawnictwo tablic poglądowych Lützа do nauki przyrody i przeznaczył na ten cel 2000 rubli, które zostaną pokryte ze sprzedaży tych tablic;

k) ogłosił przy współudziale Koła architektów konkurs na plan budynku szkoły w Skulsku oraz wzorowej szkoły wiejskiej i nagrodzone na konkursie projekty

wydał dla użytku Kół, podejmujących budowę szkół. Rzeczone projekty w liczbie pięciu były wystawione w Stowarzyszeniu Techników w Warszawie i Zarząd Główny zakupił nagrodzone projekty;

l) wydał spisy podręczników, oraz programy szkolne, jako to: Program szkoły początkowej wiejskiej prywatnej, Program szkoły ochroniarek, Projekt programu Seminarjum dla nauczycieli ludowych), Katalogi książek do czytelni i bibliotek, Wskazówki dla nauczania analfabetów, Wskazówki dla Kółek domowego nauczania, wreszcie przystąpił do wydawnictwa Katalogu przezroczy do latarń magicznych;

ł) wzorując się na pokrewnych instytucjach oświatowych, Zarząd Główny uważał za pożądane zaprojektować godło Macierzy, które zostało wykonane i służy za winietę na blankietach, kopertach, pocztówkach i innych wydawnictwach Zarządu Głównego.

We wszystkich, instytucjach Macierzy które w okresie sprawozdawczym nadesłały wykazy, pobierało naukę 63.000 osób, korzystało z ochronek 14.401 dzieci a z czytelni i bibliotek 400,544 osób.

Koła liczyły na ogół 116.341 członków.

Powyższa statystyka, czerpana ze sprawozdań 575 Kół, oczywiście nie przedstawia całokształtu działalności Macierzy.

Żałować należy, że dla braku sprawozdań od 206 Kół, nie można ściśle ustalić ani ogólnej liczby członków, ani osób, korzystających ze wszystkich instytucyi Macierzy.

Celem ujęcia pracy oświatowej w silniejsze organizacyjne karby, Zarząd Główny przystąpił do tworzenia Związków Okręgowych Macierzy, biorąc za podstawę istniejący podział administracyjny według guberni i powiatów. W roku sprawozdawczym powstało 23 Okręgi. Znaczna część Królestwa nie była jeszcze objęta Okręgami, a w szczególności gub. siedlecka i suwalska oraz powiaty: kaliski, kolski, koniński, sieradzki, słupecki i wieluński (w gub. kaliskiej); makowski i ostrowski (w gub. łomżyńskiej); łaski i rawski (w gub. piotrkowskiej); błoński, gostyński, kutnowski, łowicki, mińsko-mazowiecki, pułtuski, radzymiński, skierniewicki, sochaczewski, warszawski (w gub. warszawskiej).

Jakkolwiek Zarząd Główny uchwałą z d. 12 grudnia 1906 r. postanowił, że przy tworzeniu Okręgów Koło Macierzy, któreby nie chciało podlegać zwierzchności Zarządu Okręgowego, może zależeć jedynie od Zarządu Głównego, niemniej pożądanem jest utworzenie w najbliższym czasie Okręgów we wszystkich powiatach, a to w celu ułatwienia Zarządowi Głównemu spełnienia jego zadań i pobudzenia Kół mniej żywotnych do intensywniejszej działalności.

Większość Okręgów nie zdołała jeszcze szerszej działalności rozwinąć i nie rozpoczęła normalnej pracy z powodu zawiązania Okręgów w ostatnich dopiero miesiącach.

Jak to wypływa z cyfr wyżej przytoczonych, naogół stwierdzić można, że organizacya naszego Towarzystwa rozwija się bardzo pomyślnie, a najlepszym tego dowodem jest liczba powstałych Kół i Okręgów i rezultaty, w krótkim stosunkowo okresie czasu osiągnięte.

Wielka liczba Kół rozwinęła bardzo poważnie i szeroko swoją pracę. Niepodobna tu wymienić wszystkich Kół, należących do tej kategoryi. Wystarczy zaznaczyć, że niektóre z nich mają rocznego obrotu od 10,000 do 29,000 rubli i odpowiednio do tych cyfr poszczycić się mogą rezultatami swych zabiegów i ofiarności.

Ale są i słabe Koła w naszej organizacyi. Obok powodów już wyżej zaznaczonych, a w szczególności przeszkód ze strony władz naukowych, zwłaszcza w siedleckiem i lubelskiem, oraz późnego powstania Kół— stwierdzić należy w wielu miejssowościach kraju brak inicyatywy, ofiarności i wyszkolenia w pracy społecznej. Złożyły się na to dotychczasowe warunki polityczne, tamujące inicyatywę prywatną i rozwój samopomocy społecznej. Jest nadzieja, że w miarę dalszego rozwoju naszej instytucyi poczucie obowiązków pracy nad ludem przenikać będzie coraz głębiej i z każdym rokiem zyskamy coraz więcej wyrobionych pracowników na polu oświaty. Przytem Zarządy Okręgowe, zawiązane przeważnie w końcu drugiego półrocza, po należytem zorganizowaniu ich, rozpoczną zabiegi około wzmocnienia pracy oświatowej wszystkich Kół słabszych.

Ofiarność publiczna na cele naszego Towarzystwa w roku sprawozdawczym wzmogła się bardzo poważnie. Na cele Zarządu Głównego wpłynęła do 1 lipca r. b. ogólna suma rubli 387,677 kop. 68, a w tem na Dar narodowy Trzeciego Maja rubli 155,782 kop. 50.

Ze sprawozdań kasowych 382 Kół za czas do 1 lipca 1907 r., oraz sprawozdań kasowych 91 Kół za czas do 1 stycznia 1907 r. (czyli od 473 Kół), okazało się, że na rzecz tychże Kół wpłynęło rubli 422,995 kop. 22. Ogólna suma wydatków Zarządu Głównego wyniosła rubli 72,708 kop. 53; 473 Koła, które nadesłały sprawozdania, wydatkowały rubli 325,828 kop. 87.

Tak więc ofiarność publiczna łącznie na cele Kół i Zarządu Głównego dosięgnęła sumy 810,673 kop. 20, nie licząc wartości nieruchomości i placów pod budowę szkół, poszczególnym Kołom ofiarowanych.

Powyższą statystyką nie są objęte 308 Kół, które nie złożyły sprawozdań kasowych.

Ścisłe uwzględnienie statystyki wszystkich Kół w naszym bilansie w roku bieżącym nie było możliwe,—lecz spodziewać się należy, iż daty statystyczne będą coraz ściślejsze w przyszłości.

Ta znaczna ofiarność w pierwszym roku naszego jawnego istnienia jest dla nas cennym dowodem życzliwego i gorącego poparcia ze strony polskiego ogółu.

Żywe zainteresowanie się naszą instytucyą ujawniło się zwłaszcza w sprawie Daru narodowego Trzeciego Maja, stanowiącego jedną z najważniejszych pozycyi naszego dochodu.

Zarząd Główny, wzorując się na pokrewnych instytucyach oświatowych, ustanowił dzień Trzeciego Maja, jako dzień Macierzy i uchwalił corocznie organizować zbieranie ofiar w tym dniu na Dar narodowy, w celu pozyskania znaczniejszych funduszów do rozporządzenia Zarządu Głównego na instytucye oświatowe ogólno-krajowego znaczenia, jako to: szkoły ochroniarek, seminarya dla nauczycieli i nauczycielek ludowych, domy ludowe, muzea szkolne etc etc.

Myśl ta, dzięki wezwaniu Henryka Sienkiewicza, znalazła gorący oddźwięk we wszystkich warstwach naszego społeczeństwa. Ze wszystkich stron kraju od zamożniejszych i mniej zamożnych posypały się grosze ofiarne, częstokroć grosze prawdziwie wdowie.

Współudział w tej sprawie zaznaczyli również nasi rodacy z poza granic kraju, osiedli w Rosyi, Europie Zachodniej, Ameryce, i t. d. Z tego źródła wpłynęła suma dość znaczna. Bliższe szczegóły uwidocznione są w sprawozdaniu Daru narodowego.

Niewątpliwie, że coroczny obchód rocznicy Trzeciego Maja przez Dar narodowy dla Macierzy utrwali się w sercach wszystkich ludzi dobrej woli i pozyska u całego polskiego ogółu prawo obywatelstwa.

W roku bieżącym sprawa ta podniesiona została na krótko przed rocznicą Trzeciego Maja i tem samem należycie jeszcze wyzyskaną być nie mogła, miejmy wszakże nadzieję, że w następnych latach, gdy zostaną zużytkowane rezultaty doświadczeń pierwszego roku, Dar narodowy wzrośnie do znaczniejszej jeszcze sumy.

Z darów jednorazowych przedewszystkiem wymienić należy wspaniałą ofiarę 100.000 rubli w listach zastawnych, złożoną przez czcigodną p. Maryę Karolową Szlenkerową w wykonaniu woli jej ś. p. męża wielce zasłużonego dla kraju obywatela Karola Szlenkera. Odsetki od tej sumy, stanowiącej kapitał żelazny, wraz z dodatkową ofiarą rodziny Szlenkerów, w kwocie rubli 4.000, użyte zostały przy współudziale naszej instytucji na założenie od nowego roku szkolnego miejskiej szkoły sześciooddziałowej imienia ś. p. Karola Szlenkera.

Z kolei zaznaczyć wypada: 1) hojną ofiarę p. Celiny z hr. Węsierskich Przyłubskiej w sumie rb. 20.000 na założenie w osadzie Skulsk gub. kaliskiej szkoły polskiej 2 lub 3 klasowej dla chłopców i dziewcząt miejscowych i okolicznych, bez różnicy wyznania, z warsztatami do nauki rzemiosł, przystosowanych do rolnictwa; 2) coroczną od dwóch lat ofiarę rb. 2000 p. Karola Rosego, redaktora „Dziennika berlińskiego“ na utrzymanie szkoły początkowej w Warszawie; 3) ofiarę Towarzystwa Kredytowego m. Warszawy w sumie rubli 10.000 rocznie, oraz rubli 1.000 na założenie dwóch szkół początkowych w Warszawie dla uboższej ludności bez różnicy wyznania; 4) ofiarę fabryki p. J. Brauman i Ćwirko w sumie 900 rubli rocznie na utrzymanie szkoły; 5) ofiarę cukrowni „Ciechanów“ w sumie 4500 rb. i cukrowni „Brześć Kujawski“ w sumie 2250 rb. wreszcie 6) cały szereg ofiar i darów w naturze, wymienionych w sprawozdaniu finansowem.

Do ofiar w naturze również zaliczyć wypada nieruchomości, ofiarowane na użytek Kół; są to przeważnie place pod budowę szkół; wśród tych darowizn są i znaczniejszej wartości domy z gruntami, z których niektóre przedstawiają znaczną wartość, oraz liczne ofiary w książkach, obrazach i t. d.

Zarząd Główny czuje się w obowiązku wyrazić Czcigodnym Ofiarodawcom szczere i gorące uznanie za tak życzliwe poparcie naszej instytucyi.

Najważniejszem źródłem dochodów Zarządu Głównego była ofiarność publiczna. Opłata od Kół, określona Regulaminem w stosunku 10% od składek członkowskich na rzecz Zarządu Głównego, wyniosła w roku sprawozdawczym rubli 7377 kop. 61; stosownie do uchwały Zarządu Głównego powyższe wpływy Kół przeznaczone zostały na zapomogi dla uboższych a zabiegliwych Kół. W wykonaniu tej uchwały Zarząd Główny nietylko całą powyższą sumę przyznał Kołom, lecz nadto jeszcze wydatkował na ten cel dodatkowo rubli 8306 kop. 57.

Razem więc w roku sprawozdawczym udzielono Kołom zapomóg na ogólną sumę rb. 15.684 kop. 18.

Zaznaczyć przytem należy, że z tej sumy korzystały niemal wyłącznie Koła prowincjonalne, przeważnie miejskie.

Niewątpliwie poważne źródło dochodów Zarządu Głównego mogłyby stanowić omówione w sprawozdaniu Wydziału skarbowego, przedsięwzięcia finansowe, jako to: marki, pocztówki, opaski, telegramy z godłem Macierzy, puszki do zbierania ofiar, wenty, bazary, i t. p.

W roku sprawozdawczym wydrukowano marek z godłem Macierzy 3.069.300, a pocztówek 211.300; rozprzedano zaś 5189 marek, w oraz 8462 pocztówek. Specjalnym okólnikiem Zarządu Głównego zalecono Kołom najszersze rozpowszechnianie tych marek, z potrąceniem na rzecz Kół 50% ceny sprzedażnej. Do-

tychczas z tego źródła wpłynęła suma bardzo nieznaczna. Koła powinnyby jaknajgorliwiej zająć się poparciem tego przedsiewzięcia, zarówno w interesie własnym, jako też Zarządu Głównego, a tem samem i całej instytucyi.

Puszki do zbierania ofiar, wydane w liczbie 805 na rzecz Zarządu Głównego i Kół, z czasem, przy poparciu ogółu, mogą być również źródłem poważniejszego dochodu.

Ten sposób zbierania ofiar. dający możność nawet najuboższym złożenia grosza ofiarnego, przyjęty został nader życzliwie na prowincyi i w Warszawie.

Zarząd Główny uzyskał z tych źródeł na początek rb. 1328 kop. 75.

W ocenieniu naszej dotychczasowej działalności i osiągniętych rezultatów, należy z konieczności mieć na uwadze niesłychane trudności i przeszkody, napotykane na naszej drodze ze strony władz w ogóle, w szczególności zaś warszawskiego okręgu naukowego.

Z naciskiem stwierdzić musimy, że przeszkody z zewnątrz w znacznej mierze tamowały, a niejednokrotnie wprost wstrzymywały normalny rozwój naszej instytucyi i prace poszczególnych naszych Kół. Już na początku roku sprawozdawczego samo istnienie Macierzy zostało zakwestyonowe w 6-ciu guberniach Królestwa; sprawę tę jednak zdołaliśmy wyjaśnić i na skutek rozporządzenia warszawskiego generał-gubernatora z dnia 1 października 1906 roku uznano, że działalność Macierzy rozciąga się na całe Królestwo.

Główne atoli przeszkody, trwające nieprzerwanie od samego początku, pochodziły ze strony warszawskiego okręgu naukowego. Ujawniły się one w szeregu postanowień, ograniczających naszą działalność w sprawie zakładania szkół, zatwierdzania nauczycieli, organizowania kursów dla dorosłych analfabetów, i t. d.

Z całym naciskiem musimy stwierdzić, że lwia część pracy Zarządu Głównego z konieczności musiała być zwrócona w kierunku zwalczania tych przeszkód. Charakter tych trudności i nadzwyczaj ujemny ich wpływ na życie i cały rozwój naszej Instytucyi omówiony będzie bliżej w sprawozdaniu Wydziału Prawnego.

Pomimo wszakże tych niezmiernych trudności, suma prac Zarządu Głównego i Kół przedstawia się niewątpliwie nader poważnie.

Te rezultaty przedewszystkiem przypisać należy żywo przez ogół odczuwanej potrzebie oświaty, tak niesłychanie u nas zaniedbanej i zarazem usilnej pracy wszystkich naszych organów.

Zarząd Główny zdaje sobie jasno sprawę z wielu braków i usterek. Jesteśmy jeszcze w fazie organizacyjnej, czekają nas ogromne zadania, którym sprostać możemy dopiero w szeregu lat, przy stałem poparciu ogółu społeczeństwa.

W przekonaniu, że w miarę rozwoju naszej działalności pozyskiwać będziemy z każdym rokiem coraz większe zaufanie ogółu, składamy niniejsze sprawozdanie do uznania Ogólnego Zgromadzenia.

* * *

Zarząd Główny odbył posiedzeń od dn. 8 lipca 1906 r. do dn 1 lipca 1907 r. — 51, nadto jedno posiedzenie nadzwyczajne i dwa ściślejsze posiedzenia prezydjum. Na posiedzeniach bywało od 7 do 12 członków Zarządu Głównego, przeciętnie 9-ciu; oraz oraz od 1 do 5 członków Rady Nadzorczej, przeciętnie jeden.

Liczba spraw, rozpatrywanych na posiedzeniach Zarządu Głównego, wynosi 525.

Na obu posiedzeniach prezydjum rozpatrzono 23 sprawy.

Skład Zarządu Głównego.

Antoni Osuchowski — przewodniczący.
X. Jan Gralewski — pierwszy zastępca przewodniczącego.
Stanisław Libicki — drugi zastępca przewodniczącego.
Karol Stawecki — pierwszy sekretarz.
Dr. Kazimierz Chełchowski — drugi sekretarz.
Konstanty Paprocki — skarbnik

Członkowie Zarządu:
Mieczysław Brzeziński
Ignacy Chrzanowski
Marja Dzierżanowska
Henryk Nusbaum
Paweł Sosnowski
Aleksander Zawadzki

Zastępcy:
Helena Ceysingerówna
Dr. Stanisław Kopczyński
Kazimierz Łazarowicz
Mieczysław Pfeiffer

Biuro Zarządu Głównego.

Biuro Zarządu Głównego Polskiej Macierzy Szkolnej pozostawało pod naczelnym kierownictwem prezesa Zarządu Głównego i bezpośrednim zarządem członka Zarządu Głównego sekretarza p. Karola Staweckiego. Skład biura był następujący: trzech korespodentów, trzech urzędników do wewnętrznej pracy biura, jeden urzędnik, prowadzący sprzedaż i wysyłanie ksiąg rachunkowych, kwitarjuszów, marek i t. p. Buchalterja,

pozostająca pod bezpośrednim kierunkiem skarbnika Zarządu Głównego, składała się z buchaltera, jego pomocnicy i inkasenta.

Czynności biura można podzielić, jak następuje:

a) Załatwianie korespondencyi z Kołami i osobami prywatnemi.

b) Prowadzenie korespondencyi z władzami administracyjnemi i naukowemi.

c) Grupowanie materjałów do spraw Macierzy.

d) Prowadzenie statystyki Kół, ich Zarządów, szkół, nauczycieli, ochron, czytelni i t. p.

e) Wydawanie i rozpowszechnianie druków, wydawanych przez Zarząd Główny lub też jego Wydziały.

f) Informowanie interesantów w sprawach Macierzy.

g) Zwoływanie zebrań oraz wypełnianie innych zleceń Zarządu Głównego.

h) Dział finansowy (patrz odzielne sprawozdanie).

Korespondencyi wszelkiego rodzaju biuro Zarządu otrzymało w roku sprawozdawczym 9000, wysłało—z górą 9000, w tej liczbie nie pomieszczono okólników i druków, które rozsyłano za jednym numerem bieżącym.

Od władz administracyjnych otrzymano odezw i zawiadomień 68.

Złożono podań i skarg do władz administracyjnych 195.

Od władz naukowych otrzymano odezw 269.

Złożono odezw i skarg do władz naukowych 268.

Wysłano 389 ksiąg rachunkowych, 3497 kwitarjuszów, 14579 marek, 21970 pocztówek i 19 innych przesyłek pocztowych.

Rozpowszechniane przez biuro Zarządu Głównego druki można podzielić w sposób następujący:

Dział ustawowy.	sztuk
Ustawy Towarzystwa	23500.
Regulaminy Towarzystwa	14880.
Regulaminy Wydziału Oświaty Ludowej	2190.
Regulaminy Wydziału Organizacyjno-Statystycznego	430.
Razem	41000.

Dział Organizacyjny.	sztuk
Instrukcye dla organizatorów Kół Macierzy	6790.
Upoważnienia do zwołania organizacyjnych zebrań	4000.
Zawiadomienia o notyfikacyi Kół	970.
Wzory protokółu organizacyjnego	4680.
Wzory do prowadzenia ksiąg rachunkowych	960.
Zawiadomienia o pozwoleniu na szkoły	1650.
Razem	9260.

Dział instrukcyjny.

Okólniki Zarządu Głównego rozsyłane były w następujących sprawach:

W sprawie	stanowiska Zarządu Głównego względem władz administracyjnych i naukowych	950.
„ „	pobudzenia Kół do działalności	1380.
„ „	programu	1400.
„ „	zalecenia Kołom powoływania księży do wykładów religii	1400
„ „	porozumiewania się z władzami wyłącznie za pośrednictwem Zarządu Głównego	1450.
„ „	trudności, czynionych przez władze	1010.
„ „	organizacyi kursów dla nauczycieli	1000.
„ „	stanowiska Zarządu Głównego co do różnych kwestyi w Towarzystwie	3300.
„ „	należnych odsetek Zarządowi Głównemu od Kół	930.
„ „	rozpowszechniania marek i kart pocztowych	1090.
	Razem	13410.

Dział sprawozdawczy.

Wzory do sprawozdań ogólnych	915.
„ „ „ kasowych	980.
Razem	1895.

Dział pomocniczy.

Spis podręczników dla szkół	1800.
Wskazówki hygieniczne	2000.
W sprawie szkoły ochroniarek	3190.
Program szkoły początkowej wiejskiej	3190.
Jak uczyć dorosłych analfabetów?	2870.
Wskazówki domowego nauczania	3590.
Spis książek do bibliotek	3570.
O czytelniach	5150.
Razem	25360.

Pozatem biuro wysłało kilka tysięcy zaproszeń na zebrania Zarządu Głównego, poszczególnych Wydziałów i przy organizowaniu Okręgów.

Nadto biuro brało udział w pracach przy zbieraniu Daru narodowego.

Wydział Oświaty Ludowej.

Nie będąc w możności bezpośrednio zajmować się pracą teoretyczno-metodyczną, związaną z tworzeniem i prowadzeniem instytucyi oświatowych P. M. S., Zarząd Główny w tym celu powołał z początkiem roku szkolnego 1906/7 Wydział Oświaty Ludowej i nadał mu organizacyę, ujętą w Regulamin ustawowy.

W myśl tego Regulaminu Wydział Oświaty Ludowej spełnia wszelkie czynności kierownicze i doradcze, związane z zakładaniem, utrzymywaniem i kontrolą oświatowych instytucji Polskiej Macierzy Szkolnej, przeznaczonych dla ludu, — a więc: ochron i sal zajęć, nauczania przedszkolnego, szkół początkowych wiejskich i miejskich, szkół dla ochroniarek, seminarjów i kursów pedagogicznych dla nauczycieli elementarnych, nauczania analfabetów, organizowania wykładów Uniwersytetu Ludowego i odczytów dla dorosłych, zakładania domów ludowych, czytelni, bibliotek, muzeów szkolnych i t. p.

Wydział podzielił swoją pracę pomiędzy cztery Sekcje:

a) szkolną
b) hygieniczno-techniczną
c) nauczania dorosłych
d) czytelnianą

Sekcja piąta: kontroli pedagogicznej — nie została utworzoną, przypadającą zaś na nią kontrolę nad szkołami Zarządu Głównego objęła Sekcya szkolna.

Skład Wydziału stanowili pp.:
prof. Mieczysław Brzeziński — przewodniczący Wydziału i Sekcyi szkolnej, Inż. Czesław Klarner — sekretarz Wydziału i Sekcyi szkolnej, Dr Henryk Nusbaum—przewodniczący Sekcyi nauczania dorosłych, Marya Dzierżanowska — sekretarka Sekcyi nauczania dorosłych, Dr Kazimierz Chełchowski — przewodniczący Sekcyi czytelnianej, Rozalia Brzezińska — sekretarka Sekcyi czytelnianej, Dr Stanisław Kopczyński — przewodniczący Sekcyi hygieniczno-technicznej.

Wydział Oświaty Ludowej miał swe siedlisko początkowo przy Głównym Zarządzie, od pierwszych początków jednak jego egzystencyi okazało się, iż działalność jego była bardzo krępowana brakiem oddzielnego pomieszczenia ze względu na szczupłość lokalu na ulicy Senatorskiej № 8. To też z chwilą, gdy powstała myśl utworzenia Muzeum Pedagogicznego, założenie własnej siedziby stało się koniecznością. Myśl ta z początkiem roku 1907 znalazła swoje konkretne urzeczywistnienie. Wydział otrzymał siedzibę w lokalu, wynajętym przy ulicy Sadowej № 12. Punkt ten został wybrany głównie z powodu, iż znajduje się on w środku dzielnicy, w której mieszka większość pracowników, skupiających się około Wydziału.

Własna siedziba przyczyniła się w znacznej mierze do wzmożenia działalności Wydziału; wszelako odsunięcie się Wydziału od Zarządu Głównego wykazało także i poważne strony ujemne, wskutek braku bezpośredniego kontaktu z Zarządem. Brakowi temu należałoby corychlej zaradzić przez skoncentrowanie tych obydwóch ciał w jednym wspólnym i do celów instytucyi przystosowanym lokalu.

Działalność Wydziału i Sekcji widoczna jest ze sprawozdań szczegółowych, poniżej zamieszczonych. Wobec nawału pracy w Sekcyach i wobec tego, że wiele osób pracowało jednocześnie w Zarządzie Głównym, w Wydziale i w Sekcjach, odbywanie częstych i regularnych posiedzień Wydziału stało się utrudnione i Wydział nie mógł się zbierać tak często, jak mu to Regulamin jego wykreślał. Usilnie jednak dążyć będzie, aby posiedzenia jego odbywały się częściej, przynajmniej raz na miesiąc, gdyż Wydział jest jedynym i jaknajściślejszym łącznikiem pomiędzy Sekcyami a Zarządem Głównym. Nadto Wydział spełnia zadanie kierowniczo-doradcze przy Zarządzie Głównym i wykreśla poszczególnym Sekcjom plan działania, tak, aby ich praca była jednolitą, celową i jaknajwięcej produkcyjną.

Ubiegły rok dał Wydziałowi Oświaty Ludowej pierwsze doświadczenie, którem kierując się nadal, Wydział dążyć będzie do coraz intensywniejszej i coraz owocniejszej pracy.

A. Sprawozdanie Sekcyi szkolnej.

Powołana przez Wydział Oświaty Ludowej, w myśl uchwały Zarządu Głównego P. M. S. z dnia 19 listopada 1906 roku, Sekcya szkolna ukonstytuowała się pod przewodnictwem profesora Mieczysława Brzezińskiego, wydelegowanego w tym celu przez Zarząd Główny.

Na sekretarza Sekcyi powołano p. inżyniera Czesława Klarnera. Do składu Sekcyi pozatem należeli

p. p.: Michał Arcichowski, Mieczysław Brzeziński, Wanda Bouffałłowa, Tomasz Buła, Celina Bronowska, Helena Ceysingerówna, Zofja i Helena Eysymontówny, ksiądz Jan Gralewski, Maksymiljan Heilpern, Jadwiga Herman-Iżycka, Aleksander Humnicki, Czesław Klarner, Marja Kleniewska, hr. Adamowa Krasińska, Anna i Adela Krypskie, ks. August Loth, Stefania Marciszewska, Marya Łojkówna, Marya Łempicka, Cecylja Niewiadomska, Mieczysław Pfeiffer, Kazimiera Proczkówna, Cecylja Śniegocka, Kacper Tosio, Zofja Wołowska, Stefanja Woydowa, Aleksander i Ludwika Zawadzcy.

Sekcya zatem liczyła ogółem 28 członków, przeważnie z pośród nauczycielek i nauczycieli szkół, bądź średnich, bądź początkowych, oraz osób, czynnie zajmujących się różnemi działami oświaty elementarnej. Prócz tego w posiedzeniach Sekcyi szkolnej brali często udział członkowie innych Sekcyi, a także prezes Zarządu Głównego mecenas Antoni Osuchowski, oraz sekretarz Zarządu Głównego inżynier Karol Stawecki, a nadto p. Helena Ceysingerówna, w charakterze przedstawicielki Okręgu warszawskiego Macierzy.

Zgodnie z Regulaminem Wydziału Oświaty, Sekcja szkolna opracowuje programy i projekty ochron, nauczania domowego przedszkolnego, szkół początkowych wiejskich i miejskich, niższych szkół zawodowych; kwalifikuje podręczniki szkolne i pomoce naukowe; dostarcza programów dla szkół ochroniarek, seminarjów i kursów dla nauczycieli początkowych; sprawdza uzdolnienie zawodowe kandydatów i kandydatek na nauczycieli Szkół Macierzy i poleca ich na odpowiednie posady w razie zgłoszenia się Kół; kompletuje bibljoteki szkolne i t. p.

Sekcya obradowała w ciągu roku sprawozdawczego stale, w odstępach czasu mniejwięcej dwutygodniowych. Od listopada 1906 r. do końca czerwca 1907 r. odbyło się posiedzeń ogółem 14. Ilość osób, obecnych na posiedzeniach, wahała się od 8 do 20.

Jako najpilniejsze zadanie, Sekcja szkolna postanowiła: zająć się opracowaniem programów i projektów ochron, ułożyć program nauczania domowego przedszkolnego, program szkół początkowych wiejskich i miejskich oraz niższych szkół zawodowych i t. p. Postanowiono rozpatrzeć podręczniki szkolne i pomoce naukowe, kwalifikując te z nich, które okażą się odpowiedniemi dla szkół początkowych.

Były to sprawy najpilniejsze, wobec masowego otwierania szkół elementarnych, dla których od pół wieku nie było ani programów, ani książek, ani żadnych wskazówek, jak szkoły te organizować i prowadzić należy.

Drugą kategorję spraw, niecierpiących zwłoki, stanowiła troska o jaknajrychlejsze przygotowanie nauczycieli dla szkół elementarnych i innych instytucyi Macierzy. Postanowiła więc Sekcya szkolna opracować programy: Szkoły ochroniarek, seminarjów i kursów dla nauczycieli i nauczycielek szkół początkowych, wskazówki dla przygotowania t. zw. nauczycieli domowych, kierujących kompletami nauczania domowego i t. p.

Dla ułatwienia Kołom P. M. S. wyszukiwania nauczycieli i odwrotnie, dla skomunikowania osób, poszukujących pracy nauczycielskiej, z Kołami — Sekcja zajęła się kwalifikowaniem nauczycieli elementarnych i wskazywaniem im odpowiednich posad.

Na dalszym planie postawiono utworzenie biblioteki pedagogicznej na użytek Sekcji.

Wobec różnorodności pracy przyjęto za zasadę, ażeby każdym działem zajmowały się, jako referenci, osoby specyalnie z działem tym obeznane, z możnością dobierania sobie odpowiednich współpracowników. W ten sposób panie: Marciszewska, Wołowska, Klawerowa, Bronowska zajęły się sprawą ochron; p.p: Herman-Iżycka, Brzeziński, Niewiadomska, Humnicki i inni nauczyciele — szkołami; p.p: Walicka, Warnkówna, Zawadzka, Buła — seminarjami i kursami pedagogicznemi; p.p: Heilpern, Brzeziński, Proczkówna, Bouffałłowa, Woydowa — pomocami naukowemi. Ten podział pracy okazał się w skutkach bardzo pożytecznym.

Z zamierzonych prac Sekcja w ciągu roku ubiegłego zdołała wypełnić następujące:

1) W grudniu r. 1906 Sekcja rozpatrzyła i przyjęła Program Szkoły ochroniarek, opracowany przez p. Marciszewską, kierowniczkę własnej szkoły ochroniarek. Program ten został następnie wydrukowany przez Zarząd Główny P. M. S. i posłużyć miał za podstawę do założenia Szkoły ochroniarek. Przy szkole znajdować się miał internat, przyjmowane byłyby również uczennice przychodnie. Kurs szkoły dwuletni. Szkoła ta, o którą zostało złożone podanie do władz naukowych w d. 13 lipca 1907 r., spotkała się jednak z nieprzychylną opinją władz, które decyzją z d. 27 września za № 5001 odmówiły zatwierdzenia tej szkoły.

2) Na początku r. 1906/7 Sekcja rozpatrzyła w specyalnej Komisyi, a następnie na pełnem posiedzeniu, opracowany przez prof. M. Brzezińskiego „*Projekt programu i ustawy szkoły początkowej wiejskiej*“. Program ten po szczegółowej rewizji w ostatecznej redakcji został przez Zarząd Główny przyjęty i wydany jako „*Ustawa i program szkoły początkowej wiejskiej P. M. S.*“

Na zasadnie tego programu winna być prowadzona organizacja i nauka we wszystkich szkołach wiejskich P. M. S.

3) Celem ujednostajnienia organizacyi szkół początkowych miejskich P. M. S., oraz przyjęcia dla nich wspólnego programu, Sekcja omawiała

szeroko zasady programu szkoły początkowej miejskiej.

Następnie w czerwcu r. b. członkowie Sekcji, łącznie z przedstawicielami Kół P. M. S. i Okręgu warszawskiego, obradowali nad tą sprawą na posiedzeniu, specyalnie zwołanem przez Zarząd Okręgowy warszawski. Wynikiem tych narad było ustalenie głównych zasad, na podstawie których z polecenia Zarządu Głównego prof. Brzeziński opracował i wydał w broszurze: *„Ustawę i program szkoły początkowej miejskiej“*, ze wskazówkami metodycznemi. Program ten został rozesłany wszystkim Kołom miejskim P. M. S., jako obowiązujący w roku bieżącym. Ostateczne zredagowanie niektórych działów tego programu, celem wprowadzenia poprawek w wydaniu następnem, będzie przedmiotem dalszych narad Sekcji.

4) Na jednem z pierwszych posiedzeń Sekcyi wyłoniła się podjęta przez p. Stefanię Woydową niezmiernie ważna sprawa zorganizowania Muzeum Pedagogicznego przy Wydziale Oświaty Ludowej. Na początek postanowiono ograniczyć się do skromnego, lecz celowo ułożonego zbioru pomocy naukowych i urządzeń szkolnych, niezbędnych w szkole początkowej.

Dzięki gorliwej pracy i zabiegom inicyatorki, p. Woydowej, dzięki pomocy fachowej grona osób, powołanych do współudziału, a także wskutek gorącego poparcia Zarządu Głównego i ofiarności publicznej, już w maju r. b. udało się oddać Muzeum Szkolne P. M. S. na użytek publiczny.

Uroczysty akt otwarcia Muzeum odbył się w okresie zbierania Daru narodowego Trzeciego Maja mianowicie dn. 8 maja r. b., wobec przedstawicieli Zarządu Głównego i Okręgowego, reprezentantów Kół Macierzy, przedstawicieli prasy i licznych gości, z pośród których słowa serdecznego uznania i życzenia dla instytucyi złożył także prof. Bolesław Mańkowski ze Lwowa, przedstawiciel tamtejszego Towarzystwa Pedagogicznego.

Muzeum mieści sie w lokalu Wydziału Oswiaty Ludowej przy ulicy Sadowej № 12. Otwarte jest dla publiczności bezpłatnie codziennie od g. 10 do 2 i od 5 do 7. Obecnie posiada ono już znaczny zbiór okazów z najważniejszych działów nauk, wykładanych w szkołach początkowych—mianowicie: zwierzęta wypchane i konserwowane, preparaty anatomiczne i embrjologiczne, okazy roślin, minerałów, skał, tablice poglądowe, mapy, obrazy, warsztaty slöjdowe, wzory robót ręcznych, wzorowe ławki, tablice i t. d.

Muzeum w r. b. pozostaje pod opieką kustoszki, która zarazem udziela objaśnień zwiedzającym, urządza pokazy naukowe dla publiczności. Co niedziela dla dziatwy ze szkół Macierzy urządzane tu bywają pogadanki pouczające, ilustrowane niknącemi obrazami.

W związku ścisłym z Muzeum pozostaje specjalnie urządzona Sala pokazów z latarnią magiczną, oraz bogaty, przeszło 4000 sztuk liczący, zbiór przezroczy, opracowany i zebrany przez Sekcję Nauczania Dorosłych, a dostępny zarówno dla szkół Macierzy, jak i dla wszystkich Kół warszawskich i prowincjonalnych posługujących się latarnią przy pogadankach.

W dn. 1 kwietnia r. b. odbył się, między innemi, zbiorowy pokaz dla 120 ochroniarek, przybyłych z prowincji, w czerwcu dla 100 przeszło słuchaczów kursów pięciodniowych T-wa Ogrodniczo-Pszczelniczego. Co drugą niedzielę przychodziły na pogadanki dzieci ze szkół Macierzy.

W r. b. również stale odbywają się podobne pokazy z latarnią dla dzieci i dla dorosłych, którzy coraz liczniej odwiedzają Muzeum.

Z zadowoleniem można zaznaczyć, że Muzeum rozwija się pomyślnie, czego najlepszym dowodem jest dająca się już dziś uczuwać szczupłość pomieszczenia. Sekcja jednak, a z nią i Wydział Oświaty Ludowej nie traci nadziei, że cenne i wciąż powiększające się, dzięki serdecznemu poparciu publiczności, a nawet rodaków, zamieszkałych w głębi Rosji, zbiory Muzeum, znajdą wkrótce wygodne pomieszczenie w obszernym a tak niezbędnym „Domu Macierzy“.

W tymże lokalu Wydziału Oświaty Ludowej Sekcja urządziła szereg konferencyi metodyczno-pedagogicznych dla nauczycieli i nauczycielek szkół elementarnych Macierzy. Mianowicie p. Zofja Bukowiecka, autorka podręczników historycznych i powieści dla młodzieży, mówiła o pogadankach historycznych z dziećmi młodszych oddziałów szkoły ludowej; p. Marja Dzierżanowska i p. H. Ceysingerówna—o nauczaniu historji w szkołach początkowych; p. Kazimiera Proczkówna i p. Adam Koziara — o nauce czytania.

W roku bieżącym zamierza Sekcja urządzić wykłady metodyczne dla nauczycieli i nauczycielek ze szkół Macierzy z tych przedmiotów, w których doświadczenie wykazało największe braki, jakoto: pogadanki przyrodnicze, nauka rysunków i inne.

6) Celem rozwinięcia energicznej walki z analfabetyzmem Sekcja podjęła sprawę ułożenia wskazówek do prowadzenie z dziećmi Kółek nauczania domowego po wsiach i przygotowania odpowiednich kierowników, czyli wioskowych nauczycieli domowych. Odnośne *„Wskazówki, jak zakładać i prowadzić Kółka nauczania domowego po wsiach“* ułożone przez M. Brzezińskiego, zostały przez Zarząd Główny wydane w osobnej broszurce. W różnych miejscowościach na prowincji zakładano podług tych wskazówek kursy

dla nauczycieli wędrownych, którzy, niezależnie od Kół Macierzy, prowadzą po wsiach na własną rękę naukę czytania, pisania i początkowych rachunków.

7) Na paru posiedzeniach Sekcya omawiała program nauczania przedszkolnego dzieci miejskich, przyczem doszła do przekonania, że nauczanie domowe w kompletach, pomimo licznych jego wad, społeczeństwo powinno koniecznie utrzymać i popierać, do czasu powstania dostatecznej liczby ochron i szkółek, prowadzących normalną naukę wstępną.

Uważając jednak program, przyjęty dotąd przez liczne komplety prywatnego nauczania dzieci miejskich, za niedostateczny, Sekcja postanowiła uprosić paru swoich członków o nowe opracowanie takiego programu.

8) Celem dostarczenia Kołom wskazówek o podręcznikach, Sekcja zajęła się opracowaniem spisu podręczników dla uczniów i nauczycieli szkół początkowych P. M. S. Spis ten został wydany przez Zarząd Główny na początku roku szkolnego 1906-go, a obecnie, po wprowadzeniu zmian i dodatków, wydany został i rozesłany powtórnie szkołom P. M. S. Niebawem ukaże się uzupełnienie tego spisu książkami, wydanemi już po rozpoczęciu roku szkolnego 1907-go. Śledzenie za ruchem wydawniczym i uzupełnianie katalogu podręczników będzie stałym obowiązkiem członków Sekcji.

9) Przy Sekcji czynnem jest Biuro pośrednictwa pracy, do którego zgłaszać się mogą Koła, potrzebujące nauczycieli i nauczycielek, oraz nauczyciele, poszukujący zajęcia. Wobec niemożności przy dzisiejszych warunkach dokładnego sprawdzania kwalifikacji naukowych i moralnych nauczycieli, Biuro poza ułatwianiem zetknięcia osób interesowanych, odpowiedzialności za wskazanych nauczycieli i nauczycielki na siebie nie bierze. Przytem pośredniczy jedynie pomiędzy nauczycielstwem a Kołami prowincjonalnemi, — Koła bowiem warszawskie, z wyjątkiem szkół i instytucji Zarządu Głównego, posiadają własne Biuro pośredniczące przy Zarządzie Okręgowym warszawskim.

10) Niezależnie od pracy oświatowej programowej i załatwiania mnóstwa spraw bieżących, Sekcja szkolna, w miarę sił, zajmowała się organizacją Szkół elementarnych i innych instytucji szkolnych pod opieką Zarządu Głównego w Warszawie.

A mianowicie: objęła nadzór nad 4-ma szkołami Zarządu Głównego: przy ul. Miodowej 18, Siennej 67, Marszałkowskiej 92 i Kruczej 9.

Są to obecnie szkoły 5-oddziałowe, mieszane, liczące od 150 do 200 dzieci. Nauka prowadzi się w nich na 2 zmiany—2 oddziały przed południem i 2 po południu. Każda szkoła ma kierowniczkę i 4 lub 5 nauczycieli, a prócz tego ks. prefekta, wykładającego religję, i stałego lekarza-hygienistę. Dzieci prócz otrzymywania nauki, chodzą do kąpieli, odbywają wycieczki zamiejskie, uczęszczają do Muzeum Macierzy, a niekiedy na przedstawienia publiczne, odczyty i t. p.

Pomimo wielu braków, wynikających przedewszystkiem z trudności znalezienia odpowiednich lokali, a następnie z niedostatecznego przygotowania niektórych nauczycieli,—szkoły te uczyły i wychowywały blizko 800 dzieci z najbiedniejszych warstw Warszawy, a wynik ostateczny przy końcu z. r. szkolnego wykazał, że praca ta, szczególniej wychowawcza, pod wielu względami była bardzo owocną.

Większość dzieci pozostała nadal w naszych szkołach, a 113 z końcem minionego roku szkolnego otrzymało świadectwa z ukończenia 4 oddziałów.

Celem bliższej opieki nad temi szkołami, Sekcja zaprosiła w marcu r. b na wizytatora p. inżyniera A Woydego, który w wyczerpującem sprawozdaniu z dn. 19 czerwca dał obraz krytyczny stanu gospodarczego i administracyjnego tych szkół. Oddzielnie wydane sprawozdanie roczne z działalności wyżej wymienionych czterech szkół Zarządu Głównego daje obraz całości ich życia szkolnego, jego braków i niedomagań.

Obecnie Sekcja zajmuje się ukonstytuowaniem specjalnej Rady Szkolnej, która zajmie się sprawami pedagogicznemi i gospodarczemi wszystkich szkół i instytucji Zarządu Głównego P. M. S.

11) Pośrednio Sekcja, a względnie kilku jej członków, zajmowało się organizacją Szkoły miejskiej wyższej, sześcio-oddziałowej, im. Karola Szlenkera, powołanej do życia dzięki fundacji rodziny Szlenkerów. Szkoła ta, pod kierunkiem prof. Kacpra Tosio, czynną jest od października r. b. przy ul. Wolność Nr. 16. Obecnie, w chwili założenia, prowadzone są 3 oddziały, liczące przeszło 100 chłopców. Szkoła ma bogate zbiory pedagogiczne, sale i warsztaty słojdowe, ogród i boisko.

12) W myśl uchwały Zarządu Głównego, Sekcja zajęła się zorganizowaniem 2-ch szkół T-wa Kredytowego m. Warszawy. Jedna z tych szkół dla 207 chłopców, istnieje z początkiem bieżącego roku szkolnego przy ul. Przyokopowej Nr. 19, druga przy ul. Czerniakowskiej Nr. 114-a. Ta ostatnia, świeżo założona, w dzielnicy b. ubogiej, ma w tym roku 5 oddziałów, a w nich chłopców 120.

13) Prócz szkół powyższych, Sekcja szkolna zajęła się reorganizacją i dozorem 2-ch szkół T-wa Gazowego Warszawskiego, założonych przez to Towarzystwo dla dzieci własnych robotników, w szkole przy ulicy Szarej Nr. 1

znajduje się w tej chwili 125 dzieci, a przy ulicy Wolskiej Nr. 47-a 160 dzieci.

14) Pozatem Sekcja szkolna brała udział:

a) w organizowaniu Seminarjum im. Orzeszkowej przez Zarząd Główny, łącznie z Kołem nauczycielek Seminarjum to jednak nie zostało przez władze zatwierdzone.

b) w nadzorze nad Kursami pedagogicznemi dla przygotowania nauczycieli ludowych, w których w r. z. kształciło się 100 przeszło słuchaczów, a 50 otrzymało świadectwa rządowe.

c) w organizacji Szkoły ochroniarek i wzorowej ochrony dla dzieci, —te szkoły również nie zostały przez władze zatwierdzone; wreszcie

d) w opracowaniu projektu Seminarjum dla nauczycieli szkół ludowych, na którym to programie wzorowało się Seminarjum w Ursynowie.

Oto w pobieżnym zarysie skreślony dotychczasowy dorobek Sekcji szkolnej.

Krótki jeszcze żywot Sekcji, nagłość i nawał spraw oświatowych, a z drugiej strony ogromny brak czasu u przeważnej liczby członków Sekcji, zajętych zarobkową pracą nauczycielską, nie dozwoliły Sekcji w roku ubiegłym wyczerpać całego zakresu doniosłych prac, jakie sobie wytknęła, nie dozwoliły też wielu spraw ująć w skończone, doskonałe formy.

Zadaniem Sekcji w r. b. będzie rozpoczęte prace dalej prowadzić, ulepszać to, co okazało się nieodpowiedniem,—dążąc wzorem Piramowiczów i Staszyców do wychowania dzieci ludu polskiego na obywateli „sobie szczęśliwych, a Ojczyźnie pożytecznych".

B. Sprawozdanie Sekcji hygieniczno-technicznej.

Sekcja hygieniczno-techniczna w r. z. składała się z 10 członków. Członkami Sekcji byli pp.: Cezary Domaniewski, dr. Stanisław Kopczyński, Czesław Klarner, Władysław Marconi, Konrad Obrębowicz, Karol Rzętkowski, Ignacy Świętochowski, Konstanty Jakimowicz, Kazimierz Małagowski, Józef Holewiński. Przewodniczącym był dr. St. Kopczyński, sekretarzem inżynier Jakimowicz.

Za główny cel swej działalności oddział hygieniczny tej sekcji uważał przedewszystkiem zaprowadzenie instytucji lekarzy szkolnych do wszystkich szkół i zakładów wychowawczych Macierzy. Opracowany w tym celu przez jednego z członków Sekcji regulamin dla lekarzy szkolnych został rozesłany za posrednictwem Zarządu Głównego do wszystkich Kół Macierzy. Sekcja bowiem jest zdania, że dopóki każda szkoła zarówno średnia jak elementarna, zarówno miejska, jak i wiejska, nie będą posiadały swego lekarza szkolnego, pełniącego należycie swe czynności, dopóty sprawa hygjeny szkolnej nie będzie należycie rozstrzygniętą.

Pragnąc zapoczątkować w Królestwie Polskiem racjonalne budownictwo szkół ludowych wiejskich jedno i dwuizbowych, Sekcja hygjeniczno-techniczna wypracowała warunki hygjeniczno-techniczne dla szkół ludowych i przez Zarząd Główny za pośrednictwem Koła architektów warszawskich ogłosiła konkurs na projekty i plany szkół jedno i dwuizbowych. Dwaj członkowie Sekcji należeli do sądu konkursowego. 4 nagrodzone projekty i 7 zakupionych z 70 nadesłanych stały się własnością Zarządu Głównego Macierzy i w odbitkach są rozsyłane po kraju.

Sekcja hygjeniczno-techniczna brała też udział w zatwierdzeniu planów konkursowych dla szkoły z fundacji imienia p. Przyłubskiej w Skulsku gub. kaliskiej.

Wreszcie oddział hygjeniczny Sekcji na nadchodzące Walne Zgromadzenie Macierzy przygotował do rozdania następujące druki, tablice i t. p:

1) Wydawnictwo książkowe o konkursowych budynkach szkolnych wraz ze szczegółowemi planami i objaśnieniami;

2) tablicę poglądową hygjeny szkolnej, o chorobach zakaźnych, opracowaną przez d-ra Wernica;

3) szkolne tablice gimnastyczne, wydane przez T-wo Orgelbranda;

4) wskazówki hygieniczne dla dzieci i takież wskazówki dla rodziców i nauczycieli szkół ludowych, opracowane przez członków Sekcji;

5) aforyzmy hygjeniczne: „*Brud sprowadza chorobę, czystość daje zdrowie*" i t. p.
6) regulamin dla lekarzy szkolnych,
7) tablice antyacholiczne do użytku szkolnego,

} wydane przez Wydział antyalkoholiczny Warsz. Tow. Hygienicz.

Jako najbliższą działalność swą Sekcja uważa opracowanie projektów ochron wiejskich, a oprócz tego nieustannie dążyć będzie do zaprowadzenia prawidłowej opieki lekarsko-sanitarnej w szkołach.

Członkowie Sekcji hygjenicznej przy Wydziale Oświaty Ludowej wchodzą w skład Sekcji hygienicznej przy Zarządzie Okręgowym m. Warszawy, tworząc instytucję, kontrolującą stan sanitarny szkół Macierzy i czynności ich lekarzy szkolnych. Zdobywane praktycznie doświadczenie w szkółkach elementarnych warszawskich Sekcja za pośrednictwem Zarządu Głównego i Zarządów Okręgowych prowincjonalnych będzie usiłowała zastosować z pewnemi zmianami i zastrzeżeniami do szkół ludowych wiejskich.

C. Sprawozdanie Sekcji nauczania dorosłych.

Do Składu Sekcji należeli pp.: Gabryela Balicka, Stanisława Bukowiecka, Zygmunt Bojasiński, Ignacy Chrzanowski, Kazimierz Czerwiński, Helena Ceysingerówna, Jan Choroszewski, Marja Dzierżanowska, Marja Dziewulska, Henryk Galle, Jan Gebethner, Edmund Jankowski, Stefan Jankowski, Adam Jaczynowski, Stefan Jantzen, d-rowa Walentowa Kamocka, Włodzimierz Klawer, Józefa Klawerowa, Stanisław Kozicki, Jan Kucharzewski, Karol Kowerski, Marya Kawecka, Jadwiga Krausharowa, Władysław Leppert, Marja Markowska, Marjan Malinowski, Henryk Mościcki, Antoni Neyman, d-r Henryk Nusbaum, Franciszek Puławski, Zdzisław Rauszer, Gustaw Simon, Juljan Siemieński, Stanisław Szalay, Władysław Umiński, Konrad Wernik i D-r Załuska.

Ogółem zatem liczyła Sekcja 37 członków. Przewodniczącym Sekcji był Dr. Henryk Nusbaum, sekretarką pani Marja Dzierżanowska.

Posiedzeń plenarnych w okresie sprawozdawczym Sekcja odbyła 8. Komisje ściślejsze zbierały się częściej dla opracowywania poszczególnych kwestji.

Oświatę i kulturę danego narodu organicznie podnieść można jedynie przez wzorowe szkolnictwo, oparte na oddziaływaniu na cały świat duchowy wrażliwej i podatnej młodzieży. Wynagradzanie skutków ujemnych braku szkolnictwa lub złej jego organizacji, możliwem się staje przez dokształcanie ludności dojrzałej choćby opóźnione, choćby cząstkowe. Sekcja nauczania dorosłych, świadoma całej ważności tej sprawy, spotkała się z polem pracy, którego uprawa systematyczna i jawna, dzięki naszym stosunkom politycznym, dotąd była zupełnie niemożliwa.

Pierwszem tedy zadaniem Sekcji było opracowanie teoretycznego planu działania i przygotowanie odpowiedniej pomocy dla nowej u nas niemal dziedziny pracy. Rozważania te były przedmiotem wielu plenarnych posiedzeń, na których Sekcja zarówno pracę swoją, a poniekąd i samą siebie organizowała. Owocem rozważań tych było postanowienie, iż troską Sekcyi winny być w pierwszym rzędzie:

1) Walka z analfabetyzmem dorosłych.
2) Organizowanie odczytów i pogadanek dla ludu.
3) Zakładanie Uniwersytetów ludowych.
4) Zakładanie Domów ludowych.
5) Tworzenie Kół samokształcenia ludności wiejskiej i miejskiej.

W tym pierwszym organizacyjnym roku nie zdołała jeszcze Sekcja we wszystkich tych kierunkach ujawnić owocnej sprawności, z konieczności bowiem wszelka działalność praktyczna poprzedzoną być musi analizą zadań i środków oraz pracą przygotowawczą.

Za najdonieślejszą uznając sprawę zwalczania powszechnego niemal śród ludu naszego analfabetyzmu, Sekcya podjęła zadanie rozpowszechniania zasad najelementarniejszego nauczania dorosłych, opracowała i wydała odpowiednie wskazówki p. t. „*Jak uczyć dorosłych analfabetów?*“ Wskazówki te dotyczą: 1) sposobu organizacji nauczania, 2) programu ogólnego. 3) trzystopniowej nauki czytania i pisania, 4) pogawędek, związanych z nauką czytania, 5) nauki rachunków. Przy każdym dziale podane są podręczniki i pomoce naukowe dla uczniów i dla nauczycieli. Wskazówki te rozesłane zostały przez pośrednictwo Zarządu Głównego wszystkim Kołom Macierzy.

W sprawie Uniwersytetów ludowych Sekcya postanowiła w blizkiej przyszłości opracować książeczkę, wyjaśniającą cele i zadanie Uniwersytetów ludowych ze wskazówkami o sposobie ich organizacji. Dla zadosyć uczynienia jednak potrzebom tych Kół, które już dziś pragnęłyby Uniwersytety ludowe organizować a zarazem dla zachęcenia Kół do podjęcia tej pracy, Sekcja zwróciła uwagę na pracę dobrze zorganizowanego już Uniwersytetu ludowego warszawskiego, którego drukowane programy oraz szematy, w wysokim stopniu ułatwić mogą organizację uniwersytetów no-

wych. Sekcja postanowiła tedy nabyć od warszawskiego Koła Uniwerstytetu Ludowego po 25 egzemplarzy wszystkich druków i szematów i rozsyłać je Kołom interesowanym, co też zostało wykonanem.

Biorąc pod uwagę, że w spisach przedmiotów, wykładanych w Uniwersytetach ludowych znajdować się muszą nazwy nauk, które brzmieniem swem nie objaśniają kandydatów do Uniwersytetu o przedmiocie danej nauki, oraz że słuchacze nieorjentujący się jeszcze wcale w składowych częściach wiedzy ludzkiej, zapisują się chętnie na dane przedmioty, a po pewnym dopiero czasie, przekonywując się, iż nie we właściwej organicznej kolei podjęli dane studja i że nie mogą przeto odnosić spodziewanej korzyści, Sekcja nauczania dorosłych podjęła myśl poprzedzania corocznych wykładów uniwersyteckich rodzajem wykładu propedeutycznego, któryby przystępnie objaśniał słuchaczy: co to jest wiedza i jakie są jej gałęzie? Napisanie takiego odczytu polecono doktorowi Nusbaumowi. Odczyt ten p. t. *„O wiedzy ludzkiej, jej gałęziach i wzajemnym ich stosunku“* dr. Nusbaum napisał i złożył do użytku Sekcji. Odczyt ten wygłoszony został kilkakrotnie w Warszawie i na prowincji, a Koło wydawnicze im. Staszica podjęło się ogłoszenia go drukiem.

W ważnej sprawie odczytów ludowych Sekcja przyszła do przekonania, iż wobec braku u nas dostatecznej liczby uzdolnionych prelegentów popularnych, którzy wyrobić się u nas nie mogli, z powodu wzbronionego dotąd wszelkiego wpływu intelektualnoetycznego inteligencji na lud, należy pracę tę ułatwić tym, którzyby jednak pragnęli ważne to posłannictwo spełniać. W tym celu należy mieć w pogotowiu odpowiednią literaturę odczytową w druku i w rękopisach. Sekcya w pierwszym rzędzie postanowiła przejrzeć dokładnie dość bogatą u nas literaturę ludową i wybrać z pośród niej te książeczki, które najbardziej do odczytów dla ludu się nadają, albo przynajmniej za materjał ułatwiający pracę prelegentowi służyć mogą. Członkowie Sekcji rozebrali pomiędzy siebie książeczki ludowe do różnych dziedzin wiedzy i literatury należące, dla oceny ich przydatności do pożądanego celu. Tą drogą zakwalifikowano kilkadziesiąt książeczek, jako materjał odpowiedni dla odczytów.

Ponieważ jednak odczyty wtedy tylko będą zrozumiane, zajmujące i naprawdę utrwalą się w pamięci, gdy obrazy dźwiękowe, przemawiające do słuchu, poparte będą przez odpowiednie obrazy wzrokowe, kształty bowiem widome i wrażenia barwne ułatwiają w wysokim stopniu przyswajanie sobie nowych pojęć, ponieważ szczególnie doniosłą wartość pedagogiczną mają obrazy, rzucane na ekran przy pomocy t. z. latarni czarnoksięskiej i odpowiednich przezroczy, Sekcja nauczania dorosłych bardzo skrzętnie zbierała przezrocza, do różnych gałęzi wiedzy i literatury się odnoszące, zaopatrzyła się w pokaźną ich liczbę, bo dosięgającą prawie 4000 egzemplarzy i pewną liczbę latarni i zorgnizowała w lokalu Wydziału Oświaty Ludowej wypożyczanie przezroczy i latarń za niezmierne małą opłatą. Przezrocza te zostały usystematyzowane i ujęte w katalog z objaśnieniem na wstępie i podaniem przy każdej grupie przezroczy odpowiedniej literatury odczytowej.

Katalog przezroczy, będący owocem mozolnej pracy pani Marji Dzierżanowskiej, wyszedł z druku w październiku r. b, został wszelako przez władze administracyjne skonfiskowany.

W roku sprawozdawczym niektórzy członkowie Sekcji po kilkakroć miewali odczyty w Warszawie i na prowincji — prócz tego Sekcja uznała za stosowne tymczasowo przyjąć dwóch wędrownych prelegentów: jednego do nauk historycznych i literatury, drugiego do nauk przyrodniczych, którzy zobowiązali się na każde zażądanie wyjeżdżać na prowincję i wygłaszać odczyty.

Obowiązki wędrownych prelegentów spełniali w roku sprawozdawczym pp.: Antoni Piątkowski i Stefan Wilkoszewski.

Ogólna liczba pogadanek, wygłoszonych przez obydwóch wędrownych prelegentów w różnych miejscowościach, wynosiła 33. Wszystkie były illustrowane obrazami niknącemi.

Przedmiotem pilnych zabiegów Sekcji w m. kwietniu i maju r. b. była sprawa zorganizowania całego szeregu odczytów z powodu Trzeciego Maja, jako dnia Macierzy. Komitet Daru narodowego polecił Sekcji organizację odczytów, których zadaniem byłoby z jednej strony spopularyzowanie myśli oświatowej w społeczeństwie, z drugiej zasilenie dochodów Macierzy. Szereg takich odczytów odbył się w Warszawie i wszystkich większych miastach Królestwa Polskiego.

Jako najbliższy przedmiot prac swoich zamierza Sekcja podjąć sprawę tworzenia Domów ludowych, Kół samokształcenia po wsiach i miastach oraz pogłębiać pracę na polach już rozpoczętych.

Uniwersytet Ludowy P. M. S.

Uniwersytet Ludowy P. M. S. stanowi w organizacji naszej odrębną jednostkę autonomiczną i ogłosił już drukiem własne obszerne sprawozdanie roczne, ze względu jednakże iż stworzenie tej instytucji było dziełem wielu członków Sekcji nauczania dorosłych, którzy pracując w Sekcji teoretycznie, na gruncie Uniwersytetu ludowego teorję w czyn zamieniali — uważamy za wskazane sprawozdanie Sekcyi uzupełnić pobie-

żnym zarysem pracy Uniwersytetu Ludowego, który w życiu stolicy naszej szybko zajął poważne stanowisko i niewątpliwie innym miastom za wzór do naśladowania posłuży.

Zadaniem Koła Uniwersytetu Ludowego P. M. S. w Warszawie jest szerzenie oświaty wśród robotniczej i rzemieślniczej ludności miasta Warszawy za pomocą systematycznych wykładów, popularnych odczytów i dostarczania odpowiedniej lektury.

Podejmując to zadanie, Zarząd, powołany na organizacyjnym zebraniu d. 19 września 1906 r., w celu ułatwienia sobie pracy, podzielił ją pomiędzy następujące Sekcje: egzamizacyjną, pedagogiczną, pomocy naukowych, odczytową, czytelnianą, rozrywek towarzyskich, finansową i administracyjną.

Zorganizowaniem systematycznych wykładów zajęła się Sekcja pedagogiczna, której zadaniem było: 1) opracowywanie programów dla każdego przedmiotu, 2) wybór najodpowiedniejszych podręczników, a w miarę potrzeby opracowywanie nowych, 3) dobieranie wykwalifikowanych sił nauczycielskich i 4) kontrola pedagogiczna nad wykładami.

Stosownie do różnych przedmiotów, wykładanych w Uniwersytecie Ludowym, praca Sekcji została podzielona pomiędzy podsekcje: języka polskiego, matematyki, historyczną, geograficzną, przyrodniczą, nauk społecznych i nauk technicznych. Podsekcje obowiązane były czuwać nad wykładami danych działów nauki i, — za pomocą programów i narad z wykładającymi, — zapewnić nauczaniu możliwą popularność i przystosowanie do potrzeb życia.

Wykłady wszystkich przedmiotów ujęte zostały w cykle po 10 do 15 godzin każdy, przyczem każdy cykl obejmował pewną zamkniętą w sobie całość, która byłaby pożyteczną słuchaczom, zarówno w razie przejścia na wyższy stopień danego przedmiotu, jak i w razie przerwania nauki po jednym semestrze. — Słuchacze płacili po 10 groszy, wykładający zaś pobierali wynagrodzenie w stosunku 1 rubla—za godzinę wykładu.

Wobec różnego uzdolnienia i przygotowania słuchaczy, naukę języka polskiego podzielono na 5 stopni i literaturę, matematyki —na 5 stopni arytmetyki, algebrę i geometrję, historji Polski na 4 — stopnie, geografji na 4 stopnie i przyrody na 5 stopni. Kwalifikowaniem nowych słuchaczy na odpowiedni stopień danego przedmiotu zajmowała się sekcja egzaminacyjna.

Semestrów było dwa: od 15-go października do 23-go grudnia 1906 r. i od 15-go stycznia do 1 czerwca 1906 roku.

Na I semestr zapisało się: 1224 mężczyzn i 425 kobiet razem 1649 osob.

Na II semestr zapisało się 1460 mężczyzn i 720 kobiet razem 2180 osób, zapisanych na 1, 2 lub 3 przedmioty i wskutek tego reprezentujących w I semestrze 3287, w II semestrze 4867 słuchaczy.

Podług przedmiotów zapisało się:

Nazwa przedmiotu	LICZBA			
	na I-y sem.		na II-gi sem.	
	słuchaczy	komplet	słuchaczy	komplet
Język Polski:	1143	41	1248	34
literatura	112	1	200	3
Matematyka: arytmetyka	927	31	1316	30
algebra	25	1	48	1
geometrja	28	1	40	1
rachunkowość handlowa	55	1	56	1
Historja: Polski	321	8	343	8
powszechna	38	1	85	2
Geografja:	212	5	296	7
Nauki społeczne: nauka o gospod. społ.	55	1	83	1
prawozn. krajowe	40	1	37	1
istota i znacz.kw.robotn.	—	—	22	1
nauka o państwie	—	—	35	1
Przyroda: fizyka	61	1	97	2
chemia życia codziennego	27	1	65	1
anatomia i fizjologja czł.	79	1	123	2
historja ziemi i człowieka	—	—	98	1
hygiena i ratownictwo	—	—	30	1
hygiena życia kobiecego	—	—	59	1
Nauki techniczne: mechanika	58	1	47	1
maszyny parowe	—	—	19	1
metale i ich obrab.	—	—	20	1
nauka o elektryczn.	43	1	77	1
elektryczn. prądu siln.	—	—	42	1
Rysunki: odręczne	145	4	142	2
budowlane	18	1	39	1
mechaniczne	—	—	142	2
Historja sztuki:	—	—	58	1
Razem	3387	102	4867	110

Wskutek dużego zapotrzebowania pomocy nakowych, jako to: tablic miar i ortografii, map, latarni i diapozytywów do obrazów świetlnych i t. p. utworzoną została Sekcja pomocy naukowych, która też zajęła się zakupywaniem -w miarę napływu funduszów—najpotrzebniejszych przedmiotów, według zgóry ułożonego szczegółowego spisu.

Diapozytywy, nabywane przez sekcję pomocy naukowych, służyły także i dla illustracji odczytów popularnych, przez powołaną w tym celu Sekcję organizowanych.

Odczytów tych, treści historycznej, przyrodniczej, społecznej i literackiej w I-ym semestrze wygłoszono 3 w sali Towarzystwa Wioślarskiego, w II-im zaś semestrze—14 w sali Muzeum Przemysłu i Rolnictwa, oraz

cały szereg popularnych odczytów dla ludności przedmieścia Wola w sali teatralnej domów robotniczych Wawelberga.

Zarówno popularna a pouczająca treść odczytów, jak i współdziałanie starannie dobranych prelegentów, sprawiły, że odczyty te zapewniły sobie stałe powodzenie na przyszłość. Drobna, bo 10-io groszowa opłata za wejście udostępniła korzystanie z odczytów najszerszym warstwom.

Dla ułatwienia słuchaczom pogłębienia przez samouctwo wiadomości na wykładach nabywanych, oraz dla zapoznawania ich z najcelniejszymi utworami literatury pięknej, powstały przy biurze Uniwersytetu Ludowego: wypożyczalnia książek i czytelnia pism, zorganizowane staraniem Sekcji czytelnianej.

Wypożyczalnia, licząca w początku semestru 750 tomów, w końcu jego liczyła już 1383 tomy, a w końcu II-go semestru 1740 t., treści historycznej, przyrodniczej, filologicznej i beletrystycznej. — Ilość tomów wzrastała ciągle bądź drogą ofiar, bądź też zakupów, przyczem zakupowano tylko dzieła prawdziwej wartości literackiej i naukowej, uwzględniając na pierwszem miejscu najcelniejsze wydawnictwa popularne.

Czytelnia pism liczyła 19 wydawnictw perjodycznych i zarówno, jak i wypożyczalnia, była otwarta codziennie dla słuchaczy, nie wnoszących już za to żadnej opłaty.

W dopełnieniu oświatowej działalności Uniwersytetu Ludowego powołaną została Sekcja rozrywek towarzyskich dla słuchaczy, która w ciągu trwania roku sprawozdawczego zorganizowała 2 chóry: męski (w Śródmieściu i na Powiślu) i żeński, lekcje deklamacji, jako przygotowanie do teatru amatorskiego, 4 wieczornice o programie koncertowo tanecznym i kilka wycieczek w okolice Warszawy.

Niezależnie od tego Zarząd Uniwersytetu Ludowego łącznie z powołaną drogą wyborów Radą Słuchaczy wypracował projekt działalności Sekcji rozrywek towarzyskich która w następstwie przyjąwszy nazwę „Ognisko“ utworzyła własny lokal. Członkowie „Ogniska“ mogą w nim spędzać wieczory, poświęcając je bądź to wspólnym czytaniom i dyskusjom (za wyłączeniem dyskusji politycznych), bądź też wyżej wspomnianym rozrywkom towarzyskim.

Techniczną stroną wszystkich prac, przez Uniwersytet Ludowy podejmowanych, kierowała Sekcja administracyjna, która łącznie z finansową dołożyła wszelkich starań w celu zapewnienia instytucji jaknajkorzystniejszych dla jej rozwoju warunków pracy. — Dla czuwania nad ładem w uczelniach, w których odbywały się wykłady, Sekcja administracyjna przeznaczyła gospodarzy kompletowych, z grona słuchaczy powołanych, oraz opiekunów, wybranych z pomiędzy członków Koła.

Materjalna strona utrzymywania i prowadzenia instytucji spoczywała w rękach Sekcji finansowej, która miała do wypełnienia bardzo trudne zadanie, ze względu na znaczne, bo sięgające 12,000 rb. rocznie wydatki, a małe, pokrywające zaledwie połowę tej sumy, stałe dochody Koła.

Całą działalnością Uniwersytetu Ludowego kierował Zarząd, powołany przez Koło, liczące w dniu organizacyjnego zebrania 79-iu, w końcu I-go semestru 202, a w końcu II-go semestru 310 rzeczywistych członków.

W I-ym semestrze Zarząd składał się z 10-ciu członków i 3 zastępców, w II-m zaś semestrze z 11-u członków, 3-ch zastępców i 2-ch przedstawicieli Rady Słuchaczy. Uzupełnienie i powiększenie Zarządu miało miejsce na ogólnem zebrania Koła, odbytem w dniu 25-ym marca 1907 r.

Prócz Zarządu pracowało przy instytucji:

	w I-ym sem.	w II-im sem.
członków Sekcji pedagog.	25	25
nauczycieli	79	84
opiekunów	14	14
gospodarzy kompletów	69	90
członków Rady Słuchaczy	20	20
urzędników	2	3
woźny	1	1

Połączone wysiłki wszystkich tych pracowników złożyły się na to, że rezultat prac ubiegłego roku sprawozdawczego określić można, jako zupełnie zadawalniający i rokujący instytucji — o pierwszorzędnej w swem założeniu doniosłości — jaknajpomyślniejszy rozwój na przyszłość, ku pożytkowi polskiego robotnika w Warszawie.

D. Sprawozdanie z działalności Sekcji czytelnianej.

Sekcja czytelniana Wydziału Oświaty Ludowej, zawiązana w dn. 6 listopada 1906 r., odbyła w ciągu roku sprawozdawczego 11 posiedzeń. W pracach Sekcji udział brali pp.: Rozalja Brzezińska, Zofja Bukowiecka, dr. Szczęsny Bronowski, dr. Kazimierz Chełchowski, Zofja Dobrowolska, Antoni Dal-Trozzo, Karol Hofman, Anna Jakimiakowa, Józef Jezierski, Kazimierz Król, Julja Kisielewska, Stanisław Kozicki,

Franciszek Mazurkiewicz, Henryk Mościcki, Zofja Orłowska, Konrad Prószyński, (syn), ks. Stanisław Słonecki, Władysław Umiński, Jadwiga Warnkówna, Stanisław Rutkowski. Przewodniczył Sekcji dr. K. Chełchowski, sekretarką była pani R. Brzezińska.

1. Za najpilniejsze zadanie Sekcji uznano ułożenie katalogu dla mniejszych bibliotek Macierzy. W tym celu rozpatrywano katalogi: poznański Tow. Czytelni Ludowych, krakowski Towarzystwa Szkoły Ludowej, katalogi książek ludowych księgarni: Polskiej, Treptego, Kolińskiego i kilka innych. Tymczasowo, dla zadośćuczynienia bieżącym żądaniom Kół, wyjednano u Zarządu Głównego polecenie okólnikiem Kołom Macierzy katalogu książek ludowych Księgarni Polskiej. P.P. Brzezińska i Dobrowolska opracowały katalog książek najczęściej dziś u nas rozsyłanych do bibliotek wiejskich w 3 stopniowaniach. Katalog ten odhektografowano. Na podstawie tego katalogu i innych, już wspomnianych, członkowie Sekcji a także i osoby z poza Sekcji, opracowali poszczególne działy przyszłego katalogu Postanowiono każdy dział rozdzielić na 5 stopni: 3 dla wsi i 2 dla miast. Rozkład sumy, stanowiącej ogólną cenę biblioteczki, na poszczególne działy książek, ustalono według przyjętych w Królestwie dotychczasowych norm, wypadających z katologu Towarzystwa Szkoły Ludowej w Krakowie.

Przygotowane przez członków Sekcji spisy książek do poszczególnych działów odczytywano i omawiano wspólnie. Postanowiono odbić katalog w niezbyt wielkiej liczbie egzemplarzy ze względu na konieczność nowego wydania w blizkiej przyszłości, dokładniej już opracowanego. Spis tymczasowy książek, poleconych Kołom Macierzy do biblioteczek we wsiach i mniejszych miastach, wyszedł z druku w kwietniu r. b.

2) Wydano odezwę w sprawie czytelnictwa ludowego do Kół Macierzy.

3) Omawiano zasady organizacji wypożyczalni książek.

4) Rozpatrywano szczegółowe sprawozdanie statystyczne z czytelnictwa biblioteczki prowincjonalnej 400 tomowej.

5) Rozpatrywano zestawienie stu sprawozdań czytelni Macierzy.

Wydział Prawny.

Na posiedzeniu Zarządu Głównego z dn. 28 września 1906 r. postanowiono utworzyć między innemi Wydział Prawny. Powołanie do życia tego Wydziału spowodowane zostało koniecznością rozstrzygania raz po raz nastręczających się kwesyi natury prawnej oraz wydawania opinji w sprawach bądź nowych rozporządzeń władz rządowych, bądź też komentowania obecnych przepisów prawodawczych, dotyczących Polskiej Macierzy Szkolnej.

Za zadania Wydziału Prawnego uznano między innemi: konferencye prawne ogólniejszej treści, porady prawne w poszczególnych kwestyach, skargi, wyjaśnienia prawne, kontrakty etc. etc.

Wydział Prawny ukonstytuował się w październiku 1906 r. i do dn. 1 lipca 1907 r. odbył kilkanaście konferencyi, na których rozpatrzono szereg przepisów władz rządowych, dotyczących Polskiej Macierzy Szkolnej.

W roku sprawozdawczym stosunek władz warszawskiego okręgu naukowego oraz administracji miejscowej do naszej instytucyi przedstawia się, jak następuje.

Wkrótce po zarejestrowaniu Towarzystwa Polskiej Macierzy Szkolnej przez warszawską komisyę gubernialną dla spraw stowarzyszeń i związków, gubernatorzy: siedlecki, lubelski, kaliski, suwalski, radomski i łomżyński zakwestyonowali działalność Macierzy w powierzonych im guberniach. Wobec tego przesłaliśmy skargę na powyższych gubernatorów w dn. 29 sierpnia 1906 r. do I-go Departamentu Senatu, a następnie w dn. 13 września 1906 r. do Ministra Spraw Wewnętrznych. Po wielu staraniach sprawa powyższa zosłała pomyślnie załatwiona przez władze centralne w Petersburgu, w następstwie czego warszawski generał-gubernator przesłał do gubernatorów odpowiednie wyjaśnienie („Warszawskij Dniewnik“ z dn. 18 września st. st. 1906 r. № 257).

W ciągu roku sprawozdawczego Zarząd Główny wspólnie z Wydziałem Prawnym rozpatrzył następujące kwestye:

II. W sprawie zakładania szkół.

Na podstawie obowiązujących przepisów byliśmy zniewoleni przyjąć od samego początku stałą zasadę, że pod firmą Macierzy mogą być otwierane jedynie te szkoły, na które Zarząd Główny otrzyma pozwolenie, nauczycielami zaś w takich szkołach mogą być wyłącznie osoby, posiadające świadectwa nauczycielskie i prócz tego przez władze zaaprobowane, takąż też dyrektywę, niejednokrotnie ponawianą, wydaliśmy wszystkim Kołom (okólnik ze stycznia 1907 r. № 17).

Wobec opieszałości w wydawaniu pozwoleń na na szkoły oraz niezmiernej powolności władz rządowych w komunikowaniu Zarządowi Głównemu zapadłych na radzie kuratorskiej decyzyi, z 1247 szkół, podanych do dn. 1 lipca 1907 r, otrzymaliśmy pozwolenie na otwarcie 681 szkół.

W dniu 11 października 1906 r. zapadł szereg postanowień, tamujących działalność Macierzy i wprost niezgodnych z obowiązującemi przepisami prawa. (Odezwa warszawskiej dyrekcyi naukowej z dn. 15 października 1906 r. № 8504).

Przedewszystkiem ustanowiona została bezwzględna zasada, że Macierzy może być dozwolone otwarcie szkół jedynie w tych wsiach, gdzie niema szkół wiejskich lub gminnych.

Takie stanowisko kuratora niezgodne jest z wyraźnym przepisem art. 3748 Zbioru Praw. § XI, stosownie do którego szkoły prywatne, począwszy od trzyklasowych włącznie, mogą być w s z ę d z i e zakładane. Nie schodząc z naszego stanowiska i niezależnie od podanej skargi na to postanowienie, przyjęliśmy za zasadę, aby ludność tych miejscowości, gdzie są szkoły rządowe, wnosiła do nas za pośrednictwem i poświadczeniem Zarządów właściwych Kół Macierzy opatrzone licznymi podpisami włościan podania, w których zaznaczałaby naglącą potrzebę założenia w danej miejscowości szkoły, z wykazaniem znacznej ilości dzieci, nie znajdujących pomieszczenia w szkole rządowej. Uznano za pożądane, aby powyższe okoliczności były stwierdzane przez miejscowych wójtów.

Niezależnie od wyżej omówionego ograniczenia —powołanem już wyżej postanowieniem rady kuratorskiej z dn. 11 października 1906 r., — ustanowiono jeszcze odnośnie do gub. lubelskiej i siedleckiej specyalne ograniczenie, stosownie do którego władze naukowe mają prawo zezwalać na otwarcie szkół Macierzy w tych guberniach dopiero po wydaniu przez władze administracyjne opinii w każdym poszczególnym wypadku.

Przedstawiciele naszej instytucyi wnieśli osobiście na ręce ministra oświaty skargę na powyższe postanowienia władz warszawskiego okręgu naukowego, w następstwie zaś, wobec nieprzychylnej decyzyi ministeryum (z d. 8 marca st. st. 1907 r. № 5105), podaliśmy skargę do I Depertamentu Senatu, na którą dotychczas nie otrzymaliśmy odpowiedzi.

II. W sprawie nauczycieli.

Co do nauczycieli ludowych władze naukowe najniewłaściwiej stosują do szkół prywatnych Macierzy przepisy, odnoszące się do szkół rządowych, czyniąc zależnem zatwierdzenie nauczyciela od opinii władz administracyjnych o jego prawomyślności. Takie postanowienie pozostaje w sprzeczności z art. 3752 Zbr. Praw t. XI, który wymaga świadectwa o prawomyślności jedynie właścicieli szkół prywatnych, a nie nauczycieli; w danym razie właścicielem szkoły jest Towarzystwo Polskiej Macierzy Szkolnej, zarejestrowane przez władze i temsamem, w myśl powołanego artykułu prawa, przedstawianie świadectwa prawomyślności w każdym poszczególnym wypadku jest najzupełniej zbyteczne.

Nie schodząc ze swego zasadniczego stanowiska w tej sprawie, Zarząd Główny, aby nie opóźniać zakładania szkół, zastosował się do wymagań władz naukowych i w wykonania tych postanowień składa właściwym dyrekcyom naukowym oryginalne świadectwa kandydatów na nauczycieli oraz ich adresy.

III. W sprawie kursów dla analfabetów.

Wychodząc z założenia, że kursy dla analfabetów nie mają charakteru szkoły i w prawodawstwie obowiązującem nie są uwarunkowane żadnemi formalnościami, Wydział Prawny przyjął zasadę, że kursy dla analfabetów, urządzane dla członków Koła P. M. S. wchodzą w zakres działalności Macierzy i temsamem niewymagają specyalnego pozwolenia władz naukowych lub administracyjnych.

IV. W sprawie odczytów i pogadanek.

Odczyty i pogadanki, urządzane dla członków Kół P. M. S. w zamkniętych lokalach prywatnych, jako nie mające charakteru publicznego, zgodnie z poglądem Wydziału Prawnego, odbywać się również mogą bez specyalnego pozwolenia władz. A to tem więcej, że stosownie do artykułu I-go noweli z dn. 4 (17) marca 1905 r., zebrania za imiennemi zaproszeniami, odbywające się w lokalach prywatnych, nie są uważane za publiczne i temsamem zawiadamianie o tychże zebraniach oraz uzyskiwanie na nie pozwoleń uważać należy za zbyteczne.

O odczytach publicznych, w myśl powołanych wyżej przepisów z dn. 4 (17) marca 1905 r., postanowiono zawiadamiać władze.

V. W sprawie bibliotek i czytelni.

Zgodnie z poglądem Wydziału Prawnego biblioteki i czytelnie, przeznaczone wyłącznie na użytek członków Kół Macierzy, w lokalach zamkniętych tychże Kół nie mają charakteru publicznego i temsamem na ich założenie wyjednywanie pozwoleń jest zbyteczne.

Przypisek Wobec wydawanych po dn. 1 lipca 1907 r. rozporządzeń warszawskiego generał-gubernatora na czas trwania stanu wojennego w Królestwie Polskiem, zaszły zasadnicze zmiany w sprawach powyżej wymienionych, jak również w kwestyach, dotyczących naszych ochronek i Uniwersytetów ludowych. Zarząd Główny w wykonaniu powyższych rozporządzeń rozesłał do Kół stosowne instrukcye.

Wydział Skarbowy.

Wydział Skarbowy ukonstytuował się w październiku 1906 r. i składa się z osób następujących: K. Budnego, P. Drzewieckiego, F. Eysmontta. J. Fuchsa, A. Osuchowskiego, K. Paprockiego, I. Szebeki, J. Szteynera i Z. Wasiutyńskiego.

Za zadania Wydziału Skarbowego przyjęto: gromadzenie funduszów, obmyślanie źródeł dochodów, układanie budżetu, opracowywanie finansowości i rachunkowości Kół, kontrolę skarbową.

W ciągu roku sprawozdawczego Wydział odbył kilka posiedzeń, na których omawiano sposoby pozyskiwania ofiar na Macierz od instytucyi publicznych Towarzystw akcyjnych, jakoteż od osób prywatnych, bądź w charakterze składek jednorazowych, bądź zapisów członków wspierających i dożywotnich; określono wysokość rabatu ze sprzedaży marek i pocztówek dla Macierzy, dla Kół i osób prywatnych; zalecono podjęcie szeregu przedsięwzięć, mających na celu zwiększenie funduszów Macierzy i t. p.

Wydział Skarbowy przez swych delegatów brał czynny udział w Komitecie Daru narodowego Trzeciego Maja.

Wydział Organizacyjno-Statystyczny.

Zarząd Główny na posiedzeniu dnia 23 stycznia r. b. powołał do życia Wydział Organizacyjno-Statystyczny. Wydział ten ma charakter doradczo-wykonawczy i dzieli się na dwie Sekcje: organizacyjną i statystyczną.

Zadaniem Sekcji organizacyjnej jest składanie Zarządowi Głównemu wniosków w sprawie organizacji Kół i Okręgów, kontrola działalności Kół i Zarządów Okręgowych, i wykonywanie poleceń Zarządu, zadanie zaś Sekcji statystycznej polega na zbieraniu i opracowywaniu danych statystycznych, dotyczących działalności Towarzystwa, szkolnictwa i oświaty w ogóle. Do Wydziału wchodzili 1) 10 członków miejscowych p. p.: Antoni Osuchowski, Aleksander Zawadzki, Karol Stawecki, Dr. Kazimierz Chełchowski, Maksymiljan Bieńkowski, Czesław Klarner, Dr. Zbigniew Paderewski, A. Zakrzewski, A. Klarner, Dr. Aleksander Palmirski i 2) 38 zamiejscowych: z Kalisza — X. Lniski i d-r A. Drozdowski; z pow. kolskiego — X. W. Potrzebski; z pow. konińskiego L. Puławski; z pow. łęczyckiego — St. Wehr; z pow. jędrzejowskiego — hr. St. Łoś, z Kielc — B. Markowski, z pow. miechowskiego — G. Godlewski, z Lublina — Al. Głowacki i B. Malewski, z pow. zamojskiego — K. Czarnowski i St. Moskalewski, z pow. mazowieckiego — St. Kiersnowski, z pow. ostrołęckiego d-r J. Psarski, z pow. będzińskiego — B. Zdanowski, St. Gadomski i J. Mikuliński, z Łodzi — d-r A. Rząd, z pow. radomskowskiego — T. Chwalibog i J. Ostrowski, z pow. ciechanowskiego — hr. A. Krasiński i T. Jewniewicz, z pow. lipnowskiego — Wł. Nowca, z Płocka — d-r Al. Maciesza, z pow. przasnyskiego — E. Piętka, z pow. opatowskiego — d-r H. Duchâteaux, z Radomia — A. Piasecki i M. Skotnicki, z pow. bialskiego — Z. Borkowski, z pow. łukowskiego — St. Lewicki, z pow. radzyńskiego — Książe S. Czetwertyński, z pow. sejneńskiego Fl. Skarzyński i d-r St. Urban, z pow. wyłkowyskiego — St. Gawroński, z pow. kutnowskiego — d-r A. Troczewski, z pow. nieszawskiego J. Boye, z pow. warszawskiego — A. Marylski, z pow. włocławskiego — L. Kretkowski.

W komplecie członków miejscowych Wydział odbył 9 posiedzeń, a w pełnym komplecie dwa.

Pierwszą czynnością Wydziału było zapoznanie się ze stanem organizacji. W tym celu postanowiono zwoływać na pewnych terenach konferencje delegatów dla omówienia stanu organizacji i działalności Kół, a względnie utworzenia Okręgów. Do czasu powstania Wydziału utworzyło się 10 Okręgów: łódzki, m. Warszawy, Zagłębia Dąbrowskiego, lubelski, przasnyski, ciechanowski, radomski, opoczyński, łęczycki, mławski, w pozostałej części Królestwa czynności Okręgów z konieczności spełniał Zarząd Główny.

Zarząd, stawiając pierwsze kroki na niwie zupełnie nieuprawnej i zachwaszczonej, przedewszystkiem zmuszony był stworzyć cały system pracy oświatowej, zająć się wypracowywaniem programów i ogólnych wskazówek. Zwalczanie nadzwyczajnych przeszkód, jakie z różnych stron napotykała instytucja, również pochłaniało wiele sił i czasu. W tych warunkach i wobec wielkiej ilości Kół, Zarządowi Głównemu trudno było podołać zadaniom, wchodzącym w zakres

Zarządów Okręgowych. Przytem brak ogniw pośrednich, jakiemi według Ustawy i Regulaminu być winny Okręgi — sprowadzał zbytnią centralizację i przeciążenie Zarządu Głównego drobiazgowemi sprawami, które bez dokładnej znajomości miejscowych warunków niezmiernie jest trudno rozwiązywać.

Wobec tego Wydział postanowił pobudzić Koła do organizowania się w Okręgi, nie określając jednak szablonowo teretorjum Okręgów ani czasu tworzenia się ich, a tylko wskazując Kołom, że jedynie Okręgi większe, zasobne w siły materyalne i duchowe, będą w stanie podołać swym zadaniom. Z inicyatywy i pod kierownictwem Wydziału odbyło się z 9 konferencji Kół, na których postaniowono utworzyć dziewięć następujących Okręgów: łomżyński, płocki, kujawski, piotrkowski, częstochowsko-radomski miechowski, kielecki, pińczowski i grójecki.

W tym samym czasie z własnej inicjatywy powstały Okręgi: ostrołęcki, radziejowski, zawiercki, płoński. W roku sprawozdawczym zorganizowały się zatem 23 Okręgi.

Drugą czynnością Wydziału była lustracja Kół. Wydział zlustrował 62 Koła. Lustracja miała przedewszystkiem na celu porozumienie się z Kołami co do potrzeby Okręgów, poinformowanie się bezpośrednio na miejscu o stanie i działalności Kół, udzielenie im informacji i wskazówek i pobudzenie, w razie potrzeby, do pracy i ofiarności. Zebrany podczas lustracji materjał informacyjny dostarczył Zarządowi Głównemu wiele ważnych wskazówek i posłużył do obmyślenia dalszego planu działania.

Tak np. lustracja wykazała, że są okolice tak biedne i pozbawione sił inteligientnych, że bez większej pomocy ze strony Zarządu Głównego nie są one w stanie rozwinąć szerszej działalności. Do takich okolic należy Puszcza Kurpiowska. To też Zarząd Główny na wniosek Wydziału postanowił corocznie asygnować rb. 600 na utrzymanie dwóch szkół na Kurpiach, a zarazem udzielić dwom Kołom puszczańskim zapomogi. Pozatem Wydział na swych plenarnych posiedzeniach omawiał szereg bieżących spraw w celu przedstawienia swej opinji Zarządowi Głównemu.

Wreszcie wystąpiono do Zarządu Głównego z następującemi wnioskami: 1) odłożenia Ogólnego Zgromadzenia do jesieni, 2) przeniesienia daty zamknięcia roku administracyjnego Towarzystwa z 1 stycznia na 30 czerwca i 3) utworzenia Wydziału szkół średnich.

Zarządy Okręgowe.

Rozpatrując działalność Zarządów Okręgowych należy mieć na uwadze, iż zorganizowały się one z małemi wyjątkami dopiero w drugiej połowie roku sprawozdawczego, — nie miały zatem czasu na rozwinięcie szerszej działalności. Jednak niektóre Zarządy Okręgowe, pomimo krótkiego istnienia, zdążyły wykazać, jak niezbędną jest organizacja okręgowa i jak wielki pożytek może ona oddać Towarzystwu przy sprawnem działaniu.

Niżej zamieszczone sprawozdania Zarządów Okręgowych są ułożone w porządku chronologicznym powstawania Okręgów.

Okręg miasta Warszawy. Skład Zarządu Okręgowego: mec. W. Krypski — przewodniczący, Dr. Z. Paderewski — zastępca przewodniczącego, H. Ceysingerówna — sekretarka, C. Śniegocka — zastępczyni sekretarki, J. Glass — skarbnik, J. Pfeiffer — zastępca skarbnika.

Okręg ten zorganizował się 18 października 1906 r. i obejmuje miasto Warszawę z 25 Kołami.

Pierwsze czynności Zarządu Okręgowego zmierzały ku wytworzeniu stałego porozumiewania się Zarządu z Kołami.

W szeregu zebrań przedstawicieli Zarządów Kół, przeprowadził Zarząd Okręgowy informowanie się wzajemne Kół o stanie organizacji, o przyjętych przez Koła zasadach działania, o instytucjach przez nie powołanych do życia i o warunkach, w jakich instytucje te założone zostały.

Ta wymiana myśli przyczyniła się znacznie do przejmowania przez Koła tych pomysłów i metod, które już wykazały rezultaty praktyczne w innych Kołach.

W celu nawiązania i utrzymania ściślejszych stosunków z Kołami, przedstawiciele Zarządu Okręgowego bywali na wszystkich niemal ogólnych zebraniach Kół.

W działalności Kół stawiał Zarząd Okręgowy zasadę powoływania do życia instytucji dobrych, odpowiadających istotnym wymaganiom oświaty i kultury, chociażby za cenę ograniczenia zakresu prac Koła.

Celem ułatwienia Kołom ich pracy i nadania jednolitego kierunku podstawowym jej działom, powołał

Zarząd Okręgowy do życia następujące Sekcje: 1) szkolną, 2) hygieny szkolnej, 3) czytelnianą, 4) wykształcenia zawodowego, 5) nauczania dorosłych analfabetów. Dwie ostatnie Sekcje nie wyszły jeszcze z okresu organizacyjnego.

Zadaniem Sekcji szkolnej jest lustracja szkół i obmyślanie środków, zmierzających do ujednostajnienia i ulepszenia szkolnictwa Macierzy w Okręgu.

Mając na względzie powszechne u nas niedostateczne przygotowanie fachowe nauczycieli i nauczycielek, Sekcja przy współudziale Koła nauczycielek ludowych opracowała program kursu metodycznego i zorganizowała taki kurs dla 30 nauczycielek.

Pierwszej ogólnej lustracji wszystkich szkół Macierzy w Okręgu dokonał prof. Tosio, następnie bliższe zapoznanie się ze stanem tych szkół poruczono Sekcji szkolnej, która zlustrowała 14 szkół.

Ponieważ osoby, posiadające świadectwa nauczycielskie, wykazały niejednokrotnie zarówno niedostateczne opanowanie wykładanych przedmiotów, jak i brak wiadomości metodycznych i pedagogicznych, oraz nieumiejętność przystosowania wykładu do potrzeb szkoły ludowej, Sekcja szkolna postanowiła wyłonić z siebie Komisję kwalifikacyjną tymczasową i zorganizować dla kandydatów do szkół Macierzy lekcje próbne. Komisja ta poddała lekcjom próbnym 30 kandydatek.

W dalszym ciągu Sekcja szkolna postanowiła zorganizować wypożyczalnię pomocy naukowych i okazów przyrodniczych, dla użytku szkół w Okręgu.

Zawiązkiem tej wypożyczalni jest zbiór tablic poglądowych, podręczników i dzieł pedagogicznych.

Sekcja hygieny szkolnej opracowała regulamin dla lekarzy szkolnych, instrukcję dla członków Sekcji, wizytujących szkoły i kwestjonarjusze, dotyczące hygieny lokalów szkolnych Macierzy i stanu zdrowotnego młodzieży szkolnej.

Sekcja czytelniana odbyła dwa zebrania z przedstawicielami Kół, utrzymujących wypożyczalnie książek i czytelnie.

Na zebraniach tych między innemi ustalono, że Koło powinny wyłaniać z siebie Sekcje czytelniane, których członkowie specjalizowaliby się w tej gałęzi pracy oświatowej.

Biuro Zarządu Okręgowego mieści się przy ul. Zgoda № 6 m. 5.

Okręg Zagłębia Dąbrowskiego. Do Okręgu tego należą następujące 11 Kół: w Będzinie, Bolesławiu, Czeladzi, Dąbrowie Górniczej, Granicy, Grodźcu, Niemcach, Niwce, Sosnowcu, Strzemieszycach i Ząbkowicach.

Skład Zarządu Okręgowego:
S. Gadomski przewodniczący, J. Kozłowski zastępca przewodniczącego, K. Wosiński sekretarz, D-r M. Wołkowicz zastępca sekretarza, J. Lipski skarbnik, K. Srokowski zastępca skarbnika, X. F. Plenkiewicz, W. Piechowski, W. Kamieński, J. Lipski członkowie Zarządu.

Na zebraniu okręgowem w dniu 17 marca r. b. Zarząd Okręgowy przedstawił swoją tymczasową działalność za poprzedzające 3 miesiące i określił ją, jako wyłącznie organizacyjną. Charakter ten pozostał i nadal, gdyż Zarząd Okręgowy, jako rozpoczynający swą działalność, musiał przedewszystkiem wypracować normy swego stosunku do Kół. W tym celu ułożona została instrukcja dla członków Zarządu Okręgowego i rozesłana Kołom.

Od początku swej działalności Zarząd rozesłał do wszystkich Kół przeszło 20 odezw. Nie wszystkie jednak Koła udzieliły na nie odpowidzi, co tamowało czynności Zarządu. Od 17 marca r. b. Zarząd Okręgowy odbył 11 posiedzeń. Uważając lustrację Kół i ich instytucji za jeden z najważniejszych obowiązków Zarządu Okręgowego, opracowano projekt instrukcji dla lustratorów Kół.

W celu ożywienia działalności odczytowej utworzono odpowiednią Sekcję ze współudziałem Kół, która jednak nie zdążyła rozwinąć żywszej działalności, gdyż nie wszyscy delegaci uczęszczali na posiedzenia. Dla ułatwienia Kołom organizacji czytelni i w celu opracowywania katalogów, Zarząd Okręgowy utworzył Sekcję czytelnianą, w skład której wchodzą delegaci poszczególnych Kół, oraz delegat Zarządu Okręgowego. Sekcji tej przekazano utworzenie wykazów dubletów książek w bibliotekach Macierzy. Zebrano również dane o stanie i działalności Kół w Okręgu.

W sprawie Daru narodowego Zarząd odegrał rolę pośrednika pomiędzy Zarządem Głównym i poszczególnemi Kołami.

Okręg przasnyski. Skład Zarządu Okręgowego: A. Duczymińska przewodnicząca, D-r A. Waśniewski zastępca przewodniczącej, I. Gutowski skarbnik, E. Piętka zastępca skarbnika, B. Łazicki sekretarz, T. Borkowski zastępca sekretarza.

Okręg został zorganizowany 15 grudnia 1906 roku i obejmuje powiat przasnyski z 11 Kołami: w Przasnyszu, Węgrze, Czernicach, Pawłowie, Dzierzgowie, Duczyminie, Chorulach, Baranowie, Jednorożcu, Krzynowłodze Wielkiej i Bogatem. Zarząd odbył pięć posiędzeń i zebrał od Kół tytułem przepisanych 10% Rb. 42 i kop. 22.

Działalność swą Zarząd rozwinął głównie w kierunku lustracji Kół.

Okręg radomski. Skład Zarządu Okręgowego: M. Skotnicki przewodniczący, A. Piaskowski sekretarz, T. Wędrychowski skarbnik; S. Kisielewski, X. S. Puławski, F. Zbrożek członkowie Zarządu.

Okręg radomski zorganizowany został d. 19 grudnia 1906 roku.

Do Okręgu należy 20 Kół, a mianowicie: z pow. r a d o m s k i e g o: w Radomiu, Skaryszewie, Stromcu i Wierzbicy; z pow. i ł ż e c k i e g o: w Iłży, Wierzbniku i Wąchocku; z pow. k o z i e n i c k i e g o: w Kozienicach, Policznie i Jedlni; z pow. k o n e c k i m: w Końskich, Miedzierzy, Radoszycach, Skarżysku, Stąporkowie, Szydłowcu i Wysokiej; z pow. o p a t o w s k i e g o: w Ożarowie i Kunowie; z pow. s a n d o m i e r s k i e g o w Staszowie.

W okresie sprawozdawczym Zarząd Okręgowy odbył 12 posiedzeń i wysłał przeszło 200 ekspedycji do Kół. W celu otrzymaniu dokładnych danych o stanie i rozwoju Towarzystwa, Zarząd rozesłał wypracowany przez siebie kwestjonarjusz. — Zebrane odpowiedzi w formie sprawozdania przedstawiono ogólnemu zebraniu delegatów Okręgu. Sprawozdanie to wywołało bardzo ożywioną dyskusję. W rezultacie zalecono Kołom zakładanie choćby niewielkich Domów ludowych, Zarządowi Okręgowemu zaś poleceno zakupić latarnię magiczną na użytek całego Okręgu, co też zostało niezwłocznie wykonane.

W dalszym ciągu Zarząd podzielił Koła pomiędzy wszystkich swych członków, w celu dokonania lustracyj. Pomimo, że dotąd przeprowadzono tę czynność zaledwie w kilku Kołach, zdołano się już przekonać o niezbędności częstych lustracji: prawie każde Koło potrzebuje wskazówek na miejscu, czy to dla podjęcia nowych prac, czy uporządkowania już dawniej zapoczątkowanych, czy wreszcie wyjaśnień, co do prowadzenia biurowości i rachunków.

Stan finansowy Okręgu przedstawia się jak następuje:

D o c h o d y

Bezimienna ofiara	Rb. 500.—
10% od Zarządów Kół	„ 94.56
	Rb. 594.56

W y d a t k i

Pensja pisarza	Rb. 60.—
„ woźnego	„ 15.—
Wydatki kancelaryjne	„ 41.44
Latarnia magiczna	„ 102.37
Remanent kasowy	„ 375.75
	Rb. 594.56

Okręg opoczyński. Skład Zarządu Okręgowego: Wł. Lange przewodniczący, A. Karszo Siedlewski zastępca przewodniczącego, L Stępkowski sekretarz, J. Zarembski skarbnik, X. St. Koprowski zastępca skarbnika, T. Popowski zastępca sekretarza.

Okręg opoczyński zorganizował się dn. 17 stycznia r. b. i obejmuje powiat opoczyński z 14 Kołami.

Zarząd odbył pięć posiedzeń, dokonał lustracji jednego Koła i zorganizował kilka odczytów. Pozatem Zarząd postanowił: organizować stałe odczyty dla Kół, utworzyć zbiór pomocy naukowych, zająć się pośrednictwem wyszukiwania odpowiednich sił nauczycielskich dla szkół Okręgu. Do kasy Zarządu wpłynęło 66 rb., tytułem 10% od składek członkowskich od pięciu Kół, z czego wydano 13 rb. 39 kop.

Okręg łęczycki. Skład Zarządu Okręgowego: St. Jędrzejewski przewodniczący, X. dziekan Żebrowski zastępca przewodniczącego, S. Nowicki sekretarz, M. Kozłowski skarbnik; Wł. Żórawski, D-r M. Ziemnicki członkowie Zarządu.

Zarząd odbył pięć posiedzeń i zwołał zebranie przewodniczących i sekretarzy poszczególnych Kół. Na zebraniu tem naradzano się nad zorganizowaniem kursów wakacyjnych dla nauczycieli wiejskich i omawiano program szkoły początkowej miejskiej. Praca Zarządu głównie polegała na lustracji poszczególnych Kół. Na otwarcie bibliotek w Kołach i zakończenie roku szkolnego Zarząd delegował swoich członków.

Okręg mławski. Skład Zarządu Okręgowego: D-r A. Bieńkiewicz przewodniczący, J. Zawistowski sekretarz, Br. Grzeliński skarbnik, E. Fankanowski, Grotowski, Br. Klicki, D-r Korzybski, X. W. Mieczkowski, M. Rudowski członkowie Zarządu.

Okręg mławski zorganizowany został 15 lutego r. b. i obejmuje pow. mławski z 19 Kołami.

W okresie sprawozdawczym Zarząd Okręgowy odbył pięć posiedzeń, zlustrował 15 Kół, wysłał okólnik, żądający wyznaczenia stałego dnia i miejsca posiedzeń Zarządów Kół, w celu delegowania na te zebrania lustratorów i instruktorów, zaopatrzył większość Kół w księgi biurowe i kasowe, zajął się wyjednaniem zapomóg od Zarządu Głównego dla szkół w Okręgu, pośredniczył w organizacji Daru narodowego i wytworzył trzy Sekcje: szkolną, odczytową i dochodową. Sekcja odczytowa zwróciła się do 42 osób z prośbą o wygłoszenie odczytów dla ludu w różnych miejscowościach Okręgu, a dochodowa urządziła zabawę ludową na rzecz Okręgu. Poza tem przy współudziale szkoły handlowej przystąpiono do organizacji Muzeum miejscowego ze zbiorami: archeologicznemi, przyrodniczemi, przemysłowemi i szkolnemi — oraz zebrano dane statystyczne o stanie szkolnictwa w okręgu.

Okręg kujawski. Skład Zarządu Okręgowego: A. Weiss przewodniczący, A. Boye zastępczyni przewodniczącego, A. Pawłowski sekretarz, J. Woyda zastępca sekretarza, M. Bobiński skarbnik, Z. Ostrowski zastępca skarbnika, J. Woźnicki członek Zarządu.

Okręg kujawski ukonstytuował się w dniu 14 kwietnia r. b. Przystąpiły do niego 22 Koła z powiatów: włocławskiego i nieszawskiego a mianowicie: w Brześciu Kujawskim, Choceniu, Chodczu, Dąbiu, Józefowie, Kępinach, Kłubce, Kowalu, Kruszynie, Krzywej Górze, Lubrańcu, Przedczu, Wieńcu, Włocławku, Aleksandrowie, Bądkowie, Ciechocinku, Mąkoszynie Nieszawie, Piotrkowie Kujawskim, Służewie i Straszewie.

W celu przeprowadzenia lustracji i zasięgnięcia informacji o działalności i potrzebach rozmaitych Kół, podzielono Okręg na rejony, obejmujące po kilka Kół i do każdego rejonu wydelegowano jednego z członków Zarządu. Aby zachęcić do nauki dziatwę wiejską i dać zdolnym a ubogim uczniom możność otrzymania wykształcenia średniego, postanowiono kosztem Okręgu utrzymywać 2-ch uczniów w szkole średniej. Na skutek opinii delegatów Zarządu przyznano Kołu straszewskiemu zasiłek w sumie rb. 100 na założenie szkółki w Świętem, Kołu zaś w Krzywej Górze rb. 25. Dla powiększenia funduszów w Okręgu Zarząd utworzył Komitet, składający się z kilkunastu osób. Komitet ten ma zająć się urządzeniem odczytów, zabaw i koncertów.

Sprawozdanie kasowe przedstawia się jak następuje:

Dochody

1)	Ofiara obywateli pow. włocławskiego i nieszawskiego	Rb. 95.60
2)	Ofiara Tow. Wzajemnego Kredytu we Włocławku do podziału pomiędzy Okręgi kujawski i radziejowski . .	„ 700 —
3)	Wpływy ze sprzedaży marek i pocztówek	„ 11.—
	Razem .	Rb. 806.60

Wydatki

1)	Zapomoga Kołu straszewskiemu na szkołę w Swiętem	Rb. 100.—
2)	Pensja sekretarza za maj i czerwiec	„ 10.—
3)	Wydatki Kancelaryjne . . .	„ 3.30
4)	Pozostałość w kasie na d. 1 Lipca 1907 r.	„ 693.30
	Razem .	Rb. 806.60

Okręg ostrołęcki. Skład Zarządu Okręgowego: W. Glinka przewodniczący, D-r J. Psarski sekretarz i skarbnik, M. Scheurowa, A. Glinczyna, X. K. Ostrowski, X. L. Wiśniewski członkowie Zarządu.

Okręg ostrołęcki zawiązał się w dniu 1-go maja r. b. i obejmuje powiat ostrołęcki, część powiatu makowskiego i część powiatu kolneńskiego z następującemi 12 Kołami: w ostrołęce, Kaczynach, Piskach, Rzekuniu, Łątczynie, Kleczkowie, Gucinie, Goworowie, Czarni, Myszyńcu, Sieluniu i Lipnikach.

Zarząd zorganizował 3 odczyty w 3-ch Kołach, zlustrował 4 Koła i postanowił urządzić okręgowe Muzeum szkolne. Otrzymawszy od Zarządu Głównego obietnicę zapomogi rocznej w ilości 600 rb. na utrzymanie 2-ch szkół na Kurpiach, Zarząd wysłał jednego ze swych członków w celu wyszukania najbardziej odpowiednich ku temu miejscowości. Za najodpowiedniejsze uznano: w Kole myszynieckiem wieś Wolkowe i w Kole czarnieńskiem wieś Surowe.

Okręg częstochowsko—radomskowski. Skład Zarządu Okręgowego:

W. Małkowski przewodniczący, J. Szanserówna sekretarka, F. Zalewski skarbnik, X. T. Stawowski, M. Grzybowski, L. Siemieński członkowie Zarządu.

Okręg częstochowsko-radomskowski zorganizował 8 go maja r. b. i obejmuje powiaty częstochowski i radomskowski.

Na tym terenie jest 20 Kół, do Okręgu jednak dotąd należy 15 następujących Kół: w Częstochowie, Kłobucku, Mstowie, Rędzinach, Kamienicy Polskiej, Miedznie, Poczesnie, Radomsku, Kłomnicach, Dąbrowie Zielonej, Maluszynie, Gidlach, Brzeźnicy, Sulimierzycach i Pławnie.

Ponieważ niektóre Koła na zebraniu organizacyjnem ociągały się z przystąpieniem do Okręgu ze względu na obowiązek płacenia 10% na rzecz Okręgu, Zarząd Okręgowy postanowił tymczasowo na przeciąg 3 miesięcy zwolnić Koła od wpłacania tych odsetek.

Podjęto również myśl lustracji Kół. Dotąd zlustrowano Koła: w Gidlach i w Pławnie. Aby pobudzić Zarządy Kół do owocniejszej działalności i zapoznać się bliżej z kierunkiem ich prac, Zarząd rozesłał ułożony przez siebie kwestjonarjusz, dołączając wskazówki z hygieny szkolnej.

W celu wyrobienia większej solidarności w działaniu, a przytem pewnego rodzaju szlachetnego współzawodnictwa, postanowiono zwoływać co kwartał zebranie delegatów Kół. Nadto Zarząd Okręgowy starał się spełniać swój obowiązek udzielania informacji, żądanych przez Koła, i pośredniczył między Kołami i Zarządem Głównym.

Okręg kielecki. Skład Zarządu Okręgowego: J. Dunin przewodniczący, X. T. Urbański zastępca przewodniczącego, M. Koczanowicz sekretarz, Z. Niesiołowski skarbnik; hr. A. Potocki, J. Wójcicki, W. Wielowiejski. J. Głuski członkowie Zarządu.

Okręg ukonstytuował się 10 maja r. b. i obejmuje powiaty: kielecki, jędrzejowski, włoszowski i część stopnickiego z następującemi 21 Kołami: w Kielcach, Szczekocinach, Kurzelowie, Seceminie, Chęcinach, Włoszczowie, Słupi Nowej, Suchedniowie, Bodzentynie, Wzdolu, Daleszycach, Oksie, Lelowie, Irządzach, Jędrzejowie, Wodzisławiu, Sędziszowie, Małogoszczu,

Piotrkowicach, Chmielniku, Wolicy, Krassocinie. Zarząd odbył 4 posiedzenia i dokonał lustracji wszystkich powyższych Kół.

Okręg płoński. Skład Zarządu Okręgowego: X. St. Figielski przewodniczący, J. Rutkowski zastępca przewodniczącego, D-r L. Rutkowski sekretarz, D-r A. Kalinowski skarbnik, A. Sąchocki zastępca sekretarza, X. L. Bońkowski zastępca skarbnika, A. Jaworowski członek Zarządu.

Okręg płoński zorganizował się d. 14 maja r. b. i obejmuje powiat płoński z 13 Kołami.

Zarząd odbył 6 posiedzeń i zlustrował 6 Kół Na zebraniach Zarządu omawiano między innemi potrzebę podjęcia żywszej agitacji na rzecz pracy oświatowej w Macierzy.

Stan finansowy Zarządu Okręgowego przedstawia się, jak następuje.

Dochody

10% od 6 Kół	Rb 84.—
Razem .	Rb. 84.—

Wydatki

Wypłacono 3 nauczycielom . .	Rb. 75.—
Wydatki kancelaryjne . . .	„ 9.—
	Rb. 84.—

Okręg zawiercki. Skład Zarzadu Okręgowego: J. Mikuliński — przewodniczący, P. Kuchta — sekretarz, Dr K. Tymieniecki — zastępca sekretarza, F. Koźmiński skarbnik, K. Kostecki zastępca skarbnika.

Okręg ten zorganizował się 26 maja r. b. i obejmuje 10 gmin powiatu będzińskiego, z 6 następującymi Kołami: w Zawierciu, Łazach, Myszkowie, Poraju, Mrzygłodzie i Koziegłowach. — Zarząd odbył 6 posiedzeń. Postanowiono przedsięwziąć starania ku zorganizowanie Kół w Żarkach i w Porębie. — Usiłowania te uwieńczone zostały pomyślnym skutkiem, gdyż Koło w Porębie już się zorganizowało, a Koło w Żarkach wkrótce się zawiąże. — W okresie sprawozdawczym dokonano lustracyi wszystkich Kół, i szkół w Okręgu i stwierdzono, za wyjątkiem 2-ch Kół, naogół pomyślny ich rozwój i zadawalniający stan szkolnictwa. — Dla ustalenia stałego czucia pomiędzy Kołami i Okręgiem uchwalono na każde posiedzenie Okręgu wzywać przedstawicieli wszystkich Kół. — W miarę otrzymywania okólników i dyrektyw Zarządu Głównego, komunikowano je niezwłocznie Kołom. Przytem przestrzegano ściśle wykonywania poleceń. — Wreszcie Zarząd uznał za konieczne ujednostajnić sposób prowadzenia biurowości we wszystkich Kołach, z szerokiem uwzględnieniem materjału statystycznego i w tym celu postanowiono opracować odpowiednienie instrukcje.

Okręg grójecki. Skład Zarządu Okręgowego: X. kanonik Ciemniewski przewodniczący, Higersberger zastępca przewodniczącego, A. Legat sekretarz, D-r W. Mazurkiewicz skarbnik; D-r St. Palmirski, Buczyński członkowie Zarządu.

Okręg ten zorganizował się 29 maja r. b. i obejmumuje powiat grójecki z 11 Kołami.

Zarząd odbył 3 posiedzenia i wysłał do Kół odezwy, nawołujące do zakładania ochronek i organizowania odczytów i pogadanek.

Pozostałe dziewięć Okręgów, a mianowicie: łódzki, lubelski, ciechanowski, łomżyński, radziejowski, miechowski, pińczowski, płocki, i piotrkowski, nie nadesłały sprawozdań.

Sprawozdanie z działalności Rady Nadzorczej

za czas od 3 Lipca 1906 r. do 1 Lipca 1907 r.

Skład Rady Nadzorczej P. M. S. był następujący:

Prezes: Henryk Sienkiewicz . . .	—*)
Wiceprezes: Kazimierz Obrębowicz . .	15
Wiceprezes: Juljan Adolf Święcicki . .	10
Sekretarz: Piotr Drzewiecki . . .	12
Sekretarz: Hr. Adam Krasiński . . .	6
Członkowie: Roman Dmowski . . .	12
Stanisław Krzemiński . .	16
Maryan Lutosławski . .	9
Józef Natanson . . .	8
Władysław Smoleński . .	12
Delegat Okręgu częstochowskiego: Jan Gryżewski.	2
„ „ lubelskiego: Teofil Ciświcki. .	1
„ „ łęczyckiego Stanisław Jędrzejewski	2
„ „ mławskiego: Stanisław Chaniewski	3
„ „ opoczyńskiego: X. Jan Dąbrowski	1
„ „ warszawskiego: Franciszek Nowodworski	6
Zagłębia: Stefan Małkowski.**)	

Rada w okresie sprawozdawczym odbyła 16 posiedzeń (pełnych i delegacyjnych). Uczestniczył w nich prezes Zarządu Głównego i zdawał szczegółowo sprawę z ważniejszych uchwał i czynności Zarządu Głównego. Rada wypowiadała swą opinię o wielu z tych uchwał, komunikując ją Zarządowi. Do spełniania bieżących zadań Rady utworzono na posiedzeniu 26 marca 1907 r. DELEGACYĘ Rady Nadzorczej, złożoną z 8-iu członków Rady, stale mieszkających w Warszawie, w której to Delegacyi uczestniczą z głosem stanowczym wszyscy członkowie Rady obecni na posiedzeniu.

Dla dokonania rewizyi rachunkowości Zarządu Głównego, oraz Komitetu Daru Narodowego, Rada Nadzorcza wybrała na delegatów pp. Nowodworskiego i Gryżewskiego, którym polecono złożyć osobne piśmienne sprawozdanie ze swych czynności.

Do opracowania projektu Regulaminu Rada Nadzorcza wybrała komisyę, złożoną z pp. Obrębowicza, Krzemińskiego i Lutosławskiego; projekt komisyi, wszechstronnie przedyskutowany na posiedzeniach Rady dn. 6 i 12 listopada 1907, przekazany został Zarządowi Głównemu jako wniosek na Zgromadzenie Ogólne.

Rada Nadzorcza, sprawdziwszy wszystkie czynności Zarządu Głównego i znalazłszy je we wzorowym porządku, i to nietylko pod względem zarządzania majątkiem Macierzy, jak o tem świadczą sprawozdania rewizyjne delegatów Rady Nadzorczej, lecz i pod względem ogólnego kierownictwa całej instytucji, — czuje się w obowiązku jaknajmocniej zaznaczyć, że działalność Zarządu Głównego napotykała ustawicznie trudności zewnętrzne, które pochłaniały większość jego czasu i energii.

Rada Nadzorcza, przejrzawszy sprawozdanie Zarządu Głównego, oraz Komitetu Daru Narodowego i wysłuchawszy opinii delegatów rewizyjnych, przedstawia Zgromadzeniu Ogólnemu wniosek:

aby sprawozdanie Zarządu Głównego, łącznie ze sprawozdaniem Komitetu Daru Narodowego, przyjąć do wiadomości i pokwitować Zarząd Główny z rachunków.

Projekt przyjęto dn. 6 listopada 1907.

Za przewodniczącego: (podp.) *K. Obrębowicz.*

Sekretarz: (podp.) *P. Drzewiecki*

---

*) Cyfry w tej rubryce oznaczają ilość posiedzeń, na których dany członek Rady Nadzorczej był obecny od 3/VII 1906 do 6/XI 1907.

**) Członkowie Rady Nadzorczej zostali w innych Okręgach po dniu 1 lipca r. b. p.p.: w Okręgu ciechanowskim Tadeusz Jewniewicz, w Okręgu grójeckim Dr. A. Palmirski; w Okręgu kieleckim B. Markowski; w Okręgu ostrołęckim Dr. J. Psarski; w Okręgu płońskim X. A. Morawski; w Okręgu płockim T. Sieklucki; w Okręgu pińczowskim hr. Pusłowski; w Okręgu piotrkowskim Dr. A. Strzyżowski; w Okręgu radomskim J. Pawiński; w Okręgu radziejowskim J. Boye; w Okręgu włocławskim A. Weiss; w Okręgu zawierckim M. Terech.

SPRAWOZDANIE

członków Rady Nadzorczej P. M. S. delegowanych do rewizyi kasy, rachunków i akt Zarządu Głównego P. M. S. za rok 1906|7.

W wykonaniu uchwały Rady Nadzorczej z dnia 24 Września 1907 r., i na mocy §§ 26 i 27 Ustawy i § 82 Regulaminu Towarzystwa P. M. S., delegowani członkowie Rady Nadzorczej: Jan i Gryżewski Franciszek Nowodworski w dniu 16 i 21 października oraz 5 listopada 1907 r. sprawdzili księgi rachunkowe, bilanse, inwentarz, kasę, depozyty i wszelkie dowody kasowe Zarządu Głównego Polskiej Macierzy Szkolnej, za czas od 1 lipca 1906 roku do 30 czerwca 1907. Wszystkie księgi rachunkowe, prowadzone według zasad podwójnej buchalterji, rewidenci znaleźli we wzorowym porządku i poparte należytemi dowodami. Podział na poszczególne rachunki jest pomyślany i prowadzony celowo i systematycznie, wszystkie zaś te rachunki, oprócz zwykłego dorocznego bilansu otwarcia i zamknięcia, są nadto bilansowane półrocznie i miesięcznie, co w każdym czasie pozwala sprawdzić doraźnie stan finansowy każdego działu Macierzy.

Dział osobny i odrębnie w Zarządzie Głównym prowadzony stanowi rachunkowość „Daru Narodowego Trzeciego Maja“ co do którego Komitet Daru samoistne wygotował sprawozdanie. Nie mniej przeto zarówno wpływy, jak wydatki Daru Narodowego, przechodzą przez ogólną kasę Zarządu Głównego i przez jego księgi. Rewizja kasy Zarządu, dokonanana prze delegowanych członków Rady Nadzorczej w dniach 16 i 21 października, wykazała w kasie stosowną, podług dziennika, sumę gotowizny i znalazła tam również wszystkie ofiarowane Macierzy przedmioty cenne w naturze (podług spisu ich do dnia 21 paźdz. 1907 r.) należyte dowody depozytowe na walory, wykazane w inwentarzu majątku Macierzy, przy zamknięciu okresu sprawozdawczego.

Inwentarz ten, obejmujący, oczywiście, tylko mienie, znajdujące się w zawiadywaniu Zarządu Głównego, a więc nie dotykający funduszów poszczególnych Kół i Okręgów (§ 2 Regulaminu Towarzystwa P. M. S.). był wykazany w bilansie otwarcia roku sprawozdawczego t. j. w dacie 1 lipca 1906 r. na sumę rb. 59.459 kop. 2. (Suma ta przenosi o rubli 4072 kop. 35 bilans zamknięcia rachunków Macierzy z dnia 30 czerwca 1906 r., zatwierdzony przez Zgromadzenie Ogólne z dnia 8 lipca 1905 r., przewyżka zaś ta powstała z powodu, że do uchwalonej wówczas sumy rubii 55.386 kop. 57 słusznie doliczono wartość ruchomości w biurze Zarządu Głównego i szkołach, przezeń utrzymywanych) Przy zamknięciu rachunków za rok sprawozdawczy t. j. w dacie 30 czerwca 1907 roku inwentarz majątku Macierzy wzrósł do sumy rbl. 347.365 kop. 6. Na tak wielki bo, aż rb. 297.906 kop. 4 wynoszący wzrost majątku Macierzy złożyły się głównie: a) kapitał żelazny im. Karola Szlenkera w listach zastawnych, na sumę nomimalną 100.000 rbl., przyjęty do inwentarza podług kursu w 88.200 rbl., b) fundusz 11.000 rbl., ofiarowany przez Tow. Kredytowe m. Warszawy na szkołę jego imienia; wreszcie d) rbl. 155.782 kop. 50 jako fundusz Daru Narodowego 3 Maja (z którego wpływ brutto obecnie do dnia 5 Listopada 1907 r. podniósł się do rbl. 195.581 kop. 36) Przy sprawozdaniu bilansu inwentarza majątku Macierzy, przekonano się, że wszelkie jej papiery wartościowe są wykazywane z odpowiednią obniżką ich sumy nominalnej i, że wartość wszystkich sprzętów i ruchomości (oprócz tylko bibliotek z końcem każdego półrocza wycenia się ze stosowną obniżką ceny poprzedniej, względnie do stopnia zużycia poszczególnych przed-

miotów. Nastręczone na tle odbytej rewizji uwagi i spostrzeżenia faktyczne co do niektórych poszczególnych kwestji rachunkowości i kasowości Macierzy, rewidenci zakomunikowali bezpośrednio Radzie Nadzorczej, na posiedzeniach z d. 22 października i 6 listopada, tutaj zaś nie mogą nie zaznaczyć, że, jak to przy sprawozdaniu dochodów stwierdzono, należne Kasie Zarządu Głównego, z mocy § 17 Regulaminu, 10% opłaty ze składek członkowskich w Kołach Macierzy, napływają bardzo nierównomiernie, a wiele Kół wcale dotychczas nie nadesłało Zarządowi Głównemu, ani owej opłaty, ani nawet sprawozdań, któreby pozwoliły obliczyć pozypadające z tego tytułu należności. W myśl §§ 50 i 25. Regulaminu Tow. P. M. S. o pobudzenie Kół do regularnego nadsyłania i należnej od nich części opłat i sprawozdań, powinny się zatroszczyć Zarządy Okręgowe.

W rezultacie dokonanych czynności rewizyjnych, delegowani członkowie Rady uznają, że księgi i rachunki Zarządu Głównego Macierzy są prowadzone prawidłowo i dowodami usprawiedliwione, a bilans zamknięcia i inwentarz majątku Towarzystwa na dzień 30 czerwca 1907 roku są z księgami i dowodami zgodne. Wobec tego rewidenci sądzą, iż Rada Nadzorcza wystąpić powinna na Zgromadzeniu Ogólnem z wnioskiem o pokwitowanie Zarządu Głównego z rachunków za okres sprawozdawczy i o zatwierdzenie zamkniętego sumą rb. 346. 365 kop. 6 sprawozdania rachunkowego Zarządu Głównego za czas od 1 lipca 1906 r. do 30 czerwca 1907 r.

Warszawa d. 6 listopada 1907 r.

(podpisano) *Franciszek Nowodworski*

(podpisano) *Jan Gryżewski.*

Zatwierdzono na posiedzeniu Rady Nadzorczej w dniu 12 listopada 1907 r.

Za przewodniczącego (podpisano) *K. Obrębowicz.*

Tablice statystyczne

dotyczące działalności i stanu Kół P. M. S.

UWAGA: ★ Gwiazdka oznacza Koła, które nadesłały sprawozdania tylko do 1-go stycznia 1907 r.

№	NAZWA KOŁA	Nazwisko przewodniczącego i sekretarza Koła	Terytorjum działalności Koła	Data notyfikacji Koła	LICZBA CZŁONKÓW: Rzeczywistych	Wspierających	Dożywotnich	Obrót roczny: Wpływy Rb.	Wpływy K.	Wydatki Rb.	Wydatki K.	Liczba dzieci w ochronach	Liczba uczących się w szkołach Macierzy lub subsydjowanych przez Macierz oraz na kursach dla analf.	BIBLIOTEKI i CZYTELNIE: Miejscowość	Tomów	Czytelników	Wydano książek	Odczyty i pogadanki: Liczba odczytów i pogadanek	Liczba słuchaczów na każdym odczycie	UWAGI
	Powiat Kaliski.																			
1	**Kalisz**	T. Kożuchowski, J. Krassowski	miasto Kalisz	4/10 06	551	—	3	5010	10	2637	69	—	354	Kalisz	5000	1038	8373	7	—	
2	**Dębe** *	Ks. E. Hornowski, F. Garczyńska	w. Dębe wraz z okolicz. wsiami	6/11 06	60	—	—	132	50	96	77	—	114	Dębe	200	—	—	—	—	
3	**Chlewo**	Ks. J. Pełczyński, M. Suchorska	w. Chlewo wraz z okol. wsiami	6/11 06	52	—	—	219	40	264	73	—	—	?	—	—	—	—	—	
4	**Błaszki**	J. Kreczunowicz, D-r Jaroszewski	osada Błaszki i pobliskie wsie	23/10 06	157	—	—	330	—	—	—	—	100	Błaszki	500	—	—	—	—	
5	**Rajsko**	W. Niemojowski, Z. Niemojowska	Rajsko i okolica	19/10 06	47	—	—	315	94	206	79	—	42	?	—	—	—	—	—	
6	**Goliszew**	Ks. A. Wolski, W. Paluch		6/11 06	45	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Sprawozdań nie nadesłano
7	**Stawiszyn**	Ks. E. Esman, F. Mikusiński		17/2 06	151	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
8	**Staw**	Ks. J. Widawski, A. Rudnicki		6/12 06	110	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
					1173	—	3	6007	94	3205	98	—	610		5700	1038	8373	7		
	Powiat Sieradzki.																			
1	**Sieradz**	J. Kobierzycki, A. Żdżarski	miasto Sieradz i okolica	4/10 06	159	—	1	1305	07	1258	35	—	84	Sieradz	1905	592	5385	—	—	
														Wróblew	77	—	—	—	—	
														Wiechucice	77	—	—	—	—	
														Bogumiłów	77	—	—	—	—	
														Słomków	77	—	—	—	—	
2	**Warta**	H. Łuniewski, J. Sobiesiński	miasto Warta i okolica	19/10 06	63	8	—	405	30	152	69	60	16	Warta	335	58	414	3	100—160	
3	**Zduny**	Ks. W. Orzanowski, A. Mierzyńska	wieś Zduny i najbliższa okolica	17/4 07	123	—	—	241	96	218	80	—	105	?	—	—	—	—	—	
4	**Zduńska Wola**	K. Opielińska, S. Garczyński	miasto Zduńska Wola	4/10 06	400	—	—	1337	25	1019	90	70	400	Zduńska-Wola	1736	203	4536	—	—	
5	**Chojne**	Ks. Kozłowski, F. Górnicki		6/11 06	50	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Sprawozdań nie nadesłano
6	**Charłupią Wielka**	Ks T. Such, A. Tomczyk		1/3 07	61	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
7	**Szadek**	Ks. S. Mirecki, A. Nencki	miasto Szadek i okolica	6/12 07	31	23	—	189	—	147	50	50	—	Szadek	200	—	—	—	—	
					887	31	1	3478	58	1797	24	180	605		4484	853	10335	3		
	Powiat Koniński.																			
1	**Konin**	L. Puławski, M. Nestorowicz.	pow. Koniński z wyjątkiem parafji Śleszyńskiej	4/10 06	350	—	—	1284	98	860	48	1073	804	Konin	500	—	—	24	30—70	Kursy rzemieśl. niedziel. uczni 40.
														Grzymiszew	278	—	—	—	—	
														Kramsk	320	—	—	—	—	
														Rosocha	300	—	—	—	—	
														Gosławice	1000	—	—	—	—	
														Stare-Miasto	350	—	—	—	—	
2	**Śleszyn**	Ks. J. Langier, W. Szczepański	parafja Śleszyn	17/4 07	80	20	—	621	—	621	—	282	25		—	—	—	35	100—200	
					430	20	—	1905	98	1481	48	1355	829		2748	—	—	59		

№	NAZWA KOŁA	Nazwisko przewodniczącego i sekretarza Koła	Terytorjum działalności Koła	Data notyfikacji Koła	LICZBA CZŁONKÓW: Rzeczywistych	Wspierających	Dożywotnich	Obrót roczny: Wpływy Rb.	Wpływy K.	Wydatki Rb.	Wydatki K.	Liczba dzieci w ochronach	Liczba uczących się w szkołach Macierzy lub subsydjowanych przez Macierz oraz na kursach dla analf.	BIBLIOTEKI i CZYTELNIE: Miejscowość	Tomów	Czytelników	Wydano książek	Odczyty i pogadanki: Liczba odczytów i pogadanek	Liczba słuchaczów na każdym odczycie	UWAGI
	Powiat Słupecki.																			
1	**Słupca**	S. Kurnatowski, Ks. L. Grzmielewski	miasto Słupca i okolica	4/10 06	205	23	—	712	23	629	99	—	115	?	—	—	—	—	—	
2	**Dłusk**	A. Budzyński, L. Stawicki	Dłusk i okolica	6/11 06	137	—	—	807	40	807	40	130	120	?	—	—	—	1	około 100	
3	**Kleczew**	Ks. A. Ziarkowski, T. Dybowski	parafie Kleczew i Złotków	4/10 06	140	27	—	838	06	707	46	248	82	Kleczew Złotków	268 230	— —	833 —	— —	— —	
4	**Skulsk**	Ks. C. Goczałkowski, S. Żółtowska	os. Skulsk oraz okoliczne wsie	4/10 06	199	—	—	740	67	897	49	345	12	Skulsk	446	352	3745	—	—	
5	**Zagórów**	Ks. K. Pęcherski, F. Miller	parafja Zagórowska	1/3 07	250	5	—	376	25	306	25	—	570	Zagórów	400	300	1050	—	—	
6	**Wilczyn**	F. Taczanowska, M. Bogusławska	parafja Wilczyńska	6/11 06	81	—	—	379	50	168	55	—	94	?	—	—	—	—	—	
7	**Pyzdry**	Ks. J. Grodek, F. Lipiński	osada Pyzdry	4/10 06	30	306	—	344	—	450	77	128	—	?	—	—	—	—	—	
8	**Kazimierz**	Ks. S. Małachowski, L Nypel	osada Kazimierz	17/4 07	80	1	—	268	—	—	—	—	102	?	—	—	—	—	—	
9	**Samarzew**	Ks. A. Makowski, M. Topolski		1/3 07	37	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Sprawozdań nie nadesłano.
10	**Trąbczyn**	Ks. F. Wtorkiewicz, A. Sobczak		6/11 06	34	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Sprawozdań nie nadesłano.
					1193	362	—	4466	11	3967	91	851	1095		1344	652	5628	1		
	Powiat Kolski.																			
1	**Koło**	I. Kożuchowski, L. Mrożewski	m. Koło i gm.: Karszew i Drzewce	4/10 06	281	—	1	2876	22	2079	35	—	374	Koło	1057	25	75	10	30—300	
2	**Lubstów**	Z. Słubicka, J. Gulczyński	parafja Lubstów	19/10 06	100	1	—	706	—	396	44	137	50	Lubstów	150	—	—	30	25— 35	
3	**Osiek-Wielki**	Ks. L. Wiśniewski, R. Maciejewski	parafja Osiek-Wielki	21/12 06	133	—	—	180	38	150	77	—	32	Osiek-Wielki, Budzisław Rosocha, Czołowo i Ruchenna razem	440	—	—	16	100—180	
4	**Sompolno**	L. Janowski, A. Hertykowa	os. Sompolno oraz okolic. wsie	4/10 06	160	—	—	572	60	417	66	—	80	Sompolno	358	52	797	—	—	
5	**Grzegorzew**	Ks. T. Kisielski, T. Skarbek	w. Grzegorzew i najbliższa okol.	6/10 06	154	—	—	174	—	70	—	—	—	?	—	—	—	—	—	
6	**Wrząca-Wielka**	Ks. K. Jung, Z. Topińska	w. Wrząca-Wielka wraz z ok. ws.	6/12 06	30	—	—	—	—	—	—	—	—	Wrząca-Wielka	150	—	580	—	—	Koło otrzymało w darze dom we Wrzący-Wielkiej oraz dwie morgi ziemi i cegłę na budowę szkoły w Kiełczewie.
7	**Brdów**	J. Jaraczewski, H. Giersz	parafja Brdów	17/4 07	111	—	—	--	—	—	—	—	—	?	—	—	—	—	—	
8	**Kłodawa**	S. Higiersberger, Dr. A. Mysłowski	os. Kłodawa i najbliższa okol.	7/5 07	112	—	—	402	64	105	50	150	—	?	—	—	—	—	—	
9	**Izbica**	Ks. W. Grabowski, W. Jaroszewski	os. Izbica i najbliższa okolica	17/4 07	69	—	—	—	—	—	—	—	—	?	—	—	—	—	—	
10	**Dąbie**	Ks. S. Śliwerski, S. Grzeboliński	miasto Dąbie	6/2 07	113	—	—	235	76	97	77	—	86	?	—	—	—	1	200	
11	**Dęby-Szlacheckie**	Ks. A. Przeradzki, W. Karwasiński	w. Dęby-Szlacheckie wr. z ok. w.	15/2 07	30	—	—	100	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
12	**Lubotyń**	S. Jasiński, J. Ciechanowski		6/12 06	34	2	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
					1327	3	1	5247	60	3317	49	287	622		2155	77	1452	57		

№	NAZWA KOŁA	Nazwisko przewodniczącego i sekretarza Koła	Terytorjum działalności Koła	Data notyfikacji Koła	LICZBA CZŁONKÓW: Rzeczywistych	Wspierających	Dożywotnich	Obrót roczny: Wpływy Rb.	Wpływy K.	Wydatki Rb.	Wydatki K.	Liczba dzieci w ochronach	Liczba uczących się w szkołach Macierzy lub subsydjowanych przez Macierz oraz na kursach dla anal.	BIBLIOTEKI i CZYTELNIE: Miejscowość	Tomów	Czytelników	Wydano książek	Odczyty i pogadanki: Liczba odczytów i pogadanek	Liczba słuchaczów na każdym odczycie	UWAGI
	Powiat Turecki.																			
1	**Turek**	W. Orłowski, M. Tschirschnitz	miasto Turek z pobliskiemi ws.	19/10 06	433	—	—	1298	96	369	52	—	446	Turek	1166	600	—	—	—	
2	**Dobra**	K. Janowski, R. Żuchowski	gmina Dobra	19/10 06	58	—	—	129	24	49	80	—	—	?	—	—	—	1	—	
3	**Malanów**	A. Kokczyński, J. Kokczyńska	parafja Malanów	19/10 06	37	—	—	132	10	103	70	—	57	Malanów	180	25	180	—	—	
4	**Niemysłów** *	M. Radoszewski, A. Łukaszewski	parafja Niemysłów	4/10 06	75	—	—	106	20	64	52	—	60	Niemysłów	130	150	450	—	—	
5	**Lisków**	Ks. W. Bliziński, A. Głąbicki	parafja Lisków	4/10 06	32	2	—	35	—	235	50	340	122	Lisków	180	90	240	6	60—110	
														Strzałków	50	24	40	—	—	
														Zakrzyn	40	20	45	—	—	
6	**Goszczanów**	Ks. K. Przeździecki, J. Ossowski	Goszczanów z pobliskiemi ws.	19/10 06	73	—	—	157	—	84	—	—	—	?	—	—	—	—	—	
7	**Psary**	Ks. Z. Guranowski, A. Krupczyński		19/10 06	52	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdania
8	**Uniejów**	J. Sobczyński, W. Podczaski	osada Uniejów i pobliskie wsie	4/10 06	204	—	—	586	59	501	72	---	193	Uniejów	1146	—	—	2	120	
					964	2	—	2445	09	1408	76	340	878		2892	909	955	9		
	Powiat Łęczycki.																			
1	**Łęczyca**	R. Białkiewicz, F. Obrębski	miasto Łęczyca i najbliższe wsie	4/10 06	565	38	2	3504	21	2487	32	—	142	Łęczyca	4410	590	5667	4	50—150	
2	**Bałdrzychów**	Ks. M. Hofman, H. Gajewska	w. Bałdrzychów oraz najbl. ok.	6/12 06	51	—	—	78	70	9	15	—	30	Bałdrzychów	300	68	217	7	20—25	
3	**Grabów**	Ks. Z. Wertyński. E. Jezierski	cała gm. Grabowska, część gm. Sobótka i część gm. Mazew	6/11 06	146	—	—	224	05	224	05	?	—	Grabów	751	57	119	—	—	
4	**Kałów** *	Ks. F. Wabner, J. Lewandowski	parafja Kałów	17/11 06	60	—	—	121	23	150	—	—	38	?	—	—	—	—	—	
5	**Ozorków**	J. Pasierbiński, Z. Bogusławska	m. Ozorków	4/10 06	205	—	—	1538	62	518	41	—	55	Ozorków	717	122	2500	3	200—300	
6	**Parzęczew** *	Ks. K. Harysymowicz, M. Stokowski	Parzęczew z pobliskiemi wsiami	19/10 06	80	—	—	—	—	—	—	40	—	?	—	—	—	—	—	
7	**Piątek**	Ks. A. Gniazdowski, A. Barczewski	parafja Piątkowska	19/10 06	138	—	—	462	60	422	09	—	140	Piątek	170	—	—	12	80—100	
8	**Tur** *	S. Wehr. S. Gorzeński	parafja Turska	19/10 06	74	6	—	285	94	209	85	76	78	Tur	400	—	—	18	25—100	
9	**Witonia**	Ks. A. Brauliński, S. Skupiński	parafja Witonia	21/12 06	46	—	—	101	35	45	79	—	13	?	—	—	—	—	—	
10	**Wartkowice**	S. Kowalski, L. Radoszewska	Wartkowice oraz okoliczne wsie	19/10 06	90	—	—	559	40	473	32	—	64	?	—	—	—	—	—	
11	**Poddębice**	Ks. G. Zawadzki, P. Bieluczyk	Poddębice oraz najbliższa okol.	19/10 06	97	—	—	378	40	330	08	—	56	?	—	—	—	—	—	
12	**Leśmierz**	W. Żórawski, W. Bułakowski	Leśmierz i pobliska okolica	6/2 07	52	27	—	262	82	203	44	—	—	?	—	—	—	—	—	
13	**Dalików**	Ks. S. Padkowski, B. Piątkowski		4/10 06	64	2	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdań
14	**Domaniew**	Ks. M. Weiss, A. Watczyk		6/12 06	54	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
15	**Łęczyca, Szkoły 4 kl. im. Mickiewicza**	W. Boetticher, M. Ziemnicki		19/10 06	115	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
16	**Modlna**	Ks. L. Mickiewicz, H. Boetticher		1/6 07	40	4	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
					1877	77	2	7517	32	5073	50	116	616		6748	837	8503	44		

№	NAZWA KOŁA	Nazwisko przewodniczącego i sekretarza Koła	Terytorjum działalności Koła	Data notyfikacji Koła	LICZBA CZŁONKÓW			Obrót roczny				Liczba dzieci w ochronach	Liczba uczących się w szkołach Macierzy lub subsydjowanych przez Macierz oraz na kursach dla analf.	BIBLIOTEKI i CZYTELNIE				Odczyty i pogadanki		UWAGI
					Rzeczywistych	Wspierających	Dożywotnich	Wpływy Rb.	Wpływy K.	Wydatki Rb.	Wydatki K.			Miejscowość	Tomów	Czytelników	Wydano książek	Liczba odczytów i pogadanek	Liczba słuchaczów na każdym odczycie	
	Powiat Wieluński.																			
1	**Wieluń**	D-r. J. Kasiński, P. Nowicki	miasto Wieluń	4/10 06	187	—	—	1235	02	466	83	—	120	?	—	—	—	6	50—120	
2	**Bolesławiec**	Ks. S. Nunkiewicz, B. Świnarski	os. Bolesławiec oraz pobl. wsie	4/10 06	100	—	—	289	11	176	45	—	—	Bolesławiec	453	150	300	30	150—200	
3	**Działoszyn**	Ks. A. Trzeradzki, W. Karwasiński	os. Działoszyn oraz pobl. wsie	4/10 06	92	1	—	311	18	205	73	—	50	Działoszyn	509	63	345	24	35— 42	
4	**Lututów**	Ks. A. Lutoborski, W. Małecki	parafja Lututowska	6/11 06	68	—	—	211	10	148	22	—	62	Lututów	248	106	872	8	70—140	
5	**Siemkowice** *	Z. Karśnicka, Ks. S. Adamczyk	parafja Siemkowicka	6/11 06	43	—	—	52	50	41	09	20	187	Siemkowice	250	45	200	4	25— 35	
6	**Wieruszów**	Dr. W. Wiedyskiewicz, A. Hącia	osada Wieruszów	4/10 06	93	—	—	737	38	209	84	—	—	Wieruszów	390	156	475	6	50— 60	
7	**Skomlin**	J. Bąkowski, E. Kubicki	Skomlin	4/10 06	95	5	—	163	98	148	84	60	—	?	—	—	—	—	—	
8	**Biała**	Ks. A. Muchański, A. Wykrota	parafja Bialska	21/12 06	55	—	—	68	55	63	85	—	—	Biała	370	122	1090	42	70—100	
9	**Osjaków**	E. Kozarska, C. Psurski	parafja Osjakowska	6/10 06	52	20	—	222	80	164	52	—	50	Osjaków	184	118	356	—	—	
10	**Krajanka**	Ks. M. Kośmierski, F. Ochędzan		15/6 07	100	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdań
11	**Praszka**	Dr. L. Wagner, H. Głowania		19/10 06	150	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
12	**Raczyn**	Ks. K. Głowacki, S. Stasiński		21/12 06	30	—	—	—	—	—	—	—	—	Raczyn	—	—	—	—	—	
13	**Wieluń, Szkoły IV kl.**	Z. Weryho-Darowski, K. Białobrzeski		19/10 06	152	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
					1217	26	—	3291	62	1625	37	80	469		2404	760	3638	120			
	Ogółem w całej guberni kaliskiej Kół 76.				**9068**	**521**	**7**	**34360**	**24**	**21877**	**73**	**3209**	**5724**		**28475**	**5126**	**38884**	**300**			

№	NAZWA KOŁA	Nazwisko przewodniczącego i sekretarza Koła	Terytorjum działalności Koła	Data notyfikacji Koła	LICZBA CZŁONKÓW: Rzeczywistych	Wspierających	Dożywotnich	Obrót roczny: Wpływy Rb.	Wpływy K.	Wydatki Rb.	Wydatki K.	Liczba dzieci w ochronach	Liczba uczących się w szkołach Macierzy lub subsydjowanych przez Macierz oraz na kursach dla analf.	BIBLIOTEKI i CZYTELNIE: Miejscowość	Tomów	Czytelników	Wydano książek	Odczyty i pogadanki: Liczba odczytów i pogadanek	Liczba słuchaczów na każdym odczycie	UWAGI
	Powiat Kielecki.																			
1	**Kielce**	St. Tomaszewski, Kon. Bzowski	miasto Kielce	30/8 06	826	31	—	4735	43	4542	88	—	420	Kielce	2472	1137	12000	125	10—90	
2	**Chęciny**	J. Wójcicki, K. Bulli	miasto Chęciny i sąsiednie wsie	30/8 06	126	—	—	907	15	613	51	—	70	Chęciny	300	78	630	1	60—70	
3	**Suchedniów**	Ks. K. Czapiński, Br. Gajzler	gmina Suchedniów	30/8 06	321	—	—	967	38	935	91	36	132	Suchedniów	1036	401	6000	4	100—150	
4	**Nowa-Słupia „Świętokrzyskie“**	Ks. F. Pomorski, W. Hubert	Nowa-Słupia i okoliczne wsie	6/12 06	131	—	—	—	—	—	—	—	—	Nowa-Słupia	112	35	150	5	40—200	
														Stara-Słupia	98	—	—	—	—	
														Wólka-Milanowska	100	—	—	—	—	
														Bartoszewiny	58	—	—	—	—	
														Skoszyn	98	—	—	—	—	
														Mirocice	48	—	—	—	—	
5	**Wolica**	J. Hempel, Z. Sokolnicka	Wolica, i okoliczne wsie	17/11 06	74	—	—	361	32	360	08	5	64	Wolica	85	—	—	—	—	
6	**Bodzentyn**	Ks. A. Grabdziński, H. Latalski		7/5 07	72	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdań
7	**Daleszyce**	Ks. Fr. Brudzyński, T. Kosakiewicz		1/3 07	287	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
8	**Wzdole**	Ks. Ig. Różański, J. Kozłowski		16/3 07	67	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
					1904	31	—	6971	28	6452	38	41	686		4407	1651	18780	135		
	Powiat Jędrzejowski.																			
1	**Jędrzejów**	St. Górski, A. Czeczot	m. Jędrzejów, Piaski, Podklasztorze i Podchajny	3/10 06	401	—	—	1302	71	800	73	—	153	Jędrzejów	638	222	—	64	70—100	
														Łowinia	300	—	—	—	—	
2	**Małogoszcz**	Ks. L. Olczakowski, St. Dąbek	Małogoszcz i pobliskie wsie	6/11 06	82	—	—	163	71	145	52	—	80	Małogoszcz	600	210	—	22	120—150	
3	**Oksa**	Dr. J. Podmagórski, J. Banasiński	wieś Oksa	17/11 06	58	—	—	102	—	102	—	—	20	Oksa	114	40	114	26	15—46	
4	**Sędziszów**	Ks. P. Waśkiewicz, St. Wcisło		19/10 06	66	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdań
5	**Wodzisław**	Ks. A. Sokołowski Al. Kruszewska		30/8 06	150	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
					757	—	—	1568	42	1048	25	—	253		1652	472	114	112		
	Powiat Włoszczowski.																			
1	**Włoszczowa**	S. Niemojewski, H. Zagrodzki		19/10 06	96	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdania
2	**Irządze ***	Ks. J. Duda-Dziewierz, Fr. Lipowski		6/12 06	50	—	—	—	—	—	—	—	—	Irządze	100	—	—	—	—	
														Witów	—	—	—	—	—	
3	**Szczekociny ***	Ks St. Kwiatkowski, Z. Glinka	Szczekociny i okolica	30/8 06	179	—	—	741	70	256	39	—	342	Sszczekociny	375	220	—	—	—	
4	**Lelów**	Ks. K. Aksamitowski, T. Prauss	osada Lelów i pobliskie wsie	30/8 06	76	—	—	128	20	26	09	—	175	?	—	—	—	—	—	
5	**Krassocin ***	Ks. T. Urbański, Wł Morawski	Krassocin	6/12 06	84	—	—	161	—	98	94	—	—	?	—	—	—	—	—	
6	**Secemin**	Henryk hr. Potocki, Jan Uramowski	gmina Secemin	3/10 06	129	—	—	489	55	435	37	80	50	?	—	—	—	20	62—80	
7	**Kurzelew**	Ks. T. Frelek W. Kurzelewski		6/11 06	90	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdania
					704	—	—	1520	45	816	79	80	567		475	220	—	20		

№	NAZWA KOŁA	Nazwisko przewodniczącego i sekretarza Koła	Terytorjum działalności Koła	Data notyfikacji Koła	LICZBA CZŁONKÓW: Rzeczywistych	Wspierających	Dożywotnich	Obrót roczny: Wpływy Rb.	Wpływy K.	Wydatki Rb.	Wydatki K.	Liczba dzieci w ochronach	Liczba uczących się w szkołach Macierzy lub subsydjowanych przez Macierz oraz na kursach dla analf.	BIBLIOTEKI i CZYTELNIE: Miejscowość	Tomów	Czytelników	Wydano książek	Odczyty i pogadanki: Liczba odczytów i pogadanek	Liczba słuchaczów na każdym odczycie	UWAGI
	Powiat Stopnicki.																			
1	**Stopnica**	Ks. J. Zaleski, St. Zieliński		19/10 06	270	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdania
2	**Busk**	W. Kuczkowski H. Bielecki	Busk i okolica	30/9 06	203	—	—	997	38	989	12	—	108	Busk	706	120	1246	—	—	
3	**Pacanów**	T. Gumiński, Z. Kotkowska	osada Pacanów i pobliskie wsie	19/10 06	185	—	—	540*	43	406*	50	—	200	Szczebrzusz	260	102	2371	10	50—100	
														Pacanów	—	—	—	—	—	
														Łubnice	—	—	—	—	—	
4	**Piotrkowice „Piotrkowicko-Lisowskie“**	Ks. Fr. Liwiński K. Latało	parafja Piotrkowicka	6/12 06	64	—	—	102	05	5	36	—	70	?	—	—	—	—	—	
5	**Chmielnik**	St. Węcławowicz, R. Odrobiński	miasto Chmielnik i okolica	6/12 06	160	—	—	469*	30	259*	70	50	194	Chmielnik	300	100	150	2	100—150	
6	**Solec**	Ks. J. Piechowicz, Wacław hr. Tarło												Pierzchnica	250	—	—	—	—	
				21/12 06	79	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdania
					961	—	—	2109	16	1660	68	50	572		1516	322	3767	12		
	Powiat Pińczowski.																			
1	**Pińczów**	Al. Margr. Wielopolski, Wł. Makarewicz	miasto Pińczów i okolica	3/10 06	222	18	4	1323	44	708	19	23	270	Pińczów	835	—	—	9	60—150	
2	**Książnice-Wielkie**	Ks. Fr. Staszkiewicz, K. Kuczyński	parafja Książnice-Wielkie	19/10 06	51	8	1	399	75	212	19	—	77	Książnice-Wielkie	780	60	—	25	20—60	
3	**Korczyn-Stary**	Ks. J. Karcz, St. Starościak	parafja Korczyn-Stary	17/11 06	62	1	—	155	86	66	60	—	—	Korczyn-Stary	154	80	130	—	—	
4	**Skalbmierz**	Marya Tańska, St. Mroczkowski	parafja Skalbmierz	6/12 06	85	2	—	364	—	400	—	45	—	Skalbmierz	400	—	—	—	—	
5	**Kaźmierza-Wielka**	Juljan Tołłoczko, D-r. A. Dutkiewicz	Kaźmierza-Wielka	21/12 06	280	—	1	—	—	—	—	—	140	?	—	—	—	—	—	
6	**Koszyce**	Br. Trzetrzewiński, R Laskowski	parafja Koszyce	6/12 06	131	16	—	478	26	192	70	—	79	?	—	—	—	—	—	
7	**Działoszyce**	Ks. A. Wińczakiewicz, Al. Redych		3/10 06	80	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdań
8	**Węchadłów**	Jerzy Skarbek, Stefanja Skarbek		16/3 07	31	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
					942	45	6	2721	31	1579	68	68	566		2169	140	130	34		
	Powiat Miechowski.																			
1	**Miechów** *	Ks. J. Kwiatkowski, K Kosieradzki	m. Miechów i w. Podmiejska-Wola	30/8 06	119	10	1	536	02	305	80	—	—	Miechów	311	64	102	—	—	
2	**Chodów**	A. Zdanowski, E. Głazowski	wieś Chodów i pobliska okolica	3/10 06	182	—	—	828	54	827	93	—	68	St. Miechów	255	—	—	—	—	
3	**Książ-Wielki**	Ks. J. Prawda, D-r W. Zasucha	gmina Książ-Wielki	19/10 06	73	—	—	1314	89	598	69	—	100	Książ-Wielki	130	327	—	—	—	
4	**Michałowice** *	St. Godlewska P. Uklański	parafja Więcławice	3/10 06	109	15	—	—	—	—	—	—	—	Więcławice	222	57	150	—	—	
5	**Racławice**	Ks. A. Poniński, M. Szumowska	parafja Racławicka	19/10 06	30	—	—	68	80	66	94	—	33	Racławice	245	—	—	—	—	W każdą niedzielę i święto odbywały się wspólne czytania i pogadanki
6	**Słomniki**	Wł. Maszadro, F. Kopciński	osada Słomniki	3/10 06	122	192	—	656	20	487	15	—	154	Słomniki	34	220?	—	1	100	
7	**Słaboszów**	Ks. Fr. Żarski, R. Szpor	parafja Słaboszowska	30/8 06	56	—	—	163	—	151	89	—	42	Słaboszów	180	—	—	6	50—200	
			Do przeniesienia . .		691	217	1	3567	45	2438	40	—	397		1377	668	252	7		

№	NAZWA KOŁA	Nazwisko przewodniczącego i sekretarza Koła	Terytorjum działalności Koła	Data notyfikacji Koła	LICZBA CZŁONKÓW: Rzeczywistych	Wspierających	Dożywotnich	Obrót roczny: Wpływy Rb.	Wpływy K.	Wydatki Rb.	Wydatki K.	Liczba dzieci w ochronach	Liczba uczących się w szkołach Macierzy lub subsydjowanych przez Macierz oraz na kursach dla anal.	BIBLIOTEKI i CZYTELNIE: Miejscowość	Tomów	Czytelników.	Wydano książek	Odczyty i pogadanki: Liczba odczytów i pogadanek	Liczba słuchaczów na każdym odczycie	UWAGI
			Z przeniesienia . .		691	217	1	3567	45	2438	40	—	397		1377	668	252	7		
8	**Łętkowice**	Ks. W. Gluziński, M. Szwarcenberg Czerny	parafja i gmina Łętkowice	19/10 06	110	10	—	246	—	190	60	—	48	Łętkowice	10	60?	—	3	60—100	
9	**Prandocin**	Ks. R. Wiadrowski, T. Natkaniec	Prandocin	17/11 06	145	—	—	—	—	—	—	—	—	Czytelnia 8 pism	—	—	—	—	—	
10	**Nasiechowice**	Ks. Br. Sokołowski, M. Świebodziński	wsie: Nasiechowice, Pojałowice, Zarogów i Dziewięcioły	17/11 06	114	2	—	—	—	—	—	—	—	Nasiechowice Pojałowice	150 150	78 65	408 350	30 —	50—100 —	
11	**Ostrów**	Ks F. Tomalski, Br. Majewski	wsie: Ostrów, Kadzie i Teresin	1/3 07	71	—	—	61	60	56	33	—	—	Ostrów	120	52	83	2	25—30	
12	**Brzesko Nowe**	J. Zdanowski, Miller		21/12 06	90	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdań
13	**Bukowska-Wola**	Ig. Pieniążek, H. Godlewska		19/10 06	40	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
14	**Kozłów**	Ks. St. Podmagórski, A. Wnuk		1/6 07	39	16	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
15	**Luborzyce**	G. Żurkowski, H. Żelaskiewicz		17/11 06	73	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
16	**Proszowice**	Fr. Gostkowski, J. Karnkowski		6/11 06	166	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
					1539	245	1	3875	05	2685	33	—	445		1807	923	1093	42		
	Powiat Olkuski.																			
1	**Olkusz**	Dr. J. Opalski, Ks. L. Kowalewski	m. Olkusz i wsie: Żurada i Klucze	17/11 06	100	4	—	280	50	96	59	—	—	Olkusz	35	—	—	3	30—90	
2	**Bolesław**	Ks. E. Kanicki, St. Koziorowski	parafja Bolesław	6/11 06	71	—	—	541	75	222	95	36	5	Bolesław	225	94	342	4	29—154	
3	**Ojców**	W Stolarski, B. Wolniewicz	Ojców i pobliskie wsie	19/10 06	101	26	—	—	—	—	—	—	50	Ojców Smardzowice Korzkiew Białykościół	— — — —	— — — —	— — — —	— — — —	— — — —	
4	**Pilica**	Al. Moes, J. Krzakowski	osada i gmina Pilica	6/11 06	247	35	—	1288	63	701	46	70	—	Pilica	700	72	984	—	—	
5	**Sułoszowa**	K. J. Zalewski, H Kehl	parafja Sułoszowska	30/8 06	115	5	—	463	87	365	99	—	64	Sułoszowa	587	345	2595	—	—	
6	**Wolbrom**	Ks. H. Skibiński Wł. Wojciechowski	miasto Wolbrom	3/10 06	100	—	—	270	50	259	90	—	30	Wolbrom	200	85	1900	16	40—80	
7	**Gołyszyn**	Ed. Psarski, K. Radłowski	Gołyszyn	15/1 07	35	—	—	35	—	5	76	—	—	?	—	—	—	—	—	
8	**Żarnowiec**	Kaz. Gautier, W. Jaskłowski	osada i gmina Żarnowiec	17/11 06	65	2	—	293	77	210	89	—	—	Żarnowiec	642	34	450	—	—	
9	**Jerzmanowice**	Ks. Fr. Nowakowski, Ad Szewczyk		6/12 06	48	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdań
10	**Kroczyce**	Ks K. Szymkiewicz, M. Półtorak		15/1 07	68	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
					950	68	—	3174	02	1863	54	106	149		2389	630	6271	23		
	Ogółem w całej guberni kieleckiej Kół 60.				**7757**	**389**	**7**	**21939**	**69**	**16106**	**65**	**345**	**3238**		**14415**	**4358**	**30155**	**378**		

№	NAZWA KOŁA	Nazwisko przewodniczącego i sekretarza Koła	Terytorjum działalności Koła	Data notyfikacji Koła	LICZBA CZŁONKÓW: Rzeczywistych	Wspierających	Dożywotnich	Obrót roczny: Wpływy Rb.	Wpływy K.	Wydatki Rb.	Wydatki K.	Liczba dzieci w ochronach	Liczba uczących się w szkołach Macierzy lub subsydjowanych przez Macierz oraz na kursach dla analf.	BIBLIOTEKI i CZYTELNIE: Miejscowość	Tomów	Czytelników	Wydano książek	Odczyty i pogadanki: Liczba odczytów i pogadanek	Liczba słuchaczów na każdym odczycie	UWAGI
	Powiat Lubelski.																			
1	**Lublin***	B. Malewski, P. Mączewski	miasto Lublin	4/10 06	1895	—	7	11391	21	11108	13	—	1388	Lublin	2700	817	3147	2	100—150	Uniwersytet ludowy 381 słuchaczy
2	**Bychawa***	S. Kowerski, M. Tabiszewska	Bychawa i okolica	19/10 06	80	—	—	1081	07	694	28	40	94	Bychawa	700	37	—	—	—	
														Wola-Gałęzowska	—	—	—	—	—	
3	**Chodel***	H. Nowakowski, W. Krzęciewski	osada Chodel i pobliskie wsie	19/10 06	128	7	—	170	—	112	40	14	—	Chodel	200	135	150	6	20—30	
4	**Zemborzyce***	Ks. S. Warszawski, K. Robak	Zemboczyce	19/10 06	122	—	—	—	—	—	—	180	—	Zemborzyce	100	—	—	—	—	
5	**Krępiec**	A. Gągoł, M. Wargocki	Krępiec	21/12 06	71	4	—	52	58	163	66	—	—	?	—	—	—	—	—	
6	**Kiełczewice**	Ks. W. Bieniecki, B. Szymański	Parafja Kiełczewice	1/3 07	52	—	—	—	—	—	—	—	100	?	—	—	—	—	—	
7	**Jastków**	N. Budny, W. Życiński	Jastków i pobliskie wsie	8/12 06	58	—	—	540	61	502	90	—	48	Jastków	180	40	540	1	75	
														Pichawin	80	20	—	—	—	
														Marysin	50	15	—	—	—	
														Dąbrowica	40	10	—	—	—	
8	**Biskupice**	A. Popławski, A. Ostaszkiewicz	parafja Biskupice	8/12 06	80	—	—	522	50	307	01	—	28	Trawniki	325	38	168	—	—	
														Stróża	28	12	36	—	—	
														Biskupice	34	14	43	—	—	
														Pełczyn	29	11	31	—	—	
9	**Abramowice**	Ks. J. Szpryngier, A. Gęca	Abramowice i pobliskie wsie	6/11 06	87	—	—	87	—	7	—	—	—	?	—	—	—	2	500—600	
10	**Czerniejów**	Ks. W. Klubecki, J. Mikołajewski	w. Czerniejów, Mętów i Skrzyniec	1/3 07	39	—	—	32	—	20	70	—	40	Czerniejów (8 pism)	—	—	—	—	—	
11	**Bycbawka**	P. Rohland, J. Rohland		21/12 06	58	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
12	**Bełżyce**	A. Napiórkowski, S. Klarner		29/10 06	76	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdań
13	**Bystrzyca**	Ks. M. Dąbrowski, K. Rojowski		21/12 06	54	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
14	**Konopnica**	Ks. J. Kureczka, A. Buksherden		4/10 06	88	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
15	**Krzczonów**	Ks. T. Stachowicz, J. Plewińska		19/10 06	63	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
16	**Mełgiew**	Z. Rulikowski, A. Zieliński		5/12 06	67	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
17	**Piaski**	J. Jaroszyński, W. Chmyzowski		21/12 06	125	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
18	**Ratoszyn**	Ks. J. Kwiatkowski, M. Łysakowska		16/3 07	44	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
19	**Wojciechów**	J. Popławski, L. Miler		5/12 06	56	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
					3243	11	7	13876	97	12916	08	234	1698		4466	1149	4115	11		
	Powiat Biłgorajski.																			
1	**Biłgoraj**	M. Sawicki, Ks. A. Zieliński	miasto Biłgoraj i okolica	4/10 06	247	54	—	670	96	373	27	—	90	Biłgoraj	714	184	3084	—	—	
2	**Józefów-Ordynacki**	Ks. J. Grzybowski, T. Łuczycki	g. Aleksandrów, Łukowa i Majdan-Sopocki	4/10 06	127	—	—	131*	—	87*	23	—	—	Józefów	315	87	—	2	50	
														Chmielik	120	—	—	—	—	
														Łukowa	227	—	—	—	—	
3	**Krzeszow***	J. Bujalski, R. Wojciechowski	parafja i gmina Krzeszów	19/10 06	109	—	—	129	25	—	—	—	—	Krzeszów	250	40	100	2	40—50	
4	**Tarnogród***	Ks. B. Malinowski, W. Bartnikowski	parafje: Tarnogród i Potok	4/10 06	350	—	—	192	32	168	38	—	435	Tarnogród	300	167	1014	—	—	
														Potok	100	45	270	—	—	
					833	54	—	1123	53	628	88	—	525		2026	523	4468	4		

№	NAZWA KOŁA	Nazwisko przewodniczącego i sekretarza Koła	Terytorjum działalności Koła	Data notyfikacji Koła	LICZBA CZŁONKÓW: Rzeczywistych	Wspierających	Dożywotnich	Obrót roczny: Wpływy Rb.	Wpływy K.	Wydatki Rb.	Wydatki K.	Liczba dzieci w ochronach	Liczba uczących się w szkołach Macierzy lub subsydjowanych przez Macierz oraz na kursach dla analf.	BIBLIOTEKI i CZYTELNIE: Miejscowość	Tomów	Czytelników	Wydano książek	Odczyty i pogadanki: Liczba odczytów i pogadanek	Liczba słuchaczów na każdym odczycie	UWAGI
	Powiat Chełmski.																			
1	**Chełm**	A. Kusz, H. Kamiński		4/10 06	131	149	2	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdania
2	**Chojno***	A. Michalak, T. Stecki	Nowe Chojno, Stare Chojno i Wojciechów	4/10 06	60	32	1	230	45	228	26	—	155	?	180	60	500	12	30—40	
3	**Pawłów***	Ks. A. Wójcikowski, M. Przanowska	wieś Pawłów	4/10 06	45	—	—	99	10	73	—	—	—	?	—	—	—	—	—	
4	**Sawin**	W. Jaworski, S. Iwanowski	osada Sawin i okolica	4/10 06	261	4	—	321	60	260	95	—	300	?	—	—	—	—	—	
5	**Żmudź***	I. Kiciński, J. Dawidowicz	Żmudź i okolica	17/11 06	86	—	—	63	25	8	25	—	—	Kleszów	230	30	200	—	—	
														Żmudź	40	30	150	—	—	
6	**Żulin***	Ks. A. Wójcikowski, C. Kawczyński	Żulin i pobliskie wsie	29/10 06	129	3	—	—	—	—	—	—	—	?	—	—	—	—	—	
7	**Kumów***	Ks M. Dzwonkowski, J. Holnicki	Kumów i pobliskie wsie	6/12 06	74	8	—	84	—	35	54	—	—	?	—	—	—	—	—	
8	**Kanie**	I. Dudek, K. Kotowski		1/3 07	64	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
9	**Olchowiec**	Ks. W. Kowalski, K. Męczyński		21/12 06	121	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdań
10	**Rejowiec**	K. Janisławski, J. Karpiński		5/12 06	72	1	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
11	**Staw**	T. Kozerski, K. Bocheński		17/11 06	124	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
12	**Siedliszcze**	A. Gerard, I. Bogusławska,		5/11 06	102	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
13	**Wojsławice**	F. hr. Polityło, S. Rybicki		4/10 06	118	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
					1387	197	3	798	40	606	—	—	455		450	120	850	12		
	Powiat Hrubieszowski.																			
1	**Hrubieszów**	B. Gałęzowski, Ks. K. Sołuba		4/10 06	380	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdania
2	**Raciborowice***	I S. Wydżga, S. Jakubowski	w. Raciborowice i okolica	6/12 06	75	—	—	—	—	—	—	—	15	Raciborowice	600	—	336	1	—	
3	**Grabowiec**	A. Tuszewski, Ks. J. Markowski	parafja Grabowiecka	6/12 06	40	—	—	300	—	175	70	—	—	Grabowiec	300	92	440	—	—	
4	**Mojsławice**	K. hr. Ronikier, J. Hofman	Mojsławice i podliskie wsie	6/2 07	107	—	—	—	—	—	—	—	20	Mojsławice	320	300	—	1	50	
5	**Dubienka**	Ks. J. Waśkiewicz, J. Stachurski		5/12 06	87	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
6	**Kryłów**	M. Dobrzański, K. Pohorecki		10/1 07	34	80	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
7	**Oszczów**	S. Kiełczewski, B. Niewiadomski		29/10 06	15	55	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdań
8	**Uchanie**	Ks. S. Żółtowski, M. Brzezniakiewicz		19/11 06	793	1	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
9	**Zawałów**	J. Lachman, M. Tomkiewicz		19/10 06	81	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
					1612	136	—	300	—	175	70	—	35		1220	392	776	2		
	Powiat Janowski.																			
1	**Janów**	Ks. F. Ostrowski, S. Strużyński	m. Janów i gmina Kawęczyn	4/10 06	181	—	—	906	70	613	42	40	—	Janów	500	180	360	—	—	
2	**Borów***	A. Hempel, W. Uliński	w. Borów, Janiszów, Kosin i Mniszek	17/11 06	125	—	—	212	—	156	15	—	—	Borów	134	122	127	—	—	
			Do przeniesienia . .		306	—	—	1118	70	769	57	40	—		634	302	487	—		

№	NAZWA KOŁA	Nazwisko przewodniczącego i sekretarza Koła	Terytorjum działalności Koła	Data notyfikacji Koła	LICZBA CZŁONKÓW: Rzeczywistych	Wspierających	Dożywotnich	Obrót roczny: Wpływy Rb.	Wpływy K.	Wydatki Rb.	Wydatki K.	Liczba dzieci w ochronach	Liczba uczących się w szkołach Macierzy lub subsydjowanych przez Macierz oraz na kursach dla analf.	BIBLIOTEKI i CZYTELNIE: Miejscowość	Tomów	Czytelników	Wydano książek	Odczyty i pogadanki: Liczba odczytów i pogadanek	Liczba słuchaczów na każdym odczycie	UWAGI
			Z przeniesienia . .		306	—	—	1118	70	769	57	40	—		634	302	487	—	—	
3	**Kraśnik***	S. Grabowski, W. Karpiński	miasto i parafja Kraśnik	4/10 06	107	1	—	968	74	270	01	—	—	Kraśnik	624	47	601	—	—	
4	**Rachów**	A. Hempel, J. Bieńkowski	Rachów i pobliskie wsie	19/10 06	86	—	—	620	41	619	60	—	36	Rachów	380*	50*	200*	—	—	
5	**Urzędów**	L. Hempel, A. Fjut	gmina Urzędów	4/10 06	198	—	—	222	38	220	48	—	61	Urzędów	172	180	160	3	70—100	
														Skorczyce	104	50	250	—	—	
														Popkowice	80	30	100	—	—	
6	**Zakrzówek***	Ks. W. Słowakiewicz, I. Łuczyński	Zakrzówek i pobliskie wsie	4/10 06	97	—	—	253	87	104	78	—	—	?	—	—	—	—	—	
7	**Dzierzkowice**	W. Kalkstein, J. Mielechowicz	wieś Dierzkowice	17/11 06	86	—	—	—	—	—	—	—	—	Dzierzkowice	150	50	—	—	—	
8	**Modliborzyce**	G. Świda, Z. Marcinkowski	osada Modliborzyce i okolica	4/10 06	127	8	—	555	14	493	47	90	—	Modliborzyce	273	80	950	—	—	
														Potok	220	—	—	—	—	
9	**Gościeradów**	A. Hempel, B. Śmieciuszewski	Gościeradów i pobliskie wsie	4/10 06	53	—	—	488	40	444	67	—	39	Gościeradów (pisma)	—	—	—	—	—	
														Liśnik-Duży (pisma)	—	—	—	—	—	
														Szczecin (pisma)	—	—	—	—	—	
														Księżomierz (pisma)	—	—	—	—	—	
10	**Zaklików**	Ks. W. Suski, W. Słubicki		17/11 06	117	—	—	—	—	—	—	—	—	-	—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdań
11	**Wilkołaz**	Ks. A. Lisowski, I. Garwoliński		4/10 06	53	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
					1230	9	—	4227	64	2922	58	130	136		2637	789	2748	3		
	Powiat Krasnystawski.																			
1	**Krasnystaw**	B. Dziemski, Ks. W. Czachiński	miasto Krasnystaw i okolica	4/10 06	38	205	—	661	49	589	27	—	404	Krasnystaw	1184	434	3576	15	25—280	
2	**Fajsławice***	Ks. E. Krzywicki Ks. A. Padziński	parafja Fajsławice	4/10 06	75	1	—	100	75	51	30	—	194	?	—	—	—	—	—	
3	**Żółkiewka***	Ks. P. Łukasiewicz, Z. Rzewuska	g. Żółkiewka, Turobin i Zakrzew	4/10 06	460	—	—	826	85	811	20	—	—	Żółkiewka	118	—	480	14	50	
														Chłaniów	118	—	480	—	—	
														Płonka	118	—	480	—	—	
														Dębie	118	—	480	—	—	
														Turobin	118	—	480	—	—	
														Giełczew	118	—	480	—	—	
														Dragany	118	—	480	—	—	
														Stawce	118	—	480	—	—	
														Zakrzów	118	—	480	—	—	
														Czernięcin	118	—	480	—	—	
														Wierzbica	118	—	480	—	—	
4	**Tarnogóra**	Ks. W. Goliński, A. Bukraba	osada Tarnogóra i okolica	4/10 06	109	—	—	378	46	432	32	—	40	Tarnogóra	384	—	841	4	8—34	
5	**Gorzków**	E. Suchodolski, A. Krajewski	parafja Gorzków	17/11 06	105	—	—	331	45	318	89	—	—	Gorzków	416	73	514	1	20—30	
6	**Płonka**	Ks. J. Adamski, W. Płodowski	parafja Płonecka	15/1 07	82	20	—	130	25	51	57	—	—	Płonka	235	170	1256	30	80—120	
7	**Częstoborowice**	Ks. J. Tuszewski L. Epsztein		5/12 06	84	2	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdań
8	**Łopiennik**	Ks. F. Szeleźniak, S. Smyk		4/10 06	67	27	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
9	**Siennica-Różana**	M. Smorczewska, J. Czerwieniec		5/2 07	62	1	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
					1082	256	—	2429	25	2254	55	—	638		3517	677	11467	64		

№	NAZWA KOŁA	Nazwisko przewodniczącego i sekretarza Koła	Terytorjum działalności Koła	Data notyfikacji Koła	LICZBA CZŁONKÓW: Rzeczywistych	Wspierających	Dożywotnich	Obrót roczny: Wpływy Rb.	Wpływy K.	Wydatki Rb.	Wydatki K.	Liczba dzieci w ochronach	Liczba uczących się w szkołach Macierzy lub subsydjowanych przez Macierz oraz na kursach dla analf.	BIBLIOTEKI i CZYTELNIE: Miejscowość	Tomów	Czytelników	Wydano książek	Odczyty i pogadanki: Liczba odczytów i pogadanek	Liczba słuchaczów na każdym odczycie	UWAGI
	Powiat Lubartowski.																			
1	**Lubartów***	A. Ryl, H. Morozewiczowa	m. Lubartów i okolica	4/10 06	331	—	—	—	—	—	—	75	1009	Lubartów	1500	1000	6009	—	—	
														Wola-Skromowska	100	—	—	—	—	
														Serock	100	—	—	—	—	
														Leszkowice	100	—	—	—	—	
2	**Kamionka***	Ks. J. Galiński, J. Meksuła	parafja Kamionkowska	19/10 06	121	—	—	174	—	86	67	—	145	Kamionka (pisma)	-	—	—	—	—	
3	**Dyss**	Ks. S Witkowski, F. Testewicz	parafja Dyss	17/11 06	116	—	—	190	55	146	43	45	—	Dyss	450	152	—	—	—	
4	**Wola-Syrnicka***	S Wróbel, W. Marciniak	wieś Wola-Syrnicka	19/10 06	54	—	—	69	29	34	81	—	234	?	—	—	—	—	—	
5	**Czemierniki**	W. Wolski, H. Szafrańska	parafja Czemierniki	6/12 06	57	65	—	130	35	94	70	—	14	?	335	80	648	20	—	
6	**Łęczna**	S. Czermiński, L. Płaczkiewicz	m. Łęczna, p. Łęczna i Kijany	4/10 06	100	—	—	210	—	120	—	—	150	Łęczna	550	97	1006	5	60—80	
7	**Rudno**	Ks. K. Mleczek, Ks. S. Borucki		5/11 06	100	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdań
8	**Starościn**	T. Ciświcki, I. Radziejowski		1/3 07	35	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
9	**Tarło**	F. Muzyka, F Krupa		5/12 06	34	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
					948	65	—	774	19	482	61	120	1552		3135	1329	7663	25		
	Powiat Puławski.																			
1	**Puławy**	B. Albrychtówna, Ks J Skwara	os. Puławy i okolica	4/10 06	245	—	—	2221	49	2218	52	130	311	Puławy	2000	—	—	—	—	
														Włostowice	300	—	—	—	—	
2	**Dęblin w Irenie**	Ks S. Korytkowski, W. Zdunkowski	os. Irena i okoliczne wsie	4/10 06	373	1	1	762	—	762	—	—	100	Bobrowniki	410	101	1683	22	30—120	
														Mierzwiączka	430	74	1067	—	—	
														Rycice	250	56	—	—	—	
3	**Końskowola**	Ks. Wąsowicz, I. Dyko	Końskowola i pobliskie wsie	21/12 06	50	—	—	216	72	172	99	—	—	Końskowola	600	331	36?	1	40—60	
4	**Markuszew***	Ks. B. Krycki, S. Kozłowski	os. Markuszew i pobliskie wsie	19/10 06	121	—	—	160	30	133	79	—	—	Markuszew	200	50	75	—	—	
5	**Nałęczów**	A. Puławski, J. Konieczny	Nałęczów i okolica	6/10 06	209	23	—	2987	26	2175	90	—	165	Nałęczów	400	120	300	10	40—80	Uniwersytet ludowy 24 słuchacz.
6	**Opole**	M. Dąbrowski, J. Zdanowicz	osada Opole i pobliskie wsie	4/10 06	232	—	1	1273	43	1231	57	80	24	Opole	290	25	85	11	50—120	Koło otrzymało w darze budynek i plac
7	**Wilków**	B. hr. Sołtan, J. Waśniewski	parafja Wilków	17/11 06	129	—	1	694	16	352	58	—	23	Wilków	491	31	243	—	—	
8	**Kazimierz n. W.**	A. Chojko, I. Rajkowska	Kazimierz nad Wisłą	17/11 06	103	—	—	218	21	208	83	—	—	?	—	—	—	—	—	
9	**Garbów**	Ks. J. Pruszkowski, H. Wójcik		17/11 06	103	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdań
10	**Gołąb**	Ks I. Stefański, M. Mierzejewski		17/11 06	53	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
11	**Józefów n. W.**	J. Jagodziński, S. Jabłoński		17/11 06	81	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
12	**Kurów**	Ks. S. Siennicki, L. Wrzos		19/10 06	100	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
13	**Wąwolnica**	Ks. J. Kostkowski, A. Gąszczyk		4/10 06	204	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
					2003	24	3	8533	57	7256	18	210	623		5371	788	3489	44		

№	NAZWA KOŁA	Nazwisko przewodniczącego i sekretarza Koła	Terytorjum działalności Koła	Data notyfikacji Koła	LICZBA CZŁONKÓW: Rzeczywistych	Wspierających	Dożywotnich	Obrót roczny: Wpływy Rb.	Wpływy K.	Wydatki Rb.	Wydatki K.	Liczba dzieci w ochronach	Liczba uczących się w szkołach Macierzy lub subsydjowanych przez Macierz oraz na kursach dla analf.	BIBLIOTEKI i CZYTELNIE: Miejscowość	Tomów	Czytelników	Wydano książek	Odczyty i pogadanki: Liczba odczytów i pogadanek	Liczba słuchaczów na każdym odczycie	UWAGI
	Powiat Tomaszowski.																			
1	**Tomaszów***	A. Bohlen, W. Nowe	m. Tomaszów	4/10 06	179	—	—	429	70	408	31	---	—	Tomaszów	468	200	—	—	—	
2	**Rzeplin***	F. Głogowska, I. Kobylański	Rzeplin	17/11 06	130	—	—	—	—	—	—	—	—	?	—	—	—	—	—	
3	**Wożuczyn**	T. Wydżga, Ks. W. Kopeć	Wożuczyn i pobliskie wsie	4/10 06	152	5	—	177	91	151	36	—	156	Wożuczyn	298	125	—	—	—	
4	**Kotlice**	S. Rulikowska, I. Klimaszewska	Kotlice	5/12 06	105	—	—	—	—	—	—	—	—	?	—	—	—	—	—	
5	**Komarów**	Ks. S. Furmanik, L. Tomaszewski	os. Komarów i pobliskie wsie	19/10 06	280	—	—	200	—	—	—	—	—	Komarów (pisma)	245	—	—	—	—	
6	**Dzierążnia**	Ks. J. Stormke, B. Rudnicki		21/12 06	48	1	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
7	**Grudek**	Ks. J. Bogutyn, S. Sobieszczański		5/11 06	150	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
8	**Honiatycze**	K. Rulikowski, Z. Rulikowski		19/10 06	77	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
9	**Łaszczów**	Ks. K. Levittoux, I. Wawrzeczko		19/10 06	131	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
10	**Nabroż**	Ks. R. Słabczyński, M. Świeżawski		19/10 06	111	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
11	**Niewirków**	F. Płachecki J. Barczuk		19/10 06	60	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdań
12	**Rachanie**	Ks. W. Rękawek, A. Wołowski		4/10 06	108	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
13	**Tyszowce**	Ks. E. Szyprowski, F. Miller		21/12 06	45	171	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
14	**Dub**	Ks. S. Ufnalski, T. Krzeszowiak		5/11 06	40	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
15	**Poturzyn**	F. Świeżawski, M. Zdorski		5/11 06	81	3	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
					1697	180	—	807	61	559	67	—	156		1011	325	—	—	—	
	Powiat Zamoyski.																			
1	**Zamość**	R. Jaśkiewicz, I. Galiński	m. Zamość z przedmieściami	4/10 06	323	—	—	1828	49	1801	36	—	243	Zamość Mokre	2379	1212	13742	8	428	
2	**Wielącza***	Ks. A. Paluszkiewicz, B. Szewc	parafja Wielącza	6/2 07	60	—	—	—	—	—	—	—	—	?	—	—	—	—	—	
3	**Szczebrzeszyn***	Ks. W. Kosior, W. Jurczykowski	m. Szczebrzeszyn i pobliskie wsie	4/10 06	272	—	—	158	—	49	76	—	360	?	—	—	—	—	—	
4	**Stary-Zamość**	K. Porębski, W. Müller	Stary-Zamość i okolica	4/10 06	268	—	—	670	50	539	82	—	208	Stary-Zamość	69	45	69	—	—	
														Krasne	119	—	—	—	—	
														kol. Podstary-Zamość	74	—	—	—	—	
														Huszczka	70	—	—	—	—	
														Udrycze	100	—	—	—	—	
														Wierzba	116	—	—	—	—	
														Skierbieszów	235	—	—	—	—	
														Nielisz	—	—	—	—	—	
5	**Zwierzyniec***	K. Czarnowski, S. Możdziński	Zwierzyniec i okolica	4/10 06	130	—	—	447	95	402	85	94	97	Zwierzyniec	878	360	—	1	53	
6	**Goraj**	Ks. H. Dobiszewski, F. Bednarczyk	parafja Goraj	21/12 06	97	4	—	207	24	156	47	—	—	Goraj	388	92	1000	20	30—40	
7	**Krasnobród**	K. Fudakowski, I. Niedzielski		19/10 06	87	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
8	**Mokrelipie**	Ks. S. Zbieć, A. Janczewski		19/10 06	172	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdań
					1409	4	—	3312	18	2950	26	94	908		4428	1709	14811	29		
	Ogółem w całej guberni lubelskiej Kół 110.				**15444**	**936**	**15**	**36183**	**34**	**30752**	**51**	**788**	**6726**		**28261**	**7801**	**50387**	**194**		

№	NAZWA KOŁA	Nazwisko przewodniczącego i sekretarza Koła	Terytorjum działalności Koła	Data notyfikacji Koła	LICZBA CZŁONKÓW: Rzeczywistych	Wspierających	Dożywotnich	Obrót roczny: Wpływy Rb.	Wpływy K.	Wydatki Rb.	Wydatki K.	Liczba dzieci w ochronach	Liczba uczących się w szkołach Macierzy lub subsydjowanych przez Macierz oraz na kursach dla analf.	BIBLIOTEKI i CZYTELNIE: Miejscowość	Tomów	Czytelników	Wydano książek	Odczyty i pogadanki: Liczba odczytów i pogadanek	Liczba słuchaczów na każdym odczycie	UWAGI
	Powiat Łomżyński.																			
1	**Łomża***	A. Chrystowski, J. Nowowiejska	miasto Łomża	3/10 06	305	—	—	922	81	510	82	—	242	?	—	—	—	—	—	
2	**Nowogród***	Ks. W. Zieliński, W. Krajewski	parafja Nowogrodzka	6/11 06	70	—	—	77	—	77	—	—	—	Nowogród	450	80	1500	—	—	
3	**Śniadowo**	Ks. J. Kamiński, H. Korytkowska	parafja Śniadowska	6/11 06	84	—	—	241	70	241	90	—	38	?	—	—	—	2	60—70	
4	**Zambrów**	Dr. J. Czaplicki, W. Jałbrzykowski	parafja Zambrowska	19/10 06	245	—	—	359	22	262	07	—	—	Zambrów (kilk. pism)	670	—	—	—	—	
5	**Szczepankowo**	Ks. A. Gołaszewski, A. Brzeziński	parafja Szczepankowska	16/3 07	30	—	—	30	—	6	—	35	—	?	—	—	—	—	—	
6	**Drozdowo**	S. Lutosławski, W. Lignowski		3/10 06	53	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdań
7	**„Gminy Kupiski" w Łomżycy**	S. Woyczyński, F. Tyliński (syn)		6/12 06	41	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
8	**Kołaki**	S. Sztembartt, J. Kasperowicz		1/3 07	129	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
9	**Wizna**	Ks. T. Czarnowski, S. Gliński		6/2 07	125	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
					1082	—	—	1630	73	1097	79	35	280		1120	80	1500	2		
	Pow. Wysoko-Mazowiecki.																			
1	**Wysokie-Mazowiec.**	Ks J. Mioduszewski, Dr. K. Pieńkowski	m. Wysokie-Mazowieckie i okol.	3/10 06	55	203	—	739	—	—	—	—	42	?	—	—	—	—	—	
2	**Łapy**	Ks. B. Gumowski, A. Jachondowicz	osada Łapy i okolica	3/10 06	180	—	—	386	75	290	11	45	68	Łapy	786	125	6721	32	50—100	
3	**Tykocin**	Ks. B. Sadowski, R. Gosiewski		6/2 07	57	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdania
					292	203	—	1125	75	290	11	45	110		786	125	6721	32		
	Powiat Szczuczyński.																			
1	**Szczuczyn**	A. Chojnowska, Dr. J. Stawecki	miasto Szczuczyn i okolica	19/10 06	138	—	—	532	45	180	31	—	—	Szczuczyn	882	457	3036	1	100—120	
2	**Radziłów**	J. Chojnowski, A. Łabanowski	os. Radziłów oraz pobliskie wsie	19/10 06	141	—	—	77	60	66	—	—	—	?	—	—	—	—	—	
3	**Grajewo***	S. Żelechowski, K. Domański	Grajewo	1/3 07	83	—	—	—	—	—	—	—	—	?	—	—	—	—	—	
4	**Rydzewo**	A. Filipkowski, T. Filipkowski	Rydzewo, Obiedzin, Tyszki i Kosaki	7/5 07	40	20	—	60	—	—	—	—	—	?	—	—	—	—	—	
5	**Kumelsk**	K. Stawiarska, T. Górecki	Kumelsk, Truszki i Korolewo	17/4 07	75	—	—	58	65	34	43	—	—	?	—	—	—	—	—	
6	**Rajgród**	T. Rydzewski, J. Pieńkowski		6/11 06	44	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdań
7	**Wykowo**	F. Rostkowski, T. Sleszyński		28/6 07	61	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
					582	20	—	728	70	280	74	—	—		882	457	3036	1		

№	NAZWA KOŁA	Nazwisko przewodniczącego i sekretarza Koła	Terytorjum działalności Koła	Data notyfikacji Koła	LICZBA CZŁONKÓW: Rzeczywistych	Wspierających	Dożywotnich	Obrót roczny: Wpływy Rb.	Wpływy K.	Wydatki Rb.	Wydatki K.	Liczba dzieci w ochronach	Liczba uczących się w szkołach Macierzy lub subsydjowanych przez Macierz oraz na kursach dla analf.	BIBLIOTEKI i CZYTELNIE: Miejscowość	Tomów	Czytelników	Wydano książek	Odczyty i pogadanki: Liczba odczytów i pogadanek	Liczba słuchaczów na każdym odczycie	UWAGI
	Powiat Kolneński.																			
1	**Kolno**	Dr. W. Rybka, Ks. S. Rostkowski		17/11 06	115	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdania
2	**Kąty** *	J. Poświata, J. Fiedorowicz	wieś Kąty	6/12 06	85	—	—	63	40	45	19	—	68	Kąty	200	53	282	—	—	
3	**Wincenta**	F. Piwowarski, W. Nowiński	Wincenta i pobliskie wsie	19/10 06	84	1	—	225	50	292	20	—	74	?	—	—	—	—	—	
4	**Stawiska**	J. Kisielnicka, Dr. W Rogiński	osada Stawiska i okolica	15/6 07	44	—	—	104	—	64	94	—	252	Stawiska	200	—	—	—	—	
5	**Burzyn**	Ks. A. Dorochowicz, C. Kuberski	parafja Burzyn	15/1 07	152	—	—	150	60	132	92	—	—	Burzyn	200	73	366	5	50—70	
6	**Lipniki**	Ks. F. Andrulewicz, J. Kierznowski	wsie Lipniki i Tarłak	17/11 06	93	1	—	42	25	42	25	—	—	?	—	—	—	—	—	
7	**Jedwabne**	Ks. M. Myszczyński, S. Dadeko		21/5 07	61	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdania
8	**Borkowo** *	K. Kisielnicki, H. Lamprecht	wieś Borkowo	3/10 06	90	—	—	120	85	43	20	—	—	Borkowo	84	—	—	—	—	
9	**Turośl**	Ks. A. Cześniewicz, W. Chmielewski		15/1 07	197	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdania
					921	2	—	706	60	620	70	—	394		684	126	648	5		
	Powiat Ostrołęcki.																			
1	**Ostrołęka**	Ks. K. Ostrowski, A. Czajkowska	miasto Ostrołęka	3/10 06	228	—	—	1526	15	1248	52	—	148	Ostrołęka	780	632	16060	4	38—229	Uniw. ludowy słuch. 25
2	**Czarnia**	Ks. J. Michnikowski, J. Dąbkowski	parafja Czarnia	6/12 06	65	—	—	101	—	120	—	—	78	?	—	—	—	—	—	
3	**Kaczyny**	J. Psarska, M Buszowa	stacja Ostrołęka i wieś Kaczyny	19/10 06	104	—	—	279	75	258	29	—	—	Kaczyny	436	193	4659	4	50—75	Uniw. ludowy słuch. 28
4	**Łątczyn** *	J. Stefański, J. Dziekoński	wieś Łątczyn	6/11 06	49	—	—	55	16	55	16	—	57	?	—	—	—	—	—	
5	**Piski**	Ks. L. Wiśniewski, M. Pupik	parafja Piski	19/10 06	54	1	—	157*	50	126*	—	—	148	Piski	180	166	516	7	40—80	
6	**Goworowo**	Ks. A. Brykczyński, S. Tryjarska	parafja Goworowska	19/10 06	159	—	—	343*	30	221*	36	—	330	Goworowo	718	779	6813	29	50—100	
7	**Gucin**	M. Scheur, E. Jackowski	osada fabr. Gucin i gm. Czerwin	3/10 06	99	3	—	515	53	306	76	—	55	Grodzisk	475	150	3066	12	70—80	
8	**Kleczków**	Ks. T. Krzesiński, P. Dzwonkowski	wieś Kleczków i okolica	6/11 06	116	89	—	119	05	109	26	—	150	Kleczków	176	—	—	—	—	
9	**Rzekuń**	Ks. S. Żebrowski, A. Żyliński	parafja Rzekuń	6/2 07	90	—	—	106	16	95	95	—	—	Rzekuń	356	79	916	1	90—100	
10	**Myszyniec**	Ks. F. Karwacki, Ks. W. Wacławski	parafia Myszyniec	21/12 06	264	—	—	179	—	93	40	—	865	Myszyniec	323	71	102	10	20—30	
11	**Malinów-Nowy**	S. Rotka, S Sówka		17/11 06	88	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdania
					1316	93	—	3382	60	2634	70	—	1831		3444	2070	32132	67		
	Powiat Makowski.																			
1	**Maków**	Dr. A. Chmielewski S. Guzowski	m. Maków; w. Bazar i Jankowo	3/10 06	139	—	—	641*	86	586*	42	—	116	Maków	500	—	240	—	—	Dom ludowy składający się z czytelni, bibliot. sali zabaw ze sceną do przeds. amator.
2	**Krasnosielc**	Ks. A. Białokoz, W. Zawadzki	gmina Krasnosielc	14/10 06	163	1	—	566	10	401	02	—	155	?	—	—	—	—	—	
			Do przeniesienia . .		302	1	—	1207	96	987	44	—	271		500	—	240	—		

№	NAZWA KOŁA	Nazwisko przewodniczącego i sekretarza Koła	Terytorjum działalności Koła	Data notyfikacji Koła	LICZBA CZŁONKÓW: Rzeczywistych	Wspierających	Dożywotnich	Obrót roczny: Wpływy Rb.	Wpływy K.	Wydatki Rb.	Wydatki K.	Liczba dzieci w ochronach	Liczba uczących się w szkołach Macierzy lub subsydjowanych przez Macierz oraz na kursach dla anafi.	BIBLIOTEKI i CZYTELNIE: Miejscowość	Tomów	Czytelników	Wydano książek	Odczyty i pogadanki: Liczba odczytów i pogadanek	Liczba słuchaczów na każdym odczycie	UWAGI
			Do przeniesienia . .		302	1	—	1207	96	987	44	—	271		500	—	240	—		
3	**Płoniawy**	Ks. E. Gumowski Ks. P. Biedrzycki	gmina Płoniawy	6/11 06	78	24	—	203	94	216	81	30	43	Płoniawy	47	40	75	—		
4	**Szelków**	Ks. Z. Fijałkowski, B. Przybylski	os. Szelków i okolica	6/11 06	234	6	—	248*	—	—	—	—	209	Szelków (5 pism)	—	—	—	2	100—150	
5	**Szwelice**	W. Bochenek, A. Fabisiak	parafja Szwelicka	21/12 06	42	—	—	42	—	42	—	—	160	Szwelice	88	34	176	—	—	
6	**Rożan**	Ks. J. Kulesza, Z. Sikorski	Rożan i pobliskie wsie	21/12 06	150	—	—	—	—	—	—	—	47	?	—	—	—	—	—	
7	**Sieluń**	Ks. A. Brzózy, A. Brzózy	Sieluń i okolica	17/11 06	160	—	1	—	—	—	—	—	31	Sieluń	200	240	280	15	30—100	
8	**Karniewo**	Ks. T. Babich, Z. Łabęcka		21/12 06	60	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdania
					1026	31	1	1701	90	1246	25	30	761		835	314	771	17		
	Powiat Ostrowski.																			
1	**Ostrów I Koło**	A. Harusiewiczowa, Z. Wardziński	m. Ostrów i okoliczne wsie	3/10 06	390	—	—	1766	16	1179	—	—	169	Ostrów	1300	500	3500	25	50—150	Koło zamknięte przez Władze admin.
2	**Ostrów II Koło**	H. Martin. W. Sienicki	m. Ostrów i okolica	3/10 06	93	—	—	1188	48	846	45	—	93	Ostrów	194	—	—	6	60—200	
3	**Andrzejów**	Ks. J. Dmochowski, H. Bieżuński	parafja Andrzejowska	3/10 06	154	6	—	160	—	55	90	—	280	Andrzejów	610	105	1100	2	100—150	
4	**Małkiń**	Ks. L. Gościcki, F. Jagiełło	parafja Małkińska	3/10 06	103	—	—	271	25	271	25	—	97	?	—	—	—	2	100—250	
5	**Poręba**	Ks. M. Jabłonowski, A Rytelewski	parafja Poręba	19/10 06	40	—	—	74	12	48	33	—	—	Poręba	100	50	80	—	—	
6	**Zaręby-Kościelne** *	Ks K. Sawicki, S. Kozłowski	parafja Zaręby-Kościelne	3/10 06	40	62	—	127	35	98	37	—	—	Zaręby Kościelne	350	60	240	—	—	
7	**Długosiodło**	Ks. A. Dąbrowski, J. Darkowski	w. Długosiodło	19/10 06	50	—	—	—	—	—	—	—	—	?	—	—	—	—	—	
8	**Brok**	Ks. P. Dmochowski, G. Borkowski	osada Brok oraz pobliskie wsie	6/2 07	85	—	—	101	04	65	73	—	—	Brok	52	20	40	3	250—300	
9	**Jasienica**	Ks. J. Ciołkowski, A. Brzoska	parafja Jasienicka	3/10 06	187	—	—	142	90	36	90	—	—	?	—	—	—	—	—	
10	**Rosochate-Kościelne**	Ks. F. Goryszewski, W. Grabiński	Rosochate-Kościelne	6/12 06	63	—	—	85	25	85	25	—	—	?	—	—	—	—	—	
11	**Czyżewo**	J. Godlewski, M. Cetnarowicz		6/10 06	39	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdań
12	**Jelonki**	J. Brudziński C. Ostrowski		6/10 06	42	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
13	**Komorowo**	W. Ostrowski, A. Kornacki		15/1 07	244	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
14	**Sulencin**	K. Mierzejewski M. Waligórski		6/10 06	38	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
15	**Wąsewo**	Ks. J. Piotrowski, A. Szczuczyński		6/10 06	70	1	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
					1638	69	—	3916	55	2687	18	—	639		2606	735	4960	38		
	Ogółem w całej guberni łomżyńskiej Kół 62.				**6857**	**418**	**1**	**13192**	**83**	**8857**	**47**	**110**	**4015**		**10357**	**3907**	**49768**	**162**		

№	NAZWA KOŁA	Nazwisko przewodniczącego i sekretarza Koła	Terytorjum działalności Koła	Data notyfikacji Koła	LICZBA CZŁONKÓW: Rzeczywistych	Wspierających	Dożywotnich	Obrót roczny: Wpływy Rb.	Wpływy K.	Wydatki Rb.	Wydatki K.	Liczba dzieci w ochronach	Liczba uczących się w szkołach Macierzy lub subsydjowanych przez Macierz oraz na kursach dla analf.	BIBLIOTEKI i CZYTELNIE: Miejscowość	Tomów	Czytelników	Wydano książek	Odczyty i pogadanki: Liczba odczytów i pogadanek	Liczba słuchaczów na każdym odczycie	UWAGI
	Powiat Piotrkowski.																			
1	**Piotrków**	Dr. A. Strzyżowski, J. Konopacki	miasto Piotrków	28/8 06	1090	—	2	3370	26	1595	94	—	575	?	—	—	—	5	50—140	Koło opłacało za naukę 126 dzieci w szkołach prywatn.
2	**Ręczno**	Ks. W. Kokowski, M. Jaszowski	parafja Ręczno	3/10 06	86	2	—	336	70	255	82	62	89	Ręczno	350	207	1187	—	—	
														Bęczkowice	—	—	—	—	—	
3	**Sulejów**	S. Psarski, A. Żórawski	parafja Sulejów	30/8 06	88	—	—	522	32	410	87	50	—	Sulejów	514	100	700	—	—	
4	**Krzepczów** *	Ks. M. Stawicki, W. Werendarz	Krzepczów, Boryszew, Kobyłki i Ostrów	3/10 06	40	—	—	—	—	—	—	—	80	Krzepczów	80	100?	80?	—	—	
5	**Bełchatów**	B. Hellwigowa, A. Hellwiżanka	Bełchatów i okoliczne wsie	17/9 06	35	—	—	341	42	339	55	—	113	Bełchatów	—	—	—	—	—	
6	**Kaszewice**	L. Paprotny, A. Najgebauer		20/12 06	96	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdań
7	**Wolborz**	Ks. B. Wróblewski, Ks. Fr. Rzykiecki		3/10 06	116	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
					1551	2	2	4570	70	2602	18	112	857		944	407	1967	5		
	Powiat Brzeziński.																			
1	**Brzeziny**	Ks. A. Zagańczyk, W. Takciński	miasto Brzeziny	30/8 06	151	—	—	1180	02	971	23	80	—	Brzeziny	1287	333	5187	—	—	
2	**Bratoszewice**	Ks. P. Nowacki, A. Michalski	Bratoszewice i okolicz. wsie	3/10 06	43	60	—	225	93	210	22	26	—	Bratoszewice	280	70	280	—	—	
														Stryków	—	—	—	—	—	
3	**Jeżów**	Ks. B. Raźmo, Ign. Łapiński	wsie: Jezów, Jasienin, Przyłęk i Przybyszyce	17/11 06	63	12	—	576	79	567	54	—	48	Jeżów	500	60	800	—	—	
4	**Popień**	K. Sulikowski, H. Błażejewski	Popień i okoliczne wsie	3/10 06	105	1	—	469	35	229	33	33	—	Popień	300	—	—	2	30—40	
5	**Rogów**	A. Jasiński, M. Kuczkowski	Rogów i okoliczne wsie	19/10 06	102	—	—	397	27	307	98	—	60	Rógów	72	—	—	1	15—20	
6	**Tomaszów-Rawski**	J. Rode, J. Kowalczewski	miasto Tomaszów-Rawski	30/8 06	260	—	—	899	64	991	07	—	147	?	—	—	—	—	—	
7	**Dmosin**	Ks. W. Giebartowski, M. Przezdziecki		6/12 06	172	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdania
8	**Głowno**	S. Lekszycki, W. Górski	Głowno	19/10 06	114	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
9	**Koluszki**	J. Gawroński, W. Czyżewski	parafja Koluszkowska	30/8 06	120	—	—	278	91	160	—	60	—	Koluszki	—	—	—	—	—	
					1130	73	—	4027	91	3437	37	199	255		2439	463	6267	3		
	Powiat Rawski.																			
1	**Rawa**	K. Goebel, E. Werner	miasto Rawa	21/12 06	114	—	—	286	30	267	87	—	—	Rawa	1029	81	—	—	—	
2	**Nowe-Miasto n. Pilicą**	W. Łoskowski, J. Więckowski	osada i parafja Nowe-Miasto	28/8 06	66	3	—	333	45	318	40	30	60	Nowe-Miasto	350	84	465	7	100—200	
3	**Biała**	G. Sułowski, K. Rutkowska	Biała	25/8 06	135	—	—	434	75	190	26	—	—	?	—	—	—	—	—	
4	**Bogusławki-Duże**	B. Sarnecki, Z. Kamieniecka		6/12 06	34	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdań
5	**Sadkowice**	W. Makomaski, W. Mieszkowski		19/10 06	57	1	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
					406	4	—	1054	50	776	53	30	60		1379	165	465	7		

№	NAZWA KOŁA	Nazwisko przewodniczącego i sekretarza Koła	Terytorjum działalności Koła	Data notyfikacji Koła	LICZBA CZŁONKÓW: Rzeczywistych	Wspierających	Dożywotnich	Obrót roczny: Wpływy Rb.	Wpływy K.	Wydatki Rb.	Wydatki K.	Liczba dzieci w ochronach	Liczba uczących się w szkołach Macierzy lub subsydjowanych przez Macierz oraz na kursach dla analf.	BIBLIOTEKI i CZYTELNIE: Miejscowość	Tomów	Czytelników	Wydano książek	Odczyty i pogadanki: Liczba odczytów i pogadanek	Liczba słuchaczów na każdym odczycie	UWAGI
	Miasto Łódź.																			
1	**Bałuty***	J. Grodek, A. Bitdorf	Bałuty, Żubardź i Radogoszcz	6/11 06	288	—	—	923	66	923	66	—	—	?	—	—	—	—	—	Przy Zarządzie Okręgowym istnieje Sekcja Uniwersytetu Ludowego, która zorganizowała 4,195 wykładów. 12,000 słuchaczów.
2	**Śródmieścia**	J. Arkuszewski, Dr. Michalski	Śródmieście miasta Łodzi	1/3 07	1526	53	1	4975	43	4190	02	—	340	Łódź, ulica Piotrkowska № 117	1998	74	196	—	—	
3	**Południowe**	St. Silberstein, E. Mittelstaedt	Łódź, IV cyrkuł policyjny	1/3 07	1419	—	—	2141	48	1166	63	—	677	Łódź	900	30	350	—	—	
4	**Północne**	K. Mogielnicki, A. Radlewski		1/3 07	842	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
5	**Pracown. kolejow.**	F. Wierzbowski, J. Dziamarski		21/5 07	188	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdań
6	**Widzew**	A. Michałowski, M. Malinowski		16/3 07	217	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
					4480	53	1	8040	57	6280	31	—	1017		2898	104	546	—		
	Powiat Łódzki.																			
1	**Rzgów**	Ks. P. Załuska, A. Goszczyński	parafja Rzgów	6/11 06	179	3	—	212	25	126	50	—	362	Rzgów	1000	200	—	9	50—100	
														Guzew	—	—	—	—	—	
2	**Zgierz**	Ks. M. Stefański, W. Świątkowski	m. Zgierz i najbliższe wioski	3/10 06	400	—	—	1529	80	1130	54	—	171	Zgierz	414	34	89	20	300—500	
3	**Aleksandrów-Łęczyc.**	S. Gałecki, A. Wysocki	os. Aleksandrów oraz okol. wsie	3/10 06	89	5	—	179*	24	170*	40	50	—	Aleksandr. Łęczycki	418	93	312	—	—	
4	**Chojny**	H. von Schmidt, I. Tarkowski	parafja Chojny	19/10 06	636	—	—	672	90	520	85	100	—	?	—	—	—	—	—	
5	**Konstantynów**	J. Borzuchowski, J. Smoleński	os. Konstantynów i pobl. wsie	30/8 06	128	2	—	411	87	232	68	—	14	Konstantynów	352	54	444	4	200 –300	
6	**Tuszyn**	Ks W. Charuba, C. Westerski	parafja Tuszyn	19/10 06	120	—	—	48	—	30	48	—	76	Tuszyn	500	200	500	1	270	
					1552	10	—	3054	06	2211	45	150	623		2684	581	1345	34		
	Powiat Łaski.																			
1	**Łask I**	W. Rogowski, P. Hałaczkiewicz		25/8 06	32	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
2	**Łask II**	Ks. R. Wiśniewski, L. Mońkowski	m. Łask, w. Łopaski i Wydrzyn	19/10 06	279	—	—													Nie nadesłano sprawozdania
3	**Mogilno**	W. Ostrowski, A. Ropenga	Mogilno Duże i Małe, Róża i Ldzań	6/2 07	35	—	—	475	86	332	74	—	78	?	—	—	—	—	—	
4	**Grabno (Koło Siedl.)**	F. Bamberski, S. Szerszyński	w. Siedlce, Patoki i Huby Patockie	28/6 07	40	—	—	36	—	16	36	—	—	Mogilno	60	33	105	2	40	
5	**Lutomiersk**	A. Orzechowski, J. Kłobukowski.	os. Lutomiersk. i okoliczne wsie	19/10 06	54	—	—	—	—	—	—	—	—	?	—	—	—	—	—	
6	**Rembieszów**	W. Zieliński, S. Nowicki	Rembieszów	19/10 06	36	—	—	—	—	—	—	—	—	?	—	—	—	1	150—200	
7	**Dobroń**	Ks. M. Włostowski, Z. Keller	Dobroń i okoliczne wsie	19/10 06	123	—	—	—	—	—	—	—	—	?	—	—	—	—	—	
								93*	70	79*	70	—	—	Dobroń	189	523	709	—	—	
														Chechło	31	102	125	—	—	
8	**Dłutów**	Ks. J. Jezierski, J. Żurawicz	parafja Dłutów	4/10 06	136	—	—	223	45	209	78	105	—	Dłutów	638	152	1500	25	—	
9	**Pabjanice***	T. Makólski, J. Dylik	miasto Pabjanice	28/8 06	389	72	—	2317	24	2286	84	—	120	Pabjanice	—	—	—	—	—	Dom ludowy
			Do przeniesienia . .		1124	72	—	3146	25	2925	42	105	198		918	810	2439	28		

№	NAZWA KOŁA	Nazwisko przewodniczącego i sekretarza Koła	Terytorjum działalności Koła	Data notyfikacji Koła	LICZBA CZŁONKÓW: Rzeczywistych	Wspierających	Dożywotnich	Obrót roczny: Wpływy Rb.	Wpływy K.	Wydatki Rb.	Wydatki K.	Liczba dzieci w ochronach	Liczba uczących się w szkołach Macierzy lub subsydjowanych przez Macierz oraz na kursach dla anal.	BIBLIOTEKI i CZYTELNIE: Miejscowość	Tomów	Czytelników	Wydano książek	Odczyty i pogadanki: Liczba odczytów i pogadanek	Liczba słuchaczów na każdym odczycie	UWAGI
			Z przeniesienia . .		1124	72	—	3146	25	2925	42	105	198		918	810	2439	28		
10	**Widawa**	Ks. F. Mikulski, S. Rogaczewski	parafje: Widawska i Brzykowska	6/11 06	92	—	—	174	50	80	61	107	43	?	—	—	—	13	40—50	
11	**Górka-Pabjanicka**	Ks. J. Winiarski, K. Smulski	paraf. Górka Pabjanicka	28/8 06	114	36	—	330	75	344	94	119	—	?	—	—	—	—	—	
12	**Bałucz**	S. Króllak, P. Hałaczkiewicz		19/10 06	34	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdań
13	**Szczercòw**	M. Rogowski, H. Michalska		15/1 07	106	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
					1470	108	—	3651	50	3350	97	331	241		918	810	2439	41		
	Powiat Częstochowski.																			
1	**Częstochowa**	W. Małkowski, M. Jurakowski	m. Częstochowa i wsie: Ostatni Grosz, Błeszno i Wyczerpy	28/8 06	950	—	—	2976*	37	2828*	09	—	960	Częstochowa	1600	—	—	2	100—150	
2	**Krzepice**	Z. Witkowski, P. Kowalski	os. Krzepice i w. Starokrzepice	6/12 06	91	1	—	360	10	243	70	—	—	Krzepice	400	90	900	12	30—60	
3	**Mstòw**	Ks. T. Stawowski, N. Siemieńska	Mstów	17/11 06	80	—	—	78*	50	—	—	60	40	?	—	—	—	—	—	
4	**Kamienica-Polska**	J. Cianciara A. Kuśnierczyk	parafja Kamienica-Polska	21/12 06	94	—	—	122	45	99	11	—	—	Kamienica-Polska	504	74	1274	—	—	
5	**Rędziny**	I. Chrzanowski, W. Czapski	Rędziny, Rudniki i Rząsawy	21/12 06	31	—	—	475	70	424	88	50	—	?	—	—	—	—	—	
6	**Kłobuck**	Ks. K. Puacz, W. Muszkiet		6/2 07	133	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdania
7	**Miedzno**	Ks. I. Pertkiewicz, A. Szczepański	Miedzno	15/1 07	75	—	—	—	—	—	—	—	—	Miedzno	250	—	—	—	—	
8	**Poczesna**	Ks. J. Knorr, J. Faltański	Poczesna	6/12 06	168	—	—	—	—	—	—	—	521	?	—	—	—	—	—	
9	**Truskolasy**	Ks. M. Ziarniewicz, R. Zielonacki		1/3 07	106	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdań
10	**Zajączki**	Ks. A. Żor, J. Szopa		1/4 07	36	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
					1764	1	—	4013	12	3595	78	110	1521		2754	164	2174	14		
	Powiat Radomskowski.																			
1	**Radomsk**	M. Grzybowski, S. Jelnicki	miasto Radomsk z kolonjami	28/8 06	440	—	—	2189	36	1434	21	—	334	Radomsk	520	140	3200	3	100—150	
2	**Dąbrowa-Zielona**	Ks. R. Jasieński, Z. Tymowska	Dąbrowa-Zielona	6/12 06	69	—	—	—	—	—	—	—	48	Dąbrowa-Zielona	350	—	—	—	—	
3	**Maluszyn**	J. Ostrowski, Z. Kulesza	par. Borzykowa, Maluszyn, Żytno Niedośpielin i Wielgomłyny	6/12 06	109	—	—	705	03	696	30	—	250	Maluszyn Żytno Borzykowa Wielgomłyny Myśliwczów	109 109 109 109 109	— — — — —	— — — — —	5 — — — —	— — — — —	
4	**Pajęczno***	Ks. W. Pogorzelski, W. Juszczak	parafja Pajęczno	19/10 06	88	8	—	94	—	28	06	—	—	Pajęczno	606	104	512	18	60—200	
5	**Pławno**	J. księżna Lubomirska, W. Kulpe	Pławno i okoliczne wsie	3/10 06	200	—	—	544*	50	134*	32	—	115	Pławno	220	—	—	—	—	
6	**Sulimierzyce**	R. hr. Ronikier, S. Bzowski	gmina Sulimierzyce	17/11 06	120	—	—	—	—	—	—	—	240	Sulimierzyce	1000	—	—	6	40	
			Do przeniesienia . .		1026	8	—	3532	89	2292	89	—	987		3241	244	3712	32		

№	NAZWA KOŁA	Nazwisko przewodniczącego i sekretarza Koła	Terytorjum działalności Koła	Data notyfikacji Koła	LICZBA CZŁONKÓW: Rzeczywistych	Wspierających	Dożywotnich	Obrót roczny: Wpływy Rb.	Wpływy K.	Wydatki Rb.	Wydatki K.	Liczba dzieci w ochronach	Liczba uczących się w szkołach Macierzy lub subsydjowanych przez Macierz oraz na kursach dla analf.	BIBLIOTEKI i CZYTELNIE: Miejscowość	Tomów	Czytelników	Wydano książek	Odczyty i pogadanki: Liczba odczytów i pogadanek	Liczba słuchaczów na każdym odczycie	UWAGI
			Z przeniesienia . .		1026	8	—	3532	89	2292	89	—	987		3241	244	3712	32		
7	**Kłomnice**	S. Kubicki, Ks. T. Czapski	Kłomnice i okoliczne wsie	15/1 07	89	1	—	491	63	119	82	50	28	?	—	—	—	—	—	
8	**Brzeźnica**	Ks. T. Jankowski, T. Kuberski	os. Brzeźnica i okoliczne wsie	17/8 06	130	18	—	613	62	316	03	70	102	Nowa-Brzeźnica	305	137	200	30	100	
9	**Gidle**	M. Przeradzki, W. Dąbrowski		3/10 06	109	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdań
10	**Koniecpol**	J. hr. Potocka, R. Zalewski		6/12 06	333	2	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdań
					1687	29	—	4638	14	2728	74	120	1117		3546	381	3912	62		
	Powiat Będziński.																			
1	**Będzin**	W. Wierzbowski, S. Winer	m. Będzin wraz z okol. wsiami	28/8 06	424	—	1	2922	44	2681	59	—	203	Będzin	860	—	—	5	150—300	Uniwersytet ludowy, 49 słuchaczy
														Będzin na Ksawerze	240	—	—	—	—	
2	**Sosnowiec**	L. Kreczmar, S. Płodowski	m. Sosnowiec z przedmieściami	19/10 06	1332	—	—	7138	20	6927	56	157	660	Sosnowiec	1444	140	2547	12	50—500	Uniwersytet ludowy 240 słuchaczy
														Sielce	1800	348	3599	—	—	
														Pogoń	1910	302	9090	—	—	
3	**Czeladź**	Ks. B. Pieńkowski, J. Karney	paraf. Czeladź	28/9 06	272	—	—	5018	39	1247	11	—	126	Czeladź	1454	214	1204	7	30—300	
4	**Dąbrowa-Górnicza**	M. Grabiński, J. Hofman	Dąbrowa-Górnicza i pobl. kolonje	4/10 06	745	—	—	2795	38	1672	12	—	230	Dąbrowa-Górnicza (26 czasopism)	1498	116	2028	1	100—150	
5	**Granica**	K. Białecki, S. Bartoszewicz	stacja Dr. Żel. Warsz. Wied. oraz wsie: Macki i Cieśle	28/8 06	83	—	—	2269	56	1486	60	—	97	?	—	—	—	—	—	
6	**Grodziec**	S. Skarbiński, J. Englert	Grodziec i okoliczne wsie	28/8 06	237	—	—	1398	05	793	35	—	45	Grodziec	403	92	1242	1	120	
7	**Niemce**	J. Strasburger, I. Modliński	wieś Niemce i pobliskie kolonje	16/3 07	57	—	—	111	61	—	—	—	—	?	—	—	—	1	50—60	
8	**Niwka**	Ks. F. Gola, E. Sawicki	Niwka i okoliczne wsie	17/11 06	380	—	—	1017	03	580	48	—	118	Niwka	924	222	1834	3	30—200	
9	**Strzemieszyce**	W. Kwiatkowski, H. Trzciński	Strzemieszyce-Wielkie i Małe	30/8 06	361	—	—	2529	85	2182	78	—	219	?	—	—	—	—	—	
10	**Ząbkowice**	Ks. F. Plenkiewicz, E. Wisińska	wieś Ząbkowice	10/8 06	85	—	—	1280	41	984	01	—	234	?	—	—	—	3	100—200	
11	**Zawiercie**	M. Walicki, M. Terech	Zawiercie i okoliczne wsie	19/10 06	1057	—	—	6802	56	6368	94	95	645	Zawiercie	3500	1888	9500	12	200—400	
12	**Koziegłowy**	Ks. J. Zmarzlik, W. Huzarska		17/11 06	102	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdania
13	**Łazy**	M. Poleski, R. Kwieciński	Stacja i w. Łazy oraz pobl. wsie	28/9 06	403	—	—	2541	81	2339	38	—	148	?	—	—	—	1	65—100	
14	**Myszków**	S. Szydłowski, H. Steinhagen	Myszków, Mijaczów i okol. wsie	23/8 06	169	—	—	2598	61	2329	54	208	338	Myszków	537	228	1786	—	—	
15	**Poraj**	K. Kostecki, J. Piwnicki	Poraj i okoliczne wsie	3/10 06	102	—	—	—	—	—	—	—	180	?	—	—	—	—	—	
16	**Mrzygłód**	Ks. R. Wójcik, B. Martynka		19/10 06	160	10	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdania
					5969	10	1	38423	90	29593	46	460	3243		14570	3550	32830	46		
	Ogółem w całej guberni piotrkowskiej Kół 82.				**20009**	**290**	**4**	**71474**	**40**	**54576**	**79**	**1512**	**8934**		**32132**	**6625**	**51945**	**212**		

№	NAZWA KOŁA	Nazwisko przewodniczącego i sekretarza Koła	Terytorjum działalności Koła	Data notyfikacji Koła	LICZBA CZŁONKÓW: Rzeczywistych	Wspierających	Dożywotnich	Obrót roczny: Wpływy Rb.	Wpływy K.	Wydatki Rb.	Wydatki K.	Liczba dzieci w ochronach	Liczba uczących się w szkołach Macierzy lub subsydjowanych przez Macierz oraz na kursach dla analf.	BIBLIOTEKI i CZYTELNIE: Miejscowość	Tomów	Czytelników	Wydano książek	Odczyty i pogadanki: Liczba odczytów i pogadanek	Liczba słuchaczów na każdym odczycie	UWAGI
	Powiat Płocki.																			
1	**Płock**	T. Sieklucki, K. Strzeszewski	m. Płock i najbliższa okolica	30/8 06	516	—	—	—	—	—	—	—	603	Płock	2240	1050	7835	—	—	1 gimnazjum Dom Ludowy Uniwersytet Ludowy
2	**Bielsk**	Ks. P. Jabłoński, A. Lesnobrodzka	Bielsk i okolica	6/11 06	98	—	—	280	58	52	52	—	29	Bielsk	182	37	964	2	80—100	
3	**Drobin**	M. Kunkel, S. Różański	osada i gmina Drobin	3/10 06	68	12	1	623	63	620	74	—	79	?	—	—	—	2	30—50	
4	**Zakrzewo**	H. Krajewski, J. Niewodzki	parafja Zakrzewska	15/1 07	50	38	—	—	—	—	—	240	—	Kępa-Polska (6 pism)	150	60	—	4	40—60	
5	**Bodzanów**	Ks. Kieszkowski, A. Roesler		6/12 06	90	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdania
					822	50	1	904	21	673	26	240	711		2572	1147	8799	8		
	Powiat Lipnowski.																			
1	**Lipno**	Ks. W. Maron L. Dmochowski	miasto Lipno i okolica	30/8 06	529	—	—	2378	71	2125	90	48	70	Lipno	512	127	338	30	100—200	
2	**Dobrzejewice**	S Fydlich, S. Kruszewski	Dobrzejewice i okoliczne wsie	30/10 06	202	—	—	775	48	605	62	—	124	Dobrzejewice	512	202	1445	9	30—120	Dom ludowy w którym mieści się biblioteka, czytelnia, biuro Macierzy i sala zebrań.
3	**Mazowsze***	Ks. F. Przedpełski, W. Wojciechowski	Mazowsze i okoliczne wsie	3/10 06	68	—	—	144	—	10	90	—	—	?	—	—	—	—	—	
4	**Szpetal**	Ks. A. Gutkowski, M. Dziankowski	parafja Szpetal	21/12 06	170	—	—	411	27	318	34	100	34	Szpetal-Górny	258	66	276	1	80—90	
5	**Chełmica-Wielka**	Ks. A. Klimaszewski, B. Kierst	parafja Chełmicka	15/1 07	122	—	—	316	89	244	80	87	80	?	—	—	—	—	—	
6	**Czernikowo**	Ks. J. Przedpełski, Z. Sołtykiewicz	gmina Obrowo i wsie Stablin i Osówka	17/11 06	65	2	—	129	50	92	23	—	36	Czernikowo	215	110	210	14	25—40	Dom Ludowy
7	**Dobrzyń nad Wisłą**	Ks. M. Kaczorowski, M. Glonek		19/10 06	154	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
8	**Jasień**	H. Wąsowicz, A. Kiliński		15/6 07	37	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdań
9	**Skępe**	W. Zieliński, Ks. A. Syski		30/10 06	90	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
					1437	2	—	4155	85	3397	79	235	344		1497	505	2269	54		
	Powiat Rypiński.																			
1	**Rypin**	W. Cholewiński, K. Gorczyński	miasto Rypin i okolica	3/10 06	161	—	—	2625	35	1027	35	—	75	Rypin	2260	186	2015	—	—	
2	**Dobrzyń n. Drwęcą**	A. Cissowski, J. Gratkowski	os. Dobrzyń n. Drwęcą i okol.	30/8 06	136	—	—	558	21	468	07	—	29	Dobrzyń n. Drwęcą	520	132	497	30	80—100	
3	**Łukomia**	Ks. M. Chaciński, A. Leszczyński	parafja Łukomia	3/10 06	100	50	2	799	—	613	67	—	194	?	—	—	—	100	10—100	
4	**Dulsk**	L, Płoski, J Kochański		1/6 07	36	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
5	**Osiek-Wielki**	A. Gniazdowska, F. Kaczorkiewicz		1/3 07	77	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdań
6	**Rokitnica**	W Kozłowski, W. Kozłowska		15/1 07	31	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
7	**Skrwilno**	A. Jeżewski, R. hr. Broel-Plater		6/11 06	183	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
8	**Żałe**	J. Dziewanowski, W. Witkowski		1/3 07	146	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
					870	50	2	3982	56	2109	09	—	298		2780	318	2512	130		

№	NAZWA KOŁA	Nazwisko przewodniczącego i sekretarza Koła	Terytorjum działalności Koła	Data notyfikacji Koła	LICZBA CZŁONKÓW: Rzeczywistych	Wspierających	Dożywotnich	Obrót roczny: Wpływy Rb.	Wpływy K.	Wydatki Rb.	Wydatki K.	Liczba dzieci w ochronach	Liczba uczących się w szkołach Macierzy lub subsydjowanych przez Macierz oraz na kursach dla anal.	BIBLIOTEKI i CZYTELNIE: Miejscowość	Tomów	Czytelników	Wydano książek	Odczyty i pogadanki: Liczba odczytów i pogadanek	Liczba słuchaczów na każdym odczycie	UWAGI
	Powiat Sierpecki.																			
1	**Sierpc**	Ks. M. Dutkiewicz, W. Gurbski	miasto Sierpc i gminy: Białyszew, Borkowo, Kosemin i Lisewo	30/8 06	500	—	—	1925	80	1625	80	—	145	Sierpc	1000	285	2500	6	60—200	Uniwersytet ludowy 39 słuch.
														Jeżew	200	—	—	—	—	
														Goleszyn	300	70	450	—	—	
														Borków	150	—	—	—	—	
2	**Koziebrody***	J. de Thun, M. Rościszewska	parafja Koziebrody	31/10 06	81	—	—	—	—	—	—	94	—	?	—	—	—	8	30—80	
3	**Poniatowo**	W. Truchliński, K. Wiśniewski	Poniatowo i poblizkie wsie	6/12 06	56	1	—	348	26	348	69	—	81	Poniatowo	373	8	18	3	30—40	
4	**Raciąż**	R. Wnorowski, J. Przedpełski	osada Raciąż i poblizkie wsie	30/8 06	131	—	—	723	35	719	35	75	145	Raciąż	438	112	213	2	150	
5	**Unieck***	Ks. J. Krassowski, I. Wytmański	parafja Uniecka	6/12 06	124	49	—	110	60	104	15	—	—	?	—	—	—	—	—	
6	**Żuromin**	A. Wolski, W. Budzich	os. Żuromin i poblizkie wsie	30/8 06	118	—	1	318	92	318	92	12	—	Żuromin	587	96	1242	—	—	
7	**Bieżuń**	Ks. J. Szostakiewicz, L. Węglewski	os. Bieżuń i okoliczne wsie	19/10 06	173	—	—	—	—	—	—	—	—	Bieżuń	135	130	—	—	—	
8	**Rościszewo**	Ks. L Machczyński, W. Ciesielski		3/10 06	103	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdania
					1286	50	1	3426	93	3116	91	181	371		3183	701	4423	19		
	Powiat Ciechanowski.																			
1	**Ciechanòw**	T. Jewniewicz, W. Suchański	m. Ciechanów i w. Ostatni-Grosz	30/10 06	214	—	1	945	02	264	11	45	38	?	—	—	—	3	350	
2	**Gogole-Wielkie**	H. Niżyński, S. Strzelecki	Gogole-Wielkie, Gogole-Stoczki, Murawy i Murawka	6/12 06	52	—	—	149	75	149	83	54	—	?	—	—	—	—	—	
3	**Kraszewo***	Ks. Konopka, A. Łuniewski	parafja Kraszewo	6/12 06	102	—	—	—	—	—	—	30	94	Kraszewo	178	127	—	—	—	
														Żochy	200	—	—	—	—	
4	**Lekowo***	J. Włodek, Ks. K. Suchciński	paraf. Lekowo	31/10 06	93	—	—	159	10	83	50	—	47	Lekowo	411	390	4000	10	15	
5	**Niedzbòrz**	F. Wojno, Z. Kosińska	paraf. Niedzbórz	17/11 06	30	—	—	70	—	64	93	—	76	Niedzbórz	250	—	—	1	50	
6	**Opinogòra**	Ks. W. Krajewski, E. Morecka	paraf. Opinogóra	30/8 06	38	—	—	81	—	59	31	—	—	Opinogóra	124	23	—	—	—	
7	**Pałuki***	Ks. E. Koskowski, J. Milewska	Pałuki i okoliczne wsie	19/10 06	54	3	—	121	—	10	02	—	—	Pałuki	350	43	252	—	—	
8	**Sońsk**	Ks. F. Chełchowski J. Mąkowski	paraf. Sońska	31/10 06	101	—	—	240	02	199	11	83	—	Sońsk 2 czytelnie (9 czasopism)	—	—	—	—	—	
9	**Grudusk***	B. Krzywkowski, F. Kolwicz	wieś Grudusk i okolica	6/10 06	98	—	—	193	75	139	43	126	—	Grudusk	—	—	—	3	40—50	
10	**Rączki**	K. Kołakowski, S. Ruszczyński	Rączki i poblizkie wsie	17/11 06	40	—	—	—	—	—	—	58	—	?	—	—	—	—	—	
11	**Gołymin**	J. Łada, Z. Dergimanówna	wieś Gołymin	15/1 07	50	5	—	—	—	—	—	38	15	?	—	—	—	—	—	
12	**Sulerzyż**	Ks. A. Sękus, W. Kanigowska	Sulerzyż i poblizkie wsie	5/2 07	30	—	—	66	—	—	—	—	—	?	—	—	—	—	—	
13	**Łysaków**	H. Bojanowski, M. Rapacka	paraf. Łysaków	19/10 06	112	—	—	—	—	—	—	120	52	Łysaków	247	53	250	4	80	
14	**Ciemniewko**	Ks. W. Jaźwiński P. Leśniewski,	paraf. Ciemniewko	15/1 07	83	14	—	301	62	274	36	50	—	Ciemniewko	400	120	300	—	—	
15	**Gostkowo im. Staszica**	M. Grabowski, M. Klonowska		1/3 07	35	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdania
			Do przeniesienia . .		1132	22	1	2327	26	1244	60	604	322		2160	756	4802	21		

№	NAZWA KOŁA	Nazwisko przewodniczącego i sekretarza Koła	Terytorjum działalności Koła	Data notyfikacji Koła	LICZBA CZŁONKOW: Rzeczywistych	Wspierających	Dożywotnich	Obrót roczny: Wpływy Rb.	Wpływy K.	Wydatki Rb.	Wydatki K.	Liczba dzieci w ochronach	Liczba uczących się w szkołach Macierzy lub subsydjowanych przez Macierz oraz na kursach dla analf.	BIBLIOTEKI i CZYTELNIE: Miejscowość	Tomów	Czytelników	Wydano książek	Odczyty i pogadanki: Liczba odczytów i pogadanek	Liczba słuchaczów na każdym odczycie	UWAGI
			Z przeniesienia . .		1132	22	1	2327	26	1244	60	604	322		2160	756	4802	21		
16	**Krasne**	Książe A. Czartoryski, F. Szummer		30/8 06	62	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdań
17	**Gostkowo gm. Nużewo**	Z. Choromański, L. Mossakowski		15/1 07	55	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
18	**Łopacin**	Ks. P. Zajkowski, S. Adamski		5/2 07	40	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
19	**Malużyn**	Ks W. Babich, W. Palmowski,		21/12 06	66	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
20	**Zielona**	J. Grabowski, S. Godlewski		19/10 06	57	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
					1412	22	1	2327	26	1244	60	604	322		2160	756	4802	21		
	Powiat Mławski.																			
1	**Mława**	E. Fankanowski, S. Bońkowski	m. Mława i poblizkie wioski	30/8 06	284	—	—	987	90	909	32	—	50	Mława	1120	80	460	20	50—80	
2	**Szreńsk**	Ks. A. Wyziński, J. Gołębiowski	parafja Szreńsk	30/10 06	123	—	—	375	99	144	71	140	—	Szreńsk	960	97	—	5	200	
3	**Szydłowo**	Ks. A. Ołdakowski, S. Piechowski	parafja Szydłowo	3/10 06	70	6	—	89	—	70	60	152	—	Szydłowo	280	220	540	—	—	
4	**Grzebsk**	M. Rudowski, F Waśniewski	parafja Grzebsk	17/11 06	51	—	—	74	—	67	11	35	—	Grzebsk	188	56	—	3	15—20	Koło prenumeruje 11 pism dla każdej wsi jedno pismo
5	**Zieluń**	W. Jerka, E. Sobieski	parafja Zieluń	6/12 06	63	—	—	55	25	47	35	—	—	Zieluń	—	—	—	—	—	
6	**Lipowiec**	Ks. Grochowski, J. Kuźnicki	parafja Lipowiec	15/1 07	72	—	—	119	40	118	58	—	—	Lipowiec	400	100	—	—	—	
7	**Lubowidz**	W. Waśniewski. S. Jordan	par. i gm. Rozwozin i Okalewo	3/10 06	94	2	—	629	40	583	40	103	—	Lubowidz	170	60	300	—	—	
8	**Wólka-Mławska**	L. Dutkiewicz, L. Orłowski	Wólka-Mławska	17/4 07	51	210	—	281	02	221	45	—	—	Wólka-Mławska	80	—	—	—	—	
9	**Radzanów**	Ks. F Majkowski, M. Chmyzowska	parafja Radzanów	19/10 06	245	—	—	685	35	632	54	140	172	Radzanów	300	60	300	—	—	
10	**Kuczbork**	Ks. A. Łempicki, S. Rzymowski	parafja Kuczbork	15/2 07	64	—	—	99	—	48	10	135	28	Kuczbork	85	60	18	—	—	
11	**Strzegowo**	Ks. A. Broszkiewicz, W. Frajman	parafja Strzegowo	19/10 06	97	—	—	170	20	165	59	21	—	Strzegowo	170	50	170	—	—	
12	**Wieczfnia**	Ks. J. Nadratowski, Ks. B. Mieszkowski	parafja Wieczfnia	21/12 06	206	1	—	238	—	54	90	—	—	?	—	—	—	—	—	
13	**Żurominek**	Ks. S. Szulborski, A. Milewski	Żurominek i okolica	17/11 06	39	—	—	152	80	151	13	—	38	?	—	—	—	—	—	
14	**Dąbrowa**	Ks. K. Kuliński, S. Zalewski	Dąbrowa i okol. wioski	21/12 06	80	3	—	145	30	77	65	30	91	Dąbrowa	76	26	39	35	40—80	
15	**Zielona**	A. Charzyński, Z. Gessek	Zielona i okol. wioski	6/11 06	58	—	—	—	—	—	—	—	—	Zielona	305	105	1047	—	—	
16	**Nowa Wieś**	J. Pszczółkowski, J. Michałek	Nowa-Wieś i okol. wioski	1/3 07	53	—	—	—	—	—	—	55	—	?	—	—	—	—	—	
17	**Borowe**	Ks. H. Syski, L. Szczepkowski,	Borowe i okol. wioski	31/12 06	50	—	—	—	—	—	—	95	—	Borowe	104	—	—	3	30—50	
18	**Sarnowo**	J. Tabęcki, J. Jaczewski	parafja Sarnowska	17/11 06	84	1	—	122	45	118	94	—	300	?	—	—	—	3	60—80	
19	**Dłutowo**	A. Wrotnowska, A. Osiecki	parafja Dłutowo	6/12 06	53	—	—	53	—	—	—	33	—	Dłutowo (5 pism)	110	100	320	—	—	
					1837	223	—	4278	06	3411	37	939	679		4348	1014	3194	69		

№	NAZWA KOŁA	Nazwisko przewodniczącego i sekretarza Koła	Terytorjum działalności Koła	Data notyfikacji Koła	LICZBA CZŁONKÓW: Rzeczywistych	Wspierających	Dożywotnich	Obrót roczny: Wpływy Rb.	Wpływy K.	Wydatki Rb.	Wydatki K.	Liczba dzieci w ochronach	Liczba uczących się w szkołach Macierzy lub subsydjowanych przez Macierz oraz na kursach dla anal.	BIBLIOTEKI i CZYTELNIE: Miejscowość	Tomów	Czytelników	Wydano książek	Odczyty i pogadanki: Liczba odczytów i pogadanek	Liczba słuchaczów na każdym odczycie	UWAGI
	Powiat Przasnyski.																			
1	**Przasnysz**	Ks. Czapliński, B. Łazicki	miasto Przasnysz	30/8 06	169	—	—	1545	04	981	98	—	107	Przasnysz	648	77	1343	—	—	
2	**Węgra**	T. Borkowski · M. Płoski	parafja Węgra	19/10 06	118	—	—	536	65	119	08	—	120	?	—	—	—	—	—	Darowizna 250 prętów ziemi
3	**Jednorożec**	I. Połubiński, J. Kuligowski	wieś Jednorożec	6/11 06	67	—	—	92	50	89	90	—	—	Jednorożec	289	—	250	—	—	
4	**Chorzele**	Ks. F. Olszewicz, F. Mieczyński	parafja Chorzele	15/1 07	51	—	—	86	50	84	50	—	—	Chorzele	220	50	400	—	—	
5	**Zaremby-Puszczańs.**	Ks S. Zybert, A. Jurczak	wieś Zaremby Puszcz	6/12 06	43	—	—	—	—	—	—	—	—	?	—	—	—	—	—	
6	**Czernice-Borowe***	K. Kleynowa, Ks. H. Nagrodzki	parafja Czernice	19/10 06	58	3	—	92	20	71	03	110	—	?	—	—	—	—	—	
7	**Duczymin**	K. Mieczkowski, J. Kossak	parafja Duczymińska	31/10 06	40	1	—	100	—	57	—	—	—	Duczymin	174	—	100	—	—	
8	**Dzierzgowo**	A. Duczymińska, Ks. A. Pamirski,	parafja Dzierzgowo	19/10 06	130	—	—	53	40	24	52	—	439	Dzierzgowo	300	65	120	45	40—200	
9	**Krzynowłoga-Wielka***	Ks R. Krajewski, S. Kukliński	p. Krzynowłoga-Wielka	17/11 06	55	—	—	1	—	—	—	—	199	?	—	—	—	—	—	
10	**Pawłowo**	Ks F. Kukała, J. Frąckiewicz	parafja Pawłowo	17/11 06	47	—	—	47	—	42	40	70	100	?	—	—	—	—	—	
11	**Bogate**	Ks. J. Dzierżanowski, W. Krawiecki		21/12 06	112	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
12	**Baranowo**	Ks. S. Pędzich, S. Biraga		21/12 06	58	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdań
					948	4	—	2554	29	1470	41	180	965		1631	192	2213	45		
	Ogółem w całej guberni płockiej Kół 81.				**8612**	**401**	**5**	**21629**	**16**	**15423**	**43**	**2379**	**3690**		**18171**	**4633**	**28212**	**346**		

№	NAZWA KOŁA	Nazwisko przewodniczącego i sekretarza Koła	Terytorjum działalności Koła	Data notyfikacji Koła	LICZBA CZŁONKÓW: Rzeczywistych	Wspierających	Dożywotnich	Obrót roczny: Wpływy Rb.	Wpływy K.	Wydatki Rb.	Wydatki K.	Liczba dzieci w ochronach	Liczba uczących się w szkołach Macierzy lub subsydjowanych przez Macierz oraz na kursach dla anal.	BIBLIOTEKI i CZYTELNIE: Miejscowość	Tomów	Czytelników	Wydano książek	Odczyty i pogadanki: Liczba odczytów i pogadanek	Liczba słuchaczów na każdym odczycie	UWAGI
	Powiat Radomski.																			
1	**Radom**	A. Piasecki, J. Dobrzański	m. Radom z przedmieściami	6/11 06	497	59	25	17471	06	6146	27	—	782	Radom	1000	—	—	13	50—900	
2	**Skaryszew**	Ks. K. Pytlewski, M. Kawka	parafja Skaryszew	6/11 06	178	—	—	291	98	188	01	—	5	Skaryszew	530	122	713	20	40—80	
3	**Wierzbica**	Ks. M. Ryx, L. Dołmat	parafja Wierzbica	17/4 07	105	—	—	105	—	448	—	—	—	Wierzbica	300	10	30	—	—	
4	**Stromiec**	Ks. A. Niemotko, Ks. F. Nowacki	Stromiec	17/4 07	67	10	—	52	50	51	70	—	—		—	—	—	—	—	
					847	69	25	17920	54	6833	98	—	787		1830	132	743	33		
	Powiat Sandomierski.																			
1	**Sandomierz**	J. Targowski, S. Włodarski	m. Sandomierz i okolica	3/10 06	353	—	3	1926	03	1135	57	—	164	Sandomierz	1450	161	2636	12	100—200	
														Zawichwost	350	137	236	—	—	
														Małe biblioteczki: w Świątnikach, Darominie, Samborcu, Winiarach, Żórawicy, Mokoszynie, Wilczycach, Górach i Obrazowie.						
2	**Koprzywnica**	W. Zarzycki, S. Bronicki	os. Koprzywnica i pobl. wsie	3/10 06	201	—	—	180	60	228	56	—	—	Koprzywnica	537	794	922	—	—	
3	**Klimontów**	W. Karski, J. Zysman	os. Klimontów i poblizkie wsie	3/10 06	120	80	—	1388	89	1358	88	—	—	Klimontów	771	79	1194	—	—	
4	**Staszów**	J. Luboński, S. Niewirowicz	m. Staszów i okolica	3/10 06	250	1	—	1933	24	1193	55	—	215	Staszów (20 pism)	1247	290	3104	20	100—150	
														Rytwiany	670	140	1800	—	—	
														Sichów	128	43	365	—	—	
5	**Osiek**	L. Rudziński, S. Dziaczkowski	osada Osiek i poblizkie wsie	17/11 06	40	—	—	—	—	—	—	—	—	Osiek	207	34	—	6	40—50	
6	**Bogorja**	Ks. S. Krajewski, F. Kozłowski	osada Bogorja i poblizkie wsie	15/1 07	50	—	—	57	50	57	50	—	—	Bogorja	—	—	—	100	20 –70	
7	**Dwikozy**	J. Paszkowicz, F Lipowski		29/8 07	50	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdania
8	**Przezwody**	S. Załęski, J. Rędziak	Przezwody i poblizkie wsie	21/12 06	41	—	—	—	—	—	—	—	100	Przezwody	—	—	—	—	—	
														Daromin	—	—	—	—	—	
					1105	81	3	5486	26	3974	06	—	479		5360	1678	10257	138		

№	NAZWA KOŁA	Nazwisko przewodniczącego i sekretarza Koła	Terytorjum działalności Koła	Data notyfikacji Koła	LICZBA CZŁONKÓW: Rzeczywistych	Wspierających	Dożywotnich	Obrót roczny: Wpływy Rb.	Wpływy K.	Wydatki Rb.	Wydatki K.	Liczba dzieci w ochronach	Liczba uczących się w szkołach Macierzy lub subsydjowanych przez Macierz oraz na kursach dla analf.	BIBLIOTEKI i CZYTELNIE: Miejscowość	Tomów	Czytelników	Wydano książek	Odczyty i pogadanki: Liczba odczytów i pogadanek	Liczba słuchaczów na każdym odczycie	UWAGI
	Powiat Iłżecki.																			
1	**Iłża**	B. Dobiecka, J Bzowski	m. Iłża i okolica	3/10 06	225	—	2	1371	98	1089	09	—	91	Iłża	—	—	—	12	15—1000	
2	**Wierzbnik**	Ks. S. Rembowski, J. Kotlarski	Wierzbnik i poblizkie wsie	5/12 06	122	64	—	468	06	468	06	—	88	Wierzbnik	315	78	105	15	30—300	
3	**Wąchock**	Ks. J. Skoczewski, M. Dobski	parafja Wąchock	6/2 07	94	—	—	179	50	175	56	—	—	Wąchock	473	77	561	—	—	
					441	64	2	2019	54	1732	71	—	179		788	155	666	27		
	Powiat Konecki.																			
1	**Końskie**	W. Królikiewicz, M. Szymański	m. Końskie i okolica	3/10 06	142	—	—	2757	39	1942	54	—	338	?	—	—	—	—	—	
2	**Czermno***	Ks. J. Mączyński, M. Jakubowska	parafje: Czermno i Falków	19/10 06	51	—	—	121	44	112	15	—	—	Skórnica	115	20	127	—	—	
														Ręczno	120	20	157	—	—	
														Falków	65	20	12	—	—	
														Starzechowice	65	15	35	—	—	
3	**Chlewiska**	K. hr. Broel-Plater, E. Turno	g. Chlewiska za wyj. w. Rzucowa	6/11 06	66	276	—	246	01	245	90	—	24	Chlewiska	290	—	230	—	—	
4	**Skarzysko-Kamienna**	S. Zalewski, S. Kosierkiewicz	os. Kamienna, st. Skarzysko; wsie: Bzinek i Bzin	3/10 06	328	—	—	1075	06	641	12	—	129	?	—	—	—	1	150—200	
5	**Miedzierza***	Ks. J. Kwiecień, S. Lipczyński	parafja Miedzierza	17/11 06	79	—	—	150	80	84	05	—	133	?	—	—	—	—	—	
6	**Przedbórz**	K. Wzdulski, Ks. B. Hamczyk	Przedbórz i okoliczne wsie	3/10 06	121	15	3	201*	62	199*	78	72	151	Przedbórz	489	108	1227	12	50—300	
														Skotniki	136	22	86	—	—	
7	**Stąporków**	Ks. Kwarciński, W. Weinberger	gminy: Duraczów i Niekłań	3/10 06	75	6	—	240	28	209	98	—	45	Stąporków	380	174	—	15	20—50	
														Czarna	220	300	—	—	—	
														Osicowa-Góra	130	30	—	—	—	
8	**Szydłowiec**	K. hr. Plater, K. Wędrychowski	Szydłowiec i okolica	3/10 06	91	—	—	590	36	553	30	—	72	Rzuców	150	—	—	4	30—100	
9	**Borkowice**	S. Dębiński, M. Wójcicki	Borkowice	15/1 07	50	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
10	**Radoszyce**	J. Goliszewski, J. Popiołkiewicz		17/11 06	128	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdania
11	**Wysoka**	S. Sokolnicki, F. Pijanowski	Wysoka i poblizkie wsie	17/11 06	56	10	—	—	—	—	—	—	75	Wysoka	80	20	80	—	—	
					1187	307	3	5382	96	3988	82	72	967		2240	729	1953	32		
	Powiat Kozienicki.																			
1	**Kozienice**	Ks. F. Kuropatwiński, J. Borszewski	m. Kozienice i okolica	6/12 06	300	1	—	250	36	212	36	—	35	Kozienice	270	78	650	—	—	
2	**Zwoleń**	T. Pieniążek, J. Pawłowski	Zwoleń i okolica	3/10 06	220	—	—	1080	31	879	33	30	159	Lipsk	103	—	—	—	—	
														Janowice	420	—	—	—	—	
			Do przeniesienia . .		520	1	—	1330	67	1091	69	30	194		793	78	650	—		

№	NAZWA KOŁA	Nazwisko przewodniczącego i sekretarza Koła	Terytorjum działalności Koła	Data notyfikacji Koła	LICZBA CZŁONKÓW: Rzeczywistych	Wspierających	Dożywotnich	Obrót roczny: Wpływy Rb.	Wpływy K.	Wydatki Rb.	Wydatki K.	Liczba dzieci w ochronach	Liczba uczących się w szkołach Macierzy lub subsydjowanych przez Macierz oraz na kursach dla an alf.	BIBLIOTEKI i CZYTELNIE: Miejscowość	Tomów	Czytelników	Wydano książek	Odczyty i pogadanki: Liczba odczytów i pogadanek	Liczba słuchaczów na każdym odczycie	UWAGI
			Z przeniesienia . .		520	1	—	1330	67	1091	69	30	194		793	78	650	—	—	
3	Policzna	S. hr. Przeździecki, W. Targowska	gmina i parafja Policzna	3/10 06	139	2	—	405	—	402	70	—	100	Policzna	165	100	—	1	100—120	
4	Zwoleń „Dom Ludowy“	J. Pawłowski, L. Malinowski	Zwoleń i okolica	19/10 06	30	42	—	1257	42	1248	53	—	—	Zwoleń	600	100	—	8	50—100	
5	Jedlnia	J. Warchoł, Ks S. Puławski	parafja Jedlnia	17/11 06	94	—	—	123	—	107	—	—	—	Jedlnia	669	85	948	23	40—100	
6	Gòra-Puławska	Ks. M. Radomski, W. Lipska	gmina Góra-Puławska	1/3 07	70	—	—	217	—	119	—	—	—	Góra-Puławska	232	—	—	—	—	
7	Grabòw nad Pilicą	F. Komornicki, S. Wajzer	gminy: Grabów i Rozniszew	3/10 06	41	3	—	88	—	57	08	—	30	Grabów nad Pilicą	200	26	400	6	30—70	
8	Sieciechòw	W. Pachnio, Ks J. Kosiński		17/4 07	64	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdania
					958	48	—	3421	09	3026	—	30	324		2659	389	1998	38		
	Powiat Opatowski.																			
1	Opatòw	A. Bieliński, S. Horodyski	miasto Opatów i okolica	3/10 06	440	—	—	4055	19	3690	03	—	239	Opatów	1837	340	3423	7	60—150	
														Malice	305	129	1150	—	—	
														Bidziny	410	127	1042	—	—	
														Iwaniska	436	160	2847	—	—	
														Ruszków	211	90	216	—	—	
														Czyżów	363	107	714	—	—	
														Strzyżowice	194	110	300	—	—	
														Łagów	221	50	338	—	—	
														Raków	221	209	500	—	—	
														Baćkowice	194	126	445	—	—	
2	Kunòw	S Wojciechowski, J. Rożewska	os. Kunów i poblizkie wsie	17/11 06	145	—	—	376	85	227	94	—	—	?	—	—	—	—	—	
3	Ożaròw	K. Załęski, J. Dąbrowski	gmina Ożarów	3/10 06	173	1	—	735	92	640	30	—	49	Ożarów	636	836	1250	4	30—50	
4	Ostrowiec	C. Janecki, S. Kosiewicz	miasto Ostrowiec i okolica	19/10 06	231	—	—	—	—	—	—	—	150	Bolesławów	896	87	511	—	—	
5	Ćmielòw	A. Ks. Drucki-Lubecki, S. Darowski		1/3 07	208	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdania
					1197	1	—	5167	96	4558	27	—	438		5924	2371	12736	11		
	Powiat Opoczyński.																			
1	Opoczno	Ks. M. Dąbrowski, M. Łuniewska	miasto Opoczno i okolica	3/10 06	430	3	—	1082	50	1081	76	—	165	Opoczno (12 pism)	506	286	2950	8	50—100	Uniwersytet ludowy 15 słuchaczy
2	Żarnòw	I. Kozmiński, T. Popowski	Żarnów i okoliczne wsie	19/10 06	195	—	—	287	—	203	61	—	—	Żarnów	300	72	297	4	30—200	
3	Niewierszyn*	S. Kosiński, F. Wojciechowski	Niewierszyn i poblizkie wsie	17/11 06	44	—	—	57	—	39	90	—	—	?	—	—	—	—	—	
			Do przeniesienia . .		669	3	—	1426	50	1325	27	—	165		806	358	3247	12		

№	NAZWA KOŁA	Nazwisko przewodniczącego i sekretarza Koła	Terytorjum działalnościai Kół	Data notyfikacji Koła	LICZBA CZŁONKÓW: Rzeczywistych	Wspierających	Dożywotnich	Obrót roczny: Wpływy Rb.	Wpływy K.	Wydatki Rb.	Wydatki K.	Liczba dzieci w ochronach	Liczba uczących się w szkołach Macierzy lub subsydjowanych przez Macierz oraz na kursach dla analf.	BIBLIOTEKI i CZYTELNIE: Miejscowość	Tomów	Czytelników	Wydano książek	Odczyty i pogadanki: Liczba odczytów i pogadanek	Liczba słuchaczów na każdym odczycie	UWAGI
			Z przeniesienia . .		669	3	—	1426	50	1325	27	—	165		806	358	3247	12		
4	**Smardzewice**	J. Ostrowski, P. Wojtalczyk	wieś Smardzewice	5/11 06	39	3	—	386	55	182	55	—	50	?	—	—	—	—	—	
5	**Kunice**	S. Ossowski, W. Pietrusiewicz	parafja Kunice	21/12 06	107	—	—	—	—	—	—	—	12	Kunice Szadkowice i Bratków—pisma	99	55	99	1	60	W czytelni Kunickiej odbywają się w niedziele i święta wspólne pogadanki i czytania
6	**Białaczew**	Ks. S. Koprowski, Z. Plater		3/10 06	88	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
7	**Bedlno**	Ks M. Wiśniewski, M. Szańkowska		17/11 06	33	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
8	**Brudzewice**	J. Urbańczyk, S. Bogolewska		1/3 07	33	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
9	**Białobrzegi**	B. Aleksandrowicz, M. Arczyński		21/12 06	129	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
10	**Błogie**	W. Goździk, S. Mazur		6/2 07	50	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
11	**Prucheńsko**	M. Czuprykowski, K. Kowalewski		3/10 06	87	4	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano
12	**Przysucha**	Ks J. Szynkiewicz, L. Skawyra		19/10 06	171	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	sprawozdań
13	**Skrzyńsko**	Ks. W. Krawczyński, S. Barański		3/10 06	87	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
14	**Sławno**	A. Karszo-Siedlewski, W. Kwieciński		17/11 06	36	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
15	**Skórkowice**	E Szałowski, F. Wojciechowski		15/1 07	74	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
16	**Wielka-Wola**	Ks. A. Adamczyk, J. Myszkowski		19/10 06	167	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
					1770	10	—	1813	05	1507	82	—	227		905	413	3346	13		
			Ogółem w całej guberni radomskiej Kół 55.		**7505**	**579**	**34**	**41211**	**40**	**25621**	**66**	**102**	**3401**		**19706**	**5867**	**31699**	**292**		

№	NAZWA KOŁA	Nazwisko Przewodniczącego i Sekretarza Koła	Zakres działalności Koła	Data notyfikacji Koła	LICZBA CZŁONKÓW: Rzeczywistych	Wspierających	Dożywotnich	Obrót roczny: Wpływy Rb.	Wpływy K.	Wydatki Rb.	Wydatki K.	Liczba dzieci w ochronach	Liczba uczących się w szkołach Macierzy lub subsydjowanych przez Macierz oraz na kursach dla anal.	BIBLIOTEKI i CZYTELNIE: Miejscowość	Tomów	Czytelników	Wydano książek	Odczyty i pogadanki: Liczba odczytów i pogadanek	Liczba słuchaczów na każdym odczycie	UWAGI
	Powiat Siedlecki.																			
1	**Siedlce**	S. Książe Świętopełk Czetwertyński, I Rudnicki	miasto Siedlce	21/5 07	600	—	—	—	—	—	—	—	—	?	—	—	—	1	30—40	
2	**Zbuczyn***	H. Nowakowski, W. Zbieć	parafja Zbuczyńska	19/10 06	135	—	—	336	76	189	81	—	—	Zbuczyn	400	130	300	—	—	
3	**Suchożebry***	Ks. M. Dworzycki, A. Brodzki	parafja Suchożebry	21/12 06	102	—	—	155	50	142	90	—	—	?	—	—	—	—	—	
4	**Wodynie**	H. Werner, J. Newelski	gmina Wodynie	21/12 06	64	—	—	218	57	211	07	—	—	Wodynie	160	50	160	—	—	
5	**Krześlin**	Ks. M. Godlewski, A. Benet	parafja Krześlińska	15/1 07	35	—	—	48	—	22	40	—	—	Krześlin	500	—	—	—	—	
6	**Mordy**	W. Reklewski, A. Marczuk	parafja Mordy	17/11 06	60	—	—	—	—	—	—	—	—	Mordy (5 pism)	251	—	—	—	—	Koło prenumeruje dla 3 wsi 5 pism.
					996	—	—	758	83	566	18	—	—		1311	180	460	1		
	Powiat Sokołowski.																			
1	**Sokołów**	Ks. S. Retke, S. Polkowski	miasto Sokołów i poblizkie wsie	4/10 06	153	245	—	715	50	685	92	—	—	?	—	—	—	—	—	
2	**Sterdyń**	Z. Górska, A. Jarowiński	parafje: Sterdyńska, Ceranowska i Zembrowska	19/10 06	45	—	—	267	26	141	65	—	—	Ceranów	—	—	—	—	—	
3	**Korczew**	Ks. L. Bernatt, T. Garbaczewski	Korczew i poblizkie wsie	6/11 06	94	10	—	120	—	12	—	—	—	?	—	—	—	—	—	
4	**Jakóbiki**	A. Domański, A. Oleszczuk		19/10 06	31	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdań
5	**Łużki**	P. Rutkowski, L. Kalisiak		17/11 06	39	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
					362	255	—	1102	76	839	57	—	—		—	—	—	—		
	Powiat Węgrowski.																			
1	**Węgrów**	A. Podolski, J. Podolski	miasto Węgrów i okolica	6/11 06	194	—	1	523	27	50	72	—	—	?	—	—	—	—	—	
2	**Wierzbno**	S. Gołębiowski, S. Pawłowski		1/6 07	37	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdania
					231	—	1	523	27	50	72	—	—		—	—	—	—		

№	NAZWA KOŁA	Nazwisko Przewodniczącego i Sekretarza Koła	Zakres działalności Koła	Data notyfikacji Koła	LICZBA CZŁONKÓW: Rzeczywistych	Wspierających	Dożywotnich	Obrót roczny: Wpływy Rb.	Wpływy K.	Wydatki Rb.	Wydatki K.	Liczba dzieci w ochronach	Liczba uczących się w szkołach Macierzy lub subsydjowanych przez Macierz oraz na kursach dla analf.	BIBLIOTEKI i CZYTELNIE: Miejscowość	Tomów	Czytelników	Wydano książek	Odczyty i pogadanki: Liczba odczytów i pogadanek	Liczba słuchaczów na każdym odczycie	UWAGI
	Powiat Garwoliński.																			
1	**Garwolin**	Ks. S. Mankiewicz. F. Wisniewski	miasto i parafja Garwolin	3/10 06	200	26	—	827	42	557	14	—	—	Garwolin	722	182	2683	—	—	
2	**Osieck**	Z. Krynicka, S. Sulimierski	os. Osieck, stacja Pilawa, wsie: Pilawa i Łucznice	3/10 06	86	1	—	348	20	118	72	—	—	Pilawa	642	51	750	—	—	
3	**Parysów**	Ks. W. Wachowicz, F. Filipecki	osada Parysów i poblizkie wsie	3/10 06	40	—	—	207	50	162	40	—	—	?	—	—	—	—	—	
4	**Stężyca**	Ks. B. Płodowski, B. Czapski	Stężyca i poblizkie wsie	21/12 06	100	—	—	122	50	118	50	—	—	?	—	—	—	—	—	
5	**Sobieszyn**	S. Leśniowski, Ks. A. Borsukiewiez	parafja Sobieszyńska	19/10 06	154	—	—	719	35	715	45	82	—	Sobieszyn	220	100	630	7	30—150	
														Wólka Sobieska	120	—	—	—	—	
														Grabowce	120	—	—	—	—	
														Blizocin	120	—	—	—	—	
														Ulęż	120	—	—	—	—	
														Drążgów	120	—	—	—	—	
6	**Sobienie Jeziory**	A. Vorbrodt, A. Maruś	Sobienie Jeziory i poblizkie wsie	3/10 06	51	51	—	247	50	246	—	—	—	Sobienie Jeziory	104	22	48	24	10—30	
7	**Żelechów**	A. Michałowski, S. Kaliszek	miasto i parafja Żelechów	3/10 06	50	—	—	732	37	496	22	60	—	Żelechów	877	440	—	1	80	
8	**Ryki**	J. Hacewicz, M. Pecyk	parafja Ryki	6/2 07	60	28	—	—	—	—	—	—	—	Ryki (7 pism)	290	50	—	17	20—40	
9	**Maciejowice**	Ks. A. Pleszczyński, S. Moll	parafja Maciejowicka	16/3 07	119	—	1	397	80	47	55	—	—	Maciejowice	286	—	—	6	20—60	
10	**Trojanów**	Ks. F. Wojno, J. Stefaniak		3/10 06	33	—	—	—	—	—	—	—	—	?	—	—	—	—	—	
					893	106	1	3602	64	2461	98	142	—		3741	845	4111	55		
	Powiat Łukowski.																			
1	**Łuków**	S. Szałowski, M. Kamiński	miasto Łuków i sąsiednie wsie	3/10 06	318	—	—	3497	55	3528	50	—	—	Łuków	490	204	1532	8	80—150	
2	**Baczków**	J. Rybecki, P. Żaczek	Baczków	16/3 07	31	—	—	19	50	10	76	—	—	Baczków	52	—	—	—	—	
3	**Kock**	E. hr. Żółtowski, W. Cegielski	osada Kock	6/12 06	56	—	—	222	99	31	06	—	—	Kock	—	—	—	—	—	
					405	—	—	3740	04	3570	32	—	—		542	204	1532	8		
	Powiat Bialski.																			
1	**Biała**	C. Książe Światopełk Mirski, H. Ehrenkreutz	miasto Biała i okolica	3/10 06	147	—	—	4140	20	3796	51	—	—	?	—	—	—	1	160	
2	**Rossosz**	Ks. J. Majsterski, F. Głowacki	osada Rossosz i poblizkie wsie	19/10 06	99	—	—	144	99	43	09	—	—	Rossosz	103	50	241	5	60—70	
3	**Piszczac**	Ks. K. Pabisiewicz, J. Chludziński	osada Piszczac i poblizkie wsie	6/11 06	60	20	—	157	15	106	49	—	—	Piszczac	252	24	73	—	—	
			Do przeniesienia . .		306	20	—	4442	84	3946	09	—	—		355	74	314	6		

№	NAZWA KOŁA	Nazwisko Przewodniczącego i Sekretarza Koła	Zakres działalności Koła	Data notyfikacji Koła	LICZBA CZŁONKÓW: Rzeczywistych	Wspierających	Dożywotnich	Obrót roczny: Wpływy Rb.	Wpływy K.	Wydatki Rb.	Wydatki K.	Liczba dzieci w ochronach	Liczba uczących się w szkołach Macierzy lub subsydjowanych przez Macierz oraz na kursach dla analf.	BIBLIOTEKI i CZYTELNIE: Miejscowość	Tomów	Czytelników	Wydano książek	Odczyty i pogadanki: Liczba odczytów i pogadanek	Liczba słuchaczów na każdym odczycie	UWAGI
			Z przeniesienia . .		306	20	—	4442	34	3946	09	—	—		355	74	314	6	—	
4	Huszcza	Ks. M. Glinka, J. Korzeniowski	Huszcza i poblizkie wsie	5/11 06	77	—	—	—	—	—	—	—	—	?	—	—	—	—	—	
5	Terespol „Nadbużańskie“	W. Kuczyńska, H. Żmigrodzki	Terespol i okoliczne wsie	19/10 06	204	—	—	235	22	235	22	—	—	Terespol	105	183	934	3	30—40	
6	Dołhobrody	W. Jabłoński, H. Kowalczuk		21/12 06	42	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdań
7	Łomazy	Ks. A. Śliwinski, P. Wilbich		21/12 06	30	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
8	Sławatycze	W. Jabłoński, M. Jabłońska		3/10 06	38	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
9	Tuczna	Ks. W. Solnicki, F. Ciemniewski		19/10 06	64	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
10	Worgule	Ks. L. Górniak, M. Szeliska		6/12 06	57	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
					818	20	—	4677	56	4181	31	—	—		460	257	1248	9		
	Powiat Radzyński.																			
1	Radzyń	B. Szlubowski, H. Romocki	parafje Radzyń i Ulan	3/10 06	80	—	—	2035	55	1333	03	—	—	Radzyń	1836	150	5785	2	1000	
2	Drelów*	J. Hukuluk, I. Markowski	wsie Drelów i Łuzki	19/10 06	38	—	—	—	—	—	—	—	—	?	—	—	—	—	—	
3	Międzyrzec	L. Kaznowski, F Szałowski	miasto Międzyrzec	3/10 06	68	79	—	897	13	622	66	—	—	Międzyrzec	702	69	666	3	100—150	Koło otrzymało w darze dom wraz z ogrodem
4	Suchowola	S. Książe Czetwertyński, J Donica	wieś Suchowola i Swierże	3/10 06	113	—	—	359*	—	261*	55	50	—	Suchowola	150	—	—	3	100	
5	Gęś	S. Ławczuk, E. Naumiuk		3/10 06	52	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
6	Komarówka	Ks. J. Rudnicki, Z. Przyjemski		19/10 06	90	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdań
7	Rudzieniec	W. Książe Czetwertyński, I. Swiątkowski		6/11 06	32	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
					573	79	—	3291	68	2217	24	50	—		2688	219	6451	8		
	Powiat Konstantynowski.																			
1	Konstantynów	S. hr. Plater Zyberck, I. Pressen		6/11 06	34	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdania.
2	Hołowczyce „Podlasie“	I. Zaleski, K. Knapiuk	gmina Hołowczyce	3/10 06	32	—	—	200	85	131	99	—	—	?	—	—	—	6	20—110	
3	Janów Podlaski	Ks. K. Dębiński, S. Woydacki	os. Janów Podlaski	3/10 06	91	—	—	—	—	—	—	—	—	?	—	—	—	—	—	
4	Łosice	Ks. P. Kucharski, H. Ostrowski	Łosice	19/10 06	36	—	—	60	—	60	—	—	—	?	—	—	—	—	—	
5	Górki	K. hr. Broel Plater, S. Bądzyński	Górki	3/10 06	89	—	—	—	—	—	—	—	—	Górki	—	—	—	—	—	
6	Huszlew	Ks. S. Zaremba, J. Frankowski	Huszlew	19/10 06	65	—	—	—	—	—	—	—	—	?	—	—	—	—	—	
			Do przeniesienia . .		347	—	—	260	85	191	99	—	—		—	—	—	6		

№	NAZWA KOŁA	Nazwisko Przewodniczącego i Sekretarza Koła	Zakres działalności Koła	Data notyfikacji Koła	LICZBA CZŁONKÓW: Rzeczywistych	Wspierających	Dożywotnich	Obrót roczny: Wpływy Rb.	Wpływy K.	Wydatki Rb.	Wydatki K.	Liczba dzieci w ochronach	Liczba uczących się w szkołach Macierzy lub subsydjowanych przez Macierz oraz na kursach dla analf.	BIBLIOTEKI i CZYTELNIE: Miejscowość	Tomów	Czytelników	Wydano książek	Odczyty i pogadanki: Liczba odczytów i pogadanek	Liczba słuchaczów na każdym odczycie	UWAGI
			Z przeniesienia . .		347	—	—	260	85	191	99	—	—		—	—	—	6	—	
7	**Hadynów**	Ks. E Łyczewski, K. Piekarski		17/11 06	98	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdań
8	**Kornica**	F. Wężyk, A. Gałagus		17/11 06	63	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
9	**Niemojki**	Ks. G. Suski, M. Faytt		19/10 06	83	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
10	**Rusków**	Ks. L. Kalicki, I. Humnicki		19/10 06	47	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
11	**Sarnaki**	Ks. J. Krzeski, M. Tatarzyński		3/10 06	98	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
					736	—	—	260	85	191	99	—	—		—	—	—	6		
	Powiat Włodawski.																			
1	**Włodawa**	K. Domańska, Ks. J. Cyraski	m. Włodawa i par. Włodawska	3/10 06	190	—	—	460	97	499	35	—	—	Włodawa	850	130	270	—	—	
2	**Parczew** *	W. Książe Czetwertyński, H. Kuczyński	Parczew i okolica	3/10 06	225	—	—	—	—	—	—	—	—	?	—	—	—	—	—	
3	**Uhrusk**	M. Polikowski, M. Bielawski	gmina Sobibor	3/10 06	260	—	—	178	—	199	8	—	—	Uhrusk	215	150	215	10	50—100	
4	**Wisznice**	W. Pawłowski, B. Ratajewicz	parafja Wisznice	3/10 06	438	—	1	1223	34	223	49	—	—	Wisznice	610	200	766	15	50—200	
														w Horodyszczu i Dubicy (2 oddziały ruchome)	169	131	590	—	—	
														w Rozwadówce, Mutwicy, Wygnance, Sosnówce i Perechodzie (5 oddziałów ruchomych)	235	70	182	—	—	
5	**Opole**	Ks. Kwoczyński, J. Targoński	parafja Opole	15/1 07	69	—	—	165	50	45	74	—	—	Opole	243	36	84	—	—	
6	**Ostrów**	Ks. J. Kostkowski, J. Suchodolska	os. Ostrów	6/11 06	141	—	—	184	—	—	—	—	—	Ostrów	—	—	—	1	—	
7	**Bruss**	J. Załuska, A. Zielonka		21/12 06	55	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdań
8	**Wereszczyn**	Ks. J. Dąbrowski, S. Kukawski		6/11 06	121	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
					1499	—	1	2211	81	967	66	—	—		2322	717	2107	26		
	Ogółem w całej guberni siedleckiej Kół 62				**6513**	**460**	**3**	**20169**	**44**	**15046**	**97**	**192**	—		**11064**	**2422**	**15909**	**113**		

Gubernia Suwalska

№	NAZWA KOŁA	Nazwisko Przewodniczącego i Sekretarza Koła	Zakres działalności Koła	Data notyfikacji Koła	LICZBA CZŁONKÓW: Rzeczywistych	Wspierających	Dożywotnich	Obrót roczny: Wpływy Rb.	Wpływy K.	Wydatki Rb.	Wydatki K.	Liczba dzieci w ochronach	Liczba uczących się w szkołach Macierzy lub subwencjowanych przez Macierz oraz na kursach dla analf.	BIBLIOTEKI i CZYTELNIE: Miejscowość	Tomów	Czytelników	Wydano książek	Odczyty i pogadanki: Liczba odczytów i pogadanek	Liczba słuchaczów na każdym odczycie	UWAGI
1	**Suwałki**	G. Zabłocki, S. Rechniowski	miasto Suwałki i okolica	3/10 06	205	—	—	1756	56	1756	56	—	319	Suwałki	360	—	—	—	—	
2	**Przerośl**	K. Rachwald, A. Maksimowski	parafja Przerośl	15/1 07	38	—	—	65	—	—	—	—	—	Przerośl	—	—	—	—	—	
3	**Wiżajny**	A. Rekoszowa, A. Nedziński	parafja Wiżajny i część parafji Lubowskiej	21/12 06	91	—	—	183	50	167	25	—	33	Wiżajny (4 pisma)	270	—	340	—	—	
4	**Lipsk** *	Ks. S. Zaleski, W. Smoleński	par.: Lipska, Teolińska, Adamowicka, Silwanowiecka	19/10 06	247	—	—	380	40	62	92	—	—	?	—	—	—	—	—	
5	**Sztabin**	Ks. J. Różkowski, S. Krzeczkowski	par. Sztabin	17/11 06	33	—	—	95	50	94	50	—	63	Sztabin	—	—	—	—	—	
6	**Augustów**	Ks. W. Nowicki, A. Halicki		6/12 06	144	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdania.
7	**Kalwarja**	H. Wańkowiczowa, A. Maćkiewicz	miasto Kalwarja	6/11 06	180	5	—	788	38	702	76	—	36	Kalwarja	1281	89	1128	8	30— 80	
														Lubów	—	—	—	—	—	
8	**Zyzany**	F. Skarzyński, M. Jackowska	osady: Simno, Sereje, Olita, Mirosław, w. Zyzany i okolica	3/10 06	230	—	—	1753	—	1258	—	—	238	Sereje	140	80	165	—	—	
														Mirosław	134	70	200	14	—	
														Olita	220	114	290	—	—	
														Simno	250	240	400	—	—	
9	**Marjampol**	F. Kocieł, Z. Złotnicka	miasto Marjampol	6/12 06	82	17	—	456	35	442	41	—	35	Marjampol	1200	130	2080	—	—	
10	**Sejny**	Ks. R. Jałbrzykowski, J. Barszczewska	miasto Sejny i okolica	6/11 06	148	—	—	397	85	371	18	—	234	Krasnopol	130	130	396	—	—	
														Sejny	—	—	—	—	—	
	Ogółem w całej guberni suwalskiej Kół 10				**1398**	**22**	**—**	**5876**	**54**	**4855**	**58**	**—**	**958**		**3985**	**853**	**4999**	**22**		

№	NAZWA KOŁA	Nazwisko Przewodniczącego i Sekretarza Koła	Zakres działalności Koła	Data notyfikacji Koła	LICZBA CZŁONKÓW: Rzeczywistych	Wspierających	Dożywotnich	Obrót roczny: Wpływy Rb.	Wpływy K.	Wydatki Rb.	Wydatki K.	Liczba dzieci w ochronach	Liczba uczących się w szkołach Macierzy lub subsydjowanych przez Macierz oraz na kursach dla analf.	BIBLIOTEKI i CZYTELNIE: Miejscowość	Tomów	Czytelników	Wydano książek	Odczyty i pogadanki: Liczba odczytów i pogadanek	Liczba słuchaczów na każdym odczycie	UWAGI
	Powiat Błoński.																			
1	**Błonie**	A. Olszewski, J. Gajewski	miasto Błonie i poblizkie wsie	13/9 06	250	—	—	487	—	659	—	80	—	Błonie	150	—	—	—	—	
														Rokitno	—	—	—	—	—	
2	**Brwinów**	W. Członkowski, A. Piętowski	gmina Helenów	13/9 06	101	—	—	1161	27	888	35	48	139	Brwinów	705	81	318	5	50—100	
3	**Grodzisk**	J. Wilczyński, L. Krysiński	osada i gmina Grodzisk	22/8 06	219	27	—	3709	91	2760	53	47	192	Grodzisk	1776	369	12560	10	42—288	Uniwer. Ludowy słuchacz. 22
														„ (dziecinna)	—	98	1116	—	—	
														Jaktorów	—	26	67	—	—	
4	**Mszczonów**	J. Stypiński, M. Flinikowski	Mszczonów i wsie Radziejowice i Skuły	22/8 06	153	—	—	398	06	347	57	69	—	?	—	—	—	30	15—100	
5	**Nadarzyn** *	Ks. A. Pakulski, B. Komierowski	gm. Młochów i parafja Nadarzyn	19/10 06	41	—	—	150	—	63	—	—	202	Nadarzyn	180	40	380	1	40	
6	**Żyrardów**	Ks. K. Biziński, W. Niemczyński	os. Żyrardów i pobl. wsie	30/8 06	445	—	—	2588	62	1886	89	101	1004	Żyrardów	1000	385	965	25	100—400	
														Radziejowice	271	35	150	—	—	
7	**Osuchów**	Ks. J. Pętkowski, J. Stanielewicz	parafja Osuchów	15/1 07	57	—	—	82	35	76	20	—	—	Osuchów	178	118	200	12	80—100	
8	**Milanówek**	S. Zientarski, J. Kochanowski	Milanówek i poblizkie wsie	5/12 06	89	—	—	897	85	703	21	—	71	Grudów	430	—	—	—	—	
9	**Sokołów**	S. Józefowicz, Ks. F. Reczyński		19/10 06	50	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdań
10	**Wiskitki**	K. hr. Sobański, W. Żyżemski		17/11 06	92	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
					1497	27	—	9475	06	7384	75	345	1608		4690	1152	15756	83		
	Powiat Gostyński.																			
1	**Gostynin**	S. Higesberger, Ks. M. Jankowski	Gostynin i okolica	19/10 06	204	4	—	796	95	284	28	20	11	Gostynin	384	102	928	12	20—60	
2	**Radziwie***	W. Jarzyński, P. Tur	parafja Radziwie	17/11 06	67	—	—	132	—	98	24	—	84	?	—	—	—	—	—	
3	**Sanniki**	W. Piasecki, S. Nadolski	Sanniki i najbliższe wsie	6/11 06	80	—	—	208	15	177	82	—	113	Sanniki	345	60	723	16	30—120	
4	**Słubice**	B. Smolski, J. Maziński	gmina Słubice	17/11 06	88	12	—	108	94	76	88	30	44	Słubice	172	34	295	—	—	
5	**Pacyna**	Z. Czarnowski, W. Linke	gmina Pacyna	17/4 07	69	—	—	292	—	30	30	—	—	Gacyna	—	—	—	—	—	
6	**Kiernozia**	Z. Grabska, F. Jurkowski	parafja Kiernozia	1/3 07	131	—	—	—	—	—	—	—	—	Kiernozia	145	60	137	—	—	
7	**Szczawin Kościelny**	J. Zakrzewska, A. Stachurski		5/12 06	80	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdań
8	**Gąbin**	Ks. J. Matulanis, W. Kwiatkowska		19/10 06	159	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
					878	16	—	1538	04	667	52	50	252		1046	256	2083	28		
	Powiat Grójecki.																			
1	**Grójec**	W. Mazurkiewicz, W. Pawłowski	miasto Grójec	22/8 06	136	—	—	1524	02	1299	72	40	110	Grójec	1200	57	1045	—	—	
2	**Błędów**	Ks. A. Myszkowski, L. Sokolnik	parafja Błędów	4/10 06	75	6	—	177	45	114	69	—	—	Błędów	287	74	580	—	—	
			Do przeniesienia . .		211	6	—	1701	47	1414	41	40	110		1487	131	1625	—		

№	NAZWA KOŁA	Nazwisko Przewodniczącego i Sekretarza Koła	Zakres działalności Koła	Data notyfikacji Koła	LICZBA CZŁONKÓW: Rzeczywistych	Wspierających	Dożywotnich	Obrót roczny: Wpływy Rb.	Wpływy K.	Wydatki Rb.	Wydatki K.	Liczba dzieci w ochronach	Liczba uczących się w szkołach Macierzy lub subsydjowanych przez Macierz oraz na kursach dla anal.	BIBLIOTEKI i CZYTELNIE: Miejscowość	Tomów	Czytelników	Wydano książek	Odczyty i pogadanki: Liczba odczytów i pogadanek	Liczba słuchaczów na każdym odczycie	UWAGI
			Z przeniesienia . .		211	6	—	1701	47	1414	41	40	110		1487	131	1625	—		
3	Jasieniec	W. Suski, Ks. J. Rybiński	parafja Jasieniecka	6/12 06	55	—	—	137	04	60	62	—	—	Jasieniec*	252	27	147	—	—	W każdej wsi Koło ma bibl lud. Przy jedn. ochr. urządzono salę zajęć
4	Mogielnica	A. Orlewicz, A. Zielezińska	parafja Mogielnica	19/10 06	203	5	—	511	15	475	95	—	95	Mogielnica	600	1000	3000	11	50—100	
5	Jązgarzew	Ks. L. Pietrzykowski, T Turowski	gmina Jazgarzew	22/8 06	206	-	—	473	12	473	12	197	62	Wólka Pracka	300	—	—	12	50—200	
														Jazgarzew	30	—	—	—	—	
														Chojnów	30	—	—	—	—	
														Głosków	30	—	—	—	—	
6	Petrykozy	A. Sztremer, Z. Sztremer	wieś Petrykozy	6/10 06	61	—	—	94	32	83	32	—	30	?	—	—	—	—	—	
7	Warka	Ks. M. Ciemniewski, J. Biernacki	miasto Warka i poblizkie wsie	4/10 06	85	—	—	151	40	72	42	—	12	Warka	205	40	—	—	—	
8	Wrociszew	Z. Dal-Trozzo, K. Brzeziński	parafja Wrociszew	1/3 07	72	—	—	235	09	63	25	—	—	Zastruże	300	70	—	1	100—150	
9	Konary	K. Godlewski, J. Piekarniak	w. Konary, Podgórzyce i Ostrówek	6/11 06	40	2	—	209	32	207	02	—	110	?	—	—	—	—	—	
10	Belsk	S. Zieliński, S. Nawrocki		9/8 06	54	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdań
11	Dębnowola	Ks. J. Sołtyszewski, J. Słoniewski		6/11 06	30	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdań
					1017	13	—	3512	91	2850	11	237	419		3234	1268	4772	24		
	Powiat Kutnowski.																			
1	Kutno *	A. Troczewski, T. Szymański	miasto Kutno i okolica	22/8 06	206	—	—	754	15	410	58	326	168	Kutno	1260	140	766	8	75—150	
2	Łanięta	F. Łaszczyński, W. Sochaczyński	osada fabryczna Łanięta	30/8 06	47	—	—	901	—	860	60	—	70	?	—	—	—	—	—	
3	Żychlin	Ks. F. Puchalski, H. Liciński.	gmina i parafja Żychlin	6/11 06	189	—	—	700	24	497	98	80	288	?	—	—	—	7	100—150	
4	Sójki	M. Komorowska, A. Komorowska	wieś Sójki	16/3 07	44	—	—	—	—	—	—	—	—	Sójki	220	—	—	—	—	
5	Oporów	A Skarzyński, F. Ziółkowski	Oporów i okoliczne wsie	1/3 07	89	—	—	232	50	147	40	—	130	?	—	—	—	—	—	
6	Bedlno	Ks. M. Wiśniewski, F. Sieramski		17/4 07	33	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdań
7	Krośniewice	K. Kucharski, K. Koniński		15/1 07	146	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdań
8	Gminy Błonie	Ks. W. Walecki, R. Giedych		21/5 07	60	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdań
					814	—	—	2587	89	1916	56	406	656		1480	140	766	15		
	Powiat Łowicki.																			
1	Łowicz	K. Mierzejewski, B. Prokulski	miasto Łowicz i poblizkie wsie	30/8 06	480	—	—	1417	56	1320	48	—	385	Łowicz	1420	550	4260	55	50—80	Ankieta z r. 1906 wykazała: W 1428 rodzinach znajduje się 5246 osób, w tym analfabetów 1619. Na 1788 mężczyzn było analfabetów 500, na 2151 kobiet — 685 i na 1307 dzieci powyżej 7 lat — 434. Liczba uczących się dzieci wynosiła 508. Dzieci, które, umiejąc czytać, nie uczyły się z braku środków było 357. Dorosłych analfabetów, pragnących uczyć się, było 362. Dorosłych, umiejących czytać i pragnących się uczyć, było 326.
			Do przeniesienia . .		480	—	—	1417	56	1320	48	—	385		1420	550	4260	55		

№	NAZWA KOŁA	Nazwisko Przewodniczącego i Sekretarza Koła	Zakres działalności Koła	Data notyfikacji Koła	LICZBA CZŁONKÓW: Rzeczywistych	Wspierających	Dożywotnich	Obrót roczny: Wpływy Rb.	Wpływy K.	Wydatki Rb.	Wydatki K.	Liczba dzieci w ochronach	Liczba uczących się w szkołach Macierzy lub subsydjowanych przez Macierz oraz na kursach dla anal.	BIBLIOTEKI i CZYTELNIE: Miejscowość	Tomów	Czytelników	Wydano książek	Odczyty i pogadanki: Liczba odczytów i pogadanek	Liczba słuchaczów na każdym odczycie	UWAGI
			Z przeniesienia . .		480	—	—	1417	56	1320	48	—	385		1420	550	4260	55	—	
2	Kompina	Ks. J. Niemira, A. Piwnicki	parafja Kompina	6/12 06	45	—	—	45	35	85	—	52	—	Kompina	355	103	167	—	—	
3	Zduny	Ks. J. Garwoliński, K. Nasiłowski	Zduny wraz z okolicznemi ws.	6/11 06	61	—	—	113	20	64	18	27	85	Zduny	204	75	257	6	80—200	
4	Waliszew	M. hr. Łubieński, K. Zalewski	Waliszew oraz okoliczne wsie	17/4 07	37	—	—	48	83	35	85	—	7	Waliszew	169	54	242	—	—	
5	Nieborów	Ks. R. Radliński, K. Borecki	parafja Nieborów	10/1 07	69	9	—	48	83	35	85	—	—	Nieborów	358	69	508	2	40 - 50	
6	Bolimów	J. Twarowski, J. Dobrowolska	gmina Bolimów	6/12 06	101	1	—	252	20	221	11	60	—	Bolimów	30	65?	30	25	20—45	
7	Kocierzew	Ks. W. Kazański, W. Ołdakowski		15/1 07	30	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdań
8	Oszkowice	Ks. F. Marciniak, S. Krygier		10/1 07	39	1	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
					862	11	—	1925	97	1762	47	139	477		2536	916	5464	88		
	Powiat Mińsko-Mazowiecki.																			
1	Mińsk-Mazowiecki	J. Chankowski, E. Sztajerowa	Mińsk-Mazowiecki z przedmieściem Goździk	22/8 06	275	11	1	1683	98	1315	97	—	137	Mińsk-Mazowiecki	1023	162	2539	11	40—160	
2	Cisie *	J. Szyperski, J. Walesiak	Cisie i okoliczne wsie	19/10 06	43	9	—	70	89	62	21	—	86	?	—	—	—	—	—	
3	Jakubów	M. Łuniewska, J. Cudny	gmina Jakubowska	6/11 06	52	—	—	68	—	57	80	60	178	Jakubów	158	—	—	—	—	
4	Karczew	Ks. W. Żaboklicki, L. Miszewski	Karczew, Przewóz i Otwock Mały	13/9 06	131	—	—	675	04	675	04	—	67	?	—	—	—	1	300	
5	Kałuszyn	Ks. J. Rybarkiewicz, R. Kluge	parafja Kałuszyn	6/12 06	79	—	—	208	16	159	31	—	94	Kałuszyn	280	110	693	—	—	
6	Kuflew	Ks. K. Szymański, J. Kalinowski	parafja Kuflew	30/8 06	71	—	—	207	—	429	33	40	138	Kuflew	400	100	900	—	—	Uniwersytet ludowy 138 słuch.
7	Otwock	W. Wroński, E. Kasperowicz	Wille Otwockie	22/8 06	112	—	—	2140	20	1784	50	—	202	Otwock	352	31	107	48	12—82	
8	Świder	S. Starzyński, M. Starzyńska	wsie Świder, Jarosław i Rycice	4/10 06	30	108	—	957	65	805	89	—	69	Świder	220	80	400	—	—	
9	Siennica	H. Hennebergowa J. Rychłowska	os. Siennica i okolica	22/8 06	70	—	—	—	—	—	—	—	180	Siennica	466	101	1412	—	—	
10	Stanisławów	Ks. B. Ziemnicki, W. Kossutowski	parafja Stanisławowska	6/12 06	102	52	—	82	60	63	54	—	105	Stanisławów	400	820	1500	—	—	
11	Dębe-Wielkie	Z. Tabiszewska, E. Kosińska	Dębe-Wielkie i okoliczne wsie	10/1 07	37	—	—	91	83	83	81	—	18	Dębe-Wielkie	620	154	1200	72	10—100	
12	Niedziałka	Ks. M. Karpiński, M Dziugeł		10/2 07	30	—	—	—	—	—	—	—	30	?	—	—	—	—	—	
13	Józefin	L. Supiński, W. Reimann		19/10 06	32	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdań
14	Kołbiel	J. Gorczycki, H. Sawicki		22/8 06	90	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
15	Latowicz	Ks. J Rauba, D. Miklaszewski		5/12 06	52	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
					1206	180	1	6185	35	5437	40	100	1304		3919	1558	8751	132		

№	NAZWA KOŁA	Nazwisko Przewodniczącego i Sekretarza Koła	Zakres działalności Koła	Data notyfikacji Koła	LICZBA CZŁONKÓW: Rzeczywistych	Wspierających	Dożywotnich	Obrót roczny: Wpływy Rb.	Wpływy K.	Wydatki Rb.	Wydatki K.	Liczba dzieci w ochronach	Liczba uczących się w szkołach Macierzy lub subsydjowanych przez Macierz oraz na kursach dla anali.	BIBLIOTEKI i CZYTELNIE: Miejscowość	Tomów	Czytelników	Wydano książek	Odczyty i pogadanki: Liczba odczytów i pogadanek	Liczba słuchaczów na każdym odczycie	UWAGI
	Powiat Nieszawski.																			
1	**Nieszawa**	Ks. A. Urbański, S. Kucharski	Nieszawa i okolica	13/9 06	229	—	—	—	—	—	—	—	90	Nieszawa	450	148	5900	9	80—100	
2	**Aleksandrów-Pograniczny**	Ks. F. Szczygłowski, M. Kudelski	Aleksandrów-Pograniczny i okoliczne wsie	4/10 06	303	—	—	1112	19	741	25	—	668	?	—	—	—	10	50—75	Otrzymano w darze plac pod budowę szkoły.
3	**Ciechocinek** *	I. Dembicki, K. Szymański	Ciechocinek i wsie Aleksandrówka i Piaski	19/10 06	95	—	—	335	35	159	58	—	—	?	—	—	—	—	—	
4	**Piotrków-Kujawski**	A. Boye, J. Riedel	parafja Piotrkowsko-Kujawska	13/9 07	196	7	—	510*	63	295*	62	47	112	Piotrków-Kujawski	866	114	823	24	80—200	
5	**Radziejów** *	Ks. A. Nitecki, J. Głowacki	os. Radziejów i okolica	30/8 06	243	8	—	·	—	—	—	239	124	Radziejów	1211	—	300	12	200—250	
														Szóstka	—	—	—	—	—	
6	**Sadlno**	Ks. Buchalski, S. Loga	parafja Sadlno	19/10 06	180	—	—	540	—	596	—	234	23	Sadlno	400	176	1240	11	50—80	
7	**Służewo** *	Ks. W. Waszak, W. Nowicki	osada Służewo i poblizkie wsie	4/10 06	135	—	—	100	—	55	30	—	155	?	—	—	—	—	—	
8	**Straszewo**	Ks. J. Dratwiński, M. Grodzicka	gmina Straszewo	6/12 06	72	—	—	264	20	162	80	30	20	Straszewo	120	160	—	—	—	
														Koneck	140	110	122	—	—	
9	**Broniszewo** *	Ks. J. Knorr, A. Tabaczyński	parafje Broniszewo i Połajewo	30/8 06	179	65	1	695	50	683	40	206	191	Broniszewo	768	228	952	—	—	
														Połajewo	212	127	350	—	—	
10	**Osięciny**	W. Preiss, Cz. Spryszyński	Osięciny i okoliczne wsie	13/9 06	150	—	—	559*	—	168*	26	206	118	Osięciny	350	80	516	3	45—68	
11	**Bądkowo**	Ks. J. Krajewski, J. Barthel		1/3 07	78	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdań
12	**Bytoń**	Ks. A. Szarecki, N. Andrzejewska		9/8 07	60	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
13	**Mąkoszyn**	Ks. P. Guranowski, J. Sulimierska		21/12 06	58	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
14	**Świerczyn**	M. Górski, E. Karczewska		5/12 06	57	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
					2035	80	1	4116	87	2862	21	962	1501		4517	1143	10203	69		
	Powiat Płoński.																			
1	**Płońsk**	S. Kalinowski, S. Dutkowski	miasto i parafja Płońsk	22/8 06	161	—	—	1109	60	859	31	60	244	Płońsk	742	94	561	3	70—126	
2	**Baboszewo**	Ks. L. Bońkowski, J. Sąchocki	parafja Baboszewo	30/10 06	106	1	—	569	70	471	46	185	22	?	—	—	—	—	—	
3	**Czerwińsk**	T. Wołoszowski, S. Bańkowski	parafja Czerwińsk	6/12 06	81	—	—	198	67	186	39	—	15	Czerwińsk	300	100	400	4	30—40	
4	**Gralewo**	Ks. J. Biały, W. Grapow	parafja Gralewo	4/10 06	206	—	—	171*	10	70*	14	40	53	?	—	—	—	—	—	
5	**Krysk** *	A. Milewski, J. Morawski	parafja Krysk	4/10 06	64	—	—	—	—	—	—	80	—	?	—	—	—	—	—	
6	**Sochocin**	Ks. W. Chabowski, J. Maćkiewicz	parafja Sochocin	4/10 06	168	—	—	—	—	—	—	348	—	Sochocin	—	—	—	—	—	
7	**Pomiechowo**	A. Kowalewski, J. Ciesielski	parafja Pomiechowo	17/11 06	73	—	1	279	—	153	44	—	—	Pomiechowo	498	80	500	—	—	
8	**Kroczewo**	J. Czarnowski, M. Trzciński	parafja Kroczewo	10/1 07	97	—	—	285	58	213	25	30	—	Kroczewo	600	132	980	4	25—40	
			Do przeniesienia . .		956	1	1	2613	65	1953	99	743	334		2140	406	2441	11		

№	NAZWA KOŁA	Nazwisko Przewodniczącego i Sekretarza Koła	Zakres działalności Koła	Data notyfikacji Koła	LICZBA CZŁONKÓW: Rzeczywistych	Wspierających	Dożywotnich	Obrót roczny: Wpływy Rb.	Wpływy K.	Wydatki Rb.	Wydatki K.	Liczba dzieci w ochronach	Liczba uczących się w szkołach Macierzy lub subsydjowanych przez Macierz oraz na kursach dla analf.	BIBLIOTEKI i CZYTELNIE: Miejscowość	Tomów	Czytelników	Wydano książek	Odczyty i pogadanki: Liczba odczytów i pogadanek	Liczba słuchaczów na każdym odczycie	UWAGI
			Z przeniesienia . .		956	1	1	2613	65	1953	99	743	334		2140	406	2441	11		
9	Radzimin	A. Jaworowski, Ks. S. Figielski	parafja Radzimin	10/1 07	61	—	—	181	50	87	80	25	22	Radzimin	300	51	500	15	60—80	
10	Zakroczym	Ks. J. Żaboklicki, Ks. J. Linkiewicz	parafja Zakroczym	21/12 06	69	—	—	120	—	99	20	—	50	Zakroczym	200	75	500	—	—	
11	Grodziec	Ks. A. Morawski, F. Pichała	Grodziec i okoliczne wsie	20/10 06	60	—	—	230	—	203	—	32	--	Grodziec	416	30	—	—	—	
12	Joniec	Z. Dębicki, W. Wiśniewski	parafja Joniec	30/8 06	40	—	—	38	—	12	—	110	—	?	—	—	—	—	—	
13	Kamienica	Ks. F. Jastrzębski, S. Wesołowski	parafja Kamienica	9/10 06	54	—	—	48	50	—	—	147	—	Kamienica	149	—	—	—	—	
14	Nowe-Miasto	J. Czarnowski, M Ciosek		1/3 07	38	8	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdania.
					1278	9	1	3231	65	2355	99	1057	406		3205	562	3441	26		
	Powiat Pułtuski.																			
1	Pułtusk	S. Sulej, L. Gałczyński	miasto Pułtusk	22/8 06	373	—	—	5320*	44	4842*	03	—	858	?	—	—	—	—	—	1 szkoła—progimnazjum klasyczne. 156 ucz.
2	Gzy	Ks. T. Bloch, M. Nasierowski	parafja Gzy	6/11 06	70	—	—	—	—	—	—	—	88	Gzy	50	70	—	—	—	
3	Nasielsk	Dr. W. Stefański, E. Netzel	osada i gmina Nasielsk	22/8 06	174	—	—	1370	10	1307	49	30	98	Nasielsk	1500	603	5600	6	20—200	
4	Wyszków	K. Skarzyński, Dr. T. Stępnicki	os. Wyszków i wsie Rybno i Rybienko	22/8 06	149	—	—	1011	10	899	57	34	151	Wyszków	1250	456	3000	1	200—250	
5	Zegrze	Książe Fr. Radziwiłł, W. Sławiński	parafja Zegrze	30/8 06	68	—	—	402	16	176	93	—	—	Wola Kiełpińska	134	35	70	12	20—50	
6	Serock	Ks. J. Milewski, E. Smyjewski	osada Serock	13/9 06	157	—	—	866	44	866	44	48	75	?	—	—	—	—	—	
7	Pniewo	J. Tańska, W. Pisarski	wieś Pniewo	1/6 07	70	—	—	—	—	—	—	—	—	Pniewo	500	—	—	—	—	
8	Pokrzywnica	C. Winnicka, Ks A. Zaleski	Pokrzywnica i okoliczne wsie	21/12 06	55	—	—	94	60	86	50	—	—	Pokrzywnica	166	200	530	5	20—30	
9	Przewodowo	H. Ponikiewski, S. Rogalewski	parafja Przewodowo	6/11 06	37	—	—	76	55	76	55	-	108	Przewodowo	124	80	124	8	15—40	
10	Kacice	B. Pardo, Z. Sołtysiakówna		17/11 06	40	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdań
11	Smogorzewo	Książe Fr. Radziwiłł, W. Maciaszek		6/11 06	38	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
12	Winnica	M. Tański, F. Karkowski		17/11 06	62	10	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
					1293	10	—	9141	39	8255	51	112	1378		3724	1444	9324	32		
	Powiat Radzymiński.																			
1	Radzymin	S. Ambrożewicz, T. Burtatowski	Radzymin i poblizkie wsie	22/8 06	88	—	—	130	20	30	46	—	107	?	—	—	—	15	40—70	
2	Jadów	Z. hr. Zamoyski, Br. Babczyńska	parafja i gmina Jadów	13/19 06	325	34	—	1937	98	1249	90	—	237	Jadów Łochów	250 362	100 200	1000 3039	— —	— —	
			Do przeniesienia . .		413	34	—	2068	18	1280	36	—	344		612	300	4039	15		

№	NAZWA KOŁA	Nazwisko Przewodniczącego i Sekretarza Koła	Zakres działalności Koła	Data notyfikacji Koła	LICZBA CZŁONKÓW: Rzeczywistych	Wspierających	Dożywotnich	Obrót roczny: Wpływy Rb.	Wpływy K.	Wydatki Rb.	Wydatki K.	Liczba dzieci w ochronach	Liczba uczących się w szkołach Macierzy lub subsydjowanych przez Macierz oraz na kursach dla anal.	BIBLIOTEKI i CZYTELNIE: Miejscowość	Tomów	Czytelników	Wydano książek	Odczyty i pogadanki: Liczba odczytów i pogadanek	Liczba słuchaczów na każdym odczycie	UWAGI
			Z przeniesienia . .		413	34	—	2068	18	1280	36	—	344		612	300	4039	15		
3	Kamieńczyk	Ks. L. Budziszewski, J. Światłowski	osada i gmina Kamieńczyk	19/10 06	120	5	—	194	50	115	15	—	—	Kamieńczyk	475	—	1617	—	—	
4	Nadma *	J. Król, J. Wytrychowski	wieś Nadma	19/10 06	82	—	—	82	—	8	20	—	71	?	—	—	—	—	—	
5	Poświętne	Ks. F. Sadowski, B. Enskajt	parafja Cygów	17/11 06	90	—	—	413	25	774	28	—	75	?	—	—	—	3	—	
6	Wołomin	M. Koralkiewiczowa, L. Klepacki	Wołomin i poblizkie wsie	4/10 06	75	—	—	118	50	76	50	—	35	Wołomin	150	127	300	—	—	
7	Kobełka	J. Orszagh, A. Waś	wieś Kobełka	6/11 06	55	8	—	68	—	13	70	—	—	?	—	—	—	—	—	
8	Tłuszcz	Ks. S. Kuczyński, W. Wdziekoński	Tłuszcz i poblizkie wsie	30/8 06	111	—	—	640	86	530	96	—	63	Tłuszcz	312	87	1276	—	—	
9	Niegów	Ks. J. Kiełduszys, J. Waśniewski	parafja Niegów	7/5 07	76	—	—	113	50	113	50	—	—	Niegów (14 pism)	—	—	—	—	—	
10	Dobre	M. Omiński, F. Kominek		15/1 07	61	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdania
11	Zagościniec	Z. Szremowicz, K. Szremowicz	wieś Zagościniec	17/11 06	50	—	—	—	—	—	—	—	54	?	—	—	—	—	—	Koło otrzymało w darze ½ morgi ziemi pod budowę szkoły
					1133	47	—	3698	79	2912	65	—	642		1549	514	7232	18		
	Powiat Skierniewicki.																			
1	Skierniewice	W. Woycicki, J. Pajda	m. Skierniewice i okolica	22/8 06	279	—	—	1260	20	888	95	—	366	Skierniewice	—	—	—	2	70—80	
2	Płyćwia	K. Skopiński, W. Gajęcki	Płyćwia i poblizkie wsie	19/10 06	65	—	—	124	20	76	59	—	—	Płyćwia	260	52	180	12	30—60	
3	Trzcianna	F. Głowacki, H. Drewnowska	wsie: Trzcianna, Adamów i Prandotów	4/10 06	54	23	—	203	01	185	95	—	81	?	—	—	—	6	30—40	
4	Suliszew	F. Daszkowska, L. Daszkowski	wieś Suliszew	4/10 06	38	—	—	101	15	101	15	—	46	?	—	—	—	2	40—60	
5	Franciszkany	Ks. Cz. Skomorowski, A. Kieller	wieś Franciszkany	5/12 06	66	—	—	—	—	—	—	—	80	Franciszkany	—	—	—	—	—	
6	Białynin	Ks. S. Skomorowski, F. Gruchała	wieś Białynin	19/10 06	69	—	—	—	—	—	—	—	—	Białynin	240	78	654	8	40—50	
7	Głuchów	Ks. E. Szczotrowski, J. Lach	parafja Głuchów	1/3 07	85	27	—	—	—	—	—	—	32	Głuchów	266	97	—	10	60—100	
8	Jeruzal	W. Klimkiewicz, A. Kowalewski		17/11 06	53	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdania
					709	50	—	1688	56	1252	64	—	605		766	227	834	40		
	Powiat Sochaczewski.																			
1	Sochaczew	W. Smoleński, M. Czarnecki	Sochaczew i okolica	22/8 06	302	22	—	5873	69	5894	72	246	303	Sochaczew	—	—	—	—	—	Szkoła 4 klasowa
2	Orły	W. Przybylski, A. Dickson	wsie: Orły, Strzyżewo i Nowe Mostki	6/2 07	30	—	—	—	—	—	—	25	—	?	—	—	—	—	—	
3	Młodzieszyn	Ks. K. Kopański, J. Migdalski	Młodzieszyn i Biała-Góra	1/3 07	80	—	—	341	95	262	70	28	—	Młodzieszyn	298	52	561	—	—	
			Do przeniesienia . .		412	22	—	6215	64	6157	42	299	303		298	52	561	—		

№	NAZWA KOŁA	Nazwisko Przewodniczącego i Sekretarza Koła	Zakres działalności Koła	Data notyfikacji Koła	LICZBA CZŁONKÓW: Rzeczywistych	Wspierających	Dożywotnich	Obrót roczny: Wpływy Rb.	Wpływy K.	Wydatki Rb.	Wydatki K.	Liczba dzieci w ochronach	Liczba uczących się w szkołach Macierzy lub subsydjowanych przez Macierz oraz na kursach dla analf.	BIBLIOTEKI i CZYTELNIE: Miejscowość	Tomów	Czytelników	Wydano książek	Odczyty i pogadanki: Liczba odczytów i pogadanek	Liczba słuchaczów na każdym odczycie	UWAGI
			Z przeniesienia . .		412	22	—	6215	64	6157	42	299	303		298	52	561	—		
4	**Oryszew**	S. Woyzbun, R. Stróżewski	wieś Oryszew	6/11 06	37	3	—	—	—	—	—	—	80	?	—	—	—	1	150	
5	**Łasice**	J. Jakubowski, J. Gecomski	wieś Łasice	1/3 07	36	—	—	—	—	—	—	58	—	?	—	—	—	—	--	
6	**Kromnów**	F. Brynta, B. Morawska	wieś Kromnów	6/11 06	34	—	—	—	—	—	—	18	—	?	—	—	—	—	—	
					519	25	—	6215	64	6157	42	375	383		298	52	561	1		
	Powiat Warszawski.																			
1	**Czerniaków**	Ks. M. Kominek, A. Antoszczuk	parafja Czerniaków	17/11 06	140	2	—	794	61	868	60	30	285	Czerniaków	977	45	500	1	100	
														Sielce	500	120	—	—	—	
														Siekierki	—	—	—	—	—	
2	**Jabłonna**	Ks. A. Lipski, L. Kluźniak	wieś Jabłonna	4/10 06	233	—	—	918	97	897	60	—	114	Jabłonna	791	218	2766	—	—	
3	**Okuniew**	T. Chrostowski, W. Lański	osada Okuniew	17/11 06	61	—		160	08	139	30	—	40	Okuniew	397	48	500	—	—	
4	**Piaseczno**	W. Starzeński. G. Hoffman	osada Piaseczno	30/8 06	63	2	—	308	—	135	02	—	24	Piaseczno	244	—	—	—	—	
5	**Pruszków**	W. Zaremba, A. Makowski	Pruszków i okolica	22/8 06	178	—	—	1223	54	1135	76	150	55	?	—	—	—	5	100—150	Uniwersytet ludowy. słuch. 106
6	**Rembertów**	K. Lewiński, S. Cyrański	Rembertów i poblizkie wsie	6/11 06	48	30	—	251	37	251	40	—	50	?	—	—	—	—	—	
7	**Słomczyn** *	Ks. W. Tymieniecki, K. Okęcki	parafja Słomczyn	19/10 06	174	—	—	1744	60	1742	31	—	342	Słomczyn	1000	—	—	—	—	
														Konstancin	300	—	—	—	—	
8	**Zaborów**	Z. Goldstand, A. Wajnert	Zaborów i poblizkie wsie	15/1 07	96	—	—	63	75	55	44	—	58	Zaborów	96	39	—	—	—	
9	**Marki**	Ks. J. Dąbrowski, F. Stankiewicz	Marki i okolica	4/10 06	333	—	--	809	80	785	02	312	63	?	—	—	—	3	60—80	
10	**Ołtarzew**	Ks. J. Szczucki. K. Rodkiewicz	wsie Ołtarzew, Ożarów i Kopki	9/8 06	116	—	1	511	50	272	91	—	91	Ołtarzew	400	—	—	—	—	
11	**Borzęcin**	Ks. W. Kietliński, L. Trojanowski		6/2 07	67	10	—	—	—	—	—	=	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdań
12	**Lewinów**	F. Lankajtes, D. Rebandel		17/4 07	34	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
13	**Nowe-Brudno**	Z. Kwapiński, W. Doberski		21/12 06	30	40	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
14	**Słodowiec**	J. Łazarowicz, K. Jarrówna		4/10 06	92	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
15	**Wieliszew**	W. Borzuchowski, Ks. Mioduszewski		19/10 06	75	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
16	**Wilanów**	Ks. H. Trawiński, K. Przecławski		16/3 07	102	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
					1842	84	1	6786	22	6283	36	492	1122		4705	470	3766	9		
	Powiat Włocławski.																			
1	**Włocławek**	M. Bobiński, L. Wencel	miasto Włocławek	22/8 06	640	8	—	3482	03	2926	81	—	475	?	—	--	—	—	—	
2	**Brześć-Kujawski***	Ks. S. Kuliński, S. Chwiłowicz	parafja Brześć-Kujawski	30/8 06	221	—	—	489	—	432	46	80	226	Brześć-Kujawski	765	336	2676	8	250—300	
			Do przeniesienia . .		861	8	—	3971	03	3359	27	80	701		765	336	2676	8		

№	NAZWA KOŁA	Nazwisko Przewodniczącego i Sekretarza Koła	Zakres działalności Koła	Data notyfikacji Koła	LICZBA CZŁONKÓW: Rzeczywistych	Wspierających	Dożywotnich	Obrót roczny: Wpływy Rb.	Wpływy K.	Wydatki Rb.	Wydatki K.	Liczba dzieci w ochronach	Liczba uczących się w szkołach Macierzy lub subsydjowanych przez Macierz oraz na kursach dla analf.	BIBLIOTEKI i CZYTELNIE: Miejscowość	Tomów	Czytelników	Wydano książek	Odczyty i pogadanki: Liczba odczytów i pogadanek	Liczba słuchaczów na każdym odczycie	UWAGI
			Z przeniesienia . .		861	8	—	3971	03	3359	27	80	701		7 65	336	2676	8		
3	**Chodecz**	Jan Karpiński, Dr. S. Kunczyński	osada Chodecz i okolica	19/10 06	142	—	—	469	67	456	71	—	83	Chodecz	1064	278	4380	12	80—150	
4	**Kępiny**	A. Górski, J. Gliszczyński,	przedmieście Kępiny i gm. Łęg	6/11 06	180	—	—	995	—	995	—	535	—	?	—	—	—	—	—	
5	**Kruszyn** *	Ks. W. Wrzaliński, J. Woyda	parafja Kruszyn	30/8 06	76	1	—	243	70	219	96	40	112	Kruszyn	500	100	320	—	—	
6	**Kowal**	Ks. S. Jackowski, S. Tyborowski	Kowal i poblizkie wsie	30/8 06	126	—	—	366	23	286	37	60	29	Kowal	49 0	640	896	4	80—100	
7	**Lubraniec**	Ks. S. Muznerowski, J. Woźnicki	gmina Piaski	22/8 06	104	—	—	504	38	499	55	100	—	Lubraniec	7 45	96	4320	—	—	
8	**Lubień**	J. Waliszewski, Ks. A. Ratyński	parafje: Lubień i Białotarsk	30/9 06	110	—	—	254	30	308	75	268	147	Lubień	800	190	1330	27	200—500	
9	**Przedecz** *	Ks J. Ornastowski, S. Rybicki	parafja Przedecz	19/10 06	108	12	—	222	50	49	78	—	—	Przedecz	160	78	152	8	36—45	
10	**Śmiłowice** *	H. Racięcka, Dr. J. Gabriel	parafja Śmiłowice	13/9 06	105	—	—	130	—	127	22	—	—	Śmiłowice	170	31	130	1	60	
11	**Wieniec**	Baron L. Kronenberg. M. Młodowska	parafja Wieniec	6/11 06	159	—	—	378	78	270	18	—	226	Wieniec	6 00	186	987	5	120—160	
12	**Krzywa-Góra**	J. Leszczyński, S. Rajca	Krzywa-Góra i poblizkie wsie	6/12 06	110	3	—	—	—	—	—	126	—	Krzywa-Góra	360	160	1600	3	100—140	
13	**Choceń**	Z. Ostrowski, T. Białecki	parafja Choceń	10/1 07	84	26	—	—	—	—	—	105	—	Choceń	3 04	240	240	—	—	
14	**Kłubka**	K. Wieszczycki, A. Batorowicz	gmina Kłubka	4/10 06	123	—	—	187	35	81	61	—	67	Kłubka	508	128	1000	1	45—60	
15	**Dąbie**	Ks. H. Koławski, J. Szajewski		5/12 06	37	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdań
16	**Józefowo**	A. Górski, F. Ruczewski		6/2 07	38	—	—	—	—	—	—	—	-		—	—	—	—	—	
					2363	50	—	7722	94	6654	40	1314	1365		6466	2463	18031	69		
			Ogółem w całej guberni warszawskiej Kół 157		**17446**	**602**	**4**	**67827**	**28**	**56752**	**99**	**5589**	**12118**		**42135**	**12165**	**90984**	**634**		

№	NAZWA KOŁA	Nazwisko przewodniczącego i sekretarza Koła	Terytorjum działalnościai Kół	Data notyfikacji Koła	LICZBA CZŁONKÓW: Rzeczywistych	Wspierających	Dożywotnich	Obrót roczny: Wpływy Rb.	Wpływy K.	Wydatki Rb.	Wydatki K.	Liczba dzieci w ochronach	Liczba uczących się w szkołach Macierzy lub subsydjowanych przez Macierz oraz na kursach dla analf.	BIBLIOTEKI i CZYTELNIE: Miejscowość	Tomów	Czytelników	Wydano książek	Odczyty i pogadanki: Liczba odczytów i pogadanek	Liczba słuchaczów na każdym odczycie	UWAGI
1	Mokotowskie	K. Olszowski, E. Rudowski	Przedmieście Mokotów	9/8 06	118	—	—	4555	25	4426	17	—	400	?	—	—	—	—	—	
2	Średniej Szkoły Miejskiej	S. Kontkiewicz, A. Osuchowski	Warszawa	9/8 06	109	—	4	8762	—	3848	94	—	185	?	—	—	—	—	—	
3	Opieki Ubog. Powiśla	M. Kucharzewska, F. Kucharzewski	?	9/8 06	35	—	—	1241	90	1002	08	—	49	?	—	—	—	—	—	
4	Praskie	Dr. J. Gromadzki, Dr. K. Ostaszewski	Praga	9/8 06	800	—	—	—	—	—	—	—	640	ul. Kępna	1500	200	600	6	50—60	
5	Dzielnicy Północno-Zachodniej	J. Serkowski, Dr. J. Zawadzki	Cyrkuły III, IV i V	9/8 06	250	274	—	4804	09	4259	29	—	850	ul. Leszno 88	1000	585	—	—	—	
6	Dzieln. Staromiejsk.	J. Kamiński, L. Grosse	Cyrkuły I, II i część IV	9/8 06	75	206	3	4918	33	4764	50	—	230	?	—	—	—	—	—	
7	Im. St. Jachowicza*	W. Bouffałowa, J. Eberhardt	Cyrkuł X bez powiśla	9/8 06	72	—	—	1424	15	1406	50	—	74	ul Polna 42	123	—	—	—	—	
8	Uniwersytetu Ludow.	A. Jaczynowski, A. Kuliński	m. Warszawa z przedmieściami	9/8 06	290	240	—	10830	42	9930	07	—	3879	ul. Bracka 18	1500	700	2000	28	295	
9	Górnego Powiśla	J. Oszkowski, M. Sonnenberg	ul. Piękna od Ujazdowskiej do Górnej, Górna, Rozbrat, Fabryczna, Mączna, Przemysłowa, Czerniakowska od rogatek do Górnej i Parkowa	15/1 07	56	53	—	306	45	304	08	—	53	?	—	—	—	—	—	
10	Szkoły Rzemieślników Warszaw.	Wł. Łazarski, R. Franke	Warszawa	17/11 06	708	42	—	4925	11	3892	65	—	352	?	220	330	—	7	19—40	Zapoczątk. wykłady wiecz. ze specjalności rzemiksln. słuchaczy 90
11	I Koło Powiśla	W. Brygiewicz, J. Muszyński	Powiśle od Zjazdu do Alei Jerozolimskich	9/8 06	168	—	—	6456	14	5051	79	—	418	ul. Topiel 5	1652	100	—	—	—	
12	Zawodow. Wykształcenia Ślusarzy i Pokr. Rzemiosł	A. Mencel, M. Szudrawski	Warszawa	17/4 07	93	—	—	—	—	—	—	—	—	?	—	—	—	—	—	Opracowało program kursów zawodowych dla ślusarzy
13	Koleżeńskie	B. Michalski, E. Młodzianowski	Warszawa	17/11 06	590	—	—	1088	91	1013	73	—	60	?	—	—	—	—	—	
14	Wioślarskie	L. Kobyłecki, A. Jaczynowski	Warszawa	9/8 06	312	—	—	3190	46	3040	69	—	54	ul. Dobra 31	1020	130	1654	—	—	
15	Nauczania Dorosłych Analfabetów	W. Klawer, A. Kurnatowski	Warszawa	9/8 06	174	—	—	2517	47	2415	27	—	—	?	—	—	—	—	—	
16	Panien	J. Jastrzębska, J. Domaszewska	Cyrkuł IX	9/8 06	230	—	—	1969	50	1963	55	—	151	?	650	—	—	4	15—60	
17	Im. Stan. Staszica	R. Jaworski, H. Mojkowski	Cyrkuły VI i VIII	9/8 06	310	826	—	6646	41	4848	86	175	457	ul. Pańska 66	700	—	—	—	—	
18	Środkowego Powiśla	W. hr. Krasińska, H. Wizbekówna	Powiśle od Al. Jerozolimskich do Pięknej, Górnej i Mącznej	17/1 07	71	—	—	2341	39	1955	15	—	137	?	—	—	—	10	40—80	
19	I Koło Dzielnicy Wolskiej	Dr. F. Kowalski. M. Dzierżanowska	Cyrkuł VII i przedmieścia: Wola, Koło i Czyste	9/8 06	250	730	2	8520	29	7549	37	—	768	ul. Wolska 34	1500	112	3348	—	—	
20	Budowlane	M. Tołwiński, F. Lilpop		21/12 06	95	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdań
21	Lekarskie	Dr. S. Hassewicz, Dr. I. Świętochowski		9/8 06	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	
			Do przeniesienia . .		4806	2331	9	74498	27	61672	69	175	8757		9865	2157	7602	55		

№	NAZWA KOŁA	Nazwisko przewodniczącego i sekretarza Koła	Terytorjum działalności Koła	Data notyfikacji Koła	LICZBA CZŁONKÓW Rzeczywistych	Wspierających	Dożywotnich	Obrót roczny Wpływy Rb.	Wpływy K.	Wydatki Rb.	Wydatki K.	Liczba dzieci w ochronach	Liczba uczących się w szkołach Macierzy lub subsydjowanych przez Macierz oraz na kursach dla analf.	BIBLIOTEKI i CZYTELNIE Miejscowość	Tomów	Czytelników	Wydano książek	Odczyty i pogadanki Liczba odczytów i pogadanek	Liczba słuchaczów na każdym odczycie	UWAGI
			Z przeniesienia . .		4806	2331	9	74498	27	61672	69	175	8757		9865	2157	7602	55	—	
22	**Seminarjum dla Nauczycielek Ludow.**	A. Walicka M. Kłuskiewiczówna		15/1 07	283	149	—	—	—	—	—	—	25		—	—	—	—	—	Koło popiera seminarjum dla nauczycielek ludowych
23	**Uczelni Elementarnych dla Rzemieślników**	W. Żółtowski, S. Magnus	Warszawa	4/10 06	115	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdania
24	**Saska Kępa**	J. Glass, M. Lewandowski	Saska Kępa	30/8 06	44	40	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdania
25	**Śródmieścia**	W. Krypski, Ks. R. Pozowski	Cyrkuły XI, X bez Powiśla i część XIII	9/8 06	756	2500	1	14632	63	14284	40	—	1492	ul. Piękna 52	3405	—	—	—	—	
26	**Szkółki Elementarnej w Dzieln. Wolskiej**	Srebrny Przyrembel		9/8 06	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	Nie nadesłano sprawozdania
			Ogółem w Warszawie Kół 26.		**6004**	**5020**	**10**	**89130**	**90**	**75957**	**09**	**175**	**10274**		**13270**	**2157**	**7602**	**55**		

Ogólne zestawienie

	Liczba Kół																
Gubernia Kaliska	76	9068	521	7	34360	24	21877	73	3209	5724		28475	5126	38884	300		
„ Kielecka	60	7757	389	7	21939	69	16106	65	345	3238		14415	4358	30155	378		
„ Lubelska	110	15444	936	15	36183	34	30752	51	788	6726		28261	7801	50387	194		
„ Łomżyńska . . .	62	6857	418	1	13192	83	8857	47	110	4015		10357	3907	49768	162		
„ Piotrkowska . . .	82	20009	290	4	71474	40	54576	79	1512	8934		32132	6625	51945	212		
„ Płocka	81	8612	401	5	21629	16	15423	43	2379	3690		18171	4633	28212	346		
„ Radomska . . .	55	7505	579	34	41211	40	25621	66	102	3401		19706	5867	31699	292		
„ Siedlecka . . .	62	6513	460	3	20169	44	15046	97	192	—		11064	2422	15909	113		
„ Suwalska . . .	10	1398	22	—	5876	54	4855	58	—	958		3985	853	4999	22		
„ Warszawska . . .	157	17446	602	4	67827	28	56752	99	5589	12118		42135	12165	90984	634		
Miasto Warszawa	26	6004	5020	10	89130	90	75957	09	175	10274		13270	2157	7602	55		
Zarząd Główny (wpływy łącznie z Darem)					387677	98	72708	53	—	2830		—	—	—	—		
Ogółem w całem Królestwie Polskiem . . .	**781**	**106613**	**9638**	**90**	**810673**	**20**	**398537**	**40**	**14401**	**61908**		**221971**	**55914**	**400544**	**2708**		

Sprawozdanie finansowe

za 1906/7 rok.

(W roku 1906/7 rachunki były zamykane 2 razy: 31 grudnia 1906 r. i 30 czerwca 1907 r.)

Ogólne zestawienie wpływów i wydatków Zarządu Głównego P. M. S.

za czas od 24 Maja 1905 r. t. j. od początku istnienia do d. 1 Lipca 1907 r.

		RUBLE i KOPIEJKI.					
	WPŁYWY.						
1	Za czas od 24 Maja 1905 r. do 1 Lipca 1906 r:						
	a) Podług bilansu z d. 1 Lipca 1906 r. . . .			55.386	67		
	b) Dary i ruchomości, które nie były wprowadzone do bilansu 1 Lipca 1906 r. . .			4.072	35	59.459	02
2	Za rok 1906/7:						
	a) I-sze półrocze od 1 Lipca do 31 Grudnia 1906 r. łącznie z pozostałością z poprzedniego okresu rachunkowego	72.125	64				
	Wyłączając ową pozostałość	32.395	61				
	Wpływy za I-e półrocze 1906/7 r.			39.730	03		
	b) II-gie półrocze od 1 Stycznia do 1 Lipca 1907 r. łącznie z pozostałością z poprzedniego okresu rachunkowego	396.458	51				
	Wyłączając ową pozostałość	48.510	56				
	Wpływy za II-gie półrocze 1906/7 r.			347.947	95		
	Razem wpływy za 1906/7 rok					387.677	98
	Ogółem wpływy od 24 Maja 1905 r. d. 1 Lipca 1907 r.					447.137	—
	WYDATKI.						
1	Za czas od 24 Maja 1905 r. do 1 Lipca 1906 r.			27.063	41		
2	Za rok 1906/7:						
	a) I-sze półrocze od 1 Lipca do 31 Grudnia 1906 r.	23.615	08				
	b) II-gie półrocze od 1 Stycznia do 1 Lipca 1907 r.	49.093	45	72.708	53		
	Ogółem wydatki do 1 Lipca 1907 r.					99.771	94
	Pozostaje wpływów na d. 1 Lipca 1907 r.					347.365	06

Wpływy i wydatki od 1 Lipca do 31 Grudnia 1906 r.

WPŁYWY:	RUBLE	KOPIEJKI
Kapitał żelazny im. A. Hersego	1505	—
Kapitał Obrotowy	30890	61
Ofiary Jednorazowe	25139	74
Ofiary Perjodyczne	3210	70
Kursy Pedagogiczne	20	—
Szkoły Zarządu Głównego	2075	21
Sprzedaż Kart M. S. K. P.	502	60
Koła	1811	18
Puszki-Skarbonki	167	94
Odsetki Kół P. M. S.	618	12
Dary	1615	36
Ruchomości	528	22
Koszty Ogólne	674	20
Różni	1110	95
Szkoła Ochroniarek	250	—
Seminarjum dla nauczycielek imienia E. Orzeszkowej	1058	75
Procenty	947	06
	72125	64

WYDATKI:	RUBLE	KOPIEJKI		
Kapitał Obrotowy	1309	20		
Ofiary Jednorazowe	52	50		
Kursy Pedagogiczne	4700	—		
Szkoły Zarządu Głównego	6585	43		
Koła	636	93		
Koszty Ogólne	2750	63		
Personel	2477	—		
Zapomogi Zarządu Głównego	5000	—		
Wydział Oświaty Ludowej	103	39	23615	08
Pozostałość wpływów na 31 Grudnia 1906 r.			48510	56
			72125	64

Bilans w dniu 31 Grudnia 1906 r.

STAN CZYNNY:		
Bank Handlowy w Warszawie	39641	52
Pożyczki	600	—
Ruchomości	6590	34
Zaliczenia	133	70
Depozyty Papierów Procentowych	1308	75
Okręgi	75	—
Kasa	161	25
	48510	56

STAN BIERNY:				
Kapitał żelazny im. A. Hersego	1505	—		
Kapitał Obrotowy (w tem 6590,34 ruchomości)	30245	38	31750	38
Kursy Pedagogiczne	5320	—		
Zapomogi Zarządu Głównego	2955	93		
Koła	1174	25		
Wydział Oświaty Ludowej	396	61		
Muzeum Szkolne	3000	—		
Różni	1110	95		
Szkoła Ochroniarek	250	—		
Seminarjum dla nauczycielek im. E. Orzeszkowej	2552	44	16760	18
			48510	56

Wpływy i wydatki od 1 Stycznia do 30 Czerwca 1907 r.

WPŁYWY:	RUBLE	KOPIEJKI	RUBLE	KOPIEJKI
Kapitał żelazny im. A. Hersego	1505	—		
Kapitał żelazny im. K. Szlenkera	88200	—		
Kapitał żelazny Seminarjum dla nauczycieli ludowych w Ursynowie	25000	—	114705	—
Kapitał Obrotowy			33290	22
Zapomogi Zarządu Głównego			3455	93
Szkoły Zarządu Głównego			3084	98
„ T-wa Kredytowego m. Warszawy			11000	—
Szkoła Ochroniarek			509	30
„ im. A. Mickiewicza			14647	94
Seminarjum dla nauczycielek im. Elizy Orzeszkowej			4025	24
Kursy Pedagogiczne			5445	—
Wydział Oświaty Ludowej			2373	31
Muzeum Szkolne			3941	47
Koszty Ogólne			836	17
Ofiary z Ameryki			3543	07
„ Perjodyczne			2178	58
„ Jednorazowe			16896	36
Odsetki Kół P. M. S.			6860	51
Różni			2493	44
Puszki-Skarbonki			773	05
Sprzedaż Kart M. S. K. P.			108	25
Dary			2139	97
Koła			2206	89
Pocztówki			261	41
Marki			126	35
Procenty			2719	87
Ruchomości			85	30
Dar Narodowy 3 Maja			158750	90
			396458	51

WYDATKI:	RUBLE	KOPIEJKI	RUBLE	KOPIEJKI
Kapitał Obrotowy			264	44
Zapomogi Zarządu Głównego			11184	18
Szkoły Zarządu Głównego			8276	23
Kursy Pedagogiczne			5819	35
„ w Pszczelinie			477	52
Wydział Organizacyjno-Statystyczny			1042	17
„ Oświaty Ludowej			3215	40
Muzeum Szkolne			3117	75
Koszty Ogólne			3949	77
Personel			4133	80
Ofiary z Ameryki			184	66
„ Jednorazowe			247	—
Odsetki Kół P. M. S.			101	02
Różni			1197	97
Puszki-Skarbonki			3	50
Dary			135	—
Koła			1030	70
Pocztówki			1209	22
Marki			350	—
Depozyty Papierów Procentowych			185	37
Dar Narodowy 3 Maja			2968	40
			49093	45
Pozostałość wpływów na dzień 30 Czerwca 1907 r.			347365	06
			396458	51

Bilans w dniu 30 Czerwca 1907 r.

STAN CZYNNY:				
Kasa			784	51
Bank Handlowy w Warszawie			15208	70
Pożyczki			900	—
Depozyty Papierów Procentowych			90858	25
Zaliczenia			668	12
Okręgi			98	75
Różni			5	23
Pocztówki			947	81
Marki			223	65
Dar Narodowy 3 Maja			11400	15
Ruchomości			9418	94
Muzeum Szkolne			2	60
Rachunki Przechodnie			216848	36
			347365	06

STAN BIERNY:					
Kapitał żelazny im. A. Hersego	1505.—				
„ „ im. K. Szlenkera	88200.—				
„ „ Seminarjum w Ursynowie	25000.—		114705	—	
Kapitał Obrotowy (w tem rb. 9418.94 ruchomości)			34585	43	149290 43
Szkoły Tow. Kredytowego m. Warszawy			11000	—	
Szkoła Ochroniarek			2258	54	
„ im. A. Mickiewicza			15065	31	
Seminarjum dla nauczycielek im. E. Orzeszkowej			8006	35	
Kursy Pedagogiczne			125	65	
Kursy w Pszczelinie			372	48	
Wydział Oświaty Ludowej			146	91	
Dar Narodowy 3 Maja			155782	50	
Zapomogi Zarządu Głównego			2840	—	
Koła			1176	19	
Różni			1300	70	198074 63
					347365 06

Rachunki Szczegółowe.

PRZYCHÓD — **R-k Kapitał żelaz-**

1906	1 Lipca. Wpłacono					1505	—

R-k Kapitał żelazny

1907	20 Stycznia. Dar pani Karolowej Szlenkerowej w 4 1/2 % Listach Zastawnych T-wa Kredytowego Ziemskiego nominalnej wartości 100000, licząc po 88,20 za 100					88200	—

R-k Kapitał żelazny Seminarjum dla

1907	30 Czerwca. Z funduszów seminarjum, jako kapitał żel. Macierzy, z warunkiem użycia procentów na potrzeby tegoż seminarjum, przyznano					25000	—

R-k Kapitał

Pierwsze

1906	1 Lipca. Pozostałość					30890	61
	31 Grudnia. Wpływ z rachunków:						
	Ofiary Perjodyczne			3210	70		
	Ofiary Jednorazowe			25087	24		
	Sprzedaż Kart M. S. K. P.			502	60		
	Puszki-Skarbonki			167	94		
	Odsetki Kół P. M. S.			618	12		
	Dary-bezpośrednie	1615	36				
	Dary-przez r-k Ruchomości	528	22	2143	58		
	Procenty			947	06	32677	24
						63567	85

Drugie

1907	1 Stycznia. Pozostałość					30245	38
	Wpływy rachunków:						
	Ofiary Jednorazowe			16649	36		
	Ofiary Perjodyczne			2178	58		
	Do przeniesienia . .			18827	94	30245	38

ny im. A. Hersego. — **ROZCHÓD**

1907	30 Czerwca. Pozostałość na dzień 1 Lipca 1907 r.	1505	—

im. K. Szlenkera.

1907	30 Czerwca. Pozostałość na dzień 1 Lipca 1907 r.	88200	—

nauczycieli ludowych w Ursynowie.

1907	30 Czerwca. Pozostałość na dzień 1 Lipca 1907 r.	25000	—

Obrotowy.

półrocze

1906	Zwrot Kołu w Częstochowie			400	—		
	Zwrot Kołu w Zawierciu			403	80		
	Przepisano na odsetki Kół			171	20		
	Skreślenie Ruchomości (Sala Zajęć)			334	20		
	Kursom Pedagogicznym—przyznano			10000	—		
	Zapomóg przyznano			7955	93		
	Wydziałowi Oświaty przyznano			500	—		
	Muzeum Szkolnemu przyznano			3000	—		
	Seminarjum dla nauczycielek im. Orzeszkowej .			1493	69		
	Koszty utrzymania personelu			2477	—		
	Koszty utrzymania 4 Szkół Zarz. Główn. . . .			4510	22		
	Koszty Ogólne			2076	43	33322	47
1906	31 Grudnia. Pozostałość na d. 1 Stycznia 1907 r.					30245	38
						63567	85

półrocze

	Koszty ogólne			3113	60		
	Utrzymanie Personelu			4133	80		
	Utrzymanie Szkół Zarządu Głównego			5463	20		
	Seminarjum dla nauczycielek im. E. Orzeszkowej przyznano			3771	65		
	Do przeniesienia . .			16482	25		

R-k Kapitał Obrotowy

PRZYCHÓD — **ROZCHÓD**

Drugie półrocze

	Z przeniesienia . .			18827	94	30245	38
	Odsetki Kół P. M. S.			6759	49		
	Puszki-Skarbonki			769	55		
	Procenty			2043	80		
	Sprzedaż kart M. S. K. P.			108	25		
	Ofiary z Ameryki			3409	70		
	Dary			2004	97		
	Szkoły Zarządu Głównego			271	95		
	Dar Narodowy 3 Maja—zwrot kredytu . .			2000	—		
	Zapomogi Zarządu Głównego			600	—		
	Wydział Oświaty Ludowej			1831	15		
	Muzeum Szkolne			771	72		
	Ruchomości			85	30	39483	82
						69729	20
	Z przeniesienia . .			16482	25		
	Szkole Ochroniarek przyznano			1700	—		
	Zapomóg przyznano			11168	25		
	Wydziałowi Oświaty Ludowej przyznano .			900	—		
	Utrzymanie Wydziału Organizacyjno-Statystycznego			1042	17		
	Darowi Narodowemu 3 Maja—kredyt . . .			2000	—		
	Na odsetki Kół P. M. S. odpisano			100	—		
	Kursom w Pszczelinie przyznano			850	—		
	Kursom Pedagogicznym przyznano			500	—		
	Korespondencja z Ameryką			51	29		
	Różnica na kursie Depozytów Papierów Procentowych			185	37		
	Amortyzacja ruchomości biura Zarz. Głównego			164	44	35143	77
1907	30 Czerwca. Pozostałość na d. 1 Lipca 1907 r.					34585	43
						69729	20

R-k Zapomogi Zarządu Głównego.

Pierwsze półrocze

1906	31 Grudnia. Przyznano przez Zarząd Główny P. M. S.:						
	Na czytelnię w Szreńsku			150	—		
	Gminie Ewangielickiej na Szkoły polskie			500	—		
	Warszawskiemu Kołu Zapomóg na wpisy			3000	—		
	Kołu „Podlasie“			150	—		
	Szkole rolniczej w Galominie			500	—		
	Sali Zajęć na Solcu			500	—		
	Kołu Sławatycze			200	—	5000	—
	„ Tuczna			150	—		
	„ Kułakowszczyzna (Lipsk). (250+150)			400	—		
	„ Janów-Podlaski			100	—		
	„ Drelów			150	—		
	„ Zyzany			1000	—		
	„ Zawałów			200	—		
	„ Łosice			150	—		
	„ Kalisz			655	93		
	„ Kalwarja Suwalska			150	—	2955	93
						7955	93
1906	31 Grudnia. Wypłacono do d. 31 Grudnia 1906 roku					5000	—
	Pozostaje na d. 1 Stycznia 1907 r. do wypłaty					2955	93
						7955	93

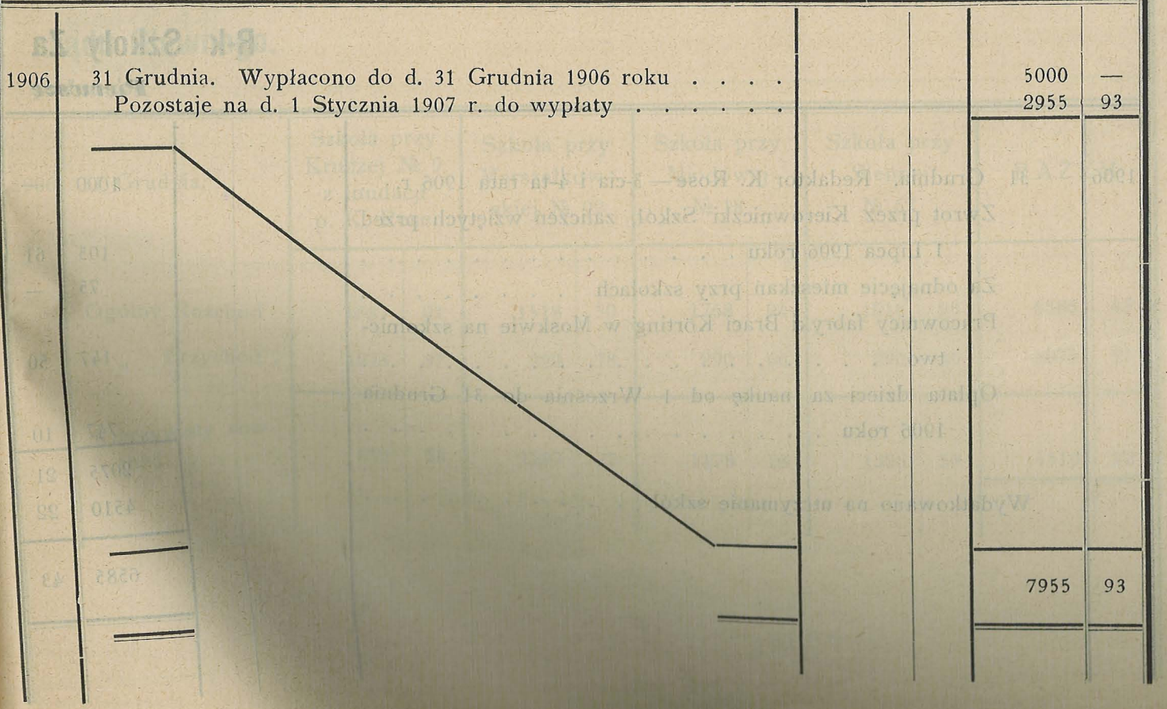

132

R-k Kapitał Obrotowy

PRZYCHÓD — *Drugie półrocze* — **ROZCHÓD**

	Z przeniesienia . .		18827	94	30245	38	16482	25
	Odsetki Kół P. M. S.		6759	49				
	Puszki-Skarbonki		769	55				
	Procenty		2043	80				
	Sprzedaż kart M. S. K. P.		108	25				
	Ofiary z Ameryki		3409	70				
	Dary		2004	97				
	Szkoły Zarządu Głównego		271	95				
	Dar Narodowy 3 Maja—zwrot kredytu		2000	—				
	Zapomogi Zarządu Głównego		600	—				
	Wydział Oświaty Ludowej		1831	15				
	Muzeum Szkolne		771	72				
	Ruchomości		85	30	39483	82		
					69729	20		
	Szkole Ochroniarek przyznano						1700	—
	Zapomóg przyznano						11168	25
	Wydziałowi Oświaty Ludowej przyznano						900	—
	Utrzymanie Wydziału Organizacyjno-Statystycznego						1042	17
	Darowi Narodowemu 3 Maja—kredyt						2000	—
	Na odsetki Kół P. M. S. odpisano						100	—
	Kursom w Pszczelinie przyznano						850	—
	Kursom Pedagogicznym przyznano						500	—
	Korespondencja z Ameryką						51	29
	Różnica na kursie Depozytów Papierów Procentowych						185	37
	Amortyzacja ruchomości biura Zarz. Głównego						164	44
1907	30 Czerwca. Pozostałość na d. 1 Lipca 1907 r.							
							35143	77
							34585	43
							69729	20

R-k Zapomogi Zarządu Głównego.

Pierwsze półrocze

1906	31 Grudnia. Przyznano przez Zarząd Główny P. M. S.:							
	Na czytelnię w Szreńsku		150	—				
	Gminie Ewangielickiej na Szkoły polskie		500	—				
	Warszawskiemu Kołu Zapomóg na wpisy		3000	—				
	Kołu „Podlasie“		150	—				
	Szkole rolniczej w Galominie		500	—				
	Sali Zajęć na Solcu		500	—				
	Kołu Sławatycze		200	—	5000	—		
	„ Tuczna		150	—				
	„ Kułakowszczyzna (Lipsk). (250+150)		400	—				
	„ Janów-Podlaski		100	—				
	„ Drelów		150	—				
	„ Zyzany		1000	—				
	„ Zawałów		200	—				
	„ Łosice		150	—				
	„ Kalisz		655	93				
	„ Kalwarja Suwalska		150	—	2955	93		
					7955	93		
1906	31 Grudnia. Wypłacono do d. 31 Grudnia 1906 roku							
	Pozostaje na d. 1 Stycznia 1907 r. do wypłaty						5000	—
							2955	93
							7955	93

R-k Szkoły Za

PRZYCHÓD — ***Drugie***

1907	30 Czerwca. Redaktor K. Rose I i II rata za 1907 r.			1000	—
	Ks. Seweryna Sapieżyna			500	—
	Odnajęcie mieszkań przy szkołach			85	—
	Ofiary różne			15	—
	Pracownicy fabryki B-ci Körting w Moskwie na szkolnictwo			187	25
	Za nabyte ruchomości	264	89		
	Za ruchomości pochodzące z darów	24	05	288	94
	Opłata dzieci za naukę od 1 Stycznia do 30 Czerwca 1907 r.			1008	79
				3084	98
	Wydatkowano na utrzymanie szkół			5191	25
				8276	23

R-k Szkoły T-wa Kredy

1907	4 Lutego. Towarzystwo Kredytowe m. Warszawy wypłaciło na szkoły			11000	—

R-k Szkoła

Pierwsze

1906	31 Grudnia Marja hr. Branicka			250	—

Drugie

1907	1 Stycznia. Pozostałość z d. 31 Grudnia 1906 r.	250	—		
	Zebrane zamiast powinszowań noworocznych	188	—		
	Wniesione przez pana Wł. Marconiego jako nieprzyjęte przez komplet	71	30	509	30
	Przyznano pg. uchwał Zarządu: z ofiarowanych przez cukrownię Brześć-Kujawski	1000	—		
	Otrzymane od p. Cellici z San Remo	200	—		
	Połowę otrzymanych od p. J. Dworzańczyka	350	—		
	Ofiarowane przez D-ra F. Chłapowskiego z Poznania . .	100	—		
	Ofiarowane przez tegoż od lekarzy Poznańskich	50	—	1700	—
	Z ogólnych procentów odliczono na R-k Szkoły Ochroniarek			49	24
				2258	54

rządu Głównego

półrocze — **ROZCHÓD**

	Szkoła przy Kruczej № 9 z fundacji p. K. Rose		Szkoła przy Marszałkowskiej № 92		Szkoła przy Miodowej № 18		Szkoła przy Siennej № 67		RAZEM	
Ogólny rozchód . .	2061	35	2029	39	2138	47	2047	02	8276	23
Przychód	1479	42	490	08	514	02	601	46	3084	98
Rzeczywisty rozchód	581	93	1539	31	1624	45	1446	16	5191	25

UWAGA: W roku szkolnym Macierzy 1906/7
I półrocze zawierało 4 miesiące (Wrzesień, Październik, Listopad i Grudzień)
II półrocze zawierało 6 miesięcy (od Stycznia do Czerwca).

towego m. Warszawy.

1907	30 Czerwca. Pozostałość na d. 1 Lipca 1907 r.	11000	—

Ochroniarek.

półrocze

1906	31 Grudnia. Pozostałość na dzień 1 Stycznia 1907 r. . . .	250	—

półrocze

1907	30 Czerwca. Pozostałość na d. 1 Lipca 1907 r.	2258	54
		2258	54

R-k Szkoła im. A. Mickiewicza.

PRZYCHÓD | **ROZCHÓD**

1907	14 Marca. Z polecenia A. Osuchowskiego:						
	przeniesiono z rachunku bieżącego „H. Sienkiewicz, A. Osuchowski i Dr. S. Hassewicz"—saldo tegoż r-ku z dnia 31 Grudnia 1906 r.				14647	94	
	Z ogólnych procentów odliczono na rachunek Szkoły im. A. Mickiewicza				417	37	
					15065	31	
1907	30 Czerwca. Pozostałość na d. 1 Lipca 1907 r.						15065	31
							15065	31

R-k Seminarjum dla nauczycielek im. E. Orzeszkowej.

Pierwsze półrocze

1906	Dar D-ra K. Chełchowskiego 1300 rb. w Papierach Procentowych podług kursu.				1058	75	
	Przyznano przez Zarząd Główny P. M. S.:						
	Zebrane w Karlsbadzie	719	54				
	„ w Petersburgu	425	—				
	„ w Warszawie—zamiast wieńca na trumnę ś.p. Jana Gadomskiego	349	15		1493	69	
					2552	44	
1906	31 Grudnia. Pozostałość na d. 1 Stycznia 1907 r.—Kredyt. .						2552	44
							2552	44

Drugie półrocze

1907	1 Stycznia. Pozostałość z d. 31 Grudnia 1906 r.	2552	44				
	Od p. A. Mańkowskiego	1000	—				
	Rejent S. Kłokocki — czysty dochód z 2-ch przedstawień amatorskich w Petersburgu	417	80				
	P. J. Reut—ofiara	5	—				
	P. Grabowska Karolina—ofiara	50	—		4025	24	
	Przyznano przez Zarząd Główny P. M. S.:						
	Cukr. Brześć-Kujawski	1000	—				
	Nadesłane z Poznania	246	65				
	Od p. St. Bełzy	25	—				
	Otrzymane za obraz Rossowskiego	2000	—				
	p. T. Wodziński	500	—		3771	65	
	Za kupony od 1300 rb. Pap. Proc.	55	56				
	Z ogólnych procentów odliczono na r-k Seminarjum . . .	153	90		209	46	
					8006	35	
1907	30 Czerwca. Pozostałość na d. 1 Lipca 1907 r.						8006	35
							8006	35

R-k Kursy Pedagogiczne w Pszczelinie.

PRZYCHÓD

Pierwsze półrocze

1906	Przyznano przez Zarząd Główny P. M. S.	10000	—
	Koło w Łęczycy ofiara	20	—
		10020	—

Drugie półrocze

1907	1 Stycznia. Pozostałość z d. 31 Grudnia 1906 r.	5320	—
	Przyznano przez Zarz. Gł. na kursy wakacyjne	500	—
	Ofiara Muzeum Przemysłu i Rolnictwa	125	—
		5945	—

R-k Kursy w Pszczelinie.

1907	15 Maja. Przyznano przez Zarząd Główny na Kursy Pedagogiczne w Pszczelinie dla 26 nauczycieli ludowych	850	—
		850	—

R-k Wydział Organizacyjno-Statystyczny.

1907	Pokryto z Kapitału Obrotowego P. M. S.	1042	17
		1042	17

R-k Wydział Oświaty Ludowej.

Pierwsze półrocze

1906	Przyznano przez Zarz. Główny P. M. S.	500	—
		500	—

R-k Kursy Pedagogiczne w Pszczelinie.

ROZCHÓD

Pierwsze półrocze

1906	Wydatkowano do dnia 31 Grudnia 1906 r.	4700	—
	31 Grudnia. Pozostałość na d. 1 Stycznia 1907 r. do wypłaty	5320	—
		10020	—

Drugie półrocze

1907	Wydatkowano do dnia 30 Czerwca 1907 r.	5800	—		
	Oddano na użytek Kursów naczynia kuchenne wartości	19	35	5819	35
	30 Czerwca. Pozostałość na d. 1 Lipca 1907 r. do wypłaty			125	65
				5945	—

R-k Kursy Pedagogiczne w Pszczelinie.

1907	15 Maja. Zapłacono za dostarczone książki	27	52		
	do 30 Czerwca wypłacono p. St. Rutkowskiemu	450	—	477	52
	30 Czerwca. Pozostałość na d. 1 Lipca 1907 r. do wypłaty			372	48
				850	—

R-k Wydział Organizacyjno-Statystyczny.

1907	Od 1 Lutego do 30 Czerwca 1907 r. wydatkowano:		
	Książki	7	22
	Pensja inspektora objazdowego	687	50
	Koszty rozjazdów tegoż	347	45
		1042	17

R-k Wydział Oświaty Ludowej.

Pierwsze półrocze

1906	Wydatkowano do dnia 31 Grudnia 1906 r.	103	39
	31 Grudnia. Pozostałość na d. 1 Stycznia 1907 r.	396	61
		500	—

R-k Wydział Oświaty Ludowej

PRZYCHÓD — *Drugie półrocze* — **ROZCHÓD**

1907	1 Stycznia. Pozostałość z d. 31 Grudnia 1906 r.			396	61		
	15 Marca. Przyznano przez Zarząd Główny P. M. S. na 3-ch prelegentów wyjazdowych			900	—		
	Przeniesiono z kredytu Muzeum Szkolnego			1976	70		
				3273	31		

1907	Wydatkowano do 30 Czerwca 1907 r.			2918	40		
	Nabyto ruchomości za			208	—	3126	40
	30 Czerwca. Pozostałość na d. 1 Lipca 1907 r.					146	91
						3273	31

R-k Muzeum Szkolne.

1906	Przyznano przez Zarząd Główny P. M. S.			3000	—		
1907	Ofiara			25	—		
	30 Czerwca. Przebrany kredyt—przekazany na d. 1 Lipca 1907 r.			2	60		
				3027	60		

1907	Wydatkowano					996	30
	Przeniesiono na Wydział Oświaty					1976	70
	Nabyto ruchomości za					54	60
						3027	60

R-k Koszty Ogólne.

Pierwsze półrocze

1906	Otrzymano za sprzedane:						
	Księgi rachunkowe			98	—		
	Kwitarjusze ogólne			399	45		
	Kwitarjusze szkolne			47	25		
	Druki i za różne			80	30		
	Zwrócono przez odbiorców za przesyłkę i opakowanie ksiąg i kwitarjuszów			49	20	674	20
	31 Grudnia. Pokryto z Kapitału Obrotowego przewyżkę rozchodu					2076	43
						2750	63

półrocze

1906	Druk ustawy, regulaminu, różnych odezw, cyrkularzy i broszur			691	40		
	Materjały piśmienne wraz z drukiem blankietów, oraz kupnem ksiąg handlowych i informacyjnych			253	81		
	Przepisywanie na maszynie różnych odezw i dokumentów			108	30		
	Marki pocztowe			379	13		
	Marki stemplowe			30	01		
	Depesze			76	76		
	Różne wydatki: światło, opał, śniadania, roznoszenie listów, rozjazdy			189	50		
	Wysyłka Kołom kwitarjuszów i ksiąg rachunkowych			70	30		
	Papieru (48—1) ryz na kwitarjusze ogólne			383	52		
	Kwitarjuszów szkolnych 220			131	—		
	Ksiąg rachunkowych dla Kół 107			97	15		
	Koszty wyjazdów w sprawach Macierzy:						
	Do Petersburga			174	—		
	Do Lublina			13	30	2598	18
	Rozdano:						
	Książki z darów Księgarni Gebethnera i Wolffa, J. Fiszera i A. Celichowskiego			148	96		
	Za zniszczone różne przedmioty			3	49	152	45
						2750	63

R-k Koszty

PRZYCHÓD — ***Drugie***

1907	Otrzymano:				
	Za 1688 kwitarjuszów ogólnych	259	10		
	„ 70 kwitarjuszów szkolnych	52	50		
	„ 288 ksiąg rachunkowych	287	65		
	„ 1860 ustaw P. M. S.	18	85		
	„ 1800 regulaminów P. M. S.	36	25		
	„ 2130 matrykuł szkolnych	17	80		
	„ 17 portretów Mickiewicza i Kościuszki	8	50		
	„ Broszury różne	27	85		
	„ Zwrot za niedobór wagi węgla	14	60		
	„ Bilety na odczyt D-ra Stępowskiego	12	40		
	Zwrócono za marki użyte do korespondencji Daru Narodowego 3 Maja i ofiar z Ameryki	49	12		
	Zwrócono za wysyłkę kwitarjuszów i ksiąg	51	55	836	17
	Pokryto z Kapitału Obrotowego			3113	60
				3949	77

R-k Personel.

Pierwsze

1906	31 Grudnia. Pokryto z Kapitału Obrotowego P. M. S.	2477	—

Drugie

1907	31 Grudnia. Pokryto z Kapitału Obrotowego P. M. S.	4133	80

Ogólne.

półrocze — ***ROZCHÓD***

1907	Wydatkowano na:				
	Marki pocztowe	546	14		
	„ stemplowe	19	—		
	Ekspedycja druków	105	59		
	Roznoszenie listów—dodatkowo	19	75		
	Przepisywanie na maszynie	169	95		
	Depesze	52	32		
	Druki różne	1043	53		
	Materjały piśmienne	219	09		
	Gaz	50	15		
	Księgi rachunkowe	222	50		
	Matrykuły szkolne	17	—		
	Dodatkowa praca w biurze	76	50		
	Komorne	739	67		
	Cukier i herbata (wraz z pracown. 3 Maja)	68	71		
	Urządzenie nowego lokalu	40	41		
	Godło Macierzy	100	—		
	Telefon	62	80		
	Portrety Mickiewicza i Kościuszki	86	36		
	Różne: rozjazdy, drobne, koszta administracyjne	310	30	3949	77
				3949	77

Personel.

półrocze

1906	Pensje urzędników biura Zarządu Głównego od 1 Lipca do 31 Grudnia 1906 roku	2477	—

półrocze

1907	Pensje i gratyfikacje urzędników biura Zarządu Główn. od 1 Stycznia do 30 Czerwca 1907 roku	4133	80

W dniu 30-m Czerwca 1907 roku Personel biura Zarządu Głównego stanowiły:

1)	Buchalterja i kasa	mies. Rb.	195.—	osób 3
2)	Dział szkolny	„ „	60.—	„ 1
3)	Korespondencja	„ „	215.—	„ 3
4)	Ekspedycja, statystyka i archiwum	„ „	130.—	„ 3
5)	Usługa	„ „	49.—	„ 4

PRZYCHÓD — R-k Ofiary z Ameryki. — ROZCHÓD

		DOLARY			
1907	Nadesłano:				
	Ks. F. M. Kopytkiewicz z Adams-Mas			71	90
	Zebrane na wiecu w Milwauke	211	—		
	„ „ „ w Detroit	120	—		
	Studenci, „księża, profesorowie Seminarjum Polskiego w Detroit	131	—		
	Komitet pomocy dla głodnych w Detroit	74	—		
	Zebrane na wiecu w Baltimore	48	50		
	Od Ks. Antoniego Górskiego z New-Yorku	70	—		
		654	50	= 1280	—
	„Związek Narodowy Polski w Stanach Zjednoczonych Północnej Ameryki“ od Polaków z Ameryki			1370	—
	Ks. Antoni Kwiatkowski z New-Yorku			200	—
	Ks. Jul. Manteufel z New-Yorku			200	—
	Wpłacone od Polaków z Ameryki			370	17
	Nadesłane z Ameryki „jako dar“ meble szkolne			51	—
				3543	07

1907	Wydatkowano:				
	Cło i przewóz mebli szkolnych z Ameryki (50.00 + 68.76)			118	76
	Koszty wysyłki odezw i druków (14.61 + 51.29)			65	90
				184	66
	Pozostałość			3358	41
				3543	07

R-k Ofiary Wymienione — Pierwsze Perjodyczne. składki od 50 rb. — półrocze

1906	Wpłacono składki członkowskie:				
	p. Hiż Józef za 1906 r.	50	—		
	„ Jasiukowicz Ign. za 1906 r.	200	—		
	„ Koskowski H. „	50	—		
	„ Marynowski T. „	50	—		
	„ Oczkowski A. „	100	—		
	„ Szampaniez H. „	50	—		
	„ Szturm A. „	50	—		
	„ Zaleski B. „	100	—		
	„ Zieliński Eug. „	50	—	700	—
	Pracownicy firmy „Drzewiecki i Jeziorański“ składki mies.	70	65		
	„ „ „Kowalski i Trylski“ „ „	296	68		
	„ „ „Norblin, Buch i T. Werner“ „ „	104	70		
	„ „ „Seweryn Jung“ „ „	164	—		
	„ „ „K. Brun i Syn“ „ „	95	87		
	„ Cukrowni „Brześć Kujawski“ „ „	76	—		
	„ Kasy Emerytalnej D. Ż. W. W. „ „	54	20		
	„ Wydziału Drogowego „ „ „ „ „	76	30		
	„ Wydziału Reklamacji „ „ „ „ „	58	81		
	„ D. Ż. Fabryczno-Łódzkiej „ „	77	35		
	„ Banku Handlowego w Warszawie „ „	63	95		
	„ Kontroli i Reklamacji D. Ż. Fabr.-Łódz. „	107	25	1245	76
	Różne osoby—ogółem			1264	94
				3210	70

1906	31 Grudnia. Przeniesiono do Kapitału Obrotowego		3210	70
			3210	70

R-k Ofiary

PRZYCHÓD — ***Drugie***

1907	„Bristol“ hotel—składka roczna za 1907 rok	100	—		
	P. Czacki hr. Feliks—składka roczna za 1907 rok	100	—		
	P. Czetwertyński ks. Włodz.—składka roczna za 1907 rok	100	—		
	P. Dmochowski Zd. D-r—składki miesięczne	60	—		
	P. Krahelski A.—składka roczna	100	—		
	Polacy z Rostowa nad Donem — składki roczne nadesłane za pośrednictwem p. A. Wiszniewskiego	101	—		
	Polacy z Nieżyna — składki roczne nadesłane przez p. Wł. Morońskiego	43	—		
	Pracownicy firmy „K. Brun i S.“—składki miesięczne	100	05		
	„ „ „Drzewiecki i Jeziorański“—skł. mies.	70	40		
	„ „ D. Ż. Fabr.-Łódzkiej — skł. mies.	147	98		
	„ „ „Kowalski i Trylski“—za Grud. 1906 r.	44	16		
	P. Potocka hr. Marja—składka roczna	100	—		
	P. Szebeko Ignacy—składka roczna	100	—		
	Warsz. T-wo Farmaceutyczne—składka roczna	86	—	1252	59
	Różne—składki roczne i miesięczne			925	99
				2178	58

UWAGA. Zarząd Główny P. M. S. usilnie prosi osoby, które miałyby jakiekolwiek wątpliwości co do wniesionych przez nie ofiar, o zgłoszenie się do biura Zarządu Główn. P. M. S. po wyjaśnienia.

R-k Ofiary

Pierwsze

(wymienione

1906	Wpłacono od 1 Lipca do 31 Grudnia:				
	p. Buszczyński K.—rejent			500	—
	„ Brun Stanisław — dla upamiętnienia swej 60-letniej działalności w przemyśle			500	—
	„ Budny Ignacy			100	—
	„ Biernacki K.—zebrane			118	35
	„ Czartoryski ks. Adam			3000	—
	„Ciechanów“—cukrownia			4000	—
	„ Ch. M. z Rostowa nad Donem			100	—
	„ Chrzanowska Wanda	150	—		
	„ Londyński Zdzisław	150	—		
	„ Rothert Wład.—prof. z Odesy	150	—		
	„ Sawicki Wojciech—Dyr. Banku Handlowego	150	—		
	„ Szlenkerówna Zofja	150	—		
	„ Szlenker Karol	150	—		
	„ Warchałowski Piotr	150	—		
	„ Wenda Kazimierz	150	—	1200	—
	„Gazeta Polska“—zebrane			1065	81
	p. Garbiński Andrzej			100	—
	„ Genjusz z Port Saidu—nadesłany dochód z odczytu w Zakopanem			54	88
	Do przeniesienia			10739	04

Perjodyczne.

półrocze

ROZCHÓD

1907	30 Czerwca. Przeniesiono do Kapitału Obrotowego	2178	58
		2178	58

Jednorazowe.

półrocze

od 50-ciu rubli).

R-k Ofiary Jednorazowe.

PRZYCHÓD — *Pierwsze półrocze* — **ROZCHÓD**

1906	Z przeniesienia . . .			10739	04			
	„Goniec"—zebrane . . .			1944	45			
	p. Hasfortowa A. . . .			100	—			
	„ Heinrich Aleksander D-r . . .			50	—			
	„ Hryncewicz Józef ze Smoleńska — od miejscowej Kolonji Polskiej . . .			70	—			
	Jubileuszowy Dar rodzinny:							
	D. K. . . .	25	—					
	F. K. . . .	100	—					
	H. L. . . .	50	—					
	L. W. . . .	50	—					
	J. S. . . .	50	—					
	M. K. . . .	25	—	300	—			
	„Kurjer Warszawski"—zebrane . . .			5028	27			
	p. Kuszelewska Zofja . . .			100	—			
	Mayznerowskie Fabryki cukru „Łanięta, Marja, Izabelin" .			1000	—			
	p. Mejer Marja z Bogorodicka—z loterji . . .			82	—			
	„ Moroński Wład. z Nieżyna . . .			60	—			
	„ M. S. z Warszawy . . .			100	—			
	„ Parczewska M. z Kalisza—zebrane . . .			1311	86			
	„ Pieńkowski Stanisław . . .			105	—			
	Prac. Fabr. B-ci Körting w Moskwie na Szkoln.na Litwie .			49	50			
	Pracownicy firmy „Szlenker, Wydżga, Weyer" . . .			60	—			
	p. Prezes Zarz. Główn.— zebrane w Karlsbadzie . . .	719	54					
	p. Prezes Zarz. Głównego— zebrane w Warszawie zamiast wieńca dla ś. p. Jana Gadomskiego . . .	349	15	1068	69			
	Resursa Obywatelska . . .			200	—			
	Rothertowie Aleksander i Marja . . .	100	—					
	p. Rothert Alfred z Moskwy . . .	25	—					
	„ Rothert Karol D-r z Mińska . . .	10	—					
	Rothertowie Władysław i Olga . . .	50	—	185	—			
	Ruszkiewicz K. J. E. Biskup . . .			100	—			
	Różni . . .			1000	93			
	„Słowo"—zebrane . . .			50	—			
	Stępowski M. D-r . . .			50	—			
	T-wo Oczyszczania i Sprzedaży Spirytusu . . .			500	—			
	„ Sosnowickie Kopalń węgla . . .			100	—			
	„ Warszawskie Pożyczkowe . . .			200	—			
	Truskolaski Z. . . .			130	—			
	„Tygodnik Powszechny"—zebrane . . .			45	—			
	Urzędnicy Warsz. T-wa Ubezp. od ognia . . .			60	—			
	Wróbel T. D-r z Trzecin . . .			100	—			
	Zaleski B.—zebrane . . .			150	—			
	Zawadzki Władysław . . .			100	—			
				25139	74			
1906	Złożono w Banku Handlowym na r-k bieżący „Czarnowski, Osuchowski, hr. Zamoyski" dla Seminarjum w Ursynowie . . .					3	—	
	Przesłano do Wilna na ręce D-ra M. Węsławskiego na Szkolnictwo na Litwie . . .					49	50	52 50
	31 Grudnia. Przeniesiono do Kapitału Obrotowego . . .							25087 24
								25139 74

R-k Ofiary Drugie

PRZYCHÓD

1907	„Brześć Kujawski“ cukrownia			2250	—
	p. Cellica K. z San Remo			200	—
	p. Chłapowski Fr. Dr. z Poznania			100	—
	p. Dworzańczyk J. i Wojniewicz L. z Charkowa			700	—
	Dziennik Kijowski—gotówką	870	—		
	„ „ 100 rb. w Rencie Państwowej	72	—	942	—
	Dziennik Poznański i Bank Spółek zarobkow. w Poznańskiem			271	65
	p. Ficki F. Dr. dla uczczenia p. Józ. Gardowskiego			55	—
	p. Fraget J.			3000	—
	„Gazeta Polska“ zebrane			616	54
	„Goniec“ zebrane			300	—
	p. Głuski J.			2000	—
	p. Hoffmann M. zebrane			70	—
	Koło Techników u Lours'a			206	—
	„ Nadwieprzańskie			100	—
	„Kurjer Warszawski“ zebrane.			2564	69
	Lekarzy Poznańskich grono			50	—
	p. Löwy za pośrednictwem p. St. Patka			280	—
	p. Menclowa Alina			50	—
	„Pluton“—firma			100	—
	p. Potocki hr. Jakób			300	—
	Powiat Łukowski			100	—
	Polacy z Buenos Aires przez ś. p. J. Gadomskiego			65	80
	p. Roesner J. J.—2 akcje Banku Ziemiańskiego w Poznaniu po 1000 marek = 2000 marek			600	—
	p. Rokossowski K. z Będzina			50	—
	p. Ryx Bronisław			150	—
	Różni			417	63
	p. Schram R.—8 akcji fabryki Gerlach i Pulst po 250 rb. nom.			200	—
	„Słowo“ zebrane ofiary			194	—
	p. Sapieżyna Ks. Seweryna			150	—
	T-wo Kopalń węgla „Czeladź“ zamiast węgla			100	—
	„ Warszawskie Pożyczkowo-Oszczędnościowe Zarząd	25	—		
	„ „ „ Pracownicy	38	05	63	05
	p. Wodziński T.			500	—
	p. Wojno Józef Profesor			150	—
				16896	36

(Zarząd Główny P. M. S. usilnie prosi osoby, któreby miały jakiekolwiek wątpliwości co do wniesionych przez nie ofiar, o zgłoszenie się do biura Zarz. Głów. P. M. S. po wyjaśnienia).

R-k Odsetki Kół.

Pierwsze półrocze

1906	Wpłacono	618	12
		618	12

Jednorazowe.

ROZCHÓD

półrocze

1907	Podane przez Kurjer Warszawski mylnie, a przeznaczone dla Towarzystwa Wpisów Szkolnych	247	—
	30 Czerwca. Przeniesiono do Kapitału Obrotowego	16649	36
		16896	36

półrocze

1906	31 Grudnia. Przeniesiono do Kapitału Obrotowego	618	12
		618	12

R-k Odsetki Kół

PRZYCHÓD — *Drugie półrocze*

1907	Wpłacono					6860	51
						6860	51

ZESTAWIENIE:

Na 781 Kół sprawozdania po 1 Lipca 1907 r. nadesłały — 382 Koła
„ po 31 Grudnia 1906 r. „ 91 Kół = 473 Koła

R-k Różni.

Pierwsze półrocze

1906	Złożono:						
	Na Macierz Cieszyńską			1	—		
	S. K. J. H. K. dla dzieci szkoły w Ostrawie Polskiej			0	75		
	Pracownicy cukierni Lours'a na stypendjum im. J. Gadomskiego			5	70		
	Pracownicy Fabryki B-ci Körting w Moskwie na szkoły na Litwie			23	50		
	Ks. Postek z Goźlic na bibljotekę dla swej parafji			25	—		
	Koło Stąporków na bibljotekę dla swojego Koła			40	—	95	95
	Koło Łęczyca na fundusz konkursowy na popularny podręcznik Historji Polski .					50	—
	Ks. Stan. Chromiński z Krakowa na założenie szkoły we wsi Chromna gub. i pow. Siedleckiego					965	—
						1110	95

Drugie półrocze

1907	1 Stycznia. Pozostałość z d. 31 Grudnia 1906 r.					1110	95
	Złożono na:						
	T-wo Wpisów Szkolnych	7	—				
	Szkolnictwo na Litwie	99	25				
	Rządowa Dyrekcja Naukowa — stypendjum dla przesłania Z. J. Szczuce w Pułtusku	96	—				
	C. Szajewska	4	60				
	Na Seminarjum w Ursynowie . . . . , .	50	—				
	Na uczelnie elementarne dla rzemieślników	809	94				
	J. Wróblewski przeniesiono z r-ku Personel	20	—	1086	79		
	Do przeniesienia			1086	79	1110	95

ROZCHÓD — *półrocze*

1907	Przewyżki nadesłanych odsetek:				
	Wypłacone przez Kasę różnym Kołom	27	64		
	Przeniesiono na r-k Koła	73	38	101	02
	30 Czerwca. Przeniesiono do Kapitału Obrotowego			6759	49
				6860	51

półrocze

1906	31 Grudnia. Pozostałość na d. 1 Stycznia 1907 r.			1110	95
				1110	95

półrocze

1907	Wypłacono	95	95		
	„	1086	79	1182	74
	Posłano E. Brodzkiemu książek za			15	23
	30 Czerwca. Pozostałość na d. 1 Lipca 1907 r.			1300	70
	Do przeniesienia			2498	67

R-k

PRZYCHÓD — ***Drugie***

1907	Z przeniesienia . . .			1086	79	1110	95
	p. A. Jaksa-Komarnicki—List Zastawny 5% m. Radomia nominalnej wartości 250 rb.— złożony na szkolnictwo, do przeniesienia na kapitał żelazny, gdy kurs będzie al pari—podług kursu	217	50				
	p. E. Brodzki — wpłacone na rachunek wysłanych mu książek	10	—				
	Na uczelnie elementarne dla rzemieślników .	10	—				
	Czytelnia Polska w Wiedniu	12	70				
	Na nagrody za plany szkół	25	—				
	p. T .Strumiło	20	50	295	70	1382	49
	30 Czerwca. Pozostałość na d. 1 Lipca 1907 r.: reszta należności za wysłane książki . . .					5	23
						2498	67

R-k Puszki-

1906	Wpływ z puszek przez Zarząd Główny P. M. S. umieszczonych do 31 Grudnia	167	94
1907	Wpływ z puszek przez Zarząd Główny P. M. S. umieszczonych od 1 Stycznia do 30 Czerwca	773	05
		773	05

R-k Sprzedaż

1906	Wpływ od 1 Lipca do 31 Grudnia	502	60
1907	Wpływ od 1 Stycznia do 30 Czerwca	108	25

Różni.

półrocze — **ROZCHÓD**

1907	Z przeniesienia . . .	2498	67
		2498	67

Skarbonki.

1906	31 Grudnia. Przeniesiono do Kapitału Obrotowego	167	94
1907	30 Czerwca. Monety fałszywe w puszkach i reperacja uszkodzonych puszek	3	50
	30 Czerwca. Przeniesiono do Kapitału Obrotowego . . .	769	55
		773	05

Puszek-Skarbonek wykonano sztuk 998 za rb. 824,85

W dniu 30 Czerwca 1907 r. przez Zarząd Główny P. M. S. umieszczono . . . . sztuk 265
Sprzedano Kołom P. M. S. . . . . sztuk 295
Sprzedano Okręgom P. M. S. . . . . sztuk 245
Pozostaje . . . . . sztuk 193

Kart M. S. K. P.

1906	31 Grudnia. Zaliczono do Kapitału Obrotowego	502	60
1907	30 Czerwca. Zaliczono do Kapitału Obrotowego	108	25

R-k

PRZYCHÓD

Pierwsze

1906	Ofiarowali:							
	p. Z. Makólski, 1 udział Szkoły Rontalera—wartości			250	—			
	p. St. Karpiński, dziełko swe p. t. „Zasady działalności Banków"—egz. 240 × 0.60 × 10%			14	40			
	Księgarnia J. Fiszera—książki	130	50					
	„ A. Celichowski—książki	17	46	147	96			
	„ Bronisław Szlubowski—obraz Piechowskiego.	1200	—					
	Pieczeć do laku „Zarz. Gł. P. M. S."	3	—	1203	—	1615	36	
						1615	36	

Drugie

1907	Ofiarowali:							
	p. Wilhelm Gebethner—krzeseł giętych № 15 sztuk 12					15	60	
	Fabr. „Wojciechów"—krzeseł gięt. szt. 12					20	40	
	Zjednoczeni Stolarze — rabat na 3 sprzedanych biurkach 2 szufladowych					39	—	
	Za pośrednictwem Kurjera Warszawskiego:							
	Obrączka złota			7	50			
	Pierścionek z szafirem			7	—			
	Stara moneta srebrna			1	50			
	Tacka srebrna i 5 czarek do niej			7	60	23	60	
	p. Tomasz Damięcki—szafka dęb. na książki					30	—	
	„ J. Zielonka — założył dzwonki elektryczne w biurze Zarz. Główn. z 3 elementami i przewodnikami					19	—	
	„ Robert Bothe—50% ustępst. na kasie ogniotrwałej					75	—	
	„ M. Pozzi—zegar ścienny					15	—	
	„ W. Łada—11 szklanek			2	20			
	6 filiżanek			1	20			
	12 garnków emaljowanych			18	—			
	9 pokryw emaljowanych			1	35	22	75	
	„ Marja Poll—31 książek					15	50	
	„ Karmański i S-ka—ławkę szkolną 2 osob.					10	—	
	Osoba nieznana—ptaki wypch. wartości					9	—	
	„ S. Fabjański, księg.—map (półkule) podklejonych składanych 5 po 2 rb.			10	—			
	„ S. Fabjański, księg.—map (półkule) podklejonych—na wałkach 5 po 3 rb.			15	—	25	—	
	Prezes Zarz. Główn. p. A. Osuchowski—duży globus					30	—	
	p. L. Fiszer, księgarnia—książek-podręczn. za					97	50	
	Osoby nieznane—książki do czytel. uczniow.					24	05	
	Przezrocza—wartości					546	87	
	Okazy do Muzeum Szkolnego					1121	70	
						2139	97	

145

Dary.

półrocze

ROZCHÓD

1906	31 Grudnia. Przeniesiono do Kapitału Obrotowego							1615	36
								1615	36

półrocze

1907	Ofiarowano—rozdano:							
	Kołu w Zyzanach:							
	31 książek do czytania			15	50			
	3 mapy na wałkach			9	—	24	50	
	Kołu Cisie—1 mapę składaną					2	—	
	Kołu Smardzewice—1 mapę składaną					2	—	
	Kołu w Łukomiu—1 mapę składaną					2	—	
	Różnym Kołom:							
	2 mapy składane			4	—			
	1 mapę na wałkach			3	—			
	Podręczniki (otrzymane z księg. Fiszera)			97	50	104	50	135	—
	Przeniesiono do Kapitału Obrotowego							2004	97
								2139	97

R-k Koła

PRZYCHÓD — *Pierwsze półrocze* — **ROZCHÓD**

1906	Złożono:						
	Dla Koła Zapomóg w Warszawie:						
	„Księgarnia Polska w Petersburgu“ na wpisy	17	48				
	p. Wacław Grochowski „ „	35	—				
	p. J. Tuhanowska za pośrednictwem profesora T. Korzona na wpisy	349	—				
	Za pośredn. Tygodnika Ilustrowanego—różni	111	—	512	48		
	Dla I Koła Północno-Zachodniego w Warsz.			24	45		
	Dla Koła w Kutnie			100	—	636	93
	Dla Koła Śródmieścia w Warszawie 10+1+5			16	—		
	Dla Koła w Kaliszu na szkolnictwo:						
	p. Gustaw Adolf Rothert z Rygi—skł. czł. doż.	150	—				
	p. Aniela Rothertowa „ „ „ „	150	—	300	—		
	Dla Uniwersytetu Ludowego—prof. Ig. Chrzanowski			200	—		
	„ Koła Staromiejskiego			5	—		
	„ „ Staszica			20	—		
	„ „ Praskiego			10	—		
	„ „ w Grodzisku.			20	—		
	„ „ I Północno-Zachodniego w Warsz.			70	—	641	—
	„ „ Powiśla w Warszawie 23+5 . .					28	—
	„ „ Saskiej Kępy					3	—
	„ „ w Ciechocinku					2	25
	„ Okręgu Łódzkiego za pośrednictwem p. Aleksandra Małachowskiego . . .					500	—
						1811	18

1906	Wypłacono					636	93
	31 Grudnia. Pozostałość na d. 1 Stycznia 1907 r.					1174	25
						1811	18

Drugie półrocze

1907	1 Stycznia. Pozostałość z d. 31 Grudnia 1906 r.					1174	25
	Złożono:						
	Dla Koła w Sosnowicach (reszta z przesyłki)			2	48		
	„ „ Uniwersytetu Ludowego			80	20		
	„ „ w Siennicy			50	—		
	„ „ w Ołtarzewie			46	59		
	„ „ Zapomóg (T-wa Wpisów Szkolnych)			105	53		
	„ „ w Mińsku-Mazowieckim			30	—		
	„ „ w Dobrzejewicach			19	90		
	„ „ Uniwersytetu Ludowego			15	—		
	„ „ w Baranowie			40	—	389	70
	„ „ w Łowiczu			25	—		
	„ „ w Czemiernikach			1	50		
	„ „ w Gidlach (kap. żelazny tegoż Koła)			224	37		
	„ „ w Chełmie			10	—		
	„ „ w Skolimowie			10	—		
	„ „ w Błoniu			12	25		
	„ „ w Łodzi			11	—		
	Do przeniesienia			294	12	1563	95

R-k Koła

PRZYCHÓD — *Drugie półrocze* — **ROZCHÓD**

1907	Z przeniesienia			294	12	1563	95
	Dla Koła w Żbikowie			5	—		
	„ „ w Żyrardowie			2	—		
	„ „ w Grodzisku			5	—		
	„ „ w Błędowie—z przewyżki odsetek			6	80		
	„ „ w Węgrze „ „			1	10		
	„ „ w Gucinie „ „			3	95		
	„ „ w Porębie „ „			0	30		
	„ „ Analfabetów			25	—		
	„ „ w Aleksandrowie Pogranicznym — z przewyżki odsetek			0	64		
	Dla Koła w Bałdrzychowie z przewyż. odsetek			0	80		
	„ „ w Płocku			40	—		
	„ „ Koleżeńskiego w Warszawie . .			1	—		
	„ „ w Bratoszewicach (dla Strykowa)			150	—		
	„ „ w Siedlcach (17,40+15,40) . . .			32	80		
	„ „ w Białej Siedleckiej			15	85		
	„ „ w Siennicy N. Mińskiej			13	—		
	„ „ w Jedwabnem—z przewyż. odsetek			10	20		
	„ „ w Kątach „ „			3	06		
	„ „ w Chmielniku „ „			18	07		
	„ „ w Brzezinach „ „			14	25	642	94
						2206	89

1907	Wypłacono			641	—		
	„			389	70	1030	70
	30 Czerwiec. Pozostałość na d. 1 Lipca 1907 r.					1176	19
						2206	89

R-k Pocztówki.

1907	Sprzedano z rabatem 50% . . . . . szt.	6320	za	158	—		
	„ „ 30% . . . . . szt.	246	„	8	61		
	„ bez rabatu . . . . . szt.	1896	„	94	80		
	szt.	8462	za			261	41
	30 Czerwca. Pozostałość (reszta kosztów) . .					947	81
						1209	22

1907	Zapłacono za wykonanie 211300 sztuk . .	1209	22
		1209	22

R-k Marki-znaczki dochodowe.

		20 groszowe	10 groszowe	2 groszowe		
1907	Sprzedano z rabatem 50% . . . . . szt.	102	2496	1500 za	75	—
	„ bez rabatu . . . . . szt.	88	813	190 za	51	35
		190	+ 3309	+ 1690 za	126	35
	30 Czerwca. Przeniesiono część kosztu na 1-go Lipca 1907 r.				223	65
					350	—

1907	Wykonano marek 20 groszowych . 1016100 10 groszowych . 1026000 2 groszowych . 1027200 Razem . . 3069300		
	Zapłacono część kosztu wydawnictwa (koszt całkowity rb. 717)	350	—
		350	—

R-k Procenty.

PRZYCHÓD

Pierwsze półrocze

1906	Procent z rach. bieżącego w Banku Handlowym w Warszawie		947	06

Drugie półrocze

1907	Procent z rach. bieżącego w Banku Handlowym	2590 17		
	Zrealizowane kupony od Pap. Proc.	129 70	2719	87
			2719	87

R-k Ruchomości.

Pierwsze półrocze

1906	1 Lipca. Wartość ruchomości:							
	W biurze Zarz. Głównego . .			2153	10			
	W Sali Zajęć—Solec 59 . . .			334	20			
	W Szkole—przy Kruczej 9 . .	325	55					
	„ Marszałkowskiej 92 .	396	26					
	„ Miodowej 18 . . .	207	67					
	„ Siennej 67	655	57	1585	05	4072	35	
	Przybyło:							
	Dziełko Karpińskiego			14	40			
	Książki od J. Fiszera			130	50			
	„ od A. Celichowskiego .			17	46			
	Obraz Piechowskiego			1200	—			
	Pieczęć do laku			3	—	1365	36	
	Darowizny od różnych osób .					528	22	
	Nabyto za					1219	06	7184 99
								7184 99

R-k Procenty.

ROZCHÓD

Pierwsze półrocze

1906	31 Grudnia. Zaliczono do Kapitału Obrotowego		947	06

Drugie półrocze

1907	Z ogólnych procentów zaliczono:			
	Na r-k Seminarjum dla nauczycielek im. E. Orzeszkowej .	209 46		
	„ Szkoły Ochroniarek	49 24		
	„ Szkoły im. A. Mickiewicza	417 37	676	07
	Zaliczono do Kapitału Obrotowego		2043	80
			2719	87

R-k Ruchomości.

Pierwsze półrocze

1906	Z r-ku Kapitał Obrotowy:							
	Skreślono ruchomości za . . .					334	20	
	Rozdano książek Kołom za . .			148	96			
	Zniszczono przedmiotów za . .			3	49	152	45	
	Sprzedano za gotówkę (skarbonki)					108	—	594 65
	31 Grudnia. Przeniesiono na d. 1 Stycznia 1907 r.							
	Remanent:							
	W biurze Zarz. Głównego . .					4337	24	
	W Szkole—przy Kruczej 9 . .			465	75			
	„ Marszałkowskiej 92 .			508	96			
	„ Miodowej 18 . . .			540	32			
	„ Siennej 67			722	07	2237	10	
	U prof. M. Brzezińskiego. . .					16	—	6590 34
								7184 99

R-k Rucho-

PRZYCHÓD — *Drugie*

1907	1 Stycznia. Remanent ruchomości z d. 31 Grudnia 1906 r.				6590	34		
	Przybyło:							
	Z R-ku Dary		2109	97				
	Z R-ku Ofiary z Ameryki . .		51	—				
	Ruchomości nabyte za gotówkę do biura Zarz. Główn. . .		923	40				
	Ruchomości ofiarowane na Dar Narodowy 3 Maja. . . .		267	10				
	Ruchomości nabyte przez Szkoły Zarz. Głównego . . .		264	89				
	Ruchomości nabyte przez Wydział Oświaty Ludowej . .		2128	15				
	Ruchomości nabyte przez Muzeum Szkolne		916	47	6660	98	13251	32
	Zysk na sprzed. ruchomości . .						85	30
							13336	62

R-k Dar Naro-

1907	Do 30 Czerwca. Przyznano przez Zarząd Główny P. M. S. na koszty — kredyt . . .	2000	—			
	Wpłynęło przez Kasę	107043	91			
	„ przez Bank Handlowy	49086	89			
	„ w ruchomościach jako Dary . .	267	10			
	„ w Papierach Procentowych . .	293	—			
	„ przez R-k Koszty Ogólne . . .	60	—	158750	90	
	UWAGA. Szczegółowe sprawozdanie z Daru Narodowego 3-go Maja wydajemy oddzielnie.			158750	90	

R-k

Pierwsze

1906	Od 1 Lipca do 31 Grudnia 1906 r. wpływ			29821	34	
				29821	34	

mości.

półrocze — **ROZCHÓD**

1907	Sprzedano za gotówkę:						
	453 Skarbonki	453	—				
	Obraz Rossowskiego	2000	—				
	Obrączka złota	7	50	2460	50		
	Rozdano różnym Kołom ruchomości . . . . . za	135	—				
	Oddano Muzeum Szkolnemu „	24	60				
	„ Wydziałowi Oświaty „	208	—				
	„ Kursom Pedagogiczn. „	19	35	386	95		
	Odliczono na amortyzację ruchomości			1070	23	3917	68
	30 Czerwca. Przeniesiono na d. 1 Lipca 1907 r.						
	Remanent ruchomości:						
	W biurze Zarządu Głównego .			3018	50		
	W Muzeum Szkolnem	1944	42				
	W Wydziale Oświaty	2378	02	4322	44		
	W Szkołach Zarz. Głównego:						
	przy ul. Marszałkowskiej 92 . .	504	82				
	„ „ Miodowej-Orlej 12 . .	508	26				
	„ „ Kruczej-Wielkiej 1c .	439	01				
	„ „ Siennej 67	609	91	2062	—		
	Kolekcje owadów u profes. M. Brzezińskiego			16	—	9418	94
						13336	62

dowy 3 Maja.

1907	Do 30 Czerwca. Zwrot kredytu			2000	—		
	Odliczono na Odsetki Kół (mylnie zapisane na Dar 3 Maja)	26	40				
	Odliczono na Ofiary Jednorazowe (mylnie zapisane na Dar 3 Maja)	942	—	968	40	2968	40
	Koszty zebrania Daru (stanowiące pozostałość przeniesioną na d. 1 Lipca 1907 r.)			11400	15		
	Pozostałość Daru 3 Maja na d. 1 Lipca 1907 r.			144382	35	155782	50
						158750	90

Kasa.

półrocze

1906	Od 1 Lipca do 31 Grudnia 1906 r. rozchód		29660	09
	31 Grudnia. Pozostałość na 1 Stycznia 1907 r.		161	25
			29821	34

R-k

PRZYCHÓD — ***Drugie***

1907	1 Stycznia. Pozostałość z d. 31 Grudnia 1906 r.	161	25
	Od 1 Stycznia do 30 Czerwca 1907 r. wpływ	350744	67
		350905	92

R-k Bank Handlo-

Pierwsze

1906	1 Lipca. Było na r-ku bieżącym	27723	26
	Wniesiono na r-k bieżący od 1 Lipca do 31 Grudnia 1906 r.	31636	88
	Procent za tenże czas	947	06
		60307	20

Drugie

1907	1 Stycznia. Pozostałość z d. 31 Grudnia 1906 r.	39641	52
	Wniesiono na r-k bieżący od 1 Stycznia do 30 Czerwca 1907 r.	199641	55
	Procent za tenże czas	2590	17
		241873	24

R-k Po-

Pierwsze

1906	31 Grudnia. Pozostałość na d. 1 Stycznia 1907 r.	600	—
		600	—

Drugie

1907	30 Czerwca. Pozostałość na d. 1 Lipca 1907 r.	900	—
		900	—

Kasa.

półrocze — **ROZCHÓD**

1907	Od 1 Stycznia do 30 Czerwca 1907 r. rozchód	350121	41
	30 Czerwca. Pozostałość na 1 Lipca 1907 r.	784	51
		350905	92

wy w Warszawie.

półrocze

1906	Podniesiono z rachunku bieżącego od 1 Lipca do 31 Grudnia 1906 roku	20665	68
	31 Grudnia. Pozostałość na d. 1 Stycznia 1907 r.	39641	52
		60307	20

półrocze

1907	Podniesiono z rachunku bieżącego od 1 Stycznia do 1 Lipca 1907 roku	226664	54
	30 Czerwca. Pozostałość na d. 1 Lipca 1907 r.	15208	70
		241873	24

życzki.

półrocze

1906	1 Lipca. Były wydane pożyczki:				
	Kołu w Grodzisku	300	—		
	Kołu Nauczania Analfabetów	300	—	600	—
				600	—

półrocze

1907	1 Styczeń. Pozostałość z d. 31 Grudnia 1906 r.	600	—
	Wydano Okręgowi Lubelskiemu	300	—
		900	—

R-k Okręgi.

PRZYCHÓD — *Pierwsze półrocze*

1906	31 Grudnia. Pozostałość na d. 1 Stycznia 1907 r.	75	—	

Drugie półrocze

1907	Okręg Warszawski wpłacił za 131 skarbonek	131	—	
	30 Czerwca. Pozostałość na d. 1 Lipca 1907 r. należność . .	98	75	
		229	75	

R-k Depozyty Papierów Procentowych.

Pierwsze półrocze

Wart. nom. MR.	Wart. nom. RB.					
1906	250	Udział Szkoły Rontalera, tymczasowo w dyspozycji Członka Rady Nadzorczej P. M. S. p. M. Lutosławskiego			250	—
		Deponowano w Banku Handlowym w Warszawie za kwitem №№ 15828/9717 z d. 24 Lipca 1906 r.:				
	1000	a) L. Z. 4 1/2% m. Warszawy — policzone po 83 rb. za 100 . . .	830	—		
	300	b) Obligacji 4 1/2% m. Warszawy — policzone po 76,25 za 100 . . .	228	75	1058	75
	1550				1308	75

Drugie półrocze

1907	1550	1. Stycznia. Przeniesiono z d. 31 Grudnia 1906 r.			1308	75
		Złożono:				
		W Banku Handlowym w Warszawie za kw. № 16256/10033:				
	2000	8 akcji fabr. Gerlach i Pulst po 250 rb. wartości	200	—		
	2000	Za kwitem № 16277/10033: 2 akcje Banku Ziemskiego w Poznaniu po 1000 marek—wartości .	600	—		
	2000 3550	Do przeniesienia . . .	800	—	1308	75

Okręgi.

ROZCHÓD — *półrocze*

1906	31 Grudnia. Zarząd Okręgowy Warszawski za 75 skarbonek po 1 rb.		75	—

półrocze

1907	1 Stycznia. Pozostałość z d. 31 Grudnia 1906 r.			75	—
	Okręg Lubelski—druki	30	—		
	„ Warszawski—106 skarbonek	106	—		
	„ Mławski—księgi rachunkowe i kwitarjusze	18	75	154	75
				229	75

rów Procentowych.

półrocze

Wart. nom. MR.	Wart. nom. RB.			
1906		31 Grudnia. Przeniesiono na d. 1 Stycznia 1907 r.	1308	75
			1308	75

półrocze

R-k Depozyty Papierów Procentowych.

PRZYCHÓD — *Drugie półrocze*

1907	Wart. nom. MR.	Wart. nom. RB.						
	2000	3550	Z przeniesienia . . .			800 —	1308	75
	—		Za kwitem № 16903/10033:					
		250	L. Z. 4½% T-wa Kred. Ziemskiego— licząc 87,60 za 100	224	37			
	—	250	L. Z. 5% miasta Radomia — licząc 87 rb. za 100	217	50			
	—	100	Świadectwo 4% Renty Państwowej— licząc	72	—			
	—	100	Pożyczka Premjowa Szlachecka — licząc	221	—	734	87	1534	87
	—		Złożono w T-wie Kredytowem Ziemskiem za kw. № 501/166:					
		100000	L. Z. 4½% Towarz. Kred. Ziemsk.— licząc po 88.20 zo 100					88200	—
	2000	104250						91043	62

R-k Zaliczenia.

Pierwsze półrocze

1906	Od 1 Lipca do 31 Grudnia 1906 r. wykazano rachunkami . .	2960	38
	31 Grudnia. Pozostałość na d. 1 Stycznia 1907 r.	133	70
		3094	08

Drugie półrocze

1907	Od 1 Stycznia do 30 Czerwca 1907 r. wykazano rachunkami	3606	89
	30 Czerwca. Pozostałość 1 Lipca 1907 r.	668	12
		4275	01

rów Procentowych.

półrocze — **ROZCHÓD**

1907	Wart. nom. MR.	Wart. nom. RB.						
			30 Czerwca. Obliczono podług kursu ceduły urzędowej z d. 28 Czerwca 1907 r. kurs papierów deponowanych, stanowiących remanent na 1 Lipca 1907 r.					
	—	250	Udział Szkoły Rontalera					200	—
	—	1000	L. Z. 4½% m. Warszawy — policzono po 82.25 za 100					822	50
	—	300	Obligacji 4½% m. Warszawy — po 76.25 za 100.					228	75
	—	2000	8 akcji fabryki Gerlach i Pulst—policzono.					200	—
	2000	—	2 akcje Banku Ziemskiego w Poznaniu po 1000 marek—policzono .					500	—
	—	250	L. Z. 4½% Towarz. Kred. Ziem — policzono 87.60 za 100					219	—
	—	250	L. Z. 5% m. Radomia — policzono 83.00 za 100.					207	50
	—	100	4% Renty Państwowej — policzono					70	50
	—	100	Pożyczka Prem. Szlachecka — policzono					210	—
	—	100000	L. Z. 4½% T-wa Kred. Ziemskiego— policzono po 88.20 za 100. . .					88200	—	90858	25
			Odpisano z Kapitału Obrotowego różnicę na kursie papierów . .							185	37
	2000	104250								91043	62

liczenia.

półrocze

1906	Od 1 Lipca do 31 Grudnia 1906 r. wydano zaliczeń do wyrachowania na			3094	08
				3094	08

półrocze

1907	1 Stycznia. Pozostałość z d. 31 Grudnia 1906 r.	133	70
	Od 1 Stycznia do 1 Lipca wydano zaliczeń	4141	31
		4275	01

Rachunki Przechodnie.

PRZYCHÓD

1907	30 Czerwca. Przeniesiono na d. 1 Lipca 1907 r.	216848	35
		216848	35

ROZCHÓD

1907	30 Czerwca. Rozchodowano na szkoły Zarządu Głównego— pensja nauczycieli za Lipiec	663	35
	Personel—pensja za Lipiec	225	—
	Wydział Organizacyjno-Statystyczny—pensja za Lipiec . .	125	—
	Szkoła Ochroniarek — wypł. á conto komornego za lokal	500	—
	Szkoły T-wa Kred. m. Warszawy—wypł. komorne. . . .	335	—
	Rezerwa na wydatki, stosownie do Uchwały Zarz. Głównego P. M. S. z d. 19 Czerwca 1907 r.	190000	—
	Kap. żel. Seminarjum w Ursynowie	25000	—
		216848	35

R-k Amorty- zacja.

1907	30 Czerwca. Przeniesiono na R-k Ruchomości	1070	23
		1070	23

1907	30 Czerwca. Odpisano z Kap. Obrotowego amortyzację ruchomości Biura Zarządu Głównego	164	44
	Amort. ruchomości szkół Zarz. Głównego	464	04
	Amort. ruchomości Wydziału Oświaty	297	—
	Amort. ruchomości Muzeum Szkolnego	144	75
		1070	23

NIERUCHOMOŚCI
OFIAROWANE KOŁOM P. M. S.
DO DNIA 1 LIPCA 1907 ROKU.

Podług posiadanych przez Zarząd Głów. P. M. S. aktów rejentalnych lub nadesłanych przez Koła wiadomości, p. Józef Langner ofiarował Kołu **w Świdrze** na mocy aktu rejentalnego № 38/1096 z dnia $\frac{\text{10 Listopada}}{\text{28 Października}}$ 1906 roku 819,94 sążni kwadratowych gruntu (maj. „Wolmontowice").

Pani Kazimiera Wilczyńska ofiarowała Kołu w **Międzyrzecu Podlaskim** nieruchomość oznaczoną numerem hypoteczn. 266, na mocy aktu rejentalnego № 420 z d. 9/22 Kwietnia 1907 r.

Pan Trojanowski ofiarował Kołu **Aleksandrów-Pograniczny** plac pod budowę szkoły.

Koło Wrząca-Wielka — otrzymało dom we Wrzącej-Wielkiej i 2 morgi gruntu pod budowę szkoły w Kiełczewie.

Koło Opatów — kawałek gruntu pod budowę ochronki.

Koło Otwock — otrzymało od p. Z. Kurtza plac pod budowę szkoły w Otwocku.

Koło w Policznej guberni Radomskiej—otrzymało od p. Stefana hr. Przeździeckiego dom pod szkołę, ogródek i 2 morgi ziemi.

Koło Wolica—otrzymało od p. W. Halika 1 morgę gruntu pod budowę szkoły.

Koło Węgra gub. Płockiej — otrzymało 250 prętów ziemi.

Koło Łazy — plac pod budowę szkoły.

UWAGA. Zarząd Główny P. M. S. najuprzejmiej prosi Szanowne Zarządy Kół o łaskawe nadsyłanie wiadomości o darowiznach, tu pominiętych, dla braku zawiadomienia o nich.

Członkowie dożywotni.

a) członkowie dożywotni, którzy wpłacili 150 lub więcej rubli do Kasy Zarządu Głównego Polskiej Macierzy Szkolnej.

1. Abdank-Abakanowiczówna Zofja
2. Branicka hr. Marja
3. Brun Stanisław
4. „Brześć Kujawski" Tow. Cukr.
5. Budny K.
6. Buszczyński Konstanty rejent
7. Cellica K. z San Remo
8. „Ciechanów" Tow. Cukr.
9. Chełchowski Kazimierz D-r.
10. Chrzanowska Wanda
11. Chrzanowski Ignacy
12. Czartoryski książę Adam
13. Czosnowski hr. Izydor
14. Czyżewska Faustyna
15. Dejkowa Marja
16. Głuski Jan
17. Grzybowski Karol
18. Grzybowska Aleksandra
19. Jasieńska Marja
20. Jasiukowicz Ignacy
21. Jechalski Władysław
22. Kronenberg bar. Leopold
23. Londyński Zdzisław
24. Makólski Zygmunt
25. Mokiejewski A.
26. Osuchowski Antoni
27. Piędzicki Ignacy
28. Potocki hr. Jakób
29. „Resursa Kupiecka"
30. Roesner J. J.
31. Rothert Władysław
32. Ryx Bronisław
33. Sapieżyna ks. Seweryna
34. Schram R.
35. Sawicki Wojciech
36. Szlubowski Bronisław
37. Szebeko Ignacy
38. Szlenkier Karol
39. Szlenkierówna Zofja
40. Tow. akcyjne pożycz. na zastaw ruchom.
41. Tow. sprzedaży spirytusu
42. Tow. Mayznerow. Fabr. Cukru: „Łanięta," „Izabelin" i „Marja"
43. Warchałowski Piotr
44. Warszawskie Tow. Ubezpieczeń od ognia
45. Warszawski Giełdowy Związek Roboczy
46. Wenda Kazimierz
47. Wodziński J.
48. Wojno Józef
49. Wróbel Józef
50. Zaborski Dyjonizy

b) Członkowie dożywotni, którzy wpłacili 150 lub więcej rubli do kas poszczególnych Kół Macierzy *).

№	NAZWISKO i IMIĘ	NAZWA KOŁA
51	Rothert Gustaw Adolf	Kalisz
52	Rothertowa Aniela	„
53	Siemiątkowski Zygmunt	„
54	Słubicka	Koło

*) Lista obejmuje tylko tych członków dożywotnich, o których otrzymaliśmy szczegółowe wiadomości od Kół.

№	NAZWISKO i IMIĘ	NAZWA KOŁA
55	Pstrokońska Walentyna	Sieradz
56	Korejwo Zofja	Łęczyca — Koło miejskie
57	Kretkowski Mieczysław	„ „ „
58	Łabędzki Bronisław	„ „ „
59	Masłowski Aleksander	„ „ „
60	Tołłoczko Emilja	Kazimierza-Wielka
61	Staszkiewicz Franciszek ks.	Książnice-Wielkie
62	Olszewski Aleksander	Pińczów
63	Pusłowski hr. Emanuel	„
64	Wielopolski margr. Aleksander	„
65	Wielopolska margr. Zofja	„
65a	Ankiewicz Władysław	Miechów
66	Orsetti Marja	Chełm
67	Zajdler Władysław	„
68	Kossak Tadeusz	Dęblin
69	Kleniewska Marja	Opole
70	Kleniewski Jan	Wilków
71	Sączewski Jan	Będzin
72	Bronikowski Wojciech	Łódzkie Koło śródmieścia
73	Nowicki Feliks	Piotrków
74	Waliński Czesław	„
75	Kamińska Matylda	Ciechanów
76	Kunklowa Marja	Drobin
77	Berg Rudolf	Żuromin
78	Kiniorski Walery	Iłża
79	Pogorzelski Józef	„
80	Baczyński Zygmunt	Ożarów
81	Adler Samuel	Radom
82	„Bank Łódzki“	„
83	Bieliński Antoni	„
84	Baczyński Leon	„
85	Cichowski Mieczysław	„
86	Dembiński Stefan.	„
87	Idzikowski Stanisław	„
88	Jagnińskiego Janusza sukcesorowie	„
89	Jasiński Mieczysław	„
90	Jelski Władysław	„
91	Kosiński Edward	„
92	Karsz Józef	„
93	Karsz Stanisław	„
94	Karszowa Wilhelmina	„
95	Majewski Włodzimierz	„
96	Piwkowski Tomasz	„
97	Przyłęcki Bolesław	„
98	Radziwiłł ks. Maciej	„
99	Skotnicki Maksymiljan	„
100	Staniszewski Karol	„
101	Staniszewscy Karolostwo	„
102	Świerzyński Józef	„
103	Targowski Juljusz	„
104	Tarnowski hr. Juljusz	„
105	Wickenhagen Franciszek	„
106	Wodzyński Tadeusz	„
107	Karski Michał	Sandomierz

№	NAZWISKO i IMIĘ	NAZWA KOŁA
108	Karski Włodzimierz	Sandomierz
109	Targowski Juljusz	„
110	Zamoyski hr. Andrzej	Maciejowice
111	Łubieński hr. St.	Węgrów
112	Kraszewski Krzysztof	Wisznice
113	Bertram Jerzy	Broniszewo
114	Rudzki Piotr	Mińsk-Mazowiecki
115	Zamoyski hr. Maurycy	Ołtarzew
116	Kowalewski Antoni	Pomiechowo
117	Górski Paweł	Warszawskie Koło Śródmieścia
118	Jentys Tadeusz	Warszawskie Koło Dzielnicy Staromiejskiej
119	Grossé Ludwik	„ „ „ „
120	„Resursa Obywatelska“	„ „ „ „
121	Dziewulski Stefan	Warszawskie Koło Szkoły Średniej
122	Gebethner Jan	„ „ „ „
123	Gerlach Emil	„ „ „ „
124	Szlubowski Bronisław	„ „ „ „
125	Henneberg Stanisław	Warszawskie Koło Dzielnicy Wolskiej
126	Henneberg Juljan (ojciec)	„ „ „ „
127	Hassewicz Stanisław D-r	Warszawskie Koło Lekarskie

156

Spis rzeczy.

Protokół Zgromadzenia Organizacyjnego III

Sprawozdanie Zarządu Głównego, Zarządów Okręgowych i Kół miejscowych:

Zarząd Główny XI
Wydział Oświaty Ludowej XVII
A. Sprawozdanie Sekcji szkolnej . XVII
B. Sprawozdanie Sekcji hygieniczno-technicznej XXI
C. Sprawozdanie Sekcji nauczania dorosłych XXII
D. Sprawozdanie Sekcji czytelnianej XXV
Wydział Prawny XXVI
Wydział Skarbowy XXVIII
Wydział Organizacyjno-Statystyczny . . XXVIII
Zarządy Okręgowe XXIX
Sprawozdanie Rady Nadzorczej XXXV
Sprawozdanie członków Rady Nadzorczej, delegowanych do rewizji kasy, rachunków i akt XXXVI

Tablice statystyczne, dotyczące działalności i stanu Kół P. M. S.

Gubernia kaliska 3
„ kielecka 11
„ lubelska 17
„ łomżyńska 27
„ piotrkowska 33
„ płocka 41
„ radomska 49
„ siedlecka 57
„ suwalska 65
„ warszawska 67
„ „ miasto Warszawa z przedmieściami . . . 83
Ogólne zestawienie 85

Sprawozdanie finansowe:

Ogólne zestawienie wpływów i wydatków Zarządu Głównego 89
Wpływy i wydatki od 1 lipca do 31 grudnia 1906 90
Bilans z d. 31 grudnia 1906*) 90
Wpływy i wydatki od 1 stycznia do 30 czerwca 1907 r. 92
Bilans do 30 czerwca 1907 r.*) . . . 92

Rachunki szczegółowe:

Rachunek Kapitał żelazny im. A. Hersego . 96
„ „ „ „ K. Szlenkera 96
„ „ „ Seminarjum dla nauczycieli w Ursynowie . . 96
„ Kapitał obrotowy 96
„ Zapomogi Zarządu Głównego . 98
„ Szkoły Zarządu Głównego . . 100
„ „ T-wa Kredytowego m. Warszawy 102
„ Szkoła Ochroniarek 102
„ „ im. A. Mickiewicza . . 104
„ Seminarjum dla nauczycielek im. E. Orzeszkowej 104
„ Kursy pedagogiczne 106
„ Kursy w Pszczelinie 106
„ Wydział Organizacyjno-Statystyczny 102
„ Wydział Oświaty Ludowej . . 102
„ Muzeum Szkolne 104
„ Koszty Ogólne 106
„ Personel 110
„ Ofiary z Ameryki 116
„ Ofiary peryodyczne 118
„ Ofiary jednorazowe 118
„ Odsetki Kół 118
„ Różni 120
„ Puszki-Skarbonki 122
„ Sprzedaż kart. M. S. K. P. . . 122
„ Dary 124
„ Koła 126
„ Pocztówki 128
„ Marki-znaczki dochodowe . . . 128
„ Procenty 130
„ Ruchomości 130
„ Dar Narodowy Trzeciego Maja 132
„ Kasa 132
„ Bank Handlowy w Warszawie . 134
„ Pożyczki 134
„ Okręgi 136
„ Depozyty Papierów procentowych 136
„ Zaliczenia 138
„ Przechodnie 140
„ Amortyzacja 140
Nieruchomości ofiarowane Kołom P. M. S. 142
Członkowie dożywotni 143

*) Zwracamy uwagę, iż wszystkie pozycje bilansu są wyjaśnione w dziale: Rachunki szczegółowe (str. 96—141).

1019/57

REGULAMIN RADY NADZORCZEJ P. M. S.

(w uzupełnieniu §§ 25—29 ustawy zamiast §§ 80 — 83 regulaminu ogólnego).

I. Organizacya Rady Nadzorczej.

§ 1. Losowaniu, mającemu w myśl § 25 ustawy decydować o ustąpieniu z Rady nadzorczej trzech członków, podlegają i ci członkowie Rady, którzy z niej ustąpili z jakiegokolwiek powodu przed upływem kadencji. Sposób losowania określa każdorazowo dany komplet Rady.

§ 2. Rada przesyła Zarządowi Głównemu nie później jak na 2 tygodnie przed terminem, wyznaczonym na ogólne Zgromadzenie, wniosek do umieszczenia na porządku dziennym tegoż zgromadzenia, aby wobec ustąpienia członków, których nazwiska będą we wniosku przytoczone, dokonać przewidzianego w ustawie wyboru członków Rady.

§ 3. W Radzie Nadzorczej odbywają się wybory kolejno na prezesa, na 2 wiceprezesów i 2 sekretarzy (po 2 nazwiska na kartce). Ka-

Przepisy ustawy, dotyczące Rady Nadzorczej.

§ 25. Rada Nadzorcza składa się z 10 członków, obieranych przez Zgromadzenie Ogólne i przedstawicieli Okręgów, po jednym od każdego Okręgu.

Członkowie Rady obierani są na 3 lata. Z pośród członków obieranych przez Zgromadzenie Ogólne przez 2 lata ustępuje po 3 w trzecim roku czterech członków — w pierwszych 2 latach przez losowanie się, a następnie według starszeństwa wyboru. Ustępujący członkowie Rady Nadzorczej mogą być ponownie wybrani.

§ 28. Rada Nadzorcza wybiera z grona swoich członków na rok jeden: Prezesa, 2 Wiceprezesów i 2 Sekretarzy.

żdy wybór wymaga bezwzględnej większości głosów uczestniczących w wyborze.

§ 4. Rada Nadzorcza może przelać swe prawa i obowiązki na swoją Delegacyę.

Delegacyę Rady Nadzorczej stanowią ci jej członkowie, którzy przybędą na jej posiedzenie. Komplet prawomocny Delegacyi stanowi 7 członków Rady, w tem 1 członek prezydyum.

Delegacya spełnia wszystkie swe czynności i występuje na zewnątrz w imieniu Rady Nadzorczej.

II. Posiedzenia Rady Nadzorczej.

§ 29. Posiedzenia Rady Nadzorczej odbywają się w miarę potrzeby, a przynajmniej 2 razy do roku. Do ważności uchwał Rady Nadzorczej potrzebna jest obecność przynajmniej połowy członków Rady, w tej liczbie Prezesa lub Wiceprezesa. Uchwały zapadają prostą większością głosów: w razie równości głosów roztrzyga głos przewodniczącego.

§ 5. Posiedzenia zwyczajne Rady Nadzorczej odbywają się w miejscu i w terminach uchwalonych każdorocznie na posiedzeniu Rady po zwyczajnem Zgromadzeniu Ogólnem. Uchwała ta jako też jej zmiany, jakie w niej zajść mogą w ciągu kadencyi, będą zakomunikowane na piśmie Zarządowi Głównemu, Zarządom Okręgowym i wszystkim członkom Rady.

Posiedzenie zwyczajne Rady uważa się za zwołane prawidłowo, jeśli się odbywa w terminie i miejscu z góry określonem i zakomunikowanem według powyższego przepisu.

Prezydyum Rady rozsyła w miarę możności przypomnienia o terminie i miejscu każdego posiedzenia zwyczajnego.

§ 6. Posiedzenia Rady nadzwyczajne są zwoływane, w miarę potrzeby, przez Prezesa

BIBLIOTEKA TNP Zielińskich 53

Rady, według jego uznania lub na żądanie Zarządu Głównego, jednego z Zarządów Okręgowych lub 3 członków Rady.

O każdem posiedzeniu nadzwyczajnem powinny być do wszystkich członków Rady rozesłane zawiadomienia wystarczająco wcześnie, aby mogli przybyć na posiedzenie.

§ 7. W razie, jeżeli posiedzenie Rady, zwołane prawidłowo nie dojdzie do skutku, wszystkie jego czynności ma prawo załatwić Delegacya Rady, bądź w terminie na to posiedzenie wyznaczonem, bądź na innem swojem posiedzeniu.

§ 8. Sprawy, niecierpiące zwłoki, mogą być załatwiane na zebraniu nagłem Delegacyi bez względu na terminy posiedzeń Rady i bez konieczności rozesłania zawiadomień do zamiejscowych jej członków. Następnie muszą wszakże takie sprawy być przedstawione przez prezydjum na posiedzeniu zwyczajnem, które ma prawo rozpoznać je na nowo.

§ 9. Zarząd Główny, obowiązany jest delegować swego przedstawiciela na posiedzenia Rady zwyczajne, a na życzenie Rady również na jej posiedzenie nadzwyczajne lub na nagłe posiedzenie Delegacji. Przedstawiciel Zarządu Głównego ma na tych posiedzeniach głos informacyjny i doradczy z prawem stawiania wniosków. Nieobecność przedstawiciela Zarządu Głównego nie czyni Zebrania Rady nieprawomocnem.

§ 10. Zebraniu Rady przewodniczy prezes lub jeden z wiceprezesów; protokułuje jeden z sekretarzy.

Po odczytaniu protokułu poprzedniego zebrania, Rada ustala porządek dzienny swego posiedzenia, na którym umieszcza wnioski, zgłoszone przez członków, co do rozpatrzenia spraw i powzięcia decyzyi. Wnioski powinny być w miarę możności składane prezesowi z piśmiennem sformułowaniem projektu uchwały Rady.

§ 11. Rada ustanawia sposób prowadzenia protokułów. Oryginał protokułu powinien być na posiedzeniu odczytany i przez obecnych podpisany. Protokuły są wszywane do księgi protokułów i przechodzą po każdej kadencyi do archiwum Zarządu Głównego. Odpis protokułu komunikuje się po każdem posiedzeniu, Zarządowi Głównemu, który podaje go do wiadomości Zarządom Okręgowym.

W wypadkach wyjątkowych Rada Nadzorcza ma prawo uznać całość lub część swego protokułu za poufną.

III. Prawa i obowiązki Rady Nadzorczej.

§ 26. Rada Nadzorcza:
a) czuwa nad urzeczywistnieniem zadań Macierzy, w myśl §§ 1 i 2 niniejszej ustawy i kontroluje zgodność działalności Zarządu Głównego, oraz wszystkich innych organów Towarzystwa z przepisami ustawy i instrukcyi.

12. Członkowie Rady Nadzorczej otrzymują od Zarządu Głównego:

a) zawiadomienia o mających się odbyć posiedzeniach Zarządu Głównego i ich porządku dziennym.

b) Wyciąg protokułu posiedzeń Zarządu Głównego.

c) zawiadomienie o terminie i miejscu ważniejszych posiedzeń innych organów Macierzy.

§ 13. Prezydium Rady Nadzorczej powinno po każdem posiedzeniu Zarządu Głównego otrzymać całkowity odpis jego protokułu.

§ 14. Każdy członek Rady Nadzorczej, który uzna, że w czynnościach Zarządu Głównego lub innych organów Macierzy istnieje jakakolwiek sprzeczność z przepisami ustawy lub instrukcyi, albo że środki wskazane w § 3 ustawy są niedostatecznie wyzyskane, lub błędnie stosowane dla urzeczywistnienia zadań Macierzy, wskazanych § 1 i 2 ustawy, ma obowiązek wystąpić ze stosownym wnioskiem na najbliższem zwyczajnem posiedzeniu Rady, a w razach nagłych porozumieć się z prezydyum, co do zwołania osobnego w tym celu posiedzenia.

Merytoryczne uchwały w sprawach powyższych Rady zapadają nie inaczej, jak po zażądaniu wyjaśnień od Zarządu Głównego.

§ 15. Rada Nadzorcza ma prawo uprzedzić Zarząd Główny o swym zamiarze zawieszenia jego uchwały, sprzecznej z zasadniczemi przepisami Ustawy (§ 26 e) lub odwołania się do Zgromadzenia Ogólnego (§ 26 d) oraz zakomunikować mu swoją w tym względzie opinię. Jeżeli się Zarząd Główny na zapatrywanie Rady Nadzorczej nie zgodzi lub nie przedstawi motywów, które by wpłynęły na zmianę opinji Rady, w takim razie Rada może postąpić w myśl § 26 e i d, ewentualnie z uwzględnieniem § 24 niniejszego regulaminu.

§ 16. Rada Nadzorcza do przeprowadzenia wszelkich rewizyi deleguje zawsze przynajmniej dwóch swoich członków, którzy zdają

§ 26 e) ma prawo zawiesić każdą uchwałę Władz Towarzystwa sprzeczną z zasadniczemi przepisami niniejszej ustawy lub zadaniami Towarzystwa, żądając jednocześnie zwołania Ogólnego Zebrania dla ostatecznego orzeczenia w sprawie spornej.

§ 26 d) ma prawo żądać, aby Z. G. nie później, jak w ciągu 3 tygodni od daty otrzymania żądania zwołał Zgrom. Ogólne i postawił na porządku dziennym sprawy i wnioski, polecone przez Radę.

§ 26 c) ma prawo przeglądać księgi i protokóły posiedzeń

Zarządu Głównego i innych organów Towarzystwa.

§ 27. Rada Nadzorcza może mianować delegatów ze swego grona, dla wykonania czynności rewizyjnych, o których mowa w § poprzedzającym.

b) sprawdza stan kasy conajmniej raz na rok.

Prezesowi sprawę ze swych czynności najpóźniej w osiem dni po ich ukończeniu. Prezes zaś przedstawia wynik Radzie Nadzorczej na najbliższem jej posiedzeniu zwyczajnem, a w razie nagłości nadzwyczajnem. Rada Nadzorcza lub jej delegaci mają prawo wezwać w charakterze biegłych osoby postronne stosownie do swego uznania.

§ 17. Przedstawicielom Okręgów w Radzie Nadzorczej służy prawo za piśmiennem upoważnieniem Prezesa Rady Nadzorczej zarządzić rewizyę ksiąg, dokumentów lub protokułów jakiegokolwiek organu Macierzy w obrębie swego Okręgu pod warunkiem niezwłocznego zawiadomienia Rady zarówno o fakcie rewizyi jako też o jej wyniku.

§ 18. Na żądanie danego organu Macierzy każdy członek Rady Nadzorczej ma prawo dokonać w nim rewizyi, o jakiej mowa w § poprzednim, pod warunkiem zawiadomienia Rady o wyniku rewizyi.

Do sprawdzania stanu kasy, prawidłowości rachunków i zgodności sprawozdań poszczególnych organów Macierzy, Rada Nadzorcza ma prawo wyznaczyć ze swego, lub z po za swego grona specyalnych rewidentów objazdowych, którzy czynności te wykonywać powinni w obecności przedstawicieli tych organów Macierzy, w których odbywa się rewizya, a w miarę możności i przy współudziale przedstawiciela danego Okręgu w Radzie Nadzorczej. Protokuły takich rewizyi powinny być niezwłocznie komunikowane Radzie Nadzorczej, która o wyniku rewizyi zawiadamia Zarząd Główny, Zarząd danego Okręgu i organ Macierzy, którego dotyczyła rewizya.

§ 19. Jeżeli rewizya ujawni jakiekolwiek nieprawidłowości lub nadużycia, Rada Nadzorcza udziela Zarządowi Głównemu wskazówek w sprawie możliwie spiesznego ich usunięcia, a we właściwym czasie zarządza ponowną rewizyę.

§ 20. Członkowie Rady Nadzorczej mogą brać udział w Zebraniach wszelkich organów Macierzy z prawem zabierania głosu i stawiania wniosków, lecz bez udziału w głosowaniach.

§ 26 g) nadto członkowie Rady Nadzorczej mogą z głosem doradczym brać udział w zebraniach Zarządu Głównego i wszelkich organów Macierzy.

§ 21. Sprawozdania Rady Nadzorczej (§ 26f ustawy) układa prezydjum, względnie komisya przez Radę do tego wyznaczona.

Sprawozdania te powinny zawierać oprócz ogólnego poglądu na działalność Macierzy i wyników rewizyi działalności Zarządu Głównego między innemi: wiadomości o ilości i liczebności odbytych posiedzeń Rady, o wnioskach, przekazanych Zarządowi Głównemu i t. d.

§ 26 f) przedstawia Zgromadzeniu Ogólnemu sprawozdanie roczne ze swych czynności i swoje wnioski.

§ 22. Rada ma prawo w granicach swego budżetu pokrywać wydatki związane ze swą działalnością, przekazując je do wypłaty Zarządowi Głównemu.

IV. Pełnomocnictwa szczególne Rady Nadzorczej.

§ 23. Rada ma prawo, na wniosek Zarządu Głównego, zezwalać na wydatki nadbudżetowe, z obowiązkiem zdania z tego sprawy na najbliższem Zgromadzeniu Ogólnem.

§ 24. Rada ma prawo zażądać od Zarządu Głównego zwołania zebrania walnego w którem uczestniczą: Członkowie Rady, Członkowie Zarządu Głównego, oraz od każdego Zarządu Okręgowego jego prezes i jeden wyznaczony przez Zarząd Okręgowy, delegat.

Zwołanie rzeczonego zebrania walnego odbywa się przez rozesłanie zawiadomień przynajmniej na tydzień przed terminem. Zebranie jest władne do decydowania, o ile na nie przybędzie przynajmniej połowa osób, do uczestniczenia w niem uprawnionych.

Zebranie Walne, w granicach kompetencyi, udzielonej mu na czas określony lub do odwołania mocą uchwały Zgromadzenia Ogólnego, rozważa i rozstrzyga sprawy w zastępstwie tegoż Zgromadzenia. Od takiego przelania kompetencji na Zebranie Walne bezwarunkowo się wyłączają sprawy, dotyczące zmiany Ustawy lub dobrowolnego rozwiązania Macierzy, zatwierdzania sprawozdań rocznych Zarządu Głównego i Rady Nadzorczej, zatwierdzania budżetu oraz wybory do Zarządu Głównego i do Rady Nadzorczej.

Zebranie walne w obrębie udzielonej mu kompetencji i treści niniejszego paragrafu samo ustanawia swój regulamin wewnętrzny.

BIBLIOTEKA TNP Zielińskich

1019/57

PROJEKT
REGULAMINU RADY NADZORCZEJ P. M. S.

(w uzupełnieniu §§ 25—29 ustawy zamiast §§ 80—83 regulaminu ogólnego).

I. Organizacya Rady Nadzorczej.

1. Rada przysyła Zarządowi Głównemu nie później jak na 2 tygodnie przed terminem, wyznaczonym na ogólne Zgromadzenie, wniosek do umieszczenia na porządku dziennym tegoż zgromadzenia, aby na miejsce członków ustępujących, których nazwiska będą we wniosku przytoczone, wybrać nowych członków Rady Nadzorczej.

2. W razie wyznaczania przez losowanie nazwisk tych członków Rady, którym się kadencya kończy, uczestniczą w losowaniu nazwiska i tych członków Rady, którzy przed końcem kadencyi z jakiegokolwiek powodu ustąpili. Sposób w jaki się odbywa losowanie określa każdorazowo dany komplet Rady.

3. Wybory odbywają się kolejno na prezesa, na 2 wiceprezesów (po 2 nazwiska na kartce) i na 2 sekretarzy. Każdy wybór wy-

Przepisy ustawy, dotyczące Rady Nadzorczej.

§ 25. Rada Nadzorcza składa się z 10 członków, obieranych przez Zgromadzenie Ogólne i przedstawicieli Okręgów, po jednym od każdego Okręgu.

Członkowie Rady obierani są na 3 lata. Z pośród członków obieranych przez Zgromadzenie Ogólne przez 2 lata ustępuje po 3 w trzecim roku czterech członków — w pierwszych 2 latach przez losowanie [illegible], a następnie według starszeństwa wyboru. Ustępujący członkowie Rady Nadzorczej mogą być ponownie wybrani.

§ 28. Rada Nadzorcza wybiera z grona swoich członków na rok jeden: Prezesa, 2 Wiceprezesów i 2 Sekretarzy.

1. [illegible] decydować o ustąpieniu z Rady [illegible] członków Rady, którzy przed końcem kadencyi z jakiegokolwiek powodu ustąpili. Sposób [illegible] każdorazowo dany komplet Rady.

maga bezwzględnej większości głosów uczestniczących w wyborach.

4. Rada Nadzorcza przelewa wszystkie swoje prawa i obowiązki na czas kadencyi na swoją Delegacyę.

Delegacyę Rady Nadzorczej stanowią ~~wszyscy jej członkowie, zamieszkujący stale~~ Warszawę. Nadto uczestniczą z głosem stanowczym ~~w delegacyi wszyscy ci członkowie Rady~~, którzy przybędą na jej posiedzenie. Komplet prawomocny Delagacyi stanowi 7 członków Rady, w tem I członek prezydyum.

Delegacya spełnia wszystkie swe czynności ~~i występuje na zewnątrz~~ w imieniu Rady Nadzorczej.

II. Posiedzenia Rady Nadzorczej.

§ 29. Posiedzenia Rady Nadzorczej odbywają się w miarę potrzeby, a przynajmniej 2 razy do roku. Do ważności uchwał Rady Nadzorczej potrzebna jest obecność przynajmniej połowy członków Rady, w tej liczbie Prezesa lub Wiceprezesa. Uchwały zapadają prostą większością głosów: w razie równości głosów roztrzyga głos przewodniczącego.

Zwyczajne posiedzenia Rady Nadzorczej odbywają się w miejscu i w terminach z góry uchwalonych na pierwszem posiedzeniu po zwyczajnem Zgromadzeniu Ogólnem. Uchwała ta, jako też jej zmiany, jakie zajść mogą w ciągu kadencyi, powinny być zakomunikowane na piśmie Zarządowi Głównemu i Okręgowym oraz wszystkim członkom Rady.

W razie, jeżeli zebranie Rady, prawidłowo zwołane, nie dojdzie do skutku, wszystkie jego czynności ma prawo załatwić Delegacya Rady na temże zebraniu.

Zwyczajne zebranie Rady uważa się za zwołane prawidłowo, jeśli odbywa się w terminie i miejscu z góry określonem według p. II niniejszego regulaminu.

BIBLIOTEKA TNP Zielińskich 53

Prezydyum Rady rozsyła w miarę możności przypomnienia o terminie i miejscu zebrania.

5. O Zebraniu Nadzwyczajnem powinny być do wszystkich członków Rady rozesłane zawiadomienia wystarczająco wcześnie, aby byli w stanie przybyć na posiedzenie. Sprawy, niecierpiące zwłoki, mogą być załatwiane na zebraniu nagłem Delegacyi, muszą być jednak przedstawione przez prezydjum następne na zebraniu zwyczajnem, na którem może zapaść uchwała ponownego rozpatrzenia.

4. O miejscu i terminie Zebrań zwyczajnych Rady powinien być zawiadomiony Zarząd Główny, który obowiązany jest na każde takie zebranie delegować swego przedstawiciela. Nieobecność przedstawiciela Zarządu Głównego nie czyni Zebrania Rady nieprawomocnem.

§. Nadzwyczajne posiedzenia Rady są zwoływane, w miarę potrzeby, przez Prezesa Rady, według jego uznania lub na żądanie: Zarządu Głównego, któregokolwiek z Zarządów Okręgowych lub 3 członków Rady.

6. Zebraniu Rady przewodniczy prezes lub jeden z wiceprezesów; protokułuje jeden z sekretarzy. Rada ustanawia sposób prowadzenia protokułów. Oryginał protokułu powinien być na posiedzeniu odczytany i przez obecnych podpisany. Protokóły są wszywane do księgi protokułów i przechodzą po każdej kadencyi do archiwum Zarządu Głównego. Odpis protokułu komunikuje się po każdem posiedzeniu, Zarządowi Głównemu, któ-

ry podaje go do wiadomości Zarządom Okręgowym.

W wypadkach wyjątkowych Rada Nadzorcza ma prawo uznać całość lub część swego protokułu za poufną.

7. Po odczytaniu protokułu poprzedniego zebrania, Rada ustala porządek dzienny swego posiedzenia, na którym umieszcza wnioski, zgłoszone przez członków co do rozpatrzenia spraw i powzięcia decyzyi. Wnioski powinny być w miarę możności składane prezesowi z piśmiennem sformułowaniem projektu uchwały Rady.

III. Czynności Rady Nadzorczej.

§ 25. Rada Nadzorcza:
a) czuwa nad urzeczywistnieniem zadań Macierzy, w myśl §§ 1 i 2 niniejszej ustawy i kontroluje zgodność działalności Zarządu Głównego, oraz wszystkich innych organów Towarzystwa z przepisami ustawy i instrukcyi.

1) Członkom Rady Nadzorczej Zarząd Główny rozsyła:

a) zawiadomienia o mających odbyć się posiedzeniach Zarządu Głównego i ich porządku dziennym.

b) Odpis protokułu posiedzeń Zarządu Głównego.

c) zawiadomienia o terminie i miejscu ważniejszych zebrań innych organów Towarzystwa.

2) Każdy członek Rady Nadzorczej, który bądź na podstawie dokumentów, nadsyłanych mu z Zarządu Głównego, bądź wskutek inną drogą otrzymanych wiadomości lub własnych spostrzeżeń uzna, że w czynnościach Zarządu Głównego lub innych organów Towarzystwa istnieje jakakolwiek sprzeczność z przepisami ustawy lub instrukcyi, albo że

środki wskazane w § 3 ustawy są w jakimkolwiek kierunku niedostatecznie wyzyskane, lub błędnie stosowane dla urzeczywistnienia zadań Macierzy, ~~w myśl~~ § 1 i 2 ustawy, ma obowiązek wystąpić ze stosownym wnioskiem na najbliższem zwyczajnem posiedzeniu Rady, a w razach nagłych porozumieć się z prezydyum, co do zwołania nadzwyczajnego posiedzenia.

3. Merytoryczne uchwały Rady, wynikające z wniosków, postawionych wskutek wymienionych w poprzednim punkcie okoliczności, powinny zapaść po zażądaniu wyjaśnień od przedstawiciela Zarządu Głównego.

Do wskazówek, udzielonych Zarządowi Głównemu, lub Zarządowi innego organu Towarzystwa przez Radę Nadzorczą, w podobnych jej uchwałach, tenże Zarząd obowiązany jest zastosować się, choćby wbrew powziętym uprzednio własnym postanowieniom, lub też odwołać się do decyzyi Ogólnego Zebrania, które powinno być zwołane w takim wypadku w ciągu 3 tygodni od otrzymania uchwały Rady przez Z. G.

§ 26 e) ma prawo zawiesić każdą uchwałę Władz Towarzystwa sprzeczną z zasadniczemi przepisami niniejszej ustawy lub zadaniami Towarzystwa, żądając jednocześnie zwołania Ogólnego Zebrania dla ostatecznego orzeczenia w sprawie spornej.

§ 26 d) ma prawo żądać, aby Z. G. nie później, jak w ciągu 3 tygodni od daty otrzymania żądania zwołał Zgrom. Ogólne i postawił na porządku dziennym sprawy i wnioski, polecone przez Radę.

4. Gdy Rada Nadzorcza uzna za pożądane zapoznanie się z treścią dokumentów, ksiąg lub protokułów jakichkolwiek organów Towarzystwa może zlecić ich przejrzenie, w obecności przedstawicieli danego organu Towarzystwa, jednemu lub kilku swoim członkom (ewentualnie przy współudziale osób postronnych w charakterze biegłych) lub też zażądać dostarczenia odpisów albo oryginałów na posiedzenie Rady, na które powinien być

§ 26 c) ma prawo przeglądać księgi i protokóły posiedzeń Zarządu Głównego i innych organów Towarzystwa.

§ 27. Rada Nadzorcza może mianować delegatów ze swego grona, dla wykonania czynności rewizyjnych, o których mowa w § poprzedzającym.

w takim razie, wezwany przedstawiciel danego organu Towarzystwa.

5. Przedstawicielom Okręgów w Radzie Nadzorczej służy prawo za piśmiennem upoważnieniem Prezesa Rady Nadzorczej zarządzić rewizyę ksiąg, dokumentów lub protokułów jakiegokolwiek organu Towarzystwa w obrębie Okręgu; w takim jednak razie powinien niezwłocznie zawiadomić Radę o samym fakcie, jakoteż o wyniku zarządzonej rewizyi.

b) sprawdza stan kasy conajmniej raz na rok.

6. Na żądanie organu Towarzystwa każdy członek Rady Nadzorczej ma prawo dokonać rewizyi, o której mowa w poprzednim punkcie, z warunkiem zawiadomienia Rady o jej wyniku.

Do sprawdzania stanu kasy, prawidłowości rachunków i zgodności sprawozdań poszczególnych organów Towarzystwa, Rada Nadzorcza może wyznaczyć ze swego, lub z po za swego grona specyalnych rewidentów objazdowych, którzy czynności swe wykonywać powinni w obecności przedstawicieli zainteresowanych organów Towarzystwa, a w miarę możności i przy współudziale przedstawiciela danego Okręgu w Radzie Nadzorczej. Protokuły takich rewizyi powinny być niezwłocznie komunikowane Radzie Nadzorczej, która o ich wyniku zawiadamia Zarząd Główny, Zarząd danego Okręgu, oraz zainteresowany organ Towarzystwa.

7. W razie jeżeli rewizye, przedsięwzięte z ramienia Rady Nadzorczej, ujawnią jakiekolwiek nieprawidłowości lub nadużycia,

Rada Nadzorcza udziela Zarządowi Głównemu wskazówek co do możliwie spiesznego ich usunięcia, a we właściwym czasie przystępuje do ponownej rewizyi. W razie uporczywego naruszania ustawy lub instrukcyi, albo stale nieprawidłowego działania jakiegokolwiek organu Towarzystwa, Rada Nadzorcza występuje ze stosownym wnioskiem na Ogólne Zgromadzenie.

8. Członkowie Rady Nadzorczej mogą brać udział w Zebraniach wszelkich organów Macierzy z prawem zabierania głosu i stawiania wniosków, lecz bez udziału w głosowaniach.

§ 26 g) nadto członkowie Rady Nadzorczej mogą z głosem doradczym brać udział w zebraniach Zarządu Głównego i wszelkich organów Macierzy.

9. Sprawozdanie Rady Nadzorczej jest układane przez prezydjum ze współudziałem osób, które brały udział z jej ramienia, w czynnościach rewizyjnych i powinno zawierać wiadomości o ilości odbytych posiedzeń, o frekwencyi zebrań, o wnioskach przekazanych Zarządu Głównego oraz wyniki wszelkich innych dokonanych rewizyi.

IV. Pełnomocnictwa udzielone Radzie Nadzorczej przez Ogólne Zgromadzenie.

1. Rada ma prawo pokrywać wydatki związane ze swą działalności, w granicach swego budżetu, przekazując je do wypłaty Zarządowi Głównemu.

2. Rada ma prawo, na wniosek Zarządu Głównego, zezwalać na wydatki nadbudżetowe, z obowiązkiem zdania z tego sprawy na najbliższem Zgromadzeniu Ogólnem.

3. Rada ma prawo, za zgodą Zarządu Głównego, zwołać zebranie walne, w którem uczestniczą: Członkowie Rady, Członkowie Zarządu Głównego, oraz od każdego Zarządu Okręgowego jego prezes i jeden, wyznaczony przez Zarząd Okręgowy, delegat.

Na takie walne zebranie, zwołane przez rozesłanie zawiadomień, na tydzień przez terminem, o ile przybędzie nań więcej jak połowa uprawnionych do uczestnictwa, Zgromadzenie Ogólne przelewa na podstawie § 34 ustawy, swoją kompetencyę w sprawach, przewidzianych § 15 i 26 (d. e.) ustawy, oraz w punktach 3 i 7, działu III ninejszego regulaminu z wyraźnem wyłączeniem spraw, wymienionym w § 36 ustawy, oraz wyborów i rozpatrzenia sprawozdań.

4. Rada nadzorcza ma prawo odwołać się od decyzji zebrania walnego do Zgromadzenia Ogólnego.

BIBLIOTEKA TNP Zielińskich

1019/57

PROJEKT
REGULAMINU RADY NADZORCZEJ P. M. S.

(w uzupełnieniu §§ 25—29 ustawy zamiast §§ 80—83 regulaminu ogólnego).

I. Organizacya Rady Nadzorczej.

1. Rada przysyła Zarządowi Głównemu nie później jak na 2 tygodnie przed terminem wyznaczonym na ogólne Zgromadzenie wniosek do umieszczenia na porządku dziennym tegoż zgromadzenia, aby na miejsce członków ustępujących, których nazwiska będą we wniosku przytoczone, wybrać nowych członków Rady Nadzorczej.

W razie wyznaczania przez losowanie nazwisk tych członków Rady którym się kadencya kończy uczestniczą w losowaniu nazwiska i tych członków Rady, którzy przed końcem kadencyi z jakiegokolwiek powodu ustąpili. Sposób w jaki się odbywa losowanie określa każdorazowo dany komplet Rady.

3. Wybory odbywają się kolejno na prezesa, na 2 wiceprezesów (po 2 nazwiska na kartce) i na 2 sekretarzy. Każdy wybór wy-

Przepisy ustawy, dotyczące Rady Nadzorczej.

§ 25. Rada Nadzorcza składa się z 10 członków, obieranych przez Zgromadzenie Ogólne i przedstawicieli Okręgów, po jednym od każdego Okręgu.

Członkowie Rady obierani są na 3 lata. Z pośród członków obieranych przez Zgromadzenie Ogólne przez 2 lata ustępuje po 3 w trzecim roku czterech członków — w pierwszych 2 latach przez losowanie się, a następnie według starszeństwa wyboru. Ustępujący członkowie Rady Nadzorczej mogą być ponownie wybrani.

§ 28. Rada Nadzorcza wybiera z grona swoich członków na rok jeden: Prezesa, 2 Wiceprezesów i 2 Sekretarzy.

maga bezwzględnej większości głosów uczestniczących w wyborach.

4. Rada Nadzorcza przelewa wszystkie swoje prawa i obowiązki na czas kadencyi na swoją Delegacyę.

Delegacyę Rady Nadzorczej stanowią wszyscy jej członkowie, zamieszkujący stale Warszawę. Nadto uczestniczą z głosem stanowczym w delegacyi wszyscy ci członkowie Rady, którzy przybędą na jej posiedzenie. Komplet prawomocny Delagacyi stanowi 7 członków Rady, w tem I członek prezydyum.

Delegacya spełnia wszystkie swe czynności i występuje na zewnątrz w imieniu Rady Nadzorczej.

II. Posiedzenia Rady Nadzorczej.

§ 29. Posiedzenia Rady Nadzorczej odbywają się w miarę potrzeby, a przynajmniej 2 razy do roku. Do ważności uchwał Rady Nadzorczej potrzebna jest obecność przynajmniej połowy członków Rady, w tej liczbie Prezesa lub Wiceprezesa. Uchwały zapadają prostą większością głosów: w razie równości głosów roztrzyga głos przewodniczącego.

1) Zwyczajne posiedzenia Rady Nadzorczej odbywają się w miejscu i w terminach z góry uchwalonych na pierwszem posiedzeniu po zwyczajnem Zgromadzeniu Ogólnem. Uchwała ta jako też jej zmiany, jakie zajść mogą w ciągu kadencyi, powinny być zakomunikowane na piśmie Zarządowi Głównemu i Okręgowym oraz wszystkim członkom Rady.

2. W razie, jeżeli zebranie Rady, prawidłowo zwołane, nie dojdzie do skutku, wszystkie jego czynności ma prawo załatwić Delegacya Rady na temże zebraniu.

3. Zwyczajne zebranie Rady uważa się za zwołane prawidłowo, jeśli odbywa się w terminie i miejscu z góry określonem według p. II niniejszego regulaminu.

BIBLIOTEKA TNP Zielonka 53

Prezydyum Rady rozsyła w miarę możności przypomnienia o terminie i miejscu zebrania.

O Zebraniu Nadzwyczajnem powinny być do wszystkich członków Rady rozesłane zawiadomienia wystarczająco wcześnie, aby byli w stanie przybyć na posiedzenie. Sprawy, niecierpiące zwłoki, mogą być załatwiane na zebraniu nagłem Delegacyi, muszą być jednak przedstawione przez prezydjum następne na zebraniu zwyczajnem, na którem może zapaść uchwała ponownego rozpatrzenia.

4. O miejscu i terminie Zebrań zwyczajnych Rady powinien być zawiadomiony Zarząd Główny, który obowiązany jest na każde takie zebranie delegować swego przedstawiciela. Nieobecność przedstawiciela Zarządu Głównego nie czyni Zebrania Rady nieprawomocnem.

5. Nadzwyczajne posiedzenia Rady są zwoływane, w miarę potrzeby, przez Prezesa Rady, według jego uznania lub na żądanie Zarządu Głównego, któregokolwiek z Zarządów Okręgowych lub 3 członków Rady.

6. Zebraniu Rady przewodniczy prezes lub jeden z wiceprezesów; protokułuje jeden z sekretarzy; Rada ustanawia sposób prowadzenia protokułów. Oryginał protokułu powinien być na posiedzeniu odczytany i przez obecnych podpisany. Protokóły są wszywane do księgi protokułów i przechodzą po każdej kadencyi do archiwum Zarządu Głównego. Odpis protokułu komunikuje się po każdem posiedzeniu, Zarządowi Głównemu, któ-

ry podaje go do wiadomości Zarządom Okręgowym.

W wypadkach wyjątkowych Rada Nadzorcza ma prawo uznać całość lub część swego protokułu za poufną,

7. Po odczytaniu protokułu poprzedniego zebrania, Rada ustala porządek dzienny swego posiedzenia, na którym umieszcza wnioski, zgłoszone przez członków co do rozpatrzenia spraw i powzięcia decyzyi. Wnioski powinny być w miarę możności składane prezesowi z piśmiennem sformułowaniem projektu uchwały Rady.

III. Czynności Rady Nadzorczej.

§ 26. Rada Nadzorcza:
a) czuwa nad urzeczywistnieniem zadań Macierzy, w myśl §§ 1 i 2 niniejszej ustawy i kontroluje zgodność działalności Zarządu Głównego, oraz wszystkich innych organów Towarzystwa z przepisami ustawy i instrukcyi.

1) Członkom Rady Nadzorczej Zarząd Główny rozsyła:

a) zawiadomienia o mających odbyć się posiedzeniach Zarządu Głównego i ich porządku dziennym.

b) Odpis protokułu posiedzeń Zarządu Głównego.

c) zawiadomienia o terminie i miejscu ważniejszych zebrań innych organów Towarzystwa.

2) Każdy członek Rady Nadzorczej, który bądź na podstawie dokamentów, nadsyłanych mu z Zarządu Głównego, bądź wskutek inną drogą otrzymanych wiadomości lub własnych spostrzeżeń uzna, że w czynnościach Zarządu Głównego lub innych organów Towarzystwa istnieje jakakolwiek sprzeczność z przepisami ustawy lub instrukcyi, albo że

środki wskazane w § 3 ustawy są w jakimkolwiek kierunku niedostatecznie wyzyskane, lub błędnie stosowane dla urzeczywistnienia zadań Macierzy, w myśl § 1 i 2 ustawy ma obowiązek wystąpić ze stosownym wnioskiem na najbliższem zwyczajnem posiedzeniu Rady, a w razach nagłych porozumieć się z prezydyum, co do zwołania nadzwyczajnego posiedzenia.

3. Merytoryczne uchwały Rady, wynikające z wniosków, postawionych wskutek wymienionych w poprzednim punkcie okoliczności, powinny zapaść po zażądaniu wyjaśnień od przedstawiciela Zarządu Głównego.

Do wskazówek, udzielonych Zarządowi Głównemu, lub Zarządowi innego organu Towarzystwa przez Radę Nadzorczą, w podobnych jej uchwałach, tenże Zarząd obowiązany jest zastosować się, choćby wbrew powziętym uprzednio własnym postanowieniom, lub też odwołać się do decyzyi Ogólnego Zebrania, które powinno być zwołane w takim wypadku w ciągu 3 tygodni od otrzymania uchwały Rady przez Z. G.

§ 26 e) ma prawo zawiesić każdą uchwałę Władz Towarzystwa sprzeczną z zasadniczemi przepisami niniejszej ustawy lub zadaniami Towarzystwa, żądając jednocześnie zwołania Ogólnego Zebrania dla ostatecznego orzeczenia w sprawie spornej.

§ 26 d) ma prawo żądać, aby Z. G. nie później, jak w ciągu 3 tygodni od daty otrzymania żądania zwołał Zgrom. Ogólne i postawił na porządku dziennym sprawy i wnioski, polecone przez Radę.

4. Gdy Rada Nadzorcza uzna za pożądane zapoznanie się z treścią dokumentów, ksiąg lub protokułów jakichkolwiek organów Towarzystwa może zlecić ich przejrzenie, w obecności przedstawicieli danego organu Towarzystwa, jednemu lub kilku swoim członkom (ewentualnie przy współudziale osób postronnych w charakterze biegłych) lub też zażądać dostarczenia odpisów albo oryginałów na posiedzenie Rady, na które powinien być

§ 26 c) ma prawo przeglądać księgi i protokóły posiedzeń Zarządu Głównego i innych organów Towarzystwa.

§ 27. Rada Nadzorcza może mianować delegatów ze swego grona, dla wykonania czynności rewizyjnych, o których mowa w § poprzedzającym.

w takim razie, wezwany przedstawiciel danego organu Towarzystwa.

5. Przedstawicielom Okręgów w Radzie Nadzorczej służy prawo za piśmiennem upoważnieniem Prezesa Rady Nadzorczej zarządzić rewizyę ksiąg, dokumentów lub protokułów jakiegokolwiek organu Towarzystwa w obrębie Okręgu; w takim jednak razie powinien niezwłocznie zawiadomić Radę o samym fakcie, jakoteż o wyniku zarządzonej rewizyi.

b) sprawdza stan kasy conajmniej raz na rok.

6. Na żądanie organu Towarzystwa każdy członek Rady Nadzorczej ma prawo dokonać rewizyi, o której mowa w poprzednim punkcie, z warunkiem zawiadomienia Rady o jej wyniku.

Do sprawdzania stanu kasy, prawidłowości rachunków i zgodności sprawozdań poszczególnych organów Towarzystwa, Rada Nadzorcza może wyznaczyć ze swego, lub z po za swego grona specyalnych rewidentów objazdowych, którzy czynności swe wykonywać powinni w obecności przedstawicieli zainteresowanych organów Towarzystwa, a w miarę możności i przy współudziale przedstawiciela danego Okręgu w Radzie Nadzorczej. Protokuły takich rewizyi powinny być niezwłocznie komunikowane Radzie Nadzorczej, która o ich wyniku zawiadamia Zarząd Główny, Zarząd danego Okręgu, oraz zainteresowany organ Towarzystwa.

7. W razie jeżeli rewizye, przedsięwzięte z ramienia Rady Nadzorczej, ujawnią jakiekolwiek nieprawidłowości lub nadużycia,

Rada Nadzorcza udziela Zarządowi Głównemu wskazówek co do możliwie spiesznego ich usunięcia, a we właściwym czasie przystępuje do ponownej rewizyi. W razie uporczywego naruszania ustawy lub instrukcyi, albo stale nieprawidłowego działania jakiegokolwiek organu Towarzystwa, Rada Nadzorcza występuje ze stosownym wnioskiem na Ogólne Zgromadzenie.

8. Członkowie Rady Nadzorczej mogą brać udział w Zebraniach wszelkich organów Macierzy z prawem zabierania głosu i stawiania wniosków, lecz bez udziału w głosowaniach.

§ 26 g) nadto członkowie Rady Nadzorczej mogą z głosem doradczym brać udział w zebraniach Zarządu Głównego i wszelkich organów Macierzy.

9. Sprawozdanie Rady Nadzorczej jest układane przez prezydjum ze współudziałem osób, które brały udział z jej ramienia, w czynnościach rewizyjnych i powinno zawierać wiadomości o ilości odbytych posiedzeń, o frekwencyi zebrań, o wnioskach przekazanych Zarządu Głównego oraz wyniki wszelkich innych dokonanych rewizyi.

IV. Pełnomocnictwa udzielone Radzie Nadzorczej przez Ogólne Zgromadzenie.

1. Rada ma prawo pokrywać wydatki związane ze swą działalności, w granicach swego budżetu, przekazując je do wypłaty Zarządowi Głównemu.

2. Rada ma prawo, na wniosek Zarządu Głównego, zezwalać na wydatki nadbudżetowe, z obowiązkiem zdania z tego sprawy na najbliższem Zgromadzeniu Ogólnem.

3. Rada ma prawo, za zgodą Zarządu Głównego, zwołać zebranie walne, w którem uczestniczą: Członkowie Rady, Członkowie Zarządu Głównego, oraz od każdego Zarządu Okręgowego jego prezes i jeden, wyznaczony przez Zarząd Okręgowy, delegat.

Na takie walne zebranie, zwołane przez rozesłanie zawiadomień, na tydzień przez terminem, o ile przybędzie nań więcej jak połowa uprawnionych do uczestnictwa, Zgromadzenie Ogólne przelewa na podstawie § 34 ustawy, swoją kompetencyę w sprawach, przewidzianych § 15 i 26 (d. e.) ustawy, oraz w punktach 3 i 7, działu III ninejszego regulaminu z wyraźnem wyłączeniem spraw, wymienionym w § 36 ustawy, oraz wyborów i rozpatrzenia sprawozdań.

4. Rada nadzorcza ma prawo odwołać się od decyzji zebrania walnego do Zgromadzenia Ogólnego.

BIBLIOTEKA TNP Zbiorów

POLSKA MACIERZ SZKOLNA

SEKCJA HYGJENICZNA WYDZIAŁU OŚWIATY LUDOWEJ.

Regulamin dla lekarzy szkolnych.

Sekcja hygjeniczna W. O. L. Polskiej Macierzy Szkolnej opracowała dla szkół elementarnych i instytucji, utrzymywanych przez Zarząd Główny i Zarząd Okręgowy m. Warszawy P. M. S., regulamin, który ze względu na jego doniosłość gorąco zaleca się Kołom do wprowadzenia w miarę możności do wszystkich szkół, ochron i t. p.

Regulamin ten brzmi jak następuje:

1) Lekarz szkolny jest obowiązany: a) przestrzegać zachowania warunków hygienicznych w lokalu szkolnym; b) mieć dozór nad zdrowiem uczęszczających do szkoły wychowańców i wychowawców; c) mieć pieczę nad przestrzeganiem przepisów hygjenicznych przez wychowańców i wychowawców oraz nad hygjeną nauczania w szkole.

2) Lekarz szkolny odwiedza szkołę w środku roku przynajmniej raz w tygodniu i przebywa w niej godzinę. Na początku zaś i na końcu roku szkolnego, t. j. w okresie badania dzieci, odwiedza szkołę i przebywa w niej w miarę potrzeby.

3) Lekarz szkolny bada dwukrotnie wszystkie dzieci w szkole na początku i na końcu roku szkolnego podług schematu, podanego przez sekcję lekarzy szkolnych przy Stowarzyszeniu Lekarzy Polskich. Wyniki badań notuje na oddzielnych blankietach.

4) Lekarz szkolny piśmiennie lub ustnie zwraca uwagę zarówno dzieci, jak i rodziców na dostrzeżone braki i wady i w miarę możności pomaga ich usuwaniu (np. przez wskazywanie uboższym dzieciom odpowiednich lecznic bezpłatnych, ambulatorjów, przez ułatwianie wyjazdu na kolonje letnie bezpłatne lub półpłatne, korzystanie z kąpieli i t. p.).

5) Lekarz szkolny urządza co pewien czas pogadanki hygjeniczne z dziećmi i ich rodzicami, z możliwem przystosowaniem się do ich poziomu umysłowego.

6) Lekarz szkolny podczas swych wizyt kontroluje czystość dzieci (czystość rąk, nóg i t. p.) i co pewien czas asystuje przy ich grach i zabawach.

7) Lekarz szkolny porozumiewa się z kierownikiem lub z kierowniczką szkoły w sprawach hygjeniczno-wychowawczych, a zatem w sprawie dostrzeżonych braków i wad uczniów, o ile te odbijać się mogą na ich postępkach.

8) Lekarz szkolny podczas swych wizyt w szkole w razach nagłych udziela dzieciom doraźnej pomocy ambulatoryjnej, korzystając ze szkolnej apteczki podręcznej, z którą zaznajamia kierownika lub kierowniczkę szkoły.

9) Lekarz szkolny w razach szczególnych (np. w razie potrzeby zamknięcia szkoły wskutek wybuchu epidemji i t. p., porozumiewa się z sekcją hygjeniczną Zarządu Okręgowego lub Głównego Polskiej Macierzy Szkolnej.

10) Lekarz szkolny dostarcza sekcji hygjenicznej Macierzy Szkolnej corocznie, najpóźniej do d. 15 Lipca, szczegółowych sprawozdań ze stanu hygjenicznego dzieci i w ogóle ze swej działalności hygjenicznej w szkole według dostarczonego mu przez sekcję hygjeniczną kwestjonarjusza.

11) Lekarz szkolny obowiązany jest we wszystkich sprawach, tyczących się hygjeny szkolnej, komunikować się bezpośrednio z prezydjum sekcji hygjenicznej.

UWAGA. Blankiety do badań dzieci oraz „Najważniejsze przepisy hygjeniczne“ nabywać można w sklepie Towarzystwa Współdzielczego potrzeb szkolnych w Warszawie—Aleja Jerozolimska № 21. Zwraca się uwagę lekarzy i nauczycieli na podręcznik Janke'go „Zasady hygieny szkolnej“ Warszawa, nakład Księgarni Naukowej—cena rb. 1 kop. 80, na „Zasadnicze postulaty hygieny szkolnej“, ułożone przez d-ra Wernica — cena 30 kop. oraz na krótkie „Rady i wskazówki dla rodziców, mających dzieci w wieku szkolnym i dla nauczycieli szkół ludowych“. Wydawnictwo P. M. S.

TNP
53

1025/51.

Ustawa i program

szkół początkowych wiejskich*)

Polskiej Macierzy Szkolnej

(zatwierdzone przez Zarząd Główny P. M. S.).

---

§ 1. Szkoła początkowa wiejska ma na celu wychowanie religijne, moralne, narodowe i obywatelskie, — elementarny rozwój umysłowy, oraz kształcenie dzielności fizycznej chłopców i dziewcząt wiejskich, w wieku od lat 8 do 14-tu i wyżej, — zamieszkałych w okręgu tej szkoły. Wszystkie wykłady prowadzi się w języku polskim.

§ 2. Szkoła mieści się we wsi . . . . , gm . . . , gub. . . . , w domu . . . . . własnym, wynajętym lub udzielonym przez . . .

§ 3. Właścicielem szkoły jest . . . (wymienić osobę, albo Towarzystwo, albo Koło Polskiej Macierzy Szkolnej).

Właściciel odpowiada za szkołę przed społeczeństwem, ponosi wszelkie wydatki na szkołę, pobiera dochody, powołuje nauczycieli i zawiera z nimi umowy piśmienne.

§ 4. Kierownikiem wszystkich zajęć w szkole jest nauczyciel (lub nauczycielka). On sam, lub za pośrednictwem swoich pomocników, zajmuje się nauką dzieci, czuwa nad ich zdrowiem, moralnością i sprawowaniem w szkole i poza szkołą, prowadzi z niemi zajęcia praktyczne, gry i zabawy. Nauczyciel przyjmuje, promuje i wydala uczniów, on udziela pochwał, na-

---

*) Przy nieznacznych zmianach programu oddziałów V i VI i dostosowaniu do potrzeb mieszczan, taż sama ustawa może służyć i dla szkoły w małem miasteczku.

gany lub kary w obrębie szkoły; on też wraz z członkami Rady Szkolnej daje uczniom świadectwa szkolne.

§ 5. Naukę religji prowadzi, o ile możności, proboszcz lub wikary poblizki. Gdy to okaże się niemożebnem, wykład religji prowadzi nauczyciel.

§ 6. Naukę robót ręcznych dla dziewcząt starszych prowadzi kierowniczka robót kobiecych. Pożądanem jest, aby nią była żona lub siostra nauczyciela.

§ 7. Członkowie miejscowego Koła Macierzy, wraz z rodzicami lub opiekunami uczniów, wybierają na lat 2 *Radę szkolną*. Rada Szkolna składa się z księdza wykładającego religję, nauczycieli (ewentualnie nauczycielek) szkoły, 2 ojców uczniów, 2 matek i 2 członków miejscowego Koła Macierzy.

§ 8. Obowiązki Rady szkolnej:

a) czuwanie nad prawidłowym biegiem życia szkolnego, obmyślanie i wprowadzanie ulepszeń;

b) czuwanie nad zdrowotnością budynku szkolnego i zajęć szkolnych, a to przy pomocy powoływanego w tym celu kilka razy do roku lekarza;

c) dopilnowanie akuratnej wypłaty wpisów i innych zobowiązań rzeczowych rodziców i właścicieli względem szkoły i nauczycieli;

d) dozór nad akuratnem uczęszczaniem uczniów do szkoły i zachowaniem się ich poza szkołą;

e) dozór nad wykonywaniem obowiązków przez nauczyciela i jego pomocników;

f) zdawanie sprawy z przebiegu życia szkolnego przed zarządem miejscowego Koła Macierzy, oraz przed ogólnem zebraniem rodziców i opiekunów, odbywającem się w końcu roku szkolnego.

Rada szkolna zbiera się conajmniej raz na miesiąc obowiązkowo, a częściej na żądanie nauczyciela, albo 3 członków Rady.

§ 9. Szkoła składa się z sześciu oddziałów. Do oddziału I przyjmują się dzieci w wieku lat 8, 9 (wyjątkowo i starsze), nawet nie umiejące czytać, ani pisać. Do oddziałów starszych—według wieku i przygotowania.

Gdy liczba uczniów stale przewyższa 60, szkoła powinna dobrać drugiego nauczyciela i prowadzić naukę w 2 izbach.

§ 10. Wpis uczniów roczny wynosi rb. 3 do 6, wypłacanych z góry na ręce Rady, bądź miesięcznie, bądź w trzech

Wiejska Biblioteka TNP Zielińskich 53

172

ratach zgóry: przy wstąpieniu ucznia na Św. Michał, na Boże Narodzenie i na Wielkanoc.

Rada szkolna może podnieść wysokość wpisu, może też przyjąć pewną liczbę uczniów bardzo biednych za zmniejszoną opłatą lub bezpłatnie. Najbiedniejszym dostarcza, według możności, książek i zeszytów, ciepłego ubrania na zimę i t. p. z funduszów szkolnych lub innych, w tym celu zebranych.

§ 11. Rok szkolny zaczyna się po zasiewach jesiennych—15-go września, a kończy przed sianokosem—15-go czerwca. Odpoczynek letni trwa więc 3 miesiące. Prócz tego uczniowie mają 10 dni wolnych na Boże Narodzenie i 10 dni na Wielkanoc. Podczas pierwszego miesiąca odpoczynku letniego uczniowie kolejnemi grupami po parę godzin dziennie pracują w ogrodzie szkolnym, zbierają się od czasu do czasu na wspólne z nauczycielem zabawy i śpiewy, lekcje pływania i wycieczki. — 2 miesiące wakacji letnich nauczyciel ma zupełnie wolne od wszelkich zajęć z dziećmi.

Rok szkolny kończy się publiczną uroczystością z udziałem rodziców, członków miejscowego Koła Macierzy i gości, a potem wspólną zabawą lub wycieczką całej szkoły.

Uwaga. Zależnie od warunków miejscowych termin rozpoczęcia i ukończenia zajęć szkolnych może być zmieniony przez Radę.

Uczniowie obowiązani są zapisać się i zacząć chodzić wszyscy razem od początku roku szkolnego i nie wolno im opuszczać lekcji w dni powszednie, z wyjątkiem choroby i wypadków, dozwolonych przez nauczyciela.

§ 12. Rozkład i zakres nauki.—W szkole prowadzą się obowiązkowo następujące przedmioty:

Religja wyzn. rz.-katolickiego, pogadanki obyczajowo-społeczne, język polski, nauka rachunku i wymiaru, pogadanki rzeczowe i przyrodnicze, geografja (kraju i części świata), historja (Polski i powszechna); początkowa nauka rolnictwa, ogrodnictwa i pszczelnictwa; pisanie, rysunki, roboty ręczne, gimnastyka, gry, zabawy i śpiew.—Prócz tego uczniowie pod kierunkiem nauczyciela chodzą do kąpieli, odbywają wycieczki krajoznawcze i przyrodnicze, — o ile pozwala odległość — bywają na nabożeństwach i biorą odpowiedni udział w uroczystościach publicznych, narodowych i szkolnych.

Wieczorami w dni powszednie, a w niedziele i święta i w ciągu dnia, izba szkolna może być użytą na kursy wieczorne dla młodzieży i dorosłych, wspólne czytanie, pogadanki, odczyty i t. p.

Uwaga 1. Przy znacznej ilości dzieci wyznań niekatolickich szkoła powinna postarać się dla nich o naukę religji właściwego wyznania.

Uwaga 2. Zakres wszystkich nauk winien być elementarny — zastosowany do wieku i warunków życia dzieci; sposób nauczania — zgodny z najdoskonalszemi wymaganiami pedagogiki.—Wychowanie moralne, narodowe i społeczne winno odbywać się przeważnie drogą pobudzania i *wykonywania* przez dzieci *czynów* moralnych, narodowych i społecznych.—Zajęcia ręczne, gimnastyka, gry i t. p. zastosowane są do wieku uczniów, ich siły, zdolności i upodobań, i współdziałać mają ich przyrodzonemu rozwojowi cielesnemu.

Stosunek nauczyciela do dzieci winien być serdeczny, pełen ojcowskiej dobroci, lecz zarazem powagi i stanowczości. W szkole panować winna pogoda i radość z nauki i życia. Żadne kary cielesne nie mogą być stosowane w szkole.

Szkoła posiada „*Skarbczyk szkolny*“, latarnię magiczną własną lub wspólną z kilku szkołami sąsiedniemi, oraz „*Księgozbiór*“ z dziełek i pism dla uczniów i dla nauczyciela. Na ścianach piękne obrazy i portrety ludzi zasłużonych krajowi; na oknach żywe kwiaty.—Przy szkole może mieścić się *Czytelnia i Bibljoteka dla młodzieży i dorosłych.*

A. Religja.

Oddział I i II. Najważniejsze modlitwy i drobne opowiadania religijno-moralne, bądź z życia codziennego, bądź z Nowego Testamentu, dostosowane do pojęć dziatwy.

III i IV. Krótki katechizm Kościoła rz.-katolickiego, oraz Hist. św. Starego Testamentu (w skróceniu), głównie zaś Historja Nowego Testamentu, i nauki moralne.

V i VI. Objaśnienia obrzędów i świąt Kościoła rz.-katolickiego. — Historja Kościoła wogóle, a w szczególności w Polsce. Powtarzanie głównych zasad Wiary i moralności chrześcijańskiej.

B. Pogadanki obyczajowo-społeczne.

Stałym obowiązkiem osób nauczających w szkole jest wpajanie dzieciom przy nauce wszystkich przedmiotów i wogóle przy każdej sposobności — zasad obyczajowości i czuwanie nad ich wychowaniem społecznem. Niezależnie od tej ogólnej zasady, pogadankom obyczajowo-społecznym nauczyciel winien poświęcać przynajmniej jedną godzinę tygodniowo w każdym oddziale, a to zgodnie z programem przyjętym

173

jeszcze przez szkołę polską Komisji Edukacji Narodowej, Izby Edukacyjnej, oraz przez Instrukcję szkolną z 1817 r.

Pogadanki obyczajowo-społeczne prowadzić należy według następującego planu:

Drobne zdarzenia, obrazki i opowiadania ze stosunków dziecka do samego siebie, rodziny i szkoły. Kształcenie zamiłowania czystości, porządku, przyzwoitości, pracowitości, obowiązkowości, prawdomówności; miłości, szacunku i wdzięczności dla rodziców i starszych; miłości, przyjaźni i zgody względem rodzeństwa i kolegów; obrony krzywdzonych, pomocy dla bezsilnych, współczucia dla kalek, sierot i nieszczęśliwych; litości i przywiązania dla zwierząt; szczepienie zamiłowania wszelkiego dobra,—wstrętu do wszelkiego zła.

Stosunki wzajemne mieszkańców wsi i okolicy. Zwracać uwagę na zgodę sąsiedzką, pomoc w pracy i nieszczęściu, potęgę współdziałania. Tępienie szkodnictwa, kradzieży owoców i innych rzeczy, oszukaństwa, mściwości, okrucieństwa. Naprawa krzywdy wyrządzonej. Kształcenie poczucia godności własnej, odwagi, wytrwałości i poświęcenia. Stosunek względem sąsiadów innego wyznania, narodowości lub stanu oprzeć na zasadzie wzajemnego szacunku i zgody.

Naród, społeczeństwo, ludzkość, — stosunek do nich jednostek i grup ludzkich; wyrabianie poczucia obowiązku społecznego; miłość, praca i poświęcenie dla ojczyzny i współbraci. Pojęcie prawa i państwa; krótki rys stosunków polityczno prawnych we wsi, gminie i kraju; prawa i obowiązki obywatela.

Przykłady brać z życia, z dziejów kraju i ludzkości‘ z Pisma św.—Materjał winien być żywy, pełen mocy,—działający na serce, wyobraźnię i wolę ucznia Tematy, odpowiednie do wieku i rozwoju uczniów, nauczyciel musi dobierać przedewszystkiem z życia bieżącego i z duszy własnej, pomagając sobie w razie potrzeby urywkami z wypisów, zbiorków, życiorysów, legend, poezji, nowel i t. p.

C. Język polski.

I. Nauka czytania i pisania według sposobu obrazkowo głosowego.

II. Wprawa w czytanie i pismo. Objaśnienia wyrazów i zwrotów, krótkie opowiadania i wiersze. Przepisywanie z książki lub z tablicy (w klasie).

III. Płynne czytanie druku i pisma; opowiadania; wiersze. Zdania proste. Początki pisowni, z praktyczną nauką o wyrazach i zgłoskach. Przepisywanie z druku i pisma (w klasie).

IV. Czytanie, jak wyżej. Nauka o zdaniu rozwiniętem. Części mowy. Dyktando rozumowane. Krótkie streszczenia i przeróbki urywków przeczytanych lub usłyszanych. Wiersze.

V. Nauka o zdaniu ściągniętem i złożonem. Użycie znaków pisarskich w dyktandzie. Praktyczne poznawanie gramatyki przez rozbiory i ćwiczenia ustne i piśmienne. Wypracowania na zadany lub wybrany temat, listy, zawiadomienia, pokwitowania, umowy i t. p.

VI. Czytanie i objaśnianie utworów prozaicznych i poetycznych najważniejszych pisarzy, dostępnych ludowi, z krótką wzmianką o życiu i dziełach: (Rej, Kochanowski, Skarga, Karpiński, Krasicki, Brodziński, Mickiewicz, Słowacki, Krasiński, Syrokomla, Lenartowicz, Pol, Asnyk, Kraszewski, Anczyc, Konopnicka, Kl. Junosza, Jeż, Orzeszkowa, Prus, Sienkiewicz, Żeromski i inni).—Wypracowania ustne i piśmienne z różnych dziedzin.

D. Nauka rachunku i wymiaru.

I. Liczby całkowite i najprostsze ułamki do 20. Liczenie i odliczanie, cztery działania, pisanie i czytanie liczb w zakresie 20. Odnośne zadania pamięciowe, brane ze stosunków życiowych. Przy nauce początkowej używa się wszelkich ułatwień, rachując na kamykach, fasolkach, palcach, liczydłach i t. p. Stopniowo przechodzić do liczb oderwanych i formułek piśmiennych.

II. To samo z liczbami do 100. Zadania i przykłady pamięciowe i piśmienne.

III. To samo z liczbami do 1000.

IV. Zasady układu dziesiętnego liczb. Czytanie i pisanie wszelkich liczb. Cztery działania. Najważniejsze liczby wielorakie krajowe. Elementarne wiadomości o linjach i kątach, ich rysowaniu i mierzeniu. Ważniejsze figury płaskie, ich własności i rysowanie. Praktyczne poznanie najważniejszych brył foremnych, ich powierzchni i przekrojów (sześcian, równoległościan, słup prosty i pochyły, ostrosłup, walec, stożek, kula).

V. Ułamki zwyczajne i dziesiętne. Układ miar metrycznych. Mierzenie powierzchni figur płaskich; mierzenie wielokątów i kół. Mierzenie powierzchni najprostszych brył.

VI. Prowadzenie rachunków gospodarskich. Pojęcie o zysku i stracie, o procencie, papierach procentowych, wekslach i rewersach. Mierzenie praktyczne gruntów. Zdjęcia, rysowanie i sprawdzanie planów (ogrodu szkolnego, pola, sadzawki i t. p.) Mierzenie objętości brył (rowów, ziemi wybranej, nasypów i t. d.).

174

E. Pogadanki rzeczowe. (Nauka o rzeczach).

I. Przedmioty przyrodzone i sztuczne z najbliższego otoczenia dziecka w szkole, chacie, na podwórzu szkolnem i w obejściu domowem; ich opis, rozbiór na części główne, własności, pochodzenie i przeznaczenie.

II. Ogród warzywny. Sad. Wieś. Miasteczko. Miasto najbliższe. Warszawa.

Uwaga. Pogadanki prowadzi się sposobem poglądowym, na rzeczach prawdziwych, a w braku tychże — na modelach, obrazkach kolorowych i rysunkach. Celem pogadanek jest kształcenie i wyrabianie uwagi, spostrzegawczości, zdolności porównywania i wnioskowania. Przy stosownej sposobności nie należy pomijać celów moralnych i rozbudzania poczucia piękna.

F. Nauka przyrody.

Jest dalszym ciągiem pogadanek rzeczowych, rozszerzającym stopniowo widnokrąg dziecka na przedmioty i zjawiska otaczającej przyrody. Kurs trwa lat 4, poświęcając pierwszy rok przyrodzie żywej, 2 następne przyrodzie martwej, a ostatni rok nauce o budowie i życiu roślin i ludzi.

Metody poznawania: spostrzeganie, porównywanie, doświadczanie, wnioskowanie. Cel—pojęcie ładu i przyczynowości zjawisk przyrody, ich potęga, piękno, stosunek do człowieka; poznanie pewnej ilości podstawowych faktów, mających znaczenie praktyczne dla przyszłego rolnika.—Materjał do nauki zdobywa się, o ile można, na wycieczkach, drogą samodzielnej pracy uczniów. Niezbędnemi są okazy roślin, zwierząt wypchanych i konserwowanych, minerałów; tablice barwne, nieco przyrządów fizycznych i chemicznych. Większą część tych pomocy naukowych, tworzących stopniowo „*Skarbczyk naukowy szkolny*“, zebrać i zrobić mogą i powinni uczniowie pod kierunkiem nauczyciela.—Nb. „Skarbczyk“, przygotowany przez uczniów, stanowi na zawsze własność danej szkoły.

III. Przyroda żywa okolicy własnej, kraju i dalszych okolic ziemi, rozpatrywana w naturalnych, miejscem pobytu i stosunkami wzajemnemi powiązanych skupieniach. A więc:

Flora i fauna naszych pól, lasów, łąk, wód i gór.—Flora i fauna stepów, pustyń, puszcz podzwrotnikowych, mórz i okolic podbiegunowych.

IV. Ważniejsze przedmioty i zjawiska przyrody martwej. Kurs doświadczalny, z poznawaniem i wykazaniem wła-

ności, ważniejszych przemian fizycznych i chemicznych oraz technicznego znaczenia ciał opisywanych. A zatem:

Powietrze, jego własności.—Tlen. — Azot. — Dwutlenek węgla.—Woda.—Węgiel, torf, asfalt, nafta.—Piasek.—Glina.—Wapniaki.—Gips.—Siarka.—Sól kuchenna.—Granit i jego wietrzenie.—Pojęcie o skałach wybuchowych, osadowych i nawianych.—Rola, jej rozbiór mechaniczny i gatunki u nas w kraju. — Żelazo. — Miedź.—Cyna, cynk i ołów.—Srebro, złoto i rtęć.—Budowa skorupy ziemskiej.—Krótka historja powstania ziemi i jej przemian geologicznych.—Świat roślin i zwierząt wygasłych.

V. Najważniejsze zjawiska ciepła, światła, elektryczności i dźwięku. Najgłówniejsze prawa i przyrządy mechaniki —w zastosowaniu do potrzeb życia wiejskiego.

VI. Budowa i życie rośliny.—Budowa i życie człowieka, z uwagami praktycznemi, dotyczącemi zachowania zdrowia.

G. Geografja.

III. Wiadomości ogólne z geografji fizycznej i kosmografji na podstawie badania wsi rodzinnej, okolicy i kraju.—Wycieczki geograficzne po okolicy.

IV. Geografja szczegółowa Polski i ziem przyległych.—Wycieczki krajoznawcze.

V. Europa i krótki zarys Ameryki, Azji, Afryki i Australji.

Wiadomości podawane być winny w barwnych obrazach przyrody krajów i życia ludów, ilustrowane obrazkami,—o ile można, przy pomocy latarni magicznej.

H. Historja.

III. Luźne obrazki i opowiadania z dziejów kraju i życia zasłużonych i dzielnych obywateli.

IV. Dzieje Narodu Polskiego.

V. Obrazy i opowiadania z historji powszechnej.

VI. Powtórzenie historji Polski w związku z powszechną, ze zwróceniem głównej uwagi na koniec wieku XVIII wiek XIX i czasy obecne.

I. Rolnictwo, ogrodnictwo i pszczelnictwo.

V i VI. Wyjaśnienie naukowe najważniejszych robót w polu, ogrodzie i sadzie. Maszyny i narzędzia rolnicze.

Hodowla inwentarza. Zbiór i przechowywanie owoców. Pasieka. (Nb. Nauczanie praktyczne przy odpowiednich robotach).

K. Rysunki. I, II, III, IV.

W oddziałach niższych odręczne—z natury, z tablicy lub wyobraźni. W oddziałach starszych: dla dziewcząt—ozdobne; dla chłopców—części maszyn gospodarskich i t. p.

L. Kaligrafja. I, II, III, IV.

M. Roboty ręczne.

I i II. Chłopcy i dziewczęta — składanki i wycinanki z papieru, plecionki z łyka i trawy, lepienie z gliny.

III, IV. Chłopcy—słoma, sitowie, koszyki, drzewo, roboty sznurkowe.

III, IV. Dziewczęta - szycie, cerowanie, łatanie, robienie kwiatów sztucznych, wyszywanie, gotowanie i porządek domowy.

N. Gry, zabawy, gimnastyka, pływanie.

I, II, III, IV—gimnastyka bez przyrządów, marsze, gonitwy, piłka,dowolne zabawy.

V i VI (o ile czas pozwoli) dziewczęta: prowadzenie zabaw z młodszemi oddziałami.

V i VI chłopcy: mustra z drążkami, palcaty, ratowanie od ognia, pływanie i t. p.

Szkoła posiada swoją chorągiew, zbiór przyrządów do wycieczek przyrodniczych, do gier i gimnastyki, trąbki sygnałowe, bęben, a z czasem więcej przyrządów muzycznych.

O. Śpiew.

I i II. Łatwe śpiewki przy zabawach.

III, IV. Śpiewy religijne, narodowe, obyczajowe i inne; chóry; poznawanie i czytanie nut.

Uwaga 1-a. *Program szkoły początkowej wiejskiej* powyżej podany, wypływa z następujących zadań takiej szkoły:

1) Powinna ona wychowywać swych uczniów na ludzi religijnych, moralnych, narodowo myślących i czujących,—pojmujących i pragnących wykonywać swoje narodowe i obywatelskie obowiązki.—ludzi umysłowo rozwiniętych, zdrowych i dzielnych. Osiągnie to przez kształcenie i budzenie *zasad*,

uczuć i czynów moralnych, narodowych i obywatelskich, — przez odpowiednie podawanie *najważniejszych wiadomości naukowych,* wreszcie przez wyrabianie *siły i sprawności fizycznej.*

2) Szkoła początkowa ludowa, jako ostateczna, w której większość uczniów pobierać będzie naukę, winna dawać im *elementarny całokształt* podstaw naukowych, moralnych i społecznych,—a zarazem uzdolnić ich do dalszego rozwijania się drogą *samouctwa.*

3) Ze względu na warunki przyszłego życia, musi *ona poczęści dostosowywać wychowanie i kształcenie uczniów do celów praktycznych i pracy, jaka ich czeka.*

4) Uczniom najzdolniejszym, pragnącym i mogącym kształcić się dalej, winna *dać takie przygotowanie, aby, przy nieznacznem dopełnieniu, z łatwością mogli wstąpić do szkoły średniej lub zawodowej.*

Ilość i zakres podawanych w naszym programie nauk mogą wydawać się zbyt obszernemi. Pamiętać jednak należy, że odpowiadają one ściśle stawianym wyżej zadaniom szkoły. Zresztą w rzeczywistości, wobec braku osobnych klas, wobec niesłychanie utrudnionej nauki kilku oddziałów razem, przyczem nauczyciel bardzo mało czasu poświęcać może pojedyńczym oddziałom, — zakres ten z musu stanie się bardzo elementarnym. W każdym razie jest rzeczą nauczyciela, żeby kształcił nie ilością, lecz *jakością* podawanej wiedzy.

Uwaga 2-a. Jeśli szkoła będzie liczniejszą, dwu lub więcej izbową, z 2-ma lub więcej nauczycielami, lekcje mogą w niej trwać codziennie godzin 5, licząc na oddział I i II po godzin 24 tygodniowo, na III i IV po 27, na V i VI po 30.

W większości szkół wiejskich, z jednym nauczycielem i 1 izbą szkolną, trzeba naukę rozbić na 2 części: oddziały I, II, III i IV będą miały 4 do 5 godzin lekcji przed południem; oddziały V i VI po 3 lekcje 40-minutowe (razem 2 godziny) popołudniu. Przyczem lekcje popołudniowe stanowić powinny zarazem *kursy wieczorne (uzupełniające) dla młodzieży i dorosłych,* którzy do szkoły nie uczęszczali, lub chcą naukę szkolną sobie powtórzyć.

Lekcje przedpołudniowe powinny zaczynać się o godzinie 8-ej lub 9-ej zrana (zimą); popołudniowe — od godziny 4-ej lub 5-ej.

Lekcje przedpołudniowe trwają po 50 minut; przerwy między lekcjami po 10 minut. Lekcje popołudniowe po 40 minut; przerwy po 5 minut.

Wtedy zestawienie ogólne lekcji tygodniowych byłoby następujące:

ZESTAWIENIE OGÓLNE

	I	II	III	IV	V i VI Wiecz.
Religja	2	2	2	2	1
Pogadanki obycz.-społecz.	1	1	1	1	1
Język polski	6	6	4	4	4
Rach. i wym.	4	4	3	3	4
Pog. rzecz.	2	2	—	—	—
Przyroda	—	—	2	2	2
Geografja	—	—	2	2	2
Historja	—	—	2	2	2
Roln.pszczeln.ogrodnictwo	—	—	—	2	2
Pisanie	2	2	2	1	—
Rysunki	2	2	2	1	—
Rob. ręcz.	2	2	2	2	—
Gry, zab. gimn.	3	3	3	3	—
Śpiew	—	—	2	2	—
Razem tygodniowo lekcji	24	24	27	27	18 lekcji po 40 min.

Początkowo jednak, przy świeżem zakładaniu szkółki, z pewnością nie da się utworzyć więcej nad 2 do 3 pierwszych oddziałów. Wtedy nauczyciel może rozbić uczniów na 2 grupy, np.: starsze dzieci po 3—4 godzin przed południem, a młodsze po 3 godziny po południu.

Albo też—co jest najbardziej pożądanem,—z oddziałami młodszemi urządzi lekcje przedpołudniowe, a popołudniowe zużyje na kursy dla młodzieży i dorosłych.

W każdym razie, poza niezbędnem ujednostajnieniem typu szkoły początkowej, pozostawia się umiejętnemu i inteligentnemu nauczycielowi znaczną swobodę w rozkładzie zajęć szkolnych.

Uwaga 3-cia. Zarówno Koła P. M. S. jak i rodzice dziatwy, winni zawsze pamiętać, że sumienna praca nauczyciela w szkole początkowej jest nadzwyczaj trudną i wyczerpującą—i dlatego obowiązkiem ich jest za tę ciężką pracę dla dobra ich własnych dzieci zapewnić nauczycielowi uczciwe wynagrodzenie i wygodne mieszkanie.

1028/57. 177

Projekt

Wydział Oświaty Ludowej
przy Zarządzie Głównym Polskiej Macierzy Szkolnej.

POLSKA MACIERZ SZKOLNA ZARZĄD GŁÓWNY

§ 1. Wydział Oświaty ludowej spełnia wszelkie czynności kierownicze i doradcze, związane z zakładaniem, utrzymywaniem i kontrolą oświatowych instytucji Pol. Macierzy Szkolnej, przeznaczonych dla ludu, a więc: ochron i sal zajęć, szkół początkowych wiejskich i miejskich, szkółek domowych, szkół ochroniarek, seminarjów i kursów pedagogicznych dla nauczycieli elementarnych, nauczanie analfabetów, kursów i odczytów dla dorosłych, czytelni i wypożyczalni książek, wydawnictwa pism, książek, planów it.p.

§ 2. Dla ułatwienia pracy Wydział dzieli się na następujące sekcye: a) szkolną, b) nauczania dorosłych c) czytelniano, d) wydawniczą, e) Kontroli pedagogicznej

§ 3. Na czele Wydziału stoi jeden z członków Zarządu głównego Polskiej Macierzy Szkolnej.

§ 4. Na czele każdej sekcji stoi jeden z członków Zarządu Gł. lub inny członek rzeczywisty Polskiej Macierzy Szkolnej, zaproszony przez Zarząd Główny. - Przez kooptacyę z pośród członków rzeczywistych P. M. S., zaakceptowanych przez Zarząd Gł., przewodniczący dobiera dowolną ilość pracowników dowolnej sekcji. Każda sekcya układa krótki regulamin swych czynności

§ 5. Przewodniczący wszystkich sekcji stanowią Radę szkolną Wydziału Oświaty Ludowej. Przewodniczącym Rady jest kierownik Wydziału.

§ 6. Sekcye zbierają się conajmniej raz na 2 tygodnie; Rada raz na miesiąc. Wydział układa stałe sprawozdania miesięczne pisemne z prac poszczególnych sekcji na ręce prezesa Zarządu Głównego.

§7. Wydział O. L. i jego sekcje pracują samodzielnie, lecz w porozumieniu z Zarządem Gł. T. M. S. i pod jego kontrolą.

§8. Wydział O.L. rozporządza wyznaczoną przez Zarząd Gł. sumą na swoje wydatki administracyjne.

§9. Zakres poszczególnych sekcji.

a) Sekcya szkolna - opracowuje programy i projekty ochron i sal zajęć, szkół początkowych wiejskich i miejskich kwalifikuje podręczniki szkolne i pomoce naukowe; opracowuje plany budynków szkolnych i ich kosztorysy. Czuwa nad hygieną szkół, ochron i t. p. - Dostarcza programów i planów szkół dla ochroniarek, seminaryów i kursów dla nauczycieli początkowych; sprowadza uzdolnienie zawodowe kandydatek i kandydatów na nauczycieli szkół „Macierzy" i poleca ich na odpowiednie posady, w razie zwrócenia się kół. - Utrzymuje bibliotekę podręczników i książek dla nauczycieli.

b) Sekcya nauczania dorosłych

Dostarcza programów i wskazówek do nauczania elementarnego analfabetów; stara się o gotowe kursy i odczyty dla dorosłych; opracowuje systematyczny katalog rozmowy i pomocy naukowych do poszczególnych kursów i odczytów; wydala wskazówki o urządzenie odczytów z latarnią; posiada bibliotekę dla prelegentów; utrzymuje kilku stałych prelegentów wędrownych, latarnie własne i zbiór przezrocza.

c) Sekcya Czytelni i bibliotek

Odczytuje książki i wydawnictwa przydatne do bibliotek szkolnych i publicznych. - Układa stopniowane spisy książek do bibliotek odpowiednio do rozwoju czytelników. - Wytwarza braki w odnośnych działach. - Opracowuje schematy organizacyi czytelni i bibliotek, ksiąg, opłat, sposobu kontrolowania, kontroli i t. d. - Układa kwestyonar ysze w sprawie czytelnictwa. - Prowadzi statystykę czytelnictwa, czytelni i bibliotek „Macierzy"

podług nadsyłanych przez Koło danych.

d/ Sekcya wydawnicza

Zajmuje się dostarczaniem do druku i wydawnictwem podręczników szkolnych, książek metrycznych, programów, projektów, planów i t. p. prac, wchodzących w zakres Wydziału Oświaty Ludowej.

Wchodzi w porozumienie z odpowiedniemi wydawcami. - Wydaje pismo własne lub popiera istniejące pisma pedagogiczne.

e/ Sekcya kontroli pedagogicznej

Podejmuje: zwiedzanie stałe wszelkich instytucyj oświatowych ludowych Polskiej Macierzy Szkolnej, zarówno w Warszawie, jak i na prowincyi. Załatwia sprawę z odwiedzin; stawia wnioski i projekty reform. - Prowadzi narady z kierownikami poszczególnych instytucyj oraz z wizytatorami miejscowymi Kół.

N.B. Uprasza się o podanie kandydatów do wszystkich sekcyj.

M. B.

1029/51

Określenie zadań wydziału organizacyjno-statystycznego.

Wydział organizacyjno-statystyczny składa się z 2 luźno związanych sekcji: organizacyjno-instrukcyjnej i statystycznej.

Sekcja organizacyjno-instrukcyjna: 1) tworzy nowe koła, a za przyzwoleniem Zarządu i nowe okręgi, rejestruje liczbę organizacji Macierzy już istniejących. 2) projektuje przekształcanie tych organizacji - kół i okręgów - oraz tworzenie nowych form organizacyjnych Macierzy. 3) obmyśla środki do urzeczywistnienia tych celów, a po przyzwoleniu Zarządu wprowadza projekty w życie. 4) kieruje corocznie wszystkie okręgi, a raz na lata wszystkie koła Macierzy, kontrolując ich organizację, działalność i rachunkowość. 5) przygotowuje na miesiąc przed posiedzeniem Zarządu referaty i sprawozdania.

Sekcja statystyczna korzystając z nadesłanych materiałów liczbowych: 1) bada warunki rozwoju działalności Macierzy i daje i interpretuje odpowiednie liczbowe na pytania, nastręczane przez życie, a dotyczące Macierzy. 2) dostarcza danych do sprawozdania rocznego oraz zgłoszonych przez referaty i sekcje wiadomości i informacji. 3) gromadzi dane o oświacie, czytelnictwie i szkolnictwie polskim, porównywa je z innemi dziedzinami życia polskiego i innych krajów. Porównywa działalność Macierzy z poszczególnemi jej instytucjami. 5) zleca Zarządowi co kwartał sprawę ze swych czynności.

POLSKA MACIERZ SZKOLNA ZARZĄD GŁÓWNY

1064/51.

Uchwały zapadłe na posiedzeniu Polskiej Macierzy Szkolnej z d. 6/IX 1906 r.

1. Opracować i przesłać projekt aktu darowizny p. Przyłubskiej.
2. Plan szkoły w Skulsku oddać budowniczemu p. Lewemu.
3. Zaproszono 4 nauczycieli do szkół utrzymywanych przez Zarząd główny.
4. Udzielono naganę p. Cieszkowskiej.
5. Wysłano okólnik do Kół warszawskich, że organizacyjne zebranie okręgowe naznaczono na d. 30 b. m.
6. Nie odpowiadać na artykuł pomieszczony w gazecie Kaliskiej - pani Wyganowskiej przesłać upoważnienie i wyjaśnienie tej sprawy.
7. Zażądać detalicznego budżetu Koła i szkół od zarządu koła Józefów-Ordynacki
8. Zatwierdzono kwitaryusze dla szkół.
9. Sprawę koła Sosnowickiego oddano przyszłemu zarządowi koła okręgu Zagłębia Dąbrowickiego i wystąpić z inicyatywą zawiązania tego koła.
10. Postanowiono zawiadomić władzę o uczelniach uniwersytetu ludowego i dorosłych analfabetów.
11. Polecono skarbnikowi zająć się skarbonkami i schematami książek rachunkowych.
12. Wysłać kwitaryusze i upoważnienia do zbierania ofiar prezesowi i sekretarzowi koła w Dęblinie.
13. Ofertę p. Szmidt poddać ocenie rzeczoznawców - poruczono p. Dzierżanowskiej
14. Wypracować w porozumieniu z kołem dla analfabetów, urządzenia kompletów w szkołach miejskich.

Uchwały zapadłe na posiedzeniu Polskiej Macierzy Szkolnej d. 11/IX 1906 r.

1. Przesłać wprost do Petersburga na ręce p. Gawrońskiego, podanie do ministra z prośbą o wyjaśnienie gubernatorom przepisów o stowarzyszeniach.
2. Uchwalono prosić pp. Chełchowskiego, Libickiego i Smoleńskiego do zebrania wiadomości o wszystkich stypendyach i o zreferowanie tej sprawy na posiedzenie Zarządu.
3. Rozesłać ustawę Macierzy do naczelników powiatów w guberniach: Kieleckiej, Piotrkowskiej i Płockiej.
4. Uwzględniono wprowadzenie lekcyi w starszej klasie od 3ej do 7ej po poł.
5. Sprawę Radomskiej szkoły handlowej dla kobiet poruczono p. Libickiemu

POLSKA MACIERZ SZKOLNA ZARZĄD GŁÓWNY

1163/51.

Preliminarz Budżetowy

Zarządu Głównego P. M. S.

na rok 1907/8.

Preliminarz budżetowy

WPŁYWY.

1	Na Rachunek Szkoły Zarządu Głównego	3500	—
2	„ „ Tow. Kred. m. Warszawy	11600	—
3	„ „ Towarzystwa Gazowego	6600	—
4	„ „ im. K. Szlenkera	9875	—
5	„ Procenty	10000	—
6	„ Odsetki płacone Zarządowi Główn. przez Koła . .	10000	—
7	„ Dar Narodowy 3 Maja.	180000	—
8	„ Ofiary Perjodyczne	3000	—
9	„ Ofiary Jednorazowe.	9000	—
10	„ Skarbonki	2000	—
11	„ Marki	700	—
12	„ Pocztówki	900	—
		247175	—

BIBLIOTEKA TNP Mellińskich 53

Zarządu Gł. P. M. S. na rok 1907/8.

WYDATKI.

1	Na Biuro Zarządu Głównego:				
	a) Koszty Ogólne	9000	—		
	b) Personel	11000	—	20000	—
2	Budżet Rady Nadzorczej			1000	—
3	Wydział Oświaty Ludowej			15000	—
4	Wydawnictwo Organu Macierzy			3000	—
5	4 Szkoły Zarządu Głównego			18000	—
6	2 „ T-wa Kredytowego m. Warszawy			14000	—
7	2 „ T-wa Gazowego			9600	—
8	Szkoła im. K Szlenkera			17000	—
9	Seminarjum w Ursynowie (6% od 25000 rb.)			1500	—
10	Przewidywane zapomogi dla prywatn. zakładów naukowych:				
	a) Szkoła Ochroniarek	5500	—		
	b) Seminarjum dla nauczycielek ludowych	9000	—		
	c) „ dla nauczycieli w Ursynowie	10000	—		
	d) Kursy uzupełniające dla nauczycieli ludowych	3000	—		
	e) Kursy pedagogiczne „ „ „	10000	—		
	f) Szkoła wzorowa wiejska przy nich	3000	—	40500	—
11	Zapomogi dla Kół			30000	—
12	„ dla Okręgów na instytucje oświatowe na prowincji . .			50000	—
13	Druki i wydawnictwa Macierzy			9000	—
14	Kasa Przezorności i Pomocy dla osób prac. w inst. Macierzy . . .			2500	—
15	Fundusz na nieprzewidziane wydatki do dyspoz. Zarz. Gł. P. M. S.			16075	—
				247175	—

Komentarz do budżetu na r. 1907/8

I. WPŁYWY.

1	**Na rachunek Szkół Zarządu Głównego.**						
	a) Ofiara p. Karola Rosego (pozycja stała) . .			2000	—		
	b) Wpisy od uczniów wynosiły w roku ubiegłym	1755	89				
	możliwe zmniejszenie	255	89	1500	—	3500	—
	c) Dochody postronne wynosiły w roku ubiegłym . . . . . Rb. 1009 k. 75, których nie uwzględniamy w budżecie						
2	**Na rachunek Szkół T-wa Kred. m. Warszawy.**						
	a) Ofiara T-wa Kred. m. Warszawy, (pozycja stała)			10000	—		
	b) wpisy od przewidywanej ilości 400 dzieci, płacących po rub. 8 rocznie	3200	—				
	Z potrąceniem możliwego niedoboru	1600	—	1600	—	11600	—
3	**Na Rachunek Szkół Towarzystwa Gazowego.**						
	Ofiara Towarzystwa Gazowego (pozycja stała)					6600	—
4	**Na Rachunek Szkoły im. K. Szlenkera.**						
	a) 4½% od 100.000 Rb. kapitału im. K. Szlenkera z potrąceniem 5% podatku			4275	—		
	b) Ofiara Rodziny Szlenkerów (pozycja jednorazowa)			4600	—		
	c) wpisy od 120 uczniów po 10 rb.	1200	—				
	możliwy niedobór	200	—	1000	—	9875	—
5	**Na Rachunek Procentów.**						
	a) Kupony od papierów procentowych . . .			121	16		
	b) Procenty od pożyczek udzielanych Kołom .			180	—		
	c) Procenty od Banku Handlowego w Warszawie: wynosiły one w roku ubiegłym .	3537	23				
	przewidywane zwiększenie obrotu (zaokr.)	3161	61	6698	84		
	d) Procenty od lokat zagranicznych: za 3 kwartały—4% od przeciętnej lokaty 100.000 rb.			3000	—	10000	—
6	**Odsetki płacone Zarządowi Gł. przez Koła.**						
	Wynosiły w roku ubiegłym			7377	61		
	Przewidywane zwiększenie przy opodatkowaniu po 10 kop. od członka			2622	39	10000	—
	Do przeniesienia . . .					51575	—

	Z przeniesienia . . .					51575	—
7	**Dar Narodowy 3-go Maja.**						
	a) Zebrano w roku ubiegłym po dzień 1 Lipca 1907 r. netto (okrągło)			140000	—		
	b) Wpłynęło po 1 Lipca 1907 r. z Daru za potrąceniem wydatków — około			40000	—	180000	—
8	**Ofiary perjodyczne.**						
	Wynosiły w roku ubiegłym			5389	28		
	możliwe zmniejszenie . . .			2389	28	3000	—
9	**Ofiary Jednorazowe.**						
	Wynosiły w roku ubiegłym			41736	60		
	Wobec tego, że od 1/VII do 1/XI 1907 r. wpłynęło na ten rachunek Rb. 2783.87— przewiduje się zmniejszenie o			32736	60	9000	—
10	**Skarbonki — Puszki.**						
	Zebrano od 1/I do 1/VII 1907 r.	769	55				
	Zebrano od 1/VII do 1/XI 1907 r.			606	75		
	Przewiduje się za resztę roku (zaokrąglenie) .			1393	25	2000	—
11	**M a r k i.**						
	Zebrano w roku zeszłym	126	35				
	Dochód od 1 Lipca do 1 Listopada 1907 r. . .			188	96		
	Przewiduje się za resztę roku (zaokrąglenie) .			511	04	700	—
12	**Pocztówki.**						
	Zebrano w zeszłym roku	261	41				
	Dochód od 1 Lipca do 1 Listopada 1907 r. . .			211	08		
	Przewiduje się za resztę roku (zaokrąglenie) .			688	92	900	—
	Suma przewidywanych wpływów =					247175	—

II. WYDATKI.

1	**Biuro Zarządu Głównego.**								
	a) Koszty ogólne.								
	Wynosiły w roku ubiegłym . .					6700	40		
	Wyniosły od 1 Lipca do 1 Listopada 1907 r.			2802	28				
	Przewidywane powiększenie budżetu					2299	60	9000	—
	b) Personel biurowy.								
	Kosztował w roku ubiegłym .					6610	80		
	Wydatki od 1 Lipca do 1 Listopada 1907 r.			2990	—				
	Proponowane powiększenie budżetu					4289	20	11000	—
2	**Budżet Rady Nadzorczej.**								
	Na projektowane w regulaminie rozjazdy rewidentów . . .							1000	—
3	**Wydział Oświaty Ludowej i Muzeum Szkolne.**								
	a) Biuro wydziału.								
	Lokal			750	—				
	Opał i światło			360	—				
	Pensja sekretarza wydziału . .			1800	—				
	Urzędnik pomocniczy			480	—				
	Woźny			300	—				
	Wydatki kancelaryjne			310	—				
	Nieprzewidziane			300	—	4300	—		
	b) Na poszczególne Sekcje.								
	I. Sekcja Szkolna.								
	Na organizowanie inspektoratu szkolnego	2400	—						
	Na rozwój muzeum szkolnego .	2400	—						
	Pensja kustoszki i instruktorki	600	—						
	Na czasopisma i książki . . .	300	—						
	Na różne wydatki	300	—	6000	—				
	II. Sekcja Nauczania Dorosłych.								
	Na zakup djapozytywów do wypożyczalni	1500	—						
	Pensja urzędnika wypożyczalni	300	—						
	Płaca wędrown. prelegentów .	600	—						
	Różne wydatki	300	—	2700	—				
	Do przeniesienia . .			8700	—	4300	—	21000	—

	Z przeniesienia . .			8700	—	4300	—	21000	—
3	III. Sekcja Hygieniczno-Techniczna.								
	Wydawnictwa i konkursy . . .	1200	—	1200	—				
	IV. Sekcja Czytelniana.								
	Druk kwestjonarjuszów, katalogów, formularzy i zakup książek do oceny			800	—	10700	—	15000	—
4	**Wydawnictwo Organu Macierzy.**								
	1000 egzemplarzy 5 arkuszowych. Papier, druk, korekta i zbroszurowanie po 40 rb. za arkusz. Zatem od numeru 40×5=200 rb. 12 Numerów rocznie, przeto 200×12=					2400	—		
	Pensja redaktora					600	—		
	Honorarja autorskie, licząc pół numeru treści płatnej — pół numeru treść wyniknie ze spraw urzędowych Macierzy, licząc honorarjum za arkusz po 40 rubli — wypadnie za każdy numer 40 rb. × $2^1/_2$ = =100 rubli × 12 =					1200	—		
	Lokal					400	—		
	Opał, światło, telefon etc. . . .					360	—		
	Urzędnik uzdolniony literacko .					600	—		
	Woźny					300	—		
	Czasopisma i książki					300	—		
	Ekspedycja pisma					500	—		
	Chłopak do usługi					100	—		
	Urządzenie lokalu					500	—		
	Nieprzewidziane wydatki . . .					440	—		
	Razem na rok koszty =					7700	—		
	Koszty na pół roku od 1 Stycznia do 30 Czerwca 1908 r. .					3850	—		
	Przewidywane półroczne dochody z prenumeraty i ogłoszeń					850	—	3000	—
5	**4 Szkoły Zarządu Głównego P. M. S.**								
	Na 1-ną szkołę rocznie, po 200 dzieci w szkole.								
	Komorne			1000	—				
	Personel: Kierownik-czka . .	600	—						
	Ksiądz	100	—						
	Do przeniesienia . .	700	—	1000	—			39000	—

	Z przeniesienia . .	700		1000	—			39000	—
5	Personel: 3 nauczycieli × 480 .	1440	—						
	Podwyższenie płac nauczycielskich .	510*	—						
	Lekarz	200	—	2850	—				
	Wydatki: opał, światło, pomoc naukowa i różne			650	—				
				4500	—				
	na cztery szkoły			× 4	=			18000	—
6	**2 Szkoły T-wa Kred. m. Warszawy.**								
	a) Przy ul. Czerniakowskiej № 114a=								
	6-cio oddziałowa męska.								
	Lokal—900+440 mieszkanie kierownika			1340	—				
	Personel — Kierownik	1200	—						
	Ksiądz	180	—						
	4 nauczycieli po 480	1920	—						
	*) Podwyższenie płacy nauczycielom .	480	—						
	Lekarz	200	—	3980	—				
	Woźny 24×12 . .			288	—				
	Wydatki — opał, światło etc. . .			892	—				
	Urządzenie szkoły			1000	—	7500	—		
	b) przy ul. Przyokopowej № 19.								
	4-o oddziałowa męska.								
	Lokal			1000	—				
	Personel — Kierowniczka . . .	600	—						
	Ksiądz	120	—						
	4 nauczycieli po 480	1920	—						
	*) podwyższenie płacy nauczycielom .	630	—						
	Lekarz	200	—	3470	—				
	Woźny 24×12			288	—				
	Wydatki — opał, światło etc. .			742	—				
	Urządzenie szkoły			1000	—	6500	—	14000	—
7	**Szkoły T-wa Gazowego.**								
	a) Szkoła z oddziałem równoległym.								
	Lokal			850	—				
	Personel — Kierownik	600	—						
	Ksiądz	100	—						
	3 nauczycieli po 480	1440	—						
	*) Podwyższenie płacy nauczycielom .	510	—						
	*) Lekarz szkolny .	100	—	2750	—				
	Do przeniesienia . .			3600	—			71000	—

*) Od 1 Stycznia 1908 roku.

	Z przeniesienia . .			3600	—			71000	—
7	Woźny 22×12			264	—				
	Wydatki — opał, światło etc. . .			636	—				
				4500	—				
	Oddział równoległy (za 8 mies.)			600	—	5100	—		
	b) Szkoła bez oddziału równoległego (jak wyżej)					4500	—	9600	—
8	**Szkoła im. K. Szlenkera.**								
	Kierownik Szkoły			2500	—				
	Personel nauczycielski:								
	Religja — godzin 5	200	—						
	Język polski, historja — godz. 16	640	—						
	Pogadanki, rosyjski, gieografja, przyroda, kaligrafja godz 21 . .	840	—						
	Slöjd, rysunki godz. 21	840	—						
	Gimnastyka, gry, zabawy g. 13.	480	—						
	Arytmetyka, pomoc kancelaryjna, zastępstwa	700	—						
	Lekarz szkolny	200	—						
	Muzyka, śpiew godz. 8. . . .	320	—	4220	—				
	Woźny			300	—				
	Opał, światło			280	—				
	Mater. piśmienne, kancelarja .			200	—				
	Na powiększenie bibljoteki i pomocy naukowych			150	—				
	Drobny inwentarz szkolny i drobne reperacje			150	—				
	Materjały do robót ręcznych .			350	—				
	Lokal dla szkoły i woźnego 2100 — 600 rb.			1500	—	9650	—		
	Urządzenie szkoły					2000	—		
	Przeróbki przewidziane kontraktem (1471,45 + 1919,90 do zwrotu w przyszłości)					3391	35		
	Przeróbki wynikłe przy urządzaniu szkoły					1000	—		
	Różne wydatki nieprzewidziane					958	65	17000	—
9	**Seminarjum dla nauczycieli ludowych w Ursynowie.**								
	6% od 25000 rb.							1500	—
10	**Przewidywane zapomogi Zarządu Głównego dla prywatnych zakładów naukowych.**								
	a) Szkoła ochroniarek					5500	—		
	b) Seminarjum dla nauczycielek ludowych					9000	—		
	c) Seminarjum dla nauczycieli ludowych w Ursynowie .					10000	—		
	Do przeniesienia . .					24500	—	99100	—

	Z przeniesienia . .					24500	—	99100	—
10	d) Kursy uzupełniające dla nauczycieli domowych . . .					3000	—		
	e) Kursy pedagogiczne dla nauczycieli ludowych					10000	—		
	f) Szkoła wzorowa wiejska przy tychże kursach					3000	—	40500	—
11	**Zapomogi Zarz. Gł. dla Kół.**								
	W roku ubiegłym zapomóg przyznano			19124	18				
	Projektowane zwiększenie zapomóg			10875	82			30000	—
12	**Zapomogi Zarz. Gł. dla Okręgów.**								
	Na instytucje oświatowe . . .							50000	—
13	**Druki i wydawnictwa Macierzy.**								
	Od 1 Lipca do 1 Listopada 1907 roku druki wynoszą			659	07				
	Od 1 Lipca do 1 Listopada 1907 roku — wydawnictwa . . .			3966	30	4625	37		
	Przewidywane wydatki					4374	63	9000	—
14	**Kasa Przezornosci i Pomocy**								
	dla osób pracujących w instytucjach Z. Gł. Polskiej Macierzy Szkolnej:								
	6% od pensji urzędników wpłaca do Kasy Przezorności i Pomocy Zarząd Główny P. M. S.								
	6% od pensji swych wpłacają sami urzędnicy								
	Pensje stanowią:								
	Biuro Zarz. Gł. P. M. S. miesięcz.			689	—				
	Wydział Ośw. Ludowej „			260	—				
	Wydz. Org. Statystycz. „			125	—				
	4 Szkoły Zarz. Główn. „			800	—				
	2 „ T-wa Kredyt. m. Warszawy . . . . . miesięcz.			579	67				
	2 Szkoły T-wa Gazow. „			434	—				
	Szkoła im. K. Szlenkera „			574	96				
	Razem . . „			3462	63				
	6% od rb. 3462,63 × 12 miesięcy, czyli od rb. 41551,56—stanowi .					2493	09		
	zaokrąglenie					6	91	2500	—
15	**Fundusz na nieprzewidziane wydatki**								
	Do dyspozycji Zarządu Główn. (pozostałość wpływów)							16075	—
	Razem wydatki . .							247175	—

186

Wobec tego, że przewidywane wpływy pokrywają przewidywane wydatki, Zarząd Główny P. M. S. proponuje z rozporządzalnych funduszów Macierzy odpisać:

na fundusz nienaruszalny	Rb.	10000 —
na budowę domu Macierzy	„	15000 —
na fundusz rezerwowy	„	50000 —
Ogółem .	Rb.	75000 —
a zreszty funduszów rozporządzalnych	Rb.	115813.73

pokryć ewentualne niedobory, o ile wpływy nie odpowiedzą oczekiwaniom.

Podług biłansu z d. 30 Czerwca 1907 r. fundusze rozporządzalne wynoszą:

Kapitał obrotowy	Rb.	34585.43 k.			
Mniej Ruchomości	Rb.	9418.94 k.	Rb.	25166.49 k.	
Szkoły T-wa Kr. m. Warszawy			„	11000.— „	
Szkoła Ochroniarek			„	2258.54 „	
Seminarjum dla nauczycielek im. E. Orzeszkowej			„	8006.35 „	
Dar Narodowy 3-go Maja Rb. 155782.50 k.—Rb. 11400.15 k. =			„	144382.35 „	Rb. 190813.73 k.

401/81.

K A N D Y D A C I

do władz „ Polskiej Macierzy Szkolnej "

Z a r z ą d.

1. Dr.Chełchowski Kazimierz
2. Dr.Kowalski Franciszek
3. Prof. Józef Wierusz-Kowalski
4. Dyrektor Kazimierz Kujawski
5. p.Przanowski Władysław
6. p.Pfeiffer Mieczysław
7. p.Mikułowski-Pomorski Józef
8. hr.Ronikier Adam
9. Dr.Rząd Antoni
10. p.Radoszewski Franciszek
11. Ks.Trepkowski
12. p.Zarzecki Lucjan

Z a s t ę p c y.

1. p.Baliński Ignacy
2. p.Kucharzewski Feliks
3. hr.Rostworowski Wojciech

4. Kl. Janowski

R a d a.

1. Rektor Brudziński Józef
2. p.Drzewiecki Piotr
3. p.Marylski Antoni
4. p.Nussbaum Henryk
5. p.Ponikowski Cezary
6. Dr.Sokołowski Alfred
7. Ks.Szcześniak Władysław
8. p.Sosnowski Paweł
9. Rektor Straszewicz Zygmunt
10. p.Wessel Stanisław.